

en

Φεβρουάριος 2021

ΥΠΕΡΝΙΚΗΤΕΣ

Ερμηνεία της Αποκάλυψης
του Γουίλιαμ Hendriksen

Μετάφραση Παύλου Μίχα

Email: pmichas@eled.duth.gr

ΓΟΥΪΛΙΑΜ HENDRIKSEN 1900-1982	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΣΚΟΠΟΣ, ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ.....	10
I. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ;	10
II. ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ;.....	10
III. ΓΙΑ ΠΟΙΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ;	12
IV. Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ	12
V. Η ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.....	15
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 1 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	17
I. ΤΑ ΕΦΤΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	17
1. Ο Χριστός ανάμεσα στις επτά λυχνίες.(1:1-3,22)	17
2. Το όραμα του Ουρανού και των σφραγίδων (4:1-7, 17)	17
3. Οι επτά σάλπιγγες (8:1-11· 19).....	17
4. Ο δράκων που καταδιώκει (12:1-14:20)	18
5. Οι επτά φιάλες (15:1-16: 21)	18
6. Η πτώση της Βαβυλώνας (17:1-19:21).....	18
II. ΆΛΛΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟ.....	19
III. ΟΙ ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΕΣ ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ	21
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 2 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	22
Κεφάλαιο 4 ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ	27
I. Η ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΜΑΣ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΘΕΜΑ.....	28
II. Η ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΞΕΧΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ.....	29
III. ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑ;.....	29
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ 5 ^ο Υ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΈΚΤΟ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ Η ΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑ.....	33
I. Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΝΑ ΠΡΟΣΕΞΟΥΜΕ ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	33
II. Η ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΘΕΩΡΟΥΜΕ ΤΟ ΟΛΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ.....	34
III. Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΟ ΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.....	37
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	37
1. Εισαγωγή (εδάφια 1—3)	39
2. Ο χαιρετισμός και η λατρεία (εδάφια 4-6)	39
3. Η αναγγελία της δεύτερης έλευσης του Χριστού	40
4. Ο Αυτοπροσδιορισμός του Χριστού.(εδάφιο 8)	41
5. Η ανάθεση στον Ιωάννη να γράψει την Αποκάλυψη (Εδάφια 9-11).....	41
6. Το όραμα του Υιού του Ανθρώπου (εδάφια 12—16)	42

7. Το αποτέλεσμα του οράματος πάνω στον Ιωάννη (εδάφια 17—20)	43
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 2,3: ΟΙ ΕΠΤΑ ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΕΣ.....	46
1. Η επιστολή προς την Έφεσο (2: 1–7).....	47
2. Η επιστολή στη Σμύρνη (2:8-11)	48
3. Η Επιστολή προς την Πέργαμο (2:12-17)	50
4. Η επιστολή στα Θυάτειρα (2:18-29)	53
5. Η επιστολή στις Σάρδεις(3:1-6).....	54
6. Επιστολή προς τη Φιλαδέλφεια (3: 7-13)	55
7. 7. Η επιστολή προς τη Λαοδικεία (3:14-22).....	57
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΝΕΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ: 4- 7 ΟΙ ΕΦΤΑ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ	62
1. Το όραμα του θρόνου (4: 1-6).....	62
2. Οι πρεσβύτεροι και τα όντα (4:7-11)	66
3. Ο σφραγισμένος κύλινδρος που τον παίρνει το Αρνίον (5:1-7)	68
4. Η λατρεία του Αρνίου (5:8-14).....	69
5. Οι τέσσερις καβαλάρηδες (6:1-8).....	71
Α. Ο λευκός ίππος.....	71
Β. Ο κόκκινος ίππος.	74
C.Το μαύρο άλογο.	76
d. Το πρασινοκίτρινο (χλωρό) άλογο	77
6. Η κραυγή των μαρτύρων (6:9-11)	79
7. Η τελική κρίση (6:12-17).....	80
8. Το σφραγισμένο πλήθος (7:1-17)	81
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	85
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 8-11 ΟΙ ΕΦΤΑ ΣΑΛΠΙΓΓΕΣ.....	88
1. Οι κρίσεις έρχονται	88
2. Οι πρώτες τέσσερις σάλπιγγες (8: 7-13)	90
3. Η πέμπτη και η έκτη σάλπιγγα (9: 1-21)	91
4. Ο άγγελος με το μικρό βιβλίο (10: 1–11).....	93
5. Η μέτρηση του ναού (11: 1,2)	95
6. Οι δύο μάρτυρες (11: 3–14)	97
7. Η έβδομη σάλπιγγα (11: 15-19)	99
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	100
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΤΟΥ... 102	
1. Η γυναίκα, το παιδί και ο δράκος (12: 1–6).....	102

α. Η αρχική υπόσχεση (Γεν. 3: 15).....	104
β. Από τον Σηθ έως τον Κατακλυσμό.	104
γ. Από τον Κατακλυσμό ως τον Ιακώβ.....	104
δ. Από τον Ιακώβ στους Εβραίους στην έρημο.....	105
ζ. Από τη Γοθολία μέχρι το Βασιλιά Αχαζ.....	106
η. Από τον Βασιλιά Αχαζ στην Εσθήρ.....	106
ι. Από την Εσθήρ στη Βηθλεέμ.....	106
2. Η εκδίωξη του δράκοντος (12: 7–12).....	106
3. Οι τελικές επιθέσεις του δράκοντος (12: 13–17).....	107
4. Οι βοηθοί του δράκοντος (13: 1–18).....	109
5. Ο θρίαμβος της Εκκλησίας του Θεού (14: 1–16).....	113
Α. Η κατάσταση ευλογίας των λυτρωμένων (εδάφια 1–5).....	113
β. Προειδοποιήσεις προς την ανθρωπότητα (Εδάφια 6–13).....	115
c. Ο θερισμός του τέλους (εδάφια 14–16).....	116
6. Η κρίση των αδίκων (14: 17–20).....	116
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 11 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	116
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ 15, 16: ΟΙ ΕΦΤΑ ΦΙΑΛΕΣ.....	118
1. Η γυάλινη θάλασσα, που είναι αναμεμιγμένη με φωτιά (15: 1–4).....	119
2. Το άνοιγμα του ναού (15: 5-8).....	120
3. Οι επτά φιάλες οργής (16: 1–21).....	121
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 12 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	123
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 17–19: Η ΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΤΟΥ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ.....	125
I. Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΑΣ.....	125
1. Η γυναίκα και το θηρίο (17: 1-6).....	125
2. Η ιστορία του θηρίου(17: 7–18).....	127
II. ΧΑΡΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ.....	132
1. Ο γάμος του Αρνίου (19: 1-10).....	132
2. Ο ένδοξος νικητής (19: 11–21).....	135
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 13 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	136
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 20-22: ΝΙΚΗ ΔΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.....	138
I. ΑΠΟ ΤΟ ΔΕΣΙΜΟ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	138
1. Το δέσιμο του Σατανά (20: 1–3).....	139
2. Η βασιλεία των αγίων (20: 4–6).....	143
3. Η τελική σύγκρουση (20: 7–10).....	144
4. Ο μεγάλος λευκός θρόνος (20: 11–15).....	146
II. Ο ΤΕΛΙΚΟΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.....	146

1. Ο νέος ουρανός και η νέα γη (21: 1–8)	148
2. Η Νέα Ιερουσαλήμ(21: 9–22: 5)	150
a.Αυτή είναι μια πόλη, η Αγία Πόλη η Ιερουσαλήμ (21: 10,16,18).	150
b.Αυτή η Αγία Πόλη είναι η Γυναίκα του Αρνίου (21: 9).....	151
c. Η Αγία Πόλη έχει ένα φωστήρα, τη δόξα του Θεού στο Αρνίο (21: 11,23; 22: 5).	151
d. Δεν υπάρχει Ναός σ' αυτήν την πόλη γιατί ο Κύριος Θεός και το Αρνίο είναι ο ναός του (21: 22).....	151
e. Τα τείχη της Νέας Ιερουσαλήμ, είναι μεγάλα και υψηλά (21: 12,17,18).	151
g. Η πόλη έχει δώδεκα πύλες.....	152
i. Η πόλη έχει ποτάμι με το νερό της ζωής, φωτεινό όπως τον κρύσταλλο, το οποίο ρέει από το θρόνο του Θεού και του Αρνίου (22: 1).	152
j. έν μέσω τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς...καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι', (22: 1-3).	153
k. Σ' αυτήν την πόλη «ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται» (22: 3,4).	153
3. Συμπέρασμα (22: 6–21).....	154
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14	156
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	159

ΓΟΥΪΛΙΑΜ HENDRIKSEN 1900-1982

Μερικά λόγια εις ανάμνηση του Γουίλιαμ Hendriksen για την αναγνώριση του θαυμάσιου συγγραφικού του έργου και τη βαθιά χριστιανική δέσμευσή του. Αυτή είναι μια φυσική ανταπόκριση ενός ευγνώμονα εκδότη. Ότι αυτά τα σχόλια εμφανίζονται σε μια έκδοση του *More than conqueror*, ωστόσο, είναι ιδιαίτερα κατάλληλο.

Ο εκδότης Herman Baker παρουσίασε τα πρώτα εμπορικά αντίγραφα του *More than Conquerors* στον συγγραφέα τον Ιούλιο του 1939. Το βιβλίο παρέμεινε σε έντυπη μορφή και είναι τώρα στην εικοστή πέμπτη εντύπωση. Η μεγάλη διάρκεια ζωής του μοιάζει την παραγωγική σταδιοδρομία του Γουίλιαμ Hendriksen.

Σαράντα δύο χρόνια αργότερα, ο Γουίλιαμ Hendriksen σε ηλικία ογδόντα ενός ετών ακόμα έγραφε τόσο έντονα και παραγωγικά όσο ποτέ - έως και μέσα σε λίγους μήνες πριν από το θάνατό του τον Ιανουάριο του 1982. Τότε είχε προχωρήσει καλά με το επόμενο του έργο, ένα σχόλιο για την Πρώτη προς Κορινθίους, αφού ολοκλήρωσε την εισαγωγή και το πρώτο κεφάλαιο.

Η ζωντάνια των λέξεων «*More than conquerors* -υπερνικώμεν» αντικατοπτρίστηκε στη σταθερή και θριαμβευτική Βιβλική πίστη του Γουίλιαμ Hendriksen· που είναι η πληρέστερη απόδοση της κραυγής του αποστόλου στους Ρωμαίους 8:37—«ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς (Ἐμεῖς ὁμῶς βγαίνουμε νικητές μέσα ἀπ' ὅλες αυτές τις δυσκολίες με τη βοήθεια του Χριστού, ο οποίος μας αγάπησε)»- αυτή η κραυγή αντήχησε στις επίμονες προσπάθειες του Hendriksen να ερμηνεύει τον Λόγο του Θεού με σαφή, πλούσιο και ειρηνικό τρόπο. Κατά το θάνατό του, θεωρήθηκε ότι ήταν κατάλληλο να τοποθετηθεί ένα αντίγραφο του «*More than Conquerors*» μαζί με τα λουλούδια που τοποθετήθηκαν στο φέρετρό του.

Η ευρεία διανομή του *More than Conquerors* είναι απόδειξη ενός συνεπούς και η διευρυνόμενου σεβασμού προς τον Γουίλιαμ Hendriksen ως αξιόπιστο και διακεκριμένο μελετητή της Καινής Διαθήκης. Ο Δρ Hendriksen κέρδισε το μεγαλύτερο μέρος της εξέχουσας θέσης μέσω των σχολίων του. Ξεκίνησε τη σειρά σχολιασμού της Καινής Διαθήκης το 1952 με τον πρώτο τόμο του Ευαγγελίου του Ιωάννη, και ολοκλήρωσε το 1981 το βιβλίο σχολιασμού της προς Ρωμαίους Επιστολής. Η έκδοση κάθε τόμου έγινε δεκτή από τους μελετητές με ενθουσιασμό.

Οι τόμοι του N.T.C. (*New Testament Commentaries* Σχόλια της Καινής Διαθήκης) είναι ελκυστικά σε στυλ, γλώσσα και διατύπωση.

. . . το στυλ είναι περιεκτικό, η γλώσσα του ξεκάθαρη και η έκθεση του συντηρητική . . . καταδεικνύει την ανεξάντλητη ενέργειά του, την ακαδημαϊκή του ευφυΐα και τη δική του έντονη επιθυμία για τη σωστή κατανόηση της βιβλικής αποκάλυψης της κυρίαρχης χάριτος του Θεού στον Ιησού Χριστό όπως γίνεται κατανοητό στην Μεταρρυθμισμένη παράδοση (*Reformed tradition*).

Ένα άλλο αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό των σχολίων του Hendriksen είναι η φροντίδα που λαμβάνει για να μελετήσει εντελώς διαφορετικές απόψεις πριν καταλήξει στο συμπέρασμά του.

. . . προσεκτική εξήγηση

. . . . δείχνει μεγάλη ικανότητα στη γραμματική και στη σύνταξη

. . . . είναι ενήμερος με την επιστημονική βιβλιογραφία.

. . . . έχει έναν ώριμο εξηγητικό σχολιασμό

Η ικανότητα του στις γλώσσες ήταν πολύ βασική στην βαθιά του έκθεση στα σχόλια. Ήξερε πολύ καλά τα Εβραϊκά αλλά και τα Ελληνικά (σπάνια στους Μελετητές της Καινής διαθήκης) και μπορούσε να διαβάσει σε είκοσι γλώσσες. Έμαθε Ισπανικά αφού αποσύρθηκε από ποιμένας. Η δική του ελληνική μετάφραση εμφανίζεται σε κάθε ένα από τα σχόλια του και η εξοικείωσή του με τη θεολογική βιβλιογραφία της Γερμανίας και της Ολλανδίας πρόσθεσαν το εύρος των μελετών του.

Η γλωσσική του ικανότητα οδήγησε τη συμμετοχή ως σύμβουλος για τη μετάφραση και στην προετοιμασία της *New International Version* ,(Νέας Διεθνούς Έκδοσης της Βίβλου.)

Γράφοντας σχόλια στίχο προς στίχο, μερικά από τα οποία έχουν περισσότερες από χίλιες σελίδες, με τόσο σταθερό ρυθμό αποκαλύπτει την ισχυρή δύναμη θέλησης του Δρ Hendriksen και την ακλόνητη αυτοπειθαρχία. Αυτά τα χαρακτηριστικά εμφανίστηκαν εν μέρει από την πρώιμη οικογενειακή του ζωή. Η τελειομανής κλίση του Γουίλιαμ είχε το γονικό του μοντέλο στον πατέρα του, ο οποίος ως επάγγελμα ήταν ξυλουργός (και εξαιρετικός), αλλά που ήταν επίσης μια πολύ δημιουργική φύση ως ταλαντούχος ξυλογλύπτης. Ο Γουίλιαμ Hendriksen θυμάται τον πατέρα του να παράγει όμορφα γλυπτά, «Δούλευε πάνω τους για εβδομάδες, συχνά για μήνες. Όταν τελειώναν αυτός τα έδινε δωρεάν». Από όσο γνώριζε ο Γουίλιαμ, ο πατέρας του δεν το δέχτηκε ποτέ χρήματα για οποιοδήποτε από αυτά.

Η τάση του Γουίλιαμ για σκληρή δουλειά του αναπτύχθηκε και περιβαλλοντικά. Από μια οικογένεια μεταναστών που έδειξαν μεγάλη αντοχή, ήρθε σε ηλικία δέκα ετών με την οικογένειά του από τις Κάτω Χώρες για να εγκατασταθούν στο Kalamazoo, Michigan. Οικογενειακά όνειρα να ξεκινήσουν μια νέα ζωή στην Αμερική παρέμεινε αόριστα - η οικογένεια ήταν μεγάλη (Ο Γουίλιαμ ήταν ο νεότερος από οκτώ παιδιά) και η χώρα έπεσε σε μια οικονομική κρίση . Τα μεγαλύτερα παιδιά αναμενόταν να εργαστούν για την οικονομική επιβίωση της οικογένειας. Τα εισοδήματα του πατέρα του Γουίλιαμ ήταν έτσι επικίνδυνα μικρά που κατά διαστήματα αυτός ο δεξιότηχνης ξυλογλύπτης δεν είχε άλλη λύση παρά να εφαρμόσει τις δεξιότητές του κάνοντας μικρές εργασίες επισκευής σε αντικείμενα όπως ρολόγια και ραπτομηχανές.

Ο Γουίλιαμ έκανε το μερίδιό του για να βοηθήσει στη στήριξη της οικογένειας. Αφού τελείωσε την όγδοη τάξη, παρακολούθησε για λίγο ένα νέο γυμνάσιο, το οποίο σταμάτησε αρκετούς μήνες μετά την έναρξη των μαθημάτων το φθινόπωρο. Ο Γουίλιαμ πήγε στη δουλειά, βρίσκοντας θέσεις εργασίας οπουδήποτε θα μπορούσε. Ξεκίνησε ως πλασιέ προϊόντων και αργότερα εργάστηκε σε μια εταιρεία εκτύπωσης χρυσών φύλλων, σε κατάσταση επισκευής καλοριφέρ, σε μανάβικο ως υπάλληλος, και σε εργοστάσιο χαρτικών.

Η επιθυμία να γίνει λειτουργός του ευαγγελίου ήρθε νωρίς στον Γουίλιαμ – ακόμη πριν η οικογένειά του να μεταναστεύσει από την Ολλανδία. Σε όλη του τη ζωή, ο Δρ. Hendriksen πίστευε ότι όταν ήταν πέντε ή έξι ετών, ο Θεός φύτεψε στην καρδιά του μια αποφασιστικότητα να γίνει λειτουργός.

Η ιστορία της αγάπης του Θεού προς τους αμαρτωλούς και του σταυρού του Χριστού, όπως άκουσα από εξαιρετικούς δασκάλους του Κυριακού Σχολείου και φυσικά από τους γονείς μου, με εντυπωσίασαν βαθιά. Ήθελα να το γνωρίζουν όλοι.

Εγώ αγάπησα τον ποιμένα μας. Έτσι ήμουν απολύτως ειλικρινής στο να θέλω να γίνω ιεροκήρυκας.

Η ένταση αυτού του συναίσθηματος για τη διακονία δεν ξεθώριασε ποτέ στην καρδιά του Γουίλιαμ. Ο πατέρας του, ωστόσο, δεν ενθάρρυνε αυτό το όνειρο του νεότερου του παιδιού. Αυτό είναι εκπληκτικό, καθώς και η μητέρα του (που πέθανε όταν ήταν ο Γουίλιαμ δεκαέξι) και ο πατέρας δίδασαν τα οκτώ παιδιά τους να αγαπούν το ευαγγέλιο. Επιπλέον, οι ζωές των γονέων του έδειχναν την αγάπη για την υπηρεσία, καθώς και την πιστή χριστιανική διδασκαλία. Το σπίτι ήταν φιλόξενο και με προσωπικούς τρόπους οι γονείς του συχνά βοηθούσαν άτομα με ειδικές ανάγκες. Όταν ήταν έφηβος, ο Γουίλιαμ πραγματοποίησε αυτήν τη συνομιλία με τον πατέρα του:

«Ακόμη σχεδιάζω να σπουδάσω για τη διακονία.» Η απάντηση του πατέρα μου ήταν σύντομη και αποφασιστική: *“Daar komp toch niks van”* [Δε θα κερδίσεις τίποτε από αυτό].

Παρ' όλα αυτά, ο Γουίλιαμ επιδίωξε τον στόχο του να προετοιμαστεί για τη διακονία. Στη δουλειά τη μέρα, σπούδαζε τη νύχτα και γράφτηκε σε ένα κολέγιο Carnegie με μαθήματα αλληλογραφίας, με το οποίο κάλυψε τα δύο πρώτα χρόνια του γυμνασίου. Ο Γουίλιαμ ολοκλήρωσε αυτά τα μαθήματα σε μόλις εννέα μήνες. Σε ηλικία δεκαοχτώ, δέχτηκε ένα εξάμηνο διορισμό για να διδάξει μαθητές της τέταρτης τάξης σε ένα χριστιανικό σχολείο στο Roseland του Σικάγο. Τον Ιανουάριο ξεκίνησε στη δεύτερη θέση διδασκαλίας του - ένα σχολείο οκτατάξιας εκπαίδευσης, κοντά στο Hospers, Iowa. Συνέχισε με εκπαίδευση μέσω αλληλογραφίας (με κρατικά εγκεκριμένα μαθήματα) για να συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για μόνη πιστοποίηση για διδασκαλία. Από αυτή τη φάση της εκπαίδευσης του νεαρού Hendriksen, ο Δρ Edwin Palmer αναφέρει ότι ο Γουίλιαμ σπούδασε για αυτά τα μαθήματα το χειμώνα

... φορώντας ένα παλτό σε ένα μη θερμαινόμενο, ενοικιαζόμενο δωμάτιο.

Αυτή η αυτοπειθαρχία συνεχίστηκε ακόμη και στην κατάσταση συνταξιοδότησής του, όπου διατηρούσε ένα κανονικό πρόγραμμα εργασίας, ξεκινώντας την ημέρα στις πέντε το πρωί.

Στην ηλικία των είκοσι ετών, ο Γουίλιαμ Hendriksen έγινε δεκτός στο Calvin College όπου απολάμβανε τα μαθήματα φυσικών επιστημών- ειδικά τη χημεία - μαζί τα μαθήματα γλωσσών και ιστορίας για το πτυχίο Bachelor of Arts. Ένας καθηγητής πανεπιστημίου προσπάθησε να παρασύρει τον Γουίλιαμ σε διαλέξεις σχετικά με τη βιολογική χημεία ως βοηθός καθηγητής, συμβουλεύοντας τον Γουίλιαμ να μην κάνει καριέρα στη διακονία της Ευαγγελικής Εκκλησίας λόγω της αδύναμης φωνής του. Η διδασκαλία σε επίπεδο κολεγίου ήταν δειλεαστική, αλλά ο Γουίλιαμ αρνήθηκε την προσφορά και μπήκε στο Calvin Seminary. Με την Θεολογική εκπαίδευση του που ολοκληρώθηκε το 1927, ο Γουίλιαμ Hendriksen υπηρέτησε σε μεγάλα ποιμνία στο Μίσιγκαν για τα επόμενα δεκαέξι χρόνια. Χρησιμοποίησε επίσης το χρόνο για ανώτερες σπουδές, κερδίζοντας το πτυχίο Master of Theology στο Calvin Seminary και διδακτορικό στο Princeton Seminary. Το 1943 έγινε καθηγητής της Καινής Διαθήκης στο Calvin Theological Seminary και υπηρέτησε σε αυτήν την ιδιότητα για εννέα χρόνια. Ο Δρ Hendriksen επανήλθε στη συνέχεια στη διακονία του ως ποιμένας εκκλησίας, συνεχίζοντας μέχρι τη συνταξιοδότηση σε ηλικία εξήντα πέντε ετών.

Ο Γουίλιαμ Hendriksen για τριάντα πέντε χρόνια ήταν παντρεμένος με τη Rena Baker, η οποία πέθανε το 1960. Ήταν οι γονείς τριών παιδιών. Το 1961 παντρεύτηκε ξανά.

Για το υπόλοιπο της ζωής του, αυτός και η δεύτερη σύζυγός του Reta συνεργάστηκαν στη διακονία του σχολιασμού.

Η Ρέτα ήταν πιστή και στοργική σύζυγος και η ικανότητά της να πληκτρολογεί και να τον βοηθά στη σύνταξη εκτιμήθηκε επίσης από τον Δρ Hendriksen:

Μπορεί κανείς να φανταστεί τι σήμαινε αυτό το προσόν της για μένα στη δουλειά μου ως συγγραφέας. Ποτέ δεν θα μπορούσα να καταφέρω το μισό από όσο έκανα αν δεν είχα τη συνεχή βοήθεια της Ρέτα. . . . Ικανότητα, συμπάθεια, ζεστασιά, και σοφία - όλα αυτά βρίσκονται σε αυτήν σε πολύ υψηλό βαθμό.

Ο Γουίλιαμ Hendriksen συνέχισε ενεργά την πορεία του μέχρι τους τελευταίους μήνες της ζωής του όταν η τελευταία του εγχείρισε του εξάντλησε το μεγαλύτερο μέρος της δύναμης του. Ο Α. Α. Koning ολοκλήρωσε το αφιέρωμα του με αυτά τα λόγια:

Ακόμη και όταν η τελευταία του ασθένεια άρχισε να τον καταβάλλει, έλαβε ένα αίτημα από την Αγγλία για να έρθει και να μιλήσει. Αλλά έπρεπε να το απορρίψει – ήθελε να τελειώσει το γράψιμό του. Τώρα δεν κοιτάζει πλέον σκοτεινά σε έναν καθρέφτη αλλά βλέπει πρόσωπο με πρόσωπο.

Σε όλα τα διάφορα στάδια της σταδιοδρομίας του— είτε ως ποιμένας, είτε ως δάσκαλος είτε ως συγγραφέας, ο Γουίλιαμ Hendriksen παρέμενε κατά μια βαθιά έννοια ένας έξοχος παιδαγωγός. Μέρος της ιδιοφυίας του στη δουλειά του ήταν η μοναδική του ικανότητα να χρησιμοποιεί την εξέχουσα λογιότητα του στην απλότητα και ζεστασιά που φώτισαν και τους προχωρημένους όσο και τους αρχάριους μαθητές του Λόγου του Θεού.

Οι δημοσιεύσεις του Δρ. Γουίλιαμ Hendriksen συμπεριλαμβάνουν:

More than Conquerors (Υπερνικητές)

Bible Survey (Επισκόπηση της Βίβλου)

Lectures on the Last Things (Μαθήματα για τα Έσχατα)

Bible on the Life Hereafter (Τι λέγει η Βίβλος για Μετά Θάνατο)

Israel and the Bible (Ισραήλ και Βίβλος)

Israel in Prophecy (Ο Ισραήλ στην Προφητεία)

Survey of the Bible (Βιβλική Επισκόπηση)

Beginner's Book of Doctrine (Βιβλίο Αρχαρίων για Δογματική)

Covenant of Grace (Η Διαθήκη της Χάρης)

New Testament Commentary (Σχόλια για τη Καινή Διαθήκη)

(Αναφέρονται χωριστές εκδόσεις αλλά και συνδυασμένες)

Matthew (Κατά Ματθαίο)

Mark (Κατά Μάρκο)

Luke (Κατά Λουκά)

John (Vol. 1) (Κατά Ιωάννη -1^{ος} Τόμος)

John (Vol. 2) (Κατά Ιωάννη -2^{ος} Τόμος)

Romans (Vol. 1) Προς Ρωμαίους (1^{ος} Τόμος)

Romans (Vol. 2) Προς Ρωμαίους (2^{ος} Τόμος)

Galatians (Προς Γαλάτας)

Ephesians (Προς Εφεσίους)

Philippians (Προς Φιλιπησίους)

Colossians and Philemon (Προς Κολοσσαείς και Φιλήμονα)

I & II Thesalonians (Α' & Β' Θεσσαλονικείς)

I & II Timothy and Titus (Α' & Β' προς Τιμόθεον και προς Τίτον)

John (combined) (Κατά Ιωάννη συνδυασμένη)

Romans (combined) (Προς Ρωμαίους-συνδυασμός τόμων)

Galatians and Ephesians (combined) (Γαλάτας και Εφεσίους -συνδυασμός Τόμων)

Philippians, Cololossians, and Philemon (combined) (Φιλιπησίους, Κολοσσαείς και Φιλή-
μονα)
I & II Thessalonians, I & II Timothy and Titus (combined) (Α΄ & Β΄ Θεσσαλονικίες, Α΄ & Β΄ Προς
Τιμόθεον, προς Τίτον συνδυασμός τόμων)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΣΚΟΠΟΣ, ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ

Παρουσιάζουμε το βιβλίο της Αποκάλυψης Όμορφο πέρα κάθε περιγραφής είναι το τελευταίο βιβλίο της Βίβλου . Όμορφο , σε μορφή, σε συμβολισμό, σε σκοπό και σε νόημα. Που άλλου στην λογοτεχνία βρίσκουμε μια περιγραφή που να ξεπερνά αυτή του Υιού του Ανθρώπου που περπατά ανάμεσα στις εφτά χρυσές λυχνίες, Απ. 1:12-20; Που στις Γραφές βρίσκουμε μια πιο ζωντανή και γραφική παρουσίαση του Χριστού, του Πιστού και Αληθινού, που πάει από νίκη σε νίκη, που κάθεται πάνω σε άσπρο άλογο με μια στολή ραντισμένη με αίμα· ακολουθούμενος από τις στρατιές του ουρανού, Απ. 19:11-16; Που ξανά βρίσκουμε μια πιο οξεία αντίθεση από την καταστροφή της Βαβυλώνας και την ευδαιμονία της Ιερουσαλήμ που είναι από Χρυσό, Απ. 18,19 και 21,22; Και που αλλού ξανά, μπορούμε να βρούμε μια περιγραφή του Θρόνου στον ουρανό και της ευλογίας της ουράνιας ζωής, που να είναι τόσο γαλήνια απλή, και όμως όμορφη στην παρηγοριά της, Απ. 4:2-5:14 και 7:13-17. Τι πλούτος παρηγοριάς, τι ματιά στο μέλλον και πάνω απ' όλα ποια φανέρωση της αγάπης του Θεού που περιέχεται στα λόγια της προφητείας αυτού του βιβλίου!

I. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ;

Πιστέ που καταδιώκεσαι, αυτό το -βιβλίο της Αποκάλυψης θα σου δώσει παρηγοριά. Αυτός είναι ο κυριότερος σκοπός του: να παρηγορήσει την Στρατευόμενη εκκλησία στην πάλη της κατά των δυνάμεων του κακού. Είναι γεμάτη με παρηγοριά για τους θλιμμένους πιστούς Σ' αυτούς δίνεται η διαβεβαίωση ότι:

Ο Θεός βλέπει τα δάκρυα τους, 7:17 και 21:4 Οι προσευχές τους κυβερνούν τον κόσμο : 8:3,4.

Ο θάνατος τους είναι πολύτιμος σ' Αυτόν. Η τελική τους νίκη είναι σίγουρη (15: 2) το αίμα τους θα εκδικηθεί (19: 2). ο Χριστός τους ζει και βασιλεύει αιώνια. Κυβερνά τον κόσμο προς το συμφέρον της Εκκλησίας Του (5: 7,8). Έρχεται ξανά για να πάρει τον λαό Του στον εαυτό του στο «δείπνο γάμου του Αρνίου» και να ζήσει μαζί τους για πάντα σε ένα ανανεωμένο σύμπαν (21: 22).

Καθώς σκεφτόμαστε για αυτή την ένδοξη Ελπίδα, την Δεύτερη Έλευση, οι καρδιές μας αρχίζουν να πάλλονται από χαρά, οι ψυχές μας λιποθυμούν από λαχτάρα, με ανυπομονησία, τα μάτια μας προσπαθούν να διατρυπήσουν αυτό το μαύρο και μεγάλο σύννεφο ελπίζοντας ότι θα δούμε την κάθοδο του Υιού του Ανθρώπου. Αυτό ο πόθος ξεχύνεται σε λόγια «και τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· Ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· Ἔρχου·»

Αλλά τι βλέπουν τα μάτια μου; Ἦδη βρίσκεται μαζί μου- μαζί μου στο Πνεύμα, περπατώντας ανάμεσα στις εφτά χρυσές λυχνίες (1:12-20) «καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν — καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδὼν ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου. Εἴμασθε, πράγματι, περισσότεροι ἀπὸ τους νικητές μέσω αὐτοῦ που μας αγάπησε!

II. ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ;

Το θέμα αυτού του βιβλίου είναι: Η Νίκη του Χριστού και της Εκκλησίας Του πάνω στο Δράκοντα (σατανά) και τους βοηθούς του. Η Αποκάλυψη θέλει να σου δείξει αγαπητέ αναγνώστη ότι τα πράγματα δεν είναι στην πραγματικότητα αυτό που φαίνεται! Το θηρίο που εξέρχεται από την άβυσσο φαίνεται να είναι ο νικητής. «τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ’ αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτούς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ

ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνήμα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ’ αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφήται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.» (11:7-10). Αλλά αυτή η χαρά είναι πρόωρη. Στην πραγματικότητα αυτός που θριαμβεύει είναι ο πιστός. Διαβάζουμε: «Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς· ... Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.» (11:11,15)

Μέσα στις προφητείες αυτού του θαυμάσιου βιβλίου εικονίζεται ο Χριστός σαν Νικητής και Κύριος που νικά: (1: 18; 2: 8; 5: 9 κοκ.; 6: 2; 11: 15; 12: 9 κοκ.; 14: 1,14; 15: 2 κοκ.; 19: 16; 20: 4; 22: 3). Νικά το θάνατο, τον Άδη, τον Δράκοντα, το θηρίο, τον ψευδοπροφήτη, τους ανθρώπους που λατρεύουν το θηρίο. Είναι νικητής και έτσι είμαστε και εμείς . Ακόμη και όταν φαινόμαστε να έχουμε νικηθεί απελπιστικά.

Ας δούμε για παράδειγμα τους πιστούς που εικονίζονται στο 7^ο κεφάλαιο. Τα μάτια τους είναι λερωμένα. Πλένουν τις στολές τους, και τις κάνουν άσπρες στο αίμα του Αρνίου: Βρίσκονταν στη μεγάλη θλίψη. Βγαίνουν από αυτή (7:14). Τους σκοτώνουν, όμως στέκονται πάλι στα πόδια τους (11,11) Καταδιώκονται από το Δράκοντα, το θηρίο και τον ψευδοπροφήτη. Στο τέλος τους βλέπουμε να στέκονται νικητές στο όρος Σιών. Μάλλον βλέπεις το Αρνίο, και μαζί του εκατόν-σαράντα τέσσερις χιλιάδες που έχουν το όνομα του και το όνομα του πατρός του γραμμένα επί των μετώπων τους (14:1), θριαμβεύουν πάνω στο θηρίο (15:2).

Μήπως φαίνονται ότι οι προσευχές τους *δεν εισακούονται*; (6:10) Οι κρίσεις που στέλνει ο Θεός στη Γη είναι απάντηση στις προσευχές τους. Γιατί αυτές οι προσευχές είναι το πραγματικό κλειδί που ξεκλειδώνει τα μυστήρια οποιασδήποτε υγιούς φιλοσοφίας της ιστορίας.

Φαίνονται σα να έχουν νικηθεί; Στην πραγματικότητα βασιλεύουν! Ναι βασιλεύουν πάνω στη γη (5:10), στον ουρανό μαζί με το Χριστό για χίλια χρόνια (20:4) και στο νέο Ουρανό και Νέα Γη εις Αιώνας Αιώνων (22:5).

Και τι συμβαίνει με αυτούς που φαίνονται να είναι νικητές; Τους βλέπουμε να βγαίνουν από την άβυσσο, τη θάλασσα και τη Γη. Ναι τους βλέπουμε: τον δράκοντα (12:3), το θηρίο (13:1) , τον ψευδοπροφήτη (13:11) και τη Βαβυλώνα (14:8); είναι η σειρά με την οποία εμφανίζονται! Και μετά; Τους βλέπουμε να φεύγουν νικημένοι με την αντίστροφη σειρά: Η Βαβυλώνα στο 18:2, το θηρίο και ο ψευδοπροφήτης τιμωρούνται φοβερά στο 19:20.

Σε συντομία το θέμα του βιβλίου διατυπώνεται πιο ένδοξα και πιο τέλεια στο 17:14 «οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.»

III. ΓΙΑ ΠΟΙΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ;

Στο γραφείο μου βρίσκεται ένα πρόσφατο βιβλίο σχολίων για την Αποκάλυψη. Είναι ένα πολύ ενδιαφέρον» βιβλίο. Βλέπει την Αποκάλυψη σαν ένα είδος ιστορίας που έχει γραφεί προκαταβολικά. Ανακαλύπτει στο τελευταίο βιβλίο της Βίβλου άφθονες και λεπτομερείς αναφορές στο Ναπολέοντα, στους Βαλκανικούς πολέμους, το μεγάλο πόλεμο του 1914-1918, τον πρώην αυτοκράτορα της Γερμανίας Γουλιέλμο, τον Χίτλερ, το Μουσολίνι και την Κοινωνία των Εθνών κτλ. Ποια είναι η δική μας στάση; Τέτοιου είδους και παρόμοιες εξηγήσεις πρέπει να απορριφθούν¹. Πες μου αγαπητέ αναγνώστη τι θα κέρδιζαν οι φριχτά καταδικωμένοι και βασανιζόμενοι αναγνώστες της εποχής του Ιωάννη από τις ειδικές και λεπτομερειακές προβλέψεις που αφορούν την Ευρώπη δύο χιλιάδες χρόνια μετά;

Μια υγιής ερμηνεία της Αποκάλυψης πρέπει να ξεκινήσει με τη θέση ότι το βιβλίο προοριζόταν για τους πιστούς που ζούσαν στις ημέρες και την εποχή του Ιωάννη. Το βιβλίο οφείλει την προέλευση του τουλάχιστο κατά ένα μέρος στις συνθήκες που ήταν σύγχρονες με το συγγραφέα. Είναι η απάντηση του Θεού στις προσευχές και τα δάκρυα των αγρίως δοκιμαζόμενων Χριστιανών που ήταν σκορπισμένοι στις πόλεις της Μικράς Ασίας².

Όμως αν και σαν σημείο εκκίνησης πρέπει να πάρουμε την εποχή που έζησε ο Ιωάννης, και ακόμη θα πρέπει να δώσουμε έμφαση στις συνθήκες που κυριαρχούσαν στην τελευταία δεκαετία του πρώτου μ.Χ. αιώνα και οι οποίες έδωσαν την άμεση αιτία για αυτήν την προφητεία, πρέπει όμως να δώσουμε εξ ίσου σημασία ότι αυτό το βιβλίο δεν απευθυνόταν μόνο σ' αυτούς που το διάβασαν πρώτοι αλλά και για όλους τους πιστούς καθ' όλη την διάρκεια αυτής της Οικονομίας.

Έχουμε τα ακόλουθα επιχειρήματα για αυτή τη θέση:

Πρώτον, η θλίψη που είχε υποστεί η εκκλησία στις ημέρες του Αποστόλου Ιωάννη είναι μόνο ένα δείγμα των θλίψεων που θα υφίστανται οι πραγματικοί πιστοί καθ' όλη τη διάρκεια της Οικονομίας (Β' Τιμ. 3!12) και ειδικά πριν από το δεύτερη έλευση του Χριστού (Ματ. 24:29-30).

Δεύτερον, πολλές από τις προβλέψεις που έχει με αφθονία το βιβλίο αφορούν «αρχές» και γεγονότα που είναι τόσο ευρέα στο σκοπό τους που δεν μπορούν να περιοριστούν σε μια ορισμένη χρονιά ή αιώνα-π.χ. οι σφραγίδες και οι σάλπιγγες, οι φιάλες- αλλά εκτείνονται σε όλη τη διάρκεια των αιώνων φθάνοντας ως την Μεγάλη Εκπλήρωση.

Τρίτον, οι επιστολές – κεφάλαια 2 και 3- απευθύνονται στις επτά εκκλησίες. Επτά είναι ο αριθμός που συμβολίζει την τελειότητα. Μας δείχνει καθαρά ότι οι επιτιμήσεις και οι παρηγορίες που περιέχει αυτό το βιβλίο έχουν νόημα για ολόκληρη την εκκλησία σε όλους τους αιώνες.'

Τελικά, όλοι όσοι διαβάζουν αυτό το βιβλίο καλούνται μακάριοι (1:3). Όπως στην αρχή έτσι και στο τέλος ο συγγραφέας απευθύνεται σε ανθρώπους που δεν ζουν σε μια συγκεκριμένη δεκαετία αλλά «παντί τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου» (22:18)

IV Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ο συγγραφέας μας λέγει το όνομα του, είναι Ιωάννης (1: 1, 4, 9; 22: 8). Η ερώτηση είναι ποιος Ιωάννης; Ο απόστολος ή κάποιος άλλος; Μερικοί αρνούνται ότι ο Ιωάννης ο αγαπημένος μαθητής έγραψε την Αποκάλυψη. Βλέπετε ο συγγραφέας του Τετάρτου Ευαγγελίου,

και των τριών επιστολών της αγάπης δεν αναφέρει πουθενά το όνομα του, ενώ ο συγγραφέας της Αποκάλυψης μας λέγει ότι το όνομα του είναι Ιωάννης.

Επίσης λένε ότι υπάρχει μια χτυπητή διαφορά ανάμεσα στο ύφος και το γενικό τόνο με τον οποίο είναι γραμμένα το Ευαγγέλιο και οι Επιστολές σε σύγκριση με την Αποκάλυψη. Κάτσε και διάβασε το ευαγγέλιο και μετά διάβασε την Αποκάλυψη. Πρόσεξε τη διαφορά; Στο πρώτο οι ιδέες ρέουν ομαλά ενώ στην τελευταία έχουμε μια απότομη εισαγωγή ιδεών: ποτέ δε γνωρίζεις τι θα σου πει παρακάτω ο συγγραφέας. Το πρώτο δίνει έμφαση στην Αγάπη του Θεού, η Τελευταία—έτσι μου λένε—υπογραμμίζει την αυστηρή του δικαιοσύνη. Το πρώτο δίνει έμφαση στην εσωτερική ειρήνη της καρδιάς, η Αποκάλυψη στέκεται στη ροή των γεγονότων. Το Ευαγγέλιο έχει γραφεί σε μια ωραία ιδιωματική Ελληνική Γλώσσα, η Αποκάλυψη έχει γραφεί σε μια «σκληρή», «βάρβαρη» «εβραϊστική» Ελληνική³.

Επίσης ισχυρίζονται ότι υπάρχει μια αξιοσημείωτη διαφορά μεταξύ του *δόγματος* που παρουσιάζει το Ευαγγέλιο και αυτό της Αποκάλυψης. Το πρώτο έχει μια ευρύτητα στο νου, είναι κάτι που δείχνει μια παγκοσμιότητα· διδάσκει το «οποιοσδήποτε» ως καλό νέο και το δόγμα της σωτηρίας κατά χάρηλ Η δεύτερη λένε, ότι είναι στενόμυαλη, δίνει έμφαση σε ιδιαιτερότητες· έχει πολύ Ιουδαϊκό δόγμα για τη σωτηρία και τονίζει την αναγκαιότητα των καλών έργων⁴.

Τελικά πολλά χρόνια πριν, γύρω στο 250 μ.Χ. έζησε ένας άνθρωπος που το όνομα του ήταν Διονύσιος από την Αλεξάνδρεια. Αυτό ο σπουδαίος και ευσεβής άνδρας απέδωσε την Αποκάλυψη σε έναν άλλο Ιωάννη.

Τώρα μετά από αυτά είσαι ακόμη σίγουρος ότι ο απόστολος Ιωάννης έγραψε την Αποκάλυψη; Μερικοί πειθονται κάτω από το βάρος αυτών των επιχειρημάτων ότι κάποιος άλλος Ιωάννης⁵—και υπήρχαν πολλοί με το όνομα Ιωάννης—είναι αυτός που έγραψε την Αποκάλυψη; Εξακολουθούν να πιστεύουν ότι ο Απόστολος Ιωάννης έγραψε το Ευαγγέλιο. Άλλοι το παίρνουν ανάποδα: δέχονται σαν συγγραφέα της Αποκάλυψης τον απόστολο Ιωάννη αλλά ισχυρίζονται ότι κάποιος άλλο πρόσωπο—ίσως κάποιος άλλος «Ιωάννης» ή και κάποιος που να μην ήταν καν Ιωάννης—έγραψε το Ευαγγέλιο⁶. Και βέβαια υπάρχουν οι ριζοσπαστικοί που δεν δέχονται τον Απόστολο Ιωάννη ούτε σαν συγγραφέα της επιστολής ούτε της Αποκάλυψης.⁷

Αλλά ας εξετάσουμε αυτά τα επιχειρήματα για μια στιγμή. Το πρώτο είναι μάλλον αδύνατο, δεν νομίζεις έτσι; Θα έλεγα μόνο το γεγονός ότι ο συγγραφέας της Αποκάλυψης αποκαλεί τον εαυτό του Ιωάννη μας δείχνει ότι είναι πάρα πολύ γνωστός. Και όχι μόνο σε μια ειδική περιοχή αλλά σε όλες τις εκκλησίες της «Ασίας». Με το να αποκαλεί τον εαυτό του Ιωάννη χωρίς καμιά άλλη ιδιαίτερη ταυτοποίηση δείχνει ότι ο καθένας ήξερε ποιον εννοούσε. Δεν φαίνεται δικαιολογημένο το συμπέρασμα ότι αυτό το πρόσωπο που ήταν τόσο γνωστό πρέπει να ήταν ο απόστολος Ιωάννης; Πες ότι ο συγγραφέας του του βιβλίου που αυτή τη στιγμή διαβάζεις να σου έλεγε ότι λέγεται Γουίλιαμ. Μπορείς να σκεφτείς για μια στιγμή ότι ο καθένας θα μπορούσε να υποθέσει ποιος το έγραψε; Είμαστε απόλυτα πεπεισμένοι ότι υπήρχε μόνο ένας Ιωάννης που δεν χρειαζόταν να προσθέσει «ο απόστολος» και το απέστειλε για τη μόνη αιτία ότι ήταν ο απόστολος! Επιπλέον ο συγγραφέας δεν αποκαλεί τον εαυτό του απόστολο για τον απλό λόγο ότι ολόκληρο το βιβλίο το έγραψε υπό την ιδιότητα του μάρτυρα του βλέποντος αυτού στον οποίον αποκαλύπτονται οι οράσεις. Δες Κατά Ιωάννη 15:27, Πράξεις 1:22· Α΄ Κορινθίους 9:1.

Πρέπει να παραδεχτούμε ότι υπάρχουν διαφορές σε γραμματική και σε γενικό τόνο. Αλλά μήπως αυτό σημαίνει ότι ο Ιωάννης ο απόστολος δεν έχει γράψει την Αποκάλυψη; Κατά τη γνώμη μας όχι. Πως θα δικαιολογήσουμε αυτή τη διαφορά; Μερικοί πιστεύουν ότι όταν ο Ιωάννης έγραψε το Ευαγγέλιο είχε βοηθούς, ίσως τους πρεσβυτέρους της Εφέσου (Ιωάννης

21:24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ ὁ γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.), ἐνῶ ἡ ἀπουσία αὐτῶν των βοηθῶν μπορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν περιεργὴν γραμματικὴ καὶ τὸ ὕφος τῆς Ἀποκάλυψης⁸.

Υπάρχουν καὶ ἄλλα στοιχεῖα που μποροῦν νὰ βοηθήσουν στὴν ἐξήγηση. Πρῶτα ἀπὸ ὅλα δὲν πρέπει νὰ μεγαλοποιήσουμε αὐτὲς τὶς διαφορὲς στὸ στυλ καὶ στὴ γλῶσσα. Μεταξὺ τοῦ Ευαγγελίου καὶ τῆς Ἀποκάλυψης ὑπάρχει ἓνα ἰσχυρὸ σῶμα ἀπὸ *ομοιότητες* — ἓνα γεγονός που πρόσφατα, πολλοὶ ἀρχίζουν νὰ του δίνουν ἐμφαση. Αὐτὲς οἱ ομοιότητες εἶναι πολὺ χτυπητές. Βρίσκοντι σε διάφορες γραμματικὲς κατασκευές καὶ σε χαρακτηριστικὲς ἐκφράσεις. (Δες. Ιω. 3: 36 με Ἀπ. 22: 17· Ιω. 10: 18 με Ἀπ. 2: 27· Ιω. 20: 12 με Ἀπ. 3: 4· Ιω. 1: 1 με Ἀπ. 19: 13· καὶ Ιω. 1: 29 με Ἀπ. 5: 62.⁹)

Καὶ πάλι, ἀναφορικὰ με τὸ στυλ, θα πρέπει νὰ περιμένουμε νὰ βρούμε τὸ ἴδιο στυλ σε μιὰ ἱστορία γεγονότων (τὸ Ευαγγέλιο), μιὰ προσωπικὴ ἐπιστολὴ (οἱ ἐπιστολές) καὶ στὸ φαινόμενον (Ἀποκάλυψη); Σε αὐτὸ τὸ πλαίσιο, ἀς μὴν ξεχνάμε ὅτι ὅταν ὁ Ἰωάννης ἔγραψε τὸ τελευταῖο βιβλίο τῆς Βίβλου, ἡ ψυχὴ του ἦταν σε τέτοια κατάσταση βαθιάς, ἐσωτερικῆς συγκίνησης, ἐκπληξης καὶ ἐκστασης (γιατί ἦταν «στο Πνεῦμα»), ὅτι ἡ προηγούμενη, ἐβραϊκὴ ἐκπαιδευσί του μπορεῖ νὰ ἐπίδρασε πάνω του δυνατὰ καὶ μπορεῖ ἀκόμη καὶ νὰ ἔχει ἐπηρεάσει τὸ ὕφος του καὶ τὴ γλῶσσα του.

Αισθανόμαστε σίγουροι ὅτι ἡ υπερβατικὴ φύση του ἀντικειμένου, ἡ βαθιὰ συναισθηματικὴ κατάσταση του συγγραφέα ὅταν ἔλαβε καὶ ἔγραψε αὐτὲς τὶς ὁράσεις, καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἔκανε μεγάλη χρῆση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης — τόσο στα Ἐβραϊκὰ ὅσο καὶ στα Ἑλληνικὰ¹⁰ — ἐξηγούν σε μεγάλο βαθμὸ γιὰ τὶς διαφορὲς στὸ στυλ που παραμένουν ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ἐντυπωσιακὲς ομοιότητες.

Δὲν πρέπει νὰ ἐπιμείνουμε πολὺ ὥρα στὶς λεγόμενες διαφορὲς σε δογματικὴ ἐμφαση. Τὸ ἀπλὸ γεγονός εἶναι ὅτι τὸ τέταρτο Ευαγγέλιο καὶ ἡ Ἀποκάλυψη δὲν συγκρούονται οὔτε σε ἓνα σημεῖο. Πραγματικὰ ἡ συμφωνία σε δόγματα εἶναι ἀξιοσημείωτη¹¹.

Δὲν ἀποκαλεῖ τὸ Ευαγγέλιο τὸν Ἰησοῦ «Ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ» (κατὰ Ἰωάννη 1:29), ἔτσι κάνει καὶ ἡ Ἀποκάλυψη (Ἀρνίον) γιὰ εικοσιεννέα φορές.

Οἱ ἐπιστολές καὶ τὰ Ευαγγέλια μεταχειρίζονται τὸν τίτλο «ὁ Λόγος» σε ἀναφορὰ με τὸν Κύριον μας, (Κατὰ Ἰωάννη 1:1 κοκ· Ἀ' Ἰωάννου 1:1)· ἔτσι κάνει καὶ ἡ Ἀποκάλυψη (19:13) Δὲν μας δείχνει τὸ Ευαγγέλιο τὸ Χριστὸ σε μιὰ προ-χρονικὴ καὶ Αἰώνια ὕπαρξη (1:1), ἔτσι κάνει καὶ ἡ Ἀποκάλυψη (22:13, παράβαλε 5:12,13). Τὸ Ευαγγέλιο τοῦ Ἰωάννη δὲν ἀποδίδει τὸν τη σωτηρία του Ἀνθρώπου στὴν κυρίαρχη χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ στὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Κατὰ Ἰωάννη, 1:29, 3:3, 5:2, 10:10,11), ἔτσι καὶ πολὺ πιο ἐμφατικὰ τὸ κάνει ἡ Ἀποκάλυψη (7: 14; 12: 11; 21: 6; 22: 17).

Καὶ τὸ δόγμα «ὁποιοσδήποτε (πας ὅστις)» βρίσκεται καὶ στα δύο, (Κατὰ Ἰωάννη 3:16, Ἀποκάλυψη 7:9, 22:17.)

Δὲν ὑπάρχουν Δογματικὲς διαφορές!

Τελικὰ γιὰ τὴ γνώμη τοῦ Διονυσίου που ἤδη ἀναφέρθηκε, θα πρέπει νὰ εἶναι ξεκάθαρο ὅτι ἡ ἀποψη του στηρίζεται σε μιὰ λανθασμένη ἀνάγνωση μιὰ φράσης τοῦ Παπία,¹² καὶ ἴσως ἐπηρεάστηκε ἀπὸ μιὰ ἀντίθεση πρὸς τὸ Χιλιασμὸ¹³ που ἀναζητοῦσε νὰ βασιστεῖ στὸ βιβλίο τῆς Ἀποκάλυψης.¹⁴ Ἡ πρώτη ἐκκλησία ἦταν ὁμόφωνη στὸ νὰ ἀποδίδει τὴν Ἀποκάλυψη

στον Απόστολο Ιωάννη. Αυτή ήταν η γνώμη του Ιουστίνου του Μάρτυρα (γύρω στο 149 μ.Χ.), του Ειρηναίου (180 μ.Χ.) που ήταν μαθητής ενός μαθητή του Αποστόλου Ιωάννη, του Μουρατόριου Κανόνα (200 μ.Χ.), του Τερτυλλιανού της Καρχηδόνας (220 μ.Χ.) του Κλήμεντος της Αλεξάνδρειας (200 μ.Χ.), του Ωριγένη (223 μ.Χ.) και του Ιππόλυτου (240 μ.Χ.)¹⁵.

Όταν σ' όλα αυτά προσθέσουμε την πολύ ισχυρή παράδοση ότι ο Απόστολος Ιωάννης εξορίστηκε στο νησί της Πάτμου (1:9) και ότι πέρασε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στην Έφεσο, στην οποία απευθύνεται η πρώτη από τις επτά επιστολές της Αποκάλυψης (2:1), το συμπέρασμα είναι αναπόφευκτο ότι πρέπει να θεωρήσουμε ως συγγραφέα του τελευταίου βιβλίου της Βίβλου τον «μαθητήν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς».

V. Η ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Τώρα εγείρεται η ερώτηση: πότε έγραψε ο Ιωάννης την Αποκάλυψη; Το έτος 69 (ή νωρίτερα) ή πρέπει να αντιστρέψουμε τα ψηφία και να τα κάνουμε 96 (ή ίσως 95); Δεν έχουμε βρει ένα πειστικό επιχειρήμα για την νωρίτερη ημερομηνία. Τα επιχειρήματα που έχουν παρουσιαστεί στηρίζονται σε υστερότερες και αναξιόπιστες μαρτυρίες, και στην καθ' ολοκληρία φανταστική ιδέα ότι ο Ιωάννης δεν γνώριζε Ελληνικά όταν έγραψε την Αποκάλυψη, και σε αμφίβολες κατά γράμμα ερμηνείες ορισμένων φράσεων του πιο σίγουρα έχουν μια συμβολική ερμηνεία. Έτσι π.χ. μας λένε ότι ο ναός της Ιερουσαλήμ ακόμη υπήρχε όταν γράφτηκε η Αποκάλυψη γιατί στο 11:1 γράφει «Έγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον»

Η πιο κατοπινή ημερομηνία έχει μια πολύ ισχυρή υποστήριξη. Λέγει ο Ειρηναίος: «Διότι αυτή (η αποκαλυπτική όραση της Αποκάλυψης) ιδώθηκε όχι πολύ καιρό πριν, αλλά σχεδόν στις ημέρες μας, στο τέλος της βασιλείας του Δομιτιανού.» Ξανά λέγει «... η εκκλησία της Εφέσου ιδρύθηκε από τον Παύλο, και είχε τον Ιωάννη να παραμένει μεταξύ τους μέχρι τον καιρό της βασιλείας του Τραϊανού (98-117 μ.Χ.) είναι μια αληθινή μαρτυρία των παραδόσεων των Αποστόλων».

Όταν σε συνδυασμό με αυτές τις ισχυρές και θετικές ενδείξεις θυμηθούμε ότι η Αποκάλυψη αντανακλά μια εποχή στην οποία η Έφεσος είχε χάσει την πρώτη της αγάπη, οι Σάρδεις είναι ήδη «νεκρή», η Λαοδικεία-που είχε καταστραφεί από ένα σεισμό κατά τη διάρκεια της αυτοκρατορίας του Νέρωνα- η εκκλησία έχει ξαναχτιστεί και καυχάται για τον πνευματικό της πλούτο (3:17), ο Ιωάννης έχει εξοριστεί – μια πολύ συνηθισμένη μορφή διωγμού κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Δομιτιανού· η εκκλησία έχει υποστεί διωγμούς στο παρελθόν, (20:4), και η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία αυτή καθ' εαυτή έχει γίνει ο μεγάλος ανταγωνιστής της Εκκλησίας (17:9), όταν θυμόμαστε όλα αυτά τα γεγονότα, αναγκαζόμαστε να έλθουμε στο συμπέρασμα ότι η κατοπινή ημερομηνία (95 ή 96 μ.Χ.) είναι σωστή. Η Αποκάλυψη έχει γραφεί κατά το τέλος της βασιλείας του Δομιτιανού από τον Απόστολο Ιωάννη.

Όμως ο πραγματικός συγγραφέας δεν είναι ο Ιωάννης αλλά ο ίδιος ο Παντοδύναμος Θεός «Αποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός ...καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἄγγ' ἔλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννη...» Σίγουρα ο Απόστολος Ιωάννης έγραψε την Αποκάλυψη. Αλλά ο Θεός δια μέσου του Χριστού, ήταν ο πραγματικός Συγγραφέας. Έτσι αυτό που προβλέπει δεν είναι προϊόν ανθρώπινης φαντασίας, του ανθρώπινου μυαλού που πέφτει σε λάθη, αλλά είναι η αποκάλυψη του νου και του σκοπού του Θεού όσον αφορά την ιστορία της Εκκλησίας.

Στην Κοπεγχάγη, ανάμεσα στα άλλα ωραία αγάλματα του Θορ-Ουάλτνσε είναι ένα του Αποστόλου Ιωάννη. Στο πρόσωπο του βλέπουμε τη γαλήνη του ουρανού. Στην πραγματικότητα

κοιτάζει προς τον Ουρανό. Στο χέρι του κρατεί την πένα. Μπροστά είναι η πλάκα στην οποία πρόκειται να γράψει. Όμως πρόσεξε ότι η πένα του Αποστόλου δεν εγγίζει την πλάκα! Δεν θα τολμήσει να βάλει ούτε μια λέξη αν δεν του δοθεί άνωθεν.¹⁶

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

¹ Για μια περιγραφική σημείωση όλων των θεωριών για τις ερμηνείες δες M. C. Tenney, *New Testament Survey* (I.V.F.), σελ 387 ff.; και L. Morris, art. 'Book of Revelation' in *The New Bible Dictionary*

(I.V.F.).

² Δες το [κεφάλαιο 6](#), για μια πιο πλήρη συζήτηση αυτού του σημείου

³ Ευσέβιος *Εκκλησιαστική Ιστορία*

⁴ W. Beyschlag, *New Testament Theology*, II, p. 362.

⁵ Δες για παράδειγμα τα συγγράμματα των F. Bleek and J. Neander.

⁶ Αυτή η άποψη υποστηρίζεται από τη Σχολή της Τυβίγγης

⁷ Bousset, Harnack, Holtzmann, and Moffatt, είναι μεταξύ τους

⁸ Μια ενδιαφέρουσα εξήγηση δίνεται στο A. Pieters, *The Lamb, the Woman, and the Dragon* (*Το Αρνίο, η Γυναίκα και ο Δράκων*), σελ. 18 κοκ. Δες επίσης A. T. Robertson, *Word Pictures*, VI, p. 274

⁹ Για επιπλέον ομοιότητες μεταξύ του Ευαγγελίου και της Αποκάλυψης, δες J. P. Lange, *The Revelation of John* (*Commentary of the Holy Scriptures, The New Testament, X*), pp. 56 ff.

¹⁰ See A. T. Robertson, *The Minister and His Greek New Testament*, p. 113.

¹¹ Για μια επισκόπηση του όλου θέματος, ιδέ H. Gebhardt, *The Doctrine of the Apocalypse*, especially

pp. 304 ff.; and G. B. Stevens, *The Theology of the New Testament*, pp. 536 ff., 547.

¹² 3 δες τη συζήτηση στο βιβλίο R. C. H. Lenski, *Interpretation of St. John's Revelation*, pp. 8 ff.

¹³ Από το. χίλια, '1000'. ένας όρος που περιγράφει μια εσχατολογική άποψη έντονα χιλιαστικής άποψης

¹⁴ N. B. Stonehouse, *The Apocalypse in the Ancient Church*, p. 151.

¹⁵ *Ante-Nicene Fathers*, I-III. See also N. B. Stonehouse, *op. cit.*, pp. 153 ff.

¹⁶ See A. Plummer, *The Book of Revelation* (*Pulpit Commentary*), p. 150.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

I ΤΑ ΕΦΤΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

1. Ο Χριστός ανάμεσα στις επτά λυχνίες.(1:1-3,22)

Ας σταθούμε στα τρία πρώτα κεφάλαια. Το κεντρικό τους θέμα φαίνεται να είναι ο Χριστός ανάμεσα στις επτά χρυσές λυχνίες. Αυτές οι λυχνίες αντιπροσωπεύουν επτά εκκλησίες, (1:20). Ο Ιωάννης κατευθύνεται να γράψει σε κάθε εκκλησία μια επιστολή. Δες τα κεφάλαια 2,3. Καθώς αυτός ο αριθμός επτά εμφανίζεται ξανά και ξανά στην Αποκάλυψη και παντού συμβολίζει την πληρότητα, μπορούμε με σιγουριά να πάρουμε σαν δεδομένο ότι έχουμε την ίδια περίπτωση και εδώ και ότι μας αντιπροσωπεύει την όλη Εκκλησία σε όλη τη διάρκεια της ύπαρξης της μέχρι το τέλος του κόσμου. Έτσι ερμηνευμένη κάθε ατομική εκκλησία είναι ένας τύπος, χωρίς να δείχνει μια ορισμένη περίοδο της ιστορίας, αλλά περιγράφει συνθήκες που διαρκώς επαναλαμβάνονται στην πραγματική ζωή των διαφόρων συναθροίσεων¹. Έτσι αυτά τα κεφάλαια 1-3 φαίνεται να καλύπτει όλη την οικονομία, από την πρώτη έλευση του Χριστού για να χύσει το αίμα Του για το λαό του (1:5), μέχρι τη δεύτερη έλευση για κρίση (1:7). Η τελευταία από τις επτά επιστολές γράφεται προς την εκκλησία της Λαοδικείας. Είναι προφανές ότι το κεφάλαιο 4 εισάγει ένα νέο—αν και στενά συσχετισμένο—θέμα.

2. Το όραμα του Ουρανού και των σφραγίδων (4:1-7, 17)

Τα κεφάλαια 4-7 αποτελούν την επόμενη φυσική διαίρεση του βιβλίου. Το κεφάλαιο 4 περιγράφει τον Ένα που κάθεται στον θρόνο και τη λατρεία αυτών που τον περιβάλλουν. Εις τα δεξιά του καθημένου επί του θρόνου υπάρχει ένα κλειστό κυλινδρικό βιβλίο, σφραγισμένο με επτά σφραγίδες (5:1). Το Αρνίο παίρνει το βιβλίο και δέχεται λατρεία. Από το έκτο κεφάλαιο μαθαίνουμε ότι το Αρνίο παίρνει το βιβλίο και ανοίγει τις σφραγίδες μία προς μία. Μεταξύ της έκτης και έβδομης σφραγίδας έχουμε το όραμα των εκατό σαράντα τεσσάρων χιλιάδων που σφραγίστηκαν και του αναρίθμητου πλήθους που στέκεται μπροστά στο θρόνο.

Τώρα θέλω να προσέξουμε ότι και αυτό το τμήμα καλύπτει την όλη οικονομία από την πρώτη έως τη δεύτερη έλευση του Χριστού. Η πρώτη αναφορά στο Χριστό τον εικονίζει ότι έχει σφαγιαστεί και το και ότι τώρα βασιλεύει από τον ουρανό, (5:5,6). Προς το τέλος αυτού του τμήματος η τελική κρίση εισάγεται. Διαβάστε 6:12-17 και 7:9-17. Προσέξτε την εντύπωση της δεύτερης έλευσης στους απίστευτους: «καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;»

Τώρα προσέξτε την ευτυχία των πιστών «οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζωῆς πηγᾶς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.»

Αυτή είναι μια εικόνα της όλης Εκκλησίας ως θριαμβεύτριας, συγκεντρωμένης από όλα τα έθνη και έτσι – στην ολότητα της– στέκεται μπροστά στο Θρόνο και μπροστά στο Αρνίο: ένα ιδεώδες που δε θα πραγματοποιηθεί παρά μόνο τη μέρα της μεγάλης Εκπλήρωσης. Έχουμε πάλι διατρέξει όλη την εποχή του Ευαγγελίου.

3. Οι επτά σάλπιγγες (8:1-11· 19)

Το επόμενο τμήμα περιλαμβάνει τα κεφάλαια 8-11. Το κεντρικό του θέμα είναι οι επτά σάλπιγγες που επηρεάζουν τον κόσμο. Τι συμβαίνει στην Εκκλησία περιγράφεται στα κεφάλαια 10 και 11 (Ο Άγγελος με το μικρό βιβλίο, και οι δύο Μάρτυρες). Στο τέλος του τμήματος αυτού υπάρχει μια πολύ καθαρή αναφορά στην τελική κρίση. Διαβάζουμε (11:15,18) «Έγενετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.....καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἤλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι...» (11:15,18) Ἐχοντας φθάσει στο τέρμα της οικονομίας τελειώνει το ὄραμα.

4. *Ο δράκων που καταδιώκει (12:1-14:20)*

Αυτό μας φέρνει στα κεφάλαια 12-14. Η γυναίκα και το αρσενικό παιδί καταδιώκονται από το Δράκοντα και τους βοηθούς τους. Τώρα πρόσεξε ότι και αυτό το τμήμα περιλαμβάνει ὅλη την οικονομία. Αρχίζει από μια πολύ καθαρή αναφορά στη γέννηση του Σωτήρα (12:5). Σαν ὄργανο του χρησιμοποιεῖ το θηρίο που βγαίνει από τη θάλασσα (13:1) και το θηρίο που ανεβαίνει από τη γη (13:11,12), καθώς επίσης και τη μεγάλη πόρνη Βαβυλώνα (14:8). Και αυτό το τμήμα κλείνει με τη συνταρακτική περιγραφή της Δεύτερης ἔλευσης του Χριστού για κρίση. Πρόσεξε την περικοπή: Αποκάλυψη 14:14,16) κτλ.: «Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὁμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ....καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔθερισθη ἡ γῆ.»

5. *Οι επτά φιάλες (15:1-16: 21)*

Το επόμενο τμήμα περιγράφει τις φιάλες της οργής. Και εδώ έχουμε μια πολύ καθαρή αναφορά στην τελική κρίση και τα γεγονότα που θα λάβουν χώρα σε συνδυασμό με αυτή, έτσι διαβάζουμε στα (16:20): «καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν.»

6. *Η πτώση της Βαβυλώνας (17:1-19:21)*

Μετά βρίσκουμε μια πολύ ζωντανή περιγραφή της πτώσης της Βαβυλώνας και της τιμωρίας που επιβάλλεται στο θηρίο και τον Ψευδοπροφήτη. Πρόσεξε την εικόνα του Χριστού που έρχεται για την κρίση (19:11 κοκ) «Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεωγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτὸν πιστὸς καλούμενος καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ....»

7. *Η Μεγάλη Ολοκλήρωση (20:1-22:22)*

Αυτό μας φέρνει στο τελευταίο τμήμα, κεφάλαια 20-22, γιατί το Αποκάλυψη 20:1 οριστικά μας φέρνει σε ένα νέο τμήμα, εισάγεται ένα νέο θέμα. Δες κεφάλαια XIV. Το θέμα είναι η καταδίκη του διαβόλου. Μια σύγκριση με το κεφάλαιο 12 μας αποκαλύπτει το γεγονός ότι στην αρχή του κεφαλαίου 20 στεκόμαστε ακόμα μια φορά στο κατώφλι της νέας οικονομίας. Ενώ στο 12:9 μάθαμε ότι σε σύνδεση με την Ανάληψη και τη στέψη του Χριστού ο διάβολος ρίπτεται κάτω, ενώ στο 20:2,3 διαβάζουμε ότι δένεται για χίλια χρόνια και ρίπτεται στην άβυσσο. Τα χίλια χρόνια τα ακολουθεί μια μικρή περίοδος κατά την οποία ο Σατανάς ελευθερώνεται από τη φυλακή του (20:7). . Αυτήν την περίοδο με την σειρά της ακολουθεί το τελικό ριζιμο του Σατανά σε συνδυασμό με τον ερχομό του Χριστού για την τελική κρίση (20:10,11 κτλ.).

Ένα προσεχτικό διάβασμα του βιβλίου της Αποκάλυψης έκανε καθαρά δύο γεγονότα:

- I) Το βιβλίο αποτελείται από επτά τμήματα.
- II) Αυτά τα επτά τμήματα συμβαίνουν το ένα παράλληλα με το άλλο. Το κάθε ένα διατρέχει την ὅλη οικονομία από την πρώτη ἔλευση μέχρι τη δεύτερη ἔλευση

του Χριστού. Αυτή η περίοδος άλλοτε θεωρείται από τη μία άποψη και άλλοτε από την άλλη.²

II ΑΛΛΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟ

Υπάρχει μια άλλη γραμμή συλλογισμών που επιβεβαιώνει τη θέση μας ότι κάθε ένα από τα επτά τμήματα εκτείνεται από την αρχή ως το τέλος της νέας Οικονομίας και ότι και τα επτά συμβαίνουν παράλληλα.³ Τα διάφορα τμήματα περιγράφουν την ίδια διάρκεια για την περίοδο που περιγράφεται. Σύμφωνα με τον τρίτο κύκλο δηλαδή τα κεφάλαια 8-11, η κύρια περίοδος που περιγράφεται εδώ είναι σαράντα δύο μήνες (11:2), ή χίλιες διακόσιες εξήντα μέρες (11:3). Τώρα στο επόμενο τμήμα κεφάλαια 12-14, έχουμε και πάλι τις χίλιες διακόσιες εξήντα μέρες (12:6) ή «καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ» (3 και ½ χρόνια) (12:14). Αυτές οι τρεις ονομασίες- σαρανταδύο μήνες, χίλιες διακόσιες εξήντα δύο μέρες, καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ-είναι ακριβῶς ισοδύναμες. Έτσι το τμήμα για τις σάλπιγγες στα κεφάλαια 8-11 πρέπει να είναι σε παράλληλη χρονική στιγμή με αυτό που περιγράφει την πάλη μεταξύ Χριστού και Δράκοντα στα κεφάλαια 12-14.

Μια προσεχτική μελέτη της Αποκάλυψης κεφ. 20 θα μας φανερώσει ότι αυτό το κεφάλαιο μας περιγράφει μια περίοδο που είναι σύγχρονη με αυτή του κεφαλαίου 12. Έτσι με αυτή τη λογική ο παραλληλισμός δικαιώνεται.

Κάθε τμήμα μας δίνει μια περιγραφή ολόκληρης της Εποχής του Ευαγγελίου, από την πρώτη μέχρι την δεύτερη έλευση του Χριστού, και είναι ριζωμένη στην ιστορία του Ισραήλ στην Παλαιά Οικονομία προς την οποία γίνονται συχνές αναφορές.

Έχουμε σημειώσει ότι το τμήμα 3 για τις σάλπιγγες στα κεφάλαια 8-11, 12-14 είναι παράλληλο με το τμήμα για τη Γυναίκα και το Δράκοντα στα κεφάλαια 12-14, και με το τελευταίο τμήμα, 20-22, το οποίο επίσης εκτείνεται πέραν από αυτό (στα κεφάλαια 21, 22). Τώρα κάνουμε την πρόταση: ότι το ίδιο τμήμα, κεφάλαια 8-11 έχει όλες τις ενδείξεις ότι είναι παράλληλο με τις φιάλες της οργής στα κεφάλαια 15,16. Πρόσεξε ότι η πρώτη σάλπιγγα επηρεάζει τη θάλασσα, το ίδιο κάνει και η δεύτερη φιάλη. Η τρίτη σάλπιγγα αναφέρεται στα ποτάμια, το ίδιο κάνει και η Τρίτη φιάλη. Οι τέταρτες και στις δύο περιπτώσεις αναφέρονται στον Ήλιο. Η πέμπτη, αναφέρεται στο φρέαρ της αβύσσου ή στον θρόνο του θηρίου. Η έκτη στον Ευφράτη. Η έβδομη αναφέρεται στη δεύτερη έλευση για κρίση⁴- μια πολύ ενδιαφέρουσα περίπτωση παραλληλισμού.

Προσέξτε επίσης ότι το τέταρτο τμήμα, κεφάλαια 12-14 εισάγει σαν εχθρούς του Χριστού και της Εκκλησίας του, τον Δράκοντα, τα δύο θηρία, και την Πόρνη (τη Βαβυλώνα). Αυτοί οι τέσσερις εγείρονται μαζί. Είναι φυσικό να συμπεράνουμε ότι πέφτουμε μαζί. Αυτό γίνεται καθαρό όταν καταλάβουμε το νόημα των θηρίων και της πόρνης – Βαβυλώνας ως εξής: Το θηρίο που βγαίνει από τη θάλασσα είναι οι αντιχριστιανικοί διωγμοί του Σατανά, που ενσαρκώνονται σε διάφορες κυβερνήσεις και κατευθύνονται κατά των *σωμάτων* των πιστών. Στις μέρες του Ιωάννη ήταν η Ρωμαϊκή κυβέρνηση.

Το θηρίο που βγαίνει από τη γη είναι η αντιχριστιανική θρησκεία του Σατανά, που έχει σκοπό να εξαπατήσει τα *μυαλά* και να σκλαβώσει τις θελήσεις των πιστών. Την εποχή που είχαν εμφανιστεί αυτές οι οράσεις στον Ιωάννη το θηρίο που βγήκε από τη γη είχε ενσωματωθεί στην ειδωλολατρική θρησκεία και στην λατρεία του αυτοκράτορα της Ρώμης.

Η μεγάλη πόρνη, η Βαβυλώνα είναι ο αντιχριστιανικός δελεασμός του Σατανά που προσπαθεί να κλέψει τις καρδιές και να διαστρέψει τα ήθη των πιστών. Η πόρνη τότε είχε αποκαλυφθεί ως η πόλη της Ρώμης. Έτσι όταν πέσει ο Σατανάς, τα θηρία και η πόρνη θα πέσουν. Εμφανίζονται μαζί, πέφτουν μαζί. Στο έκτο τμήμα — κεφάλαια 17-19—έχουμε την περιγραφή της πτώσης της μεγάλης πόρνης, της Βαβυλώνας, κεφάλαια 17 και 18 και των θηρίων (19:20) ενώ στον έβδομο κύκλο έχουμε την περιγραφή της πτώσης του Σατανά (20:10),

και της τελικής του ήττας στην ημέρα της κρίσης. Η μία και τελική κρίση πάνω στους τέσσε-
ρεις εχθρούς—το δράκοντα, το θηρίο από τη θάλασσα, το θηρίο από τη γη, τη μεγάλη
πόρνη—περιγράφονται σε δύο διαφορετικά τμήματα. Άρα αυτά τα δύο πρέπει να είναι πα-
ράλληλα. Κάθε ένα περιγράφει μία περίοδο που φθάνει μέχρι την τελική μάχη, την ίδια τε-
λευταία κρίση όταν όλοι οι εχθροί του Χριστού και της Εκκλησίας Του θα πάρουν την τε-
λική και ατέλειωτη τιμωρία τους.⁵

Σε συνδυασμό με αυτά υπάρχει και ένα άλλο πολύ ισχυρό επιχείρημα για τη θέση ότι τα
τμήματα αυτά συμβαίνουν παράλληλα, το κάθε ένα τελειώνει με τον ερχομό του Κυρίου
για κρίση. Η ένδειξη που αναφερόμαστε συσχετίζεται από τις (αγγλικές) μεταφράσεις . Το
τμήμα για τις φιάλες της οργής, (κεφάλαια 15,16) τελειώνει με μια αναφορά για μια μάχη.
(Δες 16:14 όπου αυτή η σύγκρουση αναφέρεται ως «εις τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγά-
λης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος»).

Τώρα στο επόμενο τμήμα κεφάλαια 17—19 πάλι τελειώνει με μια σκηνή μάχης. (Δες19:19).
Σύμφωνα με το πρωτότυπο είναι η ίδια μάχη που αναφέρεται στο 16:12...γιατί διαβάζουμε
«τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
ἵππου ...»

Και στο τελικό τμήμα (κεφάλαια 20-22) διαβάζουμε ακόμη μια φορά «συναγαγεῖν αὐτοὺς
εἰς τὸν πόλεμον» (δες 20:8). Ἔτσι και τα τρία τμήματα περιγράφουν γεγονότα που οδηγούν
στην μεγάλη μάχη του Ιεχωβά. Είναι παράλληλα.

Τα εφτά τμήματα είναι παράλληλα. Το τελικό μας επιχείρημα που υποστηρίζει την «παραλ-
ληλιστική» θέση είναι το γεγονός ότι βρίσκομε ακριβώς το ίδιο πράγμα στις προφητείας του
Δανιήλ, που έχει ονομαστεί η Αποκάλυψη της Παλαιάς Διαθήκης. Ἔτσι τα τμήματα του ονεί-
ρου του Ναβουχοδονόσωρ που αφορούν την εικόνα στο δεύτερο κεφάλαιο, έχουν ακριβή
αντιστοιχία με τα τέσσερα θηρία στο όνειρο του Δανιήλ στο 7ο κεφάλαιο⁶. Η ίδια χρονική
περίοδος καλύπτεται δύο φορές, τη μία φορά τον βλέπουμε κάτω από το ένα πρίσμα την
άλλη κάτω από το άλλο πρίσμα.

Η υποδιαίρεση της Αποκάλυψης σε εφτά τμήματα⁷ υποστηρίζεται από πολλούς συγγρα-
φείς, αν και δεν υπάρχει ομοφωνία ως προς τα ακριβή όρια κάθε τμήματος.⁸ Ευνοούμε τη
διαίρεση που δίνεται—με ελαφρές παραλλαγές— από τον L. Berkhof, S.L. Morris,
B.B. Warfield, και άλλους. Είναι η φυσικότερη, και τη δίνει το ίδιο το βιβλίο, κάθε τμήμα τε-
λειώνει—όπως δείξαμε—με τουλάχιστον μια αναφορά στον ερχομό του Χριστού για κρίση.
Αυτό είναι σωστό ακόμη και σε αναφορά με το τελευταίο τμήμα (κεφάλαια 20—22, δες
22:20), αν και αυτό πάει πέρα από την τελική κρίση και περιγράφει το νέο Ουρανό και Γη
(δες 7:9 κοκ). Εκτός από αυτή την ερμηνεία κάθε τμήμα έχει ένα θέμα που το ξεχωρίζει από
όλα τα άλλα. Ἔτσι η διαίρεση μας είναι ως εξής:

1. Ο Χριστός στο μέσο των εφτά Λυχνιών (1-3)
2. Το βιβλίο με τις εφτά σφραγίδες (4-7)
3. Οι εφτά σάλπιγγες της κρίσης (8-11)
4. Η γυναίκα με το αρσενικό παιδί καταδιώκεται από το Δράκοντα και τους βοηθούς
του (το θηρίο και την πόρνη) (12-14).
5. Οι εφτά φιάλες της Οργής (15,16)
6. Η πτώση της Μεγάλης πόρνης και των θηρίων (16-19).
7. Η κρίση του Δράκοντα (Σατανά) ακολουθούμενη από το Νέο Ουρανό, Νέα Γη, Νέα
Ιερουσαλήμ (20-22).

Είμαστε έτοιμοι α κάνουμε την πρώτη πρόταση:

ΠΡΟΤΑΣΗ Ι. Το βιβλίο της Αποκάλυψης αποτελείται από εφτά τμήματα. Είναι παράλληλα.

Κάθε ένα διατρέχει όλη την οικονομία από την πρώτη μέχρι τη δεύτερη έλευση του Χριστού.

III. ΟΙ ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΕΣ ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ

Τώρα σύμφωνα με τη γνώμη πολλών σχολιαστών τα επτά τμήματα χωρίζονται σε δύο ομάδες⁹. Κεφάλαιο 12:1 (ή 11:15) φαίνεται να είναι το σημείο όπου η πρώτη ομάδα της σειράς των οραμάτων τελειώνει και η δεύτερη αρχίζει¹⁰. Στην πρώτη ομάδα (κεφάλαια 1—11) βλέπουμε την πάλη μεταξύ των ανθρώπων δηλαδή μεταξύ πιστών και απίστων. Ο κόσμος επιτίθεται κατά της εκκλησίας. Η εκκλησία αμύνεται, προστατεύεται και είναι νικήτρια.

Στη δεύτερη ομάδα οραμάτων (κεφάλαια 12—22) βλέπουμε ότι αυτή η πάλη στη γη έχει βαθύτερες αιτίες. Είναι η εξωτερική εκδήλωση της επίθεσης του διαβόλου κατά του Παιδιού. Ο δράκοντας επιτίθεται κατά του Χριστού. Διωγμένος κατευθύνει όλη του τη λύσσα κατά της Εκκλησίας. Σαν βοηθούς του χρησιμοποιεί τα δύο θηρία και τη μεγάλη πόνη. Όλοι αυτοί οι εχθροί του παιδιού νικιούνται στο τέλος.

Έτσι είναι προφανές ότι αυτά τα τμήματα που αποτελούν τη δεύτερη ομάδα δηλαδή τα κεφάλαια 12-22 αν και σύγχρονα, παρουσιάζουν μια συνεχιζόμενη ιστορία. Ο Δράκοντας τα θηρία, η πόνη—προσέξτε τη σειρά—επιτίθενται κατά της εκκλησίας.

Θα πρέπει να προσέξουμε ότι η πρώτη από αυτές τις μεγάλες διαιρέσεις περιέχει τρία τμήματα: 1—3, 4—7, και 8—11. Η δεύτερη υποδιαίρεση περιέχει τέσσερα: Κεφάλαια 12—14, 15—16, 17—19 και 20—22. Στην πρώτη από αυτές τις υποδιαίρεσεις βλέπουμε την επιφάνεια: η εκκλησία καταδιώκεται από τον κόσμο. Στην δεύτερη βλέπουμε την υποκείμενη πάλη μεταξύ Χριστού και Δράκοντος (Σατανά). Το βιβλίο της Αποκάλυψης σύμφωνα με αυτά αποκαλύπτει μια πρόοδο σε ένταση ή βάθος της πνευματικής πάλης.

Αλλά δεν είναι αυτή η διαίρεση του βιβλίου σε δύο μείζονα τμήματα το πρώτο εκ των οποίων περιέχει τρία τμήματα, και το δεύτερο τέσσερα τμήματα ευάλωτη στην κατηγορία ότι είναι τεχνητή¹¹ ή κάτι σα δουλειά του Προκρούστη. Απαντάμε: είναι η διαίρεση που υποδεικνύει το ίδιο το βιβλίο. Λυχνίες, σφραγίδες, σάλπιγγες, φιάλες κτλ. Αποτελούν διαφορετικά τμήματα του βιβλίου είτε το θέλουμε είτε όχι. Αυτή είναι η υποδιαίρεση του Αποστόλου.

Σε συνδυασμό με αυτά υπάρχει ένα άλλο γεγονός που αξίζει ιδιαίτερη προσοχή. Ο συγγραφέας της Αποκάλυψης μας μιλά συνεχώς με όρους επτά. Αυτός ο αριθμός υπάρχει πενήντα τέσσερις φορές. Το αξιοσημείωτο είναι ότι αυτά τα επτά τα χωρίζει σε ομάδες τριών και τεσσάρων και τεσσάρων και τριών¹². Η υποδιαίρεση μας αντί να είναι τεχνητή είναι σε αρμονία με τη ιδιοφυΐα του βιβλίου!

Είμαστε τώρα έτοιμοι να παρουσιάσουμε μια πλήρη περίληψη του βιβλίου της Αποκάλυψης που έχει σαν θέμα: Η νίκη του Χριστού και της Εκκλησίας του επί του Σατανά και των Βοηθών του

α. Η Πάλη στη Γη: Η εκκλησία διωκόμενη από τον κόσμο. Εκδίκηση για την Εκκλησία, προστασία της Εκκλησίας και νίκη της Εκκλησίας (Αποκάλυψη 1-11)

β. Η βαθύτερη πνευματική αιτία: Ο Χριστός (και η Εκκλησία) καταδιωκόμενοι από το Δράκο και τους βοηθούς του. Ο Χριστός και η Εκκλησία Του είναι νικητές. (Αποκάλυψη 12-22).

1. Ο Χριστός ανάμεσα στις επτά χρυσές Λυχνίες (1-3)

2. Το Βιβλίο (τόμος) με τις επτά σφραγίδες (4-7)

3. Οι επτά σάλπιγγες της Κρίσης (8-11).

4. Η Γυναίκα και το Παιδί καταδιώκονται από το Δράκοντα και τους Βοηθούς του (τα θηρία και τη Πόνη) (12-14)

5. Οι επτά φιάλες της Οργής (15,16).

6. Η πτώση της μεγάλης πόνης και των θηρίων (17-19)

7. Η Κρίση επί του Δράκοντος (Σατανά) ακολουθούμενη από το Νέο Ουρανό και Γη, Νέα Ιερουσαλήμ (20-22)

ΠΡΟΤΑΣΗ II. Τα επτά τμήματα μπορεί να χωριστούν σε δύο μεγάλες διαιρέσεις. Στη πρώτη διαίρεση, Κεφάλαια 1-11 αποτελούνται από τρία τμήματα. Η δεύτερη υποδιαίρεση (κεφάλαια 12—22) αποτελείται από τέσσερα τμήματα. Αυτές οι δύο υποδιαίρεσεις

αποκαλύπτουν μια πρόοδο σε βάθος ή ένταση του πνευματικού αγώνα. Η πρώτη μεγάλη υποδιαίρεση (κεφάλαια 1—11) αποκαλύπτει την—την Εκκλησία που κατοικείται από το Χριστό—ως καταδιωκόμενη από τον Κόσμο. Η Εκκλησία όμως λαμβάνει ικανοποίηση, προστατεύεται και είναι νικήτρια. Η δεύτερη μεγάλη υποδιαίρεση (Κεφάλαια 12-22) αποκαλύπτει τη βαθύτερη πνευματική αιτία αυτής της πάλης. Είναι μια σύγκρουση μεταξύ Σατανά (δράκοντα) και Χριστού, στην οποία ο Χριστός—και κατά συνέπεια η Εκκλησία—είναι νικητές. Μια ακόμη σημείωση και κλείνουμε το κεφάλαιο. Έχουμε συγκεντρώσει την προσοχή μας στην υποδιαίρεση του βιβλίου. Όμως δεν είναι η υποδιαίρεση του βιβλίου αλλά η ενότητα του, δηλαδή η στενή σχέση μεταξύ των μερών που πρέπει να δώσουμε έμφαση. Αυτό πολλές φορές το ξεχνάμε. Για αυτό το θέμα θα αφιερώσουμε το επόμενο κεφάλαιο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

¹ Δες W. Milligan, *The Book of Revelation (Expositor's Bible)*, VI, p. 836; E. H. Plumptre, *The Epistles to the Seven Churches*, p. 9; W. M. Ramsay, *The Letters to the Seven Churches of Asia*, pp. 30, 177 ff; R. C. Trench, *Commentary on the Epistles to the Seven Churches in Asia*, pp. 59 ff.; C. F. Wishart, *The Book of Day*, p. 22.

² This view, in one form or another, is adopted by R. C. H. Lenski, *op. cit.*, pp. 216, 240, 350, 358; S. L. Morris, *The Drama of Christianity*, p. 26; M. F. Sadler, *The Revelation of St. John the Divine*, pp. xvi. ff. See further B. B. Warfield, *Biblical Doctrines*, pp. 645, 661.

³ Although the visions describe the *new* dispensation, they have the *old* dispensation as their starting-point. Cf., e.g., 12: 1-4; 17: 10; 20: 3 ('that he should deceive the nations *no more*').

⁴ S. L. Morris, *op. cit.*, p. 64.

⁵ R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 553.

⁶ S. L. Morris, *op. cit.*, p. 27; W. M. Taylor, *Daniel the Beloved*, p. 124

⁷ For one of many other systems of division, see H. B. Swete, *The Apocalypse of St. John*, pp. xxxiii and xliv

⁸ Τα ποικίλα συστήματα υποδιαίρεσης στα επτά τμήματα μπορούν να βρεθούν στους: L. Berkhof, *op. cit.*, p.339; H. B. Swete (for Ewald's division), *op. cit.*, p. xlv; P. Mauro, *The Patmos Visions*, pp. 11 f.; W. Milligan, *op. cit.*, *passim*; S. L. Morris, *op. cit.*, p. 29; M. F. Sadler, *op. cit.*, pp. xvi ff.; C. F. Wishart, *op. cit.*, p. 30; B. B. Warfield, *op. cit.*, p. 645 note.

⁹ H. B. Swete, *op. cit.*, p. xxxix

¹⁰ See J. P. Lange, *op. cit.*, p. 83; A. Pieters, *op. cit.*, p. 159; A. T. Robertson, *Syllabus for New Testament Study*, p. 260; H. B. Swete, *op. cit.*, pp. xl, lxii.

¹¹ See C. J. Ellicott, *The Revelation (Handy Commentary)*, p. 19.

¹² I. T. Beckwith, *The Apocalypse of John*, pp. 254, 523.

Κεφάλαιο 4

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Καθώς ταξιδεύουμε μέσα στην Αποκάλυψη, η μεγάλη τελείωση αποκαλύπτεται όλο και περισσότερο.

Το βιβλίο της Αποκάλυψης μας φανερώνει μια εσωτερική, οργανική ενότητα. Μας φέρνει σε γνωριμία με τις αρχές της ανθρώπινης συμπεριφοράς και της θείας ηθικής διακυβέρνησης. Αυτές οι αρχές είναι παντού φανερές. Έτσι αυτό το βιβλίο είναι πάντοτε σύγχρονο. Είναι σύγχρονο στο 1950. Ήταν σύγχρονο στο 1000. Μετά από πενήντα ή εκατό χρόνια από τώρα θα είναι σύγχρονο. Εφαρμόζεται στις καταστάσεις των εκκλησιών στην Ευρώπη, στην Αμερική, στην Ασία και σε κάθε ήπειρο.

Όταν υπάρχει εκκλησία υπάρχει μια λυχνία ή ένας φωτοδότης, έτσι ώστε να βλέπουμε το φως του Χριστού να λάμπει μέσα στα σκοτάδια, (κεφάλαια 1-3). Οποτεδήποτε συμβαίνει αυτό, ο κόσμος μισεί την εκκλησία, το σκοτάδι αρνείται να νικηθεί από το φως. Ο διωγμός ακολουθεί, επίσης δοκιμασίες όλων των ειδών, (κεφάλαια 4-7). Όμως αυτές οι δοκιμασίες βρίσκονται κάτω από την επικυριαρχία του Θεού για το καλό της Εκκλησίας. Ο Θρόνος είναι πάντοτε στου Ουρανό και όχι στη Γη. Οι πιστοί είναι πάντοτε νικητές. Έτσι βγαίνουν από τη μεγάλη θλίψη.

Οπουδήποτε και οποτεδήποτε η Εκκλησία διώκεται, ο Κύριος ακούει και απαντά στις προσευχές των καταδιωγμένων παιδιών Του. Βλέπει το αίμα των αγίων που μαρτύρησαν. Για αυτό οι σάλπιγγες της κρίσης προειδοποιούν τους άδικους (κεφάλαια 8-11).

Αυτή η πάλη στην επιφάνεια—μεταξύ της Εκκλησίας και του κόσμου—δείχνει πάντοτε μια βαθύτερη πάλη μεταξύ Χριστού και Δράκοντος (κεφάλαια 12-14).

Για τους αμετανόητους οι φιάλες της τελικής Οργής πάντοτε ακολουθούν τις Σάλπιγγες της κρίσης (κεφάλαια 15,16). Αυτό συμβαίνει και σήμερα, αυτό συνέβαινε και χτες, θα συμβεί και αύριο, είτε ζεις στην Αφρική, στην Ευρώπη ή στην Αμερική. Ο Σατανάς και όλοι οι βοηθοί του φαίνονται να είναι νικητές, αλλά στην πραγματικότητα είναι πάντα νικημένοι (κεφάλαια 17-19, επίσης 20-22).

Με αυτή την ερμηνεία—και έχουμε την πεποίθηση ότι είναι η μόνη βάσιμη—η Αποκάλυψη είναι στην πραγματικότητα πολύ απλή. Πολύ απλή και όμως βαθιά. Μας δίνει την πραγματική φιλοσοφία της ιστορίας. Μας δίνει τις αρχές της ανθρώπινης και σατανικής συμπεριφοράς και της θείας ηθικής διακυβέρνησης καθώς συνεχώς φανερώνονται. Μας δείχνει πως θα πρέπει να ερμηνεύσουμε τα νέα που περιέχονται στις εφημερίδες και τα γεγονότα που μελετούμε στα βιβλία της ιστορίας!

Έχουμε δει ότι σε όλη την ιστορία του κόσμου, οι φιάλες της τελικής οργής ακολουθούν τις σάλπιγγες της κρίσης όταν δεν προσέχουμε τις τελευταίες. Η τάξη αυτή ποτέ δεν ανατρέπεται¹. Οι σάλπιγγες προειδοποιούν. Οι φιάλες αδειάζουν. Στην τελική κρίση αυτές οι φιάλες θα αδειάσουν τελείως πάνω στους αμετανόητους, σκληροσμένους αμαρτωλούς. Όμοια η «Βαβυλώνα» πέφτει όταν τα διάφορα βασίλεια του κόσμου—είτε η Βαβυλωνία, η Ασσυρία ή η Ρώμη— καταρρέουν. Η μεγάλη και τελική πτώση της Βαβυλώνας συμβαίνει σε συνδυασμό με τον ερχομό του Κυρίου μας για να κρίνει τον κόσμο.

Με αυτή την αντίληψη, παρατηρούμε ότι τα τελευταία τμήματα της Αποκάλυψης αν και σύγχρονα με τα άλλα τμήματα και εφαρμόσιμα σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας, περιγράφουν «ειδικά» αυτό που θα συμβεί σε συνδυασμό με την τελική κρίση.

Έτσι αν και όλα τα τμήματα της Αποκάλυψης γίνονται παράλληλα και διατρέχουν την περίοδο μεταξύ πρώτης και δεύτερης έλευσης του Χριστού και είναι ριζωμένα στο έδαφος της Παλαιάς Οικονομίας, όμως έχουν κατά ένα βαθμό μια προσοδευτικότητα. Με αυτό εννοούμε το εξής: όσο πλησιάζουμε το τέλος του βιβλίου η προσοχή μας όλο και περισσότερο κατευθύνεται στην τελική κρίση και σ' αυτό που θα γίνει πέραν αυτής. Τα επτά τμήματα όπως έχουν τοποθετηθεί φαίνονται να έχουν μια ανοδική κλιμακωτή διάταξη. Το βιβλίο μας φανερώνει μια αυξανόμενη πρόοδο σε εσχατολογική έμφαση.²

Μια προσεχτική εξέταση της Αποκάλυψης θα μας το ξεκαθαρίσει αυτό. Στις πρώτες σειρές—ο Χριστός ανάμεσα στις Εφτά Λυχνίες—δεν έχουμε τίποτε περισσότερο από μια αγγελία του ερχομού του Χριστού για κρίση. Στο δεύτερο τμήμα—κεφάλαια 4-7—η δεύτερη έλευση δεν αγγέλλεται απλώς αλλά εισάγεται: έχουμε μια ματιά από τον τρόπο που γεμίζει τους άδικους όταν βλέπουν τον Κριτή που έρχεται για αυτούς (6:12 κοκ.). Αλλά αυτό είναι όλο. Ξανά δεν έχουμε περιγραφή. Λίγα εδάφια αφιερώνονται σε μια περιγραφή της θριαμβεύουσας Εκκλησίας μετά από την τελική Κρίση (7:9 κοκ). Το τελευταίο τμήμα, όμοια (κεφάλαια 8-11) μας εισάγει στην τελική κρίση και στη χαρά των λυτρωμένων (11:15 κοκ)>

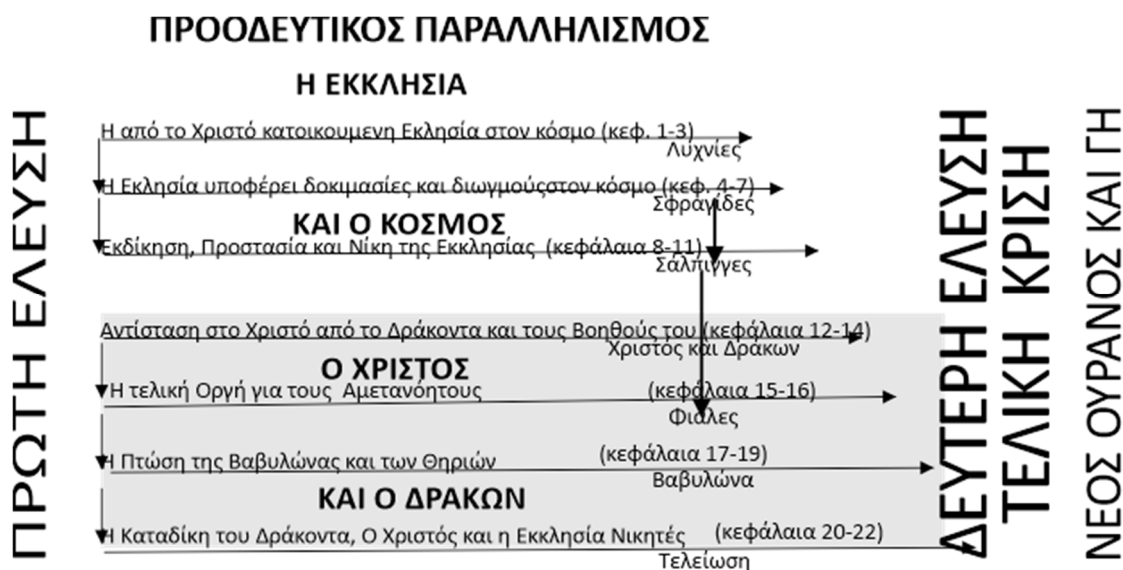
Σ' αυτά τα τρία τμήματα που αποτελούν την πρώτη κύρια υποδιαίρεση του βιβλίου (κεφάλαια 1-11) δε συναντάμε τίποτε περισσότερο από μια απλή αναγγελία ή μια εισαγωγή στην τελική κρίση.

Όμως μόλις μπορούμε στη δεύτερη κυρία υποδιαίρεση του βιβλίου, εδώ είναι η αλλαγή. Από το πρώτο τμήμα αυτής της υποδιαίρεσης έχουμε μια πραγματική περιγραφή της τελικής κρίσης (14:14 κοκ.). Όμως είναι μια συμβολική αναπαράσταση. Κάτω από τον συμβολισμό του διπλού θερισμού η τελική κρίση μας παρουσιάζεται. Το επόμενο όραμα (κεφάλαια 15,16) μας περιγράφουν την έκχυση της τελικής οργής του Θεού, και έτσι αυτό το τμήμα αν και σύγχρονο με τα άλλα, είναι κατά κάποιον τρόπο περιγραφικό της τελικής κρίσης. Στην επόμενη ελάχιστονα υποδιαίρεση—την πτώση της Βαβυλώνας (κεφάλαια 17-19)—αυτή η έμφαση στην Δεύτερη Έλευση του Χριστού για κρίση και το νόημα της για τον κόσμο και την Εκκλησία, την στρατευμένη και θριαμβεύουσα, είναι πιο έντονη και πιο εκπεφρασμένη (δες ιδιαίτερα 19:11-12).

Το έβδομο και τελικό τμήμα (κεφάλαια 20-22) όχι μόνο περιγράφει την τελική κρίση, αλλά στην περιγραφή αυτή έχει φύγει ο πιο πολύ συμβολισμός των προηγούμενων οράσεων. Τίποτε δεν είναι αμφίβολο ή αόριστο και λίγο είναι ντυμένο με συμβολισμό (20:12 κοκ). Η χαρά των λυτρωμένων στο νέο ουρανό και γη περιγράφεται πολύ περισσότερο με περιστατικά από ότι για παράδειγμα στο 7:9 κοκ. Το βιβλίο έχει φτάσει στον ένδοξο κολοφώνα του,

ΠΡΟΤΑΣΗ IV Τα επτά τμήματα της Αποκάλυψης είναι τοποθετημένα σε μια Αύξουσα, κλιμακωτή τάξη. Υπάρχει πρόοδος σε Εσχατολογική Έμφαση: Η τελική κρίση πρώτον Αγγέλλεται μετά Εισάγεται και τελικά Περιγράφεται. Όμοια ο Νέος Ουρανός και Γη περιγράφονται πιο ολοκληρωμένα στο τελικό τμήμα παρά σ' αυτά που προηγούνται.

Σ' αυτή την αντίληψη της Αποκάλυψης όπως έχει εκτεθεί σ' αυτά τα κεφάλαια δίνουμε το όνομα ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΣ

ΕΞΗΓΗΣΗ:

1. ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΣ. Οι παράλληλες γραμμές δείχνουν τα επτά παράλληλα τμήματα. Δες Πρόταση I κεφάλαιο II.
2. Πρόοδος στην ένταση της πνευματικής μάχης. Πρόσεξε το λευκό και το σκιασμένο τμήμα. Δες Πρόταση II, Κεφάλαιο II.
3. Πρόοδος στην αποκάλυψη των αρχών της Ανθρώπινης συμπεριφοράς και της θείας ηθικής διακυβέρνησης· εσωτερική οργανική ενότητα. Σφραγίδες διωγμού φέρνουν (↓) σάλπιγγες κρίσης κτλ. Δες πρόταση III, κεφάλαιο III.
4. Πρόοδος σε εσχατολογική έμφαση. Πρόσεξε τα βέλη (→). Δες Πρόταση IV κεφάλαιο III.

Να θυμάσαι ότι αυτό είναι απλώς ένα διάγραμμα .Είναι μόνο μια βοήθεια. Είναι σαν μια προσωρινή σκαλωσιά που εξυπηρετεί για λίγο, αλλά δεν είναι αναγκαία όταν το κτίριο είναι τελειωμένο. Όμοια ο αναγνώστης που θα μελετήσει εντατικά το βιβλίο της Αποκάλυψης θα πρέπει να καταλάβει ότι είναι αδύνατο να αναπαραστήσουμε σε ένα διάγραμμα όλες τις χέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στα επτά τμήματα. Το ίδιο το βιβλίο είναι ανώτερο από κάθε διάγραμμα. Όμως ένα διάγραμμα που δείχνει μερικές από τις κύριες αλληλοσυσχετίσεις είναι πολύ βοηθητικό για τον αρχάριο.

\

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

¹ R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 267.

² J.P. Lange *The Revelation of John* στο *Commentary on the Holy Scriptures, Vol. X* of the New Testament p. 81· δεξ επίσης p. 5 R. B. Warfield *Biblical Doctrines*, p. 645

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Το βιβλίο της Αποκάλυψης είναι μια σειρά από εικόνες. Οι εικόνες κινούνται. Είναι γεμάτες δράση. Το κάθε τι είναι εν δράσει. Τώρα βλέπεις μια εικόνα. Σε λίγο δίνει τη θέση της για μια άλλη· ξανά άλλη και άλλη. Αν θέλεις πραγματικά να καταλάβεις το βιβλίο θα πρέπει να φανταστείς ότι απολαμβάνεις ένα κινηματογραφικό φιλμ. Είσαι έτοιμος; Ας ξεκινήσουμε λοιπόν και να τι βλέπουμε:

Εφτά χρυσούς λυχνοστάτες. Υπάρχει δράση, κίνηση: κάποιος περπατά ανάμεσα σ' αυτούς τους λυχνοστάτες. Φορά χιτώνα άσπρο με μια χρυσή ζώνη στο στήθος του. Τα μαλλιά του είναι άσπρα σαν το χιόνι, και τα μάτια του αστράφτουν σαν φωτιά. Στο δεξί του χέρι κρατά εφτά άστρα, και από το στόμα του βγαίνει ένα κοφτερό δίκωπο σπαθί. Η σκηνή αλλάζει. Βλέπουμε ένα θρόνο τριγυρισμένο από μια άλω. Απ' τον θρόνο βγαίνουν αστραπές και βροντές και φωνές. Στο δεξί χέρι του Καθήμενου επί του θρόνου υπάρχει ένας κύλινδρος—βιβλίο—σφραγισμένο με εφτά σφραγίδες. Τώρα πλησιάζουμε το θρόνο. Ποιος είναι άραγε; Ο λέων από τη φυλή του Ιούδα. Παίρνει τον κύλινδρο. Αμέσως τα τέσσερα όντα που είναι γύρω από το θρόνο και επίσης οι εικοτέσσερις πρεσβύτεροι πέφτουν μπροστά στον Αμνό. Κάθε ένας έχει μια κιθάρα και μια χρυσή φιάλη γεμάτη με θυμίαμα. Αλλά άκουσε: τώρα ψάλλουνε ένα νέο άσμα. Καθώς σβήνει αυτή η μουσική, βλέπουμε τέσσερα άλογα: άσπρο, κόκκινο, μαύρο και πρασινοκίτρινο. Πρόσεξε τους καβαλάρηδες. Δες τι κάνει ο καθένας τους. Καθώς αυτά τα άλογα και οι αναβάτες τους ξεκινάνε, βλέπουμε τους ανθρώπους να αλληλοσφάζονται. Μερικοί φαίνονται πεινασμένοι. Πραγματικά φαίνεται να πεθαίνουν της πείνας. Άλλοι ρίχνονται στα άγρια θηρία. Τώρα βλέπουμε τις ψυχές των σφαγμένων. Με μια δυνατή φωνή φωνάζουν κάτω από το βωμό. Τώρα όμως ο ήλιος έγινε μαύρος σαν σάκος. Η σελήνη έγινε σαν το αίμα. Τα άστρα του ουρανού πέφτουν στη γη. Ο ουρανός τυλίγεται σαν κύλινδρος. Κάθε βουνό και νησί φεύγουν απ' τη θέση τους. Οι άνθρωποι που ανάμεσα τους βλέπουμε βασιλιάδες, ευγενείς, αξιωματούχους, πλούσιους, φτωχούς, όλοι τους κρύβονται μέσα σε σπηλιές και βράχους. Τέσσερις άγγελοι κρατάνε τέσσερις ανέμους για να μη βλάψουνε αμέσως οτιδήποτε στην ξηρά και στην θάλασσα. Τώρα σημαδεύονται εκατό σαράντα τέσσερις χιλιάδες με σφραγίδα. Και τώρα: ένα μεγάλο πλήθος που κανένας δεν θα ήταν δυνατό να το μετρήσει, άνθρωποι από κάθε εθνικότητα και περιοχή της γης, με κλαδιά φοινίκων στα χέρια τους. Και τι κάνουν; Φωνάζουν με δυνατή φωνή: «*Ἡ σωτηρία τῶ θεῶ ἡμῶν τῶ καθημένῳ ἐπὶ τῶ θρόνῳ καὶ τῶ ἀρνίῳ* (Ἡ σωτηρία μας είναι έργο του Θεού που κάθεται στο θρόνο και του Αρνίου).»

Και τώρα εφτά άγγελοι με εφτά σάλπιγγες. Ένας άλλος άγγελος είναι πολύ απασχολημένος με το να προσφέρει θυμίαμα. Τώρα το θυμιατήρι έχει γεμίσει με φωτιά. Το αδειάζει στη γη. Αυτό το ακολουθούν βροντές, αστραπές και σεισμοί.

Για να συνεχίσω; Έχετε πάρει μια ιδέα. Ολόκληρο το βιβλίο αποτελείται από σκηνές που εναλλάσσονται, από κινούμενες εικόνες, από ζωντανά σύμβολα¹. Επιπλέον υπάρχουν ήχοι, φωνές, άσματα απαντήσεις, χορωδίες. (Δες 4:8,11 και 5:9 και 5:12 και 11:15-18 και 12:10 και 15:3,4 και 19:1-8, 22:17)² Είναι σαν ένα θαυμάσιο κινηματογραφικό φιλμ με ήχο.

Ι.Η ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΜΑΣ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΘΕΜΑ

Τώρα έχουμε το ερώτημα: τι σημαίνουν αυτές οι εικόνες; Πως θα τις ερμηνεύσουμε; Για να απαντήσουμε σ' αυτές τις ερωτήσεις, ας κάνουμε μια μικρή παράκαμψη. Θυμάστε βέβαια την παραβολή του Καλού Σαμαρείτη.(Λουκάς 19). Τώρα υπάρχουν μερικοί που θα ερμήνευαν αυτήν την ωραία ιστορία με τον ακόλουθο τρόπο.

«Ο άνθρωπος που βαδίζει από την Ιερουσαλήμ προς την Ιεριχώ συμβολίζει τον Αδάμ, την αρχή της ανθρώπινης φυλής. Άφησε την ουράνια πόλη και κατεβαίνει προς την πόλη της γης, την βέβηλη πόλη. Έχοντας όμως στρέψει τις επιθυμίες του προς τη Γη, πέφτε στα χέρια ληστών: δηλαδή νικείται από το Σατανά και τους κακούς του αγγέλους. Οι ληστές αυτοί τον γδύνουν από το ένδυμα της αρχικής του δικαιοσύνης. Τον δέρνουν επίσης, και τον αφήνουν γεμάτο πληγές, μισοπεθαμένο (*μισοπεθαμένο* στις αμαρτίες και στα ανομήματα!). Ο ιερέας και ο Λευίτης συμβολίζουν το νόμο και τις θυσίες. Δεν μπορούν να σώσουν τον αμαρτωλό. Είναι αδύναμοι να τον βοηθήσουν. Αλλά ο Καλός Σαμαρείτης, δηλαδή ο Ιησούς Χριστός ταξιδεύει στον ίδιο δρόμο και βοηθά τον φτωχό αμαρτωλό. Αυτός ο Καλός Σαμαρείτης περιποιείται τις πληγές με το λάδι του Αγίου Πνεύματος και με το κρασί δηλαδή με το αίμα του πάθους Του. Μετά βάζει τον φτωχό αυτό άνθρωπο πάνω στο μουλάρι του, δηλαδή στην αξία της δικαιοσύνης Του, Φέρνει τον φτωχό άνθρωπο σε ένα πανδοχείο, δηλαδή στην εκκλησία. Την άλλη μέρα ο καλός Σαμαρείτης δίνει δύο δηνάρια στον ξενοδόχο, δηλαδή τις Γραφές και τα Μυστήρια, για να φροντίσει με αυτά τις πνευματικές ανάγκες του φτωχού αμαρτωλού. Μετά από αυτό ο Καλός Σαμαρείτης αναχωρεί και υπόσχεται να ξαναγυρίσει.»

Τώρα αγαπητέ μου αναγνώστη, εάν είσαι τέτοιου τύπου που ευχαριστιέσαι στο να ακούει πνευματικοποιημένες εξηγήσεις θα είναι καλό να κλείσεις αυτό το βιβλίο. Στην πραγματικότητα δεν θα καταλάβεις ποτέ τις παραβολές του Κυρίου. Ούτε και θα καταλάβεις το βιβλίο της Αποκάλυψης. Πρέπει να δώσουμε έμφαση στο γεγονός ότι η εξήγηση που δώσαμε είναι λάθος από την αρχή ως το τέλος. Είναι τελείως λανθασμένο να ρωτάμε: ποια είναι η σημασία του φτωχού ανθρώπου που έπεσε στους ληστές, τι σημαίνουν οι ληστές, ο ιερέας, ο Λευίτης, ο Καλός Σαμαρείτης, το κρασί, το λάδι, το μουλάρι, το πανδοχείο, τα δύο δηνάρια. Κανένα από αυτά τα πράγματα δεν έχει μια «βαθύτερη» πνευματική έννοια οποιαδήποτε! Εάν θα πρέπει να πνευματικοποιήσουμε το μουλάρι, ποιος θα μας καθορίσει το ακριβές του νόημα; Και τι σημαίνουν τα δύο δηνάρια; Μήπως συμβολίζουν τα δυο μυστήρια, το Λόγο και τα μυστήρια, τις δύο Διαθήκες ίσως; Ποιος θα μας τα καθορίσει; Τα συμφραζόμενα της παραβολής δε μας λένε τίποτε για αυτά. Και αφού τα συμφραζόμενα δε λένε τίποτε ας μην πούμε και εμείς τίποτε!

Σίγουρα όλα αυτά τα στοιχεία της παραβολής, το κρασί, το λάδι, ο ιερέας, ο Λευίτης, το πανδοχείο, τα δύο δηνάρια, κ.λπ., έχουν την αξία τους, γιατί χωρίς αυτά η παραβολή δεν θα να είναι πλήρης και δεν θα έχει νόημα. Αλλά δεν πρέπει να αποδώσετε ένα ξεχωριστό, πνευματικό νόημα σε καθένα από αυτά τα χαρακτηριστικά. Απλώς εξυπηρετούν την ολοκλήρωση της παραβολής. Στη συνέχεια, μόλις διαβάσετε ολόκληρη την παραβολή, θα πρέπει να ρωτήσετε: Ποια είναι η έννοια αυτής της παραβολής, συνολικά;³ Κάθε παραβολή διδάσκει ένα κεντρικό μάθημα. Μια μικρή μελέτη του πλαισίου καθιστά συνήθως αυτό το κεντρικό μάθημα απολύτως σαφές. Υπό το φως του Λουκά 10: 25-29, και επίσης των εδαφίων 36 και 37, βλέπουμε ότι το νόημα αυτής της όμορφης ιστορίας είναι ότι αντί να ρωτάμε, «Ποιος είναι ο

πλησίον μου;» πρέπει να είμαστε πλησίον σε όποιον συμβαίνει ο Κύριος να θέσει στο μονοπάτι μας.

II Η ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΞΕΧΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ

Κάτι παρόμοιο ισχύει για την ερμηνεία των συμβόλων της Αποκάλυψης. Δεν πρέπει να αρχίσετε να τονίζετε τις λεπτομέρειες. Ένας δεν πρέπει να ρωτά, για το σύμβολο των ακρίδων που βγήκαν από την άβυσσο (9: 1-11), ποια είναι η ξεχωριστή έννοια των μαλλιών, των δοντιών, των θωράκων κ.λπ.; Δεν πρέπει να βγάλουμε μόνο του το σύμβολο και να χάσουμε την ενότητα. Αυτές οι λεπτομέρειες ανήκουν στην εικόνα, όπως το μουλάρι, το κρασί, το λάδι κ.λπ., ανήκουν στην παραβολή του καλού Σαμαρείτη. Πρέπει κανείς να ρωτήσει, πρώτα, ποια είναι η εικόνα που έχει ληφθεί συνολικά; Δεύτερον, ποια είναι η κεντρική έννοια αυτής της εικόνας;⁴

Σαν κανόνας⁵ οι λεπτομέρειες ανήκουν στην εικόνα, στο σύμβολο. Δεν πρέπει να προσπαθήσουμε να δώσουμε μια «βαθύτερη» ερμηνεία στις λεπτομέρειες, εκτός εάν η ερμηνεία αυτών των λεπτομερειών είναι απαραίτητες για να αναδειχθεί το πλήρες νόημα της κεντρικής ιδέας του συμβόλου. Έτσι, στο σύμβολο της νέας Ιερουσαλήμ (κεφάλαια 21, 22), η κεντρική ιδέα είναι η τέλεια κοινωνία με τον Θεό. Οι λεπτομέρειες - τοίχος, θεμέλια, πύλες, ποτάμι κ.λπ. - περιγράφουν τον ένδοξο χαρακτήρα αυτής της κοινωνίας. Αυτό που επιδιώκουμε είναι η συνολική εντύπωση, η κεντρική ιδέα, κάθε πλήρους συμβόλου. Όπως και στις παραβολές, έτσι και εδώ, το πλαίσιο βοηθά στην εξήγηση της σημασίας της εικόνας και απαιτείται επίσης μια διεξοδική μελέτη όλων των λεπτομερειών για να προσδιοριστεί ποια είναι η κεντρική σκέψη.

Αυτό μας φέρνει στην επόμενη πρόταση μας.

ΠΡΟΤΑΣΗ V. Η δομή του βιβλίου αποτελείται από κινούμενες εικόνες. Οι λεπτομέρειες που σχετίζονται με την εικόνα πρέπει να ερμηνεύονται σε αρμονία με την κεντρική σκέψη της. Πρέπει να κάνουμε δύο ερωτήσεις. Πρώτον, ποια είναι η συνολική εικόνα; Δεύτερον, ποια είναι η κυρίαρχη ιδέα της;

III ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑ;

Αφού αυτό έχει ξεκαθαριστεί, προκύπτει αμέσως ένα άλλο ζήτημα. Αν θεωρήσουμε ως δεδομένο ότι πρέπει να ερμηνεύσουμε το σύμβολο στο σύνολό του και τις λεπτομέρειες του σε αρμονία με το σύνολο, τι σημαίνει το σύμβολο; Αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο γεγονός στην ιστορία, ένα συγκεκριμένο συμβάν, μια λεπτομέρεια της χρονολογίας, μια σημαντική ημερομηνία ή τι;

Σε αυτό το πλαίσιο, είναι καλό να γίνει διάκριση μεταξύ δύο ειδών συμβόλων. Υπάρχουν σύμβολα που περιγράφουν την αρχή ή το τέλος της πορείας της νέας Οικονομίας. Αυτά τα σύμβολα, όπως είναι πολύ εμφανές από το πλαίσιο, γενικά αναφέρονται σε ένα συγκεκριμένο συμβάν. Έτσι, για παράδειγμα, η ακτινοβόλα γυναίκα που γεννά έναν Υιό, έναν αρσενικό-παιδί, αναφέρεται στην Εκκλησία που παρουσιάζει το Χριστό, στην ανθρώπινη φύση Του (12: 1-5). Και πάλι, η διπλή συγκομιδή (14: 15 κοκ.) αναφέρεται στην τελική κρίση, σε αυτό το μεγάλο γεγονός.

Υπάρχουν όμως και άλλα σύμβολα, δηλαδή αυτά που φαίνεται να παρεμβαίνουν μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης έλευσης του Χριστού. Σκεφτόμαστε τέτοια σύμβολα όπως οι λυχνίες, οι σφραγίδες, οι σάλπιγγες οι φιάλες κ.λπ. Μήπως αυτά τα σύμβολα αναφέρονται

σε συγκεκριμένα γεγονότα, μεμονωμένα συμβάντα, ημερομηνίες ή πρόσωπα στην ιστορία; Γιατί αν έτσι είναι, τότε θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι δεν μπορούμε να τα ερμηνεύσουμε.⁶

Γιατί ανάμεσα στις χιλιάδες συμβάντα, ημερομηνίες ή πρόσωπα στην ιστορία που δείχνουν ορισμένα χαρακτηριστικά ομοιότητας με το εν λόγω σύμβολο, ποιος μπορεί να επιλέξει τη μοναδική ημερομηνία, συμβάν ή άτομο που είχε προβλεφθεί από αυτό το συγκεκριμένο σύμβολο; Το αποτέλεσμα είναι η πρόκληση σύγχυσης. Παίρνουμε χιλιάδες «ερμηνείες», αλλά καμία βεβαιότητα. Και η Αποκάλυψη παραμένει κλειστό βιβλίο.

Ωστόσο, δεν πιστεύουμε ότι πρόκειται για κλειστό βιβλίο. Πιστεύουμε πλήρως ότι είναι μια αποκάλυψη, ένα ξεσκεπάσμα. Πρέπει λοιπόν να αναζητήσουμε κάποιον άλλο ερμηνευτικό κανόνα.

Πιστεύουμε ότι αυτός ο κανόνας, πολύ μακράν από το να υπερτεθεί στα σύμβολα, είναι κάτι που εξάγεται από αυτά. Με βάση τα ίδια τα σύμβολα, όπως περιγράφονται στην Αποκάλυψη, καταλήγουμε σε αυτό το πολύ σημαντικό συμπέρασμα, δηλαδή ότι οι σφραγίδες, σάλπιγγες, φιάλες και παρόμοιες εικόνες, δεν αναφέρονται σε συγκεκριμένα γεγονότα ή λεπτομέρειες της ιστορίας, αλλά σε αρχές που λειτουργούν καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας του κόσμου, ειδικά σε ολόκληρη τη νέα οικονομία.

Ας υποβάλουμε αποδείξεις υπέρ αυτού του σημαντικού ερμηνευτικού κανόνα. Παρατηρήστε, πρώτα απ' όλα, ότι η σφαίρα στην οποία λειτουργούν αυτές οι σφραγίδες, σάλπιγγες και φιάλες είναι πολύ εκτεταμένη. Αυτά τα σύμβολα επηρεάζουν, αντίστοιχα, το τέταρτο μέρος της γη· το τρίτο μέρος της γης, της θάλασσας, των δέντρων· ολόκληρη τη γη, τη θάλασσα κ.λπ. (Βλέπε κεφάλαια 6, 8 και 9, 16.) Αυτό θα μπορούσε να ισχύει σχεδόν αν κάθε σφραγίδα, σάλπιγγα ή φιάλη είχε αναφορά σε ένα μόνο γεγονός στην ιστορία, ένα γεγονός που λαμβάνει χώρα σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία σε μια καθορισμένη τοποθεσία. Αλλά αν, από την άλλη πλευρά, θεωρούμε ότι το σύμβολο δείχνει μια ολόκληρη σειρά από συμβάντα από την αρχή ως το τέλος της οικονομίας, αυτές οι περιγραφές της σφαίρας στην οποία λειτουργούν τα σύμβολα αρχίζουν να έχουν νόημα. Έτσι, για παράδειγμα, μπορούμε να κατανοήσουμε την έκφραση «ένα τεράστιο βουνό που καίγεται» που «εκτοξεύτηκε στη θάλασσα» εάν αντιπροσωπεύει όλες τις θαλάσσιες καταστροφές καθ' όλη τη διάρκεια της οικονομίας.

Και πάλι, αυτά τα σύμβολα επηρεάζουν όχι μόνο μια πολύ περιορισμένη ομάδα ανθρώπων, αλλά ένα πλήθος που δεν μπορεί να μετρηθεί. Οι σάλπιγγες, για παράδειγμα, επηρεάζουν την ανθρωπότητα. Δεν αναφέρονται απλώς σε μερικούς ανθρώπους που ζουν στην Ευρώπη που τυχαίνει να έχουν μια διαμάχη με τον Πάπα. Διάβασε 9: 20. «Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, (Ωστόσο, οι υπόλοιποι άνθρωποι, όσοι δεν εξολοθρεύτηκαν απ' αυτές τις συμφορές,) .» Η περιγραφή είναι ακόμη πιο γενική από αυτήν, γιατί αυτά τα σύμβολα φαίνεται να επηρεάζουν όχι μόνο όλους τους μη αναγεννημένους σε μια εποχή, αλλά και τις προηγούμενες γενιές. Προσέξτε το, 16: 6 « . . . ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν (Αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἔχυσαν).» Δεν μπορούμε, λοιπόν, να ξεφύγουμε από την εντύπωση ότι τα σύμβολα αναφέρονται σε σειρά συμβάντων, σε αρχές ανθρωπίνης και σατανικής συμπεριφοράς και θεϊκής ηθικής διακυβέρνησης. Αναφέρονται σε πράγματα που συμβαίνουν ξανά και ξανά και ξανά, έτσι ώστε το βιβλίο της Αποκάλυψης να είναι πάντα σύγχρονο. Τα σύμβολα περιγράφουν αρχές συμπεριφοράς και θεϊκής ηθικής κυβέρνησης που εμφανίζονται σήμερα, καθώς και κατά τον πρώτο αιώνα μ.Χ.

Σε αυτό το πλαίσιο, ας μην ξεχνάμε ότι καθεμία από αυτές τις σειρές – είτε λυχνίες, σφραγίδες, σάλπιγγες ή φιάλες- φαίνεται να εκτείνονται για μεγάλο χρονικό διάστημα ξεκινώντας με την πρώτη και τελειώνοντας με τη δεύτερη έλευση του Σωτήρα⁷ μας. Αυτό φαίνεται επίσης να εναρμονίζεται καλύτερα με την ιδέα ότι τα σύμβολα υποδηλώνουν αρχές που

παραμένουν σε λειτουργία παρά με τη θεωρία ότι σημαίνουν μεμονωμένα, απομονωμένα συμβάντα στην Ευρώπη.

Ούτε πρέπει να παραλείψουμε να παρατηρήσουμε ότι τα σύμβολα συνήθως έρχονται σε ομάδες των επτά. Ο αριθμός επτά εμφανίζεται πενήντα τέσσερις φορές. Το βιβλίο απευθύνεται σε επτά εκκλησίες, εκπροσωπούμενες από επτά λυχνοστάτες. Υπάρχουν επτά αστέρια που συμβολίζουν επτά αγγέλους των εκκλησιών. Υπάρχουν επτά πνεύματα του Θεού που εκπροσωπούνται από επτά λυχνίες. Επιπλέον, υπάρχουν επτά σφραγίδες και ένα Αρνί με επτά μάτια και επτά κέρατα. Επτά άγγελοι ηχούν επτά σάλπιγγες. Επτά άλλοι άγγελοι ρίχνουν το περιεχόμενο επτά φιαλών γεμάτων από τις επτά τελευταίες πληγές. Επτά βροντές εκφωνούν φωνές. Το θηρίο από τη θάλασσα έχει επτά κεφάλια. Υπάρχουν επτά βουνά, επτά βασιλιάδες και ούτω καθεξής⁸. Αυτός ο αριθμός επτά δείχνει την πληρότητα. Εναρμονίζεται πολύ καλά με την ιδέα ότι τα σύμβολα αναφέρονται σε αρχές της ανθρώπινης συμπεριφοράς και της θεικής κυβέρνησης που είναι πάντα λειτουργικές, ειδικά σε όλη αυτή τη οικονομία.

Η τελευταία μας απόδειξη είναι, ίσως, η πιο πειστική. Θα έπρεπε να θυμάστε συνεχώς ότι ο σκοπός του Θεού και του βλέποντος είναι να κάνει τους ανθρώπους σοφούς για τη σωτηρία. Το βιβλίο έχει ηθικό και πνευματικό σκοπό. Γιατί εάν αυτά τα σύμβολα απλώς υποδεικνύουν και προβλέπουν μεμονωμένα, μελλοντικά γεγονότα, μπορεί να ικανοποιήσει την περιέργεια κάποιων ανθρώπων, αλλά δύσκολα μπορεί να ειπωθεί ότι οι άνθρωποι, γενικά, έχουν τροποποιηθεί. Από την άλλη πλευρά, αν πιστεύουμε ότι το βιβλίο αποκαλύπτει τις αρχές της θεικής ηθικής κυβέρνησης που λειτουργούν συνεχώς, έτσι ώστε, όποια εποχή κι αν ζούμε, μπορούμε να δούμε το χέρι του Θεού στην ιστορία, και το ισχυρό χέρι του να μας προστατεύει και να μας δίνει τη νίκη μέσω του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, τότε, και μόνο τότε, γιορτάζουμε και ενθαρρυνόμαστε.⁹

Όλα αυτά μπορούν να συνοψιστούν στην έκτη πρόταση:

ΠΡΟΤΑΣΗ VI. Οι σφραγίδες, οι σάλπιγγες, οι φιάλες της οργής και παρόμοια σύμβολα δεν αναφέρονται σε συγκεκριμένα γεγονότα, συγκεκριμένα συμβάντα ή λεπτομέρειες της ιστορίας, αλλά σε αρχές - της ανθρώπινης συμπεριφοράς και της θεικής ηθικής κυβέρνησης - που λειτουργούν σε όλη την ιστορία του κόσμου, ειδικά σε όλη τη νέα οικονομία.¹⁰

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ 5^{ΟΥ} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

¹ *N.B.* το πρώτο εδάφιο του βιβλίου «και το έκανε γνωστό με σημεία (ή σύμβολα)»: Στο κείμενο γράφει και έσήμανεν'.

² S. L. Morris, *op. cit.*, pp. 32, 46, etc.

³ Δες W. M. Taylor, *The Parables of Our Saviour*, p. 14.

⁴ A. Pieters, *op. cit.*, p. 71.

⁵ B. B. Warfield, *op. cit.*, p. 646.

⁶ A. Pieters, *op. cit.*, pp. 132 ff.

⁷ Δες κεφάλαιο 2^ο.

⁸ Άλλοι αριθμοί που βρίσκονται στην Αποκάλυψη είναι: ½; 1; 2; 3; 3½; 4; 5; 6; 10; 12; 24; 144; 666; 1000; 1260; 1600; 7000; 12000; 144000; 100,000,000; 200,000,000. Δες C. F. Wishart, *op. cit.*, pp. 19 κλπ., για μια πολύ ωραία διατριβή για τη σημασία των αριθμών στην Αποκάλυψη.

⁹ See B. B. Warfield, *op. cit.*, p. 646.

¹⁰ Δες επιπλέον, W. Milligan, *op. cit.*, VI, pp. 860, 867; S. L. Morris, *op. cit.*, p. 65; H. B. Swete, *op. cit.*, p. ccxvi; C. F. Wishart, *op. cit.*, p. 42.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΈΚΤΟ

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ Η ΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Η Αποκάλυψη είναι ριζωμένη σε σύγχρονα ιστορικά συμβάντα στις Άγιες Γραφές, που ο Ιωάννης και οι αναγνώστες του γνώριζαν καλά και σε άμεση, ειδική αποκάλυψη του νου και των σκοπών του Θεού. Όλα αυτά πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά για να ερμηνευθεί σωστά το βιβλίο.

I. Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΝΑ ΠΡΟΣΞΟΥΜΕ ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δεν θα μπορέσουμε ποτέ να καταλάβουμε το βιβλίο της Αποκάλυψης, εκτός αν εμείς το ερμηνεύσουμε υπό το φως των συγχρόνων γεγονότων με τη συγγραφή της. Πρέπει πάντα να ρωτάμε, πώς κατάλαβαν οι πρώτοι αναγνώστες αυτό το βιβλίο; Πρέπει να κάνουμε σοβαρή προσπάθεια να εκτιμήσουμε τις συνθήκες και τις περιστάσεις από τις οποίες προέκυψε η προφητεία. Η Αποκάλυψη έχει ως άμεσο σκοπό την ενίσχυση των ταλαντευόμενων καρδιών των διωκόμενων πιστών των πρώτων αιώνα μ.Χ.¹ Γι' αυτό κάθε παράγραφος αυτής της ένδοξης προφητείας είναι γεμάτη με σημασία, διδασκαλία και παρηγοριά για τις επτά εκκλησίες της Ρωμαϊκής επαρχίας της Ασίας. Αυτό το βιβλίο είναι μια απάντηση στην κραυγαλέα ανάγκη εκείνων ειδικά των ημερών, και πρέπει να επιτρέψουμε στις σύγχρονες προς τη συγγραφή, περιστάσεις να ρίξουν το φως τους στα σύμβολα και τις προβλέψεις. Είναι αλήθεια ότι αυτό το βιβλίο έχει ένα μήνυμα για σήμερα, αλλά δεν θα μπορέσουμε ποτέ να καταλάβουμε «τι λέει το Πνεύμα στις εκκλησίες» του σήμερα, εκτός εάν πρώτα μελετήσουμε τις συγκεκριμένες ανάγκες και περιστάσεις των επτά εκκλησιών της «Ασίας» όπως υπήρχαν τον πρώτο αιώνα μ.Χ.

Βρίσκουμε λοιπόν ότι η Αποκάλυψη είναι γεμάτη με αναφορές στα σύγχρονα γεγονότα και περιστάσεις. Οι πιστοί υφίσταντο ένα σοβαρό και πικρό διωγμό. Το αίμα τους χύθηκε (6: 10 · 7: 14 · 16: 6 · 17: 6; 19: 2). Μερικοί μαράζωναν σε σκοτεινά μπουντρούμια ή ήταν πολύ κοντά στο να φυλακιστούν (2: 10). Υποφέρουν από πείνα, δίψα ή λιμό (6: 8 · 7: 16). Μερικοί είχαν ριχτεί στα άγρια θηρία (6: 8). Πολλοί είχαν αποκεφαλιστεί (20: 4). Στην Πέργαμο, ο Αντίπας είχε φονευθεί (2: 13). Ο Ιωάννης είχε εξοριστεί στο νησί της Πάτμου (1: 9). Η Ρωμαϊκή κυβέρνηση ενθάρρυνε τη δίωξη· Η αυτοκρατορική λατρεία ενέπνευσε την ψεύτικη θρησκεία· η πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας ήταν το κέντρο της λαγνείας (13: 7, 15 · 17: 18). Οι ψευδοδιδάσκαλοι και οι αιρέσεις ενοχλούσαν τις εκκλησίες (2: 2,14,20,24). Ωστόσο, οι αληθινοί πιστοί έκαναν το φως του Χριστού να λάμψει στο σκοτάδι της δεισιδαιμονίας και της απιστίας. Η Φιλαδέλφεια είχε μια «ανοιχτή πόρτα» (3: 8).

Όλα αυτά τα πράγματα ήταν αληθινά· ήταν γεγονότα—πλλά από αυτά σκληρά γεγονότα—για την Εκκλησία εκείνης της ημέρας και εποχής. Αυτοί οι πιστοί δεν ενδιαφερόταν τόσο για τα μεγάλα γεγονότα των μελλοντικών αιώνων όσο για τον αγώνα μεταξύ του φωτός και του σκοταδιού, της Εκκλησίας και του κόσμου, του Χριστού και του δράκοντα, της αλήθειας και της πλάνης, που διεξαγόταν στην εποχή τους. Η Αποκάλυψη είναι μια απάντηση στις κραυγαλέες ανάγκες αυτών των διωκόμενων, και βαθιά ταλαιπωρημένων πιστών.

Αυτό δεν σημαίνει ότι ο παρατηρητής περιοριζόταν σε θέματα του δικού του ιστορικού ορίζοντα. Πρέπει να θυμόμαστε ότι ο πραγματικός συγγραφέας του βιβλίου δεν είναι ο απόστολος Ιωάννης αλλά ο Παντογνώστης Θεός. Όπως έχουμε άφθονα αποδείξει, αυτό το βιβλίο καλύπτει ολόκληρη τη Οικονομία και προορίζεται για εμάς καθώς και για τους πιστούς του πρώτου αιώνα μ.Χ. Αλλά προκλήθηκε από τις ανάγκες και τα δεινά των Χριστιανών² του πρώτου αιώνα μ.Χ. Είναι ριζωμένο σίγουρα σε σύγχρονα τους γεγονότα και περιστάσεις και πρέπει να ερμηνευθεί σε αρμονία με αυτά. Είναι αλήθεια ότι μιλά για δυνάμεις που λειτουργούν συνεχώς στην ιστορία του κόσμου—για παράδειγμα, το θηρίο—αλλά τις συζητά με όρους που εκφράζουν τη σύγχρονη μορφή με την οποία εκδηλώθηκαν αυτές οι δυνάμεις—για παράδειγμα, τη Ρώμη. Μπορούμε να το συνοψίσουμε ως εξής:

ΠΡΟΤΑΣΗ VII. Η Αποκάλυψη έχει τις ρίζες της σε σύγχρονα γεγονότα και περιστάσεις. Τα σύμβολα της θα πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως των συνθηκών που επικρατούσαν κατά τη σύνταξη του βιβλίου.

II. Η ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΘΕΩΡΟΥΜΕ ΤΟ ΟΛΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ

Πρέπει να ερμηνεύσουμε αυτό το βιβλίο υπό το φως του πλαισίου των περιστάσεων του. Είναι μάλλον παράξενο, ωστόσο, ότι οι ίδιοι οι ερμηνευτές που επιμένουν σ' αυτό δεν τηρούν πλήρως αυτήν την αρχή³. Αυτοί, όπως ήταν, βλέπουν μόνο το επιφανειακό έδαφος: σύγχρονες περιστάσεις και γεγονότα. Υπάρχει όμως και ένα υπέδαφος. Η Αποκάλυψη βασίζεται σταθερά σε αυτό το υπέδαφος! Αναφερόμαστε στις ιερές Γραφές. Το μυαλό του Βλέποντος ήταν, όπως ήταν, εμβαπτισμένο σε αυτές τις Γραφές. Ήταν καλά εξοικειωμένος με αυτές. Τις ζούσε. Ήταν κρυμμένες μέσα στην καρδιά του. Υποστηρίζουμε, επομένως, ότι η Αποκάλυψη δεν έχει ρίζες μόνο στο επιφανειακό έδαφος των σύγχρονων γεγονότων, αλλά επίσης, και ιδιαίτερα, στο υπέδαφος των ιερών Γραφών. Βέβαια, τα γεγονότα της συγκεκριμένης ημέρας και εποχής στην οποία ζούσε ο απόστολος καθόρισαν, σε κάποιο βαθμό, το καλούπι στο οποίο έγινε η προφητεία. Ωστόσο, δεν μπορούν να αρχίσουν να συγκρίνονται με τις εποχές της ιστορίας και της προφητείας με τις οποίες ο παρατηρητής ήταν τόσο καλά εξοικειωμένος. Πρέπει να εξηγήσουμε αυτό το βιβλίο υπό το πρίσμα όχι μόνο των εξωτερικών γεγονότων αλλά και ολόκληρης της θρησκευτικής κληρονομιάς που τις τηρούσαν με σεβασμό οι πιστοί που έζησαν όταν αυτά τα οράματα είχαν δει και καταγραφεί.

Ας δώσουμε ένα εντυπωσιακό παράδειγμα. Όταν μελετάμε την Αποκάλυψη 13: 1–10, παρατηρούμε αμέσως ότι ο συμβολισμός του έχει τις ρίζες του στο Δανιήλ 7: 2-8 Και στις δύο περιπτώσεις στις οποίες αναφέρονται τα ίδια ζώα, αν και στο Δανιήλ εμφανίζονται μεμονωμένα, ένα προς ένα, ενώ στην Αποκάλυψη συνδυάζονται. Έτσι, το τελευταίο μας δίνει την εικόνα ενός σύνθετου θηρίου. Ήταν «ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος (έμοιαζε με λεοπάρδαλη, τα πόδια του ήταν σαν της αρκούδας και το στόμα του σαν στόμα λιονταριού)». Τώρα στο Δανιήλ αυτά τα θηρία - λιοντάρι, αρκούδα, λεοπάρδαλη και "άνωνυμα" υποδεικνύουν όχι βασιλείς αλλά βασιλεία, αυτοκρατορίες που εγείρονται και είναι σε αντίθεση με τον λαό του Θεού.

Αναφέρονται στην παγκόσμια δύναμη σε τέσσερις διαδοχικές φάσεις εκδήλωσης. Τι είναι λοιπόν πιο λογικό από το να συμπεράνουμε ότι το σύνθετο θηρίο της Αποκάλυψης έχει επίσης το ίδιο νόημα και αναφέρεται σε μια αντιχριστιανική δύναμη, το αντιχριστιανικό κίνημα δίωξης, σε διαδοχικές φάσεις και διάφορους τρόπους πραγματοποίησης; Όσον αφορά αυτό το θηρίο, διαβάζουμε ότι πέντε από τα κεφάλια του έπεσαν όταν ο απόστολος είδε το όραμα. Κάποιο σηκώθηκε εκείνη τη στιγμή, δηλαδή το έκτο. Τα άλλα ακόμη δεν είχαν φθάσει (17:10). Τώρα, βάσει μιας σύγκρισης με το βιβλίο του Δανιήλ, δεν είναι πολύ προφανές ότι οι αρχηγοί αυτού του σύνθετου θηρίου της Αποκάλυψης πρέπει να υποδηλώνουν αυτοκρατορίες στις οποίες η διωκτική δύναμη του κόσμου είναι διαδοχικά ενσωματωμένη; Για παράδειγμα, αρχαία Βαβυλωνία, Ασσυρία, Νέα Βαβυλωνία, Μηδο-Persia, Ελλάδα-Μακεδονία και Ρώμη. Ακόμα πολλοί ερμηνευτές, οι οποίοι επιμένουν να εξηγήσουν την Αποκάλυψη υπό το φως του σύγχρονου της υπόβαθρου, θεωρούν αυτά τα κεφάλια ότι αντιπροσωπεύουν μεμονωμένους κυβερνήτες, δηλαδή, τον Ιούλιο Καίσαρα, τον Αύγουστο, τον Τιβέριο, τον Καλιγούλα, τον Κλαύδιο και τον Νέρωνα. Αυτοί οι ερμηνευτές δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη την Παλαιά Διαθήκη που είναι η βάση της Αποκάλυψης. Βλέπουν το επιφανειακό έδαφος της σύγχρονης ιστορίας. Ξεχνούν ότι υπάρχει κάτι σαν υπέδαφος, δηλαδή οι ιερές Γραφές.

Ας επιτρέψουμε στις Γραφές να ερμηνεύσουν τις Γραφές.

Πρώτα απ' όλα, πρέπει να αντιμετωπίσουμε σωστά το άμεσο πλαίσιο στο οποίο συμβαίνει ένα απόσπασμα. Αυτό συχνά το ξεχνάμε. Αλλά αν δεν ερμηνεύσουμε τα διάφορα σύμβολα σε αρμονία με το πλαίσιο στο οποίο συμβαίνουν, δεν θα δούμε ποτέ την υπέροχη οργανική ενότητα που χαρακτηρίζει το βιβλίο. Θα χάσουμε το «νήμα» της συζήτησης.

Μόλις το πλαίσιο έχει καθοριστεί σίγουρα και έχει ολοκληρωθεί η θεώρηση του, πρέπει να συμβουλευτούμε παράλληλα αποσπάσματα. Πρώτον, και το πιο σημαντικό, παράλληλα συμβαίνουν στην ίδια την Αποκάλυψη. Όταν, για παράδειγμα, ερμηνεύουμε το απόσπασμα της Αποκάλυψης 20 υπό το πρίσμα αυτού που είναι από κάποια άποψη παράλληλό του, το Αποκάλυψη 12, η έννοια γίνεται πολύ πιο σαφής. Το ερώτημα σχετικά με την αιχμαλωσία του διαβόλου δεν θα είναι τόσο δύσκολο να απαντηθεί⁴.

Υπάρχουν επίσης παράλληλα αποσπάσματα που εμφανίζονται σε άλλα βιβλία της Καινής Διαθήκης. Μερικά από αυτά που βρίσκονται στο Ευαγγέλιο του Ιωάννη και έχουν ήδη αναφερθεί⁵. Υπάρχουν άλλα στα Συνοπτικά Ευαγγέλια. Μεταξύ των πιο εντυπωσιακών παράλληλων αποσπασμάτων της Καινής Διαθήκης είναι τα εξής:

Απ. 1:3	Μτ 24:6, Λκ 21:9	Απ. 12:9.	Λκ. 10:18.
Απ. 1:5.	Κολ 1:18.	Απ. 13:8.	Α Πε. 1:19,20
Απ. 1:7.	Μτ 24:30.	Απ. 16:19.	Α Πε. 5:13
Απ. 1:16	Μτ 17:2.	Απ. 17:14.	Α΄ Τιμ. 6:15
Απ. 2:10	Ιακ 1:12	Απ. 18:4.	Β΄ Κορ. 6:17·
Απ. 2:20-24.	Πραξ 15:28		Εφ. 5:11.
Απ. 3:3,	Μτ 24:42.	Απ. 18:24.	Λκ. 11:50.
Απ. 3:5.	Μτ 10:32	Απ. 21:4,5.	Β΄ Κορ.5:17.
Απ. 6.	Μτ 24· Λκ. 21.	Απ. 22:21	Εφ. 6:24

Τέλος, η Αποκάλυψη βυθίζεται στις σκέψεις και τις εικόνες της Παλαιάς Διαθήκης⁶.³ Ας αναφέρουμε μόνο μερικά αποσπάσματα τα οποία, τουλάχιστον όσον αφορά τη μορφή τους, έχουν διαμορφωθεί και βασίζονται σε αυτό που βρίσκεται στην Παλαιά Διαθήκη.

	ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ	ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	Η περιγραφή του Υιού του Ανθρώπου	Δν 7:9 κοκ., 10:5,6, Ιεζ. 1:7, 26 κοκ· 43:2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.		Παρατηρείστε εκφράσεις της Παλαιάς Διαθήκης όπως «Δένδρο Ζωής», «Παράδεισος του Θεού», «Βαλαάμ» και «Βαλάκ», «Ιεζάβελ», σιδηρά ράβδος,
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.	Το βιβλίο της ζωής Κλειδί της Ζωής	Εξ. 32:33· Ψλ 69:28· Μαλ. 3:16 Ης. 22:22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.	Ένας θρόνος στον Ουρανό Τα τέσσερα ζωντανά όντα	Ησ.6:1· Ιεζ. 1:26,28, Ιεζ. 1:10· 10:14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.	Ο Κύλινδρος Ο Λέων από τη φυλή Ιούδα.	Ιεζ. 2:9· Ζαχ. 5:1-3 Γεν. 49:9 Ης. 11:10.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.	Οι ίπποι και οι αναβάτες	Ψλ. 45:3,4· Ζαχ. 1:8-6:3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.	Το σφράγισμα των δούλων του Θεού στο μέτωπο. Η ευλογία των λυτρωμένων	Ιεζ. 9:4 Ης. 40:10· 25:8· Ιερ 20:13·31:16 Ιεζ 34:23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.9	Οι σάλπιγγες της κρίσης	Εξ. 7·κοκ. · οι πληγές
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10.	Η μαρτυρία με όρκο του Αγγέλου Το μικρό βιβλίο	Δν 12:7 Ιεζ 2:9· 3:3.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11.	Ο κάλαμος μέτρησης. Οι δύο μάρτυρες	Ιεζ. 40:3· Ζαχ 2:1 κοκ. Ζαχ 2:7 κοκ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12.	Η γυναίκα το παιδί και ο δράκοντας Ο άγγελος Μιχαήλ	Γεν. 3:15. Δν 10:13,21·12:1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13.	Το θηρίο από τη θάλασσα	Δν 2:31· 7:3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14.	Το λευκό σύννεφο, Ένας όμοιος με Υιό Ανθρώπου Ο ληνός	Δν 7:13· 10:16 Ης. 63:3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15.	Το άσμα του Μωϋσέως	Εξ. 15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16.	Αρμαγεδδών	Κρ 5· Β' Χρ 35.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17.	Η πτώση της Βαβυλώνας	Ης. 13·14·21·46·47·48·Ιερ 25·50·51·Δν 2:7·
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18.		Αβ. 3. Σύγκρινε με Ιεζ. 27 πτώση Τύρου
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19.	Η πρόσκληση στα πουλιά	Ιεζ. 39:17-20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20	Γωγ και Μαγώγ Το βιβλίο της Κρίσης	Γεν 10:2, Ιεζ. 38·39 Δν. 7:10·12:1· Ψλ. 69·28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21.	Ο Νέος Ουρανός και η Νέα Γη Η Νέα Ιερουσαλήμ	Ης. 65:17 κοκ. · 66:22 κοκ. Ιεζ 48:30 κοκ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22.	Ο Ποταμός με το νερό της ζωής, το δένδρο της ζωής.	Γεν. 2· Ιεζ. 47:1-12

Αυτή είναι μόνο η αρχή. Οι Westcott και Hort⁷ δίνουν σχεδόν τετρακόσιες αναφορές ή υπαινιγμούς στην Παλαιά Διαθήκη, και μια εντατική μελέτη οποιουδήποτε κεφαλαίου της Αποκάλυψης αποκαλύπτει σύντομα ότι αυτός ο κατάλογος τετρακόσιων αναφορών είναι από μόνος τους ελλιπής.

Με βάση αυτές τις ιερές Γραφές πρέπει να ερμηνεύσουμε την Αποκάλυψη. Παρ' όλα αυτά, πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί: ο Βλέπων δεν είναι αντιγραφέας. Λαμβάνει οράματα.

Σίγουρα, αυτά τα οράματα είναι τέτοιου χαρακτήρα που μπορούν να ληφθούν από έναν απόστολο του Ιησού Χριστού του οποίου το μυαλό και η ηθική συνείδηση είναι κορεσμένη με τις διδασκαλίες της Παλαιάς Διαθήκης. Ο Ιωάννης, ωστόσο, γράφει ό, τι βλέπει και ακούει. Οι διδασκαλίες της Παλαιάς Διαθήκης, επιπλέον, συχνά χύνονται σε νέα καλούπια και αποκτούν ελαφρά τροποποιημένη έννοια στην Αποκάλυψη. Είτε αυτό ισχύει είτε όχι η υπόθεση καθορίζεται από το άμεσο πλαίσιο⁸.

Δίνοντας έμφαση σε αυτή τη βάση των Αποκαλυπτικών οραμάτων στο υπέδαφος των ιερών Γραφών, πρέπει πάντα να έχουμε κατά νου ότι είναι συνετό να προχωρήσουμε από το πιο καθαρό στο πιο σκοτεινό και ποτέ *αντίστροφα*⁹. Αυτό έχει συχνά ξεχαστεί. Ένα απόσπασμα το οποίο από μόνο του είναι μάλλον σκοτεινό καταλαμβάνεται. Για παράδειγμα, Αποκάλυψη 20: 2. Δίνεται μια πιο κυριολεκτική ερμηνεία. Στη συνέχεια, για να καλύψουμε το αποκορύφωμα, όλες οι σαφείς περικοπές στα πιο διδακτικά τμήματα της Γραφής παραμορφώνονται με τέτοιο τρόπο ώστε να συμφωνούν με το νόημα που ο «ερμηνευτής» έχει ρίξει στο σκοτεινό απόσπασμα.

Το αποτέλεσμα είναι ότι έχουμε πολλές νέες καινοτομίες, δηλαδή θέματα πληροφορίας που δεν προέρχονται σαφώς από τις απλές διδασκαλίες της Γραφής αλλού. Μια υγιής μέθοδος ερμηνείας θα προσπαθήσει να αποφύγει τις καινοτομίες. Η ιστορική μέθοδος ερμηνείας παρέχει χιλιάδες παραδείγματα προειδοποίησης. Ακόμη και παραλληλιστές που έχουν γράψει εξαιρετικά σχόλια δεν αποφεύγουν πάντα τις καινοτομίες¹⁰.

Αυτό μας οδηγεί στην όγδοη μας πρόταση που μπορούμε να διατυπώσουμε ως εξής:

ΠΡΟΤΑΣΗ VIII. Η Αποκάλυψη είναι ριζωμένη στις Γραφές. Θα πρέπει να την ερμηνεύσουμε σε αρμονία με ολόκληρη τη Βίβλο.

III. Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΟ ΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Η Αποκάλυψη είναι ριζωμένη σε σύγχρονες περιστάσεις και στις Ιερές Γραφές. Σε τελική ανάλυση είναι ριζωμένη σε άμεση ειδική αποκάλυψη. Έχει την προέλευση της στο νου του Θεού. Ήταν ο Θεός που προετοίμασε και μόρφωσε την ψυχή του αποστόλου Ιωάννη έτσι ώστε να είχε την ικανότητα να δεχτεί αυτή την ένδοξη προφητεία. Ήταν ο Θεός που έδωσε αυτό το όραμα. Ο Θεός έχει εμπνεύσει όλες Ιερές Γραφές ώστε όλες να είναι θεόπνευστες και έτσι είναι ο Συγγραφέας και της Αποκάλυψης.

ΠΡΟΤΑΣΗ IX Η Αποκάλυψη είναι ριζωμένη στο νου και στην αποκάλυψη του Θεού. Ο Θεός εν Χριστώ είναι ο πραγματικός συγγραφέας, και το βιβλίο περιέχει το σκοπό του Θεού όσον αφορά την ιστορία της Εκκλησίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

¹ Δες κεφάλαιο 1

² Δες H. Cowles, *op. cit.*, p. 43; A. Pieters, *op. cit.*, pp. 67 ff.; H. B. Swete, *op. cit.*, p. ccxiii

³ Σ' αυτό το σημείο συνήθως σκοντάφτουν οι (δες κεφάλαιο 3, σημείωση 3, κεφάλαιο 1 σημείωση 1)

⁴ Δες κεφάλαιο 14

⁵ Δες κεφάλαιο 1

⁶ J. B. Lightfoot, *St. Paul's Epistle to the Galatians*, p. 361; A. Pieters, *op. cit.*, p. 72; A. T.

Robertson, *Syllabus for New Testament Study*, p. 254; H. B. Swete, *op. cit.*, pp. cxxxix ff.; B. F. Westcott and F. J. A. Hort, *The New Testament in the Original Greek*, pp. 612 ff.; C. F. Wishart, *op. cit.*, pp. 14 ff.

⁷ *Op. cit.*, pp. Gi aff.

⁸ F. Bleek, *Lectures on the Apocalypse*, p. 643; H. B. Swete, *op. cit.*, p. cliii

⁹ See B. B. Warfield, *op. cit.*, p. 643.

¹⁰ R. C. H. Lenski (*op. cit.*, p. 600), ο οποίος έχει κάνει μια πολύ πετυχημένη προσπάθεια να τις αποφύγει στα σχόλια του, αναφέρεται σε μερικές από αυτές τις καινοτομίες που βρίσκονται σε σχόλια άλλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΦΤΑ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ 1: Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1. Εισαγωγή (εδάφια 1—3)

Το πρώτο κεφάλαιο της Αποκάλυψης αποτελείται από επτά μέρη που μπορούμε εύκολα να τα διακρίνουμε. Η εισαγωγή καλύπτει τα τρία πρώτα εδάφια. Μας αναφέρει τον τίτλο του βιβλίου, μας λέγει πως προήλθε και περιέχει τον πρώτο μακαρισμό. Ο τίτλος του βιβλίου είναι «Αποκάλυψις του Ιησού Χριστού» (Αποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ,) Αποκάλυψη ή ξεσκεπάσμα του σχεδίου του Θεού για την ιστορία του κόσμου, ειδικά για την Εκκλησία. Είναι λοιπόν μια άμεση επικοινωνία του Θεού, και δεν προέρχεται από ανθρώπινη πηγή¹. Ονομάζεται Αποκάλυψη του Ιησού Χριστού γιατί αυτός την έδειξε στον Ιωάννη και αυτός με τη σειρά του την έδωσε στην Εκκλησία.

Προσέξτε τους διάφορους κρίκους στην αλυσίδα από την προέλευση και την επικοινωνία. Πρώτον, έχουμε το Θεό. Διαβάζουμε: «ἦν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός²». Ήταν ο Θεός που εξύψωσε το Μεσίτη και του έδωσε τη διακυβέρνηση του κόσμου προς όφελος της Εκκλησίας (Α' Κορ. 15:24-28· Φιλ. 2:9). Ο Θεός επίσης έδωσε στο Μεσίτη το Σχέδιο για την ιστορία του κόσμου και της Εκκλησίας (Αποκ. 5:1-7). Ο Θεός του έδωσε το σχέδιο Του, για να το κάνει γνωστό σε γενικές αρχές στους δούλους Του. Αυτό το σχέδιο αφορά τα πράγματα που σύντομα θα συμβούν. Άρχισαν να συμβαίνουν αμέσως³.

Δεύτερον, υπάρχει ο Ιησούς Χριστός. Αυτό δεν είναι η Αποκάλυψή του Ιωάννου, αλλά είναι η Αποκάλυψη του Ιησού Χριστού. Αυτός ταυτόχρονα αποκαλύπτει το σχέδιο στην Εκκλησία, και ως Μεσίτης ενθρονισμένος στη δόξα, το κάνει να πραγματοποιείται στην ιστορία. Βασιλεύει εξ' ύψους.

Τρίτον, υπάρχει ο άγγελος Του. Ο Ιησούς με τη σειρά Του, αναθέτει σε έναν άγγελο να οδηγήσει τον Ιωάννη και να του δείξει με τη βοήθεια οραμάτων τα στοιχεία του σχεδίου που θα αποκαλυφθούν. Αυτός ο αγγελικός οδηγός δείχνει στον Ιωάννη, ένα όραμα του ουρανού, μετά της γης, της ερήμου, και του νέου ουρανού και γης.

Τέταρτον, υπάρχει ο δούλος Του, ο Ιωάννης. Εννοείται ο απόστολος Ιωάννης⁴. Ο Ιωάννης δεν αποκρύπτει τα οράματα που είδε. «ὃς ἔμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδε⁵.»

Πέμπτον, υπάρχει ο αναγνώστης «μακάριος ὁ ἀναγινώσκων». Τα βιβλία γραφόntonταν με το χέρι. Υπήρχαν λίγα και ήταν πολύ ακριβά. Εκτός από αυτό, πολλοί Χριστιανοί δεν μπορούσαν να διαβάσουν. Έτσι διοριζόταν ένας αναγνώστης για να διαβάσει στο πλήθος που ήταν μαζεμένο για τη λατρεία. Ο αναγνώστης που διάβαζε με μια καρδιά που πίστευε θεωρείτο μακάριος. Αυτός είναι ο πρώτος από τους επτά μακαρισμούς⁶.

Έκτον, υπάρχουν αυτοί που ακούνε και τηρούν τα λόγια της προφητείας. Όλοι οι πιστοί που διαβάζουν και μελετούν αυτό το βιβλίο με μια σωστή στάση της καρδιάς ονομάζονται μακάριοι. Θυμηθείτε, ο καιρός είναι εγγύς, και οι προβλέψεις αρχίζουν να εκπληρώνονται αμέσως.

2. Ο χαιρετισμός και η λατρεία (εδάφια 4-6)

Το βιβλίο απευθύνεται σε «τις επτά εκκλησίες που βρίσκονται στην Ασία». Αυτές οι εκκλησίες αναφέρονται στο εδάφιο 11. Βρίσκονταν στη Ρωμαϊκή ανθυπατική επαρχία της Ασίας, δηλαδή το δυτικό τμήμα της Μικράς Ασίας. Οι επτά, ξεκινώντας από την Έφεσο, που ήταν πιο κοντά—και ίσως πιο αγαπητή—στον Ιωάννη που ήταν στην Πάτμο, στη συνέχεια

προχώρησε βόρεια στη Σμύρνη και στην Πέργαμο, στη συνέχεια νοτιοανατολικά στα Θυάτειρα, Σάρδεις, Φιλαδέλφεια και Λαοδικεία, σχημάτισε ένα είδος ακανόνιστου κύκλου. Είναι χρήσιμο να συμβουλευτείτε έναν χάρτη της Βίβλου εδώ. Αυτές οι επτά εκκλησίες αντιπροσωπεύουν ολόκληρη την Εκκλησία καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της Οικονομίας⁷.

Παρατηρήστε την περίεργη και πολύ όμορφη μορφή του χαιρετισμού: «χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, (εὐχόμαι να σας δίνουν χάρη και ειρήνη ο Θεός αυτός που αληθινά υπάρχει, υπήρχε και θα έρθει).» Η χάρη είναι η χάρη του Θεού που δίνεται σε όσους δεν το αξίζουν, συγχωρώντας τις αμαρτίες τους και τους χαρίζει το δώρο της αιώνιας ζωής. Η ειρήνη, είναι η αντανάκλαση του χαμόγελου του Θεού στην καρδιά του πιστού που συμφυλιώθηκε με τον Θεό μέσω του Ιησού Χριστού, είναι αποτέλεσμα της χάρης. Αυτή η χάρη και αυτή η ειρήνη παρέχονται από τον Πατέρα, που διανέμεται από το Άγιο Πνεύμα, και παίρνουν αξία για εμάς από τον Υιό. Επομένως και τα τρία αναφέρονται στον χαιρετισμό. Κατὰ γράμμα διαβάζουμε: «χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος». Αυτό είναι το ελληνικό κείμενο⁸. Αυτό δείχνει πολύ όμορφα τον αμετάβλητο Θεό της διαθήκης (πρβλ. Έξ. 3: 14 κ.λπ.). Η έκφραση «τα επτά πνεύματα» αναφέρεται στο Άγιο Πνεύμα στην πληρότητα των λειτουργιών και επιρροών Του στον κόσμο και στην Εκκλησία. Όσον αφορά τον Χριστό, παρατηρούμε ότι περιγράφεται πρώτα με αναφορά στη διακονία Του στη γη ως πιστός μάρτυρας· και μετά σε σχέση με τον θάνατο και την ανάσταση Του ως πρωτότοκος των νεκρών· και Τέλος, με όρους που εκφράζουν την τρέχουσα εξύψωση Του, ως ηγεμόνα των βασιλείων της γης.

Σε αυτόν τον χαιρετισμό έχουμε τη σειρά του Πατέρα, Πνεύματος, Υιού. Ο λόγος για αυτή την τάξη, πιθανώς, είναι ότι ο Θεός θεωρείται ότι κατοικεί στην ουράνιο Του Σκηνή του Μαρτυρίου ή ναό (7: 15). Η χάρη και η ειρήνη αντιπροσωπεύονται ως προερχόμενα από τον Πατέρα, ο οποίος βρισκόταν πάνω από την κιβωτό στα Άγια των Αγίων· και από το Πνεύμα, που υποδεικνύεται από τον Λυχνοστάτη με τις επτά Λυχνίες του στα άγια της σκηνης· και από τον Ιησού Χριστό, του οποίου η εξιλέωση συμβολίστηκε από το αίμα κάτω από το βωμό της προσφοράς ολοκαυτωμάτων στην αυλή. Η αναφορά του Ιησού Χριστού στον χαιρετισμό οδηγεί σε αυτή την αυθόρμητη λατρεία: «τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς ...αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· (Σε αυτόν που μας αγαπά. . . σ' αυτόν ανήκει η δόξα και η δύναμη για πάντα και πάντα). Αμήν. Παρατηρήστε ότι λέγεται ότι οι πιστοί είναι ελεύθεροι, όχι μόνο καθαρίζονται, από τις αμαρτίες τους. Σε μια παρατήρηση, κατανοητή, υπάρχει υλικό για ολόκληρο το κήρυγμα. Παρατηρήστε επίσης ότι ο χαρακτηρισμός «βασιλείαν, . . . ιερείς» Οι ιερείς, που στο παρελθόν εφαρμόζονταν στο Ισραήλ (Εξ. 19: 6), εφαρμόζονται πλέον στους πιστούς συλλογικά, δηλαδή στην Εκκλησία. Στην Εκκλησία ζει το Ισραήλ. Μπορεί κανείς να διαβάσει αυτά τα λόγια και να υποστηρίξει ότι ο Χριστός δεν είναι ο Βασιλιάς της Εκκλησίας;

Σε όλο αυτό το βιβλίο η δόξα δεν αποδίδεται στο πλάσμα αλλά στον Θεό στον Χριστό (I: 6; 4: 8, II · 5: 9,13; 7: 10,12 κ.λπ.).

3. Η αναγγελία της δεύτερης έλευσης του Χριστού

Αυτό δεν είναι το κεντρικό θέμα του βιβλίου⁹. Ωστόσο, αποτελεί πραγματική πηγή ενθάρρυνσης για τους πιστούς που βρίσκονται σε θλίψη. Είναι η ελπίδα των πιστών και ο τρόμος

Εικόνα 1 Οι Επτά Εκκλησίες. Προσοχή: Στα αρχαία Ελληνικά έχουμε Πέργαμον ενώ στα Νέα Πέργαμος

των εχθρών της Εκκλησίας. Έρχεται «ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.», δηλαδή με δόξα (Δν. 7:13 · Μκ. 14: 62 · Ιεζ. 1: 4–28 · Αποκ. 14: 14) και με αγωνία, οργή, κρίση (Σφν 1: 15 · Ψλ. 97: 2) Η Βίβλος δεν γνωρίζει τίποτα για ένα αόρατη ή μυστική δεύτερη έλευση. Πουθενά δεν διδάσκεται αυτό. Αντιθέτως, «ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς (κάθε μάτι θα τον δει)». Εκείνοι που τρύπησαν την πλευρά Του θα τον δουν επίσης. Είναι πιθανό ότι η έκφραση «καὶ οἴτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, (και εκείνοι που τον κέντησαν με τη λόγχη)» δείχνει επίσης όλους τους άλλους που έχουν τρυπήσει τον Χριστό μέσω της ανυπάκουης ζωής τους. Η έκφραση προέρχεται από το Ζαχαρία 12: 10 ff. (Παράβαλε Ιω. 19: 34, 37 · 20: 25,27.)¹⁰ Οι Εβραίοι που τον απέρριψαν θα δουν τότε ότι ο Ιησούς της Ναζαρέτ, τον οποίο σταύρωσαν, είναι, όντως, ο Χριστός!

«καὶ κόψονται ἐπ’ αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.(και θα θρηνήσουν εξαιτίας του όλοι οι λαοί της γης). Αυτό δεν είναι το κλάμα της μετάνοιας αλλά της απελπισίας: «καὶ κόψονται ἐπ’ αὐτὸν κοπετόν, ὡς ἐπ’ ἀγαπητῶ (και θα κλάψουν πικρά όπως για έναν πρωτότοκο)». (Δες Ζαχ. 12: 10.) Η έκφραση αναφέρεται στο χτύπημα του στήθους λόγω πένθους και απελπισίας. Οι άπιστοι θα κρυφτούν στις σπηλιές και στους βράχους των βουνών και θα φωνάζουν «πέσατε ἐφ’ ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου. . .» (6:16).

4. Ο Αυτοπροσδιορισμός του Χριστού.(εδάφιο 8)

Δεν πρέπει να υπάρχει αμφιβολία ότι αυτός ο ένδοξος τίτλος αναφέρεται στον Χριστό. Και τα δύο αμέσως πριν και τα αμέσως επόμενα πλαίσια αναφέρονται στον Χριστό (βλ. εδάφια 7,13). Η έκφραση «Εγώ είμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, (Είμαι το άλφα και το ωμέγα)» βρίσκεται σε μια ελαφρώς τροποποιημένη μορφή στο εδάφιο 17 - «Εγώ είμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος», όπου αναφέρεται σε αυτόν που ήταν νεκρός και είναι ζωντανός για πάντα. Παρατηρήστε επίσης τις παράλληλες περικοπές, 21: 6–8 και 22: 13.

Ο Ιωάννης ακούει τον ίδιο τον Κύριο Ιησού Χριστό να του μιλά και να λέει, «Εγώ είμαι το άλφα και το ωμέγα. »Το άλφα και το ωμέγα είναι το πρώτο και το τελευταία γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου. Έτσι ο Χριστός εδώ περιγράφει τον εαυτό του ως την πλήρη και τέλεια και αιώνια αποκάλυψη του Θεού. Σα να λέει, «είμαι από την αρχή μέχρι το τέλος, δηλαδή ο Αιώνιος. Πάρτε θάρρος,, ο εχθρός σας δεν μπορεί να καταστρέψει τον Χριστό σας.» Αυτός ο ίδιος μας λέει ότι είναι απόλυτα ίσος με τον Πατέρα, γιατί προσθέτει: «λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. (Λέγει ο Θεός, ο Παντοκράτορας Κύριος, αυτός που πραγματικά υπάρχει και υπήρχε και θα ‘ ρθει)» Προσέξτε ότι η ίδια φράση που στο εδάφιο 4 περιγράφει τον Πατέρα εδώ ορίζει τον Υιό. «ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἓν ἔσμεν. (Εγώ και ο πατέρας είμαστε ένα)»(Ιωάννης 10: 30). Ήταν ίσως αυτή η φωνή που προκάλεσε τον Ιωάννη να είναι «έν πνεύματι (με συνήρπασε το Πνεύμα—μετάφραση Βιβλικής Εταιρείας)»

5. Η ανάθεση στον Ιωάννη να γράψει την Αποκάλυψη (Εδάφια 9-11)

Στο εδάφιο 8 ήταν ο Χριστός που μιλούσε. Εδώ, στο εδάφιο 9, ο ίδιος ο Ιωάννης αρχίζει ξανά να μιλά. Παρατηρήστε τον ευχάριστο τρόπο με τον οποίο ο απόστολος απευθύνεται στους αδελφούς του Χριστιανούς για να αποκτήσει την πλήρη εμπιστοσύνη τους και να τους κάνει να νιώσουν ότι στέκεται σε κοινό έδαφος μαζί τους: «Εγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ Χριστῶ, (Εγώ ο Ιωάννης, ο αδελφός σας που με τη δύναμη του Ιησού Χριστού συμμερίζομαι μαζί σας τους κατατρεγμούς κι υπομονετικά προσμένω τον ερχομό της Βασιλείας του Θεού.)» Μας λέει ότι βρισκόταν στο νησί που ονομάζεται Πάτμος για τον Λόγο του Θεού και τη μαρτυρία του Ιησού. Αυτό σημαίνει ότι ο απόστολος είχε καταδικαστεί σε καταναγκαστικά έργα επειδή αρνήθηκε να ρίξει θυμίαμα στον βωμό ενός ειδωλολατρικού ιερέα ως ένδειξη λατρείας του

αυτοκράτορα¹¹. Δεν είμαστε σίγουροι. Γνωρίζουμε ότι κατά κάποιον τρόπο η πίστη του προς τον Χριστό και το ευαγγέλιο Του είχε ως αποτέλεσμα σκληρή εξορία.

Είναι η ημέρα του Κυρίου, δηλαδή η πρώτη ημέρα της εβδομάδας, η ημέρα κατά την οποία εμείς εορτάζουμε την ανάσταση του Κυρίου¹². Ο Ιωάννης πιθανότατα σκέφτεται την Έφεσο και τις άλλες εκκλησίες στη Μικρά Ασία. Ξαφνικά η γη φαίνεται να βυθίζεται κάτω από τα πόδια του και η ψυχή του φαίνεται να απελευθερώνεται από τα δεσμά του χρόνου και του χώρου. Απομακρύνεται από την επαφή με τον φυσικό κόσμο γύρω του· είναι «στο Πνεύμα». Βλέπει, πράγματι, αλλά όχι με φυσικά μάτια. Ακούει, αλλά όχι με τα φυσικά αυτιά. Είναι σε άμεση πνευματική επαφή με τον Σωτήρα του. Είναι μόνος, . . . με τον Θεό! (Πρβλ. Δν 8: 2 · Ησ. 6: 1 · Ιεζ. 1: 4 · Πράξεις 10: 10; 11: 5.) Είναι ξύπνιος και κάθε λεωφόρος της ψυχής του είναι ανοιχτή για άμεση επικοινωνία που προέρχεται από τον Θεό.

Σε αυτήν την κατάσταση ο Ιωάννης ακούει πίσω του μια δυνατή φωνή σαν σάλπιγγα. Όποτε ο Θεός είχε κάτι να μεταδώσει στους ανθρώπους Του κατά τη διάρκεια της Οικονομίας της Παλαιάς Διαθήκης, τους συγκέντρωνε με έναν ήχο σάλπιγγας (Εξ. 19: 16, 19 · Λε. 25: 9 · Ιησ. 6: 5 · Ησ. 58: 1 · κ.λπ.). Ωστόσο, παρατηρήστε: «ως σάλπιγγα».

Η φωνή είπε, «ὁ βλέπων γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις. (Γράψε αυτά που βλέπεις σε βιβλίο και να στείλες το στις επτά εκκλησίες) κ.λπ. Η φωνή ήταν αυτή του ίδιου του Ιησού Χριστού. Διέταξε τον Ιωάννη να γράψει αυτό που είδε και να στείλει στις εκκλησίες όσα είχε γράψει. Πιστεύουμε ότι ο Ιωάννης έγραψε αυτά τα οράματα ενώ τα λάμβανε (10: 4) ή λίγο αργότερα (1: 19).

6. Το όραμα του Υιού του Ανθρώπου (εδάφια 12—16)

«Καὶ ἐκεῖ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ’ ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἐπτὰ λυχνίας χρυσαῖς . . . (Γύρισα προς τα ἄκρη να δω ποιος μου μιλούσε. Και αφού γύρισα, είδα επτά χρυσές λυχνίες. . .)» Και μεταξύ αυτών των λυχνιών που βλέπει ο Ιωάννης· με τι ορμή έρχονται οι αναμνήσεις και τι φοβερή έκπληξη! – ο ίδιος ο Σωτήρας στου οποίου κάποτε έγερνε το στήθος. Αυτός είναι ο ίδιος ο Σωτήρας, αλλά διαφορετικός από τις ημέρες της ταπείνωσης Του. Ο Ιωάννης περιγράφει αυτό το όραμα του Υιού του ανθρώπου (στίχοι 12–16)¹³. Μην καταστρέψετε την ενότητα του συμβόλου. Για παράδειγμα, μην ερμηνεύσετε το αιχμηρό σπαθί με δύο κόψεις που βγαίνει από το στόμα του Χριστού, δείχνοντας τις γλυκές και τρυφερές επιρροές του ευαγγελίου στην αποστολή της μεταστροφής. Παρατηρήστε ότι στο 2: 16 διαβάζουμε: «καὶ πολεμήσω μετ’ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου (και εγώ θα τους πολεμήσω με το σπαθί του στόματος μου)». Αυτό απευθύνεται σε εκείνους που αρνούνται να μετανοήσουν. Πρέπει να ληφθεί ολόκληρη η περιγραφή ως σύνολο και ερμηνεύεται ως έχει¹⁴.

Ας προσπαθήσουμε να το δούμε έτσι. Παρατηρήστε ότι ο Υιός του ανθρώπου απεικονίζεται εδώ ντυμένος με δύναμη και μεγαλοπρέπεια και μας προκαλεί δέος και τρόμο. Αυτός ο μακρὺς βασιλικὸς μανδύας· αυτή η χρυσή ζώνη δεμένη στο στήθος· εκείνα τα μαλλιά τόσο αστραφτερά λευκά που σαν το χιόνι στο οποίο όταν λάμπει ο ήλιος σε πονάει να το βλέπεις· εκείνα τα μάτια που αστράπτουν φωτιά, μάτια που διαβάζουν κάθε καρδιά και διεισδύουν σε κάθε κρυφή γωνία· αυτά τα πόδια που λάμπουν για να καταπατήσουν τους κακούς, αυτή η δυνατή, φωνή που αντηχεί, όπως τα τεράστια κύματα που χτυπούν στην βραχώδη ακτή της Πάτμου· το αιχμηρό, μακρύ, βαρύ μεγάλο σπαθί με δύο κόψεις· και ολόκληρη η εμφάνιση «ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ (καθὼς ο ἥλιος λάμπει σ’ ὅλη του τη λαμπρότητα)», πολύ έντονη για να τα κοιτάξουν τα ανθρώπινα μάτια – ολόκληρη η εικόνα, συνολικά, είναι συμβολική του Χριστού, του Αγίου, που έρχεται να καθαρίσει τις εκκλησίες Του (2: 16, 18, 23), και να τιμωρήσει αυτούς που διώκουν τους εκλεκτούς Του (8: 5 κ.λπ.).

7. Το αποτέλεσμα του οράματος πάνω στον Ιωάννη (εδάφια 17—20)

«Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, (Ὅταν τον εἶδα, ἔπεσα στα πόδια του σαν ἕνας νεκρός)» (Πρ. Γν. 3: 8 · 17: 3 · Εξ. 3: 6 · Αρ. 22: 31; Ιησ. 5:14 Ησ. 6: 5; Δν. 7:15, κτλ) Ωστόσο, ο πραγματικός σκοπός του οράματος δεν ἦταν να τρομάξει, ἀλλὰ να παρηγορήσει τον Ιωάννη. Ἐχουμε κάτι παρόμοιο στον Αβακούμ 3. Μετά από μια πολύ έντονη περιγραφή της πορείας του Ιεχωβά που προκαλεῖ δέος διαβάζουμε: «ἐξήλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου (Βγήκες για να βοηθήσεις το λαό σου).» Αυτό επίσης εἶναι το σημεῖο ἐδῶ. «μὴ φοβοῦ, παῖς μου Ἰακώβ καὶ ἡγαπημένος Ἰσραήλ, ὃν ἐξελεξάμην μὴ φοβάσαι διωγμένο κοπάδι.» Ο Υἱός του ἀνθρώπου βάζει τρυφερά το δεξί του χέρι στον Ιωάννη, μια ἔκφραση ἀγάπης και μια μετάδοση δυνάμης, ἔτσι ὥστε ο πεσμένος και ο εξαντλημένος οργανισμός του ἀποστόλου ἀναβιώνει και σηκώνεται. Τότε ο Σωτήρας προφέρει αὐτὰ τα λόγια παρηγορίας, «μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος και ὁ ἔσχατος και ὁ ζῶν, και ἐγενόμην νεκρός, και ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, και ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου και τοῦ ἄδου. που τώρα ζω για πάντα κι ἐξουσιάζω το θάνατο και το βασίλειο του). »

Ο Χριστός, επίσης, θανατώθηκε. Αλλὰ εἶχε ἀναστηθεῖ ἀπὸ τους νεκρούς· μια ἔνδοξη παρηγοριά για ὅλους ἐκείνους που διώκονταν μέχρι θανάτου. Οἱ ψυχές τους που ζουν θα συναντηθούμε με τον ζωντανό Χριστό. Ἐχει τα «κλειδιά» του θανάτου, δηλαδή, ἐξουσία και ἰσχύ ἐπὶ του θανάτου, ἔτσι ὥστε ο θάνατος να μὴν μπορεῖ να τραυματίσει τον πιστό, ἀλλὰ πρέπει να θεωρεῖται κέρδος για το βασίλειο· και ἔτσι εἶναι, επίσης, για τον πιστό. Ὅχι μόνο ο Γιος του ἀνθρώπου ἔχει τα κλειδιά του θανάτου ἀλλὰ και του Ἄδη. Δεν ἦταν ο ἴδιος στον Ἄδη; (Βλέπε Πράξεις 2: 27,31.)

Εἶναι προφανές ὅτι ο ὅρος «Ἄδης» ὅπως χρησιμοποιεῖται ἐδῶ δεν μπορεῖ να σημαίνει την κόλαση ἢ τον τάφο. Δηλώνει την κατάσταση της ὑπαρξης χωρὶς σῶμα¹⁵. Αναφέρεται στην κατάσταση του θανάτου που προκύπτει ὅταν η ζωὴ σταματᾷ και ὅταν το σῶμα και η ψυχὴ χωρίζονται. Ἐτσι ο Ἄδης ἀκολουθεῖ πάντα το θάνατο (Αποκάλυψη 6: 8). Αλλὰ ο Ἄδης δεν μπόρεσε να κρατήσῃ τον Υἱό του ἀνθρώπου. Ἀναστήθηκε ἐνδοξα και τώρα ἔχει ἐξουσία ἐπὶ του θανάτου και του Ἄδη, και ἀπὸ τους τρόμους τους, εἶναι σε θέση να ἐλευθερώσει τους πιστούς, μέσω της δυνάμης της ἀνάστασής Του (πρβλ. 20: 13,14). Δεν ἀποκαλύπτει ο Υἱός του ἀνθρώπου ὅτι ἔχει τα κλειδιά του θανάτου ὅποτε υποδέχεται την ψυχὴ ενός πιστοῦ στον ουρανό; Και δεν ἀποδεικνύει ὅτι ἔχει τα κλειδιά του Ἄδη ὅταν στη Δεύτερη Του Ἐλευση συνενώνει την ψυχὴ και το σῶμα του πιστοῦ, ἕνα σῶμα τώρα θα εἶναι υπέροχα μεταμορφωμένο; Τι θαυμάσια παρηγοριά για τους διωκόμενους πιστούς, μερικοὶ ἀπὸ τους οποιούς σύντομα ἔδωσαν τη ζωὴ τους για το σκοπὸ του ευαγγελίου.

Ο Χριστός δίνει ἐντολή στον Ιωάννη να γράψῃ τα πράγματα που εἶδε, δηλαδή αὐτὸ το ὄραμα του Υἱοῦ του ἀνθρώπου· και «τα πράγματα που εἶναι», δηλαδή η κατάσταση σε αὐτὸ ἀκριβῶς το χρόνο, στις ἐπτὰ ἐκκλησίες στη Μικρὰ Ἀσία· και «καὶ ἃ εἶσι καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα (και ὅσα μέλλεται να γίνουν ὑστερα ἀπ' αὐτὰ)», δηλαδή τα γεγονότα που θα συνέβαιναν σε ολόκληρο το μέλλον, σύμφωνα με τις βασικές ἀρχές τους.

Σε ἀρμονία με την κεντρικὴ ἔννοια ολόκληρου του οράματος, υπήρχαν δύο λεπτομέρειες που χρειάζονται πρόσθετο σχόλιο. Ο Χριστός ἐδῶ μας δίνει τη δική του ἐξήγηση. Λέει στον Ιωάννη ὅτι τα ἐπτὰ ἀστέρια που εἶχε δεῖ στα δεξιὰ του Υἱοῦ του ἀνθρώπου υποδηλώνουν τους ἀγγέλους των ἐπτὰ ἐκκλησιῶν. Οἱ ἀγγελοὶ πρέπει να λαμβάνονται με την ἔννοια των ποιμένων, των λειτουργῶν¹⁶. Ο Κύριος τους κρατᾷ στο δεξί Του χέρι. Ἀσκεῖ ἀπόλυτη ἐξουσία πάνω τους· εἶναι οἱ πρεσβευτές Του. Τους προστατεύει· εἶναι ἀσφαλεῖς ὅταν Τον υπακούουν και εἶναι πιστοὶ στην υπηρεσία Του. «. . . καὶ αἱ λυχνίαὶ αἱ ἐπτὰ ἐκκλησιαὶ εἰσὶν (Και οἱ ἐπτὰ λυχνοστάτες εἶναι ἐπτὰ ἐκκλησίες). » Οἱ ἐκκλησίες εἶναι λυχνοστάτες, δηλαδή φορεῖς φωτός. Βλέπε Ματθαῖος 5:14: «Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. (Εἰστε το φως του κόσμου)» (Πρβλ. Ἐξ. 25: 31 · Ζαχ. 4: 2). Εἶναι ἐνδιαφέρον να παρατηρήσουμε ὅτι ἡ ἴδια ἡ λέξη «λυχνία» χρησιμοποιεῖται στο Ματθαῖο 5: 15. Παρατηρήστε το πλαίσιο: «οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, (λυχνία ἡ ἴδια λέξη με την Ἀποκάλυψη)· καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν

ανθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. (Οἱ ἄνθρωποι ὅταν ανάψουν το λυχνάρι, δεν το βάζουν κάτω ἀπὸ το δοχεῖο με το ὁποῖο μετρούν το σιτάρι, ἀλλὰ το τοποθετοῦν στο λυχνοστάτη, για να φωτίζει ὅλους τους ἀνθρώπους του σπιτιοῦ. Ἐτσι να λάμπει και το δικό σας φως μπροστά στους ἀνθρώπους, για να δουν τα καλὰ σας ἔργα και να δοξολογήσουν τον οὐράνιο Πατέρα σας).

»(Πρβλ. Μακ 4:21 · Λουκ 8: 16 · 11: 33 · Εβρ. 9: 2.)

Στη Σκηνή του Μαρτυρίου υπήρχε ἓνας λυχνοστάτης με επτά λυχνίες· ἐδὼ στην Αποκάλυψη ἔχουμε επτά λυχνοστάτες. Ο λόγος για τη διαφορά εἶναι ὅτι κατὰ τη διάρκεια της παλιάς Οικονομίας υπήρχε μια ορατὴ ἐνότητα, η εβραϊκὴ ἐκκλησία-κράτος, ἐνῶ οι ἐκκλησίες της νέας Οικονομίας βρίσκουν την πνευματικὴ τους ἐνότητα στον Χριστό που εἶναι παρὼν και ἐνεργὸς ἀνάμεσά τους μέσα και μέσω του Πνεύματός Του. Επομένως δεν χρειάζεται να φοβούνται. «οὗ γὰρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσω αὐτῶν.

(Γιατί ὅπου εἶναι συναγμένοι δύο ἢ τρεῖς στο ὄνομα μου, ἐκεῖ εἰμι ἐγὼ ἀνάμεσα τους)» (Ματ 18: 20).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

¹ Cf. C. A. Auberlen, *The Prophecies of Daniel and the Revelations of St. John*, pp. 81 ff. Αυτὸς τονίζει ὅτι τόσο η προφητεία, ὡς και η Αποκάλυψις εἶναι προϊόντα της θείας, ἐιδικῆς ἀποκάλυψις, και κυριαρχεῖ σ' αὐτές η θεϊκὴ ἐνέργεια του να «ξεσκεπάσει» και χρησιμοποιεῖ ἀνθρώπινη διαμεσολάβηση και αὐτὸ εἶναι πιο προφανές στην ἀποκάλυψη ἀπὸ ὅτι εἶναι στις προφητείες. Ο ἴδιος ὁ ὅρος «προφητεία» δίνει ἐμφαση στον ἀνθρώπινο παράγοντα ἐνῶ η λέξη Αποκάλυψις (ξεσκεπάσμα) τονίζει τη θεϊκὴ ἐνέργεια.

² Μια ἀξιοσημείωτη συμφωνία με τη Χριστολογία του Ευαγγελίου του Ιωάννου. Δες Ιω. 5: 20; 7: 16; 12: 49; 14: 10; 17: 7,8: ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς,

³ Δεν πιστεύουμε ὅτι ὁ ὅρος «ἐν τάχει (σύντομα)» ὡς χρησιμοποιεῖται ἐδὼ, δείχνει ὅτι τα γεγονότα θα ἀκολουθοῦν το ἓνα το ἄλλο σε μια γρήγορη διαδοχὴ. Πρῶτα ἀπ' ὅλα μια ἀναφορά στον Ιάκωβο. 1:19; Πράξεις 22: 18 δεν εἶναι ἀποσφαιστικῆς σημασίας. Το ἐρώτημα εἶναι, τι σημαίνει ὁ ὅρος ἐν τάχει στο Απ 1: 1; Το πλαίσιο μας δίνει την ἀπάντηση. Στο ἐδάφιο 3 μας δίνει ἓνα ἐξαιρετικὸ σχόλιο: ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς: Τα σύμβολα ἀρχίζουν να πραγματοποιοῦνται ἀμέσως. Αὐτὴ ἡ ἀποψη ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ την παράλληλη περικοπή Απ. 22:10: «Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγὺς ἐστίν» (πρβλ. 20: 7,12.) Ἀν το ἐρμηνεύσουμε με αὐτὸν τον τρόπο—και ἔχουμε την πεποίθηση ὅτι εἶναι η σωστὴ ἐρμηνεία—το πρῶτο ἐδάφιο της Αποκάλυψις δίνει ἓνα θανατηφόρο πλήγμα σε ὅποια μελλοντολογικὴ ἀποψη.

⁴ Δες κεφάλαιο 1

⁵ Ο ὅρος «ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον» εἶναι χαρακτηριστικὸς για τα γραπτά του Ιωάννη

⁶ Οι ἐπτά δίδονται στις ἀκόλουθες περικοπές: Αο. 1: 3; 14: 13; 16: 15; 19: 9; 20: 6; 22: 7; 22: 14. Αὐτὸ εἶναι ἓνα πολὺ ἰσχυρὸ ἐπιχείρημα υπέρ της ἐνότητας ολόκληρου του βιβλίου.

⁷ Δες κεφάλαια 1 και 8

⁸ Δεν πρέπει να εἴμαστε πολὺ γρήγοροι στο να καταδικάσουμε τη γραμματικὴ του Ιωάννη. Στα ἀγγλικά: δες τη μετάφραση του Moffatt's και παράβαλε με cf. A. Pieters, *op. cit.*, p. 83.

⁹ Λέγοντας ὅτι η δευτέρη ἐλευση δεν εἶναι το κυρίαρχο θέμα ἢ το κύριο σημεῖο του βιβλίου διαφωνοῦμε με πολλὰ ἐξαιρετικὰ βιβλία σχολίων. Δες 1^ο κεφάλαιο· και D. S. Clark, *The Message from Patmos*, p. 25.

¹⁰ Αυτὸς εἶναι ἀκόμη ἓνας σύνδεσμος μεταξύ του Τετάρτου Ευαγγελίου και της Αποκάλυψις. Και ὁ συγγραφέας του Τετάρτου Ευαγγελίου (Απ. 1: 7 ἀκολουθοῦν το Μασσορετικὸ Εβραϊκὸ κείμενο του Ζαχαρία. 12: 10, και ἀφήνουν το κείμενο LXX, και αὐτὸ δίνει βάρος σε ἐνδειξη για ἴδιο συγγραφέα.

¹¹ W. M. Ramsay, *op. cit.*, pp. 85, 98.

¹² Δεν ὑπάρχει λόγος να ταυτίζουμε την «Κυριακὴ ἡμέρα» με την «ἡμέρα του Κυρίου» Ἡ Κυριακὴ ἡμέρα εἶναι ἡμέρα ὅπου τελούμε την ἀνάμνηση της ἀνάστασης του Κυρίου· ὡς

το Δείπνο του Κυρίου Α΄ Κορ. 11: 20, είναι το δείπνο που τελούμε εις ανάμνηση του θανάτου του Κυρίου στον σταυρό. Η « ημέρα του Κυρίου » είναι μια μετάφραση από τα Εβραϊκά 'Η Ημέρα του Ιεχωβά» και έχει τελείως διαφορετικό νόημα (δες I. T. Beckwith, *op. cit.*, pp. 20 ff.). Το να ταυτίσουμε αυτούς τους δύο όρους για να πούμε ότι ο Ιωάννης εν Πνεύματι μεταφέρθηκε στη μέρα της Δεύτερης Έλευσης του Χριστού είναι αβάσιμο.

¹³ Χρησιμοποιούμε το οριστικό άρθρο. Ο όρος «Υιός του ανθρώπου» πρέπει να θεωρηθεί ως Κύριο άρθρο που δεν χρειάζεται το οριστικό άρθρο στο αρχαίο κείμενο

¹⁴ Δες κεφάλαιο 5.

¹⁵ Δες άρθρο «Άδης» 'Hades' στο *ISBE* (1929 ed.). Για την άποψη του Lenski's δες κεφάλαιο 11 p. 27.

¹⁶ Αν αυτοί οι «άγγελοι» είναι στην πραγματικότητα οι απεσταλμένοι των εκκλησιών που ήρθαν να επισκεφτούν τον Ιωάννη, όπως το θεωρεί η Βίβλος Scofield, η έκφραση «προς τον άγγελο της εκκλησίας ... γράψον» δε θα είχε νόημα. Ούτε μπορεί να εννοεί, πραγματικούς ουράνιους αγγέλους, γιατί μάλλον θα ήταν δύσκολο να τους δώσει τις επιστολές. Ούτε πιστεύουμε ότι με τη λέξη «άγγελος» θεωρεί την κάθε εκκλησία προσωποποιημένη ή ως την έκφραση «το Πνεύμα της Εφέσου» Σοβαρά αμφιβάλλουμε αν η έκφραση μπορεί να ερμηνευτεί έτσι, γιατί δε θα την καταλάβαιναν αυτοί που πρώτοι διάβασαν ή άκουσαν το βιβλίο. Για μια εξαιρετική υπεράσπιση της θέσης ότι οι άγγελοι αυτοί είναι αναφορά για τους επισκόπους, ποιμένες ή λειτουργούς των εκκλησιών δες R. C. Trench, *op. cit.*, pp. 53–58.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 2,3: ΟΙ ΕΠΤΑ ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΕΣ

Η Αποκάλυψη είναι ένα έργο τέχνης, θαυμάσιας τέχνης, θεϊκής τέχνης. Με λεπτές ζώνες τα διάφορα μέρη της συνδέονται μεταξύ τους. Δεν μπορεί κανείς να κατανοήσει τα κεφάλαια 2 και 3 εκτός αν έχει διαβάσει το κεφάλαιο 1. Και τα κεφάλαια 2 και 3, με τη σειρά τους, διαμορφώνουν το σκηνικό, που θα δώσει τα επόμενα τμήματα του βιβλίου. Οι υποσχέσεις που βρίσκονται σε αυτά τα δύο κεφάλαια ξαναεμφανίζονται και εξηγούνται πληρέστερα σε μεταγενέστερα εδάφια.

Θέλετε να μάθετε τι σημαίνουν οι λέξεις: «Τῶ νικῶντι δώσω αὐτῶ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ μου(Σ' ὅποιον νικήσει θα του δώσω να φάει τον καρπό από το δέντρο της ζωής, που βρίσκεται στον παράδεισο του Θεού μου)»; Στη συνέχεια, μεταβείτε στην Αποκάλυψη 22: 2,14. Και πάλι, ψάχνετε έναν ορισμό του «δεύτερου θανάτου» ενόψει της ένδοξης υπόσχεσης: «Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἕκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου(Το νικητή δεν θα μπορέσει να τον πειράξει ο δεύτερος θάνατος Απ. 2:11_).»; Η Αποκάλυψη 20: 14 σας προσφέρει ακριβώς αυτό που αναζητάτε. Το «νέο όνομα» που υποσχεται στους «νικητές», 2:17, επανεμφανίζεται ξανά: 3: 12. 14: 1; 22: 4; βλ. 19: 12, 13, 16. Η ἔξουσίαν ἐπὶ τῶν ἔθνῶν 2: 26 λαμβάνει το σχόλιο της στο 12: 5. 20: 4. Ο ἀστέρρας ο πρῶτός 2: 28 επανεμφανίζεται στο 22: 16. και έτσι ισχύει με όλες τις άλλες υποσχέσεις¹. Οι επτά επιστολές ανήκουν στην ίδια την ουσία του βιβλίου.

Αυτές οι επτά επιστολές, επιπλέον, αποκαλύπτουν –με μικρές τροποποιήσεις – ένα πρότυπο. Αυτό το μοτίβο εμφανίζεται πιο ξεκάθαρα στις επιστολές προς την Έφεσο, την Πέργαμο, τα Θυάτειρα και τις Σάρδεις. Τα επτά μέρη έχουν ως εξής:

1. Ο *χαιρετισμός* ή η *προσφώνηση*· π.χ., «στον άγγελο της εκκλησίας στην Έφεσο. . .»
2. Ο *αυτοπροσδιορισμός* του Χριστού. π.χ. «ὁ κρατῶν τοὺς ἐπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, . . .»
3. Ο *ἐπαινος* του Χριστού π.χ., οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου...»
4. Η *καταδίκη* του Χριστού π.χ., «ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, . . .»
5. Η *προειδοποίηση* και η *απειλή* του Χριστού · π.χ., «μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, . εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι...»
6. Η *προτροπή* του Χριστού · π.χ. «Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.»
7. Η *υπόσχεση* του Χριστού. π.χ. «Τῶ νικῶντι δώσω αὐτῶ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς,.' Σε κάθε εκκλησία - με μοναδική εξαίρεση τη Λαοδικεία - ο Χριστός βρίσκει κάτι να επαινέσει. Σε πέντε από των επτά βρίσκει κάτι να καταδικάσει. Οι αξιέπαινες εξαιρέσεις είναι η Σμύρνη και η Φιλαδέλφεια.

Αυτές οι επτά επιστολές χωρίζονται σε δύο ομάδες: η μία από τρεις και η άλλη από τέσσερις². Στα πρώτα τρία γράμματα ακολουθεί την προτροπή η υπόσχεση. Στις τελευταίες τέσσερις αυτή η σειρά αντιστρέφεται.

Η ιδέα ότι αυτές οι επτά εκκλησίες περιγράφουν επτά διαδοχικές περιόδους της ιστορίας της εκκλησίας δεν χρειάζεται σχεδόν καθόλου απόρριψη³. Για να μην πούμε τίποτα για τη σχεδόν χιουμοριστική—αν δεν ήταν τόσο αξιοθρήνητη—εξήγηση που, για παράδειγμα, κάνει την εκκλησία στις Σάρδεις, η οποία ήταν νεκρή, να αναφέρεται στην ένδοξη εποχή της Αναμόρφωσης· πρέπει να είναι σαφές σε κάθε μαθητή της Βίβλου ότι δεν υπάρχει ούτε η ελάχιστη απόδειξη σε ολόκληρη τη Βίβλο που με οποιονδήποτε τρόπο επιβεβαιώνει αυτήν την απόλυτα αυθαίρετη μέθοδο κοπής της ιστορίας της Εκκλησίας και εκχώρηση των κομματιών που προκύπτουν στις αντίστοιχες επιστολές στα κεφάλαια 2 και 3 της Αποκάλυψης. Οι επιστολές περιγράφουν καταστάσεις που συμβαίνουν όχι σε μια συγκεκριμένη εποχή της ιστορίας της εκκλησίας, αλλά ξανά και ξανά.

1. Η επιστολή προς την Έφεσο (2: 1–7)

Η Έφεσος ήταν πλούσια, ευημερούσα, υπέροχη και διάσημη για το ναό της Αρτέμιδας. Η πόλη βρισκόταν κοντά στη δυτική ακτή της Μικράς Ασίας, στο Αιγαίο Πέλαγος και κοντά στις εκβολές του ποταμού Καῦστρου. Το λιμάνι της—στις ημέρες της δόξας της— φιλοξένησε τα μεγαλύτερα πλοία. Επιπλέον, ήταν εύκολα προσβάσιμο μέσω της ξηράς, γιατί η Έφεσος συνδέθηκε με λεωφόρους με τις περισσότερες σημαντικές πόλεις της Μικράς Ασίας. Η Έφεσος ήταν για μεγάλο χρονικό διάστημα το εμπορικό κέντρο της Ασίας. Ο ναός της Αρτέμιδας ήταν ταυτόχρονα θησαυροφυλάκιο, μουσείο και ένα καταφύγιο για εγκληματίες. Παρέσχε απασχόληση για πολλούς, συμπεριλαμβανομένων των αργυροχόων που έκαναν μικροσκοπικά ιερά της Αρτεμης.

Ο Παύλος επισκέφθηκε αυτήν την πόλη (Πράξεις 18: 19–21) στο δρόμο του από την Κόρινθο προς την Ιερουσαλήμ. Αυτό ήταν κατά το δεύτερο ιεραποστολικό του ταξίδι, περίπου το 52 μ.Χ. Εδώ ήταν που άφησε την Πρίσκιλλα και τον Ακύλα (18: 19) και εδώ ήταν που δίδαξε ο Απολώς με διάπυρο ζήλο (18: 25). Στο τρίτο ιεραποστολικό του ταξίδι ο Παύλος πέρασε τρία χρόνια εδώ (Πράξεις 20: 31). Το έργο του ήταν πολύ ευλογημένο, όχι μόνο στην Έφεσο αλλά και στη γύρω περιοχή. Η πώληση αργυρών ναών άρχισε να πέφτει, και όταν ο ναός της Αρτέμιδος κάηκε το 262 μ.Χ. δεν ξαναχτίστηκε ποτέ. Καθώς ταξίδευε για την πατρίδα του στο τρίτο ιεραποστολικό του ταξίδι, ο Παύλος αποχαιρέτησε τους πρεσβύτερους της εκκλησίας της Εφέσου με ένα πολύ συγκινητικό τρόπο (Πράξεις 20: 17–38). Αυτό ήταν περίπου το έτος 57 μ.Χ. Κατά την πρώτη φυλάκιση του, 60-63 μ.Χ., ο Παύλος έστειλε την επιστολή του στους Εφεσίους από τη Ρώμη⁴. Μετά την απελευθέρωσή του, ο απόστολος πιθανότατα έκανε μερικές πιο σύντομες επισκέψεις στην Έφεσο και άφησε ως υπεύθυνο τον Τιμόθεο για αυτήν την εκκλησία (1 Τιμ. 1: 3). Λίγα χρόνια αργότερα, με μεγάλη πιθανότητα πολύ σύντομα μετά την έναρξη του εβραϊκού πολέμου, ας πούμε το 66 μ.Χ., εμείς βρίσκουμε τον απόστολο Ιωάννη στην Έφεσο⁵. Ήταν κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Δομιτιανού (81-96 μ.Χ.) όπου ο Ιωάννης εξορίστηκε στην Πάτμο. Απελευθερώθηκε και πέθανε κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Τραϊανού. Η παράδοση αναφέρει ότι σε πολύ μεγάλη ηλικία ο Ιωάννης, πολύ αδύνατος για να περπατήσει, τον κουβαλούσαν την εκκλησία και προειδοποιούσε τα μέλη, λέγοντας, «Τεκνία, αγαπάτε αλλήλους».

Έτσι θα είναι προφανές ότι η εκκλησία στην Έφεσο ήταν πάνω από σαράντα χρονών όταν ο Χριστός υπαγόρευσε αυτήν την επιστολή. Μια άλλη γενιά είχε προκύψει. Τα παιδιά δεν βίωσαν αυτόν τον έντονο ενθουσιασμό, τον αυθορμητισμό και θέρμη που είχαν επιδειχτεί από τους γονείς τους όταν ήρθαν αυτοί σε επαφή με το ευαγγέλιο. Όχι μόνο αυτό, αλλά δεν είχαν και την προηγούμενη τους αφοσίωση στον Χριστό. Παρόμοια κατάσταση συνέβη στο Ισραήλ μετά τις ημέρες του Ιησού του Ναυή και των πρεσβυτέρων (Κρ. 2: 7,10,11).⁶ Η εκκλησία είχε απομακρυνθεί από αυτήν πρώτη αγάπη.

Παρατηρήστε τον αυτοπροσδιορισμό του Χριστού: «ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνίων τῶν χρυσοῦν» «Ποιος είναι ο λόγος για αυτόν τον χαρακτηρισμό; Δίνεται επειδή τα επτά αστέρια δείχνουν τους ποιμένες των εκκλησιών, τους πραγματικούς πρεσβυτέρες του Χριστού και η εκκλησία στην Έφεσο είχε ενοχληθεί από τους «ἀποστόλους, . . . ψευδεῖς (ψεύτικους αποστόλους)» (2: 2), που είχαν προσπαθήσει να ανατρέψουν το έργο των αληθινών λειτουργών. Έτσι σε αυτήν την εκκλησία δίνεται η διαβεβαίωση ότι ο Υιός του ανθρώπου, υπερυψωμένος στη δόξα, κυβερνά τους λειτουργούς και γνωρίζει τι συμβαίνει στις εκκλησίες: Κρατά τα αστέρια και περπατά στη μέση των λυχνοστατών. Έτσι διαπιστώνουμε ότι σε κάθε ξεχωριστή περίπτωση ο αυτοπροσδιορισμός του Χριστού επηρεάζει την εκκλησία στην οποία απευθύνεται η επιστολή.

Η εκκλησία στην Έφεσο επαινείται για το έργο, τον κόπο και την υπομονή της. Σε σχέση με αυτά τα πράγματα ήταν ένας λυχνοστάτης, προκαλώντας το φως του Σωτήρα να λάμπει μέσα στο σκοτάδι του κόσμου. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η εκκλησία επαινείται επίσης για τη «μισαλλοδοξία» της. Είχε εξετάσει τους υποψήφιους αποστόλους, και, όταν τους διαπίστωσαν ότι ήταν ψευδεῖς, τους είχαν απορρίψει. Σε όλες αυτές τις δοκιμές αυτή η

εκκλησία ήταν πιστή στο αληθινό δόγμα και δεν είχε κουραστεί. Τότε είχε λάβει υπόψη την προειδοποίηση του Παύλου (Πράξεις 20: 28, 29 · βλ. Α΄ Ιων. 4: 1).

Στη συνέχεια, ξαφνικά, διαβάζουμε την κατηγορία: «ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας.» ἔχουμε ἤδη εξηγήσει το νόημα αυτής της σοβαρῆς επίπληξης. Για να είμαστε σίγουροι, υπήρχαν ἔργα, κόπος και υπομονή στην Ἐφεσο· ἀλλὰ ὅλα αυτά μπορεί να υπάρχουν παρόλο που υπήρξε φθορά στην ἀγάπη. Μια γυναίκα, για παράδειγμα, μπορεί να είναι πολύ πιστή στον άντρα της και μπορεί να δώσει ἀπόδειξη ἔντονης εμπιστοσύνης σε ὅλα τα θέματα που τον αφορούν - και ὁμως εκεί μπορεί να υπάρχει μια μείωση της ἀγάπης. Η αἴσθηση του καθήκοντος ἀπὸ μὴν της μπορεί να την κάνει να παραμείνει πιστή σε ὅλες τις λεπτομέρειες της προσοχής που του δίνει. Ὁμοίως, ἓνα μέλος της εκκλησίας μπορεί να είναι πολύ τακτικό στην παρουσία του στις λατρείες, ἀλλὰ, παρόλα αυτά, μπορεί να μὴν είναι τόσο αφοσιωμένος στον Κύριο ὅσο ἦταν στο παρελθόν. Η εκκλησία καλείται να προβληματιστεί για την πτώση της, να ἔρθει σε μια «ἀλλαγὴ σκέψης», ἔτσι ὥστε να μπορεί να κάνει ξανά τα πρώτα ἔργα. Η ἀπειλή «εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,», ἐκπληρώθηκε. Δεν υπάρχει σήμερα εκκλησία στην Ἐφεσο. Το ἴδιο το μέρος είναι ερείπιο.⁷

Τότε, πολύ τρυφερά, ο Κύριος επαναλαμβάνει τον ἔπαινο Του: «ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ.» Είναι πιθανό αυτοὶ οἱ Νικολαῖτες και οἱ «κραιτοῦντες τὴν διδαχὴν Βαλαάμ», (2:14), και οἱ οπαδοὶ της γυναίκας Ιεζάβελ (2: 20), να ἀντιπροσωπεύουν γενικά την ἴδια ομάδα ἢ σχολὴ αἰρετικῶν. Θα τους συναντήσουμε ξανά. Φαίνεται ὅτι ἦταν άτομα που ὄχι μόνον ἀρνήθηκαν να μείνουν μακριὰ ἀπὸ τα ἀνήθικα και εἰδωλολατρικὰ συμπόσια των εἰδωλολατρῶν, ἀλλὰ προσπάθησαν ἐπίσης να δικαιολογήσουν τις ἀμαρτωλοὺς τους πρακτικές.⁸ Ο Κύριος μισεῖ κάθε συμβιβασμὸ με τον κόσμον. Επαινεί την εκκλησία στην Ἐφεσο για τη σταθερὴ στάση της ἐναντία στα ἔργα των Νικολαϊτῶν.

Στη συνέχεια ἀκολουθεῖ ἡ προτροπὴ «Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις». Σημειώστε τον πληθυντικὸ. Κάθε ἐπιστολὴ πρέπει να διαβάζεται ἀπὸ ὅλες τις εκκλησίες και ὄχι ἀπλῶς ἀπὸ αὐτὴν για την οποία προορίζεται πρωτίστως⁹.

Η ἐκφραση «Ὁ νικῶν» σημαίνει «τον νικητὴ». Είναι ἡ ἴδια λέξη που χρησιμοποιήθηκε στο 6: 2: «καὶ ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἴνα νικήσῃ»· ο νικητὴς είναι ο ἄνθρωπος που πολεμᾷ ἐναντία στην ἀμαρτία, τον διάβολο και το σύνολο της κυριαρχίας του, και στην ἀγάπη του για τον Χριστὸ ἐπιμένει μέχρι το τέλος. Σε ἓνα τέτοιο νικητὴ ὑπόσχεται κάτι καλύτερο ἀπὸ το φαγητὸ που προσφέρεται στα εἰδῶλα, με το οποίο οἱ εἰδωλολάτρες στα οργιῶδη συμπόσια τους προσπαθοῦσαν πιθανῶς να δελεάσουν τα μέλη της εκκλησίας. Ο νικητὴς θα ἔπαιρνε φαγητὸ ἀπὸ το δέντρο της ζωῆς (Γεν. 3: 22. Ἀπ. 22: 2,14)· Δηλαδή, θα κληρονομούσε την αἰώνια ζωὴ στον παράδεισο του ουρανοῦ. Ἐτσι, ἡ ὑπόσχεση προσαρμόζεται στον γενικὸ χαρακτήρα της ἐπιστολῆς, ὅπως ἰσχύει σε σχέση με καθένα ἀπὸ αυτά τα επτά μηνύματα.

2. Η ἐπιστολὴ στη Σμύρνη (2:8-11)

Αὐτὴ ἡ πόλη, που βρίσκεται σε ἓνα κόλπο του Αἰγαίου, ἦταν ἀντίπαλος της Εφέσου. Κάποτε ἰσχυρίστηκε ὅτι είναι ἡ «πρῶτη πόλη της Ἀσίας σε ομορφιά και μέγεθος». Μια υπέροχα γραφικὴ πόλη, εἶχε μια κλίση ἀπὸ τη θάλασσα και εἶχε υπέροχα δημόσια κτίρια στην στρογγυλεμένη κορυφὴ του ὄρους Πάγου σχημάτισε αὐτὸ που ἦταν γνωστὸ ὡς «το στέμμα της Σμύρνης». Το δυτικὸ αεράκι, ο ζέφυρος, προέρχεται ἀπὸ τη θάλασσα και φυσάει σε κάθε μέρος της πόλης καθιστώντας την φρέσκια και δροσερὴ ἀκόμη και κατὰ τη διάρκειά του καλοκαιριοῦ. Ἀπὸ την ἀρχὴ της ἀνόδου της Ρώμης στην δύναμη, ἀκόμη και πριν ἀπὸ τις μέρες του μεγαλίου της, ἡ Σμύρνη ἦταν πιστὴ σύμμαχος της και ἀναγνωρίστηκε ὡς τέτοια ἀπὸ Ρώμη. Η πίστη και ἡ πιστότητα των Σμυρναίων ἐγίναν παροιμιώδεις¹⁰.

Κατὰ πάσα πιθανότητα ἡ εκκλησία στη Σμύρνη ἰδρύθηκε ἀπὸ τον Παῦλο κατὰ τη διάρκειά του τρίτου ταξιδιοῦ, 53-56 μ.Χ. Δεν είμαστε σίγουροι για αὐτὸ, ἀλλὰ φαίνεται να είναι ἀσφαλὲς συμπέρασμα ἀπὸ αὐτὸ που διαβάζουμε στις Πράξεις 19: 10, «. . ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.».

Είναι πιθανό ότι ο Πολύκαρπος να ήταν επίσκοπος της εκκλησίας στη Σμύρνη όταν έγραφε ο Ιωάννης την Αποκάλυψη. Ήταν μαθητής του Ιωάννη. Πιστός ως τον θάνατο, αυτός ο σεβάσμιος ηγέτης κήκε στην πυρά το έτος 155 (ή το 167) μ.Χ. Του ζητήθηκε να πει, «Ο Καίσαρας είναι Κύριος», αλλά αρνήθηκε. Τον έφεραν στο στάδιο, ο κυβερνήτης τον παρότρυνε, λέγοντας: «Ορκίσου, και θα σε ελευθερώσω, να κατηγορήσεις τον Χριστό.» Ο Πολύκαρπος απάντησε, «Ογδόντα και έξι χρόνια τον υπηρέτησα, και δεν μου έκανε ποτέ κακό: πώς τότε μπορώ να κατηγορώ τον Βασιλιά μου και τον Σωτήρα μου;» τον πίεσε, ο γέρος απάντησε: «Επειδή εσύ επείγεσαι μάταια. . . να ορκιστώ στην τύχη του Καίσαρα, και προσποιείσαι ότι δεν ξέρεις ποιος είμαι και τι είμαι, άκουσέ με να το δηλώσω με τόλμη, είμαι Χριστιανός. . .» Λίγο αργότερα ο κυβερνήτης απάντησε: «Έχω άγρια θηρία· σε αυτά θα σε ρίξω, εκτός αν μετανοήσεις. Θα σε κάνω να σε καταναλώσει η φωτιά, γιατί σε βλέπω να περιφρονείς τα άγρια θηρία, αν δεν θα μετανοήσεις.» Αλλά ο Πολύκαρπος είπε, «Εσύ με απειλείς με φωτιά που καίει για μια ώρα, και μετά λίγο θα σβήσει, αλλά αγνοείς τη φωτιά της ερχόμενης κρίσης και της αιώνιας τιμωρίας, που προορίζεται για τους ασεβείς. Αλλά γιατί καθυστερείς; Να κάνεις ότι θέλεις.» Λίγο αργότερα οι άνθρωποι άρχισαν να μαζεύουν ξύλα και δέσμες με κλαδιά; οι Εβραίοι ειδικά, σύμφωνα με το έθιμο, τους βοηθούσαν με ανυπομονησία. Έτσι, ο Πολύκαρπος κήκε δεμένος σε πάσσαλο.¹¹

Σκόπιμα συμπεριλάβαμε τη διήγηση του μαρτυρίου του Πολύκαρπου έτσι ώστε ο αναγνώστης να γνωρίσει καλύτερα τις πραγματικές συνθήκες που υπήρχαν σ' αυτήν την εκκλησία κατά τον πρώτο και δεύτερο αιώνα μ.Χ.

Έχουμε τον εξής τρόπο με τον οποίο απευθύνεται ο Χριστός προς αυτή την εκκλησία: «τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν»¹², 2 δηλαδή αυτός ο Ένας που ήταν ζωντανός ενώ ήταν νεκρός: ο αιώνιος Ένας. Όπως και σε όλες τις άλλες επιστολές, το ίδιο και εδώ: Ο αυτοπροσδιορισμός του Χριστού βρίσκεται σε μια όμορφη αρμονία με το γενικό χαρακτήρα του μηνύματος. Ο Χριστός, ο νικητής του θανάτου, ο Ένας που ζει για πάντα, μπορούσε να πει, όπως το κάνει σ' αυτήν την επιστολή, «γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.» (2: 10).

«οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλιψὶν καὶ τὴν πτωχείαν.» Εννοεί ακραία φτώχεια. Αυτοί οι άνθρωποι χάνανε πολλές φορές τη δουλειά τους ως αποτέλεσμα του γεγονότος της μεταστροφής τους. Εκτός από αυτό ήταν εξ' αρχής συνήθως φτωχοί σε γήινα αγαθά. Το να γίνεις Χριστιανός, ήταν από τη γήινη άποψη, μια πραγματική θυσία. Σήμαινε φτώχεια, πείνα, φυλάκιση, ακόμη και θάνατο από τα άγρια θηρία ή θάνατο από πυρά στον πάσσαλο.¹³

Ο Κύριος λέγει σ' αυτούς τους πιστούς στη Σμύρνη ότι δεν πρέπει να αρχίσουν να νιώθουν λύπη για τον εαυτό τους. Μπορεί να φαίνονται φτωχοί, όμως στην πραγματικότητα είναι πλούσιοι, δηλαδή, έχουν πνευματική περιουσία, σε χάρη και ένδοξους καρπούς (Ματθ. 6: 20; 19: 21; Λκ.12: 21). Τι μεγάλη παρηγοριά για αυτούς τους διωκόμενους πιστούς να καταλάβουν ότι ο Κύριος τους «γνωρίζει» τα πάντα για αυτούς.

«. . . καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ.» Αυτοί οι Ιουδαίοι είχαν πολύ πιθανόν επιλέξει τη Σμύρνη σαν τόπο διαμονής γιατί η πόλη ήταν εμπορική. Δε βλασφημούσαν μόνο τον Μεσσία αλλά διακαώς κατηγορούσαν τους Χριστιανούς στους Ρωμαίους ανθύπατους. Ήταν κακόβουλοι και εχθρικοί έναντι των Χριστιανών. (Παράβαλε Πράξεις 13: 50; 14: 2,5,19; 17: 5; 24: 1.) Αυτοί οι Ιουδαίοι μπορεί να θεωρούσαν τον εαυτό τους ως «συναγωγή του Θεού»· αλλά στην πραγματικότητα ήταν «συναγωγή του σατανᾶ», τον κύριο κατηγορο των αδελφών. Πως κάποιος σήμερα μπορεί να πει ότι είναι ο λαός του Θεού κατά μια πολύ ειδική και ένδοξη και υπερέχουσα έννοια, είναι κάτι που μας ξεπερνά την κατανόηση μας. Ο ίδιος ο Θεός αποκαλεί αυτούς που απορρίπτουν το Σωτήρα και διώκουν τους αληθινούς πιστούς «συναγωγή του Σατανᾶ». Δεν εἶναι πια ο λαός Του. «ἰδοὺ δὴ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε.» Πίσω από τους Ρωμαίους διώκτες βλέπουμε τους Ιουδαίους που ήταν γεμάτοι με κακοήθη φθόνο και μίσος κατά των πιστών και τους κατηγορούσαν μπροστά στους Ρωμαίους δικαστές. Και αυτοί οι Ιουδαίοι με τη σειρά τους, γίνονται τα όργανα που

χρησιμοποιεί ο Σατανάς. Ο διάβολος θα έριχνε μερικούς στη φυλακή, που πολλές φορές σήμαινε θάνατο. Αλλά ενώ ο Σατανάς θα πείραζε τους πιστούς, ο Θεός με την ίδια δοκιμασία θα τους έκανε να δοκιμαστούν, να ελεγχθούν: «Ίνα πειρασθήτε,». Αυτή η θλίψη θα διαρκέσει «δέκα ημέρες», δηλαδή μια καθορισμένη, γεμάτη, όμως σύντομη περίοδο.¹⁴ Το γεγονός ότι η δοκιμασία θα είναι «σύντομης διάρκειας» δίνεται πολλές φορές σαν μια ενθάρρυνση για να αντέξουν οι πιστοί (Ησ. 26: 20; 54: 8; Μτ. 24: 22; Β΄ Καρο. 4: 17; Α΄ Πε. 1: 6).

«γίνου πιστός ἄχρι θανάτου», δε σημαίνει απλώς «γίνου πιστός μέχρι να πεθάνεις,» αλλά, «γίνου πιστός» ακόμη και αν αυτό «θα σου στοιχίσει τη ζωή». Ένας πιλότος, που ταξίδευε με ένα ιστιοφόρο σε μια θύελλα, είπε «Πατέρα Ποσειδώνα, μπορεί να με βουλιάξεις, μπορεί όχι. Όμως ότι και αν συμβεί, θα κρατήσω το πηδάλιο μου στη σωστή θέση.» Μια παρόμοια στάση παροτρύνεται σήμερα—στιδήποτε και αν συμβεί, κράτα το πηδάλιο σταθερά· να είσαι πιστός μέχρι θανάτου. Σε όσους μένουν πιστοί δίνεται η υπόσχεση για το στέφανο της νίκης, δηλαδή την ένδοξη ζωή στον ουρανό.¹⁵ Αν και οι πιστοί μπορεί να θανατωθούν, δηλαδή, έχουν τον *πρώτο θάνατο*, δε θα πειραχτούν από το *δεύτερο* θάνατο, δηλαδή δε θα ριχτούν, ψυχή και σώμα στη λίμνη του πυρός κατά τη Δεύτερη Έλευση του Χριστού (Απ. 20: 14).

Η Σύμωρη παρέμεινε σταθερή στην κλήση της να είναι ένας λυχνοστάτης. Η μαρτυρία του Πολύκαρπου που δόθηκε μπροστά σε Ιουδαίους και Εθνικούς, ήταν κάτι που μιμήθηκαν πολλοί άλλοι.¹⁶

3. Η Επιστολή προς την Πέργαμο (2:12-17)

Αυτή η πόλη βρισκόταν πάνω σε ένα μεγάλο βραχώδη λόφο ο οποίος έμοιαζε με ένα φυτό που έχει τη ρίζα του στην γύρω πεδιάδα. Οι Ρωμαίοι την είχαν κάνει πρωτεύουσα της επαρχίας της Ασίας. Εδώ λατρευόταν ο Ασκληπιός ο θεός της θεραπευτικής, και το έμβλημα του ήταν ένα φίδι, που για τους πιστούς του Χριστού ήταν το σύμβολο του Σατανά. Εδώ θα μπορούσε κανείς να δει πολλούς ειδωλολατρικούς βωμούς και το μεγάλο θυσιαστήριο του Διός.¹⁷ Όλα αυτά τα πράγματα θα πρέπει να είχε στο νου του ο Χριστός όταν αποκάλεσε την Πέργαμο «όπου ο θρόνος του σατανᾶ». Όμως, όπως μας φαίνεται ο προφανής σκοπός του Συγγραφέως είναι να μας κάνει να προσέξουμε ότι η Πέργαμος ήταν η πρωτεύουσα της επαρχίας και, σαν τέτοια, ήταν το κέντρο της λατρείας του αυτοκράτορα. Εδώ διεξαγόταν το κυβερνητικό έργο και εδώ υπήρχαν οι ναοί που ήταν αφιερωμένοι στη λατρεία του Καίσαρα. Εδώ ζητούσαν από τους πιστούς να προσφέρουν θυμίαμα στα αγάλματα των αυτοκρατόρων και να πούνε «ο Καίσαρ είναι Κύριος». Εδώ ο Σατανάς έχει το θρόνο του και έχει το πεδίο ελεύθερο. «τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν.» Ξανά ο αυτοπροσδιορισμός είναι σε αρμονία με το γενικό τόνο της επιστολής. Ο Χριστός είναι εδώ και έχει το δίστομο του σπαθί επειδή θα κάνει πόλεμο εναντίον των Νικολαϊτών, εκτός αν αυτοί μετανοήσουν(εδάφιο16).

Όμως παρά το γεγονός ότι ο θρόνος του Σατανά βρισκόταν εκεί και το γεγονός ότι ο Αντίπας ο μάρτυρας θανατώθηκε γιατί αρνήθηκε να απιστήσει προς τον Κύριο του, οι πιστοί στην Πέργαμο έμειναν σταθεροί στην ομολογία τους, στον Χριστό τους.

Όμως είχαν κάνει ένα μεγάλο σφάλμα, πιθανόν οφειλόταν στο ότι έδιναν έμφαση στην ατομική σωτηρία εις βάρος του καθήκοντος του Χριστιανού να ενδιαφέρεται για το καλό ολόκληρης της εκκλησίας: αγνόησαν την πειθαρχία.¹⁸ Μερικά μέλη της εκκλησίας παρακολουθούσαν ειδωλολατρικά συμπόσια, και κατά πάσα πιθανότητα είχαν συμμετάσχει σε ανηθικότητες που χαρακτήριζαν αυτές τις γιορτές. Παρόμοιες πρακτικές είχαν κάνει οι υιοί Ισραήλ στις ημέρες του Βαλαάμ (Αρ. 25: 1,2; 31: 16). Σαν τον Ισραήλ, και αυτοί στην Πέργαμο είχαν τους Νικολαΐτες τους. Ας μην παίρνουμε ελαφρά αυτόν τον πειρασμό. Η άρνηση να συμμετέχεις στα ειδωλόθυτα, και ιδιαίτερα η άρνηση να παρακολουθείς ειδωλολατρικές γιορτές, σήμαινε να αποτραβηχτείς από ένα μεγάλο μέρος της κοινωνικής ζωής εκείνης της εποχής. Ένα θέμα ήταν, ότι τα διάφορα επαγγέλματα είχαν τους προστάτες θεούς που

λατρευόντουσαν στις γιορτές που συχνά σήμαινε ότι ένας άνθρωπος θα έχανε τη δουλειά του, το επάγγελμα του· και συχνά θα γινόταν ένας απόβλητος της κοινωνίας.¹⁹ Έτσι μερικοί άνθρωποι επιχειρηματολογούσαν ότι, ένας θα μπορούσε να συμμετάσχει στις γιορτές και να πάρει μέρος στα ειδωλόθυστα, και ίσως να πρόσφερε θυμίαμα στους θεούς, με την επιφύλαξη ότι συνεχώς θα είχε στο μυαλό του—ένα είδος διανοητικής επιφύλαξης—ότι ένα είδωλο δεν είναι τίποτε! Μερικοί ίσως να επεξέτειναν αυτόν το συλλογισμό ακόμη μακρύτερα και να πούνε, «πως μπορείς να καταδικάσεις και να νικήσεις το Σατανά παρά μόνο αν τον γνώριζε πολύ καλά;»

Η εκκλησία στην Πέργαμο δεν είχε ξυπνήσει ως προς το θέμα ποιοι είναι οι κίνδυνοι αυτής της στάσης συμβιβασμού, αυτή η συνθηκολόγηση με τον κόσμο. Θα έπρεπε να είχε πάρει μέτρα πειθαρχίας για τα πλανεμένα μέλη. Αν αποτύχει σ' αυτόν τον τομέα, ο Χριστός θα πολεμήσει εναντίον τους με το σπαθί που βγαίνει από το στόμα του. Δεν πιστεύουμε ότι αυτό αναφέρεται σε μια απλή λεκτική καταδίκη. Η λεκτική καταδίκη περιλαμβάνεται στην ίδια την επιστολή. Σημαίνει καταστροφή: ο Χριστός θα καταστρέψει αυτούς που επιμένουν στις κοσμικές τους πρακτικές: Θα εκτελέσει την καταδικαστική Του απόφαση.

Όμως από την άλλη μεριά για το νικητή θα δώσει εκ «τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου», δηλαδή το Χριστό σε όλη Του την πληρότητα (Ιω. 6: 33,35), κάτι που δεν το βλέπει ο κόσμος, όμως αποκαλύπτεται στους πιστούς ακόμη και εδώ στη γη αλλά ιδιαίτερα στη ζωή μετά. Με άλλα λόγια, αυτοί που έχουν νικήσει, που αντιμετώπισαν τον πειρασμό να συμμετάσχουν στα ειδωλολατρικά πανηγύρια και να φάνε φαγητό αφιερωμένο στα είδωλα θα τους ταΐσει ο ίδιος ο Κύριος· η χάρη του Χριστού με όλους τους ένδοξους της καρπούς θα βρίσκονται στην τροφή τους, που είναι αόρατη, πνευματική και πραγματικά κρυφή, αλλά όμως απόλυτα πραγματική και ευλογημένη. Θα πάρουν τον άρτο από τον ουρανό.²⁰

«καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.» Οι σχολιαστές έχουν μεγάλες διαφωνίες ως προς το τι σημαίνουν αυτές οι λέξεις. Μετά από μια μεγάλη μελέτη έχουμε βγάλει το συμπέρασμα ότι υπάρχουν μόνο δύο ερμηνείες που αξίζουν σοβαρή θεώρηση. Όλες οι άλλες είναι απορριπτέες από την ίδια την επιφάνεια.²¹

Και οι δύο απομένουσες θεωρίες έχουν πολλά υπέρ τους που μας έκαναν να μη μπορούμε να βγάλουμε μια οριστική απόφαση. Έτσι λοιπόν θα εκθέσουμε τις θεωρίες και τα επιχειρήματα υπέρ και κατά και θα αφήσουμε τον αναγνώστη να κάνει τη δική του επιλογή, ή θα το αφήσει το θέμα χωρίς απόφαση.

Σύμφωνα με την πρώτη ερμηνεία, ο λίθος αντιπροσωπεύει το πρόσωπο που την παίρνει, όπως στον Ισραήλ οι δώδεκα φυλές αντιπροσωπευόντουσαν από δώδεκα πολύτιμους λίθους στο επιστήθιο του αρχιερέα (Εξ. 28: 15-21). Τώρα αυτός ο λίθος είναι λευκός. Αυτό δείχνει, αγιότητα, ομορφιά, δόξα (Απ. 3: 4· 6: 2). Το ότι έχουμε λίθο, δείχνει κάτι που διατηρείται στο χρόνο, κάτι που δεν καταστρέφεται. Ο λευκός λίθος λοιπόν, δείχνει μια ύπαρξη, που είναι ελεύθερη από ενοχή και καθαρισμένη από κάθε αμαρτία, και που παραμένει σ' αυτή την κατάσταση εις αιώνας αιώνων. Το νέο όνομα που είναι γραμμένο πάνω στο λίθο δείχνει το πρόσωπο που παίρνει το λίθο. Εκφράζει τον εσωτερικό, πραγματικό χαρακτήρα του προσώπου· τη διακριτή του, ατομική προσωπικότητα. Κάθε ένας από τους ευλογημένους θα έχει μια ιδιαίτερη και με μοναδικότητα συνείδηση αυτής της προσωπικότητας: μια γνώση που δε δίνεται σε κανέναν άλλο παρά μόνο στον ίδιο τον αποδέκτη.²²

Υπέρ αυτής της άποψης παρουσιάστηκαν τα ακόλουθα επιχειρήματα:

α. Οι λέξεις «ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων» πρέπει να εννοούν ότι κανένας δε γνωρίζει παρά μόνο αυτός που λαμβάνει το λίθο. Ο ίδιος ο πιστός λαμβάνει το όνομα και θα πρέπει να είναι το δικό του όνομα. Αυτό είναι τελείως σε αρμονία με το Αποκάλυψις 19: 12 όπου διαβάζουμε όσον αφορά τον Χριστό, «καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός» Το όνομα λοιπόν υποδεικνύει το πρόσωπο που το λαμβάνει.

b. Αν αυτό το νέο όνομα έδειχνε το όνομα του Θεού ή του Χριστού, αυτό θα λέγονταν ξεκάθαρα όπως σε άλλες περιπτώσεις (π.χ. 3: 12; 14: 1; 22: 4).

c. Αυτή η εξήγηση στηρίζεται πάνω στα στερεά θεμέλια παράλληλων περικοπών της Παλαιά Διαθήκης, για παράδειγμα: «καί καλέσει σε τὸ ὄνομά σου τὸ καινόν, ὃ ὁ Κύριος ὀνομάσει αὐτό» (Ησ. 62: 2)· «τοῖς δὲ δουλεύουσίν μοι κληθήσεται ὄνομα καινόν,» (Ησ. 65: 15).

d. Σύμφωνα με τη Γραφή, το όνομα δείχνει το χαρακτήρα ή τη θέση αυτού που το φέρει. Για αυτό το λόγο, πολύ συχνά, ένα πρόσωπο του οποίου αλλάζει ο χαρακτήρας, του δίνεται ένα νέο όνομα για να ταιριάζει με αυτόν. Στη δόξα θα πάρουμε μια νέα αγιότητα, ένα νέο όνομα. Για αυτό θα πάρουμε ένα νέο όνομα.

Σύμφωνα με τη δεύτερη ερμηνεία, ο διαφανής, πολύτιμος λίθος – ένα διαμάντι; - είναι γραμμένο με το όνομα του Χριστού. Η λήψη αυτού του λίθου με το νέο όνομα σημαίνει ότι στη δόξα ο νικητής λαμβάνει μια αποκάλυψη της γλυκύτητας της συντροφιάς με τον Χριστό - στο νέο του χαρακτήρα, όπως πρόσφατα στέφθηκε ως Μεσίτης- μια κοινωνία που μόνο εκείνοι που το λαμβάνουν μπορούν να εκτιμήσουν.²³

Προς αυτήν την εξήγηση προσφέρθηκαν τα ακόλουθα επιχειρήματα:

a. Σε όλα τα άλλα αποσπάσματα της Αποκάλυψης, χωρίς καμία εξαίρεση, το νέο όνομα αναφέρεται στον Θεό ή στον Χριστό. Αυτό το όνομα λέγεται ότι είναι γραμμένο στο μέτωπο των πιστών (3: 12 · 14: 1 · 22: 4).

b. Η άποψη ότι αυτό το όνομα αναφέρεται στον Χριστό υποστηρίζεται και από τα δύο προηγούμενα και τα επόμενα πλαίσια: το μάννα το κεκρυμμένο αναφέρεται σε τι είναι ο Χριστός για τον πιστό. Επιπλέον, σε αυτήν την σειρά επιστολών βρίσκουμε ένα παράλληλο αποσπάσμα (3: 12) στο οποίο το όνομα, αν και είναι γραμμένο στον πιστό, είναι σίγουρα ειπωμένο ότι ανήκει στον Χριστό.

c. Ας δεχτούμε ότι η έκφραση «που κανείς δεν ξέρει, αλλά αυτός που λαμβάνει σημαίνει «αυτός που λαμβάνει το όνομα», αυτό δεν αποδεικνύει ότι το όνομα είναι ο νέος χαρακτηρισμός του πιστού. Ο πιστός μπορεί να ειπωθεί ότι δέχεται το όνομα του Χριστού στο βαθμό που το όνομα του Χριστού γράφεται στο μέτωπό του (του πιστού). Σε αυτό το πλαίσιο είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι οι άπιστοι λαμβάνουν την απομίμηση του διαβόλου για το νέο όνομα. Λέγεται ότι έλαβαν «τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν»(20: 4) ακριβώς όπως οι πιστοί λαμβάνουν το όνομα του Χριστού πάνω στα μέτωπα τους(14: 1). Ωστόσο, αυτό το «σημάδι (χάραγμα)» δείχνει τον «άλλο», δηλαδή το θηρίο. Είναι το σημάδι του θηρίου, το οποίο λέγεται ότι λαμβάνουν οι άπιστοι. Ομοίως, στη δική μας παρούσα γλώσσα (2:17), οι πιστοί λαμβάνουν το όνομα του Χριστού, δηλαδή, το όνομα Του είναι γραμμένο στα μέτωπά τους, με την έννοια που εξηγείται στο d.

d. Αυτή η άποψη είναι σε αρμονία με τον συμβολισμό της Παλαιάς Διαθήκης ενσωματωμένη σε πολλά χωρία της Αποκάλυψης. Στο μέτωπο του αρχιερέα- για να είμαστε ακριβείς, στο μπροστινό μέρος της μίτρας - γράφτηκε ένα όνομα. Ήταν το Όνομα όχι του ίδιου του ιερέα αλλά του Ιεχωβά. Αυτό το όνομα χαρακτήριζε τον αρχιερέα ως τον αφιερωμένο υπηρέτης του Ιεχωβά, καθώς ανήκει σε αυτόν.

Διαβάζουμε: «**32 ή 36** καὶ ποιήσεις πέταλον χρυσοῦν καθαρὸν καὶ ἐκτυπώσεις ἐν αὐτῷ ἐκτύπωμα σφραγίδος Ἀγίασμα Κυρίου (Και θα κατασκευάσεις ένα έλασμα από καθαρό χρυσάφι, και πάνω σ'αυτό θα χαραξουν σαν σφραγίδα η φράση ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΣ ΣΤΟΝ ΚΥΡΙΟ. Θα το στερεώσουν μ' ένα γαλάζιο κορδόνι στο μπροστινό μέρος της μίτρας .Κι έτσι θα βρισκεται για πάντα στο μέτωπο του Ααρών. .)» (Εξ. 28: 36 κ.λπ.).

Το νόημα λοιπόν έχει ως εξής. Όπως και κατά τη διάρκεια της παλιάς Οικονομίας το Το όνομα του Ιεχωβά ήταν γραμμένο στο μέτωπο του αρχιερέα για να δείξει ότι ήταν ο ειδικά αφιερωμένος υπηρέτης του Ιεχωβά · τόσο οι πιστοί — οι οποίοι καλούνται συνεχώς ιερείς στην Αποκάλυψη - θα έχουν νέο όνομα γραμμένο στα μέτωπά τους, δηλαδή το όνομα του Χριστού, το νέο του όνομα. Αυτό το όνομα δεν είναι γραμμένο σε ένα έλασμα από καθαρό χρυσό, αλλά, ακόμη καλύτερα, σε μια πολύτιμη, διαφανή πέτρα. Δείχνει ότι ο

νικητής ανήκει στον Χριστό, είναι δικός Του υπηρέτης, χαίρεται για την κοινωνία Του, στη νέα δόξα και κυριαρχία Του.

Επιπλέον, όπως και στην παλαιά οικονομία μόνο ο αρχιερέας ήξερε πώς να το προφέρει, και είχε μάθει τα μυστικά που σχετίζονται με το όνομα Ιεχωβά, έτσι στη νέα, μόνο οι πιστοί γνωρίζουν την ευλογημένη έννοια του ονόματος του Κυρίου Ιησού Χριστού. Αυτοί - και μόνο αυτοί - γνωρίζουν την έννοια της συντροφιάς με Αυτόν. Κατ' αρχήν, ήδη το γνωρίζουν ακόμη και εδώ στη γη· αλλά μια περαιτέρω αποκάλυψη που έχει η έννοια αυτού του ονόματος προορίζεται για αυτούς στον παράδεισο όπου για πάντα αυτοί που εδώ στη γη σφραγίστηκαν με τη σφραγίδα του ζωντανού Θεού στο μέτωπο θα οριστούν ως οι πολύ δικοί του Χριστού. Λαμβάνουν το όνομά Του, δηλαδή, το νέο του όνομα που είναι στο μέτωπό τους. Ας μην υπερβάλλουμε τη διαφορά μεταξύ αυτών των δύο απόψεων. Στη βάση της πρώτης, ο πιστός λαμβάνει ένα νέο όνομα, δηλαδή μια νέα σχέση με το δικό του Σωτήρα που αποκαλύπτεται από έναν υπέροχα μεταμορφωμένο χαρακτήρα. Με βάση τη Δεύτερη ερμηνεία, ο Χριστός αποκαλύπτει το νέο του όνομα στον πιστό, ειδικά στο εξής. Θα θέλαμε λοιπόν να ρωτήσουμε, «Το νέο όνομα του Χριστού - το οποίο σίγουρα έχει λάβει - υπονοεί το νέο όνομα του πιστού - που, και πάλι, σίγουρα θα λάβει; »

4. Η επιστολή στα Θυάτειρα (2:18-29)

Αυτή πόλη βρισκόταν σε μια κοιλάδα που συνδέει δύο άλλες κοιλάδες. Η έλλειψη φυσικών οχυρώσεων και όντας ανοιχτή σε επιθέσεις και εισβολή, ήταν αιτία να υπάρχει ανάγκη να σταθμεύει μια φρουρά σ' αυτήν όχι μόνο για να υπερασπιστεί την πόλη αλλά και να εμποδίζει το δρόμο του εχθρού προς την Πέργαμο, την πρωτεύουσα. Όντας κέντρο επικοινωνίας, πολλοί άνθρωποι περνούσαν από αυτήν, κι έτσι τα Θυάτειρα έγιναν μια εμπορική πόλη. Εδώ βρισκότουσαν οι συντεχνίες για: μαλλί, λινό, κατασκευαστές εξωτερικών ενδυμάτων, βαφείς, επεξεργαστές δέρματος, βυρσοδέψες, αγγειοπλάστες, κλπ.²⁴ Αυτές οι συντεχνίες συνδέονταν με τη λατρεία θεών προστάτων: κάθε συντεχνία είχε τον προστάτη θεό της. Επομένως, η κατάσταση ήταν κάπως ως ακολούθως: εάν θέλετε να προχωρήσετε σε αυτόν τον κόσμο, πρέπει να ανήκετε σε μια συντεχνία. Αν ανήκετε σε μια συντεχνία, η ιδιότητα μέλους σας σημαίνει ότι λατρεύετε το θεό της. Θα πρέπει να παρευρεθείτε στα πανηγύρια των συντεχνιών και να φάτε μέρος τρώγοντας το φαγητό που προσφέρεται στη προστάτρια θεότητα και την οποία λαμβάνετε στο τραπέζι σας ως δώρο από τον θεό. Και μετά, όταν τελειώνει η γιορτή, τότε αρχίζει η πραγματική—χονδροειδής ανηθικότητα—η διασκέδαση ξεκινά, δεν πρέπει να βγείτε εκτός αν θέλετε να γίνετε αντικείμενο γελοιοποίησης και δίωξης!

Σε αυτήν τη δύσκολη κατάσταση τι πρέπει να κάνει ένας Χριστιανός; Εάν εγκαταλείψει την συντεχνία, αυτός χάνει τη δουλειά του και τη θέση του στην κοινωνία. Ίσως να πρέπει να υποφέρει στερήσεις, πείνα, δίωξη. Από την άλλη πλευρά, αν παραμείνει στη συντεχνία και παρευρίσκεται στις ανήθικες γιορτές, τα ειδωλόθυτα και τη διάπραξη πορνείας, αρνείται τον Κύριό του.

Σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση, η προφήτισσα Ιεζάβελ προσποιήθηκε ότι γνώριζε τη πραγματική λύση του προβλήματος, την έξοδο από τη δυσκολία. Προφανώς, υποστήριξε Κάτι ως εξής: για να νικήσετε τον Σατανά, πρέπει να τον γνωρίζετε. Δεν θα μπορέσετε ποτέ για να νικήσετε την αμαρτία, εκτός εάν έχετε εξοικειωθεί πλήρως με αυτήν από εμπειρία. Εν συντομία, ένας Χριστιανός πρέπει να μάθει να γνωρίζει «τα βαθιά πράγματα του Σατανά». Με κάθε τρόπο να παρευρεθείτε στις γιορτές της συντεχνίας και να διαπράξετε πορνεία. . . και παρόλα αυτά θα παραμένετε χριστιανός· μάλλον, γίνεστε καλύτερος Χριστιανός!

Αλλά αν τα μέλη της εκκλησίας μπορούν να πείσουν τον εαυτό τους ότι αυτή η διδασκαλία είναι σωστή, δεν μπορούν να εξαπατήσουν Αυτόν που έχει μάτια «ως φλόγα πυρός» και οι πόδες του (ὅμοιοι χαλκολιβάνω) είναι έτοιμοι να καταπατήσουν τους κακούς. Ο Κύριος επαινεί ό, τι αξίζει επαίνους: έργα, αγάπη, πίστη, διακονία - αγάπη για την υπηρεσία που

παρέχεται στους αδελφούς - και αντοχή. Τους επαινεί επίσης για αυτό, «τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων». Ὅσον αφορά ὅλα αυτά, τα Θυάτειρα ἦταν, πράγματι, ἕνας λυχνοστάτης, ἕνας φορέας φωτός. Αλλά αυτό δεν αποτελεί δικαιολογία για αποτυχία άσκησης πειθαρχίας σε σχέση με μέλη που συμβιβάζονται με τον κόσμο. Ως εκ τούτου, διαβάζουμε: «ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκά σου (ὄχι σύζυγο σου) Ἰεζάβελ, (Τη γυναῖκα σου, την Ιεζάβελ, που λέει πως είναι τάχα προφήτισσα, την αφήνεις να παρασύρει με τη διδασκαλία της τους δούλους μου)». Το ὄνομά της είναι συνώνυμο της αποπλάνησης στην ειδωλολατρία και την ανηθικότητα (Α΄ Βασ. 16: 31; 18: 4,13,19; 19: 1,2). Εάν αυτή η γυναίκα η Ιεζάβελ παραμείνει αμετανόητη- πόση χάρη έχει ο Κύριος που της έδωσε καιρό να μετανοήσο!—πρόκειται να τη ρίξει στο κρεβάτι, δηλαδή, θα τη χτυπήσει με ασθένεια- τα φυσικά της παιδιά θα πεθάνουν από βίαιο θάνατο και οι πνευματικοί οπαδοί της θα υποστούν επίσης τιμωρία. Έτσι, ὅλη η εκκλησία θα γνωρίζει ὅτι ο Χριστός είναι Αυτός είναι ὁ ἔρευνῶν νεφροῦς καὶ καρδίας, Τα διεισδυτικά του μάτια βλέπουν το κρυφό κίνητρο που κάνει τους ανθρώπους να ακολουθούν την Ιεζάβελ, δηλαδή την απροθυμία να υποστούν διωγμούς για χάρη του Χριστού.

Σε ὅσους παραμένουν πιστοὶ ο Χριστός δεν θα επιβάλει νέο φορτίο (πρβλ. Πράξεις 15: 28,29). Στη σχέση τους με τον κόσμο πρέπει να προσέχουν να μην διαπράττουν πορνεία και να μην τρώνε πράγματα που θυσιάστηκαν στα είδωλα.

Θα έρθει ο καιρός που θα ανατραπεί η κατάσταση. Επί του παρόντος ο κόσμος καταπιέζει το μέλη της εκκλησίας που επιθυμούν να διατηρούν μια καθαρή συνείδηση. Κάποια στιγμή τα μέλη της εκκλησίας που έχουν παραμείνει πιστοὶ στον Κύριό τους, θα κυβερνήσουν τον κόσμο και, θα συμμετέχουν με τον Χριστό στην τελική κρίση, θα καταδικάσουν τους αμαρτωλούς. Πρόκειται να συμμετάσχουν στην κυριαρχία του Χριστού στα ἔθνη—την οποία ο Χριστός, με τη σειρά του, είχε λάβει από τον Πατέρα (Ψαλμός 2: 8,9). και την ημέρα της τελικής κρίσης οι πονηροὶ πρόκειται: «ὡς τὰ σκεῦη τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται». Οι αγγειοπλάστες στα Θυάτειρα μπορούσαν να κατανοήσουν την έννοια αυτού του συμβόλου.

Για κάθε πιστό μέλος ο Χριστός λέγει: «δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.» Εδώ και πάλι η κύρια αναφορά είναι στον ἴδιο τον Χριστό (Αποκ. 22: 16). Ὅπως το πρωινό αστέρι κυβερνά τους ουρανοῦς, ἔτσι οι πιστοὶ θα κυβερνήσουν με τον Χριστό. Θα μοιραστούν το βασιλικό μεγαλεῖο Του και κυριαρχία. Το αστέρι είναι πάντα το σύμβολο του δικαιώματος, που συνδέεται με το σκήπτρο (Αρ. 24: 17 · πρβλ. Μτ 2: 2).

5. *Η επιστολή στις Σάρδεις(3:1-6)*

Οι Σάρδεις, θεωρούνταν ἀπόρθητη, βρισκόταν πάνω σε ἕναν σχεδόν ἀπρόσιτο λόφο, από τον οποίο μπορούσε να επιτηρεί την κοιλάδας του Ἑρμου ποταμού, και στην αρχαιότητα ἦταν η υπερήφανη πρωτεύουσα της Λυδίας. Οι ἄνθρωποι της ἦταν αλαζονικοί, υπερβολικά σίγουροι για τον εαυτό τους!. Ἦταν σίγουροι –πολύ σίγουροι, δυστυχώς! – ὅτι κανείς δεν μπορούσε να ανέβει αυτόν τον λόφο με τις κάθετες πλευρές του. Υπήρχε μόνο ἕνα σημείο πρόσβασης: ἕνας πολύ στενός λαιμός γης προς τα νότια και αυτό θα μπορούσε εύκολα να οχυρωθεί. Αλλά ο εχθρός ἦρθε, το 549 π.Χ. και πάλι το 218 π.Χ., και. . . κατέλαβε τις Σάρδεις. Ἐνα ανεπιτήρητο, χωρίς φύλαξη αδύναμο σημείο, μια λοξή ρωγμή στο πέτρινο τοίχο, με πιθανότητα μία στα χίλια για μια νυχτερινή επίθεση από επιδέξιους λόχους ορεινῶν καταδρομῶν, ἦταν το μόνο που ἦταν ἀπαραίτητο για να υποστεί ἕνα συντριπτικό χτύπημα στην αλαζονεία των υπερήφανων πολιτῶν αυτής της υπερήφανης πρωτεύουσας Ο λόφος στον οποίο στέκονταν οι Σάρδεις ἦταν πολύ μικρός για μια αναπτυσσόμενη πόλη. Επομένως, οι αρχαία Σάρδεις, η ἀκρόπολη, ἄρχισε να ερημώνεται και μια νέα πόλη εμφανίστηκε στην περιοχή της. Ὅταν γράφτηκε η Αποκάλυψη, οι Σάρδεις ἀντιμετώπιζαν ἀποσύνθεση, ἕναν ἀργό ἀλλά σίγουρο θάνατο.²⁵ Το 17 μ.Χ. η πόλη καταστράφηκε εν μέρει από σεισμό. Ἐτσι, ξανά και ξανά, οι γεμάτοι με αυτοπεποίθηση και καύχηση κάτοικοι των Σάρδεων εἶχαν δει την καταστροφή που τους ἐρχόταν «ὡς κλέπτῃς» τη νύχτα, πιο ξαφνικά και ἀπρόσμενα- ἀπροσδόκητα.

Οι Χριστιανοί των Σάρδεων βυθίζονταν σε πνευματικό λήθαργο. Αυτό εξηγεί τον αυτοπροσδιορισμό του Χριστού: Είναι «ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ»· πνεύματα που δίνουν ζωή. Στο δεξί του χέρι τα ἑπτὰ ἀστέρια. Μέσω των λειτουργῶν του Λόγου και του μηνύματος τους τα πνεύματα που δίνουν ζωή μπορούν να ἀναζωογονήσουν μια νεκρή ἐκκλησία. «οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ (Ξέρω καλά τα ἔργα σου, τ' ὄνομα ἔχεις ὅτι εἶσαι ζωντανός, μα στην πραγματικότητα εἶσαι νεκρός).» Οι Χριστιανῶν των Σάρδεων εἶχαν καλὴ φήμη, ἀλλὰ δεν ἀξίζαν αὐτὴν τὴ φήμη.

Ἐνῶ στο Πέργαμο και στα Θυάτειρα ἓνα μικρὸ στοιχεῖο τῆς ἐκκλησίας εἶχε πέσει στον πειρασμὸ του κόσμου, στις Σάρδεις οι Χριστιανοί ως σύνολο «ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν». Οι Χριστιανοί των Σάρδεων ἦταν στον κόσμο. Ἐπρεπε να εἶναι λυχνοστάτες. Ἀπέτυχαν στο καθήκον τους. Οὔτε οι Εβραῖοι οὔτε οι Ἐθνικοὶ φαίνεται να ἔχουν ἐνοχλήσει τους ἀνθρώπους των Σάρδεων. Οι Σάρδεις ἦταν πολὺ «Εἰρηνική» ἐκκλησία. Ἀπόλαυσε τὴν εἰρήνη, ἀλλὰ ἦταν ἡ ηρεμία του νεκροταφείου! Ο Χριστὸς λέει σε αὐτὰ τα νεκρὰ μέλη τῆς ἐκκλησίας ὅτι πρέπει να ζυπνήσουν και να παραμείνουν ζύπνιοι και πρέπει να κάνουν σταθερὰ τα ὑπόλοιπα μέλη που βρίσκονται στα πρόθυρα του θανάτου. Η λυχνία πάνω στο λυχνοστάτη ἀρχίζει να καίει ὅλο και πιο ἀχνά. Σύντομα ἡ μικροσκοπικὴ φλόγα τῆς θα σβήσει ἐντελῶς.

«Οὐ γὰρ εὐρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου. (βρήκα πως τα ως τῶρα ἔργα σου δεν μπορούν να σταθῶν μπροστὰ στον Θεό μου.)» Ἐκεῖ, υπήρχαν οι τελετές, τα θρησκευτικὰ ἔθιμα, οι παραδόσεις, οι λατρεῖες· ἀλλὰ ἡ πραγματικὴ οὐσία ἔλειπε.. Οι τύποι ἦταν κενοί. Δεν ἦταν γεμάτοι με τὴν οὐσία. Η πίστη, ἡ ἐλπίδα και ἡ ἀγάπη, ἡ γνήσια και εἰλικρινής, ἔλειπαν. Η πραγματικὴ οὐσία εἶχε φύγει. Κατὰ τὴν ἀποψη των ἀνθρώπων, ἡ ἐκκλησία των Σάρδεων μπορεί να φαίνονταν να εἶναι μια υπέροχη Ἐκκλησία. «Ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου.» αὐτὴ ἡ ἐκκλησία εἶναι νεκρὴ. Ἐπομένως, οι ἀνθρώποι των Σάρδεων πρέπει να θυμηθῶν το παρελθόν. Με ἐνθουσιασμὸ και εἰλικρίνεια εἶχαν λάβει το εὐαγγέλιο. Ἀς ἐπιστρέψουν σε μια ζωὴ ὑπακοῆς στο εὐαγγέλιο καθὼς τους κηρύχθηκε και καθὼς οι γονεῖς τους το εἶχαν λάβει²⁶.

«ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσης, ἤξω ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποῖαν ὥραν ἤξω ἐπὶ σὲ (Γιατί, ἀν δεν ζυπνήσεις, θα σου ἐρθῶ ξαφνικὰ ὅπως ο κλέφτης, χωρὶς να ξέρεις ποῖα ὥρα θα ἴρθῶ να σε κρίνω)» (γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε ποῖα ἡμέρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ματ 24: 43). Οι Χριστιανοί των Σάρδεων σίγουρα θα γνώριζαν τι σήμαινε αὐτό.

«ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσι, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἅξιοί εἰσιν (Ἐχεις ὁμως και μερικὸς πιστοὺς στις Σάρδεις, που δε μόλυναν τα ρούχα τους με τὴν ἀπιστία. Αὐτοὶ θα βαδίσουν μαζί μου ντυμένοι στα λευκά, γιατί το ἀξίζουν).». «Ὀλίγα ὀνόματα» - αὐτὰ τα άτομα ἦταν γνωστὰ ονομαστικὰ στον Πατέρα στον οὐρανὸ. Ἦταν γνωστοὶ ξεχωριστὰ, το καθένα ξεχωριστὰ. Ο Θεὸς ἤξερε ακριβῶς ποῖος και τι ἦταν. Αὐτὸς ξέρει τους δικούς Του. Εἶναι πολὺ λαμπερὰ φῶτα στη μέση του σκοταδιοῦ αὐτοῦ του κόσμου. Αὐτοὶ οι λίγοι που κρατοῦσαν ἀθικτο το ἐνδύμα τῆς χάρις μια μέρα θα το ἀλλάξουν με το λευκὸ ἐνδύμα τῆς δόξας. Το λευκὸ δείχνει ἀγιότητα, ἀγνότητα, τελειότητα, γιορτὴ (Ἠσ. 61: 10 · Ἀποκ. 19: 8).

Ὅταν οι ἐπίγειοι πολῖτες πεθαίνουν, τα ὀνόματά τους διαγράφονται ἀπὸ τα ἀρχεῖα· τα ὀνόματα των πνευματικῶν νικητῶν δεν θα σβήνονταν ποτέ· ἡ ἐνδοξη ζωὴ τους θα ἀντέξει. Ο ἴδιος ο Χριστὸς θα τους ἀναγνώριζε δημόσια ως δικούς Του. Αὐτό θα το ἔκανε μπροστὰ στον Πατέρα και στους ἀγγέλους Του. (Παράβαλε. Μτ. 10: 32; Ἀκ. 12: 8, 9.)

6. Ἐπιστολὴ πρὸς τὴ Φιλαδέλφεια (3: 7-13)

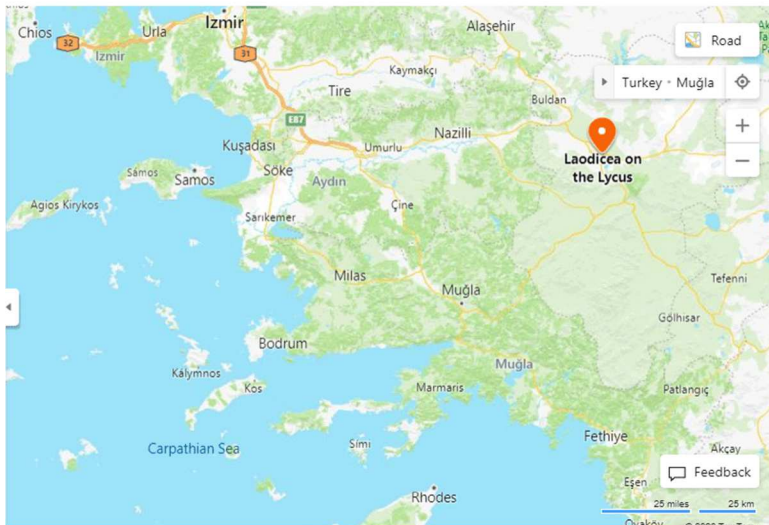
Αὐτὴ ἡ πόλη βρισκόταν σε μια κοιλάδα, σε ἓναν σημαντικὸ δρόμο. Πῆρε το ὄνομά τῆς ἀπὸ τον Ἄτταλο Β', 159–138 π.Χ., ο οποίος κέρδισε τον τίτλο «φιλάδελφος» ἀπὸ τὴν πιστὴ του ἀγάπη του στον ἀδελφὸ του Ευμένη.. Ἰδρύθηκε με σκοπὸ να γίνῃ κέντρο για τὴν ἐξάπλωση τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας και του πολιτισμοῦ στη Λυδία και στη Φρυγία και ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἦταν μια ἱεραποστολικὴ πόλη και πολὺ ἐπιτυχημένη στο σκοπὸ αὐτό.²⁷

Σε αυτήν την εκκλησία ο Χριστός αυτοπροσδιορίζεται ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός. Οι προσδοκίες των απατηλών των μη γνήσιων, δηλαδή, ἀπιστων—Ιουδαίων δεν τον ευχαριστούν. Μόνο ο Χριστός ἔχει το «κλειδί του Δαβίδ», δηλαδή την υψηλότερη δύναμη και εξουσία στο βασίλειο του Θεού. (Πρ. 22: 22 · Μτ16: 19 · 28: 18; Αποκ. 5: 5.) Ο Χριστός γνωρίζει ότι παρόλο που αυτή η εκκλησία ἔχει λίγη δύναμη, ὄντας μικρή σε ἀριθμό και πλούτο, παρέμεινε πιστός στο ευαγγέλιο και δεν ἀρνήθηκε το ὄνομα του Κυρίου της.

«Ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν·» ανοιχτή πόρτα σημαίνει, πρῶτον, μια υπέροχη ευκαιρία να κηρύξουμε το ευαγγέλιο και Δεύτερον, τη λειτουργία της χάριτος του Θεού που δημιουργεῖ πρόθυμα αὐτιά για ἀκρόαση και ἀνυπόμονες καρδιές να το λάβουν. (Παράβαλε. Β' Κορ. 2: 12 · Κολ. 4: 3 · Πράξεις 14: 27.) Η εκκλησία της Φιλαδέλφειας, ἀν και δεν υπολογίζεται πολύ στα ἀνθρώπινα μάτια, ἦταν υπέροχη στα μάτια του Θεού. Ἐνάντια στους Ἑβραίους χλευαστές και κατήγορους εἶχε το ὅτι «ἐτήρησε τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς του Χριστοῦ», που πιθανῶς σημαίνει το ευαγγέλιο του σταυροῦ στο οποίο υπέφερε ο Κύριος. Ἢδη εἶχε λάβει ἕνα στεφάνι νίκης μέσα στη δοκιμασία, το οποίο καλεῖται να κρατήσει σταθερά. Παρατηρήστε ὅτι η θεϊκή προστασία—κάγῶ σε τηρήσω—και η ἀνθρώπινη προσπάθεια — «κράτει ὃ ἔχεις»,— πηγαίνουν χέρι-χέρι. Μια τετραπλή ἔνδοξη ἀνταμοιβή ὑπόσχεται σε αὐτήν την Εκκλησία που ἐκθέτει με τόσο κατάλληλο τρόπο τι σημαίνει να εἶναι ἕνας φορέας φωτός.

Πρῶτον, ἐναντίον των Ἑβραίων κατηγόρων και περιφρονητῶν δεν θα επικρατήσει μόνο—ὅπως η Σμύρνη—ἀλλὰ θα κερδίσει τη νίκη, μια νίκη στην οποία οι νικημένοι, μέσω της μεταστροφῆς τους, θα μοιραστούν! Δεύτερον, θα διατηρηθεῖ ἀσφαλῆς την ὥρα της δοκιμασίας. (Παράβαλε Ἠσ. 43: 2 · Μκ. 13: 20.) Τρίτον, οι νικητές θα γίνουν «στύλοι» στο νὰό του Θεοῦ. Ἐνας στύλος εἶναι κάτι μόνιμο. Αὐτοὶ θα ἀποκτήσουν το ἕνα πρᾶγμα που ἠθέλε ο Δαβίδ (Ψαλμός 27: 4). Κανένας σεισμός δεν θα τους γεμίσει με φόβο ἢ θα τους ἐκδιώξει τους ἀπὸ την οὐράνια πόλη. Θα κατοικήσουν ἐκεῖ. Τέλος, ο Χριστός θα γράψει στον νικητὴ το ὄνομα του Θεοῦ Του, και το ὄνομα της πόλης του Θεοῦ του, της νέας Ἱερουσαλήμ. . . και το δικό του νέο ὄνομα. Με ἄλλα λόγια, στον νικητὴ θα δοθεῖ η διαβεβαίωση ὅτι αὐτὸς ἀνήκει στον Θεὸ και στη νέα Ἱερουσαλήμ και στον Χριστό, και ὅτι θα αἰώνια θα μοιράζεται ὅλες τις εὐλογίες και τα προνόμια και των τριῶν. Για μια ἐξήγηση της φράσης «ἢ καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου,» βλέπε κεφάλαιο 14, τμήμα Ο τελικός Θρίαμβος του Θεοῦ, 1. *Ο νέος οὐρανός και η νέα γη.*

7. 7. Η επιστολή προς τη Λαοδικεία (3:14-22)

Η Λαοδικεία βρισκόταν κοντά σε ιαματικές πηγές. Το χλιαρό νερό αναδύοταν από το στόμα μιας μορφής που οι πολίτες της μπορούσαν εύκολα να καταλαβαίνουν. Μια διάσημη σχολή ιατρικής μεγάλωσε εδώ, παράγοντας, μεταξύ άλλων πραγμάτων, μια θεραπεία για αδύναμα μάτια. Σε αυτήν την πόλη το μαλακό μαύρο μαλλί από τα πρόβατα της κοιλάδας

υφαίνονταν σε ρούχα. Αλλά η Λαοδικεία ήταν ιδιαίτερα διάσημη για τον πλούτο της. Βρίσκεται στη συμβολή τριών μεγάλων οδικών αρτηριών—κοιτάξετε τον χάρτη - εξελίχθηκε γρήγορα σε μια μεγάλη εμπορική και οικονομική κέντρο. Ήταν το σπίτι των εκατομμυριούχων. Υπήρχαν, φυσικά, θέατρα, στάδιο, και ένα γυμναστήριο εξοπλισμένο με μπανιέρες. Ήταν μια πόλη τραπεζιτών και χρηματοδότησης. Τόσο πλούσια ήταν αυτή η πόλη που οι κάτοικοί της αρνήθηκαν να λάβουν βοήθεια από την κυβέρνηση αφού το μέρος είχε καταστραφεί εν μέρει από ένα σεισμό.²⁸¹

Οι πολίτες της Λαοδικείας ήταν πλούσιοι - και το γνώριζαν! Ήταν ανυπόφοροι. Ακόμα και οι άνθρωποι της εκκλησίας εκδήλωσαν το ίδιο περήφανη, προκλητική υπερήφανη στάση. Ίσως φαντάστηκαν ότι ο πλούτος τους ήταν ένα σημάδι μιας ειδικής εύνοιας του Θεού. Εν πάση περιπτώσει άρχισαν να σκέφτονται ότι ήταν «όλα καλά». Είχαν απορροφήσει το πνεύμα που χαρακτήριζε την πόλη στο σύνολό της. Αυτοί καυχόντουσαν για το πνευματικό τους πλούτο.²⁹ Εάν οι κάτοικοι της Λαοδικείας θα έλεγαν αυτό που σκέφτονταν, θα έλεγαν κάτι ως εξής: ακούστε προσεκτικά σε έναν από αυτούς τους αφόρητους καυχισιάρηδες, που αντιπροσωπεύει τους υπόλοιπους:

«Πλούσιος είμαι—σε πνευματικά αγαθά--και όλο και περισσότερο πλουσιότερος και πλουσιότερος γίνομαι, και ό, τι έχω κερδίσει, εξακολουθώ να κατέχω, και ούτε μία ανάγκη έχω» (πλούσιός είμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρειᾶν ἔχω στίχος 17).

Είναι εύκολο να δούμε ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν ενοχλήθηκαν από καμία συνείδηση της αμαρτίας. Ποτέ δεν θα σκεφτόντουσαν να σταθούν μακριά με πεσμένα μάτια και γέρνοντας το κεφάλι, χτυπώντας το στήθος τους, λέγοντας: «Θεέ μου, να με ελεήσεις, εμένα τον αμαρτωλό» Ήταν «φτασμένοι»! Ως εκ τούτου, με τον δικό τους τρόπο σκέψης, αυτοί δεν χρειάζονταν καμία συμβουλή και μπορούσαν να είναι χλιαροί σε σχέση με οποιαδήποτε προτροπή. «Χλιαρή», αυτή είναι η λέξη. Οι άνθρωποι της Λαοδικείας ήξεραν ακριβώς τι εννοούσε. Χλιαροί, μισοψημένοι, πλαδαροί, μισόκαρδοι, αδύναμοί, πάντα έτοιμοί να συμβιβαστούν, αδιάφοροι : η στάση τους ήταν ότι «είμαστε όλοι—καλοί άνθρωποι—εδώ-στη-Λαοδικεία.» Ο συγγραφέας αυτού του βιβλίου έχει εξοικειωθεί προσωπικά με αυτή τη στάση κάποιων μελών εκκλησιών. Δεν μπορείτε να κάνετε τίποτα με αυτούς τους ανθρώπους. Με τους ειδωλολάτρες, δηλαδή με εκείνους που δεν έχουν έρθει ποτέ σε επαφή με το ευαγγέλιο και που είναι ως εκ τούτου «ψυχροί» σε σχέση με αυτό, μπορείτε να κάνετε κάτι. Με ειλικρινείς, ταπεινούς Χριστιανούς μπορείτε να εργαστείτε με χαρά. Αλλά με αυτούς τους ανθρώπους εδώ στη Λαοδικεία που λένε «είμαστε όλοι τόσο—καλοί άνθρωποι—δεν μπορείτε να κάνετε τίποτα. Ακόμα και ο Χριστός ο ίδιος δεν μπορεί να τους αντέξει. Ένα συναίσθημα, ένα συναίσθημα αποδίδεται εδώ στον Κύριο το οποίο δεν είναι αφιερωμένο σε αυτόν οπουδήποτε αλλού στο Καλό Βιβλίο. Εμείς δεν διαβάζουμε ότι είναι θλιμμένοι μαζί τους.

Ούτε διαβάζουμε ότι είναι θυμωμένος μαζί τους. Όχι, είναι *αηδιασμένος* με αυτούς τους πλανημένους. Και όχι μόνο ελαφρώς αηδιασμένος αλλά έχει μια έντονη ναυτία. «οὕτως ὅτι χλιαρός εἶ, καὶ οὐτε ζεστός οὐτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. Λοιπὸν (Επειδὴ ὁμως δεν εἶσαι οὔτε κρύος οὔτε ζεστός αλλά χλιαρός, γι' αυτό θα σε ξεράσω ἀπὸ το στόμα μου)». Γνωρίζοντας πολὺ καλά ὅτι ολόκληρη ἡ θρησκεία τους εἶναι τόσο πολὺ πλαστική και γεμάτη προσποίηση, τόσο πολὺ υποκριτική, ὁ Κύριος τους συστήνει τὸν ἑαυτὸν ὡς τὸ ἀντίθετό τους: «τάδε λέγει ὁ ἄμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, (Να τι λέει ὁ Ἀμὴν, ὁ ἀξιόπιστος κι ἀληθινὸς μάρτυρας).» Με ἄλλα λόγια, ὁ Κύριος ἀποκαλύπτεται ἐδῶ ὡς Ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου τὰ μάτια ὄχι μόνο βλέπουν ἀκριβῶς τι εἶναι μέσα στις καρδιές αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων τῆς Λαοδικείας ἀλλὰ τοῦ ὁποῖου τὰ χεῖλη δηλώνουν ἐπίσης τὴν ἀκριβῆ ἀλήθεια ὅπως φαίνεται. Δηλώνει, ἐπιπλέον, ὅτι εἶναι ἡ «ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ ἀρχὴ τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ», δηλαδή, ἡ πηγὴ ολόκληρης τῆς δημιουργίας (πρβλ. 21: 6 · 22: 13 · στο. 1: 1; Κολ. 1: 15–18). «Ἄνθρωποι τῆς Λαοδικείας, πρέπει να γίνετε νέα δημιουργήματα: χρειάζεστε νέες καρδιές. Γυρίστε λοιπὸν σε μένα, γιὰ να σωθεῖτε.»

Ἀκόμα κι αν ὁ Κύριος εἶναι ἀπολύτως αηδιασμένος με αὐτὴν τὴν ἐκκλησία γιὰτί ἀποτυγχάνει στο καθήκον τῆς ὡς φορέας φωτός, ὡστόσο, ὑπάρχει χάρις ἐδῶ: μία υπέροχη, τρυφερὴ ἀγάπη και προειδοποίηση. Ὁ Χριστὸς δεν λέει πραγματικά: «Θα σε ξεράσω ἀπὸ το τοῦ στόμα μου.», ἀλλὰ «πρόκειται να σε ξεράσω ἀπὸ το στόμα μου (μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου)». Ὁ Κύριος ἀκόμα περιμένει. Στέλνει αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴ γιὰ να διώξει αὐτὸ το χλιαρὸ πνεῦμα. Εἶναι πολὺ αυστηρὸς στην καταδίκη Του ἐπειδὴ εἶναι πολὺ τρυφερός και γεμάτος ἀγάπη, στοργικὸς και ευγενικὸς.

Σε αὐτὴν τὴν ἐκκλησία, και ὡς ἐκ τούτου στο τυπικὸ τῆς μέλος, ὁ Κύριος λέει, «λέγεις ὅτι πλούσιός εἶμι και πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω, -και οὐκ οἶδας ὅτι σὺ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἔλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός,- (Καυχίεσαι πως εἶσαι πλούσιος, πως ἀποχτησες μεγάλη περιουσία, πως δεν ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε. Ξεχνάς, φαίνεται, πως στην πραγματικότητα εἶσαι ταλαίπωρος κι ἀξιοθρήνητος, φτωχὸς, τυφλὸς και γυμνός). Ποιος εἶναι πιο ἀξιολύπητος ἀπὸ ἓνα ἄτομο που φαντάζεται ὅτι αὐτὸς εἶναι καλὸς Χριστιανός, ἐνῶ στην πραγματικότητα ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς εἶναι ἐντελῶς αηδιασμένος με αὐτόν; Διαβάστε αὐτὲς τις λέξεις πολὺ ἀργά και προσπαθήστε να δεῖτε τὴν εἰκόνα ἐνὸς ἀτόμου που συνδυάζει και τὰ πέντε αὐτὰ χαρακτηριστικά - ἀθλιός, ἀξιοθρήνητος, ἓνας σιχαμερὸς ζητιάνος, τυφλὸς και γυμνός!

«Συμβουλευώ σοι.» Πόσο τρυφερά Μιλάει - ὄχι «Σου δίνω ἐντολή» ἀλλὰ «Εγὼ σε συμβουλεύω. Ὁ Χριστὸς συμβουλεύει αὐτὴν τὴν ἐκκλησία να ἀγοράσει ἀπὸ ἑαυτὸν- «ἀγοράσει παρ' ἐμοῦ» και δίνει πολλὴ ἐμφαση - χρυσὸ καθαρὸ ἀπὸ φωτιά, λευκά ρούχα και κολῦριο γιὰ να αλείψει τὰ μάτια. Ἐν συντομία: «ἀγόρασε ἀπὸ μένα σωτηρία», γιὰτί ἡ σωτηρία εἶναι χρυσὸς ἐπειδὴ σε κάνει πλούσιο (Β' Κορ. 8: 9). Εἶναι λευκά ἱμάτια γιὰτί καλύπτουν το γυμνὸ τῆς ἐνοχίας μας και μας ντύνει δικαιοσύνη, ἀγιότητα και χαρὰ στον Κύριο, εἶναι κολῦριο γιὰ το μάτι γιὰτί ὅταν το ἔχουμε δεν εἴμαστε πνευματικὰ τυφλοί. Ἡ σωτηρία πρέπει να ἀγοραστεῖ, αὐτὸ σημαίνει πρέπει να τὴν ἀποκτήσουμε νόμιμα. Ἀλλὰ πῶς μποροῦν αὐτοὶ που εἶναι φτωχοί, και οὕτω καθεξῆς, να ἀγοράσουν κάτι; Διαβάστε τὸν Ἠσαΐα 55: 1 ἐπόμενο. και ἔχεις τὴν ἐνδοξη ἀπάντηση!

Υπάρχει κάτι πιο θαυμαστὸ σε ολόκληρη τὴ Βίβλο ἀπὸ αὐτὸ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπευθύνεται πρὸς αὐτοὺς τοὺς χλιαροὺς ἀνθρώπους, που εἶναι ἐτοιμοὶ να ξεμέσει ἀπὸ το στόμα του, τώρα να τοὺς λέγει: «ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω και παιδεύω· ζήλευε οὖν και μετανόησον. ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν και κρούω·

. (Εγὼ ὅσους ἀγαπῶ τοὺς διαπαιδαγωγῶ με αὐστηρότητα. Γι' αὐτὸ δεῖξε ζήλο και μετανόησε. ²⁰Δες με, στέκομαι μπροστὰ στην πόρτα και χτυπῶ!)

Προσέξτε, ὅτι ὁ Κύριος, φαίνεται ὅτι πιέζει πάνω στην πόρτα γιὰ να ἀνοίξει. Ὁχι μόνο αὐτὸ ἀλλὰ—ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἐπόμενη πρόταση—ὄχι μόνο χτυπᾷ τὴν πόρτα ξανά και ξανά ἀλλὰ καλεῖ τὸν ἀμαρτωλὸ. Πρόσεξε τὴ φράση «ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου». Δεν εἶναι το πρόσωπο που εἶναι μέσα που ἔχει τὴν πρωτοβουλία. Ὁχι, το κείμενο εἶναι σε πλήρη

αρμονία με όλη τη Βίβλο καθώς μιλά για την κυρίαρχη χάρη. Είναι ο Κύριος που στέκεται στην πόρτα, ή μάλλον την πιέζει—κανείς δεν τον κάλεσε—είναι Αυτός που χτυπά, όχι μόνο μια φορά, αλλά ξανά και ξανά: είναι αυτός που καλεί, και αυτή η φωνή του Κυρίου στο ευαγγέλιο που απευθύνεται στην καρδιά από το Πνεύμα είναι η δύναμη του Θεού προς σωτηρία. Με αυτόν τον τρόπο βρίσκομε ότι αυτή η περικοπή μας δείχνει ταυτόχρονα τη θεία, κυρίαρχη χάρη και την ανθρώπινη ευθύνη.³⁰ «εάν τις άκουση τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξη τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δεῖπνήσω μετ’ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ’ ἐμοῦ.» Προσέξτε ότι είναι «εάν τις ...» Ο Κύριος απευθύνεται προς άτομα. Η σωτηρία είναι ένα πολύ προσωπικό θέμα. «εάν τις άκούση τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξη τὴν θύραν»· όταν η καρδιά έχει ανοίξει από τη φωνή του Κυρίου, αυτή η αρχή της αναγέννησης γίνεται ενεργή στο ότι με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, ο αναγεννημένος άνθρωπος ανοίγει την πόρτα και δέχεται το Χριστό. Αυτό το άνοιγμα της πόρτας είναι αυτό που γενικά το ονομάζουμε μετάνοια. Μη μπερδεύετε την αναγέννηση (Ιω. 3: 3 κτλ· Πράξεις 16: 14) και μετάνοια--μεταστροφή. Εδώ η έκφραση «εάν τις ... καὶ ἀνοίξη τὴν θύραν» είναι αναφορά στη μεταστροφή, στη μετάνοια και πίστη στο Χριστό, όπως δείχνει το όλο πλαίσιο. Ο Κύριος εισέρχεται (Ιω. 14: 23). Πόσο θαυμαστό! Σαν Αυτός, να κατεβαίνει από το θρόνο Του στη δόξα Του για να δεϊπνήσει με αυτό το πρόσωπο που είναι τόσο φτωχό και αξιολύπητο. Ο Χριστός και ο πιστός δεϊπνούν μαζί, που για την Ανατολή ήταν μια ένδειξη μιας ιδιαίτερης φιλίας και σχέσης 'διαθήκης'. Με άλλα λόγια ο πιστός έχει μια ευλογημένη κοινωνία με τον Σωτήρα του και Κύριο του (Ιω. 14: 23; 15: 5; Α'Ιω. 2: 24). Αυτή η κοινωνία αρχίζει στην παρούσα ζωή. Τελειοποιείται στη μέλλουσα ζωή όταν ο νικητής θα καθίσει με το Χριστό στο θρόνο Του, ως Χριστός ο Νικητής, και θα καθίσει με τον Πατέρα Του στο θρόνο Του. Όχι μόνο ο νικητής θα βασιλέψει στο υπερέραν· θα βασιλέψει με το Χριστό (Απ. 20: 4), στην πιο στενή σχέση μαζί Του.

«Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.»

Οι εφτά διαφορετικές καταστάσεις αυτών των εκκλησιών ήταν κάτι που υπήρχε πραγματικά εκείνη την εποχή. Υπάρχει και σήμερα. Υπήρχε σε όλη τη διάρκεια στα χρόνια που πέρασαν από τότε. Αυτές οι εφτά εκκλησίες αντιπροσωπεύουν όλη την Εκκλησία σε όλη τη διάρκεια της οικονομίας. Έχει γίνει πάρα πολύ προφανές ότι το μεγάλο ερώτημα είναι το εξής, αυτές οι εκκλησίες μείνανε πιστές σ' αυτό που τους έχει ανατεθεί; Μένουν σταθερές στο όνομα του Κυρίου καθώς τριγυρίζονται από το σκοτάδι αυτού του κόσμου (Απ. 1: 20); Με άλλα λόγια, είναι λυχνοστάτες, είναι φορείς φωτός; Στις Σάρδεις και στη Λαοδικεία, ο κόσμος φαίνεται ότι είχε θριαμβεύσει. Βλέπουμε ένα πολύ μικρό φως να τρεμοσβήνει· το φως έχει σχεδόν—όχι όμως τελείως—σβήσει. Στην Έφεσο το φως λάμπει ακόμη αλλά λιγοστεύει η φλόγα του. Στην Πέργαμο και στα Θυάτειρα, όπου είναι πολύ πραγματικός ο πειρασμός που έρχεται από τον κόσμο, το φως λάμπει αλλά όχι τόσο δυνατά όσο θα έπρεπε. Στη Σμύρνη και στη Φιλαδέλφεια αποκαλύπτεται ο αληθινός χαρακτήρας της εκκλησίας ως λυχνοστάτη και εδώ βρίσκει κανείς πιστότητα στο Χριστό· και έτσι ασκείται μια πραγματική επίδραση για το καλό στον κόσμο. Είναι αυτή η εκκλησία ένας πραγματικός λυχνοστάτης; Αυτό είναι το κύριο ερώτημα σε όλες αυτές τις επιστολές. Είναι αληθινές προς τον Κύριο μέσα στον κόσμο; Ο πειρασμός να γίνουμε κοσμικοί και να αρνηθούμε το Χριστό έρχεται από τρεις κατευθύνσεις³¹. Πρώτον, από την κατεύθυνση του αντι-Χριστιανικού διωγμού, του ξίφους, των άγριων θηρίων, του πασσάλου για την καύση, της φυλάκισης (2: 10,13; 2: 9 και 3: 9), και των Ιουδαίων που συνεχώς κατηγορούσαν τους Χριστιανούς στα Ρωμαϊκά δικαστήρια. Δεύτερον και πολύ στενά συνδεδεμένο με το πρώτο, από τη Ρωμαϊκή θρησκεία, από τη λατρεία του αυτοκράτορα (2: 13). Η πρώτη πηγή του πειρασμού δεν μπορεί να χωριστεί από τη δεύτερη· όμως και οι δύο, μπορούν να χωριστούν και πρέπει να τις μελετήσουμε χωριστά. Τρίτον, υπάρχει ο πειρασμός της σάρκας: η συνεχής πρόσκληση να ενωθούμε με τις ανήθικες γιορτές των ειδωλολατρών για να έχουμε μια ασφαλή κοινωνική θέση και να χαϊρόμαστε τις ηδονές του κόσμου. Και αυτή η μορφή του πειρασμού έχει

μεγάλη σχέση με τη δεύτερη, τη θρησκευτική μορφή. Η εκκλησία στον κόσμο. Αυτό ήταν αληθινό τότε και είναι αληθινό σήμερα. Η εκκλησία θα πρέπει να λάμπει μέσα στο σκοτάδι. «Εσείς είστε το φως του κόσμου—και οι εφτά λυχνοστάτες είναι εφτά εκκλησίες.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

¹ R. C. Trench, *op. cit.*, p. 97; W. Milligan, *op. cit.*, p. 841

² Δες 2^ο κεφάλαιο και R. C. Trench, *op. cit.*, p. 90.

³ W. J. McKnight, 'The Letter to the Laodiceans', *Biblical Review*, XVI, p. 519; A. Pieters, *op. cit.*, pp. 100 κοκ. (μια εξαιρετη συζήτηση). Την αντίθετη άποψη υποστηρίζει η Βίβλος Scofield Reference Bible

⁴ Αυτό δεν επηρεάζεται από το αν θεωρούμε ή όχι την Επιστολή προς Εφεσίους ως μια εγκύκλιο Επιστολή. Ο R. C. H. υπερασπίζεται με δεξιότητα τα λόγια που υπάρχουν στο Εφεσίους 1:1 τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσω] στο βιβλίο του *Interpretation of St. Paul's Epistles to the Galatians, to the Ephesians, and to the Philippians*, pp. 329 ff.

⁵ Δες F. Godet, *Commentary on the Gospel of John*, pp. 43 ff.

⁶ Δες R. C. Trench, *op. cit.*, p. 80.

⁷ See E. L. Harris's article, 'Some Ruined Cities of Asia Minor', in *The National Geographic Magazine*, Dec. 1908

⁸ Δες την εξήγηση μας για την επιστολή προς την Πέργαμο και προς τα Θυάτεια.

⁹ Σ' αυτό συμφωνούν όλοι οι σχολιαστές.

¹⁰ W. M. Ramsay, *op. cit.*, pp. 251-267

¹¹ *Ante-Nicene Fathers*, I, pp. 37 ff.

¹² See W. M. Ramsay, *op. cit.*, p. 269. Φαίνεται να αποδεικνύει το σημείο του σε σχέση με το νόημα του αορίστου εδώ.

¹³ E. H. Plumptre, *op. cit.*, p. 91.

¹⁴ Δες W. Milligan, *op. cit.*, p. 845.

¹⁵ ee E. H. Plumptre, *op. cit.*, note on p. 97. Αυτό δεν είναι το βασιλικό διάδημα (Trench) αλλά ο στέφανος της νίκης.

¹⁶ Για την παρούσα κατάσταση της Σμύρνης δες το άρθρο του E. L. Harris, που αναφέρθηκε πιο πάνω..

¹⁷ W. M. Ramsay, *op. cit.*, pp. 281-290

¹⁸ See W. Milligan, *op. cit.*, p. 846

¹⁹ Δες πρώτο κεφάλαιο

²⁰ See W. Milligan, *op. cit.*, p. 846.

²¹ Οι ακόλουθες είναι ανάμεσα στις απόψεις που δεν μπορούμε να δεχτούμε:

a. Η λευκή πέτρα (ψήφος) στην Αποκάλυψη είναι το τέσσερα ή εισιτήριο που λαμβάνει ένας επισκέπτης στο συμπόσιο του Μεγάλου Βασιλιά. Δες E. H. Plumptre, *op. cit.*, pp. 127 κτλ, για μια πολύ καλή υπεράσπιση αυτής της άποψης. Μια εξαιρετική απόρριψη αυτής της θεωρίας βρίσκεται σε ένα άρθρο του M. Stuart, 'The White Stone of the Apocalypse (η λευκή ψήφος της Αποκάλυψης)', in *Bibliotheca Sacra*, O, pp. 461-477.

b. Ότι η λευκή πέτρα (ψήφος) είναι ένα χαλίκι που χρησιμοποιούνταν στα δικαστήρια για αθώωση. Ο M. Stuart, στο άρθρο του, παρόμοια απορρίπτει αυτήν την άποψη

c. Ότι η λευκή ψήφος με το όνομα πάνω του αναφέρεται στο Ουρίμ και Θουμείμ της Παλαιάς Διαθήκης. Αυτό συζητείται με ικανότητα από τον R. C. Trench, *op. cit.*, pp. 132 ff. Ο A. Plummer (*op. cit.*, p. 64) το βρίσκει μια πολύ ελκυστική θεωρία. Όμως δεν μπορεί να είναι σωστή. Τα επιχειρήματα του Plumptre (*op. cit.*, pp. 126 ff.) εναντίον αυτής της άποψης είναι πολύ αποφασιστικά.

d. Ο R. H. Charles, *Revelation (International Critical Commentary)*, pp. 66 ff., συζητά ότι η σωστή πηγή αυτού του συμβόλου βρίσκεται στη σφαίρα της λαϊκής δεισιδαιμονίας. Αυτό δεν χρειάζεται απάντηση. Μια ποικιλία άλλων εξηγήσεων βρίσκεται στο βιβλίο *The*

Speaker's Commentary· στο άρθρο. 'Stones' στο βιβλίο του Smith's *Dictionary of the Bible*, και αλλού.

²² Αυτή η άποψη (που είναι δημοφιλής), με διάφορες ποικιλίες, έχει ως υπερασπιστή τον J. P. Lange, *op. cit.*, p. 120, ο οποίος όμως, βλέπει τη λευκή λίθο ότι δείχνει αθώωση από τον R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 113, και πλήθος άλλων

²³ Για υπεράσπιση αυτής της ερμηνείας δεξ M. Stuart, 'The White Stone of the Apocalypse', *Bibliotheca Sacra*, O, pp. 461-477.

²⁴ W. M. Ramsay, *op. cit.*, pp. 316-326.

²⁵ *Ibid.*, pp. 354-368.

²⁶ *Παράβαλε* ιδιαίτερα με την επιστολή προς την εκκλησία της Εφέσου

²⁷ See W. M. Ramsay, *op. cit.*, pp. 391-400.

²⁸ *Ibid.*, pp. 413-423. See also W. J. McKnight, art. cited above, pp. 519 ff.

²⁹ Καυχόντουσαν για τον πνευματικό τους πλούτο, και όχι βασικά για τα υλικά τους υπάρχοντα, αυτή είναι η άποψη που υποστηρίζουν οι πιο πολλοί από τους σχολιαστές. Ο W. Milligan, όμως υποστηρίζει την αντίθετη άποψη.

³⁰ Εδώ φαίνεται καθαρά βέβαια, ότι ο άνθρωπος και όχι ο Θεός, είναι αυτός που ανοίγει την πόρτα. Ο άνθρωπος μετανοεί. Το άνοιγμα της πόρτας λοιπόν αναφέρεται στη μετάνοια, και δεν μπορεί να αναφέρεται στην αναγέννηση που είναι το έργο του Θεού. Στη μετάνοια ο άνθρωπος παίζει ένα ενεργό ρόλο.

³¹ Δες κεφάλαια 12, 13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΝΕΑ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ: 4- 7 ΟΙ ΕΦΤΑ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

Οποτεδήποτε στην ιστορία, η Εκκλησία είναι πιστή στην κλήση της και δίνει τη μαρτυρία της σχετικά με την αλήθεια, είναι υποχρεωτικό να ακολουθήσει η θλίψη. Εκτός από αυτό το γεγονός, η Εκκλησία είναι στον κόσμο. Κατά συνέπεια υποφέρει μαζί με τον κόσμο. Τα παιδιά του Θεού δεν ξεφεύγουν από τη φρίκη του πολέμου, του λιμού και του λοιμού. Η Εκκλησία χρειάζεται αυτές τις δοκιμασίες. Χρειάζεται και τα δύο, τον άμεσο ανταγωνισμό του κόσμου και τη συμμετοχή στα κοινά δεινά που σχετίζονται με αυτή τη γήινη ζωή που υπάρχουν ως αποτέλεσμα της αμαρτίας. Η Εκκλησία είναι επίσης αμαρτωλή. Έχει σταθερή ανάγκη για καθαρισμό και αγιασμό.

Αυτές οι δοκιμασίες, επομένως, χρησιμοποιούνται από τον Κύριό μας ως ένα όργανο για τη δική μας πνευματική πρόοδο. Βλέπουμε το υποπόδιο του Θεού. Ας μην ξεχνάμε το θρόνο Του! Για να είμαστε σίγουροι, το λέμε αυτό σε αυτούς που αγαπούν τον Θεό όλα συνεργούν μαζί για το καλό· αλλά το πιστεύουμε πραγματικά; Μερικές φορές μιλάμε και ενεργούμε σαν ο έλεγχος των γεγονότων και το πεπρωμένο του κόσμου να ήταν στα χέρια των ανθρώπων και όχι στα χέρια του Θεού. Τα κεφάλαια 4 και 5, ωστόσο, παρέχουν την αναγκαία διόρθωση και μας δίνουν ένα όραμα για το θρόνο που κυβερνά το σύμπαν.

Στη μέση της δοκιμασίας και της θλίψης, το βλέμμα μας μπορεί να είναι προς εκείνον που είναι ο Βασιλιάς των βασιλέων και ο Κύριος των Κυρίων.

1. Το όραμα του θρόνου (4: 1-6)

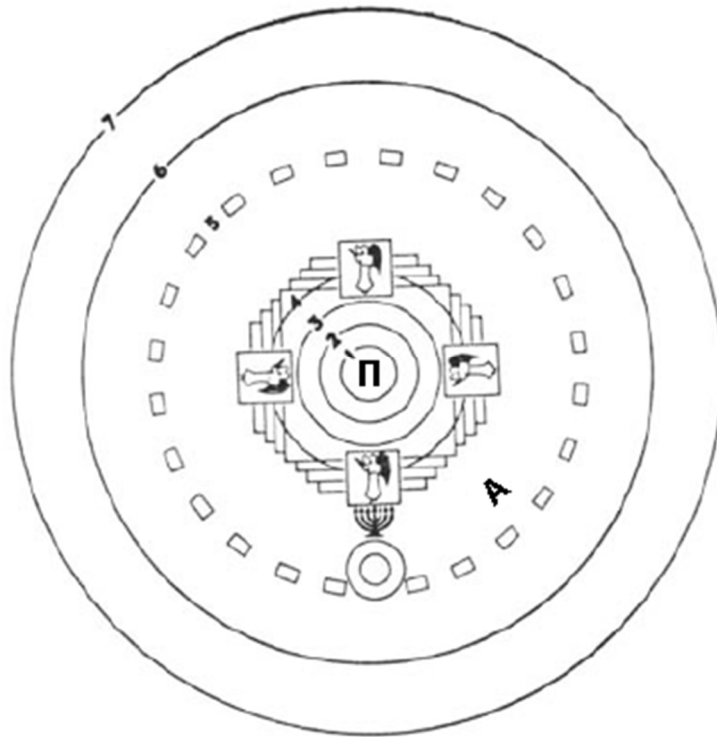
«Μετά ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,» (4: 1). Αφού άκουσε τις επιστολές για τις εκκλησίες, ο Ιωάννης επέστρεψε για λίγο στη συνηθισμένη κατάσταση του νου. Πόσο καιρό διήρκεσε αυτό το διάστημα, δεν γνωρίζουμε. Στη συνέχεια είχε ένα όραμα. Δεν είναι ακόμα «στο Πνεύμα». Όταν ένα άτομο έχει όραμα, μπορεί ακόμα να έχει την αίσθηση του περιβάλλοντος του. Έτσι, για παράδειγμα, ο Στέφανος γνωρίζει πολύ καλά την παρουσία εκείνων των κακών ανθρώπων που τον λιθοβολούν. Στην πραγματικότητα, τους απευθύνεται ενώ έχει το όραμα του ουρανού που άνοιξε και τον Υιό του ανθρώπου που στέκεται στα δεξιά του Θεού (Πράξεις 7: 54-60 · δείτε επίσης Μτ 3: 16). Ομοίως, ο απόστολος Ιωάννης έχει τώρα ένα όραμα. Με μάτια γουρλωμένα βλέπει μια πόρτα να είναι ανοιχτή στον ουρανό. (Πρβλ. Ιεζ. 1: 1.) Ενώ αυτός κοιτάζει, απευθύνεται σ' αυτόν η ίδια φωνή που του μίλησε πριν (1:10). Είναι η φωνή του Χριστού, που του λέει: «άνάβα ὧδε (ανέβα εδώ)». Το πνεύμα του βλέποντος δέχεται την πρόσκληση να ανέβει στον θρόνο ψηλά. Εννοούμε, φυσικά, το θρόνο όπως φαίνεται στο όραμα. Μόνο όταν βλέπουμε όλα τα πράγματα, συμπεριλαμβανομένων των δοκιμασιών μας (κεφάλαιο 6), από την πλευρά του θρόνου, θα αποκτήσουμε μια αληθινή κατανόηση της ιστορίας.

«...Καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.» Αυτό, φυσικά, δεν μπορεί να σημαίνει: «Θα σας δείξω τα πράγματα τα οποία θα συμβούν μετά από αυτήν την οικονομία»¹. Όπως στο 1: 19 οπότε το «μετὰ ταῦτα» σημαίνει «στο μέλλον».

«Εὐθέως ἐγένομην ἐν πνεύματι (Αμέσως τότε με συνήρπασε το Πνεύμα).» Μήπως ήταν αυτό το αποτέλεσμα της φωνής που άκουσε ο απόστολος; Από την κατάσταση του να βλέπει απλώς ένα όραμα, η ψυχή του Ιωάννη τώρα μπαίνει στην υψηλότερη κατάσταση έκστασης του «να είναι ἐν πνεύματι». Σίγουρα αυτό που πρόκειται να δει ο απόστολος είναι επίσης ένα όραμα. Εάν δεν είναι όραμα, είναι απαραίτητο να φανταστούμε ότι στον ουρανό υπάρχει ένας υλικός θρόνος που περιβάλλεται από είκοσι τέσσερις κυριολεκτικούς, φυσικούς θρόνους, και ότι το κυριολεκτικό Αρνίον έχει επτά κέρατα και επτά μάτια. Αυτό,

φυσικά, είναι παράλογο. Ο Ιωάννης δέχεται ένα όραμα. Είναι μια συνέχεια αυτού που λέει στο 4:1 «ἰδοὺ θύρα ἀνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ». Ωστόσο, αυτό είναι κάτι περισσότερο από ένα όραμα, δηλαδή, ο παρατηρητής εισέρχεται τώρα σε μια υψηλότερη κατάσταση έκστασης, δηλαδή αυτή του «Να είσαι στο Πνεύμα». Κάποιος μπορεί να έχει ένα όραμα χωρίς να είναι στο Πνεύμα, όπως εμείς έχουμε ήδη δείξει σε σχέση με τον Στέφανο. Όταν ένα άτομο είναι «στο πνεύμα» και ότι σε αυτήν την κατάσταση έχει ένα όραμα, υπάρχει μια αναστολή συνειδητής επαφής με το φυσικό περιβάλλον. Ο Ιωάννης δεν βλέπει πλέον με τα φυσικά του μάτια δεν ακούει πια με τα φυσικά του αυτιά. Η ψυχή του τραβιέται μακριά από όλα τα γύρω αντικείμενα και είναι πλήρως επικεντρωμένη στα πράγματα που βλέπει – στο όραμα. «Μεταφέρεται» στην περιοχή του θρόνου (πρβλ. 17: 3) την περιοχή του θρόνου όπως του φαίνεται στο όραμα².

Αλλά αν και τα διάφορα αντικείμενα που βλέπει ο Ιωάννης δεν υπάρχουν σε μία φυσική, υλική μορφή, εκφράζουν μια σημαντική πνευματική αλήθεια. Διδάσκουν ένα κύριο μάθημα. Ας μην χαθούμε στην ερμηνεία των λεπτομερειών μας. Ας μη προσπαθήσουμε να βρούμε ένα «βαθύτερο νόημα» όταν δεν υπάρχει κανένα. Επαναλαμβάνουμε: τα κεφάλαια 4 και 5 διδάσκουν ένα κύριο μάθημα. Η εικόνα είναι μία. το μάθημα είναι ένα.

Διάγραμμα Για Το όραμα που περιγράφεται στα κεφάλαια 4 και 5

ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ ΚΥΒΕΡΝΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΘΡΟΝΟ

Το όραμα αποτελείται από μία μόνο εικόνα και διδάσκει ένα κύριο μάθημα. Το τετράγωνο στο κέντρο αντιπροσωπεύει το θρόνο με σκαλοπάτια που οδηγούν σε αυτόν. Στο κέντρο του θρόνου κάθετος ο Πατέρας (Αποκάλυψη 4: 2).

*Ο εσωτερικός κύκλος 1 αντιπροσωπεύει το λαμπερό λευκό διαμάντι (4: 3).
κύκλος 2 τη σάρδιο (4: 3)*

κύκλος 3 το σμαραγδένιο ουράνιο τόξο (4: 3)

κύκλος 4 τα τέσσερα ζωντανά ή χερουβείμ (4: 6)

κύκλος 5 οι εικοσιτέσσερις θρόνοι με τους πρεσβύτερους τους (4: 4)

κύκλος 6 τους πολλούς αγγέλους (5: 11). και

κύκλος 7 όλα τα άλλα πλάσματα σε ολόκληρο το σύμπαν (5: 13).

Οι επτά λαμπάδες και η θάλασσα από γυαλί βρίσκονται επίσης μπροστά στο θρόνο (4: 5,6).

*Το Αρνίο (A) στέκεται μεταξύ του θρόνου και των ζωντανών από τη μία πλευρά,
και οι είκοσι τέσσερις πρεσβύτεροι από την άλλη (5: 6).*

Αλλά το Αρνί προχωρά προς το θρόνο (5: 7),

και τώρα κάθετος πάνω του με τον Πατέρα (22: 1).

Ο θρόνος κυριαρχεί σε όλα. Πάρτε αυτό το μάθημα στην καρδιά!

Αυτά τα κεφάλαια επιπλέον, δεν μας δίνουν μια εικόνα του ουρανού. Αυτά περιγράφουν ολόκληρο το σύμπαν από την άποψη του ουρανού . Ο σκοπός αυτού του οράματος είναι να μας δείξει, με έναν όμορφο συμβολισμό, ότι όλα τα πράγματα διέπονται από τον Κύριο στο θρόνο. «Όλα τα πράγματα» πρέπει να περιλαμβάνουν τις δοκιμασίες και τις θλίψεις . Αυτό είναι το θέμα. Για αυτό προηγείται η περιγραφή του θρόνου από συμβολική πρόβλεψη για τις δοκιμασίες και τις θλίψεις που πρέπει να υποφέρει η Εκκλησία εδώ στη γη.

Αυτά περιγράφονται στο κεφάλαιο 6. Μελετήστε προσεκτικά το διάγραμμα αυτού του οράματος σε σχέση με την Αποκάλυψη 4,5 και τη δική μας εξήγηση.

Τα κεφάλαια 4 και 5 διδάσκουν ένα κύριο μάθημα. Μόνο αν καταλάβουμε σαφώς αυτό το σημείο, δεν θα δούμε ποτέ τη λαμπρή ενότητα της Αποκάλυψης. Θα χαθούμε εμείς οι ίδιοι μέσα στην αλληγορία. Αυτό το κύριο μάθημα μπορεί να εκφραστεί στα λόγια του Ψαλμού: «Ο Κύριος βασιλεύει, τρέμουνε οι λαοί! Στα χερουβίμ απάνω έχει το θρόνο του, σειέται η γη. Ψλ 99:1 (Κύριος έβασίλευσεν, όργιζέσθωσαν λαοί· ό καθήμενος επί τών Χερουβίμ, σαλευθήτω ή γή Ψαλμός 98:1 στους Ο)» Η διαβεβαίωση αυτής της αλήθειας πρέπει να προσφέρει παρηγοριά σε όλους τους πιστούς εν μέσω των φλογερών δοκιμών. Για αυτό το όραμα του σύμπαντος που διέπεται από τον θρόνο προηγείται από τη συμβολική περιγραφή για τις δοκιμασίες στις οποίες πρέπει να περάσει η Εκκλησία, κεφάλαιο 6. Αυτή η διάταξη είναι πολύ όμορφη.

Ας μελετήσουμε αυτό το όραμα με τη βοήθεια του διαγράμματος.

«Ίδου θρόνος έκειτο έν τῷ οὐρανῷ,» Ο θρόνος είναι το ίδιο το κέντρο του σύμπαντος, όχι το φυσικό αλλά το πνευματικό κέντρο. Εδώ είναι η πραγματική βάση για την αστρονομία. Το σύμπαν της Βίβλου δεν είναι ούτε γεωκεντρικό ούτε ηλιοκεντρικό ούτε με κέντρο τον αστερισμό του τοξότη αλλά ουράνο-κεντρικό, δηλαδή θεοκεντρικό³. Δείτε το διάγραμμα. Και εδώ είναι η αληθινή φιλοσοφία της ιστορίας. Οι εφημερίδες και οι ανακοινώσεις του ραδιοφώνου και των ΜΜΕ σάς δίνουν τα πρωτοσέλιδα και τις ειδήσεις. Τα περιοδικά προσθέτουν τις εξηγήσεις. Αλλά αυτές οι εξηγήσεις είναι, τελικά, δευτερεύουσες αιτίες. Το πραγματικό μυαλό, η πραγματική βούληση που – διατηρώντας πλήρως την ευθύνη και ελευθερία των επιμέρους μέσων – το ελέγχει αυτό το σύμπαν είναι το μυαλό, η θέληση του Παντοδύναμου Θεού! Τίποτα δεν αποκλείεται την κυριαρχία του.

Ο όρος «θρόνος» εμφανίζεται δεκαεπτά φορές σε αυτά τα δύο κεφάλαια. Ότι ο θρόνος δεν είναι στη γη αλλά στον ουρανό. Βρίσκεται στα Άγια των Αγίων του ουράνιου ναού ακριβώς όπως η κιβωτός της διαθήκης βρισκόταν στα Άγια των αγίων στη γήινη Σκηνή ή τον Ναό (Εξ. 25: 22). Σε αυτό το όραμα εμείς πολύ σίγουρα έχουμε μια σκηνή όπου βλέπουμε μια Σκηνή του Μαρτυρίου ή ένα Ναό⁴. Ο Θεός είναι βασιλιάς και έτσι κατοικεί στο ναό. Η παράσταση ότι ο θρόνος Του είναι στο ναό είναι ξεκάθαρα βασισμμένο σε βιβλικό συμβολισμό (Ησ. 6: 1· Ιη. 3: 17· 14: 21· Ιεζ. 1: 26; 8: 4; 43: 7).

«. . . Καί επί τόν θρόνον καθήμενος» Στο θρόνο κάθεται—στο μεγαλείο—ο Θεός ο Πατέρας. Αυτό που περιγράφει ο απόστολος δεν είναι ο ίδιος ο Θεός, γιατί δεν μπορεί να περιγραφεί (Εξ. 20: 4), αλλά η μεγαλοπρέπεια Του, η λάμψη Του. Στο όραμα αναπαριστάνεται ο θρόνος ως περιτριγυρισμένος με τη λάμψη του διαμαντιού, κρυστάλλινη¹ (21: 11), λευκός, που καταναλώνει,⁵ που συμβολίζουν την αγιότητα του Θεού. και με το αιματηρό κόκκινο του σαρδίου, που δείχνει ότι αυτός ο ιερός χαρακτήρας του Ιεχωβά εκφράζεται σε κρίσεις. Δεν μπορεί να ανεχθεί την αμαρτία, και αυτό τα εξηγεί με επτά λαμπάδες φωτιάς, και αυτές οι λάμπες αστραπής, οι φωνές οι βροντές που προέρχονται από το θρόνο (4: 5). Αυτός είναι ο Θεός, ο Άγιος. Τέτοιος είναι ο θρόνος του μεγαλείου. Τρέμουν μπροστά Του, η Γη και οι κάτοικοι της.

Ωστόσο, γύρω από το θρόνο υπάρχει ένα ημιδιαφανές πράσινο ουράνιο τόξο στην εμφάνιση, που σημαίνει ότι για τα παιδιά του Θεού η καταιγίδα έχει τελειώσει. Ο Χριστός σάθηκε στη θέση του φτωχού αμαρτωλού. Ο ήλιος, πολύ καιρό κρυμμένος, λάμπει στα σύννεφα. Αν και η αγιότητα του Θεού δεν μπορεί να ανέχεται την αμαρτία και θα πρέπει να εκφραστεί ακόμη και με κρίσεις. Αυτά τα ίδια τα δεινά έχουν ως σκοπό τη σωτηρία του αμαρτωλού και της προόδου στον αγιασμό. Όλα τα πράγματα—όπου συμπεριλαμβάνονται οι

¹¹ όμοιος όράσει λίθω ίασπιδι και σαρδίω, και ίρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου όμοιος όράσει σμαραγδίνω-Είχε θωριά που άστραφτε όπως ο ίασπις και το σάρδιο, τα πολύτιμα πετράδια. Ένα φωτεινό τόξο περικύκλωνε το θρόνο, που λαμπύριζε σαν το σμαράγδι)

σφαγές η φτώχεια, ο πόλεμος, ο λιμός και ο λοιμός— συνεργούν για το καλό σε αυτούς που αγαπούν τον Θεό, που έχουν κληθεί σύμφωνα με τον σκοπό Του (βλ. Ρωμ. 8: 28).

«Έπειτα είδα, από τη μέση του και πάνω κάτι που έλαμπε σαν χρυσάφι κι από τη μέση του και κάτω είδα κάτι σαν φωτιά, που ολόγουρά του έβγαζε λάμψη. Έμοιαζε με το ουράνιο τόξο που εμφανίζεται στα σύννεφα μετά τη βροχή· τέτοια ήταν η λάμψη αυτή, σαν το απαύγασμα της δόξας του Κυρίου.. » (Ιεζ. 1:27, 28²)

2. Οι πρεσβύτεροι και τα όντα (4:7-11)

Γύρω από το κεντρικό θρόνο ο Ιωάννης βλέπει είκοσι τέσσερις θρόνους, και πάνω σε αυτούς τους θρόνους είκοσι τέσσερις πρεσβύτερους, που πιθανώς αντιπροσωπεύουν ολόκληρη την Εκκλησία της παλιάς και της νέας Οικονομίας. Σκεφτείτε τους δώδεκα πατριάρχες και τους δώδεκα αποστόλους. (Πρβλ. Απ.. 21: 12-14.) Φορούν τα ενδύματα αγιότητας και στο κεφάλι τους υπάρχουν χρυσά στεφάνια νίκης. Αυτοί οι είκοσι τέσσερις πρεσβύτεροι αναφέρονται πρώτα για τον απλό λόγο ότι είναι πρώτοι σε σπουδαιότητα και δόξα όλων των πλασμάτων στον παράδεισο (Γεν. 1: 26 · Εβρ. 2: 8) Δεν πρέπει να ξεχνάμε το γεγονός, ωστόσο, ότι ο πραγματικός λόγος για τον οποίο αναφέρονται εδώ οι εικοσιτέσσερις θρόνοι με τους κατόχους τους είναι να ενισχύσει τη δόξα του θρόνου που βρίσκεται στο κέντρο. Αυτός ο θρόνος αντιπροσωπεύει την κυριαρχία του Θεού. Οι είκοσι τέσσερις πρεσβύτεροι αποδίδουν συνεχώς φόρο τιμής στον πάνω στο θρόνο. Τόσο υπέροχος είναι ο θρόνος! Ποιον λατρεύουν αυτοί οι πρεσβύτεροι; Μόνο τον Πατέρα; Όχι, τον Τριαδικό Θεό. Όπως στο 1: 4,5, έτσι και εδώ έχουμε μια περιγραφή της Τριάδας από την άποψη του συμβολισμού του ναού. Ο Πατέρας κάθεται στο θρόνο από τον οποίο βγαίνουν αναλαμπές κεραυνών και φωνές και βροντές. Εικονίζεται εδώ ότι κατοικεί στα ουράνια Άγια των αγίων.⁶ Επιπλέον, όπως και στα Άγια των Αγίων στη γήινη σκηνή, έτσι κι εδώ, ο Ιωάννης βλέπει επτά λαμπάδες φωτιάς. Εδώ τις βλέπει πύρινες μπροστά στο θρόνο. (Δείτε το διάγραμμα.) Συμβολίζουν το ενεργό, υπερθετικά σοφό, και παντοτινό Άγιο Πνεύμα, γεμάτο φωτιά για το κακό· γεμάτο αγιαστική δύναμη για το ευσεβές. Επιπλέον, όπως η γήινη Σκηνή είχε την αυλή με τη λεκάνη ή θάλασσα, το ίδιο και εδώ ο Ιωάννης βλέπει μια θάλασσα. Αυτή η θάλασσα είναι μπροστά στο θρόνο. Είναι από γυαλί, σαν κρύσταλλος, που δείχνει αγιαστική δύναμη. Πρέπει να τη θεωρήσουμε ότι περιέχει, συμβολικά, το καθαριστικό αίμα του Χριστού, του Υιού, στο οποίο οι άγιοι «έπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἔλευκαναν αὐτὰς» (7:14).

«Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν»(4: 6) Κάθε ένα από αυτά τα «όντα» στέκεται στη μία πλευρά του θρόνου στη μέση των σκαλοπατιών που οδηγούν σε αυτόν έτσι ώστε να υπάρχει ένα «ον» για κάθε πλευρά του θρόνου, και τα τέσσερα περικυκλώνουν τον θρόνο. (Δείτε το διάγραμμα.) Αυτά τα τέσσερα «όντα» είναι έτοιμα να προσφέρουν υπηρεσία στον Θεό σε οποιαδήποτε από τις τέσσερις κατευθύνσεις, δηλαδή, σε οποιοδήποτε μέρος του σύμπαντος, αντιπροσωπεύουν όλα τα «όντα», ακριβώς όπως οι είκοσι τέσσερις λυτρωμένοι πρεσβύτεροι αντιπροσωπεύουν ολόκληρο τον στρατό των λυτρωμένων. Αλλά ποια είναι αυτά τα «όντα»; Για να απαντήσουμε σε αυτήν την ερώτηση πρέπει να έχουμε κατά νου ότι υπάρχει πολύ στενή σχέση μεταξύ ολόκληρου του οράματος του θρόνου και του πρώτου και δέκατου κεφαλαίου του Ιεζεκιήλ. Προτρέπουμε τον αναγνώστη να μελετήσει πολύ προσεκτικά τον Ιεζεκιήλ 1 και 10. Παρατηρήστε τις ακόλουθες εντυπωσιακές ομοιότητες⁷.² Και στις δύο περιπτώσεις αυτά τα όντα ονομάζονται «ζῶα (στο αρχαίο κείμενο)». (Πρβλ. Ιεζ. 1: 5 «καὶ ἐν τῷ

² 27 καὶ εἶδον ὡς ὄψιν ἠλέκτρου ἀπὸ ὀράσεως ὀσφύος καὶ ἐπάνω, καὶ ἀπὸ ὀράσεως ὀσφύος καὶ ἕως κάτω εἶδον ὡς ὄρασιν πυρὸς καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ κύκλῳ. 28 ὡς ὄρασις τόξου, ὅταν ᾗ ἐν τῇ νεφελῇ ἐν ἡμέραις ὑετοῦ, οὕτως ἢ στάσις τοῦ φέγγους κυκλόθεν. αὕτη ἡ ὄρασις ὁμοιώματος δόξης Κυρίου· καὶ εἶδον καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου καὶ ἤκουσα φωνὴν λαλοῦντος.

μέσω ως όμοίωμα τεσσάρων ζώων» με Απ.. 4: 6. «κύκλω τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα») Και στις δύο περιπτώσεις ο συμβολικός αριθμός είναι ο ίδιος, δηλαδή τέσσερα. (Πρβλ. Ιεζ. 1: 5 , με Αποκάλυψη 4: 6.) Και στις δύο περιπτώσεις η εμφάνιση των προσώπων τους συγκρίνεται με την εμφάνιση του ανθρώπου, του λιονταριού, του βοδιού και του αετού. (Πρβλ. Ιεζ 1: 10 «πρόσωπον ἀνθρώπου καὶ πρόσωπον λέοντος ἐκ δεξιῶν τοῖς τέσσαρσι καὶ πρόσωπον μόσχου ἐξ ἀριστερῶν τοῖς τέσσαρσι καὶ πρόσωπον ἀετοῦ τοῖς τέσσαρσι. με Απ.. 4: 7. «τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ») Και στις δύο περιπτώσεις συνδέονται στενά με το θρόνο. (Πρβλ. Ιεζ. 1: 26 με Αποκάλυψη 4: 6.) Και στις δύο περιπτώσεις η φωτιά μετακινείται μεταξύ των «όντων(ζώων)». (Πρβλ. Ιεζ. 1: 13 «καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο ἀστραπή.» με Αποκάλυψη 4: 5: «ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι.») Και στις δύο περιπτώσεις αυτά τα «όντα» λέγονται ότι είναι γεμάτα με τα μάτια. (Πρβλ. Ιεζ. 1: 18 · 10: 12 με Αποκάλυψη 4: 8.) Και στις δύο περιπτώσεις ένα ουράνιο τόξο περικυκλώνει το θρόνο με τον οποίο συνδέονται τα «όντα (ζώα)». (Πρβλ. Ιεζ. 1: 28 με Απ.. 4: 3.) Οι λίγες μικρές διαφορές στην περιγραφή των «όντων» δεν χρειάζεται να μας εκπλήσσουν. Στην πραγματικότητα, πρέπει να τις περιμένουμε. Είναι απόλυτα σε αρμονία με τον ξεχωριστό σκοπό που έχει ο κάθε συγγραφέας⁸. Αλλά ο Ιεζεκιήλ 10: 20 μας λέει με πολλά λόγια ότι τα «όντα (ζώα)» είναι χερουβείμ⁹. Πιστεύουμε λοιπόν πλήρως ότι εδώ και στην Αποκάλυψη επίσης αυτά τα «όντα» είναι τα χερουβείμ. Είναι μια πολύ υψηλή τάξη αγγέλων, μία από τις υψηλότερες τάξεις. Αυτό το συμπέρασμα είναι απολύτως λογικό. Τα χερουβείμ φυλάσσουν τα ιερά πράγματα του Θεού (Γεν. 3: 24 · Εξ. 25: 20), έτσι είναι εντελώς φυσιολογικό και φυσικό που τα βρίσκουμε εδώ σε αυτό το όραμα πολύ κοντά στο θρόνο. Αλλωστε, τα βρίσκουμε ακριβώς εδώ στα ουράνια Άγια των Αγίων όπου αναμένει κανείς να τα βρει (Εξ. 25: 20).

Παρατηρήστε επίσης ότι το τραγούδι αυτών των «όντων» είναι το τραγούδι των αγγέλων. Στον Ησαΐα τα σεραφείμ το τραγουδάν (Ησ. 6: 1-4). Τότε γιατί δεν πρέπει να χερουβείμ να το τραγουδούν;

Αυτό το συμπέρασμα λαμβάνει πρόσθετη επιβεβαίωση από το σκεπτικό ότι τα «όντα» περιγράφονται ότι είναι σε δύναμη όπως το λιοντάρι, σε ικανότητα να υπηρετούν σαν το βόδι, σε νοημοσύνη σαν τον άνθρωπο – παρατηρήστε επίσης τα πολλά μάτια τους, υποδηλώνοντας πνευματική διείσδυση – και ταχύτητα όπως ο αετός, πάντα έτοιμος να υπακούσει τις εντολές του Θεού και να υπηρετήσει. Σίγουρα αξίζει να προσέξουμε ότι τα χαρακτηριστικά της δύναμης, της υπηρεσίας, της ευφυΐας και της ταχύτητας αποδίδονται παντού στους αγγέλους. (Πρ. Ψλ. 103: 20,21 · Δν. 9: 21 · Λκ. 12: 8; 15: 10 · Εβρ. 1: 14 κ.λπ.)

Όταν στο 5: 11 διαβάζουμε ότι «πολλοί» άγγελοι περιβάλλουν τους είκοσι τέσσερις πρεσβύτερους, αυτό δεν έρχεται σε καμία περίπτωση σε αντίθεση με το συμπέρασμα στο οποίο καταλήξαμε, δηλαδή, ότι τα «όντα» στα σκαλιά του θρόνου είναι τα χερουβείμ, που στέκονται γύρω από τους είκοσι τέσσερις πρεσβύτερους, αυτό το «όλα» αναφέρεται, φυσικά, στους «πολλούς» του 5: 11: όλοι οι «πολλοί» άγγελοι στέκονταν γύρω από τους είκοσι τέσσερις πρεσβύτερους.

Δεν πιστεύουμε ότι αυτά τα χερουβείμ έχουν βαθύτερη σημασία. Δεν πιστεύουμε ότι αντιπροσωπεύουν όλα τα πλάσματα. Όταν ο βλέπων επιθυμεί να αναφέρεται σε όλα τα πλάσματα, το κάνει με μια ξεκάθαρη γλώσσα (5: 13).

Ανακύπτει το ερώτημα, γιατί αυτά τα χερουβείμ; Η απάντηση είναι ότι εισήχθησαν για τον ίδιο λόγο με τους είκοσι τέσσερις πρεσβύτερους, δηλαδή για την ενίσχυση της σημασίας του θρόνου¹⁰. Τόσο μεγάλος είναι ο θρόνος που ακόμη και τα ένδοξα και άγια χερουβείμ στέκονται γύρω του με σεβασμό, ταπεινότητα, και δέος, πάντα έτοιμα να πραγματοποιήσουν το θέλημα του Κυρίαρχου του σύμπαντος. Αποδίδουν δόξα και τιμή και ευχαριστία στον αιώνιο που κάθεται στο θρόνο. (Βλέπε 7: 12.) Αυτό το κάνουν όχι μια φορά αλλά ξανά και ξανά. Λένε συνεχώς, «ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. »Έτσι αυτά τα χερουβείμ δοξάζουν το Θεό, τον Πατέρα, που εκπροσωπεί

την Τριάδα. (δες 6: 3.) Δεν είναι περίεργο, γιατί κατοικούν στην άμεση παρουσία Του. Βλέπουν τη δόξα Του. Παρατηρούν τη σοφία Του και βλέπουν καλύτερα από εμάς σε αυτόν τον αμαρτωλό κόσμο ότι η ιστορία είναι η πραγματοποίηση της θέλησής Του. Έτσι, προσκυνούν καθώς με αυτό εκφράζουν τη λατρεία τους (5: 8).

Τώρα, σε κάθε περίπτωση, το «Άγιος, άγιος, άγιος» ακολουθείται αμέσως από το τραγούδι των πρεσβυτέρων. Είναι ο ύμνος για να δοξάζουν στον Πατέρα Δημιουργό. Αυτοί οι πρεσβύτεροι, που συμβολίζουν ολόκληρο το πλήθος των λυτρωμένων, πέφτουν, σε βαθιά ταπεινοφροσύνη αποδίδοντας θείο φόρο τιμής (5: 14 · 7: 11). λατρεύουν, προσκυνούν και θέτουν τα στεφάνια της νίκης τους μπροστά στο θρόνο, συνειδητοποιώντας πλήρως ότι οφείλουν τη νίκη τους στον Κύριο που είναι στο θρόνο, ενώ λένε, «ἄξιός ἐστὶν ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.»(Βλέπε Αποκάλυψη 7: 12.) Είναι το τραγούδι της δημιουργίας. Η κυρίαρχη θέληση του Θεού είναι ο πραγματικός και απόλυτος λόγος για την ύπαρξη όλων των πραγμάτων. Όλα τα πλάσματα «ήταν», δηλαδή υπήρχαν ιδανικά στο μυαλό του Θεού από την αιωνιότητα. «Δημιουργήθηκαν», δηλαδή, η πραγματική τους ύπαρξη ακολούθησε την ιδανική τους ύπαρξη στο μυαλό του Θεού.

3. Ο σφραγισμένος κύλινδρος που τον παίρνει το Αρνίον (5:1-7)

«Και ἴδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ, (εἶδα πως αὐτὸς που καθόταν στο θρόνο κρατούσε στο δεξί του χέρι ένα βιβλίο σε σχῆμα κυλίνδρου. Το βιβλίο ἦταν γραμμένο και από τη μέσα και από την ἔξω πλευρά, κι εκεί που ἐκκλινε ἦταν σφραγισμένο με ἑπτὰ σφραγίδες ἀπὸ βουλοκέρι).» Στα δεξιά του Πατέρα βρίσκεται ἕνας κύλινδρος (δες 6: 14). Αντιπροσωπεύει το αἰώνιο σχέδιο του Θεού, το διάταγμα Του που είναι ολοκληρωμένο. Συμβολίζει το σκοπό του Θεού σε σχέση με ολόκληρο το σύμπαν σε ὅλη την ιστορία, και ἀφορὰ ὅλα τα πλάσματα σε ὅλες τις εποχές και ὅλη την αιωνιότητα. Είναι γεμάτο και γραμμένο ἀπὸ τις δύο πλευρές.

Αὐτὸς ὁ κύλινδρος ἀπεικονίζεται ὡς σφραγισμένος πλήρως με ἑπτὰ σφραγίδες. Αὐτές ὁι σφραγίδες πιθανῶς τακτοποιήθηκαν σε μια σειρά στο ἐξωτερικὸ του κυλίνδρου. Με αὐτὸν τὸν τρόπο, σφράγισαν τὸ περίβλημα του κυλίνδρου¹¹. Τὸ νόημα εἶναι αὐτό: Ὁ κλειστὸς κύλινδρος δείχνει τὸ σχέδιο του Θεοῦ που δεν ἀποκαλύπτεται και δεν ἔχει ἐκτελεστεί. Ἐάν παραμείνει σφραγισμένος αὐτὸς ὁ κύλινδρος ὁ σκοπὸς του Θεοῦ δεν γίνονται πραγματικότητες. Τὸ σχέδιό του δεν ἐκτελεῖται. Τὸ ἀνοίγμα αὐτοῦ του κυλίνδρου με τὸ σπάσιμο των σφραγίδων σημαίνει ὄχι ἀπλῶς να ἀποκαλύψει ἀλλὰ να υλοποιήσει τὸ σχέδιο του Θεοῦ. Ἐξαιτίας αὐτοῦ, ἕνας ἰσχυρὸς ἄγγελος διακηρύσσει, «ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίς ἄξιός ἐστιν ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ;» Ἡ φωνή εἶναι δυνατὴ και ἰσχυρὴ, ὥστε να μπορεῖ να τὴν ἀκούει κάθε πλάσμα σε ολόκληρο τὸ σύμπαν.

Κανείς σε ολόκληρο τὸ σύμπαν—Ουρανὸ, γη, κάτω ἀπὸ τὴ γη—δεν μπόρεσε να ἀνοίξει τὸν κύλινδρο ἢ ἀκόμα και για να κοιτάξει μέσα. Ὡς ἀποτέλεσμα ὁ Ἰωάννης κλαίει δυνατὰ¹². Ἐσεῖς θα καταλάβετε τὸ νόημα αὐτῶν των δακρῶν ἐάν τὸ θυμάστε συνεχῶς σε αὐτὸ τὸ ὁμοιομορφο ὄραμα ὅτι τὸ ἀνοίγμα του κυλίνδρου με τὸ σπάσιμο των σφραγίδων δείχνει τὴν ἐκτέλεση του σχεδίου του Θεοῦ. Ὅταν ἀνοίξει ὁ κύλινδρος και σπάσουν ὁι σφραγίδες, τότε τὸ σύμπαν κυβερνᾶται πρὸς τὸ συμφέρον της Ἐκκλησίας. Τότε, ὁ ἔνδοξος, λυτρωτικὸς σκοπὸς του Θεοῦ πραγματοποιεῖται. Τὸ σχέδιό του ἐκτελεῖται και τὸ περιεχόμενο του κυλίνδρου πραγματοποιεῖται στην ιστορία του σύμπαντος. Ἀλλὰ αν δεν ἀνοίξει ὁ κύλινδρος, αὐτὸ σημαίνει ὅτι δεν θα ὑπάρχει προστασία για τα παιδιά του Θεοῦ στις ὥρες της πικρῆς δοκιμασίας· καμία κρίση πάνω στον κόσμο που διώκει· κανένας ἀπόλυτος θρίαμβος για τους πιστοὺς· κανένας νέος ουρανὸς και γη· καμία μελλοντικὴ κληρονομία.

«Και ένας από τους πρεσβύτερους μου είπε: «καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυΐδ, ἀνοίξει τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ. »

Ἦταν τώρα η σειρά των πρεσβυτέρων να μιλήσουν. Τώρα όχι ένας ισχυρός και δυνατός άγγελος αλλά ένας πρεσβύτερος, δηλαδή αυτός που ο ίδιος είχε βιώσει τα αποτελέσματα της λύτρωσης στην ψυχή του· είναι η σειρά του να μεταδώσει στον Ιωάννη τον υπέροχο μήνυμα χαράς.

«ἰδοὺ ἐνίκησεν». Ο Χριστός έχει νικήσει την αμαρτία στον σταυρό. Το πιο σπουδαίο εμπόδιο είχε αφαιρεθεί. Το αίμα είχε χυθεί. Η νίκη επί της αμαρτίας, επί του Σατανά, επί του θανάτου κ.λπ. είχε επιτευχθεί. Παρατηρήστε προσεκτικά τα ονόματα που δόθηκαν στον Χριστό. Ονομάζεται «ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα», μια πολύ σαφής αναφορά στη Γένεση 49: 9,10. Με το να νικήσει το Σατανά και να πάρει πάνω του το πλήρες βάρος της οργής του Θεού είχε αποδείξει, πράγματι, ότι Αυτός είναι το Λιοντάρι. Ωστόσο, ήταν επίσης ο Κύριος του Δαβίδ, η ίδια η Ρίζα στην οποία οφείλει την καταγωγή του ο Δαβίδ (Ματ 22: 41-45)¹³. Στο σταυρό αυτό το Λιοντάρι του Ιούδα, που είναι η Ρίζα του Δαβίδ, είχε νικήσει και έτσι είχε κερδίσει το δικαίωμα να ανοίξει το βιβλίο και να σπάσει τις σφραγίδες, δηλαδή να κυβερνά το σύμπαν σύμφωνα με το σχέδιο του Θεού.

«Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἐστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, ἃ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ ἀποστελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἦλθε καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνον. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον».

Στο όραμα που βλέπει ο Ιωάννης. . . τι; Περιμένετε «το λιοντάρι». Αντ' αυτού, διαβάζετε: «Ένα αρνί». Ο Χριστός στα βάσανα και στο θάνατό Του έδειξε τα χαρακτηριστικά και των δύο, και λιοντάρι και αρνί. Είναι το πραγματικό λιοντάρι, και το πραγματικό αρνί. Ως αρνί τον οδήγησαν στη σφαγή, θυσιάστηκε. Ο απόστολος βλέπει αυτό το Αρνί να στέκεται ανάμεσα στο θρόνο που τον περικυκλώνουν τα χερουβείμ και τους είκοσι τέσσερις πρεσβύτερους. (Βλέπε το διάγραμμα.) Το Αρνίον (πρβλ. Ιω. 1: 29 · Πράξεις 8: 32 · Α΄ Πε. 1: 19; Εξ. 12: 3 · Ησ. 53) στέκεται «ὡς ἐσφαγμένον». Ο θάνατός του έχει σταθερή αξία. Αυτό το Αρνίο, δηλαδή, ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός, έχει επτά κέρατα, που δείχνει τη δύναμη και την εξουσία Του· και επτά μάτια, γιατί είναι γεμάτο με το Άγιο Πνεύμα.

Το Αρνίο ήρθε και πήρε τον κύλινδρο από το χέρι αυτού που καθόταν στο θρόνο. Αυτό αναφέρεται ξεκάθαρα στο γεγονός ότι ο Χριστός, ως Μεσίτης, κατά την ανάληψή Του έλαβε εξουσία να κυβερνά το σύμπαν σύμφωνα με το αιώνιο διάταγμα του Θεού.¹⁴ Αναφέρεται στη στέψη του αναληφθέντος Χριστού (Εβρ. 2: 8,9). βλέπουμε τον Ιησού να στέφεται με δόξα και τιμή. Ως ανταμοιβή για το λυτρωτικό έργο Του, ο Χριστός, όταν ανέβηκε στον ουρανό, έλαβε για τον εαυτό του το βασίλειο (Λουκ. 19: 12 · Εβρ. 2: 8,9 · Φιλ. 2: 6-11), όπως είχε προβλεφθεί και υποσχεθεί κατά τη διάρκεια της παλιάς Οικονομίας(Ψλ. 2; 110 · Δν. 7: 9-14).

Αυτό δεν σημαίνει ότι ο Θεός, ο Πατέρας, φεύγει από το θρόνο. Αλλά σημαίνει ότι ο Χριστός, ο Διαμεσολαβητής, κάθεται στο θρόνο μαζί με τον Πατέρα. Από αυτή τη στιγμή είναι ο θρόνος του Θεού και του Αρνιού (22: 1). Ο Θεός κυβερνά το σύμπαν μέσω του Αρνιού. Αυτή είναι η ανταμοιβή του Χριστού και η δική μας παρηγοριά. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει η αρχή μιας νέας εποχής στον ουρανό (20: 4)· και επίσης στη γη (20: 2,3)¹⁵. Μια πιο σημαντική στιγμή στην ιστορία είναι αυτή η στέψη· το ότι ο Μεσίτης ντύθηκε με το αξίωμα του Βασιλιά πάνω στο σύμπαν.

4. Η Λατρεία του Αρνιού (5:8-14)

Μόλις, το Αρνίο πήρε τον κύλινδρο, και έτσι αποδέχθηκε το αξίωμα του Βασιλιά του σύμπαντος, έγινε μια μεγάλη έκρηξη θριάμβου και υπερβολικής χαράς σε τρεις δοξολογίες¹⁶. Εκείνοι που είναι πιο κοντά τον θρόνο οδηγούν, δηλαδή, τα χερουβείμ και οι είκοσι - τέσσερις πρεσβύτεροι. Πέφτουν μπροστά στο Αρνίο, δίνοντας θεϊκή λατρεία.

Ο κάθε ένας από τους πρεσβύτερους έχει μια κιθάρα, ένα όργανο χαρούμενης μουσικής (18:22), και χρυσή φιάλη γεμάτη με θυμίαμα, που συμβολίζουν τις προσευχές και ευχαριστίες με την πιο ολοκληρωμένη έννοια. Τραγουδούν ένα νέο τραγούδι. Είναι καινούργιο γιατί ποτέ δεν είχε επιτευχθεί τόσο μεγάλη και ένδοξη απελευθέρωση και ποτέ δεν είχε λάβει το Αρνίο αυτή τη μεγάλη τιμή. Οι λέξεις του τραγουδιού είναι οι εξής: ἄξιός εἰ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. (Εἶσαι ἄξιός να πάρεις το βιβλίο και ν' ανοίξεις τις σφραγίδες του. Γιατί θυσιάστηκε και με το αίμα σου μας εξαγόρασες για το Θεό, από κάθε φυλή, γλώσσα, λαό και έθνος. Βασιλιάδες τούς έκανες αυτούς και ιερείς για να λατρεύουν το Θεό μας· θα γίνουν κυρίαρχοι πάνω στη γη)¹⁷» Είναι το τραγούδι της λύτρωσης.

Εδώ είναι σίγουρα η παρούσα εξουσία του Μεσίτη ή η κυριαρχία του πάνω στο σύμπαν που περιγράφεται ως ανταμοιβή για τον πόνο και το θάνατό Του. Και τα δύο: οι ιδιαίτερες και οι καθολικές πτυχές της εξιλέωσης συνδυάζονται υπέροχα. Το Αρνίο δεν αγόρασε τη σωτηρία κάθε ατόμου. Όχι, αυτός πλήρωσε το τίμημα για τους εκλεκτούς Του, δηλαδή για άντρες από κάθε φυλή και γλώσσα κ.λπ. Ωστόσο, από την άλλη πλευρά, δεν υπάρχει τίποτα το στενό ή εθνικό για αυτή την εξαγορά. Είναι παγκόσμια στο πεδίο εφαρμογής της και αγκαλιάζει κάθε ομάδα. Εθνική (φυλή), γλωσσική (γλώσσα), πολιτική (λαοί) και κοινωνική (έθνος).¹⁸ Μαζί όλοι οι λυτρωμένοι αποτελούν βασιλίο και ιερείς. (Βλέπε 1: 6.) Με τη βοήθεια του θυμιάματος των προσευχών τους οι άγιοι και ακόμη και τώρα βασιλεύουν πάνω στη γη.

Όπως οι είκοσι τέσσερις πρεσβύτεροι σχηματίζουν έναν κύκλο γύρω από τα τέσσερα όντα (ζώα), έτσι με τη σειρά τους οι άγγελοι περιβάλλουν τους πρεσβύτερους. (Δείτε το διάγραμμα. 2) Ο όρος «άγγελος» δεν περιλαμβάνει τα χερουβείμ εδώ, ούτε στην Αποκάλυψη 7:11. Όλοι οι άλλοι άγγελοι εννοούνται. Ο απόστολος τους βλέπει ως ένα πολύ μεγάλο πλήθος: μυριάδες μυριάδων και χιλιάδες χιλιάδων. Με μεγάλη φωνή λένε, «ἄξιόν ἐστι τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχύον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. (Το Αρνίο που θυσιάστηκε είναι αξιο να λάβει δύναμη, πλούτο και σοφία, ισχύ, τιμή, δόξα κι ευλογία)»: *επτά αριστεία που αντιπροσωπεύουν όλες τις αρετές και τις υπεροχές στον ουρανό και στη γη.* (Βλέπε 7: 11.) Πρώτα οι πρεσβύτεροι τραγουδούν, επειδή έχουν βιώσει τη σωτηρία. Μετά οι άγγελοι τραγουδούν, γιατί έχουν διδαχθεί τα μυστήρια της λύτρωσης από τους πρεσβύτερους. (Πρ. Εφ. 3: 10.) Τέλος (εδάφιο 13), ολόκληρο το σύμπαν σε όλα τα μέρη του και με όλα του τα πλάσματα ενώνονται στη χορωδία της δοξολογίας. (Δείτε το διάγραμμα.¹⁹) Σε αυτό το εδάφιο έχουμε το αποκορύφωμα αυτού που βρίσκεται στα κεφάλαια 4 και 5. Το κεφάλαιο 4 σχετίζεται με τον Θεό και τη δημιουργία· κεφάλαιο 5: 1-12, αναφέρεται στο Αρνίο και τη λύτρωση. Ως εκ τούτου, αυτοί οι δύο τελευταίοι στίχοι, 5: 13,14, σχετίζονται με τη συνδυασμένη δόξα και λατρεία του Θεού και του Αρνίου.²⁰ Όλο το σύμπαν δοξάζει το Θεό και το Αρνίο λόγω του έργου τους στη δημιουργία και τη λύτρωση.

Τα τέσσερα χερουβείμ έλεγαν συνεχώς «Αμήν». Μετά από κάθε απόδοση δόξας από το υπόλοιπο σύμπαν, αυτά τα τέσσερα όντα λένε «Αμήν». Τοποθετούν τη σφραγίδα της έγκρισής τους και του Θεού σε αυτήν την καθολική λατρεία. Επίσης, οι πρεσβύτεροι έπεσαν και λάτρεψαν, αποδίδοντας το θείο φόρο τιμής όχι μόνο στον Τριαδικό Θεό αλλά και ειδικά στο Αρνίο. Το πιο ένδοξο αντιφωνικό! Έτσι ολόκληρο το σύμπαν κυβερνάται από τον θρόνο, δηλαδή από τον Θεό μέσω του Αρνίου. Όταν το Αρνίο ανέβηκε στον ουρανό, κάθισε στα δεξιά του Θεού, «υπεράνω πάσης αρχής και εξουσίας και δυνάμεως και κυριότητος και παντός ονόματος ονομαζομένου ού μόνον εν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι»: και αυτός (ο Θεός, ο Πατέρας) και πάντα υπέταξεν υπό τούς πόδας αὐτοῦ, και αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῆ ἐκκλησία, ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.»(Εφεσ. 1: 21, 22,23). Όλα τα πράγματα τελικά πρέπει να δοξάζουν τον

Θεό: η θέλησή του εκτελείται στο σύμπαν. Ο θρόνος κυβερνά. Το Αρνίο βασιλεύει. Ως αποτέλεσμα, οι πιστοί δεν χρειάζεται να φοβούνται σε περιόδους θλίψης, δίωξης και αγωνίας.

5. Οι τέσσερις καθαλάρηδες (6:1-8)

Οι σφραγίδες που περιγράφονται στο κεφάλαιο 6 είναι συμβολικές για τέτοιες περιόδους προβλημάτων και διωγμών. Το Αρνίο πήρε τον κύλινδρο και αρχίζει αμέσως να ανοίγει τις σφραγίδες. Και κάθε σφραγίδα, όταν ανοίγει, απελευθερώνει τον συμβολισμό της. Οι τέσσερις πρώτες σφραγίδες δημιουργούν τον συμβολισμό των αλόγων και των αναβατών τους, όπως ακριβώς και στο Ζαχαρία 1: 8 κ.λπ. 6: 1 κ.λπ. Στη Γραφή αναφέρεται γενικά το άλογο σε σύνδεση με τις έννοιες της δύναμης, του τρόμου, του πολέμου και της κατάκτησης (βλ. Ησ. 30: 16; 31: 1; Ιώβ 39: 22-28). Στην Αποκάλυψη έχουμε την ίδια σύνδεση ιδεών (9: 7, 14: 20, 19: 11).

Καθένας από τα τέσσερα «όντα» παίρνει τη σειρά του με την εισαγωγή ενός υπτέα. Όπως και με μια φωνή βροντής λέει, «έρχου.». Το κάλεσμα, σε κάθε περίπτωση, απευθύνεται στον αναβάτη.

A. Ο λευκός ίππος

«καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.» Συμφωνούμε με την άποψη πολλών επιφανών ερμηνευτών που θεωρούν τον αναβάτη πάνω στο άσπρο άλογο ότι συμβολίζει τον Χριστό. Φτάσαμε σε αυτό το συμπέρασμα μετά από πολύ προσεκτική μελέτη και με βάση τις ακόλουθες εκτιμήσεις.

Πρώτα απ' όλα, αυτή η άποψη είναι σε αρμονία με το πλαίσιο. Θυμηθείτε ότι στα τρία πρώτα κεφάλαια είδαμε ότι η Χριστιανική εκκλησία λάμπει στη μέση του κόσμου. Θυμάστε, χωρίς αμφιβολία, την πολύ ζωντανή απεικόνιση του Υιού του ανθρώπου που αποκαλύπτει την παρουσία Του ανάμεσα στις λυχνίες (1: 13 κ.λπ.). Όποτε ο Χριστός εμφανίζεται, ο Σατανάς αρχίζει να απασχολείται: οι δοκιμασίες είναι διαθέσιμες για τα παιδιά του Θεού. Στην ενότητα που μελετάμε, κεφάλαια 4-7, το έχουμε ήδη δει αυτό.

Ο Χριστός απεικονίστηκε ως το Αρνίο που παίρνει τον κύλινδρο του διατάγματος του Θεού και ανοίγει τις σφραγίδες. Σχετικά με αυτό το Αρνίο διαβάζουμε: «ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, . . . »

Αυτό δηλώθηκε στο 5: 5. Το υπόλοιπο κεφάλαιο περιέχει την περιγραφή της λατρείας του Αρνίου. Τώρα ανοίγει το κεφάλαιο 6 με τον συμβολισμό του αναβάτη που «ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ». Δεν φαίνεται να είναι δικαιολογημένο το συμπέρασμα ότι και στα δύο κεφάλαια ο «νικητής» είναι το ίδιο άτομο;

Δεύτερον, αυτή η άποψη είναι σε αρμονία με μια προσεκτική μελέτη λέξεων.

(i) Αυτό το άλογο είναι «λευκό». Το χρώμα «λευκό» συνδέεται πάντα με αυτό που είναι ιερό και ουράνιο. Σκεφτείτε τα λευκά ρούχα, το λευκό σύννεφο, το λευκό θρόνο, τη λευκή πέτρα, κ.λπ. Είναι βέβαιο ότι ο αναβάτης πάνω στο λευκό άλογο δεν μπορεί να είναι ο διάβολος ή ο αντίχριστος²¹

(ii) Ο αναβάτης παίρνει ένα στέμμα. Αυτό εναρμονίζεται καλά με 14: 14, όπου διαβάζουμε ότι ο Χριστός φορούσε ένα στέμμα χρυσό.

(iii) Τέλος, οπουδήποτε σε αυτό το βιβλίο εμφανίζεται η λέξη «νικητής»—με δύο εξαιρέσεις²²— αναφέρεται είτε στον Χριστό είτε στους πιστούς. Τα δύο πλησιέστερα αποσπάσματα προς αυτό που εξετάζουμε τώρα είναι η Αποκάλυψη 3: 21β και 5: 5. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις η νίκη αυτή βασίζεται στον Χριστό. Τότε στο δικό του Ευαγγέλιο ο απόστολος Ιωάννης χρησιμοποιεί τη λέξη μόνο μία φορά (16: 33), και εδώ και πάλι αναφέρεται στον Χριστό. Ας παραθέσουμε αυτά τα τέσσερα εδάφια το ένα κάτω από το άλλο: Ιωάννης 16: 33: «ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.» Αποκάλυψη 3: 21β: «καγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.» Αποκάλυψη 5: 5: «ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, . . . »

Αποκάλυψη 6: 2: «καὶ ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ..» Διαλογιστείτε για αυτήν την υπερυψωμένη φράση. Αισθανόμαστε σίγουροι ότι, αν δεν έχετε ακούσει ποτέ άλλη ερμηνεία, θα λέγατε αμέσως: «Αυτός είναι ο Χριστός που νικά.»

Τρίτον, αυτή η ερμηνεία απαιτείται από το παράλληλο απόσπασμα στο βιβλίο της ίδιας της Αποκάλυψης. Στην Αποκάλυψη 19: 11 έχουμε ένα άλλο παράδειγμα αναβάτη πάνω σε ένα άσπρο άλογο. Σε αυτό το απόσπασμα είμαστε σίγουροι ότι ο αναβάτης είναι ο Χριστός, ο Λόγος του Θεού, Πιστός και Αληθινός. Το όνομά του είναι «βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.». Εξαιρετικοί σχολιαστές θεώρησαν ότι είναι απολύτως αδύνατο να ξεφύγουμε από τη δύναμη αυτού του επιχειρήματος.²³ Το να πούμε ότι ο αναβάτης στο λευκό άλογο στο 19: 11 κοκ. πρέπει να είναι διαφορετικός από τον αναβάτη στο άσπρο άλογο στο 6: 2 γιατί οι λεπτομέρειες στις δύο περιγραφές διαφέρουν, τότε χάνουμε το σημείο! Προσδοκούμε οι λεπτομέρειες να διαφέρουν κάπως. Αυτό δεν αντιτίθεται στην άποψή μας, αλλά επιβεβαιώνει τη θέση μας. Στην Αποκάλυψη 5: 5 διαβάζουμε ότι ο Χριστός νίκησε. Αυτό αναφέρεται στην ολοκληρωμένη λύτρωση στο σταυρό του Γολγοθά. Στο 6: 2 ο αναβάτης στο άσπρο άλογο παρουσιάζεται ως «νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ». Αυτή η νίκη συνεχίζεται προς το παρόν. Το 19: 13 ο αναβάτης πάνω στο άσπρο άλογο περιγράφεται ως «περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον ἐν αἵματι,», δηλαδή το αίμα των εχθρών Του. Έτσι, θα νικήσει μέσα στη μεγάλη ημέρα της κρίσης. Επίσης, μας λένε ότι τώρα φοράει στέμμα (6: 2). Κατά καιρούς θα έχει στο κεφάλι Του «διαδήματα πολλά,» (19: 12), γιατί θα έχει νικήσει πολλούς. Ειλικρινά, δεν βλέπουμε πώς δικαιολογείται κάποιος να λέγει ότι ο αναβάτης στο άσπρο άλογο στο 6: 2 σημαίνει ένα πράγμα, και στο 19: 11 να σημαίνει κάτι άλλο. Γιατί να μην επιτρέψουμε στην Αποκάλυψη να εξηγήσει το δική της συμβολισμό;

Τέταρτον, η ιδέα ότι ο Νικητής πάνω στο άσπρο άλογο είναι ο Χριστός είναι σε αρμονία με την ίδια τη σκέψη και σκοπό του βιβλίου της Αποκάλυψης. Εμείς έχουμε δείξει ότι το ίδιο το θέμα αυτού του βιβλίου είναι η νίκη του Χριστού και της Εκκλησίας του. Έτσι, ξανά και ξανά ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός εκπροσωπείται ως Εκείνος που έχει νικήσει, νικά, θα νικήσει. (Διαβάστε προσεκτικά τα ακόλουθα αποσπάσματα: Απ.. 1: 13 κ.λ.π. 2: 26,27; 3: 21; 5: 5: 56: 16. 11:15 12: 11; 14: 1 κ.λ.π. 14: 14 κ.λ.π. 17: 14; 19: 11.) Η ιδέα του νικητή Χριστού είναι ως ένα νήμα που διατρέχει αυτό το βιβλίο από την αρχή έως το τέλος. Αν κάποιος πρέπει να διστάσει να το πιστέψει αυτό, αφήστε τον να διαβάσει και να μελετήσει τις αναφορές που μόλις έχουμε δώσει.

Από όλες αυτές τις αναφορές επιλέγουμε μόνο μία για πλήρη αναφορά, δηλαδή, 17: 14: «οὗτοι μετὰ τοῦ ἄρνιου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἄρνιον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. » Επομένως, όταν λέμε ότι στο 6: 2 ο αναβάτης πάνω στο άσπρο άλογο είναι ο Χριστός, απλώς εκφράζουμε μια ιδέα που είναι αρμονική με το σύνολο του Βιβλίου.

Πέμπτον, είναι η άποψη ότι ο αναβάτης στο άσπρο άλογο στο 6: 2 είναι ο Χριστός βρίσκεται σε αρμονία με αυτό που βρίσκεται στο Κατά Ματθαίον 10: 34. Όπως και σε αυτό το απόσπασμα είναι ο Χριστός που φέρνει το ξίφος, έτσι ώστε ο Χριστός και το ξίφος να ακολουθούν ο ένας τον άλλον, έτσι εδώ στην Αποκάλυψη 6: 2,3 ο αναβάτης στο άσπρο άλογο ακολουθείται από τον αναβάτη στο κόκκινο άλογο που λαμβάνει ένα ξίφος.²⁴

Έκτον, αυτή η ερμηνεία υποστηρίζεται έντονα από τον παράλληλό της στο Ψαλμό 45:

4-6(3-5): «Ζώσε στη μέση το σπαθί σου, δυνατέ,
μεγαλόπρεπε κι ένδοξε!

⁵Δώσε τις μάχες σου λαμπρός,
θριάμβευε για την αλήθεια
και για το δίκιο του αδυνάτου·
οι πράξεις σου τρόμο θα προκαλούν.

⁶Τα βέλη σου τα αιχμηρά
την καρδιά των εχθρών του βασιλιά θα διαπερνούνε,
λαοί κάτω από σε θα πέφτουνε.»

Το κείμενο των LXX έχει «περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου, δυνατέ, τῆ ὠραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου 5 καὶ

ἔντεινον καὶ κατευοδοῦ καὶ βασίλευε ἔνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης, καὶ ὀδηγήσει σε θαυμαστῶς ἢ δεξιὰ σου. 6 τὰ βέλη σου ἠκονημένα, δυνατέ -λαοὶ ὑποκάτω σου πεσοῦνται- ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως.

Παρατηρήστε τις εντυπωσιακές ομοιότητες. Η Αποκάλυψη 6: 2 απεικονίζει τον αναβάτη να είναι νικητής και να νικάει, το ίδιο κάνει και ο Ψαλμός 45 («τῆ ὠραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου 5 καὶ ἔντεινον καὶ κατευοδοῦ»). Η Αποκάλυψη 6: 2 μας λέει ότι ο αναβάτης ήταν εξοπλισμένος με τόξο· Το ίδιο κάνει και ο Ψαλμός 45 (στη μετάφραση LXX). Αναφέρει όμως ο Ψαλμός 45 στο Χριστό; Σε αυτό το σημείο δεν υπάρχει αμφιβολία. Η ίδια η Γραφή παραθέτει μέρος της περιγραφῆς του αναβάτη του Ψαλμοῦ 45 και μας λέει ότι αυτό αναφέρεται στον «Υἱό» (Εβρ. 1: 8).

Βλέπουμε, επομένως, ότι η Παλαιὰ Διαθήκη –και θυμόμαστε ότι η αποκάλυψη έχει ρίζες στον συμβολισμό της Παλαιᾶς Διαθήκης²⁵ — δίνει εικόνες του Μεσσία· που είναι εξοπλισμένος με τόξο (πρβλ. Απ.. 6: 2) και σπαθί (πρβλ. Απ.. 19: 15), προχωρά με ευημερία. Τότε, γιατί να μην το παραχωρήσετε εδῶ, στην Αποκάλυψη 6: 2, ότι ο αναβάτης στο άσπρο ἄλογο αναφέρεται στο ίδιο εξυψωμένο άτομο;²⁶

Ἐβδομο, ἓνα ἄλλο παράλληλο ἀπόσπασμα που μπορεί να αναφερθεῖ προς υποστήριξη της δικῆς μας ἀποψῆς εἶναι Ζαχαρία 1: 8 κοκ. Η αναγνώριση του αναβάτη στο πρώτο ἄλογο μέσα στο ὄραμα του Ζαχαρία με τον Χριστό δεν εἶναι ἀπίθανη. (Βλέπε ἐπίσης Αβ 3: 8,9 · Ησ.41: 2.)

Ο Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός νικά τώρα· δηλαδή, καθ' ὅλη τη διάρκεια της παρούσας οικονομίας. Ο σκοπός του προχωρά, γιατί ασκεί και τις δύο και την πνευματική και την Παγκόσμια Βασιλεία Του. Μέσω του Λόγου (ευαγγέλιο: Μτ 24: 14) και του Πνεύματος, των μαρτυριῶν και των δακρύων των μαθητῶν Του, και της δικῆς Του μεσολάβησης και των προσευχῶν τους, των ἀγγέλων του ουρανοῦ και των στρατῶν στη γη, των σαλπίγγων της κρίσης και των φιαλῶν της οργῆς, ο Κύριός μας οδηγεῖ νικηφόρα, ὄντας νικητής και νικῶντας. Αυτή, κατὰ πάσα πιθανότητα, εἶναι ἡ ἔννοια του αναβάτη στο ἄσπρο ἄλογο²⁷

Τώρα εισάγονται τα ἄλλα ἄλογα και ἄλλοι αναβάτες. Ἀς εἴμαστε προσεκτικοὶ στην ἐρμηνεία μας για την ἔννοια αυτῶν των συμβόλων. Μια πολὺ δημοφιλῆς μέθοδος για την ἐρμηνεία του συμβολισμοῦ των τεσσάρων ἀλόγων της Αποκάλυψης περιλαμβάνει να τοποθετήσουμε σε παράλληλες στήλες την Αποκάλυψη 6 και Ματθαῖος 24.²⁸ Το Ματθαῖος 24 στη συνέχεια θεωρήθηκε ως πλήρες σχόλιο για την Αποκάλυψη 6! Εἶναι ὅλα πολὺ απλά, ἀλλὰ ἴσως εἶναι πάρα πολὺ απλό. Σίγουρα υπάρχουν εντυπωσιακές ομοιότητες μεταξύ του Ματθαίου 24 και της Αποκάλυψης 6, ἀλλὰ υπάρχουν ἐπίσης διαφορές.²⁹ Ἀς θυμηθοῦμε ὅτι ο συμβολισμός της Αποκάλυψης ἔχει τις ρίζες του στην Παλαιὰ Διαθήκη.³⁰ Για τον συμβολισμό των ἀλόγων και των αναβατῶν τους λαμβάνουμε ὑπόψη περικοπές ὅπως Ἰεζεκιήλ 5:17 14: 21· Ζαχαρίας 1: 8 κ.λπ.

Τώρα τι μαθαίνουμε ἀπὸ αυτά τα εδάφια της Παλαιᾶς Διαθήκης που θα μπορούσαν να εἶναι χρήσιμα στην ἐξήγηση της ἔννοιας του Αποκάλυψης 6;

Στον Ἰεζεκιήλ, αὐτός που πλήττει τον Ἰουδα εἶναι ἡ Βαβυλώνα. Ἀλλὰ ἡ Βαβυλώνα, με τη σειρά της, εἶναι ἓνα ὄργανο στο χέρι του Ἰεχωβά που στέλνει δοκιμασίες για να καθαρῆσει την Ἱερουσαλήμ και για τον ἁγιασμό του λαοῦ Του. (Βλέπε ἐιδικὰ Ἰεζ. 11: 19 · 33: 11.) Ὀμοίως, στον Ζαχαρία συνδέονται ο δεύτερος, ο τρίτος και ο τέταρτος αναβάτες με τον πρώτο: εἶναι στην υπηρεσία του.

Ἴσως το ίδιο ἰσχύει και για τους αναβάτες που περιγράφονται στο Αποκάλυψη 6. Με βάση τα εδάφια της Παλαιᾶς Διαθήκης δεν θα μας εκπλήσσει αν και εδῶ, ο δεύτερος, τρίτος και τέταρτος αναβάτης εἶναι υποτακτικοὶ στον πρώτο: Εἶναι ὄργανα του Χριστοῦ για τον καθαρισμό και την ἐνδυνάμωση του Λαοῦ Του. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι εἶναι ο κακός κόσμος που διώκει την Εκκλησία.³¹ Ἀλλὰ αὐτός ο κόσμος, με τη σειρά του, εἶναι μόνο ἓνα ὄργανο στο χέρι

Εκείνου που έχει πάρει τον κύλινδρο. Ο Σατανάς λοιπόν χάνει από τα ίδια του τα όπλα του· αυτά που προοριζόταν ως τα μέσα εξόντωσης γίνονται μέσα ενίσχυσης της Εκκλησίας, ένα όργανο για την προώθηση της βασιλείας του Θεού και της σωτηρίας του Λαού του.³²

Στρεφόμαστε στον εσχατολογικό λόγο του Χριστού, που καταγράφεται στο Κατά Ματθαίο 24, Μάρκος 13 και Λουκάς 21. Αν και αυτά τα κεφάλαια δεν παρέχουν πλήρη και απλή εξήγηση του Αποκάλυψις 6, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη. Όποιος διαβάσει αμέσως αυτόν τον λόγο του Κυρίου μας Ιησού Χριστού παρατηρεί ότι ανάμεσα στα σημάδια που προαναγγέλλουν τη δεύτερη Έλευση υπάρχουν μερικά που αναφέρονται γενικά στην ανθρωπότητα, άλλα που αφορούν πιο άμεσα τους πιστούς. (Βλέπε Μτ 24: 6-10 · Μκ. 13: 7-9.) Ας παραθέσουμε τον Λουκά 21: 10-13.

(i) Σημάδια που αναφέρονται γενικά στην ανθρωπότητα: «Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ’ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ σεισμοὶ τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ ἀπ’ οὐρανοῦ σημεῖα μεγάλα ἔσται.» κ.λπ.

(ii) Σημάδια που αφορούν άμεσα τους πιστούς: «**12**πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ’ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.»

Αν και ακόμη και τα δεινά που ανήκουν στην πρώτη ομάδα και στα οποία η εμπειρία των πιστών είναι μαζί με την υπόλοιπη ανθρωπότητα εδώ προβλέπονται από την πλευρά της σημασίας τους για τους πιστούς, η διάκριση μεταξύ των δύο ομάδων είναι ακόμα σαφείς. Εάν ο συμβολισμός της Αποκάλυψις 6 πρέπει να αποκαλύψει μια παρόμοια διάκριση έτσι, ας πούμε, ότι ο δεύτερος και ο τρίτος αναβάτης περιγράφουν ιδιαίτερα τι συμβαίνει στους πιστούς γιατί παραμένουν πιστοί στον Κύριό τους, ενώ ο τέταρτος αναβάτης αποκαλύπτει τι βιώνουν τα παιδιά του Θεού μαζί με τον υπόλοιπο κόσμο, αυτό δεν θα μας εκπλήξει. Αν η Αποκάλυψη 6 έχει σχέση με τον Ματθαίο 24, Μάρκο 13 και Λουκά 21, περιμένουμε λίγο πολύ αυτήν τη διάκριση.

B. Ο κόκκινος ίππος.

Έχοντας μελετήσει τώρα τα εδάφια που αποτελούν υπόβαθρο για το Αποκάλυψη 6, ας στρέψουμε την προσοχή μας στο δεύτερο άλογο και τον αναβάτη του. Το δεύτερο «ον (ζώο)» λέει στον δεύτερο αναβάτη έρχου. «καὶ ἐξήλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ’ αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. (Βγήκε τότε ένα άλλο άλογο, κόκκινο σαν τη φωτιά (ή φλογερό-πυρρό)· στον καβαλάρη του δόθηκε ένα μεγάλο σπαθί με την εντολή να αφαιρέσει την ειρήνη από τη γη, και οι άνθρωποι να σφάξουν ο ένας τον άλλο).

Η μάχαιρα ήταν κατά βάση ένα φαρδύ σπαθί (μάχαιρα). »

Πιστεύουμε ότι αυτό το άλογο και ο αναβάτης του αναφέρονται σε θρησκευτικές διώξεις των παιδιών του Θεού και όχι στον πόλεμος μεταξύ των εθνών· στη σφαγή και τη θυσία και όχι στον πόλεμο. Οι πιστοί σφαγιάζονται «για χάρη του ονόματός του». Ανήκει στην κατηγορία των σημείων που αφορούν άμεσα τους πιστούς: το διωγμό τους από τον κόσμο. Υποβάλλουμε τα ακόλουθα επιχειρήματα υπέρ αυτής την άποψης.

Πρώτα απ' όλα, αυτή η εξήγηση είναι σύμφωνη με τα άμεσα συμφραζόμενα. Το δεύτερο άλογο ακολουθεί το πρώτο. δηλαδή, οπουδήποτε ο Χριστός και το ευαγγέλιο, το πνεύμα, κ.λπ., κάνει την είσοδό Του, εκεί το σπαθί των διωγμών ακολουθεί. Αυτό το απόσπασμα συμφωνεί επίσης με την Αποκάλυψη 10: 9.

Δεύτερον, αυτή η άποψη επιβεβαιώνεται από το παράλληλο απόσπασμα, Κατά Ματθαίο 10: 34: «Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. (ξίφος). ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς· . . καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.»³³

Τρίτον, δεν πρέπει να ξεφύγουμε από την προσοχή μας που διαβάζουμε στο χωρίο μας: «ἀλλήλους σφάξωσι, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη». Αυτός δεν είναι ο συνηθισμένος όρος που χρησιμοποιεί ο Ιωάννης για να δείξει την πράξη της δολοφονίας ή του πολέμου. Παντού αλλού στα γραπτά του αποστόλου Ιωάννη, με μία μόνο εξαίρεση (Απ.. 13: 3), αυτός ο όρος αναφέρεται στο θάνατο του Χριστού ή στην εκτέλεση των πιστών. Εδώ είναι όλα τα αποσπάσματα που ο Ιωάννης χρησιμοποιεί τη λέξη, η οποία στην μορφή του ρήματος είναι ιδιαίτερη για τον Ιωάννη. «Καὶν . . . καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· »(Α' Ιω. 3: 12): εδώ είναι το παιδί του Θεού (Αβελ) που λέγεται ότι έχει σφαγεί ή σφαχτεί. «. . . ἀρνίον ἔστηκός ὡς ἔσφαγμένον»(Απ.. 5: 6): εδώ είναι ο Χριστός ως θυσία για την αμαρτία. «. . . ὅτι ἔσφαγης.» (Αποκάλυψη 5: 9): αυτό, πάλι, αναφέρεται στον Χριστό· «ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἔσφαγμένον» (Απ.. 5: 12): η αναφορά είναι καθαρά στον Χριστό. «τὰς ψυχὰς τῶν ἔσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ»(Αποκάλυψη 6: 9): εδώ η λέξη αναφέρεται σε πιστούς «τοῦ ἀρνίου τοῦ ἔσφαγμένου »(Απ.. 13: 8): η αναφορά αφορά τον Χριστό. «καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη καὶ πάντων τῶν ἔσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς. (Γιατί σ' εσένα βρέθηκε χυμένο το αίμα των προφητῶν και του λαού του Θεού, κι όλων όσοι σφαγιαστήκαν πάνω στη γη)»(Αποκάλυψη 18: 24): η αναφορά, σαφώς, αφορά τους πιστούς.

Ωστόσο, στην Αποκάλυψη 13: 3 το «ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἔσφαγμένην» ανήκει στο θηρίο, που υπερηφανεύεται για την ίδια την τιμή και τη δύναμη που ανήκει στον Χριστό.

Επομένως, δεν είναι απίθανο, στο μόνο εναπομένον απόσπασμα, επίσης, αυτό που συζητάμε (Απ.. 6: 4), η πρωταρχική αναφορά είναι στους πιστούς.

Οι θρησκευτικές διώξεις φαίνεται να είναι το θέμα, όχι ο πόλεμος γενικά.

Τέταρτον, διαβάζουμε ότι όταν ανοίγει η πέμπτη σφραγίδα ο Ιωάννης βλέπει «τὰς ψυχὰς τῶν ἔσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ». Όπως ήδη αναφέρθηκε, η ίδια λέξη «σφαγμένη» χρησιμοποιείται στο πρωτότυπο. Αλλά εδώ είμαστε σίγουρα ότι αυτοί που είχαν σφαγεί είναι πιστοί. Σφαγιαστήκαν για το Λόγο του Θεού. Δεν φαίνεται λογικό να το υποθέσουμε ότι εκείνοι που κάτω από τη δεύτερη σφραγίδα θεωρούνται ότι σφάζονται είναι οι ίδιοι που κάτω από την πέμπτη σφραγίδα περιγράφονται ότι έχουν σφαγιαστεί;

Πέμπτον, διαβάζουμε: «καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη».

Ο όρος μάχαιρα χρησιμοποιείται με μια πολύ ευρεία έννοια, όπως κάθε μελέτη της Γραφής με τη βοήθεια ενός βιβλίου concordance θα το δείξει. Ωστόσο, σημαίνει αυστηρά το θυσιαστικό μαχαίρι,³⁴ 1 το φυσικό όργανο της σφαγής που αναφέρεται. Είναι η λέξη που χρησιμοποιείται στο LXX στη Γένεση 22: 6,10, στην ιστορία της θυσίας του Ισαάκ, όπου επίσης βρίσκουμε τη λέξη «για σφαγή, για θυσία» (και τὴν μάχαιραν στο 6 λαβεῖν τὴν μάχαιραν σφάξαι στο 10)

Τέλος, ας θυμόμαστε συνεχώς ότι ο Κύριος Ιησούς Χριστός σε αυτό το βιβλίο μιλά σε πιστούς που, όταν αποκαλύφθηκε για πρώτη φορά αυτό το όραμα διωκόντουσαν μέχρι θανάτου. Η σφαγή των πιστών ήταν το άμεσο τους πρόβλημα· αυτό, τους ενδιέφερε περισσότερο από τον πόλεμο γενικά.

Όποτε ο αναβάτης στο άσπρο άλογο - ο Χριστός – εμφανίζεται, ακολουθεί ο αναβάτης στο κόκκινο άλογο. (Βλέπε Μτ 5: 10,11 · Λουκ. 21: 12 · Πράξεις 4: 15: 17 κ.λπ.) Σκεφτείτε τον Στέφανο και τον Παύλο, τον Publius και τον Πολύκαρπο, την Περπετούα και τη Φελιτιστας Felicitas, την Ιερή Εξέταση και τη νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου, την Αρμενία και τη Ρωσία, Τζον και Μπέτυ Στάμ³⁵.³ Ο αναβάτης στο κόκκινο άλογο δεν σχετίζεται με ένα συγκεκριμένο άτομο. Δεν ανήκει σε μια συγκεκριμένη ηλικία. Κανένας αιώνας δεν είναι χωρίς τον αναβάτη του πάνω στο κόκκινο άλογο: ο κόσμος καταδιώκει πάντα την Εκκλησία. Ο Χριστός φέρνει πάντα το σπαθί. Η ειρήνη λαμβάνεται από τη γη (Μτ. 10: 34).

³ **John Cornelius Stam** (18 Ιανουαρίου 1907 – 8 Δεκεμβρίου 1934) και **Elisabeth Alden "Betty" Stam** (πατρικό Scott; 22 Φεβρουαρίου, 1906^[1] – 8 Δεκεμβρίου, 1934) ήταν Αμερικανοί Χριστιανοί Ιεραπόστολοι στην Κίνα με την Ιεραποστολή του εσωτερικού της Κίνας (China Inland Mission) κατά τη διάρκεια του Κινεζικού Εμφυλίου Πολέμου και εκτελέστηκαν από Κομμουνιστές Κινέζους στρατιώτες το 1934

Ωστόσο, δοξάστε τον Θεό! το θυσιαστικό μαχαίρι ή η μάχαιρα «δίνεται» σε αυτόν τον αναβάτη. Όλα τα πράγματα είναι στα χέρια του Θεού. Το Αρνίο βασιλεύει.
C. Το μαύρο άλογο.

Το τρίτο «ον» απευθύνεται στον τρίτο αναβάτη, λέγοντας: «έρχου», και βγαίνει πάνω στο μαύρο άλογό του. Αυτός ο αναβάτης έχει στο χέρι του μια ζυγαριά, δηλαδή ένα ζυγό με δύο δίσκους (πρβλ. Ιεζ. 4: 10). Η κατανάλωση ψωμιού που μοιράζεται σε συγκεκριμένες ποσότητες βάρους, αναφέρεται σε μια κατάσταση οικονομικής δυσκολίας. Μια φωνή προέρχεται από κάπου ανάμεσα στα τέσσερα όντα λέει, «χοϊνίξ σίτου δηναρίου, και τρεις χοϊνικές κριθής δηναρίου». . Με άλλα λόγια, οι μισθοί μιας ολόκληρης ημέρας για μια ποσότητα σιταριού που θα επαρκέσει για ένα άτομο μόνο μία ημέρα (πρβλ. 20: 2). Με αυτές τις ποσότητες ένας άντρας θα μπορούσε να συντηρήσει τον εαυτό του, αλλά τι γίνεται με την οικογένειά του; Είναι αλήθεια ότι μπορούσε να αγοράσει το κριθάρι, το πιο χονδροειδές φαγητό, στο ένα τρίτο της τιμής και, ως εκ τούτου, να προμηθεύσει για την οικογένεια του. Αλλά είναι όλα τα τρόφιμα που χρειάζεται μια οικογένεια; Τι γίνεται με όλες τις άλλες ανάγκες; Όταν επικρατούν τέτοιες τιμές, καθίσταται πολύ δύσκολο για ένα άτομο να έχει αρκετά για τη συντήρηση. Δεν είναι πείνα, αυτή καθαυτή, όπως αναφέρεται εδώ. για αυτές τις τιμές, αν και υψηλές, δεν είναι καθόλου τιμές λιμού³⁶. Εκτός αυτού, μπορεί κανείς να πάρει όλα το σιτάρι που θέλει, με την προϋπόθεση ότι έχει τα χρήματα για να το πληρώσει! Αλλά αυτό είναι ακριβώς το σημείο. Πώς μπορεί ένας άντρας που κερδίζει πολύ λίγα να προμηθεύσει για την οικογένειά του όταν οι τιμές είναι τόσο υψηλές; Μια συγκεκριμένη τάξη ανθρώπων θα καταπιεσθεί. Σε λίγο θα μάθουμε ποια ομάδα ανθρώπων υποδεικνύεται.

Η φωνή συνεχίζει: «και τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης..» Το λάδι και το κρασί, που αντιπροσωπεύει όλες τις ανέσεις της ζωής, είναι άφθονα! Αλλά αυτά είναι τελείως πέρα από τις δυνατότητες του άντρα που έχει τόσο χαμηλό εισόδημα ώστε με δυσκολία να παρέχει ένα φτωχικό φαγητό για την οικογένειά του. Τώρα έχουμε ολόκληρη την εικόνα: βλέπουμε οι πλούσιοι απολαμβάνουν το φαγητό τους σε αφθονία και όλες τις ανέσεις της ζωής. Όμως οι φτωχοί δεν έχουν αρκετά για να κρατήσουν το σώμα και την ψυχή μαζί.

Το ερώτημα προκύπτει, όταν ο Βλέπων αναφέρεται σε αυτούς τους φτωχούς ανθρώπους που είναι σκληρά καταπιεσμένοι, ποιους σκέφτεται; Η απάντηση είναι προφανής. Όσοι πιστεύουν ήταν φτωχοί, δεν έχουν τις ανέσεις που απολάμβαναν άλλοι, αυτό είναι πολύ ξεκάθαρο από το βιβλίο της Αποκάλυψης. Οι πρώτοι αναγνώστες θα το καταλάβαιναν αμέσως το σύμβολο. Από την ίδια την Αποκάλυψη λαμβάνουμε τις ακόλουθες πληροφορίες σε σχέση με τις οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στην Εκκλησία εκείνη την εποχή. Μαθαίνουμε, πρώτα απ' όλα, ότι κανείς δεν θα μπορούσε να παραμείνει μέλος του εμπορικού συνδικάτου του, χωρίς να θυσιάζει τις θρησκευτικές αρχές και τις πεποιθήσεις του³⁷.¹ Και αν ένα άτομο αποσυρόταν από έναν τέτοιο οργανισμό; Απαιτεί πολύ λίγη φαντασία να συνειδητοποιήσουμε ότι το αποτέλεσμα μιας τέτοιας απόσυρσης θα ήταν σημαντική απώλεια και φυσική ταλαιπωρία.

Και, επίσης, μαθαίνουμε ότι όποιος δεν είχε «το χάραγμα του θηρίου» δεν θα μπορούσε να αγοράσει ή να πουλήσει (βλ. Απ.. 13: 17).

Αυτό δεν ήταν αλήθεια καθ' όλη τη διάρκεια των αιώνων; Δεν είναι η αρχή της ανθρώπινης συμπεριφοράς να καταπιέζει τους πιστούς και να τους κάνει να υποφέρουν από σωματικές ανάγκες; Πως Συχνά τα παιδιά του Θεού έχουν εκδιωχθεί από τη δουλειά, τις επιχειρήσεις τους ή το επάγγελμά τους, επειδή επέμεναν να είναι πιστοί στις πεποιθήσεις τους; Ένας άντρας, για παράδειγμα, αρνείται να εργαστεί την Ημέρα του Κυρίου και απολύεται. Σαν αποτέλεσμα αναγκάζεται να αναλάβει άλλη δουλειά με χαμηλότερους μισθούς. Έχει μια οικογένεια για υποστήριξη. Θα ήταν μάταιο να ψάξει για ανέσεις ή πολυτέλειες στο σπίτι του. Άλλος, για λόγους συνείδησης, αρνείται να προσχωρήσει σε μια εργατική οργάνωση που

τηρεί μια πολιτική βίας, με αποτέλεσμα να χάνει και τη δουλειά του. Ο πλούσιος καταπιεστής, εν τω μεταξύ, έχει αφθονία. Κανείς δεν καταστρέφει το κρασί και το λάδι του. Ο δεύτερος και ο τρίτος αναβάτης ανήκουν μαζί. Και οι δύο περιγράφουν την δίωξη των ανθρώπων του Θεού. Μερικοί πιστοί σφαγιάζονται. Το αίμα τους χύνεται. Αυτοί είναι οι μάρτυρες με την πιο περιορισμένη έννοια αυτού του όρου. Το δεύτερο (κόκκινο-πυρρό) άλογο και ο αναβάτης του το περιγράφουν. Αλλά δεν υποφέρουν όλοι οι πιστοί πραγματικό μαρτύριο υπό αυτήν την έννοια. Ωστόσο, με την ευρύτερη έννοια, και οι άλλοι είναι μάρτυρες. Υποφέρουν από φτώχεια και δυσκολίες (πρβλ. Α΄ Κορ. 1: 26). Το μαύρο άλογο και ο αναβάτης του μπορεί να φανεί ότι με την αποστολή του να προκαλεί τρόμο, εξαπλώνει την καταπίεση, αδικία και οικονομική δυσκολία σε όλους τους αιώνες της ύπαρξης της Εκκλησίας. Αλλά αυτή η μορφή δίωξης είναι επίσης ένα όργανο στο χέρι του Χριστού για την προώθηση του βασιλείου Του. Το άτομο που νιώθει τη σκληρή καταπίεση αισθάνεται τη δική του εξάρτηση από τον Θεό.

Έτσι, ο δεύτερος και ο τρίτος αναβάτης περιγράφουν εκείνα τα δεινά που με ένα πολύ ειδικό τρόπο επηρεάζουν τους πιστούς. Συμβολίζουν ότι σε ολόκληρο το σύνολο της Οικονομίας ο κόσμος θα διώξει την Εκκλησία με κάθε δυνατό τρόπο. Ας θυμηθούμε ότι αναφέρονται οι δύο μορφές δίωξης, δηλαδή η σφαγή και η αδικία ή η οικονομική δυσκολία, αντιπροσωπεύουν όλες τις μορφές.

d. Το πρασινοκίτρινο (χλωρό) άλογο

Αλλά άραγε είναι αυτές οι μόνες δοκιμασίες μέσω των οποίων η Εκκλησία πρέπει να περάσει προς την αιώνια δόξα; Όχι, δεν είναι έτσι. Όπως και στο Κατά Ματθαίον 24, Μάρκος 13, και Λουκάς 21 υπάρχει μια αναφορά για μια δεύτερη ομάδα δοκιμασιών, όπως εδώ. Υπάρχουν δεινά που υποφέρει ο πιστός μαζί με τον κόσμο, για τον απλό λόγο ότι είναι στον κόσμο. Σε αυτήν την κατηγορία δοκιμασιών το τέταρτο άλογο και ο αναβάτης του τραβάει την προσοχή μας.

Ανοίγει η τέταρτη σφραγίδα. Το τέταρτο ον λέγει, «έρχου». Τώρα βλέπει ένα χλωμό ή πρασινωπό άλογο.³⁸ Είναι ένα άλογο με ένα πολύ άρρωστο φρικτό χρώμα, συμβολικό της ασθένειας και του θανάτου. Πάνω³⁹ σ' αυτό το άλογο κάθεται ένας αναβάτης του οποίου το όνομα είναι ο Θάνατος. Εννοείται γενικά ο θάνατος· ναι, ο θάνατος στην πιο καθολική του μορφή, γιατί τα όργανα του θανάτου που αναφέρονται εδώ επηρεάζουν τόσο τους πιστούς όσο και τους απίστευτους. Ο ἄδης⁴⁰, όπως πάντα, είναι αυτός που τρέχει από πίσω. Ο θάνατος σφάζει, και ο Ἄδης – που συμβολίζει την κατάσταση της ασώματης ύπαρξης – συγκεντρώνει τους σφαγμένους⁴¹. Ωστόσο, ο Θάνατος και ο Ἄδης δεν μπορούν να κάνουν ό, τι θέλουν. Δεν μπορούν να κάνουν τίποτα πέρα από αυτό που επιτρέπεται από τη θείκη άδεια. Αυτό τονίζεται για την παρηγορία των πιστών. Διαβάζουμε ότι η εξουσία δίνεται στον Θάνατο και στον Ἄδη. Η σφαίρα δραστηριότητάς τους, επιπλέον, είναι σίγουρα περιορισμένη. παρόλο που αυτό που τους δίνεται είναι πολύ μεγάλο, που είναι το ένα τέταρτο της γης, αλλά έχει τα όριά του που ήταν σίγουρα καθορισμένα από το θείο διάταγμα που εκτελείται από το Αρνίο. Είναι το ένα τέταρτο, όχι περισσότερο!

Σε αυτούς έχει δοθεί η εξουσία να σκοτώσουν «ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῶ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.». Αυτά είναι τέσσερα δεινά που δεν έχουν περιγραφεί στη δεύτερη και τρίτη σφραγίδα. Αυτό το εδάφιο είναι σίγουρα ριζωμένο στο Ιεζεκιήλ 14:21. Παρατηρήστε την πολύ κοντινή ομοιότητα: «ἐὰν δὲ καὶ τὰς τέσσαρας ἐκδικήσεις μου τὰς πονηράς, ῥομφαίαν καὶ λιμὸν καὶ θηρία πονηρὰ καὶ θάνατον, ἐξαποστείλω ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ τοῦ ἐξολοθρευῆσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος καὶ ἰδοὺ ὑπολελειμμένοι ἐν αὐτῇ (Καὶ τῶρα, ἐγὼ ὁ Κύριος ὁ Θεός λέω: Θα στείλω ἐναντίον τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὶς τέσσαρες θανατηφόρες τιμωρίες μου: δηλαδή τους εχθρούς, την πείνα, τα ἀγρία θηρία καὶ τὴν ἀρρώστια – ὅλα μαζί – για να εξαφανίσουν ἀπ' αὐτὴν ἀνθρώπους καὶ ζῶα! Νομίζετε ὅτι θα γλιτώσει κανείς; Κι ὁμως! Μερικοὶ ἀπ' αὐτούς, ἄντρες καὶ γυναῖκες, θα ἐπιζήσουν στὴν πόλη. .)» Εδώ (Απ. 6: 8) είναι τα ίδια τέσσερα δεινά που αναφέρονται σχεδόν στην ίδια σειρά.

Πρώτον, αναφέρεται ο σκοτωμός με το σπαθί. Εδώ δεν διαβάζουμε «σε σφαγή «όπως στη δεύτερη σφραγίδα, αλλά» αποκτεΐναι έν ρομφαία». Επίσης ο όρος ρομφαία μεταφράστηκε σε μεταφράσεις με τον όρο «ξίφος» και είναι διαφορετικός. Δεν είναι η μάχαιρα αλλά η ρομφαία. Δεν είναι το θυσιαστικό μαχαίρι ή κοντό και φαρδύ σπαθί, αλλά το μακρύ και βαρύ μεγάλο σπαθί, όπως αυτό με το οποίο ο Δαβίδ έκοψε το κεφάλι του Γολιάθ. Στη μετάφραση LXX του Ιεζεκιήλ 14: 21 βρίσκουμε την ίδια λέξη (ρομφαία) που χρησιμοποιείται εδώ στην Αποκάλυψη 6: 8. Εδώ είναι πόλεμος! Αυτοί οι σχολιαστές που υποστηρίζουν ότι το δεύτερο άλογο και ο αναβάτης του αναφέρονται στον πόλεμο, αντιμετωπίζουν δυσκολίες όταν έρχονται να εξηγήσουν το τέταρτο άλογο. Και αν, επιπλέον, έχουν ερμηνεύσει την τρίτη σφραγίδα ως ένδειξη λιμού, τότε εξ ολοκλήρου δεν ξέρουν τι να κάνουν με την τέταρτη σφραγίδα που επίσης δείχνει πείνα. Αναζητούν επίσης μια διέξοδο από τη δυσκολία τους διδάσκοντας ότι τα δεινά της δεύτερης και τρίτης σφραγίδας επαναλαμβάνονται κάτω από την τέταρτη – μία μάλλον απίθανη και ακατανόητη επανάληψη – ή αυτό που περιγράφεται κάτω από την τέταρτη σφραγίδα είναι μια παρεμβολή⁴². Αυτό, φυσικά, είναι πολύ βολικός τρόπος να ξεφορτωθείς ένα πρόβλημα. Κατηγορήστε για αυτό το γραμματέα!

Η προσεκτική μελέτη αποκαλύπτει, ωστόσο, ότι αυτές οι τέσσερις σφραγίδες υποδηλώνουν τύπους δεινών που διακρίνονται εύκολα. Η τέταρτη σφραγίδα, εξάλλου, περιγράφει τέσσερα⁴³ καθολικά δεινά. Τα βλέπουμε εδώ από την άποψη της σημασίας τους για την Εκκλησία. Πόλεμος, όχι μόνο ένας συγκεκριμένος πόλεμος αλλά πόλεμος μεταξύ των εθνών οπουδήποτε και οποτεδήποτε συμβαίνει καθ' όλη τη διάρκεια της Οικονομίας αναφέρεται ως το πρώτο Δεινό . Ότι το ξίφος (ρομφαία) αναφέρεται στον πόλεμο είναι σαφές με βάση τις περικοπές Αποκάλυψης 2: 16 · 19: 21.

Στη συνέχεια, αναφέρεται η πείνα ή ο λιμός. Αυτό, επίσης, είναι ένα πολύ γενικό πρόβλημα, που αναφέρεται συχνά στη Βίβλο. Όταν μια πόλη είναι πολιορκημένη σε περίοδο πολέμου, ο λιμός συχνά ακολουθεί.

Η πείνα, με τη σειρά της, ακολουθείται συχνά ή σχετίζεται με το λοιμό. Ο λοιμός, τόσο εδώ όσο και στη μετάφραση LXX του Ιεζεκιήλ 14: 21, ονομάζεται 'θάνατος'. Όπως και σήμερα τον ονομάζουμε Μαύρο Θάνατο. Όπως αναφέρεται εδώ σε σχέση με την πείνα, είναι πιθανό ότι η νόσος είναι πράγματι, η βουβωνική πανώλης, εννοείται.⁴⁴ Όποιος ενδιαφέρεται για μια συναρπαστική περιγραφή αυτού που θεωρούμε ότι είναι η βουβωνική πανώλης πρέπει να διαβάσει Α΄ Σαμουήλ 5-7.⁴⁵ Για τη πολύ στενή σχέση μεταξύ πείνας και λοιμού βλ. Ιερεμίας 21: 6-9; Λουκάς 21: 11.

Τέλος, όπως και στον Ιεζεκιήλ, το ίδιο και εδώ αναφέρονται τα άγρια θηρία. (Βλέπε Β΄ Βα. 17: 25.) Αυτά τα άγρια θηρία, επίσης, δεν κάνουν διάκριση μεταξύ πιστών και άπιστων. Κομματιάζουν και καταβροχθίζουν ό, τι μπορούν να αρπάξουν, είτε μέσα ή έξω από τα ρωμαϊκά αμφιθέατρα.

Έτσι και οι τέσσερις αιτίες θανάτου—πόλεμος, λιμός, λοιμός, άγρια θηρία—είναι γενικού χαρακτήρα. Αυτά τα τέσσερα, επιπλέον, είναι συμβολικά όλων των καθολικών δεινών που υποφέρουν οι πιστοί μαζί με την υπόλοιπη ανθρωπότητα σε ολόκληρο το σύνολο της Οικονομίας. Ωστόσο, όσον αφορά την Εκκλησία, αυτά τα δεινά έχουν μια πολύ συγκεκριμένη έννοια. Ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός χρησιμοποιεί αυτά τα δεινά ως όργανα, για τον αγιασμό της Εκκλησίας Του και επέκταση της βασιλείας Του.

Καταλήξαμε στο ακόλουθο συμπέρασμα σχετικά με την έννοια των τεσσάρων υπέων της Αποκάλυψης:

Ο αναβάτης στο άσπρο άλογο είναι ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός

Ο αναβάτης στο κόκκινο άλογο αντιπροσωπεύει τη σφαγή.

Ο αναβάτης στο μαύρο άλογο αντιπροσωπεύει την οικονομική δυσκολία και φτώχεια οφειλόμενη στην αδικία.

Η δεύτερη και η τρίτη σφραγίδα συμβολίζουν τον άμεσο διωγμό της Εκκλησίας από τον κόσμο.

Ο αναβάτης στο πρασινοκίτρινο άλογο αντιπροσωπεύει τον Θάνατο, τη ρομφαία (πόλεμος), τον λιμό, τον λοιμό, τα άγρια θηρία. Αυτά είναι τα κοινά δεινά της ανθρωπότητας που περιγράφονται εδώ από την άποψη της επίδρασής τους στη Βασιλεία του Θεού.

6. Η κραυγή των μαρτύρων (6:9-11)

«Καί ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου ἣν εἶχον· καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλη λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικοῦντων ἐπὶ τῆς γῆς;(Εἶδα κάτω από το θυσιαστήριο τις ψυχές εκείνων που σφαγιάστηκαν για το λόγο του Θεού και για τη μαρτυρία που έδωσαν για το Αρνίο. Αυτοί κραύγασαν με δυνατή φωνή: «Ὡς πότε, επιτέλους, Δέσποτα ἅγιο και ἀληθινέ; Πότε θα έρθει η κρίση σου; Πότε θα πάρεις πίσω το αίμα μας απ' τους κατοίκους της γης) »

Μην ξεχνάτε ότι αυτό που βλέπει ο Ιωάννης δεν είναι ο ουρανόσχημο το ίδιο το σύμπαν αλλά ένα συμβολικό όραμα. Σε αυτό το όραμα ο απόστολος βλέπει τον βωμό, ο οποίος εδώ εμφανίζεται ως ο βωμός της προσφοράς ολοκαυτωμάτων στη βάση του οποίου το αίμα των σφαγμένων ζώα έπρεπε να χυθεί (Λευ. 4: 7). Κάτω από αυτόν τον βωμό ο Ιωάννης βλέπει το αίμα των σφαγέντων αγίων. Είδε τις ψυχές τους, «ή γάρ ψυχή πάσης σαρκός αἷμα αὐτοῦ ἐστὶ.»(Λευ. 17: 11). Είχαν προσφέρει τη ζωή τους ως θυσία, έχοντας προσκολληθεί επίμονα στην μαρτυρία που είχαν λάβει σχετικά με τον Χριστό και τη σωτηρία σε Αυτόν. Αυτές είναι οι ψυχές που κατά τη δεύτερη σφραγίδα σφάζονταν.⁴⁶ Αυτές οι ψυχές ζητούν εκδίκηση για εκείνους που τους έχουν σφαγιάσει.

Ανακύπτει το ερώτημα, πώς μπορούμε να εναρμονίσουμε αυτήν την κραυγή για κρίση και εκδίκηση με την προσευχή του Χριστού για τους εχθρούς Του (Λκ. 23: 34) και με τη προσευχή του Στεφάνου «Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.»; Απαντούμε, σε αυτά, ότι αυτοί οι μάρτυρες δεν επικαλούνται τιμωρία για το δικό τους σκοπό, αλλά για χάρη του Θεού. Αυτοί οι ἅγιοι έχουν σφαγιαστεί επειδή έδωσαν την πίστη τους και την εμπιστοσύνη στον Θεό. Κατά τη σφαγή τους, ο κόσμος Τον περιφρόνησε! Δεν επιβεβαιώνει ο ίδιος ο Θεός ότι το αίμα των αγίων Του φωνάζει για οργή; (Γεν. 4: 10; βλ. Εβρ. 11: 4.) Ασημαντα άτομα, απλοί κάτοικοι της γης, αψηφούν τον Ἄγιο, ἀληθινό και κυρίαρχο Κύριο του σύμπαντος. Προκάλεσαν τα γνωρίσματα—χαρακτηριστικά Του. Εάν δεν δοθεί πλήρης τιμωρία, η δικαιοσύνη του Θεού και η κυριαρχία Του δεν θα λάμψει στην πλήρη και τέλεια λάμψη της. Όχι, ο ἅγιος μέσα στη δόξα δεν επιθυμεί προσωπική εκδίκηση περισσότερο από ό, τι ο Στέφανος, αλλά αυτός λαχταρά για την έλευση εκείνης της μεγάλης ημέρας, όταν το μεγαλείο και η αγιότητα, η κυριαρχία και η δικαιοσύνη του Θεού στον Χριστό θα αποκαλυφθούν δημόσια.

Στον καθένα από αυτούς τους σφαγμένους δίνεται μια, θαυμάσια «στολή λευκή», που συμβολίζει τη δικαιοσύνη, την αγιότητα και τη γιορτή. Σε αυτούς δίνεται η διαβεβαίωση ότι οι προσευχές τους θα απαντηθούν αλλά ο χρόνος για την ημέρα της κρίσης δεν έχει φτάσει ακόμη. Έτσι, αυτές οι ψυχές των μαρτύρων πρέπει να απολαμβάνουν ουράνια ανάπαυλα «ἔτι χρόνον μικρόν» έως ότου έρθουν ὅλοι οι εκλεκτοί μέσα στην ποιμήνη και ο αριθμός των μαρτύρων είναι πλήρης. Ο Θεός γνωρίζει τον ακριβή αριθμό. Έχει οριστεί από την αιωνιότητα στο διάταγμα Του. Μέχρι να πραγματοποιηθεί η συμπλήρωση αυτού του αριθμού στη γη δεν μπορεί να έρθει η ημέρα της τελικής κρίσης.

7. Η τελική κρίση (6:12-17)

Η έκτη σφραγίδα, συνεπώς, εισάγει⁴⁷ την ημέρα της κρίσης. Περιγράφει μια μεγάλη καταστροφή στο τέλος αυτής της εποχής. Ο φόβος και ο τρόμος, το δέος και η ανησυχία εκείνης της ημέρας απεικονίζεται κάτω από το διπλό συμβολισμό της κατάρρευσης του σύμπαντος και μιας τελείως τρομοκρατημένης ανθρώπινης φυλής.

Ο τρόμος αυτής της μεγάλης ημέρας αναφέρεται, φυσικά, μόνο στους κακούς. Αλλά λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πιστοί θα είναι λίγοι σε αριθμό τη στιγμή της δεύτερης Έλευσης (Λκ. 18: 8), μπορούμε να πούμε ότι ο κόσμος γενικά καταλαμβάνεται από πανικό. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι αυτή η τελική έκχυση της θεικής οργής πάνω στην ανθρωπότητα περιγράφεται κάτω από την έκτη σφραγίδα - έξι, ή μάλλον εξακόσια εξήντα έξι, που είναι ο αριθμός του ανθρώπου (Απ. 13: 18) —και αναπαρίσταται ότι επηρεάζει έξι αντικείμενα της δημιουργίας· και όπως διανέμεται μεταξύ έξι τάξεων ανθρωπών⁴⁸.

Παρατηρήστε τα έξι αντικείμενα που απαριθμούνται σε αυτήν τη συμβολική περιγραφή του τρόμου της ημέρας της κρίσης.

Πρώτον, υπάρχει ένας μεγάλος σεισμός (πρβλ. Ειδικά Ιεζ. 38: 19 · Ιωήλ2:10; Αμ. 8: 8· Μτ.24: 29). Φανταστείτε την μόνοι σας: η γη ανεβαίνει και πέφτει σε γρήγορα κύματα, ως ένδειξη της δύναμης και του θυμού του Θεού.

Στη συνέχεια, σε σχέση με αυτόν τον σεισμό, ο ήλιος γίνεται μαύρος ως «σάκκος τρίχινος» και η πανσέληνος γίνεται αίμα. Το σκοτάδι του ουρανού συχνά συνοδεύει σεισμούς. Ωστόσο, κάτι παραπάνω είναι ο σκοπός από αυτό που συμβολίζει αυτή η περιγραφή. Αυτό δεν είναι απλώς σκοτάδι ή ακόμη και μία έκλειψη, γιατί το ίδιο το φως του ήλιου σβήνει και το φεγγάρι παίρνει το χρώμα του αίματος. Στην εικόνα που βλέπει ο Ιωάννης όλα αυτά είναι πολύ πραγματικά. Ωστόσο, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στο να καταλήξουμε σε συμπεράσματα. Ας κοιτάξουμε την εικόνα ως σύνολο.⁴⁹ Δεν έχουμε κανένα δικαίωμα, βάσει αυτής της περιγραφής, να εξαγάγουμε συμπεράσματα σχετικά με τις ακριβείς αλλαγές που θα πραγματοποιηθούν στα ουράνια σώματα στο τέλος αυτής της παρούσας εποχής. Αυτό που έχουμε εδώ είναι μια συμβολική εικόνα του τρόμου της ημέρας της Κρίσεως. Το σύμβολο, στο σύνολό του, διδάσκει μόνο ένα μάθημα, δηλαδή, ότι η τελική και πλήρης έκχυση της οργής του Θεού σε έναν κόσμο που έχει διώξει την Εκκλησία θα είναι πραγματικά τρομερή.

Έχουν αναφερθεί τρία αντικείμενα, δηλαδή, σεισμός, ήλιος και φεγγάρι. Το τέταρτο είναι τα αστέρια του ουρανού που πέφτουν στη γη, σαν τη συκιά που ρίχνει τα χειμερινά σύκα της σύκα όταν κλονίζεται από έναν βίαιο άνεμο. Χωρίς αμφιβολία ο Ιωάννης είχε συχνά δει εκείνα τα πρώιμα σύκα που είναι κρυμμένα κάτω από τα φύλλα μέχρι να ξεραθούν και να έρθουν κάτω σαν βροχή όταν ένας βίαιος άνεμος ταρακουνάει τα δέντρα. Σε μια παρόμοια βροχή τα αστέρια φαίνονται να πέφτουν από τις τροχιές τους. Πέφτουν στη γη. Όχι κομήτες, ή μετεωρίτες, αλλά αστέρια. Λέτε: πώς είναι δυνατόν αυτό; Η γη είναι επίσης ένα εντελώς μικρό σώμα για να πέσει πάνω της έστω και ένα αστέρι. Και πάλι, σας υπενθυμίζουμε ότι αυτό είναι μία εικόνα. Στις εικόνες είναι δυνατά πράγματα που δεν είναι δυνατά στην πραγματικότητα. Όταν το λέμε αυτό, δεν αρνούμαστε, φυσικά, ότι θα υπάρξει μια πιο διεξοδική διαταραχή της θέσης των ουράνιων σωμάτων και ότι θα γίνει η ανασυγκρότηση του σύμπαντος, σε σχέση με το τέλος αυτής της εποχής. Η Γραφή διδάσκει πολύ καθαρά αυτό (Β' Πε. 3: 10, 12 κ.λπ.). Ούτε αρνούμαστε καθόλου ότι αυτό το απόσπασμα αναφέρεται σε αυτό το γεγονός (πρβλ. 24:39). Αλλά το κύριο σημείο της περικοπής μας είναι αυτό: τονίζει τον τρόπο της ημέρας της οργής για τους κακούς. Η διάλυση των στοιχείων, ο σεισμός, τα αστέρια, κ.λπ., προσθέτουν τρόπο στην εικόνα.

Σε αυτήν την πολύ ζωντανή και εντυπωσιακή εικόνα, ο Ιωάννης βλέπει τον ίδιο τον ουρανό να κουλουριάζεται σαν κομμάτι χαρτί (βλ. Ησ. 34: 4). Το έκτο και τελευταίο αντικείμενο που

αναφέρεται είναι «πᾶν ὄρος καὶ νῆσος». Αυτά τα βουνά και τα νησιά εντελώς εξαφανίζονται, απομακρύνονται από τη θέση τους.

Και πάλι, προσπαθήστε να απεικονίσετε αυτό που είδε ο Ιωάννης, βλέποντας την εικόνα ως σύνολο: ο ίδιος ο ουρανός κυρτώνεται σαν κομμάτι χαρτί, «ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον» (σαν βιβλίο = κύλινδρος). Του ήλιου, το φως σβήνεται έτσι ώστε να μοιάζει με ένα μαύρο σάκο που χρησιμοποιείται στο πένθος· η μεγάλη, πανσέληνος, φαίνεται τώρα ως μια τεράστια αιματηρή μπάλα, τα αστέρια, φύγανε από τις τροχιές τους και πέφτουν στη γη σε μεγάλες βροχές· η ίδια η γη τρέμει βίαια, έτσι ώστε κάθε σπίτι να συντρίβεται στο έδαφος· και κάθε βουνό και το νησί εξαφανίζεται ξαφνικά. Τι εικόνα φόβου και απελπισίας σύγχυσης και ανησυχίας - για τους κακούς!

Παρατηρήστε τώρα τις έξι τάξεις της ανθρωπότητας στις οποίες πέφτει αυτός ο τρόμος. Πρώτον, οι βασιλιάδες της γης, οι δικτάτορες και οι υπέρτατοι πολιτικοί ηγέτες αυτής της γης. Δεύτερον, οι μεγιστάνες, οι επόμενοι που έχουν εξουσία μετά τους βασιλιάδες. Τρίτον, τους αξιωματικούς (χιλιάρχους), τους στρατιωτικούς δικτάτορες και τους στρατηγούς. Τέταρτον, οι πλούσιοι, οι ηγέτες στο εμπόριο και τη βιομηχανία. Αυτοί είναι οι καπιταλιστές, οι μεγάλοι τραπεζίτες οι ισχυροί οικονομικοί παράγοντες. Πέμπτο, οι ισχυροί άνδρες, αυτοί που ασκούν ισχυρή επιρροή σε οποιαδήποτε σφαίρα, φυσική ή εκπαιδευτική. Τέλος, κάθε σκλάβος και ελεύθερος, ολόκληρες οι κατώτερες τάξεις, αποτελούμενες από εκείνους που εξακολουθούσαν να υπηρετούν ως σκλάβοι ή εκείνοι που είχαν απελευθερωθεί από τη δουλεία.

Έτσι, κάτω από τον συμβολισμό αυτών των έξι τάξεων, ο Ιωάννης βλέπει ολόκληρο τον Ά-θεο κόσμο να καταλαμβάνεται με ένα ξαφνικό φόβο. Τους βλέπει τρομοκρατημένους και να έχουν τραπεί σε φυγή, φεύγουν από κάτι πολύ πιο τρομερό από τα βουνά που καταρρέουν και τα βράχια που πέφτουνε. Ζητούν την ασφάλεια ακόμη και στον ίδιο τον θάνατο. Εύχονται να έρθει ο θάνατος σ' αυτούς—ο Ιωάννης ακούει κραυγές από αγωνία που λέγονται από χιλιάδες φωνές. Από βασιλιάδες και σκλάβους, από μεγιστάνες και δούλους, είναι όλοι παγιδευμένοι στην ίδια αγωνία απελπισίας που έχουν φέρει πάνω τους. Ακούγεται ο φοβερός θρήνος: «πέσατε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι (Πέστε πάνω μας και κρύψτε μας απ' αυτόν που κάθεται στο θρόνο κι από την οργή του Ἀρνίου. Ἔφτασε η μεγάλη ημέρα της οργής του· ποιος μπορεί να την αντέξει); »Η πόρτα της χάριτος είναι κλειστή για πάντα, εκείνη η μέρα έφτασε!

Ωστόσο, παρόλο που η τελική και η πλήρης ανταπόδοση δεν θα δοθεί μέχρι την ημέρα της κρίσης, ακόμη και τώρα κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής, οι κρίσεις αποστέλλονται στη γη επειδή οι πονηροί διώκουν τα παιδιά του Θεού. Σε όλη την ιστορία οι σφραγίδες του διωγμού δίνουν τη θέση τους στις σάλπιγγες της κρίσης. Αυτή είναι μια αρχή στη θεϊκή ηθική κυβέρνηση αυτού του κόσμου. Πρέπει να διαβάσουμε τα γεγονότα που συμβαίνουν τώρα υπό το φως αυτής της αρχής.

8. Το σφραγισμένο πλήθος (7:1-17)

Στα κεφάλαια 8 και 9 περιγράφονται οι σάλπιγγες κρίσης που εμφανίζονται μετά το άνοιγμα της έβδομης σφραγίδας. Αλλά ακόμη και στην αρχή του κεφαλαίου 7 όλα φαίνονται να είναι έτοιμα για την εκτέλεση αυτών των αποφάσεων. Τότε, γιατί δεν πέφτουν στους άπιστους; Όλα είναι σε ετοιμότητα: οι άνεμοι της δυστυχίας πρόκειται να ξεκινήσουν για την αποστολή τους που θα είναι η καταστροφή· οι τέσσερις άγγελοι – τέσσερις επειδή αυτοί ελέγχουν τους παράγοντες που προκαλούν την καταστροφή σε όλη τη γη, προς κάθε κατεύθυνση, βόρεια, νότια, ανατολικά και δυτικά – όλοι είναι προετοιμασμένοι για το καθήκον τους να επιφέρουν τη θλίψη στη γη και στη θάλασσα (Αποκάλυψη 7: 2). Τότε ξαφνικά, δραματικά, ο Ιωάννης βλέπει άλλο άγγελο που ανεβαίνει από τα ανατολικά. Έχει τη σφραγίδα του ζωντανού Θεού. Φωνάζει τους τέσσερις αγγέλους που ελέγχουν ή κρατούν τον έλεγχο

των τεσσάρων ανέμων της κρίσης. Με δυνατή φωνή τους λέει: «μη ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. (Μην καταστρέψετε τη γη μήτε τη θάλασσα μήτε τα δέντρα, ὥσπου να σφραγίσουμε αυτούς που ανήκουν στο Θεό μας, βάζοντας σημάδι στο μέτωπό τους). » Αυτά τα δεινά είναι τιμωρίες για τον κακό, και διώκτη κόσμο. Αυτοί δε θα σε βλάψουν, αν η σφραγίδα του Θεού είναι στο μέτωπό σου. Ο Κύριος έχει βάλει στον Χριστό την ανομία ὄλων των πιστών (Ησ. 53: 6). Να είστε βέβαιοι ότι «ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν (αν κανείς αγαπά το Θεό, ο Θεός κάνει τα πάντα να συντελούν στο καλό του. Αυτό ισχύει για ὅσους κάλεσε ο Θεός σύμφωνα με το λυτρωτικό του σχέδιο)» (Ρωμ. 8: 28).

Αυτή η σφράγιση είναι το πιο πολύτιμο πράγμα κάτω από τον ουρανό. Η Γραφή μιλάει για τη σφραγίδα με μια τριπλή έννοια. Πρώτα απ' ὅλα, μια σφραγίδα προστατεύει από παραβιάσεις. Ἐτσι, ο τάφος του Ιησού σφραγίστηκε και είχε φρουρά (Ματ 27: 66 · πρβλ. Αποκάλυψη 5: 1). Δεύτερον, μια σφραγίδα *σηματοδοτεῖ* ιδιοκτησία. Ἐτσι, διαβάζουμε στο Τραγούδι του Σολομώντα 8: 6: «θές με ὡς σφραγίδα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου (Βάλε με σαν σφραγίδα στην καρδιά σου).» Τρίτον, μια σφραγίδα πιστοποιεῖ γνήσιο χαρακτήρα. Το διάταγμα με το οποίο πρέπει να εξαφανιστούν ὅλοι οι Εβραῖοι σφραγίστηκε με τη σφραγίδα του Βασιλιά (Εσθ. 3: 12).

Ο Χριστιανός σφραγίζεται με αυτήν την τριπλή έννοια. Ο Πατέρας τον έχει σφραγίσει, γιατί ο πιστός απολαμβάνει την προστασία του Πατέρα καθ' ὅλη τη διάρκεια της ζωής. Ο Υιός ἔχει τον σφραγίσει, γιατί ἔχει αγοράσει και λυτρώσει τον πιστό με το δικό του πολύτιμο αἷμα. Μας ἔχει ιδιοκτησία Του. Το Πνεῦμα τον εἶχε σφραγίσει (Εφεσίους 1: 13), Πιστοποιεῖ ὅτι εἴμαστε γιοι του Θεοῦ (Ρωμ. 8: 15).

Στο απόσπασμα που συζητάμε, η ἔμφαση είναι στην ιδιοκτησία και επακόλουθη προστασία. Παρατηρήστε ὅτι οι γιοι του Θεοῦ είναι σφραγισμένοι «ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν». Στο κεφάλαιο 14 συναντάμε ξανά το ἴδιο σφραγισμένο πλήθος, τους 144.000. Εκεί διαβάζουμε ὅτι ἔχουν στο μέτωπό τους ἔχουν το ὄνομα του Ἀρνίου και το ὄνομα του Πατέρα. Αυτό το ὄνομα, κατὰ πάσα πιθανότητα, είναι η σφραγίδα⁵⁰ (Πρβλ. Απ. 22: 4.)

Ο Ιωάννης ακοῦει τον αριθμό των σφραγισμένων. Δεν βλέπει τον ακριβή αριθμό τους γιατί αυτοί οι σφραγισμένοι είναι ἀκόμα στη γη. Μόνο ο Θεός ξέρει πόσοι πραγματικά σφραγισμένοι ἄνθρωποι υπάρχουν στη γη. Ο αριθμός είναι 144.000. Αυτός, φυσικά, είναι συμβολικός. Πρώτον, ο αριθμός τρία, που δείχνει την Τριάδα, πολλαπλασιάζεται ἐπὶ τέσσερα, που δηλώνει ολόκληρη τη δημιουργία, γιατί οι σφραγισμένοι θα προέρχονται ἀπὸ τα ανατολικά και τα δυτικά, τα βόρεια και τα νότια. Τρεις φορές τέσσερα κάνει δώδεκα. Αυτός ο αριθμός επομένως δείχνει: την Τριάδα (3) που λειτουργεῖ στο σύμπαν (4)⁵¹.

Ὅταν ο Πατέρας μέσω του Υιού εν Πνεύματι εκτελεῖ το ἔργο σωτηρίας Του στη γη - το θεῖο (3) που λειτουργεῖ στο σύμπαν (4) – βλέπουμε στην παλιά οικονομία των δώδεκα (3 × 4) πατριαρχῶν και στη νέα τους δώδεκα αποστόλους. Για να φτάσουμε στη σύλληψη της Εκκλησίας της παλαιάς και της νέας οικονομίας θα πρέπει να πολλαπλασιάσουμε αυτά τα δώδεκα με δώδεκα. Αυτό μας δίνει 144.

Σε πλήρη ἁρμονία με αυτήν την παράσταση διαβάζουμε στην Αποκάλυψη 21 ὅτι η Αγία πόλη της Ιερουσαλήμ ἔχει δώδεκα πύλες και δώδεκα θεμέλια. Σε αυτές τις δώδεκα πύλες ἦταν γραμμένα τα ονόματα των δώδεκα φυλῶν των Υιῶν Ἰσραὴλ. Στα δώδεκα θεμέλια υπήρχαν τα ονόματα των δώδεκα αποστόλων του Ἀρνίου (21: 9–14). Διαβάζουμε ἐπίσης ὅτι ο τοῖχος ἔχει ὕψος 144 πήχεις (21: 17).

Εἶναι πολὺ σαφές, επομένως, ὅτι το σφραγισμένο πλήθος της Αποκάλυψης 7 συμβολίζει ολόκληρη τη στρατευόμενη Εκκλησία της παλαιάς και νέας Οικονομίας. Προκειμένου να τονιστεῖ το γεγονός ὅτι δεν εννοεῖται ἓνα μικρὸ μέρος της Εκκλησίας ἀλλὰ ολόκληρη η στρατευόμενη Εκκλησία, αὐτός ο αριθμός 144 πολλαπλασιάζεται με χίλια. Το χίλια εἶναι 10 × 10 × 10, το οποίο δείχνει ἓναν τέλειο κύβο, μια επαναδιπλασιαζόμενη πληρότητα⁵². (Βλέπε Απ.

21: 16.) Οι 144.000 σφραγισμένοι άνθρωποι από τις δώδεκα φυλές του κυριολεκτικού Ισραήλ συμβολίζουν το πνευματικό Ισραήλ, την Εκκλησία του Θεού στη γη.

Το να πούμε ότι το σύμβολο δείχνει τελικά το Ισραήλ σύμφωνα με τη σάρκα είναι λανθασμένο. Ο απόστολος σίγουρα ήξερε ότι είχαν εξαφανιστεί δέκα από τις δώδεκα φυλές στην Ασσυρία, τουλάχιστον σε μεγάλο βαθμό. ενώ ο Ιούδας και ο Βενιαμίν είχαν χάσει την εθνική τους ύπαρξη όταν έπεσε η Ιερουσαλήμ, το 70 μ.Χ. Επιπλέον, εάν εννοούσε το Ισραήλ σύμφωνα με τη σάρκα, γιατί θα έπρεπε να παραλειφθεί ο Εφραΐμ και ο Δαν; Σίγουρα δεν χάθηκαν όλοι οι άνθρωποι στη φυλή του Δαν. Και πάλι, προσέξτε τη σειρά με την οποία απαριθμούνται οι φυλές. Δεν αναφέρεται πρώτος ο Ρουβήν αλλά ο Ιούδας. Θυμηθείτε ότι ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός ήταν από τη φυλή του Ιούδα (Γεν. 49: 10). Ακόμα και το γεγονός ότι ακριβώς δώδεκα χιλιάδες έχουν σφραγιστεί από κάθε φυλή – η αρμονία στη μέση της ποικιλίας – πρέπει να είναι αρκετή για να μας υποδείξει ότι έχουμε να κάνουμε με ένα σύμβολο, όπως ήδη αναφέρθηκε. Όσον αφορά την έννοια αυτού του συμβόλου, δεν μένουμε στο σκοτάδι. Πρώτον, ο ίδιος ο αριθμός, που είναι το γινόμενο του εκατόν σαράντα τέσσερις επί χίλια, εξηγείται πλήρως στην Αποκάλυψη 21 όπως έχουμε δείξει. Σύμφωνα με αυτό το κεφάλαιο πρέπει να υποδηλώνει την Εκκλησία της παλαιάς και της νέας Οικονομίας. Άλλωστε, στο κεφάλαιο 14 βλέπουμε ξανά το ίδιο πλήθος, τους 144.000. Εδώ μας λέει καθαρά ότι είναι αυτοί που έχουν αγοραστεί από τη γη.

Αντιπροσωπεύουν εκείνους που ακολουθούν το Αρνίο όπου πηγαίνει, και ολόκληρη τη στρατευόμενη Εκκλησία, επομένως, όπως διδάσκεται επίσης σαφώς στην Αποκάλυψη 22: 4⁵³. Ο Χριστός, αφού τους αγόρασε με το δικό του πολύτιμο αίμα, τους κατέχει και ο Πατέρας (μέσω του Χριστού, εν Πνεύματι) τους προστατεύει. Αφήστε τους ανέμους να φυσούν· δεν θα βλάψουν τους ανθρώπους του Θεού. Αφήστε τις κρίσεις να έρθουν. Δεν θα βλάψουν τους εκλεκτούς του!

Μετά από αυτά τα πράγματα ο Ιωάννης βλέπει το πιο ένδοξο από όλα τα οράματα. Είναι η θριαμβεύουσα Εκκλησία όπως θα είναι στην αιωνιότητα και θα μείνει για πάντα στην άμεση παρουσία του Θεού και του θρόνου Του. Είναι ένα μεγάλο πλήθος που κανείς δεν μπορούσε να μετρήσει, αν και ο ακριβής αριθμός είναι γνωστός στον Κύριο (Β΄ Τιμ. 2: 19). Αυτοί συγκεντρώθηκαν από κάθε έθνος και από όλες τις φυλές και τους λαούς και τις γλώσσες,⁵⁴ Είναι σαφές ότι περιλαμβάνονται οι εκλεκτοί του Θεού από το λαό Ισραήλ συμπεριλαμβανομένου: και οι δύο εκπροσωπούνται, τόσο οι Εθνικοί όσο και οι Εβραίοι. Στέκονται μπροστά στο θρόνο και το Αρνίο που τώρα κάθεται στο θρόνο (Αποκάλυψη 5: 7). Για να σταθείτε μπροστά από το θρόνο και το Αρνίο σημαίνει ότι έχεις κοινωνία μαζί Του, το υπηρετείς και μοιράζεσαι τη τιμή Του. Το αμέτρητο πλήθος είναι τυλιγμένο με «στολάς λευκάς». Οι λευκές στολές δείχνουν γιορτή, ευλογία· η λευκότητά τους συμβολίζει τη δικαιοσύνη, την αγιότητα (πρβλ. 7:14). Ο Ιωάννης βλέπει τους ευλογημένους με τα κλαδιά φοινίκων στα χέρια τους. Αυτοί οι φοινίκες δείχνουν τη σωτηρία (Ιω. 12:13). Κατά συνέπεια, αυτό το τεράστιο πλήθος ακούγεται να κραυγάζει με μια μεγάλη φωνή:

«ή σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἄρνιῳ. Κατὰ γράμμα διαβάζουμε «η σωτηρία» και όχι απλώς σωτηρία γενικά αλλά μια πολύ συγκεκριμένη σωτηρία (από την αμαρτία και όλες της τις συνέπειες) που τώρα χαίρονται όλοι οι λυτρωμένοι. Αποδίδουν αυτό το έργο της σωτηρίας στο Θεό και στο Αρνίο, και όχι στη δική τους σοφία ή καλοσύνη. Ομοίως εμείς ψάλλουμε:

Εσύ είσαι, ω Θεέ, η καύχηση μας, η δόξα της ισχύος σου·

Η κυρίαρχη Σου χάρις είναι παντοτινά το φρούριο μας και ο πύργος μας

Υψώνουμε τα κεφάλια μας ψηλά, για το Θεό, την ασπίδα που είναι από πάνω μας·

Δια Αυτού, δια Αυτού μόνο, που η παρουσία Του προχωρά μπροστά,

Φορούμε το Στέφανο της Νίκης, που κανείς εχθρός δεν μπορεί να Τον πάρει.

Θα θριαμβεύσουμε δια του Βασιλέως μας, του εξυψωμένου Θεού του Ισραήλ.

Thou art, O God, our boast, the glory of our power;

Thy sovereign grace is e'er our fortress and our tower.
We lift our heads aloft, for God, our shield, is o'er us;
Through Him, through Him alone, whose presence goes before us,
We'll wear the victor's crown, no more by foes assaulted,
We'll triumph through our King, by Israel's God exalted.'

Οι άγγελοι περικυκλώνουν αυτό το πλήθος των λυτρωμένων (δες το διάγραμμα στη σελ.....) Δίνουν τιμή στο Θεό, και σε ένα διπλό Αμήν και μια επταπλή απόδοση δόξας (7:12)2 δίνουν μαρτυρία ότι συμφωνούν με τη λατρεία της θριαμβεύουσας Εκκλησίας (πρβλ. 5:11). « Καί άπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὔτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς τίνες εἰσὶ καὶ πόθεν ἦλθον; καὶ εἶρηκα αὐτῶ· κύριέ μου, σὺ οἶδας.»

Τώρα είναι ένας πρεσβύτερος που μιλά (7: 13 · πρβλ. 5: 5). Είναι ένας που ξέρει από Βίωμα το νόημα της σωτηρίας. Κάνει μια ερώτηση στον Ιωάννη, όχι με σκοπό να τον ενημερώσει ο απόστολος, αλλά για να τραβήξει την προσοχή του Ιωάννη σε αυτό το αμέτρητο πλήθος· ειδικά, μετά από αυτό το εκπληκτικό θαύμα, δηλαδή, ότι όλα αυτά τα άτομα που κάποτε ήταν αμαρτωλοί είναι τώρα δίκαιοι και άγιοι, ντυμένοι με λευκές στολές. Ο απόστολος, λέγοντας, «κύριέ μου, σὺ οἶδας », δείχνει ότι επιθυμεί να ακούσει την εξήγηση αυτού του μεγάλου θαύματος.

Η εξήγηση που δίνει ο πρεσβύτερος, με τον πιο υπέροχο και ωραίο τρόπο κλείνει αυτό το τμήμα, τα κεφάλαια 4-7. Να θυμάστε συνεχώς ότι αυτό το τμήμα έχει ως θέμα του *Η Εκκλησία μέσα στην θλίψη*. Έχουμε δει τον κόκκινο ίππο της σφαγής, τον μαύρο ίππο της φτώχειας και της αδικίας, τον πρασινοκίτρινο ίππο του Θανάτου. Έχουμε ακούσει τις κραυγές των ψυχών αυτών που είχαν σφαγιαστεί για το Λόγο του Θεού και για την μαρτυρία τους που κράτησαν. Έγινε ξεκάθαρο ότι όλες αυτές οι δοκιμασίες είναι κάτω από τον έλεγχο Αυτού που κάθεται στο θρόνο. Τώρα έγινε ξεκάθαρο για μας ότι η Εκκλησία δεν παραμένει στη θλίψη. Το αναρίθμητο πλήθος αποτελείται από άτομα που ήρθαν έξω από τη μεγάλη θλίψη. Διαβάζομε «οὔτοι εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου, διὰ τοῦτο εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ λατρεύουσιν αὐτῶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῶ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς· οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδ' οὐ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, τὶ τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. (Αυτοὶ εἰναι ἐκεῖνοι που πέρασαν το μεγάλο διωγμό· ἐπλυναν τη στολή τους και τη λεύκαναν με το αίμα του Αρνίου. Γι' αυτό στέκονται μπρος στο θρόνο του Θεού και τον λατρεύουν μέρα και νύχτα στο ναό του, κι αυτός που κάθεται στο θρόνο θα 'ναι πάντα μαζί τους. *Δε θα πεινάσουν πια, ούτε ποτέ θα διψήσουν· δε θα υποφέρουν από τον ήλιο ούτε από άλλον καύσιωνα.* Το Αρνίο που είναι στη μέση του θρόνου σαν καλός βοσκός θα τους κατευθύνει, και θα τους οδηγήσει στις νεροπηγές της ζωής. *Ο Θεός θα εξαφανίσει κάθε δάκρυ απ' τα μάτια του*)»

Ο πρεσβύτερος λέγει στον Ιωάννη ότι αυτοί οι άνθρωποι που είναι ντυμένοι με τις λευκές στολές είναι οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης. Αυτή η θλίψη είναι μεγάλη γιατί περιλαμβάνει τα πάντα: όλους τους διωγμούς και τις δοκιμασίες των ανθρώπων του Θεού, που συμβολίζονται από τις σφραγίδες, όλα περιλαμβάνονται σ' αυτήν. Αυτό δίνει μια ενότητα σε ολόκληρο το τμήμα των κεφαλαίων 4-7. Το σημείο που τονίζεται είναι ότι οι άγιοι εξέρχονται από τις δοκιμασίες. Οι Ολλανδοὶ ἔχουν ἓνα ὄρο για το «πεθαίνω» που πραγματικά σημαίνει «περνάς πέρα από τη θλίψη». Εκφράζει την αλήθεια για το τι συμβαίνει ὅποτε ἓνας πιστός πεθαίνει. Αυτοὶ οἱ άγιοι που βλέπει στο ὄραμα ο Ιωάννης ἔχουν πλύνει τις στολές κα ἔγιναν λευκές εις το αίμα του Αρνίου (πρβλ, Α' Ιω. 1:7· Εβ.9:14). Με άλλα λόγια ἔχουν θέσει την εμπιστοσύνη τους στο αίμα του Ιησού Χριστού που σώζει. Αυτό το αίμα αντιπροσωπεύει την πλήρη απολύτρωση που ο Κύριος μας ἔχει επιτύχει. Τους ἔπλυνε από

την ενοχή και τη μόλυνση της αμαρτίας. Με το κόκκινο αίμα του Χριστού έχουν γίνει λευκές.

Έτσι είναι μπροστά στο θρόνο του Θεού. Μόνο αυτοί που έχουν θέσει την εμπιστοσύνη τους στο Χριστό και στη λύτρωση του εμφανίζονται μπροστά στο θρόνο. Αυτοί τον λατρεύουν με μια αυθόρμητη, χαρούμενη και πλήρη αφοσίωση της καρδιάς. Είναι μια ασταμάτητη λατρεία. Αυτοί οι λυτρωμένοι πιστοί που είναι στη δόξα, επιπλέον έχουν την εμπειρία της πιο γλυκιάς, της πιο πλήρους, και της πιο στενής σχέσης με το Θεό δια του Χριστού· Τον λατρεύουν στον *ναό Του*, δηλαδή στην άμεση παρουσία Του. Αυτός που κάθεται στο θρόνο τους φέρεται σαν να είναι τα δικά Του παιδιά, γιατί έτσι είναι πραγματικά κατά χάρη· η παρουσία Του απλώνεται από πάνω τους σαν μια τέντα. Κατά ένα αρνητικό τρόπο, η σωτηρία τους συνίσταται σε αυτό, ότι έχουν ελευθερωθεί από κάθε μέριμνα, από κάθε ταλαιπωρία, από κάθε μορφή δοκιμασίας και διωγμού: δεν πεινάνε, δεν διψάνε, δεν βρίσκονται πια σε καύσιμα. Το θετικό είναι αυτό, ότι απολαμβάνουν την πιο τέλεια ευδαιμονία· το Αρνίο είναι τώρα ο ποιμένας τους (πρβλ. Ψλ. 23; Ιω. 10: 11,14). Σκεφτείτε λίγο, ένα Αρνίο γίνεται *Ποιμένας!* Αυτό το Αρνίο οδηγεί το ποίμνιο Του στις πηγές του νερού της ζωής. Το νερό εδώ συμβολίζει την αιώνια ζωή και σωτηρία (Ησ. 55: 1; Ιω. 7: 38,39). Οι πηγές του νερού δείχνουν την πηγή της ζωής, γιατί μέσα από το Αρνίο οι λυτρωμένοι έχουν μια αιώνια και αδιάκοπη κοινωνία με τον Πατέρα.

Τελικά το πιο γλυκό σημείο από όλα «και εξαλείψει ο Θεός πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.» Όχι απλώς να σκουπιστούν τα δάκρυα, ή να εξαλειφθούν· εξαλείφονται από τα μάτια έτσι ώστε τίποτε παρά μόνο η τέλεια χαρά, η ευτυχία, η δόξα, και η πιο γλυκιά κοινωνία και η πιο άφθονη ζωή παραμένουν! Και ο ίδιος ο Θεός είναι Αυτός που Δημιούργησε αυτή την τέλεια σωτηρία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

¹ Αυτή η αναπαράσταση όμως, είναι κάτι που αρέσει σε πολλούς προχιλιαστές. Δες την εισαγωγική σημείωση για το βιβλίο της Αποκάλυψης στην Βίβλο Scofield Reference Bible.

² Cf. C. A. Auberlen, *The Prophecies of Daniel and the Revelations of St. John*, pp. 76 ff.

³ Σε διάφορες χρονικές στιγμές στην ιστορία της κοσμογραφίας η γη, ο ήλιος και τα άστρα έχουν τοποθετηθεί στο κέντρο του σύμπαντος.

⁴ Για την αντίθετη άποψη, δες R. C. H. Lenski, *Interpretation of St. John's Revelation*, p. 171.

⁵ Η απόδοση ίασπις ταιριάζει με το Απ. 21: 11. τιμιωτάτω ως λίθω ίασπιδι κρυσταλλίζοντι

⁶ Δες το προηγούμενο τμήμα για το θρόνο

⁷ Cf. R. H. Charles (*op. cit.*, I, pp. 118 ff.) που απαριθμεί διάφορα αντικείμενα που κάνουν διάκριση .

⁸ Έτσι για παράδειγμα, κάθε χερουβ στον Ιεζεκιήλ έχει τέσσερα πρόσωπα, για να βλέπει προς τις τέσσερις κατευθύνσεις ταυτόχρονα, και είναι σε αρμονία με την αποστολή τους, δηλαδή να μεταφέρουν το θρόνο σε οποιαδήποτε κατεύθυνση επιθυμεί ο Κάτοχος του. Στην αποκάλυψη τα χερουβείμ δε μεταφέρουν το θρόνο.

⁹ A. Pieters, *op. cit.*, p. 112.

¹⁰ A. Pieters, *op. cit.*, p. 112.

¹¹ Cf. R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 194.

¹² Cf. τα συνώνυμα στο έργο J. H. Thayer's *Greek-English Lexicon*, κάτω από *κλαίω klaiō*.

¹³ Αυτό δεν εξηγείται τελείως από μία αναφορά στο Ησ. 11: 1, 10. Ο Μεσσίας είναι ο Κύριος του Δαβίδ (Μτ. 22:41-55). Ο Μη Ενσαρκωμένος Υιός αποτελεί τον πατέρα Του (Δαβίδ) κατά σάρκα.

¹⁴ Cf. C. Hodge, *Systematic Theology*, II, pp. 635 ff

¹⁵ Στον ουρανό οι ψυχές τώρα βασιλεύουν με τον Αναστημένο και Εξυψωμένο Χριστό—που βέβαια δεν ήταν δυνατό στην παλαιά οικονομία· όσον αφορά τη γη, τώρα έχει δεθεί ο σατανάς. (Δες κεφάλαιο 14.) Η Γραφή μιλά για την ζωή μετά από το θάνατο με όρους χρόνου. (Πρβλ. επίσης Εφ. 2: 7 και μια εξήγηση του Απ. 10: 6.)

¹⁶ See A. Pieters, *op. cit.*, p. 117.

¹⁷ AV reading 'Thou wast slain, and hast redeemed us' is incorrect

¹⁸ Για τον ειδικό και παγκόσμιο χαρακτήρα του Λυτρωτικού έργου του Χριστού δεξί. Berkhof, *Vicarious Atonement Through Christ*, pp. 165 ff.

¹⁹ Βλέπουμε ότι όχι μόνο ο πιο εξωτερικός κύκλος, αλλά και οι κύκλοι 4, 5, 6, 7. Όλο το σύμπαν δοξολογεί

²⁰ See R. H. Charles, *op. cit.*, I, p. 151.

²¹ Δες τη Βίβλο Scofield Reference Bible, σημείωση στα περιθώρια notef, για Απ. 6: 2.

²² Απ. 11: 7; 13: 7.

²³ W. Milligan, *op. cit.*, VI, p. 855.

²⁴ Cf. K. Schilder, *Christ on Trial*, p. 381.

²⁵ Δες κεφάλαιο 6^ο

²⁶ Δες σημείωση 23

²⁷ Μια ένσταση που συχνά προτείνεται είναι ότι ο Χριστός δεν μπορεί ταυτόχρονα να είναι αυτός που ανοίγει τις σφραγίδες και τα περιεχόμενα της πρώτης σφραγίδας. Γιατί όμως αυτό πρέπει να θεωρείται αδύνατο; Με την ίδια διαδικασία συλλογισμού δεν πρέπει να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι ο Χριστός δεν μπορεί να βάλει το δεξί του χέρι στον Ιωάννη (1: 17), γιατί σε αυτό το δεξί χέρι κρατά επτά αστέρια (1: 16). ότι ένα Αρνίο - με επτά κέρατα και επτά μάτια - δεν μπορεί να πάρει τον κύλινδρο από το χέρι του Θεού (5: 6,7). ένα αστέρι δεν μπορεί να δεχτεί ένα κλειδί (9: 1) κ.λπ.; Ο συμβολισμός της Αποκάλυψης μας εκπλήσσει ξανά και ξανά: λέγεται στον Ιωάννη να κοιτάζει ψηλά και να δει ένα λιοντάρι και βλέπει . . . ένα αρνί που έχει σφαγεί (5: 6). Και πάλι, αναμένει να δει τη νύφη, και βλέπει μια πόλη, την ιερή πόλη Ιερουσαλήμ (21: 9,10). Ωστόσο, όταν αρχίζουμε να μελετάμε αυτές τις φαινομενικές παρατυπίες, βρίσκουμε έναν πολύ καλό λόγο για κάθε μία από αυτές: αυτό που μπορεί να είναι αδύνατο όσον αφορά το σύμβολο, είναι απολύτως λογικό και αληθινό με την επανεξέταση της πραγματικότητας στην οποία αναφέρεται το σύμβολο. Δεν κρατά ο Χριστός συνεχώς τα επτά αστέρια στο δεξί Του χέρι· δηλαδή, δεν ασκεί συνεχώς την εξουσία Του και την προστατευτική του φροντίδα για τους λειτουργούς του; Ωστόσο, δεν μπορεί ταυτόχρονα να βάλει το δεξί του χέρι στον Ιωάννη; Και πάλι, ένα κυριολεκτικό αρνί μπορεί να μην είναι σε θέση να πάρει έναν κύλινδρο, αλλά εκείνος για τον οποίο αναφέρεται το αρνί, δηλαδή ο Χριστός, σίγουρα μπορεί να κάνει, και το έκανε όταν κάθισε στα δεξιά του Πατέρα. Μια νύφη δεν μπορεί επίσης να είναι πόλη, αλλά η Εκκλησία του Θεού - στην οποία αναφέρονται τόσο η νύφη όσο και η πόλη - μπορεί να είναι, και είναι, ταυτόχρονα και οι δύο.

Και για τον ίδιο λόγο, ο Ιησούς Χριστός, όντως, ανοίγει τις σφραγίδες. Εκτελεί το σχέδιο του Θεού στην ιστορία του κόσμου. Ωστόσο, ταυτόχρονα, όλη η ιστορία αποκαλύπτει τον Χριστό ως Εκείνο που ανεβαίνει με θρίαμβο νικητής που νικά. Ανοίγει τις σφραγίδες και είναι ο ίδιος το περιεχόμενο της πρώτης σφραγίδας.

²⁸ Cf. R. H. Charles, *op. cit.*, p. 158, και διάφορες δημοφιλείς μελέτες και φυλλάδια

²⁹ Ο Ματθαίος αναφέρει μερικά «σημεία» που δεν αναφέρονται στο Απλ 6 π.χ. ψευδοπροφήτες, ψευδόχριστοι, το βδέλυγμα της ερημώσεως, αδιαφορία (όπως στις ημέρες του Νώε)· ενώ στο Απ. 6 (δες την περίληψη μας) αναφέρει διάφορα σημεία που δεν υπάρχουν στο Μτ. 24. Η Απ. 6 περιγράφει αυτά που *θα ακολουθήσουν* μετά την πρώτη Έλευση του Χριστού· το Μτ 24 θα προηγηθεί της δεύτερης Έλευσης· στο σημείο αυτό ξεχωρίζουν, και πράγματι όλο το σκηνικό είναι διαφορετικό

³⁰ Δες κεφάλαιο 6^ο

³¹ Δες παρακάτω για την εξήγηση του δεύτερου και του τρίτου αναβάτη

³² A. Plummer, *op. cit.*, p. 184.

³³ Δες κεφάλαιο 3

³⁴ A. Plummer, *op. cit.*, p. 185.

³⁵ N. L. Saloff-Ostakhoff, *Christianity and Communism: Real Russia 1905 to 1932*. Mrs. H. Taylor, *The Triumph of John and Betty Stam*.

³⁶ Δες R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 227

³⁷ Δες την εξήγηση μας στην επιστολή προς την εκκλησία των Θυατείρων στο 8^ο κεφάλαιο

³⁸ *πρβλ.* για το χρώμα , 8: 7 (χόρτος χλωρός)· 9: 4 (πᾶν χλωρόν)

³⁹ Η πρόταση εδώ είναι διαφορετική από αυτές που χρησιμοποιούνται στις άλλες περιπτώσεις ἐπ' αὐτόν (για τον λευκό, κόκκινο και μαύρο) ἐπάνω αὐτοῦ για τον χλωρό

⁴⁰ See A. Pieters, *op. cit.*, p. 122.

⁴¹ Δες κεφάλαιο 7^ο

⁴² See R. H. Charles, *op. cit.*, p. 169

⁴³ Αυτός είναι ο αριθμός του σύμπαντος: Βορράς, Νότος, Ανατολή, Δύση

⁴⁴ *Cf.* R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 231.

⁴⁵ Ο λοιμός με τον οποίο χτυπήθηκαν οι Φιλιστιαίοι μετά που πήραν την κιβωτό ήταν κατά πάσαν πιθανότητα η βουβωνική πανώλης, για τους ακόλουθους λόγους:

a. Και στις δύο περιπτώσεις είχαν «πρηξίματα» ή λεμφαδένες με πύον. Οι αιμορροΐδες που αναφέρονται είναι φουσκάλες της πανώλης

b. Και στις δύο περιπτώσεις μια από τις περιοχές στις οποίες εμφανίζονται αυτά τα πρηξίματα περιλαμβάνουν τη βουβώνα.

c. Και στις δύο περιπτώσεις η αρρώστια έχει στενή σχέση με τους ποντικού ή αρουραίους. Φαίνεται ότι η μετάδοση γίνεται από τα τρωκτικά (δες H. Zinsser, *Rats, Lice and History*).

d. Και στις δύο περιπτώσεις έχουμε μια ταχεία επιδημική εξάπλωση.

e. Υπάρχει μεγάλη θνησιμότητα που χαρακτηρίζει και τις δύο. Η αρρώστια κατέστρεψε τους ανθρώπους της Ασδώδ· «επάταξε» τους κατοίκους της Γαθ.

⁴⁶ Δες τα προηγούμενα για τους ίππους.

⁴⁷ Δες κεφάλαιο 4

⁴⁸ *Cf.* R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 241.

⁴⁹ Δες κεφάλαιο 5.

⁵⁰ Δες την εξήγηση μας για το 2:17

⁵¹ *Cf.* C. F. Wishart, *op. cit.*, pp. 22 ff.

⁵² *Ibid.*, p. 23

⁵³ Ότι νοείται ολόκληρη (και όχι μόνο η Ιουδαϊκή) εκκλησία, είναι επίσης η άποψη του W. Milligan, *op. cit.*, pp. 861 κοκf.: σε μια σειρά από πολύ πειστικά επιχειρήματα

⁵⁴ Δες το 4^ο σημείο για την λατρεία του Αρνίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 8-11 ΟΙ ΕΦΤΑ ΣΑΛΠΙΓΓΕΣ

1. Οι κρίσεις έρχονται

Το πανόραμα της ιστορίας της Εκκλησίας έχει ξετυλιχτεί δύο φορές μπροστά στα μάτια μας που θαυμάζουν τη θέα. Είδαμε τους λυχνοστάτες και τον Υιό του Ανθρώπου που περπατά ανάμεσα τους. Ακούσαμε τη φωνή Του που δίνει μια τρυφερή επίπληξη, έναν ένθερμο έλεγχο και μια γενναιόδωρη υπόσχεση. Σε επτά όμορφα γράμματα Τον είδαμε να έρχεται πιο κοντά και πιο κοντά σε μας, μέχρις ότου Τον είδαμε να στέκεται μπροστά στην πόρτα μας και να χτυπά. Τότε, ακριβώς τη στιγμή που ποθήσαμε να έχουμε την πραγμάτωση της υπόσχεσης του να έρθει μέσα και να δειπνήσει μαζί μας, σταμάτησε το όραμα. Όμως αυτό αποτυπώθηκε ανεξίτηλα στην ψυχή μας. Μέσα από τα πιο πικρά μας δάκρυα βλέπουμε τον Σωτήρα μας, πολύ κοντά μας, γεμάτο με τρυφερή αγάπη και δύναμη για να μας ενισχύσει. Τον βλέπουμε ότι είναι το φως του κόσμου. Αυτό το φως λάμπει μέσα από μας: είναι οι εκκλησίες ως λυχνοστάτες (κεφάλαια 1-3).

Και πάλι γυρίσαμε πίσω στην πτήση μας στο χρόνο . . . μέχρι την ίδια τη στιγμή που έγινε η ανάληψη του Κυρίου μας. Με τα μάτια μας γουρλωμένα, είδαμε μια πόρτα να είναι ανοιχτή στον ουρανό. Κοιτάζοντας μέσα από αυτήν την πόρτα, είδαμε έναν θρόνο από τον οποίο βγαίνανε αστραπές, φωνές και βροντές· τα γύρω ουράνια όντα αναγνωρίζανε με ύμνους ευγνωμοσύνης την κυριαρχία εκείνου του οποίου το πρόσωπο παρέμεινε κρυμμένο πίσω από την λάμψη του αστραφτερού διαμαντιού και του φλογερού κόκκινου του σαρδίου. Ξαφνικά εμείς είδαμε αυτό το κεντρικό γεγονός, δηλαδή, τη στέψη του Ιησού, ο οποίος πήρε τον κύλινδρο από το δεξιό χέρι του Κυρίου στο θρόνο. Ακούσαμε έναν πρεσβύτερο να λέγει, «Μην κλαις, γιατί το λιοντάρι από τη φυλή του Ιούδα, ο απόγονος του Δαβίδ, νίκησε στη μάχη που έδωσε»

Κατά συνέπεια, δεν ήμασταν καθόλου έκπληκτοι όταν, με το άνοιγμα της πρώτης σφραγίδας, είδαμε ότι ο ίδιος ο Ιησούς βγαίνει να είναι ο νικητής και να νικά. Αλλά Αυτός ο αναβάτης πάνω στο άσπρο άλογο ακολουθείται πάντα από τον αναβάτη στο κόκκινο άλογο· οπουδήποτε ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός αρχίζει να ασκεί την εξουσία Του με το πνευματικό του σκήπτρο, ο Σατανάς αρχίζει να κουνάει το σπαθί του. Οι σφραγίδες περιγράφουν το διωγμό της Εκκλησίας από τον κόσμο και όχι μόνο το διωγμό, αλλά και κάθε μορφή δοκιμασίας και θλίψης. Στο όραμα των ψυχών κάτω από το βωμό λάβαμε τη διαβεβαίωση ότι η σφαγή των αγίων δεν θα παραμείνει χωρίς εκδίκηση.

Αν και η τελική και πλήρης ανταπόδοση προορίζεται για τη μεγάλη ημέρα του Ιεχωβά, ακόμη και τώρα τις σφραγίδες του διωγμού ακολουθούν ξανά και ξανά οι σάλπιγγες της κρίσης. Αλλά πριν εισαχθούν αυτές οι σάλπιγγες η στρατευόμενη εκκλησία σφραγίζεται για να φυλαχθεί από κάθε κακό. Τέλος, είδαμε την θριαμβεύουσα Εκκλησία που βγήκε από τη μεγάλη θλίψη που χαίρεται για πάντα την άμεση και ένδοξη παρουσία του Αρνίου (κεφάλαια 4-7). Τώρα όλα είναι έτοιμα για τις σάλπιγγες της κρίσης.

Αυτές οι σάλπιγγες της κρίσης (κεφάλαια 8-11) δείχνουν μια σειρά συμβάντων, δηλαδή, καταστροφές που θα συμβούν ξανά και ξανά σε όλη αυτή την Οικονομία.¹ Δεν συμβολίζουν μεμονωμένα και ξεχωριστά γεγονότα, αλλά αναφέρονται σε δεινά που μπορεί να παρατηρηθούν οποιαδήποτε ημέρα του έτους σε οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη. Επομένως, οι σάλπιγγες είναι ταυτόχρονες με τις σφραγίδες. Και πάλι, αυτές οι σάλπιγγες της κρίσης είναι σαφώς ανταποδοτικές. Τρομερές καταστροφές πλήττουν τους κακούς για να τους τιμωρήσουν για την αντίθεση τους στο έργο του Χριστού και για το διωγμό τους εναντίον των αγίων. Όμως ακόμη και μέσω αυτών των κρίσεων ο Θεός καλεί συνεχώς τους ασεβείς σε μετάνοια. Αυτά τα δεινά δεν συμβολίζουν την τελική και ολοκληρωμένη δυσαρέσκεια του Θεού. Αντιθέτως, δείχνουν τις αρχικές Του κρίσεις. Αυτοί λαμβάνουν μια σοβαρή προειδοποίηση και όχι την τελική καταστροφή. Θυμηθείτε ότι οι σάλπιγγες προειδοποιούν και ότι

οι φιάλες χύνονται. Αυτός είναι ο λόγος που οι σάλπιγγες επηρεάζουν το ένα τρίτο και όχι το σύνολο της ξηράς, της θάλασσας, των νερών, του ήλιου, του φεγγαριού και των αστεριών. Η ίδια η λειτουργία των σαλπίγγων είναι να προειδοποιούν (Ιεζ. 33: 3).

Παρατηρείστε επίσης ότι αυτές οι σάλπιγγες της κρίσης επηρεάζουν τα διάφορα μέρη του σύμπαντος: την ξηρά, τη θάλασσα, κ.τ.λ. Πουθενά δεν υπάρχει ασφάλεια για τον ασεβή. Όμως είναι προφανές ότι υπάρχει μια ορισμένη τάξη. Οι τέσσερις πρώτες σάλπιγγες επηρεάζουν τους ασεβείς στις φυσικές τους υπάρξεις· οι τελευταίες τρεις φέρνουν πνευματική αγωνία· η ίδια η κόλαση εμφανίζεται ελεύθερη!

Αυτές οι κρίσεις εκφράζονται με μια γλώσσα που υπενθυμίζει στον αναγνώστη τις δέκα πληγές της Αιγύπτου. Προσέξτε τη «χάλαζα και πύρ μεμιγμένα» (8: 7)· στο (8: 12) θα σκοτισθῆ ὁ ἥλιος κτλ, και οι «ακρίδες» (9: 3). Όμως η περιγραφή που βρίσκουμε εδώ στην Αποκάλυψη είναι πολύ πιο τρομαχτική: το χαλάζι και το πυρ είναι αναμεμιγμένα με αίμα, οι ακρίδες δεν πειράζουν το χορτάρι ή τα δέντρα αλλά τους ανθρώπους! Αυτές οι κρίσεις πέφτουν στους ασεβείς, στον κόσμο που διώκει, (Αίγυπτος), όπου ο Κύριος μας σταυρώθηκε (11: 8). Δεν βλέπουν τους πιστούς.

«Και ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγή ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμῶριον» Γιατί αυτή η σιωπή; Ήταν για να ακουστούν οι προσευχές των διωκόμενων παιδιών του Θεού στον Ουρανό; ² Προτιμούμε την άποψη ότι εδώ όπως πάντα πρέπει να αναζητήσουμε την ερμηνεία στον συμβολισμό της Παλαιάς Διαθήκης. Τώρα, στους προφήτες όταν προχωρεί ο Παντοδύναμος σε κρίση εισάγεται ξανά και ξανά μια αναφορά στη σιωπή, π.χ. Αβακούμ 2: 20: «Ο Κύριος όμως εἶν' ἐκεῖ, στον ἅγιο του ναό. Ὅλη ἡ γῆ ἄς μείνει σιωπηλή μπροστά του! (ὁ δὲ Κύριος ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ· εὐλαβεῖσθω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ)». (Πρ. Σοφ. 1: 7 · Ζαχ. 2: 13.) Εδώ στην Αποκάλυψη, με παρόμοιο πνεύμα, η σιωπή εισήχθη για να μας προετοιμάσει για τον τρομερό χαρακτήρα των κρίσεων που πρόκειται να τις καταγράψει ο Ιωάννης. Αυτή η σιωπή κάνει τις εκδηλώσεις της οργής του Θεού ακόμη πιο εντυπωσιακές. Τόσο φοβερή και απαίσια είναι ακόμη και αυτή η αρχική ανταπόδοση η οποία θα πλήξει τους ασεβείς, ώστε οι κάτοικοι του ουρανού να μένουν με κλειστό το στόμα τους, και μένουν με μια έκπληξη για μεγάλο χρόνο—μισή ώρα—σε σιωπή, θαυμάζοντας σιωπηλά. Εκτός από αυτό, ο Θεός δεν επιφέρει πληγές από την καρδιά του,. Αυτό φαίνεται από τη σιωπή στον ουρανό (Λκ. 19: 41· Θρ. 3: 33· Ιεζ.. 33: 11). Και τώρα ο Ιωάννης βλέπει τους εφτά αγγέλους να στέκονται μπροστά στο Θεό—και αυτοί οι άγγελοι είναι πολύ υψηλής τάξης—και στον κάθε ένα δίνεται ³ μία σάλπιγγα. Ένας άλλος άγγελος εμφανίζεται στη σκηνή. Στέκεται πάνω στο θυσιαστήριο, που εδώ είναι το χρυσό θυσιαστήριο των θυμιαμάτων. ⁴ Έχει ένα χρυσό θυμιατήρι. Του δίνεται πολύ θυμίαμα: ο άγγελος δε φέρει τη δική του προσφορά. Μήπως δίνουμε νόημα που δεν υπάρχει αν συμπεράνουμε ότι αυτό το θυμίαμα που δίνεται στον άγγελο αντιπροσωπεύει τη μεσολάβηση του Σωτήρα μας στον ουρανό για τη διωκόμενη Εκκλησία στη γη; ⁵ Δεν είναι αυτή η μεσιτεία που βασίζεται στην εξιλέωση που καθαρίζει τις προσευχές μας; Η επόμενη φράση μεταφράζεται ως εξής «για να το προσφέρει, μαζί με τις προσευχές όλων όσοι ανήκουν στο λαό του Θεού, πάνω στο χρυσό θυσιαστήριο που βρισκόταν μπροστά στο θρόνο του Θεού». (Ίνα δώσει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.)

Αυτοί οι άγιοι που βρίσκονται σε διωγμό και δοκιμασία προσεύχονται. Αλλά η ζωή της προσευχής ⁶ τους είναι ατελής. Πρέπει να εξαγνιστούν με το θυμίαμα με τη μεσολάβηση του Χριστού. Μόλις αυτές οι προσευχές έχουν εξαγνιστεί, ο Βλέπων παρατηρεί ότι ο καπνός ανεβαίνει στην ίδια την παρουσία του Θεού· δηλαδή, οι προσευχές των αγίων, οι οποίες συνοδεύουν τον καπνό του θυμιάματος, ακούγονται στον ουρανό. Ο Κύριος στο θρόνο βλέπει τους στεναγμούς και τα βόανα, ακούει τα αιτήματα και τα ευχαριστώ από τα παιδιά Του που βρίσκονται στη μέση της δοκιμασίας. Ο Άγγελος το καταλαβαίνει· συνειδητοποιεί ότι ακούγονται οι προσευχές. Έτσι παίρνει το θυμιατήρι, αδειάζει τώρα από το θυμίαμα του και το γεμίζει με φωτιά του βωμού και το αδειάζει στη γη· δηλαδή, ο Θεός έχει ακούσει τις προσευχές των αγίων, και οι κρίσεις στη γη είναι η απάντησή Του σε αυτές. Επιπλέον, για

να δείξει ότι αυτό είναι όντως η άποψη του Θεού για το θέμα και όχι απλώς ο άγγελος, διαβάζουμε: «καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.» Εξαιτίας αυτού, οι επτά ἄγγελοι προετοιμάζονται να σαλπίσουν.

2. Οι πρώτες τέσσερις σάλπιγγες (8: 7-13)

Ο πρώτος ἄγγελος σάλπισε με αποτέλεσμα να υπάρχει μία καταιγίδα από χαλάζι και φωτιά. Τόσο το χαλάζι όσο και η φωτιά ήταν αναμειγμένα με αίμα. Αυτό τονίζει τον καταστροφικό χαρακτήρα τους, και διαβάζουμε ότι το ένα τρίτο της γης, το ένα τρίτο των δέντρων και όλο το πράσινο γρασίδι - το οποίο περιλαμβάνει τα καλλιεργούμενα φυτά - κήκε. Κατά πάσα πιθανότητα, αυτή η πρώτη σάλπιγγα δείχνει ότι καθ' όλη την περίοδο που εκτείνεται από την πρώτη έως τη δεύτερη Έλευση, ο Κύριος μας, που τώρα βασιλεύει στον ουρανό, θα πλήξει τους διώκτες της Εκκλησίας με διάφορες καταστροφές που θα συμβούν στη γη, δηλαδή στην ξηρά. Ότι αυτές οι καταστροφές, ανεξαρτήτως φύσης, ελέγχονται στον ουρανό και μέσα από μια συγκεκριμένη οργανική αίσθηση αποστέλλονται από τον κυβερνήτη μας, υποδεικνύεται σαφώς από τη φράση «καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν».(ἐβαλεν= έριξε) Ο δεύτερος ἄγγελος σάλπισε. Ο Ιωάννης βλέπει κάτι που μοιάζει με ένα τεράστιο πύρινο βουνό να πέφτει στη θάλασσα. Παρατηρήστε ότι δεν βλέπει ένα πραγματικό βουνό αλλά κάτι που έμοιαζε με βουνό (ὡς ὄρος). Αυτό που είδε συμβόλιζε τον τρόπο του Θεού με κρίση πάνω στη θάλασσα. Όχι μόνο χρησιμοποιεί ο εξυψωμένος Κύριος μας τις καταστροφές στη γη ως όργανο τιμωρίας και προειδοποίησης των κακών. Χρησιμοποιεί επίσης τη θάλασσα ως εργαλείο εναντίον τους. Πρέπει να ερμηνεύσουμε όλες τις καταστροφές που συμβαίνουν στη θάλασσα με αυτό το φως. Το σχήμα ενός βουνού που ρίχνεται στη θάλασσα είναι το πιο ζωντανό σύμβολο των θαυμάτων που προκαλούν δέος, ειδικά όταν το βουνό είναι φλεγόμενο! Συμβολίζει μεγάλο πρόβλημα και αναταραχή (πρ. Ψλ. 46:2· Ησ. 34: 3· 54: 10; Ιεζ. 38: 20· Μι. 1: 4· Να 1: 5· Ιώβ 9: 5; και τα λοιπά.). Αυτή η κρίση είναι πιο σοβαρή από την πρώτη: το ένα τρίτο της θάλασσας γίνεται αίμα· το ένα τρίτο όλων των ζωντανών πλασμάτων στη θάλασσα χάνεται. το ένα τρίτο των πλοίων καταστράφηκε και μαζί τους, φυσικά, οι επιβάτες και τα πληρώματα.

Ο τρίτος ἄγγελος σάλπισε. Όπως και μετά το πρώτο σάλπισμα, ο Υιός του Θεού χρησιμοποίησε τη βλάστηση, και μετά το δεύτερο σάλπισμα τη θάλασσα, έτσι τώρα ο Κύριος Ιησούς Χριστός χρησιμοποιεί τα εσωτερικά νερά ως όργανα ενάντια στους κακούς. Το μήνυμα στην περικοπή αυτή είναι αυτό: «Εσείς που είστε διωγμένα παιδιά του Θεού, θυμηθείτε ότι ο Σωτήρας σας βλέπει τα δάκρυά σας και θυμάται τα δεινά σας. Πουθενά δεν θα βρίσκουν οι κακοί διώκτες πραγματική ξεκούραση ή διαρκή απόλαυση. Όχι μόνο η γη και στη θάλασσα αλλά και στις πηγές και τα ποτάμια, σε όλη αυτή την εποχή, θα τα κάνει να στραφούν εναντίον των κακών.» Ο Ιωάννης βλέπει τότε ένα τεράστιο αστέρι που καίγεται σαν δαυλός (ὡς λαμπάς) που πέφτει έξω από τον ουρανό. Τι θα μπορούσε να προκαλέσει μεγαλύτερο φόβο από αυτό; Ποιο καλύτερο σύμβολο θα μπορούσε να χτυπήσει τον τρόπο στις καρδιές των ανθρώπων; Θυμάμαι, μια τεράστια πλημμύρα στον ποταμό Οχάιο.

Επιπλέον, ότι αυτό το τεράστιο αστέρι που καίγεται σαν δάδα πέφτει από τον ουρανό. Σε Με άλλα λόγια, αυτές οι κρίσεις στα εσωτερικά ύδατα είναι πράξεις του Θεού. Αυτό συνήθως το ξεχνάμε. Οι εφημερίδες σας λένε όλα για τις πλημμύρες και για επιδημίες που προέρχονται από τα έλη, κ.λπ., αλλά δεν επισημαίνουν ότι αυτές οι κρίσεις είναι προειδοποιητικές φωνές του Θεού! Θυμάστε την τρομερή πλημμύρα του ποταμού Οχάιο; Μήπως κάποιος είδε αυτή την καταστροφή - καθώς και όλες τις άλλες πλημμύρες καθ' όλη αυτήν την εποχή- ως τη σάλπιγγα του Θεού που καλεί τους ανθρώπους να μετανοήσουν; Το όνομα του αστεριού είναι το Άψινθος, συμβολικό της πικρής θλίψης (Θρ. 3: 19)· που σημαίνει ότι, η πικρή θλίψη θα γεμίσει τις καρδιές των κακών ως αποτέλεσμα αυτής της πληγής που υποδηλώνεται. Πολλοί άνθρωποι, επιπλέον, πεθαίνουν από τα νερά επειδή γίνονται πικρά.⁷

Ο τέταρτος ἄγγελος σάλπισε. Το ένα τρίτο του ηλίου χτυπήθηκε, το ένα τρίτο της σελήνης χτυπήθηκε, το ένα τρίτο των αστεριών χτυπήθηκαν, με αποτέλεσμα να μην έχει φως το ένα τρίτο της ημέρας και το ένα τρίτο της νύχτας. Έτσι, ακόμη και τα αστέρια στην πορεία τους

πολεμούν εναντίον των εχθρών της Εκκλησίας του Θεού (πρβλ. Κρ. 5: 20). Δύσκολα θα μπορούσαμε να υπερβάλλουμε το αποτέλεσμα που θα είχαν στη ζωή ο ήλιος, η Σελήνη και τα αστέρια. Υποδεικνύονται όλα τα κακά που οφείλονται στην ανώμαλη λειτουργία των ουράνιων σωμάτων σε όλη αυτή την εποχή. Έτσι όλο το σύμπαν· στο οποίο συμπεριλαμβάνεται ο ήλιος, η Σελήνη και τα άστρα, χρησιμοποιούνται από τον Κύριο μας ως μία προειδοποίηση για αυτούς που διώκουν τα παιδιά Του.

Τέσσερις άγγελοι έχουν σαλπίσει τις σάλπιγγες τους. Τώρα υπάρχει ένα ενδιάμεσο διάστημα.⁸ Ο Ιωάννης βλέπει και ακούει έναν αετό (Καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ἑνὸς αἰετοῦ πετομένου, εδάφιο 13). Πετὰ ψηλά προς το μεσουράνημα ἔτσι που να τον δούνε από παντού. Μόνο το γεγονός ότι αυτό το πουλί είναι ένας αετός προμηνύει κακό, γιατί ο αετός είναι πουλί θηρευτής (Μτ. 24: 28). Και πράγματι ο αετός λέει με δυνατή φωνή, «οὐαί, οὐαί, οὐαί τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λουπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.» (Αλίμονο, αλίμονο! Αλίμονο σ' αυτούς που κατοικούν στη γη, όταν θ' ακουστεί ο ἦχος της σάλπιγγας των τριῶν ἀγγέλων που μένουν ἀκόμη να σαλπίσουν) Η φωνή είναι δυνατή και καθαρή και ἔτσι μπορεί να ακουστεί παντού. Το μήνυμα είναι απλό· τα τρία εναπομένοντα οὐαί είναι χειρότερα από τα τέσσερα πρώτα.

3. Η πέμπτη και η ἕκτη σάλπιγγα (9: 1-21)

Ο πέμπτος ἄγγελος σάλπισε. Ο Ιωάννης βλέπει ένα αστέρι που ἔχει πέσει από τον ουρανό στη γη. Πρβλ. Λουκάς 10:18: «Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα..» Αυτή είναι η παρούσα κατάσταση του διαβόλου· ἔχοντας επαναστατήσει εναντίον του Θεού, ἔχει χάσει τη δική του αγιότητα, τη θέση του στον ουρανό, το μεγαλείο του. Στο ὄραμα ο απόστολος τώρα παρατηρεῖ ότι ο ἄρχοντας του σκότους λαμβάνει το κλειδί του φρέατος της ἀβύσσου. Με ἄλλα λόγια, λαμβάνει τη δύναμη να ανοίξει την ἀβύσσο και να αφήσει τους δαίμονες ἔξω. Η ἀβύσσος δείχνει την κόλαση πριν από την τελική κρίση (Λουκ. 8: 31 · Αποκάλυψη 20:1,3). Μετά την κρίση, η κόλαση ονομάζεται «λίμνη του πυρός» (20: 14,15). Όταν εμεῖς διαβάζουμε ότι ο Σατανᾶς ανοίγει το φρέαρ της ἀβύσσου, το νόημα είναι ότι υποκινεῖ κακό· γεμίζει τον κόσμο με δαίμονες και με τις κακές επιρροές τους και λειτουργίες. Ο Ιωάννης βλέπει ότι το φρέαρ, μόλις ἔχει ξεκλειδωθεί, αρχίζει να πετὰ στήλες βρώμικου μπλε-μαύρου καπνού ὅπως ο καπνός ενός μεγάλου καμινιού. Είναι ο καπνός της εξαπάτησης και της αυταπάτης, της αμαρτίας και της θλίψης του ηθικού σκοταδίου και υποβάθμισης που συνεχῶς ξεχύνεται από την κόλαση. Έτσι παχύς και σκοτεινός είναι ο καπνός που σβήνει το φως του ἡλίου και σκοτεινιάζει τον αέρα.⁹ Η δύναμη να το επιτύχει αυτό «δίνεται» στον διάβολο· δηλαδή, από τον Θεό δίνεται διάταγμα που δίνει ἄδεια και ἔτσι δεν εμποδίζεται να πραγματοποιήσει τα πονηρά του σχέδια στις καρδιές των παιδιῶν των ἀνθρώπων, μια κακία για την οποία αυτός - ὄχι ο Θεός - είναι υπεύθυνος. Ἀς ἔχουμε κατά νου ότι αυτή είναι ἔπίσης μια από τις σάλπιγγες. Ο Θεός χρησιμοποιεῖ ἀκόμη και το ἔργο του διαβόλου ως τιμωρία και ως προειδοποίηση για τους κακούς, μια προειδοποίηση για να μετανοήσουν (9: 21).

Τώρα, μέσα από τον καπνό, ακρίδες κατεβαίνουν στη γη. Πιο τρομερή πληγή από τις ακρίδες είναι σχεδόν ἀδύνατη. Ἐχουμε μια πολύ γραφική περιγραφή αυτού του είδους της πληγῆς στην Ἔξοδο 10: 4-15, και ειδικά στις προφητείες του Ιωήλ που πρέπει να μελετήσουμε πολύ προσεκτικά.¹⁰ Παρατηρήστε το αποτέλεσμα αυτής της πληγῆς στη βλάστηση και στους ἀνθρώπους (Ιωήλ 1: 7-12).

Ερήμωσαν τ' ἀμπέλια μας
και καταφάγαν' τις συκιές μας,
φάγαν' τη φλούδα την πράσινη
κι ἔμειναν τα κλωνάρια τους λευκά.
Τελείωσαν την κατέστρεψαν.

ἔθετο τὴν ἄμπελόν μου εἰς ἀφανισμόν
καὶ τὰς συκᾶς μου εἰς συγκλασμόν·
ἐρευνῶν ἐξηρεύνησεν αὐτὴν καὶ ἔρριψεν,
ἐλεύκανε τὰ κλήματα αὐτῆς. (μετάφραση εβδομήκοντα).

Η καταστροφή, η ἀπόλυτη καταστροφή, η ἐρήμωση και η απογοήτευση που προκαλεῖται από μία καταιγίδα ακρίδας μπορεί να γίνει κατανοητή μόνο από το άτομο που την ἔχει δει

και τη βίωση. Αυτές οι ακρίδες, απίστευτα τρομερές στην καταστροφική τους δύναμη, είναι ένα κατάλληλο σύμβολο για τις πολύ πιο τρομερές και καταστροφικές ακρίδες της κόλασης που ο απόστολος πρόκειται να μας δώσει την εικόνα. Κάτω από τον συμβολισμό μιας πληγής ακρίδας ο Ιωάννης περιγράφει τις δυνάμεις και τις επιρροές της κόλασης που λειτουργούν στις καρδιές και στις ζωές των κακών ανθρώπων. Δεν είναι οι συνηθισμένες ακρίδες. Δεν καταστρέφουν τη βλάστηση· δεν τη βλάπτουν. Βλάπτουν τους ανθρώπους που δεν έχουν σφραγιστεί (βλ. Απ. 7: 1–8). Ωστόσο – δόξα στον Θεό – η διάρκεια του καταστροφικού τους έργου έχει σίγουρα καθοριστεί από το διάταγμα του Θεού που δίνει την άδεια: πέντε μήνες, όχι περισσότερο.¹¹

Ακολουθεί μια πολύ γραφική περιγραφή αυτών των ακρίδων της κόλασης(9: 7–11). Πρέπει να δούμε την εικόνα στο σύνολό της.¹² Οι ακρίδες είναι σαν τα άλογα που προετοιμάζονται για μάχη· αυτά τα στεφάνια από ψευδο-χρυσό (στέφανοι ὅμοιοι χρυσίω) που προεικονίζουν μόνο νίκη· αυτά τα πρόσωπα σαν ανθρώπινα όντα που ενδιαφέρονται μόνο για την καταστροφή· εκείνα τα μαλλιά σαν μαινάδες εκείνα τα δόντια σαν λιοντάρια αυτά τα στήθη από σίδηρο που απεικονίζουν το αήτητο· ο ήχος των φτερών όπως ο θόρυβος των αμέτρητων αλόγων που χτυπούν το έδαφος και καλπάζουν με άρματα στο πεδίο της μάχης· και τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, ότι είναι εξαιρετικά επώδυνο και καυτερό, αλλά όχι θανατηφόρο το τσίμπημα με τα κεντριά τους, σαν των σκορπιών, προκαλώντας τρόμο στις καρδιές των ανθρώπων και γεμίζουν τις ψυχές τους με το χειρότερο δυνατό φόβο και το άκρον άωτον της απελπισίας, έτσι ώστε να αναζητούν το θάνατο, αλλά να μη μπορούν να τον βρουν – μπορείτε να το καταλάβετε με μια πιο τρομακτική και φρικτή και αληθινή εικόνα της λειτουργίας των δυνάμεων του σκοταδιού στις ψυχές των κακών κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής; Εδώ είναι οι δαίμονες, που ληστεύουν τους ανθρώπους από όλο το φως, δηλαδή από κάθε αληθινή δικαιοσύνη και αγιότητα, χαρά και ειρήνη, σοφία και κατανόηση. Και ο βασιλιάς τους είναι «ο άγγελος της αβύσσου, το όνομά του είναι στα εβραϊκά Α-βαδδών και στα ελληνικά Απολύων, δηλαδή Καταστροφέας(ἔχουσιν ἐπ’ αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῶ Ἑβραϊστί Ἀβαδδὼν καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολύων.)». Ολόκληρη η συμβολική εικόνα τονίζει αυτή τη μοναδική ιδέα: τον τρόπο και την καταστροφή, γιατί αυτό είναι έργο του Σατανά!

Ακούστε την προειδοποιητική φωνή του Θεού, «Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.. " "

Ο έκτος άγγελος σαλπίζει. Και τώρα οι ίδιες δυνάμεις του σκοταδιού που συνεχίζουν με το έργο της καταστροφής στις καρδιές των ανθρώπων, οι άνθρωποι μετατρέπονται σε διαβόλους. Διότι σε περιόδους πολέμου οι κακοί άνδρες φαίνεται να γίνονται ενσαρκωμένοι δαίμονες. Η έκτη σάλπιγγα περιγράφει τον πόλεμο· δεν υποδεικνύεται ένας συγκεκριμένος πόλεμος αλλά όλοι οι πόλεμοι, στο παρελθόν, στο παρόν και στο μέλλον. Ωστόσο, είμαστε πεπεισμένοι ότι το σύμβολο αναφέρεται ειδικά σε εκείνους τους πιο τρομακτικούς πολέμους που θα διεξαχθούν προς το τέλος αυτής της Οικονομίας. Θυμάστε, φυσικά, ότι ο πόλεμος συμβολίστηκε επίσης από την τέταρτη σφραγίδα. Εκεί αναφέρεται ως δοκιμασία ή θλίψη που οι πιστοί, μαζί με τον υπόλοιπο κόσμο, πρέπει να υποφέρουν. Εδώ, στο όραμα με τις σάλπιγγες, ο πόλεμος περιγράφεται ως τιμωρία και προειδοποιητική φωνή για τους απίστους. Σε όλη αυτή την Οικονομία ο Θεός ακούει ξανά και ξανά τις προσευχές των παιδιών του που διώκονται, οι προσευχές που έχουν πάρει το θυμίαμα από την αξία της εξιλέωσης του Χριστού και της μεσολάβησης Του. Από το βωμό του θυμιάματος είδαμε αυτές τις προσευχές και αυτό το θυμίαμα να ανεβαίνουν προς τα πάνω (8:3,4). Η απάντηση σε αυτές τις προσευχές είναι εδώ, στο 9: 13, που επίσης εμφανίζεται ως ερχόμενη «εκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ».

Λέει η φωνή που έρχεται από τα κέρατα του χρυσοῦ βωμοῦ στον έκτο άγγελο, «λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.»(9: 14). Αυτός ο ποταμός αντιπροσωπεύει την Ασσυρία, τη Βαβυλώνα, δηλαδή τον πονηρό κόσμο. Αυτοί οι

τέσσερις άγγελοι δεν είναι ίδιοι με αυτούς που αναφέρονται στο 7: 1.¹³ Είναι κακοί άγγελοι εδώ. Απολαμβάνουν την ιδέα της βύθισης της ανθρωπότητας σε πόλεμο. Ωστόσο, δεν μπορούν να κάνουν τίποτα εκτός εάν το επιτρέψει ο Θεός. Και — μην το ξεχνάμε ποτέ! — Επιτρέποντας τελικά να απελευθερωθούν, ο Θεός χρησιμοποιεί τον πόλεμο ως φωνή προειδοποίησης στους κακούς (9: 20). Έτσι, ο πόλεμος περιλαμβάνεται επίσης στο διάταγμα του Θεού, η ώρα του και η ημέρα του και ο μήνας του και το έτος του έχουν καθοριστεί.

Ο Ιωάννης βλέπει τώρα τους στρατούς στο πεδίο της μάχης. Υπάρχουν τόσοι πολλοί ιππείς που δεν μπορεί να τους μετρήσει. Ακούει τον αριθμό τους: διακόσια εκατομμύρια! Αυτός είναι ένας συμβολικός αριθμός, φυσικά, που δείχνει ένα τεράστιο πλήθος. Επιπλέον, οι ιππείς και τα «άλογα» έχουν έναν σκοπό, δηλαδή, να καταστρέψουν. Για να δείξουμε την τέλεια αρμονία μεταξύ υπέων και «αλόγων», οι πρώτοι περιγράφονται ότι έχουν θώρακες των οποίων το χρώμα μοιάζει με φωτιά, καπνό και θειάφι, ενώ τα στόματα των τελευταίων λέγεται ότι εκτοξεύουν φωτιά, καπνό και θειάφι. Θα πρέπει να είναι σαφές ότι αυτή τη φορά που αυτά δεν είναι συνηθισμένα άλογα. Συμβολίζουν σαφώς πολεμικές μηχανές και πολεμικά εργαλεία κάθε περιγραφής. Όλος αυτός ο φοβερός πολεμικός μηχανισμός που προκαλεί θάνατο, προκαλεί καταστροφή σε κάθε πλευρά (εδάφιο 19) περιλαμβάνεται στο συμβολισμό αυτών των «αλόγων». Σκοτώνουν το ένα τρίτο της ανθρωπότητας.

Η γενική έννοια αυτών των σαλπίγγων είναι σαφής. Σε όλη αυτήν την περίοδο, που εκτείνεται από την πρώτη έως την δεύτερη Έλευση, ο εξυψωμένος Κύριος μας Ιησούς Χριστός, ο οποίος κυβερνά όλα τα πράγματα σύμφωνα με τον κύλινδρο του διατάγματος του Θεού, θα τιμωρήσει ξανά και ξανά τους διώκτες της Εκκλησίας επιβάλλοντας καταστροφές σε κάθε σφαίρα της ζωής, τόσο σωματικά όσο και πνευματικά. Το αίμα των μαρτύρων είναι πολύτιμο στα μάτια του Κυρίου. Οι προσευχές όλων των αγίων ακούγονται. Ο Θεός βλέπει τα δάκρυά τους και τα δεινά τους. Ωστόσο, παρά όλες αυτές τις προειδοποιητικές φωνές, η ανθρωπότητα γενικά δεν μετανοεί. Ανόητοι και πεισματάρηδες οι άνθρωποι συνεχίζουν να παραβαίνουν τόσο τις εντολές από την πρώτη πλάκα του νόμου (εδάφιο 20), όσο και τις εντολές από τη δεύτερη πλάκα του νόμου (εδάφιο 21). Ο κόσμος που διώκει γίνεται ο αμετανόητος κόσμος· είναι η αμετανοησία τους που επιφέρει όχι μόνο την έκχυση της τελικής οργής (κεφάλαια 15, 16) αλλά και το αποκορύφωμα αυτής της οργής στην τελική κρίση. Η καθυστέρηση δεν είναι πλέον δυνατή.

4. Ο άγγελος με το μικρό βιβλίο (10: 1–11)

Προκειμένου να ανακοινωθεί αυτή η τρίτη και τελευταία θλίψη—η τελική κρίση—εμφανίζεται ένας άλλος άγγελος. Ο Ιωάννης τον βλέπει να κατεβαίνει από τον ουρανό. Αυτός ο άγγελος είναι ένας γίγαντας. Τα πόδια του είναι σαν πύρινες κολόνες, κολόνες τόσο τεράστιες σε μέγεθος που ενώ το αριστερό του πόδι πατάει σταθερά στη γη, το δεξί του πόδι στηρίζεται πολύ μακριά στον ωκεανό, έτσι, ας πούμε, είναι σε θέση να περάσει με ένα τεράστιο βήμα μια πολύ μεγάλη απόσταση. Το πρόσωπό του είναι σαν τον ήλιο και ένα σύννεφο είναι γύρω του (περιβεβλημένον νεφέλην). Το πρόσωπο του σαν τον ήλιο λάμπει στο σύννεφο παράγει ένα ουράνιο τόξο που περικυκλώνει το κεφάλι του· ο συμβολισμός δείχνει σαφώς ότι αυτός ο άγγελος συνδέεται πολύ στενά με το Χριστό (πρβλ. 1: 7, 17 · 4: 3). Αναζητήστε αυτές τις αναφορές και δείτε την στενή ομοιότητα μεταξύ Χριστού και αγγέλου. Ωστόσο, οι δύο μορφές δεν δείχνουν το ίδιο πρόσωπο.¹⁴ Η αγιότητα του Θεού συμβολίζεται από το πρόσωπο του αγγέλου, και η κρίση Του υποδεικνύεται από το σύννεφο (Σοφ. 1: 15 · Ψλ. 97: 2), αλλά το έλεος Του και η πιστότητα της διαθήκης Του εκφράζονται από το ουράνιο τόξο.

Γιατί αυτός ο άγγελος στέκεται πάνω στη θάλασσα και στη γη και γιατί το κάνει με μια δυνατή φωνή που ακούγεται σαν το βρυχηθμός ενός λιονταριού; Επειδή το μήνυμά του αφορά ολόκληρο το σύμπαν και πρέπει να ακουστεί από όλους. Σε απάντηση στην κραυγή του επτά βροντές – (βλ. Ψαλμ. 29) 2 – ύψωσαν τις φωνές τους με επτά διαφορετικά μηνύματα. Ο Ιωάννης είναι έτοιμος να τα γράψει, αλλά ακούει μια φωνή από τον ουρανό που λέει, «σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς» Το νόημα είναι σαφώς

αυτό: ποτέ δεν θα είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε και να περιγράψουμε όλους τους παράγοντες και τις δυνάμεις που καθορίζουν το μέλλον. Γνωρίζουμε το νόημα από τις λυχνίες, τις σφραγίδες, τις σάλπιγγες, τις φιάλες κ.λπ., αλλά υπάρχουν και άλλες δυνάμεις που ενεργούν· υπάρχουν άλλες αρχές που λειτουργούν σε αυτό το σύμπαν, δηλαδή, οι επτά βροντές. Τι είναι δεν ξέρουμε. Ας είμαστε λοιπόν πολύ προσεκτικοί κατά την πραγματοποίηση προβλέψεων σχετικά με το μέλλον: μπορεί να αφήνουμε έξω πολύ σημαντικούς παράγοντες.

Ο άγγελος, του οποίου τονίζεται και πάλι η δόξα, σηκώνει τώρα το δεξί του χέρι προς τον ουρανό (πρβλ. Γεν. 14: 22 · Δν. 12: 7) και ορκίζεται στον αιώνιο και παντοδύναμο Θεό που δημιούργησε ολόκληρο το σύμπαν ότι δεν θα υπάρχει πλέον καθυστέρηση. Όχι περισσότερη καθυστέρηση! Η τελική κρίση πρόκειται να έρθει. Το μυστήριο του Θεού - *μυστήριο* όχι επειδή είναι κάτι εντελώς άγνωστο, αλλά επειδή θα παρέμενε άγνωστο αν ο Θεός δεν το είχε αποκαλύψει - αυτό το μυστήριο του διατάγματος του Θεού σχετικά με την ιστορία του κόσμου πρόκειται να φτάσει σε αυτό το αποκορύφωμα στην τελική κρίση. Τότε οι άνθρωποι του Θεού θα λάβουν την τελική τους ένδοξη κληρονομιά, την πλήρη σωτηρία τους όπως υποσχέθηκε στους υπηρέτες Του, τους προφήτες.

Τώρα μπορεί να έρθει η τελική κρίση. Περιμένουμε ότι θα ακολουθήσει η επόμενη πρόταση που θα λέει: «Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε». Περιμένουμε την ημέρα της κρίσης. Ωστόσο, αυτή δεν θα ακουστεί παρά όταν φθάσουμε στο εδάφιο 11:15. Όπως και μετά την έκτη σφραγίδα ο έβδομος δεν ακολουθεί αμέσως αλλά προηγείται μια πολύ όμορφη και παρηγορητική παράγραφος (κεφάλαιο 7) στην οποία εκτίθεται η ασφάλεια και η τελική νίκη της Εκκλησίας, οπότε εδώ η περιγραφή της έκτης σάλπιγγας δεν ακολουθείται αμέσως από την έβδομη. Πρώτον, τα παθήματα, η δύναμη, το έργο, και η τελική νίκη της Εκκλησίας πρέπει να παρουσιαστούν έτσι ώστε να λάβουν οι πιστοί παρηγοριά όταν οι κρίσεις επιβάλλονται στους κακούς. Και πάλι, ο αναπόφευκτος χαρακτήρας της τελικής κρίσης θα γίνει ακόμη πιο ξεκάθαρος όταν επισημανθεί ότι ο ασεβής κόσμος όχι μόνο δεν δίνει σημασία την προειδοποιητική φωνή του Θεού που αποκαλύπτεται στις έξι πληγές, αλλά επιπλέον απορρίπτει την πολύ σαφή και καθαρή μαρτυρία των «δύο μαρτύρων» (κεφάλαιο 11).

Δεν είναι όμως καθυστέρηση; Ο άγγελος ορκίστηκε πολύ επίσημα ότι δεν θα υπάρχει άλλη καθυστέρηση, αλλά εδώ φαίνεται να έχουμε καθυστέρηση. Αλλά η καθυστέρηση είναι μόνο φαινομενική. Αυτό που έχουμε στο 10: 8–11: 13 δεν παρεμβαίνει χρονολογικά μεταξύ της έκτης και της έβδομης σάλπιγγας. Είναι απλά μια περιγραφή της παρούσας οικονομίας από μια διαφορετική άποψη, δηλαδή από την άποψη της ταλαιπωρίας, της δύναμης, της αποστολής και της τελικής νίκης της Εκκλησίας, όπως έχει ήδη αναφερθεί.

Όταν ο Ιωάννης είδε τον άγγελο, παρατήρησε ότι αυτό το ένδοξο ον είχε έναν μικρό βιβλίο (ανοιχτό κύλινδρο) στο χέρι του (εδάφιο 2). Ο απόστολος λαμβάνει τώρα την εντολή να πάρει αυτόν τον κύλινδρο. Ζητά λοιπόν από τον άγγελο να του το δώσει. Ο άγγελος, συμμορφώνεται με αυτό το αίτημα, λέει στον Ιωάννη, «λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι (πάρ' το και φάτο· θα σου γεμίσει πίκρα τα σωθικά, μα στο στόμα σου θα είναι γλυκό σαν μέλι).» Ο Ψαλμός 119: 103 καθιστά σαφές τι σημαίνει: ο κύλινδρος είναι ο Λόγος του Θεού, Το ευαγγέλιο στο οποίο εκτίθεται το μυστήριο της σωτηρίας. Αυτό το ευαγγέλιο είναι από μόνο του λαμπρό και γλυκό. Αλλά η διακήρυξή του ακολουθείται πάντα από πικρή καταδίωξη. Με τον ίδιο τρόπο ο πρώτος αναβάτης (6: 2), δηλαδή ο Χριστός, πάντα ακολουθείται από το δεύτερο, δηλαδή τη σφαγή. Έτσι, στο όραμα, ο Ιωάννης παίρνει το μικρό βιβλίο (κύλινδρο) από το χέρι του αγγέλου και το τρώει. Στο στόμα του είναι, πράγματι, γλυκό σαν μέλι· αλλά όταν το είχε φάει, έκανε την κοιλιά του πικρή· η έννοια είναι πολύ σαφής: ο απόστολος δεν πρέπει απλώς να κατανοήσει και να αφομοιώσει το μήνυμα του ευαγγελίου · πρέπει να βιώσει τόσο τη γλυκύτητά του όσο και την ταλαιπωρία, το σήκωμα του σταυρού, που είναι πάντα το μερίδιο αυτών που διακηρύσσουν την αλήθεια. Δεν ήταν ο Ιωάννης εξόριστος στο νησί της Πάτμου; Δεν έγραφε στους Χριστιανούς που βρισκόταν σε δοκιμασίες για το Λόγο του Θεού και την

μαρτυρία του Ιησού; (Πρβλ. 1: 9.) Αλλά αυτά τα παθήματα για χάρη του Χριστού επιτρέπουν στους πιστούς να επιμείνουν στην διακήρυξη του Λόγου. Για αυτόν τον λόγο οι ουράνιοι αγγελιοφόροι διαβεβαιώνουν τον απόστολο ότι πρέπει να προφητεύσει ξανά για πολλούς λαούς και έθνη, γλώσσες και βασιλείς (πρβλ. Απ. 17). Σε αυτό το κεφάλαιο ο Ιωάννης προφητεύει πραγματικά για τα έθνη και τους βασιλιάδες.

5. Η μέτρηση του ναού (11: 1,2)

Σε πολύ στενή σχέση με το 10: 8–11, το κεφάλαιο 11 μας δίνει τώρα μια περιγραφή των «πικρών» εμπειριών που πρέπει να υπομείνει η αληθινή Εκκλησία όταν κηρύττει το «γλυκό» ευαγγέλιο της σωτηρίας. Σε ένα όραμα¹⁵ κάποιος δίνει στον Ιωάννη ένα καλάμι που είναι παχύ και βαρύ σαν ράβδος μέτρησης. Του λένε να μετρήσει το Ναό του Θεού και του βωμού και εκείνων που λατρεύουν σε σχέση με αυτό. Δεν πρέπει να μετρήσει την αυλή που βρίσκεται έξω από το ιερό. Αυτή η αυλή πρέπει να την αφήσει. «καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τέσσαράκοντα δύο. » Γιατί αυτή η μέτρηση; Τι σημαίνει; Με βάση το άμεσο πλαίσιο, η παράλληλη έκφραση (21: 15) και το ιστορικό της Παλαιάς Διαθήκης (Ιεζ. 40: 5; 42: 20; Ζε. 2: 1), καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η μέτρηση του ιερού σημαίνει να το ξεχωρίζουμε από αυτό που είναι βέβηλο· έτσι ώστε, έτσι όντας χωρισμένο, μπορεί να είναι απόλυτα ασφαλές και προστατευμένο από κάθε βλάβη. Το ιερό είναι «αποδεκτό» ενώ η αυλή «εκβάλλεται».

Είναι εξαιρετικά σημαντικό να έχουμε κατά νου ότι εδώ, όπως και αλλού, ο απόστολος λαμβάνει ένα όραμα. Ως εκ τούτου, η υπόθεση ότι ο ναός του Ηρώδη πρέπει να υπήρχε ακόμη στην Ιερουσαλήμ, και ότι η Αποκάλυψη πρέπει να έχει γραφτεί πριν από την καταστροφή του εβραϊκού έθνους από τους Ρωμαίους, είναι αβάσιμη. Σε ένα όραμα μπορεί κανείς να δει πράγματα που δεν υπάρχουν πια ως κυριολεκτική πραγματικότητα.

Και πάλι, κρίνοντας από το πλαίσιο φαίνεται πιθανό ότι αυτό που βλέπει ο απόστολος στο όραμα είναι πράγματι ο Ναός του Ηρώδη στην Ιερουσαλήμ. Σε κάθε περίπτωση, βλέπει το ναό των Εβραίων όπως υπήρχε στη γη. Του λένε να μετρήσει το ιερό, δηλαδή, εκείνο το τμήμα του ναού που αποτελούσε τα Άγια και τα Άγια των αγίων. Η εξωτερική αυλή, δηλαδή η αυλή των Εθνών, πρέπει να «εκβληθεί». Δεν πρέπει να μετρηθεί. Υπήρχαν, φυσικά, αρκετές πρόσθετες αυλές, αλλά αυτές δεν αναφέρονται· ίσως επειδή δεν έχουν συμβολική σημασία. Τότε, έξω από την αυλή των Εθνών βρίσκεται η Ιερουσαλήμ, η οποία εξακολουθεί να ονομάζεται «η Αγία πόλις», όπως στο Κατά Ματθαίον 27:53 Ο απόστολος δεν σκέφτεται την ουράνια Ιερουσαλήμ αλλά σίγουρα την γήινη πόλη που είχε απορρίψει τον Χριστό. Ονομάζεται «Αγία Πόλις» εδώ και στο Κατά Ματθαίον 27: 53 για τον απλό λόγο ότι ήταν αγία. Ακόμα και σήμερα η επίγεια Ιερουσαλήμ χαρακτηρίζεται συχνά ως «Αγία Πόλις». Το γεγονός ότι στο όραμα ο Ιωάννης βλέπει τη γήινη Ιερουσαλήμ – και επομένως τον επίγειο Ναός— είναι επίσης σαφές από αυτό που ακολουθεί: «καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τέσσαράκοντα δύο». Αυτή είναι η Ιερουσαλήμ που θα «καταπατηθεί» από τους ειδωλολάτρες Ο Λουκάς 21: 24, είναι μία πολύ παράλληλη περικοπή, δείχνει ξεκάθαρα ότι εννοείται αυτή η γήινη Ιερουσαλήμ.

Αυτή είναι η εικόνα, το σύμβολο και το όραμα. Ας το δούμε καθαρά. Ο απόστολος βλέπει τη γήινη Ιερουσαλήμ με τον επίγειο Ναό της. Μετρά το εσωτερικό Ιερό αλλά «εκβάλλει» την εξωτερική αυλή. Η «Αγία πόλις» της Ιερουσαλήμ και ακόμα και η εξωτερική αυλή του Ναού καταπατούνται από τους ειδωλολάτρες για σαράντα δύο μήνες.

Τώρα τίθεται το ερώτημα, τι σημαίνει αυτή η εικόνα; Αυτό είναι το ερώτημα σε σχέση με κάθε εικόνα ή σύμβολο. Ποια είναι η τελική, πνευματική του σημασία; Η εικόνα είναι ένα πράγμα. Η τελική συμβολική σημασία είναι ένα άλλο θέμα. Αν και αυτά τα δύο είναι πάντα πολύ στενά συνδεδεμένα, αυτά δεν πρέπει ποτέ να συγχέονται. Ένα πολύ πνευματικό νόημα εκφράζεται συχνά με ένα γήινο συμβολισμό. Ας δείξουμε με εικόνα αυτό που εννοούμε. Σύμφωνα με 1: 12 ο Ιωάννης είδα επτά χρυσούς λυχνοστάτες. Στο όραμα ήταν χρυσοί

λυχνοστάτες κατά την κυριολεκτική έννοια αυτού του όρου. Αλλά αυτοί οι λυχνοστάτες, με τη σειρά τους, έχουν νόημα. Έχουν συμβολική σημασία. «Αντιπροσωπεύουν» κάτι άλλο. Αυτοί δείχνουν ή συμβολίζουν τις «επτά εκκλησίες» (1: 20). Το ίδιο και εδώ. Στο όραμα ο απόστολος βλέπει, πράγματι, τη γήινη Ιερουσαλήμ, τον επίγειο ναό, το γήινο ιερό, τη γήινη εξωτερική αυλή, κ.λπ. Το επόμενο ερώτημα είναι, τι συμβολίζουν όλα αυτά; Η απάντηση είναι ότι αυτό το «ιερό του Θεού» συμβολίζει την αληθινή Εκκλησία, ότι είναι, όλοι εκείνοι στον οποίον τις καρδιές τους κατοικεί ο Χριστός στο Πνεύμα. Όλα τα αληθινά παιδιά του Θεού, που τον λατρεύουν στο πνεύμα και την αλήθεια, μετριούνται, δηλαδή προστατεύονται. Διαφυλάσσονται, ενώ οι κρίσεις επιβάλλονται στον κόσμο που είναι πονηρός και διώκει την εκκλησία. Όμως σίγουρα, αυτοί οι άγιοι θα υποφέρουν σοβαρά, αλλά δεν θα χαθούν ποτέ· προστατεύονται από την αιώνια καταστροφή. Αλλά αυτή η θεική προστασία δεν επεκτείνεται στην «αυλή», δηλαδή σε εκείνους που αν και εξωτερικά ανήκουν στην Εκκλησία δεν είναι αληθινοί πιστοί. Όπως και στο το όραμα οι ειδωλολάτρες καταπατούν την Ιερουσαλήμ και ακόμη και την εξωτερική αυλή του ναού, έτσι ο κόσμος καταπατά έξω στην εξωτερική αυλή του κατ' όνομα Χριστιανισμού. Ο κόσμος εισβάλλει σε αυτήν την ψεύτικη εκκλησία και την παίρνει υπό την κατοχή του. Τα μέλη της κοσμικής εκκλησίας καλωσορίζουν τις ιδέες του κόσμου· νιώθουν πολύ άνετα με τον κόσμο· περνάνε όμορφα με την κοσμική παρέα· κατά την ψηφοφορία για πολιτικά αξιώματα κινούνται από κοσμικές σκέψεις· εν συντομία, αγαπούν τον κόσμο. Αυτή η κατάσταση διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια των σαράντα δύο μηνών, δηλαδή σε όλη την εποχή του ευαγγελίου. Περισσότερα για αυτούς τους σαράντα δύο μήνες θα ειπωθούν αργότερα.

Η ερμηνεία μας υποστηρίζεται από τα ακόλουθα επιχειρήματα: πρώτα απ' όλα, παρατηρήστε ότι ο όρος «ναός του Θεού» είναι ένα πολύ κοινό όνομα για την αληθινή Εκκλησία (βλ. Α Κορ. 3: 16,17 · Β Κορ. 6: 16 · Εφεσ. 2: 21). Ο Θεός κατοικεί στην Εκκλησία δια του Πνεύματος. Ως εκ τούτου, η Εκκλησία είναι ο ναός Του, ή μάλλον το ιερό Του.

Δεύτερον, η έννοια «ναός του Θεού» ορίζεται στο χωρίο μας ως ο τόπος όπου είναι «ο βωμός (του θυμιάματος) και εκείνοι που λατρεύουν σε σχέση με αυτό». Ενώ το θυμιάμα προσφερόταν στο βωμό του θυμιάματος, οι λατρευτές έσκυβαν με ευλάβεια το κεφάλι τους στην προσευχή. Είναι λοιπόν σαφές ότι ο όρος «ναός του Θεού» συμβολίζει τους ανθρώπους εκείνους που προσφέρουν στον Θεό το θυμιάμα της προσευχής, όλοι όσοι είναι αληθινοί Χριστιανοί.

Τρίτον, διαβάζουμε: «καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω» « αναφορά είναι ξεκάθαρα στους ανθρώπους, δηλαδή στα άπιστα μέλη της εκκλησίας που πρέπει να εκδιωχθούν ή να αφοριστούν (πρβλ. Ιω. 9: 34). Ο όρος «Ναός του Θεού» πρέπει να αναφέρεται στους πιστούς, εκείνους που δεν εκδιώκονται αλλά προστατεύονται.

Τέταρτον, όπως και στην Αποκάλυψη 7, όλοι οι αληθινοί πιστοί στη γη (πρ. 22: 4) είναι Αριθμημένοι και έχουν τη σφραγίδα του Θεού στο μέτωπό τους· λοιπόν εδώ, στο κεφάλαιο 11, όλοι όσοι λατρεύουν σε σχέση με το βωμό, δηλαδή, όλοι οι αληθινά πιστοί λατρευτές (πρβλ. 8: 3) λέγεται ότι έχουν μετρηθεί. Η αρίθμηση και η μέτρηση αναφέρεται στην προστασία τους. Επιπλέον, όπως στην Αποκάλυψη 7 η στρατευόμενη εκκλησία περιγράφηκε από τον συμβολισμό των επίγειων φυλών του Ισραήλ, οπότε εδώ η αληθινή Εκκλησία στη γη συμβολίζεται από το επίγειο ναό του Ισραήλ. Το φυσικό ιερό συμβολίζει το πνευματικό ιερό, δηλαδή τους ανθρώπους του Θεού.

Πέμπτο, αυτή η ερμηνεία είναι σε αρμονία με τον συμβολισμό της Παλαιάς Διαθήκης. Ο Ναός του Ιεζεκιήλ συμβολίζει την Εκκλησία (πρβλ. Ιεζ. 43: 4 κοκ. 47: 1 κοκ).¹⁶

Τέλος, ο καλύτερος ερμηνευτής της Αποκάλυψης 11 είναι η ίδια η Αποκάλυψη 11! Σύμφωνα με το εδάφιο 8, η γήινη Ιερουσαλήμ είναι σαφώς το σύμβολο σε οτιδήποτε αντιτίθεται στην αληθινή Εκκλησία του Θεού. Είναι το κέντρο και το σύμβολο του αντιχριστιανισμού, δηλαδή της ανηθικότητας (Σόδομα) και του διωγμού των παιδιών του Θεού (Αίγυπτος). Από αυτό φαίνεται να ακολουθεί ότι ο όρος ο «Ναός του Θεού» πρέπει επίσης να θεωρείται συμβολικά ως ένδειξη του αληθινού λαού του Θεού, των πιστών Του.

6. Οι δύο μάρτυρες (11: 3–14)

Αφού έχουμε καταλήξει σ' αυτό το σημείο, δεν είναι δύσκολο να κατανοήσουμε την έννοια του υπόλοιπου κεφαλαίου. Η αληθινή Εκκλησία εκπροσωπείται τώρα από τον συμβολισμό των δύο μαρτύρων. Αυτοί οι μάρτυρες συμβολίζουν τη μαρτυρία της Στρατευόμενης Εκκλησίας μέσω των λειτουργιών της και των ιεραποστόλων της σε όλη την παρούσα Οικονομία. Το γεγονός ότι υπάρχουν δύο μάρτυρες τονίζει το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας (πρβλ. Λκ. 10: 1). Ο Κύριος στέλνει τους ιεραπόστολους δύο—δύο· αυτό που δεν έχει ο ένας, ο άλλος το προμηθεύει. Τώρα η Εκκλησία ως οργανισμός, που λειτουργεί μέσω των λειτουργιών της και των ιεραπόστολων, θα συνεχίσει αυτό το έργο για «ήμέρας χιλίας διακοσίας εξήκοντα.» Αυτή είναι η περίοδος που εκτείνεται από τη στιγμή της ανάληψης του Χριστού σχεδόν μέχρι την ημέρα της κρίσης (πρβλ. Απ. 12: 5,6,14). Φυσικά, είναι ακριβώς το ίδιο με σαράντα δύο μήνες, γιατί σαράντα δύο φορές το τριάντα είναι χιλία διακοσία εξήκοντα – και «καιρόν και καιρούς και ήμισυ καιροῦ», δηλαδή τρία χρόνια και μισό (Απ.12: 14). Είναι η περίοδος της ταλαιπωρίας· η σημερινή εποχή του ευαγγελίου. Το ερώτημα μπορεί να προκύψει, γιατί αυτή η περίοδος εκφράζεται τώρα σε μήνες (εδάφιο 2) και μετά σε όρους ημερών (εδάφιο 3); Εδώ η απάντησή μας είναι μια απλή εικασία: στο εδάφιο 2 έχουμε την εικόνα μιας πόλης που πολιορκείται και τελικά καταλαμβάνεται και καταπατείται. Τώρα, η διάρκεια της πολιορκίας μιας πόλης πολύ συχνά εκφράζεται σε μήνες. Ωστόσο, στο εδάφιο 3, οι δύο μάρτυρες περιγράφονται ως προφήτες· αυτή είναι μία δραστηριότητα που γίνεται μέρα με τη μέρα. Κάθε μέρα δίνουν τη μαρτυρία τους, καθ' όλη τη διάρκεια της Οικονομίας. Κηρύττουν μετάνοια και γι' αυτό είναι ντυμένοι με σάκο.

Για να λάβουμε μια πολύ σαφή εικόνα της Εκκλησίας ως μίας ισχυρής ιεραποστολικής οργάνωσης σε όλη την παρούσα εποχή του ευαγγελίου, εδώ περιγράφεται κάτω από έναν τετραπλό συμβολισμό.

Πρώτα απ' όλα, όπως «τα δύο ελαιόδεντρα και οι δύο λυχνοστάτες», ο Ιησούς και ο Ζοροβάβελ (πρβλ. Ζαχ. 4), αντιπροσώπευαν τα αξιώματα μέσω των οποίων ο Θεός ευλόγησε το Ισραήλ, έτσι σε όλη την εποχή του Ευαγγελίου ευλογεί την Εκκλησία Του με τα αξιώματα, δηλαδή, μέσω του κηρύγματος του Λόγου και της διαχείρισης των μυστηρίων.

Δεύτερον, όπως απεστάλησαν οι ιεραπόστολοι δύο – δύο (Λκ. 10: 1), έτσι σε όλη αυτή την εποχή του ευαγγελίου η Εκκλησία, ως οργανισμός, εκπληρώνει την αποστολή της στον κόσμο.

Τρίτον, ακριβώς όπως βγήκε η φωτιά της κρίσης και της καταδίκης από το στόμα του Ιερεμία που καταβροχθίζει τους εχθρούς του Θεού (Ιε. 5:14), ακόμη και όταν η εκκλησία του σήμερα, μέσω των αξιωμάτων της, καταδικάζει τους κακούς, βάσει του Λόγου του Θεού, αυτή η καταδίκη θα οδηγήσει στην καταστροφή τους (Μτ. 18: 18).

Τέταρτον, όπως ο Ηλίας έλαβε τη δύναμη να κλείσει τους ουραμούς (Α Βασ. 17:1), και έτσι δεν έβρεξε, και όπως ο Μωυσής έλαβε την εξουσία να μετατρέψει τα νερά σε αίμα (Εξ. 7: 20), ακόμη και η ισχυρή ιεραποστολική Εκκλησία αυτής της παρούσας εποχής του ευαγγελίου, εάν το μήνυμά της απορριφθεί, έχει την εξουσία να κρίνει και να καταδικάσει το κόσμο.

Αυτή η δύναμη δεν είναι φανταστική αλλά πολύ πραγματική. Όχι μόνο ο Κύριος συνεχώς πλήττει τον κακό κόσμο ως απάντηση στις προσευχές των διωκόμενων αγίων (8: 3–5), αλλά διαβεβαιώνει επίσης την Εκκλησία Του ότι, όποτε αυτή ασχολείται με την επίσημη διακονία του Λόγου και είναι πιστή στον Λόγο, οι κρίσεις της είναι και δικές Του κρίσεις (Μτ 16: 19 · 18: 18,19 · Ιω. 20: 21–23).

Πράγματι, με την πιο πραγματική έννοια, η Εκκλησία εξακολουθεί να χτυπά τη γη με κάθε πληγή! Ο κακός κόσμος πρέπει να είναι προσεκτικός, γιατί αν κάποιος είναι απόλυτα αποφασισμένος να βλάψει την Εκκλησία, η φωτιά βγαίνει από το στόμα των μαρτύρων του Θεού. Αλλά ακόμα κι αν κάποιος θέλει να βλάψει τους αληθινούς λειτουργούς και ιεραπόστολους, αυτός θα καταστραφεί παρόμοια (εδάφιο 5).

Ωστόσο, αυτή η εποχή του ευαγγελίου θα τελειώσει (πρβλ. 24: 14). Η Εκκλησία, ως ισχυρή ιεραποστολική οργάνωση, θα ολοκληρώσει τη μαρτυρία της. Το θηρίο που βγαίνει από την άβυσσο, δηλαδή, ο αντιχριστιανικός κόσμος, που ωθείται από την κόλαση, θα πολεμήσει ενάντια στην Εκκλησία και θα την καταστρέψει. Αυτή είναι η μάχη του Αρμαγεδώνα.² Το θηρίο δεν θα σκοτώσει κάθε πιστό. Θα υπάρξουν πιστοί στη γη όταν ο Χριστός θα έρθει ξανά, αν και θα είναι λίγοι σε αριθμό (Λκ. 18: 8). Αλλά η ίδια η Εκκλησία, ως ισχυρή οργάνωση για την διάδοση του ευαγγελίου και την τακτική διακονία του Λόγου, θα είναι καταστραμμένη. Ενδεικτικά, σκεφτείτε τις συνθήκες στην Κομμουνιστική Κίνα στην παρούσα στιγμή για να είμαστε σίγουροι, υπάρχουν ειλικρινείς πιστοί στην Κομμουνιστική Κίνα, αλλά πού είναι η ισχυρή, επίσημη, απρόσκοπτη και δημόσια διακήρυξη και διάδοση του ευαγγελίου; Και δεν εξαπλώνεται αυτή η κατάσταση σε άλλες χώρες; Έτσι, λίγο πριν από τη δεύτερη Έλευση, το πτώμα της Εκκλησίας, της οποίας η δημόσια και επίσημη μαρτυρία έχει σωτηρήσει και πιναίει από το κόσμο, βρίσκεται στην πλατεία της μεγάλης πόλης. Αυτή είναι η πλατεία της ανήθικης και αντιχριστιανικής Ιερουσαλήμ. Η Ιερουσαλήμ σταύρωσε τον Κύριο. Εξαιτίας αυτής της ανηθικότητας και της δίωξη των αγίων έχει γίνει πνευματικά Σόδομα και Αίγυπτος (πρβλ. Ησ.1: 10 · 3: 9 · Ιε 23: 14 · Ιεζ. 16: 46). Έχει γίνει το σύμβολο της Βαβυλώνας και του ανήθικου και αντιχριστιανικού κόσμου. Οπότε διαβάζουμε ότι το πτώμα της Εκκλησίας βρίσκεται στις ευρείες λεωφόρους της υπέροχης πόλης,¹⁷ αυτό σημαίνει απλά ότι στη μέση του κόσμου είναι η Εκκλησία νεκρή: δεν υπάρχει πλέον ως ένα ισχυρό και ισχυρό ιεραποστολικό ίδρυμα! Οι ηγέτες της έχουν σφαγιαστεί: η φωνή της έχει σιγήσει. Αυτή η κατάσταση διαρκεί τρεις μέρες και μισό, που είναι πολύ σύντομος χρόνος. (Μτ 24: 22 · βλ. Απ.20: 7–9.) Ο κόσμος δεν επιτρέπει ούτε στα πτώματα των μαρτύρων να θάβονται. Αυτά τα πτώματα βρίσκονται στην πλατεία, εκτεθειμένα σε έντομα, πουλιά και σκύλους. Ο κόσμος έχει ένα υπέροχο πικνίκ: γιορτάζει. Οι άνθρωποι στέλνουν ο ένας τον άλλον δώρα και περιφρονούν αυτούς τους μάρτυρες (πρβλ. Εσθ. 9: 22). Ο λόγος τους δεν θα τους βασανίσει πια. Ανόητος κόσμος! Η χαρά του είναι πρόωρη.

Το πτώμα ξαφνικά αρχίζει να ταράζεται: η αναπνοή της ζωής από τον Θεό έχει εισέλθει μέσα σε αυτό· οι μάρτυρες στέκονται στα πόδια τους. Σε σχέση με τη δεύτερη Έλευση του Χριστού έρχεται η Εκκλησία που αποκαθίσταται στη ζωή, στην τιμή, στην εξουσία, στην επιρροή. Για τον κόσμο η ώρα της ευκαιρίας έχει φύγει, και έχει φύγει για πάντα. Την ημέρα της κρίσης όταν ο κόσμος θα δει την Εκκλησία να αποκαθίσταται σε τιμή και δόξα, ο κόσμος θα παγώσει με φόβο. Η Εκκλησία – ακόμα κάτω από το συμβολισμό των δύο μαρτύρων – τώρα ακούει μια φωνή, «ανάβητε ὧδε». Στη συνέχεια, η Εκκλησία ανεβαίνει στον ουρανό σε ένα σύννεφο δόξας. «καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἔχθροὶ αὐτῶν.» Δεν είναι μυστική απαγωγή!

Τώρα στρέφουμε ξανά την προσοχή μας στον κακό κόσμο. Ενώ η περίληψη της ιστορίας της Εκκλησίας μας έφερε μέχρι την ημέρα της κρίσης και πέρα από αυτή, ας επιστρέψουμε τώρα στα γεγονότα που έλαβαν χώρα λίγο πριν από αυτήν την τελική μέρα. Καθώς όλα αυτά τα γεγονότα ομαδοποιούνται γύρω στο δεύτερο ερχομό, είναι προφανές ότι η έκφραση «ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ» δεν μας απαγορεύει να το κάνουμε αυτό. Στο όραμα που ο απόστολος βλέπει, η γη τρέμει. Έχουμε την ίδια εικόνα όπως στο 6: 12. Εκεί, επίσης, ο σεισμός προηγείται αμέσως της τελικής κρίσης. Ἦδη πέφτει το δέκατο μέρος της πόλης. με άλλα λόγια, αρχίζει το έργο της καταστροφής. Τόσο φοβερός είναι ο σεισμός που σκοτώνει επτά χιλιάδες ανθρώπους. Αυτό είναι πιθανώς απλώς μια συμβολική αναπαράσταση των τρομαχτικών γεγονότων την παραμονή της τελικής κρίσης. Ο αριθμός επτά χιλιάδες δεν πρέπει να ληφθούν κυριολεκτικά· ο πλήρης αριθμός αυτών που προορίζονται για καταστροφή από τον σεισμό υποδεικνύεται. Δεν ήταν λοιπόν όλοι οι κακοί που καταστρέφονται. Εκείνοι που παραμένουν ζωντανοί φοβούνται «καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.» Αυτό, φυσικά, δεν σημαίνει ότι έχουν μεταστραφεί. Μακριά από αυτό! Απλώς χτυπήθηκαν με τρόπο. Ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσωρ, στη δική

του μέρα, ξανά και ξανά δόξαζε τον Θεό του ουρανού (Δν. 2: 47 · 3: 28 · 4: 1 κ.λπ. · 4: 34; 4:37). Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ήταν ένας μετανοημένος άνθρωπος.

Τώρα όλα είναι έτοιμα για την τελική κρίση· γιατί, παρά όλες αυτές τις σάλπιγγες που προειδοποιούν, διαβάζουμε «ουαί ή δευτέρα άπηλθεν· ή ουαί ή τρίτη ίδου έρχεται ταχύ.»

7. Η έβδομη σάλπιγγα (11: 15-19)

Ο έβδομος άγγελος σαλπίζει. Και πάλι, η τελική κρίση δεν περιγράφεται αλλά εισάγεται.¹⁸ Επιπλέον, η σημασία της ημέρας της κρίσης σε σχέση με το Θεό, το Χριστό Του, τους πιστούς και τους απίστους επισημαίνεται. Παρατηρήστε τη διπλή Χορωδία.

Πρώτα, οι άγγελοι ψάλλουν. Στο πνεύμα ο απόστολος ακούει τους ένδοξους, πνευματικούς τους, γεμάτους με ενθουσιασμό ύμνους της δοξολογίας και λατρείας. «έγένετο ή βασιλεία τοῦ κόσμου¹⁹ τοῦ Κυρίου ήμῶν καί τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καί βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. »

Βέβαια, ο Θεός πάντα βασιλεύει. Ωστόσο, η δύναμη και η εξουσία που Αυτός ασκεί σε σχέση με το σύμπαν δεν φαίνεται πάντα. Μερικές φορές φαίνεται σαν ο Σατανάς να είναι ο ανώτατος άρχοντας. Αλλά μόλις έφτασε η ημέρα της κρίσης, θα αποκαλυφθεί η πλήρης βασιλική λαμπρότητα της κυριαρχίας του Θεού, και όλη η αντιπολίτευση θα καταργηθεί. Τότε θα είναι σαφές σε όλους ότι ο κόσμος έχει γίνει η επαρχία του Κυρίου μας και του Χριστού Του. Και θα βασιλεύει για πάντα. Εάν θέλετε να μάθετε τι σημαίνουν αυτές οι λέξεις, πηγαίνετε και ακούστε το Μεσσία του Χαίντελ και τη χορωδία που ψάλλει Αλληλούια την επόμενη φορά που θα έχετε ευκαιρία να το κάνετε. Γιατί, ενώ γράφω, τα λόγια αυτά αυτή η υπέροχη μουσική σύνθεση ακούγεται στην καρδιά μου. Και αυτό είναι μόνο μία πρόγευση του ουρανού! Όταν φτάσει η ημέρα της κρίσης, τότε το πλήρες νόημα του Ψαλμού 2: 7, και του Δανιήλ 7: 14 (πρβλ. Λκ. 1: 33) πρόκειται να αποκαλυφθεί.

Όλο το λυτρωμένο πλήθος, που εκπροσωπούνται από τους είκοσι τέσσερις πρεσβύτερους, ανταποκρίνεται σε αυτόν τον ύμνο των αγγέλων αποδίδοντας το φόρο τιμής στο Θεό με τον πιο ταπεινό τρόπο—οι πρεσβύτεροι πέφτουν στα πρόσωπά τους—και λέγοντας· «εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὦν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὅτι εἴληφας τὴν δυνάμιν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας, καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἤλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν ἐθνῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθειρόντας τὴν γῆν.»(11: 17,18).

Παρατηρήστε ότι σε αυτόν τον ύμνο ο Κύριος δεν ονομάζεται πλέον «ὁ ὦν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος,», όπως στο 1: 8, γιατί έχει έρθει. Η Εκκλησία χαίρεται για το γεγονός ότι ο Κύριος έχει φτάσει στο αποκορύφωμα της δυνάμεις Του και της εξουσίας του, εμφανίζεται πλέον δημόσια. Οι ειδωλολάτρες ήταν εξοργισμένοι· είχαν κάνει πόλεμο με τους δύο μάρτυρες, τους νίκησαν, τους σκότωσαν και καυχήθηκαν για τη δυστυχία τους (11: 7 κ.λπ.). Αλλά επιτέλους η οργή του Θεού αποκαλύφθηκε πλήρως, δηλαδή την ημέρα της τελικής κρίσης που έχει φτάσει τώρα. Την ίδια μέρα όλοι αυτοί που φοβούνται τον Κύριο θα λάβουν την ανταμοιβή τους, ενώ οι καταστροφείς καταστρέφονται (πρβλ. Μτ 25: 31 κ.λπ.). Για να κατανοήσετε την τελευταία παράγραφο αυτού του κεφαλαίου, φροντίστε να θυμάστε ότι αυτό είναι ακόμα ένα όραμα. Ο απόστολος δεν βλέπει τον ίδιο τον ουρανό αλλά μια συμβολική εικόνα. Σε αυτήν την εικόνα ο Ναός του Θεού στον ουρανό είναι τώρα φαρδιά πλατιά ανοιχτός. Τίποτα δεν μένει πίσω από το πέπλο. Τίποτα δεν παραμένει κρυμμένο ή καλυμμένο. Η κιβωτός της διαθήκης, τόσο καιρό κρυμμένη από τα μάτια μας, τώρα φαίνεται. Αυτή η κιβωτός της διαθήκης είναι το σύμβολο της υπερθετικά πραγματικής οικείας και τέλειας κοινωνίας μεταξύ του Θεού και του λαού Του —μια κοινωνία που βασίζεται στην εξιλέωση. Σκεφτείτε το ιλαστήριο. Διαβάζουμε στην Έξοδο 25: 22, «Κι εγώ θα σου φανερώνομαι εκεί πάνω από το ιλαστήριο, πάνω από την κιβωτό του νόμου, ανάμεσα στα δύο χερουβίμ Από 'κει θα σου μιλάω κάθε φορά που θα θέλω να σου δώσω κάποια εντολή για τους Ισραηλίτες (και γνωσθήσομαί σοι εκείθεν και λαλήσω σοι άνωθεν τοῦ ιλαστηρίου ἀνά

μέσον τῶν δύο Χερουβιμ τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου καὶ κατὰ πάντα, ὅσα ἔαν ἐντείλωμαί σοι Μετάφραση των Ο)».

Ὡς ἐκ τούτου, ὅταν αὐτὴ ἡ κιβωτός φαίνεται τώρα, δηλαδή, ἀποκαλύπτεται πλήρως, ἡ διαθήκη τῆς χάριτος (Γεν. 17: 7)²⁰ σε ὅλη τῆς τῆς γλυκύτητα πραγματοποιεῖται στὶς καρδιές καὶ τὶς ζωές του τῶν παιδιῶν του Θεοῦ.

Ἀλλὰ γιὰ τοὺς κακοὺς ἡ ἴδια κιβωτός, που εἶναι ὁ θρόνος του Θεοῦ, εἶναι ἓνα σύμβολο τῆς Ὀργῆς. Ἐπίσης, αὐτὴ ἡ Ὀργὴ θα ἀποκαλυφθεῖ πλήρως. Ἐξαιτίας αὐτοῦ ἀκολουθοῦν οἱ ἀστραπές, καὶ οἱ φωνές καὶ οἱ βροντές, καὶ ὁ σεισμός καθὼς καὶ μιὰ μεγάλη καταιγίδα χαλάζι (πρβλ. 4: 5).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

¹ Δες κεφάλαιο 5°

² Cf. R. H. Charles, *op. cit.*, p. 223

³ Σε ὄλο το βιβλίον τῆς Ἀποκάλυψης ὁ Θεός παραμένει ὁ Κυρίαρχος τοὺς σύμπαντος. Προσέξτε πόσο συχνά ὑπάρχει ἡ λέξη «εδόθη».

⁴ Στὴν Ἀπ. 6: 9 ἐμφανίζεται ὡς τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων.

⁵ Cf. R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 269

⁶ See R. C. Trench, *Synonyms of the New Testament*, p. 176.

⁷ Εἶναι, ἴσως, δυνατόν νὰ ἐπεκταθεῖ τὸ νόημα αὐτῆς τῆς πληγῆς ἔτσι ὥστε, κάτω ἀπὸ τὸν συμβολισμό τῆς, δηλαδή νὰ καταστήσει τὰ χερσαία-νερά πικρά, δείχνει ὅλες τὶς καταστροφές που ἐμποδίζουν ὅλα τὰ μέσα που χρησιμοποιεῖ ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ ικανοποιήσει τὶς ἀνάγκες του. Τὸ νερό, λοιπόν, συμβολίζει αὐτὸ που καλύπτει τὶς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, π.χ. βιομηχανία, ἐμπόριο. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ δηλητηρίαση τῶν πηγῶν καὶ τῶν νερῶν θα ἔδειχνε, μεταξύ ἄλλων, τὴν διαταραχὴ τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου κ.λπ. 2

⁸ Πρόσεξε ξανά τὴν διάταξη τῶν ἐφτά σε δύο ομάδες: μιὰ ἀπὸ τέσσερις καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τρεῖς. Δες κεφάλαιο 2

⁹ Δὲν θεωροῦμε καθόλου ἀπαραίτητο νὰ δώσουμε μιὰ ἀλληγορικὴ εἰκόνα γιὰ τὸν ἥλιο καὶ τὸν ἀέρα. Εἶναι δυνατόν νὰ βλέπουμε τὸν ἥλιο καὶ τὸν ἀέρα ὡς ἔνδειξη τοῦ κυριολεκτικοῦ ἡλίου καὶ τοῦ κυριολεκτικοῦ ἀέρα ὅπως αὐτοὶ ἐμφανίζονται στὴν ὄραση. Στὸ ὄραμα, ὁ καπνός εἶναι τόσο παχύς καὶ μαύρος που ἀκόμη καὶ ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀέρας σκοτεινιάστηκαν ἀπὸ αὐτόν. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ εἰκόνα, που λαμβάνεται συνολικά, συμβολίζει ἓνα πολὺ οδυνηρὸ ἠθικὸ καὶ πνευματικὸ σκοτάδι ἀπὸ τὶς δυνάμεις τοῦ κακοῦ.

¹⁰ ὍΛΗ Ἡ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ Ἰωὴλ ἐπικεντρώνεται γύρω ἀπὸ τρία θέματα: τὴν πληγὴ 1: 1–2: 11· τὴν μετάνοια 2: 12–17, καὶ τὴν Ὑπόσχεση 2: 18–3: 21. Προσέξτε τὴν πολὺ ζωντανὴ περιγραφή τῶν ἀκρίδων στο 2: 2b–11.

¹¹ Ἔχουν δοθεῖ τόσες ἐξηγήσεις γιὰ αὐτοὺς τοὺς «πέντε μῆνες» που νομίζουμε ὅτι καλύτερα νὰ μὴν πούμε τίποτε παραπάνω.

¹² Δες κεφάλαιο 5ο

¹³ Οἱ τέσσερις ἄγγελοι τοῦ 7: 1 ἀντιπροσωπεύουν «τὶς ἐφτά γωνίες τῆς γῆς». Οἱ τέσσερις ἄγγελοι τοῦ 9: 14 εἶναι δεμένοι στὸν μεγάλο ποταμὸ Ἐυφράτη.

¹⁴ Ὁ Χριστός στὴν Ἀποκάλυψη δὲν ὀνομάζεται «ἓνας ἄγγελος». Ἐπίσης δε διαβάζουμε ὅτι ὁ Ἰωάννης πέφτει νὰ λατρέψει τὸν ἄγγελο ὅπως λατρεύει τὸν Χριστό (1: 17).

¹⁵ Δες ὅτι ἡ ἔμφαση εἶναι ὅτι ὄλο εἶναι ὄραμα καὶ συμβολισμός στο R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 325.

¹⁶ Δὲν ἐννοοῦμε ὅτι ὁ Ἰεζεκιὴλ εἶχε φθάσει στὴν ἀναπαράσταση τῆς Καινῆς Διαθήκης ὅπου ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

¹⁷ Ὁ ὅρος «μεγάλῃ πόλει» πάντοτε ἀναφέρεται στὴ Βαβυλώνα καὶ ποτὲ στὴ Νέα καὶ Ἁγία Ἰερουσαλήμ.

¹⁸ Δες κεφάλαιο 4.

¹⁹ Ὁ ὅρος που ἀποδίδεται Βασίλειο 'kingdom' στὴν Ἀγγλικὴ μετάφραση σημαίνει Βασιλεία, ἐξουσία, κυριαρχία. Δες τὸ βιβλίον τοῦ συγγραφέως *Sermon on the Mount*, p. 31.

²⁰ Δες το βιβλίο του συγγραφέως *Διαθήκη της Χάρης (Covenant of Grace)*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΤΟΥ

Όπως σε κάθε μια από τις προηγούμενες ενότητες, το ίδιο κι εδώ επιστρέφουμε στην αρχή της παρούσας Οικονομίας μας, για άλλη μια φορά θα διασχίσουμε το ίδιο έδαφος. Σε κάθε όραμα κάνουμε ένα ταξίδι που μας οδηγεί σε ολόκληρη την πορεία αυτής της εποχής, από την πρώτη έως τη δεύτερη έλευση του Χριστού. Σε ένα αδιαμφισβήτητο συμβολισμό ο Βλέπων μας φέρνει πίσω στη στιγμή της γέννησης και της ανάληψης του Χριστού (12: 1-5). Το όραμα δεν τελειώνει μέχρι να δούμε αυτόν που είναι «καθήμενος ὅμοιος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὄξυ.»(14: 14 κ.ε.). Ἐφτασε και πάλι η ημέρα της κρίσης.

Ωστόσο, όπως έχουμε ήδη αναφέρει¹, το κεφάλαιο 12 είναι η αρχή όχι μόνο από ένα άλλο μικρό τμήμα, δηλαδή, το τέταρτο, αλλά και τη δεύτερη μεγάλη διαίρεση του βιβλίου. Αυτή η κύρια ενότητα καλύπτει τα κεφάλαια 12-22. Σχηματίζει μια μονάδα. Οι κύριοι χαρακτήρες που εμφανίζονται και είναι αντίθετοι με τον Χριστό και την Εκκλησία Του εισάγονται στα κεφάλαια 12-14. Είναι ο δράκος, το θηρίο από τη θάλασσα, το θηρίο από τη γη, η Βαβυλώνα, και οι άνθρωποι που έχουν το σημάδι του θηρίου. Τα οράματα που ακολουθούν μας δείχνουν τι συνέβη σε καθεμιά από αυτές τις αντίχριστες δυνάμεις, σε εκείνους που έχουν το χάραγμα του θηρίου (κεφάλαια 15,16), τη πόρνη Βαβυλώνα και τα δύο θηρία (κεφάλαια 17-19), και, τέλος, στο δράκο (κεφάλαια 20-22).

Είναι σαφές, επομένως, ότι το κεντρικό θέμα της πρώτης κύριας υποδιαίρεσης (κεφάλαια 1-11) συνεχίζεται στη δεύτερη. Αυτό το θέμα είναι, όπως έχει δειχθεί,² η νίκη του Χριστού και της Εκκλησίας Του επί του δράκου και των βοηθών του. Όμως, ενώ η πρώτη κύρια υποδιαίρεση απεικονίζει τον εξωτερικό αγώνα μεταξύ της Εκκλησίας και του κόσμου, το δεύτερο μέρος του βιβλίου αποκαλύπτει το βαθύτερο υπόβαθρο. Τώρα βλέπουμε πιο καθαρά από ό, τι στο προηγούμενο τμήμα ότι η σύγκρουση μεταξύ της Εκκλησίας και του κόσμου είναι μόνο η εξωτερική εκδήλωση του πολέμου μεταξύ του Χριστού και του Σατανά (ο δράκος).

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο κεφάλαιο 12 ο δράκος απεικονίζεται αρχικά ότι έχει ως σκοπό να καταστρέψει τον Χριστό (εδάφιοι 1-12). Αφού αποτυχαίνει σε αυτό, διώκει τη γυναίκα επειδή έφερε τον Χριστό (εδάφιοι 13-17). Ανεπιτυχής σε αυτό επίσης, πολεμά με τον υπόλοιπο σπόρο της (εδάφιο 17β).

1. Η γυναίκα, το παιδί και ο δράκος (12: 1-6)

Αυτά τα έξι εδάφια περιέχουν την πρώτη συμβολική εικόνα. Η σκηνή είναι ο ουρανός. Εδώ ο Ιωάννης βλέπει μια γυναίκα εντυπωσιακή: ο ήλιος είναι το ένδυμά της, το φεγγάρι είναι το υποπόδιο και ένα στεφάνι από δώδεκα αστέρια το στέμμα της. Αυτή η γυναίκα πρόκειται να γεννήσει ένα παιδί. Κλαίει γιατί έχει ωδίνες. Ξαφνικά ο Ιωάννης βλέπει να στέκεται μπροστά στη γυναίκα ένας φλογερός κόκκινος δράκος. Σκεπτείτε ένα φτερωτό φίδι με λοφίο στο κεφάλι και καταστροφικά νύχια, σκληρά, είναι άγριος, κακοήθης, φαύλος αλλά να θυμάστε ότι αυτή είναι μια εικόνα, ένα σύμβολο. Τώρα αυτό το θηρίο έχει επτά κεφάλια με στέμματα και δέκα κέρατα. Τόσο τεράστιο μέγεθος έχει αυτός ο δράκος που η μαμούθ ουρά του μαστιγώνοντας κατά μήκος του ουρανού σαρώνει το ένα τρίτο από τα αστέρια του ουρανού και τα πετάει στη γη! Γιατί στέκεται αυτό το φοβερό τέρας μπροστά από τη γυναίκα που πρόκειται να γεννήσει ένα παιδί; Για να καταβροχθίσει το παιδί της μόλις γεννηθεί! Επιτυγχάνει ο δράκος; Αυτός δεν πετυχαίνει. Η γυναίκα γεννά ένα γιο, ένα αρσενικό,

τον ισχυρό Ένα, που πρόκειται να ποιμάνει τα έθνη με σιδερένια ράβδο. Τότε ξαφνικά . . . αλλά ας ακούσουμε τι συνέβη, τα λόγια του ίδιου του αποστόλου: «ήρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ..» Έχοντας αποτύχει στην προσπάθειά του να καταβροχθίσει το παιδί, ο δράκος τώρα κατευθύνει όλη την οργή του ενάντια στη λαμπερή, λαμπρή γυναίκα. Αλλά η γυναίκα φεύγει στην έρημο όπου ο Θεός έχει ετοιμάσει φαγητό και καταφύγιο για αυτήν για 1.260 ημέρες. Θα διαβάσουμε περισσότερα αργότερα για την προσπάθεια του δράκου να καταστρέψει τη γυναίκα (βλ. εδάφιο 13).

Αυτή είναι, εν συντομία, η εικόνα. Τι σημαίνει όμως αυτή η εικόνα;

Υπάρχουν τρεις χαρακτήρες. Πρώτον, υπάρχει η λαμπερή γυναίκα. Αυτή η γυναίκα συμβολίζει την Εκκλησία (πρβλ. Ησ. 50: 1 · 54: 1 · Ωσ. 2: 1 · Εφ. 5: 32). Η Γραφή τονίζει το γεγονός ότι η Εκκλησία και στις δύο περιπτώσεις είναι μία. Είναι ένας εκλεκτός λαός εν Χριστώ. Είναι μια σκηνή· ένας αμπελώνας· μια οικογένεια—ο Αβραάμ είναι ο πατέρας όλων των πιστών είτε έχουν περιτομή ή όχι—ένα δέντρο ελιάς· ένας εκλεκτός αγώνας, βασιλική ιεροσύνη, έθνος άγιο, λαός που είναι κατοχή για τον Θεό· μια όμορφη νύφη και στην ολοκλήρωσή της μια νέα Ιερουσαλήμ της οποίας οι πύλες φέρουν τα ονόματα των δώδεκα φυλών και της οποίας τα θεμέλια έχουν τα ονόματα των δώδεκα αποστόλων. (Πρβλ. Ησ. 54; Αμ. 9: 11 · Μτ 21: 33 κ.λπ. Ρωμ 11: 15-24; Γαλ. 3: 9-16,29; Εφ. 2:11 Α΄ Πε. 2: 9 (πρβλ. Εξ. 19:5,6); Απ. 4: 4; 21: 12-14.)

Στη γη αυτή η Εκκλησία μπορεί να φαίνεται πολύ ασήμαντη και ανοιχτή σε περιφρόνηση και γελοιοποίηση· αλλά από την πλευρά του ουρανού αυτή η ίδια Εκκλησία είναι όλη γεμάτη δόξα: όλα όσα ο ουρανός μπορεί να συνεισφέρει³ από δόξα και λαμπρότητα της προσφέρεται. Είναι ντυμένη με τον ήλιο, γιατί είναι λαμπρή και υπερυψωμένη. Έχει το φεγγάρι κάτω από τα πόδια της· γιατί ασκεί κυριαρχία. Έχει στο κεφάλι της ένα στεφάνι με δώδεκα αστέρια, γιατί είναι νικηφόρα. Ήταν έγκυος, γιατί ήταν καθήκον της να αναδείξει τον Χριστό «ως προς τη σάρκα» (Ρωμ. 9: 5).

Δεύτερον, υπάρχει το παιδί, το σπέρμα της γυναίκας. Αυτό το δυνατό παιδί είναι ο Χριστός.⁴ Είναι ο Ένας «ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ράβδῳ σιδηρᾷ». Αυτή η έκφραση είναι δανεισμένη σαφώς⁵ από τον Ψαλμό 2: 9, έναν μεσσιανικό ψαλμό, ενώ ο Χριστός το εφαρμόζει στον εαυτό Του στην Αποκάλυψη 2:27. Η ονομασία «Ο γιος (ή το σπέρμα) μιας γυναίκας» χρησιμοποιείται αλλού για να δείξει τον Χριστό (Γεν. 3: 15 · Γαλ. 4: 4). Αν κάποιος θα πρέπει να διστάσει να πιστέψει ότι το παιδί της γυναίκας δείχνει τον Χριστό, ας συγκρίνει τον εδάφιο 5 με τον εδάφιο 10· όταν το παιδί «ήρπασθη» στον Θεό και τον θρόνο Του και ο δράκος πέφτει κάτω, ο ουρανός ψάλλει, «ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ (Ἐφτασε τώρα η σωτηρία και η δύναμη και η βασιλεία του Θεού μας και η εξουσία του Μεσσία του.)»

Τρίτον, υπάρχει ο δράκος. Συμβολίζει τον Σατανά (Απ. 20: 2). Τα επτά κεφάλια με τα στέμματα δείχνουν την παγκόσμια κυριαρχία του διαβόλου (πρβλ. Εφ. 2: 2 · 6: 12). Δες επίσης την εξήγησή μας για την Αποκάλυψη 13: 1 και 17: 9. Αυτά τα στέμματα, ωστόσο, δεν είναι στεφάνια νίκης, αλλά απλώς στέμματα αλαζονικής εξουσίας. Τα δέκα κέρατα δείχνουν την καταστροφική δύναμη του Σατανά. στέκεται μπροστά από τη γυναίκα για να καταβροχθίσει το παιδί της! Όταν ο Σατανάς έπεσε, έσυρε μαζί του στην καταστροφή του το «τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ», δηλαδή ένα μεγάλο αριθμό κακών πνευμάτων (πρβλ. Ιώβ 38: 7; Β΄ Πε. 2: 4; Ιούδα 6).

Ας μελετήσουμε τώρα την κύρια σκέψη. Είναι αυτή—ο δράκος στέκεται μπροστά στη γυναίκα που πρόκειται να γεννήσει, έτσι ώστε όταν γεννήσει να μπορέσει να καταβροχθίσει το παιδί της. Δηλαδή, ο Σατανάς στοχεύει συνεχώς στην καταστροφή του Χριστού. Με αυτόν τον τρόπο, ολόκληρη η Παλαιά Διαθήκη γίνεται μια ιστορία, η ιστορία της σύγκρουσης μεταξύ του σπέρματος της γυναίκας και του δράκου, μεταξύ του Χριστού και του Σατανά. Σε αυτή τη σύγκρουση ο Χριστός είναι, φυσικά, νικητής. Ας δούμε την ιστορία της Παλαιάς Διαθήκης από αυτήν την άποψη.

α. Η αρχική υπόσχεση (Γεν. 3: 15).

Η Αποκάλυψη 12 βασίζεται σαφώς σε αυτό το εδάφιο. Οι ίδιοι χαρακτήρες εμφανίζονται και στα δύο· διακηρύσσεται η ίδια αλήθεια και στα δύο. Τα λόγια της υπόσχεσης είναι, «και ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν, (Ἐχθρα θα βάλω ανάμεσα σ' εσένα και στη γυναίκα, κι ανάμεσα στο σπέρμα σου και στο σπέρμα της. Εκείνος θα σου συντριψει το κεφάλι κι εσύ θα του πληγώσεις τη φτέρνα.)» Το «φίδι» της Γένεσης 3 είναι ο «δράκος» της Αποκάλυψη 12. Το «σπέρμα» της Γένεσης 3 της γυναίκας είναι ο «γιος, ένα ἄρρεν παιδί» τῆς Αποκάλυψη 12. Επίσης στη Γένεση 3: 15 η έκφραση «το σπέρμα της» υποδηλώνει το Χριστό. Εδώ στη Γένεση 3 ανακοινώνεται η σύγκρουση.

β. Από τον Σηθ ἕως τον Κατακλυσμό.

Τα παιδιά γεννιούνται από τον Αδάμ και την Εύα—Κάιν και Ἄβελ. Αλλά ο Κάιν σκοτώνει τον Ἄβελ. Τότε γεννιέται ο Σηθ . Ἄραγε συνειδητοποιεί ο Σατανάς ότι η οικογένεια του Σηθ έχει προκαθοριστεί να φέρει το σπέρμα της υπόσχεσης δηλ. το Μεσσία; Κάποιος έχει την τάση να το σκέφτεται, γιατί ο διάβολος αρχίζει τώρα να κάνει όλα που περνάν από τη δύναμή του για να καταστρέψει τον Σηθ. Ψιθυρίζει στα αυτιά των γιων του Σηθ ότι αυτοί πρέπει να παντρευτούν τις κόρες του Κάιν. Προσπαθεί να καταστρέψει τις γενιές του Σηθ έτσι ώστε να εκμηδενιστεί η υπόσχεση σχετικά με τον Μεσσία. Πετυχαίνει ο δράκος; Φαίνεται σαν να το κάνει. Διαβάστε τη Γένεση 6: 12. Ο Σατανάς έχει νικήσει. . . όχι, όχι εξ ολοκλήρου. Μεταξύ των οικογενειών που κατάγονταν από τον Σηθ υπάρχει μία που φοβάται τον Κύριο, η οικογένεια του Νώε. Ο Θεός σώζει αυτήν την οικογένεια, ενώ ο κατακλυσμός καταστρέφει τους υπόλοιπους ανθρώπους. Σε αυτήν την οικογένεια, η υπόσχεση συνεχίζεται.

γ. Από τον Κατακλυσμό ως τον Ιακώβ.

Και πάλι ο δράκος στέκεται μπροστά από τη γυναίκα για να καταστρέψει το παιδί. Η υπόσχεση για τον Μεσσία έχει δοθεί στον Αβραάμ και στη Σάρα τη γυναίκα του. Ανθρώπινα μιλώντας, ωστόσο, η υπόσχεση δεν θα εκπληρωθεί ποτέ, γιατί ο Αβραάμ είναι μεγάλος και η Σάρα στείρα. Ο δράκος σχεδόν θριάμβευσε όταν συμβαίνει το θαύμα και γεννιέται ο Ισαάκ. Η υπόσχεση δίνεται τώρα στον Ισαάκ. Αλλά ο Κύριος διατάζει τον Αβραάμ να προσφέρει τον Ισαάκ ως θυσία ολοκαυτώματος. «καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραάμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν τὴν μάχαιραν σφάζει τὸν υἱὸν αὐτοῦ. . . (Ἐπειτα ἀπλωσε τὸ χεῖρι του καὶ πήρε τὸ μαχαίρι γιὰ νὰ σφάξει τὸ παιδί του_)» Τι θα γίνει τώρα από την υπόσχεση του Θεού; Σίγουρα ο δράκος τώρα θριαμβεύει. Αλλά πράγματι θριαμβεύει; Γνωρίζουμε την απάντηση. Ο Ἄγγελος του Κυρίου εμφανίζεται, δηλαδή, ο ίδιος ο Χριστός εμφανίζεται, για να προστατεύει τη γέννησή Του σύμφωνα με τη σάρκα. Ακόμα και κατά τη διάρκεια της παλαιάς Οικονομίας είναι ο Χριστός ο ίδιος που προετοιμάζει όλα τα πράγματα για τη δική του γέννηση. Ο Ἄγγελος του Κυρίου, δηλαδή ο ίδιος ο Χριστός λέει στον Αβραάμ « μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον μηδὲ ποιήσης αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῆ σὺ τὸν Θεὸν καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ. . . καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου (Μην απλώσεις χέρι στο παιδί και μην του κάνεις τίποτε, γιατί τώρα ξέρω ότι φοβάσαι το Θεό και δε μου αρνήθηκες το μοναχογιό σου. . . Με τον απόγονό σου θα ευλογηθούν όλα τα ἔθνη τῆς γῆς)(ο Ἄγγελος του Κυρίου θα μπορούσε νὰ πει: *μέσα από εμένα*) πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. »

Το σπέρμα που επρόκειτο να καταστρέψει το κεφάλι του φιδιού θα γεννηθεί από τη γενεαλογία του Ισαάκ και της Ρεβέκκας. Αλλά η Ρεβέκκα ήταν στείρα (Γεν. 25: 21). Και πάλι ο Ιεχωβά, ο Θεός της υπόσχεσης, κάνει ένα θαύμα, και η Ρεβέκκα συλλαμβάνει έτσι ώστε η υπόσχεση να συνεχιστεί στη γραμμή του Ιακώβ.

Αλλά δείτε τι συμβαίνει. Ο Ιακώβ εξαπατά τον πατέρα του και λαμβάνει την ευλογία που ο Ισαάκ είχε προορίσει για τον Ησαύ. Ο Ιακώβ πρέπει να φύγει. Ακόμα και χρόνια μετά όταν επιστρέφει στη γη του φοβάται πολύ. Ωστόσο, ο Ησαύ δεν σκότωσε τον Ιακώβ. Η υπόσχεση για τον γιο της γυναίκας σώζεται ξανά.

δ. Από τον Ιακώβ στους Εβραίους στην έρημο.

Και πάλι ο δράκος στέκεται μπροστά στη γυναίκα. Επιτίθεται στους απογόνους του Ιακώβ, στους Εβραίους. Αυτή τη φορά σίγουρα φαίνεται σαν να είναι επιτυχημένος, διότι παρ' όλο που ο Κύριος με τρυφερό έλεος οδήγησε το λαό του έξω από την Αίγυπτο, αυτοί τον απορρίπτουν και χορεύουν γύρω από ένα χρυσό μοσχάρι.

Και είπε ο Ιεχωβά στον Μωυσή «. . και νῦν ἔασόν με καὶ θυμωθεὶς ὀργῆ εἰς αὐτούς ἐκτρίψω αὐτούς. (. . Ἄσε με, λοιπόν, τώρα, να ξεσπάσει ο θυμός μου πάνω τους και να τους αφανίσω·) »

Θα θριαμβεύσει πραγματικά ο δράκος; Ναι θα θριαμβεύσει. . . εκτός αν υπάρχει ένας μεσίτης. Και υπήρχε! Ο Μωυσής μεσολάβησε και η υπόσχεση σώζεται ξανά. Και να θυμάστε ότι ήταν ο μεγαλύτερος Μεσίτης, ο Χριστός, που δημιούργησε στη καρδιά του μικρότερου μεσίτη, του Μωυσή, το πνεύμα της μεσιτείας.

ε. Από τους Εβραίους στην έρημο έως Βασιλιά Δαβίδ. Και πάλι η ιστορία συνεχίζεται. Από τη φυλή του Ιούδα ο Θεός επιλέγει μια οικογένεια, αυτή του Δαβίδ. Ο Μεσσίας που υποσχέθηκε ο Κύριος θα γεννηθεί ως το σπέρμα του Δαβίδ (Β' Σα. 7: 12 κ.λπ. · Ψλ. 89:29,35,36· Ιε. 23: 5; Πρ 2: 30). Έτσι, ο διάβολος στοχεύει τώρα το βέλος του στον Δαβίδ. Ο Δαβίδ πρέπει να καταστραφεί. Διαβάζουμε, «καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ Σαούλ. καὶ ἦρε Σαούλ τὸ δόρυ καὶ εἶπε· πατάξω ἐν Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ. (Ο Σαούλ κρατούσε ακόντιο στα χέρια του. Σε μια στιγμή έριξε το ακόντιο λέγοντας μέσα του: «Θα τον καρφώσω στον τοίχο») » Ο Σαούλ έκανε αυτό γιατί ένα κακό πνεύμα ήρθε με δύναμη μέσα του. Ο δράκος πέτυχε; Όχι, γιατί ο Δαβίδ διέφυγε δύο φορές από την παρουσία του Σαούλ. Ακόμα και κατά τη διάρκεια της παλαιάς Οικονομίας ο Χριστός εργάζεται στη γη, διαφυλάσσοντας την υπόσχεση για τον εαυτό του.

στ. Από τον Δαβίδ στη βασίλισσα Γοθολία. Η Γοθολία, η κακή κόρη των κακών γονέων—του Αχαάβ και της Ιεζάβελ—βασιλεύει. Για να μπορέσει να έχει απόλυτη εξουσία συλλαμβάνει στην καρδιά της, την σκέψη να καταστρέψει όλο το σπέρμα του Δαβίδ. Και πάλι απειλείται η έλευση του Μεσσία σε ανθρώπινη μορφή. Ο δράκος στέκεται μπροστά από τη γυναίκα και η οργή του στρέφεται εναντίον του παιδιού. Και τώρα, τέλος, ο Σατανάς είναι επιτυχής. Τουλάχιστον, έτσι φαίνεται. Γιατί διαβάζουμε Καὶ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι τέθηκεν ὁ υἱὸς αὐτῆς καὶ ἠγέρθη καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας ἐν οἴκῳ Ἰούδα. (Η Γοθολία, μητέρα του βασιλιά Οχοζία, όταν είδε ότι ο γιος της ήταν νεκρός, διέταξε να εξοντώσουν όλους τους απογόνους της βασιλικής οικογένειας.) Φυσικά, εάν όλοι το βασιλικό σπέρμα καταστρεφόταν, τότε ο Χριστός δεν θα μπορούσε να γεννηθεί ως ο νόμιμος γιος και κληρονόμος του Δαβίδ. Τότε το σχέδιο του Θεού θα ματαιωνόταν και θα είχε αποτύχει η υπόσχεση. Η Γοθολία κατέστρεψε όλο το βασιλικό σπέρμα. Αλλά διαβάστε το (Β' Βασ. 11: 1,2 κ.λπ. .:) «καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεὲ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Ἰωράμ ἀδελφὴ Ὀχοζίου τὸν Ἰωᾶς υἱὸν ἀδελφοῦ αὐτῆς καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν . . . καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Γοθολίας καὶ οὐκ ἔθανατώθη (Αλλά η Ιεωσεβά, κόρη του βασιλιά Ιωράμ και αδερφή του Οχοζία, άρπαξε κρυφά το γιο του αδερφού της, τον Ιωάς, ανάμεσα από τους γιους του βασιλιά που επρόκειτο να θανατωθούν, και τον έκρυψε μαζί με την παραμάνα του σ' ένα υπονοδωμάτιο του ναού. Έτσι τον γλίτωσε από τη Γοθολία)».

Πόσο υπέροχοι είναι οι τρόποι του Θεού. Πόσο υπέροχη πρόνοια Του!

Μετά από λίγα χρόνια βλέπουμε ξανά τον Ιωάς, και στο κεφάλι του υπάρχει μια κορώννα. Ακούμε τους ανθρώπους να φωνάζουν, «Ζήτω ο βασιλιάς!» Και πάλι, η υπόσχεση σώζεται. Ο Χριστός θα γεννηθεί από τη γραμμή του Δαβίδ. Εκτός αν ο δράκος θα μπορέσει να το αποτρέψει.

ζ. Από τη Γοθολία μέχρι το Βασιλιά Αχαζ.

Και τώρα οι συνδυασμένες δυνάμεις του Ισραήλ και της Συρίας μαζεύονται εναντίον του Ιούδα. Ο σκοπός τους είναι να σβήσουν τον οίκο του Δαβίδ με τον οποίο συνδέονταν οι ελπίδες και οι υποσχέσεις σχετικά με το Μεσσία, και να τοποθετήσουν έναν ξένο βασιλιά στον Ιούδα, «βασιλεύσομεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν Ταβεήλ» (Ησ. 7: 6). Είναι μια κρίσιμη στιγμή στην ιστορία. Θα έρθει ποτέ ο Χριστός που θα γεννηθεί από το σπέρμα του Δαβίδ; Ο Ιεχωβά διατάζει τον προφήτη Ησαΐα να συναντήσει τον Βασιλιά Αχαζ του Ιούδα για να τον ενθαρρύνει. Ο Αχαζ, ωστόσο, αρνείται περιφρονητικά να ρωτήσει για ένα σημάδι ως υπόσχεση της βοήθειας του Ιεχωβά. Σίγουρα, ο δράκος - το φίδι του Γένεσις 3: 15 — θα είναι επιτυχής τώρα, γιατί εναντίον του οίκου του Δαβίδ έχει συγκεντρώσει τον στρατό της Συρίας και του Ισραήλ και την κακία του Βασιλιά Αχαζ του ίδιου! Ο Σατανάς γελάει. Και πάλι, όμως, γελάει πολύ νωρίς, γιατί διαβάζουμε,

«δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. (ἡ παρθένος θα συλλάβει και θα γεννήσει γιο, ο οποίος θα ονομαστεί “Ἐμμανουήλ»)» Η υπόσχεση του Κυρίου πρέπει να ισχύσει. Ο Ἐμμανουήλ πρέπει να γεννηθεί, από την οικογένεια του Δαβίδ.

η. Από τον Βασιλιά Αχαζ στην Εσθήρ.

Είναι ο πέμπτος αιώνας π.Χ. και ο βασιλιάς Ασσουήρης (Ξέρξης) βασιλεύει. Κατόπιν αιτήματος του Αμάν, ο βασιλιάς εκδίδει ένα διάταγμα που σε ολόκληρη την τεράστια κυριαρχία του, να θανατωθούν όλοι οι Εβραίοι (Εσθ. 3: 15). Αυτό το διάταγμα είναι σφραγισμένο με το δαχτυλίδι του βασιλιά. Αλλά η υπόσχεση του Ιεχωβά για τον Μεσίτη ότι θα γεννηθεί από το σπέρμα του Δαβίδ, σφραγίστηκε με τον όρκο του Βασιλιά του των βασιλιάδων. Πρέπει να αναφέρω τι συνέβη; Διαβάστε για εσάς το βιβλίο της Εσθήρ.

Οι Εβραίοι, και πάλι, σώθηκαν.

ι. Από την Εσθήρ στη Βηθλεέμ.

Τώρα εμφανίζεται η τελική πράξη σε αυτό το δυνατό Δράμα. Η σκηνή είναι η Βηθλεέμ. Εκεί σε μια φάτνη βρίσκεται ο Χριστός ως παιδί. Αλλά αν και γεννήθηκε τώρα, ο δράκος προσπαθεί να τον καταστρέψει. Στην πραγματικότητα, η Αποκάλυψη 12, αν και καλύπτει με λίγα λόγια ολόκληρη την προηγούμενη ιστορία του πολέμου του Σατανά κατά του Χριστού, αναφέρεται άμεσα και συγκεκριμένα στα γεγονότα που έλαβαν χώρα σε σχέση με τη γέννηση του Χριστού. 'καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα, ὅταν τέκη, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη. »

Οι σοφοί από την Ανατολή βρίσκονται στην αίθουσα ακροάσεων του Ηρώδη. «Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου» λέγει ο Ηρώδης « ἐπὶ δὲ εὐρητε ἀπαγγεῖλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ » Η πρόθεσή του ήταν να σκοτώσει το παιδί. Αλλά οι σοφοί, προειδοποιημένοι για τον Θεό, επέστρεψαν στη χώρα τους με άλλο τρόπο μετά που είχαν βρει και λατρεύει τον Χριστό. Ακόμα ο δράκος αρνείται να παραδεχτεί την ήττα. Τα βρέφη και η περιοχή της Βηθλεέμ, δύο ετών και κάτω, σκοτώθηκαν. Αλλά ο Ηρώδης απέτυχε. Το ίδιο έκανε και ο δράκος. Ο Χριστός-παιδί ήταν ασφαλής στην Αίγυπτο (Μτ 2: 13). Ο σκοπός του Θεού δεν μπορεί ποτέ να αποτύχει. Η γέννηση του Χριστού στη Βηθλεέμ είναι η νίκη του Θεού επί του δράκου. Ο θάνατος του Σωτήρα στο σταυρό για τους ανθρώπους είναι η περαιτέρω νίκη Του. «καὶ ἠρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ.» Αυτό αναφέρεται στην ανάληψη και την ενθρόνιση του Χριστού (Αποκάλυψη 5: 7 · βλ. Φιλ. 2: 9). Εκείνοι που αντιτίθενται σε αυτόν θα αντιμετωπίζονται ως «με τη σιδηρά ράβδο». Αυτό είναι ισχύει σε όλη την Οικονομία . Ο Χριστός θριαμβεύει και οι άγγελοι τραγουδούν «Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῶ !»

2. Η εκδίωξη του δράκοντος (12: 7–12)

Η δεύτερη συμβολική εικόνα μας δείχνει το αποτέλεσμα της γέννησης του Χριστού, της εξιλέωσης, και ανάβασης Του στον θρόνο στον ουρανό. Όπως πάντα, ας δούμε πρώτα την

εικόνα συνολικά. Υπάρχει μια μάχη στον ουρανό. Ο Μιχαήλ, ως ηγέτης των καλών αγγέλων και υπερασπιστής του λαού του Θεού (Δν. 10: 13,21· 12: 1· Ιούδα 9) κάνει μια επίθεση στον δράκο, τον αρχηγό των κακών αγγέλων και τον αντίπαλο του λαού του Θεού. Δύο στρατηγοί και δύο στρατοί είναι παραταγμένοι ο ένας ενάντια στον άλλο. Παρατηρήστε, ωστόσο, ότι είναι ο Μιχαήλ και ο στρατός του που κάνουν την επίθεση. Το αποτέλεσμα είναι ότι ο δράκοντας νικήθηκε και πετάγεται έξω από τον ουρανό.

«καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων, - ὁ ὄφης ὁ μέγας ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. (Ἔτσι, ρίχτηκε ο δράκος ο μεγάλος, ο ὄφης ο αρχαῖος, που λέγεται διάβολος και σατανάς και παραπλανάει ολόκληρη την οικουμένη, ρίχτηκε κάτω στη γη, και μαζί του έριξαν και τους αγγέλους του)»⁶ Η εικόνα που βλέπει ο Ιωάννης εξηγείται πλήρως από τις λέξεις που αυτός ακούει. Η μάχη στον ουρανό και το ρίξιμο του δράκου δεν είναι κατανοητά κατά κυριολεξία. Ο Σατανάς «ἐβλήθη» από τον ουρανό» υπό αυτήν την έννοια, δηλαδή ότι έχει χάσει τη θέση του ως κατήγορος των αδελφών. Ενώ ο Χριστός γεννήθηκε και έδωσε ικανοποίηση για την αμαρτία, ο Σατανάς έχει χάσει κάθε ομοιότητα για δικαιοσύνη όταν εκτοξεύει τις κατηγορίες του εναντίον των πιστών. Είναι αλήθεια, συνεχίζει να κατηγορεί. Αυτό είναι το έργο του ακόμη και σήμερα. Αλλά δεν είναι πλέον σε θέση να δείξει το ατελές έργο του Σωτήρα. Η εξιλέωση του Χριστού έχει συντελεστεί πλήρως. Η πλήρης ικανοποίηση για την αμαρτία είχε αποδοθεί όταν Αυτός ανέβηκε στον ουρανό (πρβλ. Ρωμ 8: 33: «τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ;(Ποιος μπορεί να κατηγορήσει αυτούς που διάλεξε ο Θεός;»)·βλ. επίσης Ρωμ. 8: 1 και Ακ. 10: 18). Παρατηρήστε το τριπλό αποτέλεσμα αυτής της ήττας του Σατανά και της στρατιάς του.

Πρώτον, λόγω αυτής της ήττας η σωτηρία που έκανε ο Θεός εν Χριστώ γίνεται έκδηλη. Η δύναμη του Θεού δικαιώνεται. Η βασιλική του κυριαρχία στις καρδιές του λαού του καθιερώθηκε. Η εξουσία του αποκαλύπτεται (εδάφιο 10). Ως αποτέλεσμα, υπάρχει μια ισχυρή δοξολογία στον ουρανό.

Δεύτερον, λόγω αυτής της ήττας οι άνθρωποι του Θεού, που μαρτυρούν σχετικά με την πίστη τους - στο αίμα του Αρνίου - και αποδεικνύουν τον γνήσιο χαρακτήρα της με σταθερότητα, ακόμη και στο θάνατο, θριαμβεύουν (εδάφιο 11). Κατά συνέπεια, οι ουρανοί και εκείνοι που ζουν εκεί χαίρονται.

Τρίτον, λόγω αυτής της ήττας, ο Σατανάς είναι γεμάτος οργή. Το ξέρει ότι ο χρόνος του είναι μικρός: αυτή, η δεύτερη ήττα του, προμηνύει την άλλη, τελική καταστροφή στο τέλος της ιστορίας (εδάφιο 12). Κατά συνέπεια, αφήστε τον ουρανό να αντηχήσει από χαρά.

3. Οι τελικές επιθέσεις του δράκοντος (12: 13–17)

Σε αυτήν την τρίτη συμβολική εικόνα, ο δράκος έχει πέσει κάτω στη γη, διώκει τη γυναίκα επειδή ήταν αυτή που γέννησε το αρσενικό παιδί. Αυτό εξηγεί την προσπάθειά του να καταστρέψει τη γυναίκα και στην πραγματικότητα είναι μια άλλη φάση της οργής του εναντίον του παιδιού της. Ας φροντίσουμε να παρατηρήσουμε αυτό το σημείο. Η γυναίκα έλαβε τα δύο φτερά αετού (Εξ. 19: 4 · Δτ. 32: 11 · Ησ. 40: 31) και έτσι πέταξε στην έρημο. Σε αυτήν την έρημο ο Θεός είχε προετοιμάσει μια θέση για αυτήν (εδάφιο 6). Εδώ τρέφεται για «καιρὸν καὶ καιροῦς καὶ ἥμισυ καιροῦ,(μετάφραση: τριάμισι χρόνια) (Απ. 12:14)» δηλαδή για χίλιες διακόσια εξήντα ημέρες (εδάφιο 6). Εδώ αυτή κατοικεί μακριά «ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως (να ζήσει μακριά από την απειλή του ὄφεως)». Ο δράκος, δεν είναι ακόμη πρόθυμος να τα παρατήσει, προσπαθεί να καταπιεί τη γυναίκα με ένα ποταμό νερού που χύνει από το στόμα του αλλά η γη καταπίνει αυτό το ποτάμι. Ο δράκος είναι λοιπόν εξοργισμένος, γεμάτος οργή εναντίον της γυναίκας. Ωστόσο, έχοντας αποτύχει, όχι μόνο στην προσπάθειά του να καταστρέψει το παιδί αλλά και στην επίθεση του στη γυναίκα, αυτός ξεγλιστράει μακριά για να κάνει μάχη εναντίον του υπόλοιπου σπέρματος της, εκείνων που τηρούν τις εντολές του Θεού και «ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. (και μαρτυρούν την πίστη τους στον Ιησού.) »

Ερμηνεύουμε την εικόνα ως εξής. Ο Σατανάς, έχοντας αποτύχει να νικήσει το Χριστό· συνεχίζει την επίθεσή του στην Εκκλησία. Κατευθύνει την οργή του εναντίον της Εκκλησίας επειδή η Εκκλησία παρουσιάζει τον Χριστό στον κόσμο. Αλλά ο Κύριος προστατεύει τον λαό Του: Τους φέρει στα φτερά του αετού. Στην έρημο της θλίψης, σ' αυτήν την επίγεια παραμονή, έχει προετοιμάσει μια θέση για αυτούς και τους τρέφει με το μάννα του Λόγου. Εδώ η Εκκλησία κατοικεί μακριά «ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως», δηλαδή, μακριά από την πιο άμεση και σατανική θανατηφόρα επίθεση του Σατανά. Ο διάβολος δεν μπορεί να την καταστρέψει. Αυτή είναι η χιλιετία του εικοστού κεφαλαίου της Αποκάλυψης. Είναι αλήθεια ότι ο κακός προσπαθεί να βυθίσει την Εκκλησία με ένα ρεύμα από ψέματα, ψευδαισθήσεις, θρησκευτικούς «-ισμούς», φιλοσοφικά ψεύδη, πολιτικές ουτοπίες, ημι-επιστημονικά δόγματα, αλλά η αληθινή Εκκλησία δεν ξεγελιέται. Οι κοσμικοί άνθρωποι, από την άλλη πλευρά, είναι έτοιμοι να καταπιούν ολόκληρο το ποτάμι! Αυτή η αποτυχία να εξαπατήσει την Εκκλησία κάνει τον διάβολο πολύ θυμωμένο. Είναι αποφασισμένος να διευθύνει τη δική του επίθεση εναντίον «τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς (με τους υπόλοιπους απογόνους της)», δηλαδή κατά των πιστῶν ως άτομα.

Αυτή η χρονική περίοδος κατά την οποία η Εκκλησία βιώνει τόσο το κακό όσο και το καλό, το διωγμό του Σατανά και τη ειδική φροντίδα του Θεού που κάνει αδύνατο για τον πονηρό να ξεκινήσει μια άμεση επίθεση στην Εκκλησία και να την καταστρέψει· αυτό είναι η περίοδος του λυκόφωτος κατά την οποία τρέφονται οι άνθρωποι του Θεού με το μάννα του Λόγου και απολαμβάνουν έναν ορισμένο βαθμό ανοχής και ασφάλειας, στη γη, που ο Κύριος τους έχει προετοιμάσει μια θέση στην έρημο ως «καιρὸν καὶ καιροῦς καὶ ἥμισυ καιροῦ». Αυτή είναι η περίοδος κατά την οποία οι μάρτυρες (κεφάλαιο 11) προφητεύουν· το ευαγγέλιο διακηρύσσεται πολύ μακριά. Ακολουθείται από «τρεις ἡμέρας καὶ ἥμισυ», κατά τη διάρκεια των οποίων οι μάρτυρες σκοτώνονται και τα πτώματά τους βρίσκονται στην πλατεία της μεγάλης πόλης (Απ. 11: 7 κ.λ.π.). Αυτή είναι η Μάχη του Αρμαγεδόνα. Αυτές οι τρεις και μισό ημέρες, με τη σειρά τους, ακολουθούνται από την ημέρα της κρίσης. Είναι σαφές, επομένως, ότι η περίοδος που περιγράφεται ως «καιρὸν καὶ καιροῦς καὶ ἥμισυ καιροῦ» ξεκινά από τη στιγμή του πρώτου ερχομού του Χριστού—της γέννησης Του, της διακονίας Του, της σταύρωσης Του, της στέψης Του—και εκτείνεται σε ένα χρονικό σημείο πολύ κοντά στη δεύτερη έλευση Του στην κρίση. Μια προσεκτική μελέτη της Αποκάλυψης 20 επιβεβαιώνει την άποψή μας. Εκεί, επίσης, η μεγάλη περίοδος κατά την οποία τρέφεται η Εκκλησία μακριά «ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως» έτσι ώστε η επιρροή του Σατανά να περιοριστεί ακολουθείται από ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο διάβολος επιστρατεύει τους στρατούς του Γωγ και του Μαγώγ ενάντια στο «στρατόπεδο των αγίων». Και εκεί, μετά αυτό το σύντομο χρονικό διάστημα ακολουθεί η δεύτερη έλευση του Χριστού για να κρίνει τον κόσμο (20: 11 κ.λ.π.). Σε όλα αυτά τα κεφάλαια έχουμε την ακόλουθη σειρά.

(i) Μια μακρά περίοδος (η εποχή του ευαγγελίου) «42 μήνες», «χίλια χρόνια», «καιρὸν καὶ καιροῦς καὶ ἥμισυ καιροῦ» και 1.260 ημέρες (Απ. 11: 2,3; 12: 6,14; 13: 5; 20: 2–5)

(ii) Ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα 31/2 ημερών (Απ. 11: 7,9 · 13: 7 · 20: 7–10).

(iii) Η Ημέρα της κρίσης (Απ. 11: 11,12,16 κ.λ.π. · 14: 14 κ.λ.π.)

Βλέπουμε αμέσως ότι οι τρεις τρόποι προσδιορισμού αυτής της περιόδου που βρίσκουμε στα κεφάλαια 11, 12 και 13 διαφέρουν αλλά ελαφρώς. Στην πραγματικότητα, σαράντα δύο μήνες ισούνται με 1.260 ημέρες· και οι δύο είναι ίσες με «καιρὸν καὶ καιροῦς καὶ ἥμισυ καιροῦ», εάν ο όρος «καιρός» ερμηνευτεί ως ένα έτος και «καιροί» ως δύο χρόνια. Και στις τρεις περιπτώσεις αντιμετωπίζουμε μια περίοδο που ορίζεται ως τρία ενάμισι χρόνια.

Εδώ θέλουμε να ρωτήσουμε γιατί χρησιμοποιείται ο όρος «τρίαμισι χρόνια» που χαρακτηρίζουν αυτή τη μεγάλη περίοδο. Για να απαντήσουμε σε αυτήν την ερώτηση πρέπει να το θυμόμαστε αυτό κατά τη διάρκεια της παλιάς Οικονομίας υπήρχε μια περίοδος τριών ετών και μισού έτους, που οι άνθρωποι του Θεού δεν θα μπορούσαν ποτέ να ξεχάσουν. Ήταν μια περίοδος ταλαιπωρίας, αλλά και μία περίοδος κατά την οποία φάνηκε η δύναμη του Λόγου του Θεού (Α΄ Βασ. 17, Ιακ. 5:17). Όταν συγκρίνετε την περικοπή Ιακώβου 5: 17 με την

Αποκάλυψη 11: 6, εσείς αμέσως θα δείτε ότι ο απόστολος σκεφτόταν τις ημέρες του Αχαάβ και του Ηλία. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου τρειςήμισι ετών διώχθηκε η Εκκλησία του Θεού (Α' Βασ. 18: 10,13) αλλά δεν καταστράφηκε (Α' Βασ. 18: 4,39 · 19: 18). Ο Λόγος του Θεού έδειξε τη μεγάλη του δύναμη (Α' Βασ. 17: 1). Ο Ηλίας και άλλοι τρέφονταν από τον Ιεχωβά με θαυματουργικό τρόπο (1 Κ. 17: 4,9 κ.λ.π.). Ομοίως, σε όλη την παρούσα μακρά περίοδο δραστηριότητας του ευαγγελίου, ξεκινώντας με την πρώτη έλευση του Χριστού και που επεκτείνεται σχεδόν στη δεύτερη έλευση, η Εκκλησία διώκεται αλλά δεν καταστρέφεται, ο Λόγος του Θεού ασκεί μια ισχυρή επιρροή, και οι άνθρωποι του Θεού λαμβάνουν πνευματική τροφή.

Η έκφραση «καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἡμῖς καιροῦ» εμφανίζεται πρώτη στο βιβλίο του Δανιήλ 7: 25; 12: 7. Είναι η περίοδος του αντίχριστου. Ο Ιωάννης τονίζει το γεγονός ότι το πνεύμα του Αντίχριστου είναι ήδη στον κόσμο (Α' Ιω. 4: 3). Στην Αποκάλυψη αυτή η περίοδος τριών ετών και μισού έτους αναφέρεται σε ολόκληρη την περίοδο του ευαγγελίου. Ακολουθείται από τις «τρεις ημέρας και ἡμῖς» κατά τη διάρκεια των οποίων το θηρίο αυτό βγαίνει από την άβυσσο - τον αντιχριστιανικό κόσμο στην τελική του φάση - θα σκοτώσει τους μάρτυρες και θα σιωπήσει τη φωνή του ευαγγελίου (πρβλ. Αποκ. 11: 7 κ.λ.π.).

4. Οι βοηθοί του δράκοντος (13: 1-18)

Το Κεφάλαιο 13 μας δείχνει τους πράκτορες, τα όργανα ή τα εργαλεία που χρησιμοποιεί ο δράκος κατά την επίθεσή του στην Εκκλησία. Περιγράφονται δύο θηρία. Το πρώτο είναι ένα τέρας απεριγράπτου τρόμου. Το δεύτερο έχει μια ακίνδυνη εμφάνιση και για αυτόν ακριβώς τον λόγο είναι ακόμη πιο επικίνδυνο από το πρώτο. Το πρώτο θηρίο βγαίνει από τη θάλασσα. Το δεύτερο προκύπτει από τη γη. Το πρώτο είναι το χέρι του Σατανά. Το δεύτερο είναι το μυαλό του διαβόλου. Το πρώτο αντιπροσωπεύει τη διωκτική δύναμη του Σατανά που λειτουργεί μέσα και μέσω των εθνών αυτού του κόσμου και των δικών τους κυβερνήσεων. Το δεύτερο συμβολίζει τις ψεύτικες θρησκείες και τις φιλοσοφίες αυτού του κόσμου. Και τα δύο αυτά θηρία αντιτίθενται στην Εκκλησία καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της Οικονομίας· ωστόσο, ο απόστολος τα περιγράφει με όρους που δείχνουν τη μορφή που αυτά ανέλαβαν κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας του πρώτου αιώνα μ.Χ.⁷

Στο 14: 8 αναφέρεται ένας τρίτος πράκτορας, δηλαδή η Βαβυλώνα, η πόρνη. Έτσι, σε γενικές γραμμές, τρεις πράκτορες απασχολούνται από τον Σατανά στην επίθεσή του στη γη. Αυτοί είναι ο αντιχριστιανικός διωγμός, η αντιχριστιανική θρησκεία και αντιχριστιανική αποπλάνηση.

Ο Ιωάννης παρατηρεί ότι ο δράκος πηγαίνει στην ακτή για να καλέσει βοήθεια. Ο δράκος, ως εκ τούτου, πρέπει να θεωρηθεί ότι στέκεται σε ένα μέρος όπου η θάλασσα και γη συναντιούνται· από τη μία πλευρά είναι η θάλασσα, από την άλλη η ξηρά. Ο πρώτος σύμμαχος βγαίνει από τη θάλασσα. Ο δεύτερος προκύπτει από τη γη. Ο απόστολος βλέπει ένα τέρας απεριγράπτου τρόμου που βγαίνει από τη θάλασσα. Πολύ σταδιακά το θηρίο βγαίνει από το νερό. Πρώτον, ο Ιωάννης δεν βλέπει παρά τα κέρατα. Υπάρχουν δέκα από αυτά, καλυμμένα με διαδήματα. Στη συνέχεια εμφανίζονται τα κεφάλια. Αυτό το θηρίο έχει επτά κεφάλια και σε αυτά τα κεφάλια υπάρχουν ονόματα βλασφημίας. Το σώμα τώρα εμφανίζεται και μπορεί να το δει. Είναι μια λεοπάρδαλη, μεγάλη και άγρια, πολύ γρήγορη στο να πηδήξει στο θήραμά της (πρβλ. Δν. 7: 6 · Ωσ. 13: 7 · Εβρ. 1: 8). Τώρα το θηρίο βαδίζει έξω από το νερό. Ο Ιωάννης βλέπει τα πόδια του. Είναι τα πόδια μιας αρκούδας. Σκεφτείτε τη γνωστή μορφή της αρκούδας που της λήστεψαν τα κουτάβια της (Β Σα. 17: 8 · Παρ 17: 12 · Ωσ. 13: 8) είναι έτοιμη να ξεσκίσει και να κομματιάσει, και δείχνει μια ανυπόμονη διάθεση για να συντρίψει τον εχθρό της με τα μεγάλα και τρομερά πόδια της. Καθώς το στόμα είναι το κύριο σημείο της μορφής, αναφέρεται τελευταίο. Αυτό το φρικτό θηρίο έχει το στόμα ενός λιονταριού: γρυλίζει και βρυχάται, είναι ανυπόμονο για το θήραμά του, ανυπόμονο να καταστρέψει (Ψλ 17: 12 · Ωσ. 5: 14 · Α' Πέ. 5:8) Προς αυτό το τέρας ο δράκος δίνει τη δύναμη του και την εξουσία του. Ο Ιωάννης παρατηρεί τώρα, κοιτάζοντας προσεκτικά, ότι ένα από

τα επτά κεφάλια φάνηκε να έχει λάβει μια θανατηφόρο πληγή, αλλά η πληγή έχει επουλωθεί. Όλος ο κόσμος παρακολουθεί το θηρίο με θαυμασμό και έκπληξη, και με πνεύμα λατρείας και αφοσίωσης, λένουν: «τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;» Λατρεύοντας το θηρίο, οι άνθρωποι αποδίδουν επίσης φόρο τιμής στον δράκο που του έδωσε την εξουσία του. Το θηρίο αρχίζει τώρα να μιλάει. προφέρει καυχησιολογίες και βλασφημίες. Αυτό συνεχίζεται για σαράντα δύο μήνες. Οι βλασφημίες στρέφονται κατά του Θεού και προς όλους εκείνους που κατοικούν «καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ». Και ὅσον αφορά τους κάτοικους της γης, «ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος· καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.» (Του δόθηκε κι η εξουσία πάνω σε κάθε φυλή, λαό, γλώσσα και έθνος. Θα το προσκυνήσουν ὅλοι οι κάτοικοι της γης, που το ὄνομά τους δε γράφτηκε στο βιβλίο της ζωής του σφαγμένου Ἀρνίου ἀπὸ τότε που δημιουργήθηκε ο κόσμος)»(13: 7,8).

Ερμηνεύουμε την εικόνα ως εξής. Η θάλασσα αντιπροσωπεύει τα έθνη και τις κυβερνήσεις (πρβλ. Ησ. 17: 12, ὅπου συγκρίνεται ο βρυχηθμός των λαών με το βρυχηθμό της θάλασσας και η ἄνοδος των εθνῶν στην ἄνοδο των ισχυρῶν ποσοτήτων νερῶν).⁸ Η Αποκάλυψη 17: 15 αποδεικνύει το σημεῖο. Το θηρίο που βγαίνει ἀπὸ τη θάλασσα συνδέεται πολὺ στενά με το θηρίο που βγαίνει ἀπὸ την ἄβυσσο (11: 7). Το τελευταῖο εἶναι η τελευταία εμφάνιση που το πρώτο υιοθετεῖ. Το θηρίο που βγαίνει ἀπὸ τη θάλασσα συμβολίζει τη διωκτικὴ δύναμη του Σατανά που ενσωματώνεται σε ὅλα τα έθνη και κυβερνήσεις του κόσμου σε ὅλη την ιστορία. Οι δυνάμεις που αποκτοῦν κυριαρχία στον Κόσμο στρέφονται ἐναντίον των ἀνθρώπων του Θεοῦ, ὅπου και ὅποτε ἐμφανίζονται στην ιστορία, αὐτὸ εἶναι το θηρίο. Αὐτὸ το θηρίο παίρνει διαφορετικὲς μορφές· ἔχει επτά κεφάλια. Τώρα εἶναι η Παλιά Βαβυλωνία. Μετά η Ασσυρία· στη συνέχεια, Νέα Βαβυλωνία· οι Μήδοι και οι Πέρσες, το Ἑλληνικὸ Βασίλειο της Μακεδονίας· η Ρώμη, κ.λπ. Αλλά αν και οι μορφές διαφέρουν, η ουσία παραμένει η ἴδια: η παγκόσμια κυβέρνηση στρέφεται ἐναντίον της Εκκλησίας. Σε αὐτὸ το θηρίο η διωκτικὴ δύναμη του Σατανά γίνεται ορατή. Αὐτὸ ἀντιπροσωπεύει η μεγάλη ομοιότητα μεταξύ του δράκου και του θηρίου· και τα δύο εἶναι σκληρὰ τέρατα ἔχοντας δέκα κέρατα και επτά κεφάλια. Παρατηρήστε, ωστόσο, ὅτι στην περίπτωση του θηρίου τα κέρατα—και ὄχι τα κεφάλια—στέφονται, ἐνῶ ο δράκος φοράει τα δικά του διαδήματα της αλαζονικῆς εξουσίας στο κεφάλι του. Με ἄλλα λόγια, εἶναι ο δράκος, ο Σατανάς, που κυβερνά: τα σχέδιά του ἐκτελοῦνται ἀπὸ τις κυβερνήσεις του κόσμου. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι και οι γήινοι κυβερνήτες φοροῦν στέμματα· σκεφτεῖτε τα στέμματα στα κέρατα συμβολικὰ της στεφανωμένης σκληρότητας. Αλλά αὐτοὶ οι ἐπίγειοι ηγέτες ὑπόκεινται και λαμβάνουν την ἐμπνευσή τους ἀπὸ τον Σατανά! Αὐτὸ ἰσχύει για κάθε κοσμικὸ κυβερνήτη που διώκει την Εκκλησία. Αὐτοὶ οι κυβερνήτες και οι κυβερνήσεις βλασφημοῦν το Θεὸ και ἀπαιτοῦν για τους εαυτοὺς τους θεϊκοὺς τίτλους. Ἐτσι, στις ἡμέρες του Ἰωάννη, οι Ρωμαῖοι αυτοκράτορες ζήτησαν ἀπὸ τους υπηκόους τους να τους ἀποκαλοῦν «Κύριος» και «Σωτήρας». Το γεγονός ὅτι αὐτὸ το θηρίο ἀντιπροσωπεύει κάθε μορφή κοσμικῆς εξουσίας που διώκει την Εκκλησία, ὅποτε και ὅπου ἐμφανίζεται στην ιστορία, γίνεται πολὺ ξεκάθαρο ὅταν παρατηρούμε ὅτι, σύμφωνα με το ἐδάφιο 2, τα τέσσερα θηρία που εἶδε ο Δανιὴλ στο ὄραμά του (Δν. 7) ἔχουν συνδυαστεῖ σε ἓνα θηρίο ἐδῶ. Στο Δανιὴλ αὐτὰ τα τέσσερα θηρία ἀντιπροσωπεύουν τέσσερις διαδοχικὲς παγκόσμιες αυτοκρατορίες.⁹ Αλλά ἐδῶ αὐτὸ το σύνθετο θηρίο δεν μπορεῖ να συμβολίζει ἀπλῶς μία αυτοκρατορία ἢ κυβέρνηση. Πρέπει να ὑποδεικνύει ὅλες τις ἀντιχριστιανικὲς κυβερνήσεις.

Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ τα επτά κεφάλια εἶχε ὑποστεί θανάσιμη πληγή, ἀλλά η πληγή εἶχε θεραπευτεῖ. Για να δώσουμε μια σωστὴ ἐρμηνεία αὐτῆς της δήλωσης πρέπει να ἔχουμε κατὰ νου ὅτι τα επτά κεφάλια συμβολίζουν επτά ἀντιχριστιανικὲς αυτοκρατορίες που διαδέχονται η μία την ἄλλη στην ιστορία (πρβλ. 17:10). Ὡς ἐκ τούτου, η δήλωση ὅτι ἓνα ἀπὸ τα κεφάλια ἔλαβε ἓνα θανατηφόρο χτύπημα και ὅτι αὐτὸ το θανατηφόρο τραῦμα ἐπουλώθηκε πρέπει να

σημαίνει ότι μία από αυτές τις επτά αυτοκρατορίες έπαψε, για λίγο, να είναι μια σκληρή διωκτική εξουσία, αλλά στη συνέχεια επανέλαβε τον προηγούμενο ρόλο της.

Κατά συνέπεια, η εξήγηση την οποία θεωρούμε ως πιο πιθανή είναι ως ακολούθως. Το κεφάλι για το οποίο μιλάει ο Ιωάννης αντιπροσωπεύει τη Ρώμη, τη Ρώμη της εποχής του Ιωάννη. Όταν ο Νέρωνας έγινε αυτοκράτορας (54–68 μ.Χ.) αυτός ο σκληρός τύραννος, προκειμένου να βγάλει από τον εαυτό του την υποψία ότι η ανάφλεξη της Ρώμης ήταν δική του ενέργεια, υποκίνησε το διωγμό των Χριστιανών. Μερικοί πιστοί σταυρώθηκαν. Άλλοι καλύφθηκαν με πίσσα ή λάδι, καρφώθηκαν σε στύλους και κήκαν ως πυρσοί για την ψυχαγωγία του όχλου.¹⁰ Αλλά το έτος 68 μ.Χ. ο Νέρωνας αυτοκτόνησε. Ως διώκτης, η Ρώμη δέχτηκε ένα θανατηφόρο χτύπημα. Αλλά κάτω από το Δομιτιανό συνεχίστηκε ο διωγμός των πιστών. Το θανατηφόρο τραύμα θεραπεύτηκε. Η Ρώμη εμφανίζεται ξανά ως διώκτης της Εκκλησίας που εμπνέεται από τον Σατανά¹¹. Στις ημέρες του αποστόλου ο κόσμος, γενικά, λάτρευε τη Ρώμη και απέτινε λατρεία στον αυτοκράτορα.

Σε όλη αυτή την εποχή του Ευαγγελίου – τους σαράντα δύο μήνες, που έχουμε ήδη συζητήσει¹² – οι κυβερνήσεις αυτού του κόσμου τοποθετούνται στους θρόνους· με αλαζονεία δίνουν για τον εαυτό τους την εξουσία που ανήκει στον Θεό (σκεφτείτε τις ολοκληρωτικές κυβερνήσεις της εποχής) και βλασφημούν τον Θεό και τον Ουρανό.

Αυτή η κατάσταση θα οδηγήσει τελικά στην πλήρη καταστροφή της Εκκλησίας ως μιας ισχυρής και γεμάτης επιρροή οργάνωσης για τη διάδοση του ευαγγελίου. Και τελικά κάθε φυλή και λαός και γλώσσα και έθνος θα λατρεύουν τον αντιχριστιανική κυβέρνηση (Απ. 13: 7 και 11: 7 πρέπει να συγκριθούν)¹³. Αλλά ακόμη και σε αυτές τις πιο τρομερές μέρες που προηγούνται της δεύτερης Έλευσης του Χριστού θα υπάρχουν πιστοί στη γη, εκείνοι των οποίων τα ονόματα έχουν γραφτεί από την αιωνιότητα στο βιβλίο της ζωής του Αρνίου (πρβλ. 17: 8)¹⁴. Λόγω του γεγονότος ότι ο Θεός τους έχει εκλέξει από την αιωνιότητα στη σωτηρία και στον αγιασμό του Πνεύματος και στο να πιστεύουν στην αλήθεια (2 Θ. 2: 13), αυτά τα άτομα δεν μπορούν να χαθούν. Η κυβέρνηση του αντίχριστου μπορεί να καταστρέψει τα σώματά τους, αλλά δεν μπορεί να καταστρέψει τις ψυχές τους. Ας περιμένουν οι πιστοί υπομονετικά αυτή τη στιγμή της πιο σοβαρής δοκιμασίας, γνωρίζοντας ότι όλα τα πράγματα περιλαμβάνονται στο διάταγμα του Θεού· και γνωρίζοντας, επιπλέον, ότι όταν ο κόσμος χρησιμοποεί το σπαθί στον πόλεμο εναντίον της Εκκλησίας, ότι ο ίδιος ο Θεός θα εκδικηθεί αυτήν την αδικία. Το άτομο που το καταλαβαίνει αυτό θα ασκήσει αντοχή και θα επιμένει στην πίστη του. Αν κάποιος έχει αυτή, αφήστε τον να ακούσει αυτές τις προειδοποιήσεις και ας τις πάρουν σοβαρά στην καρδιά (Εΐ τις έχει οὐς ακουσάτω. εδάφια 9,10). Δεν είναι ο Σατανάς ο κυβερνήτης αλλά είναι ο Θεός που είναι ο ανώτατος κυβερνήτης.

Στη συνέχεια ο Ιωάννης βλέπει ένα άλλο θηρίο. Σηκώνεται από τη γη. Σύμφωνα με τον Ιάκωβο 3: 15 η αντιχριστιανική «σοφία» προέρχεται από τη γη (πρβλ. Φιλ. 3: 19). Αλλά ας δούμε πρώτα την εικόνα. Αυτό το θηρίο δεν έχει δέκα κέρατα αλλά απλώς δύο: δύο μικρά κέρατα σαν ένα αρνί. Αλλά μιλάει σαν δράκος! Αυτό το δεύτερο θηρίο είναι ο υπηρέτης του πρώτου· δηλαδή, συνεργάζεται πλήρως με το πρώτο. Το θηρίο αυτό εκτελεί πολλά κόλπα και ψευδο-θαύματα για να εξαπατήσει τις μάζες. Φέρνει κάτω φωτιά από τον ουρανό· δηλαδή, φαίνεται σαν να κατεβαίνει η φωτιά από τον ουρανό. Επίσης, διατάζει τους ανθρώπους να κάνουν μια εικόνα ή ένα άγαλμα προς τιμήν του πρώτου θηρίου. Και τότε κάνει την εικόνα να μιλά. Επιτέλους, οι άνθρωποι που έχουν βυθιστεί στη δεισιδαιμονία και στην άγνοια, παραπλανούνται έτσι ώστε να το πιστεύουν πραγματικά ότι η ομιλία προέρχεται από την εικόνα. Επιπλέον, αυτό το δεύτερο θηρίο διατάζει όλους αυτούς που αρνούνται να λατρεύουν την εικόνα του πρώτου θηρίου να σκοτωθούν. Τέλος, παραγγέλνει το χάραγμα του θηρίου να αποτυπωθεί στο δεξί χέρι ή το μέτωπο όλων ως απόδειξη πίστης. Όσοι αρνούνται να λάβουν αυτό το χάραγμα τίθενται υπό απαγόρευση. Δεν επιτρέπεται να αγοράζουν ή να πωλούν ή να ασκούν οποιαδήποτε επιχείρηση. Αυτό το σημάδι του θηρίου είναι ταυτόχρονα το όνομά του ή ο αριθμός του ονόματός του.

Όποιος έχει μυαλό, δηλαδή, όποιος έχει λάβει σοφία, μπορεί να το εξηγήσει αυτό τον αριθμό γιατί είναι ο αριθμός του ανθρώπου, δηλαδή 666.

Αυτή ίσως να είναι η πιο δύσκολη παράγραφος από όλο το βιβλίο της Αποκάλυψης. Οι κύριες ιδέες είναι ξεκάθαρες, όμως οι λεπτομέρειες είναι θολές. Από τις πολλές ερμηνείες θεωρούμε την ακόλουθη ως τη πιο λογική. Θέλουμε όμως να δώσουμε έμφαση στο ότι έχει μεγάλες ελλείψεις όσον αφορά τις λεπτομέρειες.

Το δεύτερο θηρίο είναι ο ψευδοπροφήτης (19: 20). Συμβολίζει την ψευδή θρησκεία και τη ψευδή φιλοσοφία σε όποια μορφή και αν εμφανίζονται σε όλη την οικονομία. Ενώ εξωτερικά το θηρίο μοιάζει με το Αρνίο, εσωτερικά του κρύβει τον δράκοντα.¹⁵ Με άλλα λόγια αυτά που χτυπούν στο μάτι είναι πολύ ελκυστικά και θελκτικά. Το θηρίο εμφανίζεται ως κάτι το πολύ αθώο: ένα όμορφο μικρό αρνάκι, ένα κατοικίδιο για να το χαϊδεύουν τα παιδιά. Όμως η ομιλία αποκαλύπτει την εσωτερική σκέψη, την ουσία και τον χαρακτήρα. Και αυτό το αρνί μιλάει σαν τον ίδιο το διάβολο! Αυτό λοιπόν το θηρίο, είναι το ψεύδος του Σατανά που είναι ντυμένο να μοιάζει με την αλήθεια. Είναι ο Σατανάς που έχει μασκαρευτεί σαν ένας φωτεινός άγγελος (Β' Κορ. 11: 14). Συμβολίζει όλους τους ψευδοπροφήτες σε κάθε περίοδο αυτής της οικονομίας. Πρέπει να μεταμφιεστούν σε πρόβατα, αλλά εσωτερικά – έσωθεν είναι αρπακτικοί λύκοι (Μτ. 7: 15).

Τα δύο θηρία – η αντιχριστιανική κυβέρνηση και η αντιχριστιανική θρησκεία—εργάζονται σε τέλεια συνεργασία. Αυτό ισχύει πάντοτε. Ήταν ήδη αλήθεια στις μέρες του αποστόλου: ο ειδωλολατρικός ιερέας ήταν ο φίλος του ανθύπατου. Η ιερατική επιρροή υποστήριξε και υπεραμυνόταν για την κοσμική εξουσία του κράτους για τη δίωξη των πιστών. Η θρησκεία των ειδώλων και η πολιτική των ειδωλολατρών συνεργάστηκαν μεταξύ τους στη μάχη τους ενάντια στην Εκκλησία. Οι ιερείς των ειδωλολατρικών ναών έβαλαν τα δυνατά τους για να εντυπωσιάσουν στο μυαλό των ανθρώπων το ψέμα του Σατανά: Ο Καίσαρας είναι ο Κύριος! Έφτασαν ακόμη και σε κόλπα και ψευτο-θαύματα για να εξαπατήσουν τους ανθρώπους. Διέταξαν τους κατοίκους σε διάφορες περιοχές για να φτιάξουν αγάλματα προς τιμήν του αυτοκράτορα. Σκεφτείτε την Πέργαμο.¹⁶

Όποιος αρνήθηκε να κάνει μια λατρεία μπροστά από ένα τέτοιο άγαλμα ή όποιος αρνήθηκε να πει, «Ο αυτοκράτορας είναι Κύριος» θανατώθηκε.¹⁷

Μήπως θέλει ο απόστολος πραγματικά να μας πει ότι στην εποχή του ειδωλολάτρων ιερείς, για να παγιδέψουν στην κρατική θρησκεία ή στη λατρεία του αυτοκράτορα στα μυαλά των ανθρώπων, θα καταφεύγουν στα κόλπα να προκαλέσουν φωτιά χωρίς προφανής αιτία και, από την τέχνη των εγγαστρίμουθων, να προκαλέσουν την ψευδαισθήση ότι η ομιλία σαν να προέρχεται από το άγαλμα του αυτοκράτορα;¹⁸ Ή μήπως αυτές οι λεπτομέρειες ανήκουν μόνο στην εικόνα και πρέπει να τους δώσουμε μια συμβολική ερμηνεία; Είτε έτσι είτε αλλιώς, το απόλυτο νόημα φαίνεται να είναι αυτό σε όλη αυτή τη Οικονομία – και με έναν αυξανόμενο τρόπο καθώς πλησιάζει ο ερχομός του Κυρίου—ψευδοπροφήτες, με το να δείχνουν μεγάλα σημεία και θαύματα (Μτ 24: 24), θα προσπαθήσουν να εξαπατήσουν τις μάζες και να ενισχύσουν το χέρι της κυβέρνησης όταν αυτό επιβαρύνεται κατά της Εκκλησίας. Παρατηρήστε, ωστόσο, το εδάφιο 15: «καὶ ἐδόθη αὐτῷ.» Πέρα από τη σφαίρα της άδειας του Θεού ο Σατανάς δεν μπορεί να κάνει τίποτα!

Τώρα, σε όλους — μικρούς και μεγάλους, πλούσιους και φτωχούς, ελεύθερους και δούλους — ο ψεύτικος προφήτης δίνει ένα σημάδι-χάραγμα. Είναι το χάραγμα του πρώτου θηρίου. Εδώ ο ψεύτικος προφήτης, σε εξωτερική εμφάνιση, μοιάζει με το Αρνίο. Δεν έχουν σφραγιστεί οι οπαδοί του Αρνίου στα μέτωπά τους;¹⁹ 4 Ως εκ τούτου, οι οπαδοί του θηρίου πρέπει να φέρουν χάραγμα ή σήμανση στα μέτωπά τους ή στα δεξιά τους χέρια. Αλλά τι σημαίνει αυτό το «χάραγμα του θηρίου»; Έχουν δοθεί διάφορες διασκεδαστικές απαντήσεις.²⁰ Αυτές οι θεωρίες σφάλουν ως προς αυτό, δηλαδή ότι ερμηνεύουν αυτό το χάραγμα ως ενιαίο, ατομικό, εξωτερικό, ορατό σημάδι που θα εμφανιστεί στα μέτωπα ή στα χέρια των κακών σε μια συγκεκριμένη στιγμή της ιστορίας· τότε, και μόνον τότε. Αλλά το θηρίο διώκει πάντα την Εκκλησία και δείχνει κάθε μορφή κοσμικής δύναμης που προσπαθεί να καταστρέψει

τους πιστούς. Όπου και όποτε το θηρίο εμφανίζεται, θα βρείτε επίσης το χάραγμα του θηρίου. Τα δύο πάνε μαζί και δεν μπορούν να διαχωριστούν.

Για να κατανοήσουμε την έκφραση «χάραγμα του θηρίου» πρέπει να θυμηθούμε ότι όχι μόνο τα βοοειδή αλλά και οι σκλάβοι ήταν επίσης χαραγμένοι ή είχαν σήμα· που σήμαινε ότι ο σκλάβος ανήκε στον αφέντη του. Πολύ σύντομα η έκφραση «Να λάβει το χάραγμα κάποιου» άρχισε να σημαίνει ότι ανήκει σε κάποιον, σε υπηρετεί ή λατρεύει κάποιον. Ας αποδείξουμε αυτό το σημείο. Στην Αποκάλυψη 14: 9 εμείς διαβάζουμε: «εἴ τις προσκυνῆ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει τὸ χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,». Εδώ φαίνεται να σημαίνει η «λήψη του χαράγματος του θηρίου» συνίσταται στο να «λατρεύει το θηρίο». Ομοίως, στην Αποκάλυψη 14: 11: «οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον . . . , καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.» (πρβλ. επίσης Αποκ. 20: 4). Ἐτσι «λήψη του χαράγματος του θηρίου» φαίνεται να σημαίνει «ανήκει στο θηρίο και ότι λατρεύει το θηρίο». Το «χάραγμα του θηρίου» είναι το πνεύμα του αντίχριστου που είναι αντίθετο προς τον Θεό, που απορρίπτει τον Χριστό, και διώκει την Εκκλησία, οπουδήποτε και όποτε εμφανίζεται. Αυτό το σημάδι αποτυπώνεται στο μέτωπο ή στο δεξί χέρι (πρβλ. 6: 8). Το μέτωπο συμβολίζει το μυαλό, τη ζωή της σκέψης, τη φιλοσοφία ενός ατόμου. Το δεξί χέρι δείχνει την πράξη του, τη δράση του, το εμπόριο του, την απασχόληση του, κλπ. Επομένως το να λαμβάνει το χάραγμα του θηρίου στο μέτωπο ή στο δεξί χέρι δείχνει ότι το άτομο που χαρακτηρίζεται έτσι, ανήκει στην συντροφιά εκείνων που διώκουν την Εκκλησία· και αυτό το αντιχριστιανικό πνεύμα γίνεται εμφανές —είτε κυρίως σε αυτό που σκέφτεται, λέγει, γράφει ή πιο emphaticά αυτός κάνει.

Αυτή η ερμηνεία εναρμονίζεται τελείως με την εξήγηση μας όσον αφορά τη σφραγίδα που λαμβάνει ο πιστός στο μέτωπο του. Η σφραγίδα δείχνει ότι ανήκει στο Χριστό, ότι Τον λατρεύει, ότι πνέει το Πνεύμα Του, και σκέφτεται με τις σκέψεις Του που θα είναι σύμφωνες με Αυτόν. Όμοια το χάραγμα του θηρίου συμβολίζει ότι ο άπιστος, που επιμένει στην αδικία του, ανήκει στο θηρίο και κατά συνέπεια στο Σατανά, τον οποίο και λατρεύει. Παρατηρήστε ότι εν τούτοις υπάρχει μια διαφορά. Ο πιστός λαμβάνει μια σφραγίδα, ο άπιστος ένα απλό χάραγμα.²¹ Σε όλη την οικονομία ήταν αυτό αληθινό (σκεφτείτε τα Θυάτεια)²² όπου οι άνθρωποι που δεν λάβανε το χάραγμα του θηρίου και δεν έχουσε λατρέψει την εικόνα του έχουν βρεθεί να απορρίπτονται στις εργασιακές τους επιδιώξεις. Είναι αυτοί που διώχονται από το πλήθος που είναι εναντίον τους και καταπιέζονται. Δεν τους επιτρέπεται ούτε να αγοράζουν ούτε να πουλούν όσο καιρό παραμένουν πιστοί στις αρχές τους. Όσο πλησιάζουμε το τέλος αυτή η αντίθεση θα αυξάνει. Όμως ας μην απελπίζεται ο πιστός. Ας θυμάται ότι ο αριθμός του θηρίου είναι αριθμός ενός ανθρώπου. Τώρα θυμόμαστε, ότι ο άνθρωπος δημιουργήθηκε την έκτη μέρα. Το έξη, επιπλέον δεν είναι εφτά και ποτέ δεν φθάνει το εφτά. Πάντοτε αποτυγχάνει να φθάσει την τελειότητα. Το έξη σημαίνει ότι χάνει τον στόχο, ή αλλιώς ότι αποτυγχάνει. Το εφτά σημαίνει τελειότητα ή νίκη. Να χαίρεσαι εσύ Εκκλησία του Θεού! Η Νίκη είναι στη δική σου την πλευρά. Ο αριθμός του θηρίου είναι 666 δηλαδή αποτυχία, πάνω στην αποτυχία, πάνω στην αποτυχία!²³ Είναι ο αριθμός ενός ανθρώπου, γιατί το θηρίο δοξάζεται από τον άνθρωπο· και θα πρέπει να αποτύχει!

5. Ο θρίαμβος της Εκκλησίας του Θεού (14: 1–16)

Και η Εκκλησία του Θεού θριαμβεύει, Κεφάλαιο 14. Αυτό το κεφάλαιο υποδιαιρείται σε τρία μέρη. Η φράση «καὶ εἶδον», στα εδάφια 1, 6 και 14, δείχνει την αρχή των τριών παραγράφων.

Α.Η κατάσταση ευλογίας των λυτρωμένων (εδάφια1–5).

Η πρώτη από τις τρεις παραγράφους μας δείχνουν το Αρνίον να στέκεται στο όρος Σιών. Αυτή είναι η Σιών η οποία «οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα» (Ψλ. 125: 1). Είναι ο Ουρανός (Εβρ.12: 22) γιατί διαβάζουμε, «καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.» Με το Αρνίον ο απόστολος βλέπει 144000 που έχουν το όνομα Του και το όνομα του πατρός Του γραμμένο στα μέτωπα τους. Αυτό είναι το πλήθος των σφραγισμένων του κεφαλαίου 7. Εκεί οι άγιοι αυτοί

ακόμη ζούσαν στη γη, και τους περιβάλανε εχθροί. Εδώ αυτοί απολαμβάνουν την κατάσταση ευλογίας του ουρανού μετά την τελική κρίση. Παρόλο που ο δράκοντας έχει προσπαθήσει να κάτι το παν εναντίον τους για να απιστήσουν στον Κύριο του, και παρόλο που χρησιμοποίησε τα δύο θηρία για να τον βοηθήσουν, ούτε ένας από τους 144,000 δε λείπει «όταν του Χριστού η σάλπιγξ θα ηχεί η φοβερή». Ο απόστολος ακούει έναν ήχο να έρχεται από τον ουρανό: Οι 144,000 ψάλλουν ένα νέο άσμα. Ήταν σαν τον ήχο που παράγεται από πολλά νερά, σαν τη φωνή ενός δυνατού κεραυνού, σταθερή, μεγαλειώδης υπέροχη. Σκεφτείτε ότι στέκεστε δίπλα στον δυνατό καταρράκτη Νιαγάρα, με τον ήχο ενός όλο και πιο δυνατού κρεσέντο, που φτάνει στο βρυχηθμό μιας βροντής όταν τα νερά χτυπούν τα βάθη. Με κάτι σαν κι αυτό μοιάζει το νέο άσμα! Δε θα υπάρχει εκεί τίποτε το τιποτένιο και το ανούσιο. Όμως παρόλο που θα είναι μεγαλειώδες, υπέροχο και σταθερό, θα είναι ταυτόχρονα το πιο όμορφο, γλυκό και τρυφερό άσμα που έχει ποτέ ακουστεί «ώς κιθαρωδών κιθαριζόντων έν ταϊς κιθάραις αὐτῶν». Το μεγαλειώδες και το τρυφερό, το υπέροχο και το ωραίο, συνδυάζονται πολύ όμορφα σ' αυτό το νέο άσμα. Θα είναι ένα νέο άσμα, γιατί καταγράφει μια νέα εμπειρία: Οι 144,000 έχουν αγοραστεί από τη γη. Κάθε λυτρωμένος ψάλλει αυτό το άσμα μπροστά στο θρόνο—γιατί σ' αυτόν κάθετα ο Θεός και το Αρνίο—και μπροστά στα Χερουβίμ, και άρα ολόκληρη την Εκκλησία στη δόξα. Καθώς αυτό το άσμα καταγράφει την εμπειρία του να έχεις αγοραστεί από τη γη με το πολύτιμο αίμα του Αμνού, κατά συνέπεια μόνο αυτοί που είχαν αυτήν την εμπειρία μπορούν να μάθουν αυτό το άσμα. Αυτοί οι 144,000 είναι παρθένοι, δηλαδή δεν έχουν μολυνθεί. Δεν έχουν απιστήσει προς τον Χριστό. Τον ακολουθούν όπου Αυτός πηγαίνει (πρβλ. Β' Κορ. 11: 2). «οὔτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἁρνίῳ» Ο Χριστός πέθανε για αυτούς. Ένα από τα αποτελέσματα του θανάτου Του για αυτούς ήταν ο καθαρισμός του Αγίου Πνεύματος που έγινε στις καρδιές τους με τον οποίο χωρίστηκαν από την αμαρτωλή ζωή και τη συζήτηση με τους ανθρώπους (πρβλ Α' Κορ. 6:20)

Παρατηρήστε ιδιαίτερα ότι αυτοί οι 144,000 είναι τα πρωτογεννήματα (ἀπαρχὴ) για το Θεό και το Αρνίο, με την έννοια ότι αγοράστηκαν από τους ανθρώπους. Με άλλα λόγια υπήρξε ένας χωρισμός· τα πρωτογεννήματα ήταν για τον Κύριο. Σαν τέτοια θα έπρεπε να χωριστούν από τους ανθρώπους γενικά (πρβλ Ιακ. 1:18 ἀπαρχὴ). Ο κόσμος της ανθρωπότητας που ωριμάζει για την τελική κρίση, πολλές φορές παρομοιάζεται με ένα θερισμό (Μτ. 9: 37; 13:30; Ακ. 10: 2; Ιω-4: 35). Έχουμε αυτό το συμβολισμό σ' αυτό το κεφάλαιο (Απ. 14: 14 κτλ.). Και εδώ, η ἀπαρχὴ είναι για τον Κύριο (εδάφια 14–16)· οι υπόλοιποι είναι για το Σατανά (εδάφια 17–20). Ο συμβολισμός βασίζεται στο νόμο της Παλαιάς Διαθήκης όσον αφορά τα πρωτογεννήματα. Όλα τα πρωτογεννήματα προσφερόντουσαν στον Κύριο, και μετά οι Ισραηλίτες μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα υπόλοιπα όπως ήθελαν (Εξ. 23: 19· Αρ. 18: 12). Παρόμοια, εδώ έχουμε μια αντίθεση ανάμεσα στα πρωτογεννήματα αφ' ενός, και τους ανθρώπους γενικά από την άλλη. Όλοι οι λυτρωμένοι, ο πλήρης αριθμός των λυτρωμένων συμπεριλαμβάνονται στα πρωτογεννήματα. Όσοι δεν συμπεριλαμβάνονται σ' αυτά τα πρωτογεννήματα δεν είναι οι εκλεκτοί για τον Κύριο. Αυτοί οι 144,000 δεν είναι τα πρωτογεννήματα σε σχέση με τους άλλους πιστούς. Δεν αποτελούν μια επίλεκτη ομάδα στον ουρανό, μια ομάδα από υπέρ-αγίους. Είναι τα πρωτογεννήματα που « ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων». Είναι επίσης προφανές ότι αυτές οι « ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν». Ως τέτοιοι ήταν σε αντίθεση με «τούς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους» που δέχτηκαν το χάραγμα του θηρίου στο δεξί τους χέρι ή στο μέτωπο τους (13:16). Όλοι οι πιστοί χωρίς εξαίρεση έχουν σφραγιστεί με το όνομα του Θεού και του Αρνίου. Όμοια όλοι οι αμετανόητοι, όλοι που σκληρύνθηκαν στην αμαρτία και απιστία, έχουν χαραχθεί ή πήραν το σήμα. Ξανά όλοι οι λυτρωμένοι—όχι απλώς ένας αριθμός εκλεκτών υπέρ-αγίων—ψάλλουν στη δόξα το νέο άσμα. Κανείς άλλος δεν το μαθαίνει. Το 7^ο κεφάλαιο εδάφια 1-8 περιγράφει τη στρατευόμενη Εκκλησία εδώ στη Γη. Στο κεφάλαιο 7:9-17 έχουμε την εικόνα της

θριαμβεύουσας Εκκλησίας στον ουρανό. Εδώ τώρα στο κεφάλαιο 14, η ίδια η θριαμβεύουσα Εκκλησία περιγράφεται μέσα στην κατάσταση της ευλογίας της και της αγιότητας της²⁴. Αυτοί οι 144,000 δεν δέχτηκαν τα ψέματα του Σατανά. Κατά συνέπεια, εν Χριστώ δεν έχουν κανένα μώμο ή κηλίδα (πρβλ. Εξ. 12: 5· Λευ. 1: 3; 9:2· Μτ. 5: 48).

b. Προειδοποιήσεις προς την ανθρωπότητα (Εδάφια 6–13).

Ακριβώς όπως στο Αποκάλυψη 11: 12 οι πιστοί περιγράφονται ότι «άνέβησαν εις τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ,», ενώ το επόμενο εδάφιο μας φέρνει πίσω στις συνθήκες της γης πριν την ημέρα της κρίσης, έτσι εδώ στο κεφάλαιο 14 μετά που δίνεται η εικόνα της ευλογημένης κατάστασης των λυτρωμένων, μας φέρνει πίσω σ' αυτά που πρόκειται να συμβούν ακριβώς πριν την δεύτερη έλευση. Οι τρεις άγγελοι που αναφέρονται στα εδάφια 6, 8 και 9 είναι ένα σύνολο. Έχουν ένα σκοπό, δηλαδή να προειδοποιήσουν την ανθρωπότητα σε σχέση με την ερχόμενη κρίση για να στραφούν με πίστη στο Θεό.

Ο πρώτος άγγελος αποστέλλεται «ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς». Αυτό χαρακτηρίζει γενικά τους ανθρώπους την προηγούμενη της κρίσης: κάθονται στη γη. Είναι «άνετοι», αδιάφοροι, χαλαροί, δε νοιάζονται. Σκεφτείτε τον καλλιτέχνη που βρήκε ένα βολικό σημείο σε ένα βράχο στη θάλασσα από όπου μπορούσε να ζωγραφίσει την ομορφιά του χωριού και της γύρω περιοχής. Δε γνωρίζει καθόλου ότι το γεγονός ότι θα έρθει η πλημμυρίδα της παλίρροιας, η οποία άρχισε να ανεβαίνει στη βάση του βράχου. Είναι τόσο απορροφημένος με τη ζωγραφική με αποτέλεσμα να μη δίνει σημασία στα κύματα που μαστιγώνουν το βράχο. Δεν προσέχει τις προειδοποιητικές φωνές. Κάθεται και κάθεται απορροφημένος στη ζωγραφική του. Σε λίγο τα κύματα θα τον σκεπάσουν. Παρόμοια πριν την τελική κρίση οι άνθρωποι γενικά θα είναι γοητευμένοι με τις γήινες χαρές σε τέτοιο βαθμό που δεν θα καταλαβαίνουν ότι η κρίση τους πλησιάζει σιγά-σιγά και είναι πιο κοντά και πιο κοντά. Δεν γνωρίζουν ότι κινδυνεύουν ωστόσο. . . να είναι πολύ αργά (πρβλ. Λκ. 17: 26 κτλ.). Σ' αυτούς τους αδιάφορους ανθρώπους πετά ένας άγγελος στο μέσο του ουρανού, για να ακουστεί από όλους λέγοντας, «φοβήθητε τὸν Κύριον καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ.» Κανείς που συνεχίζει να μένει στην απιστία δεν θα μπορέσει να διαφύγει, γιατί ο Θεός είναι ο Παντοδύναμος που είναι αυτός που δημιούργησε «τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων». Όμως για το λαό του Θεού, αυτή η αγγελία της επερχόμενης ημέρας της κρίσης είναι «εὐαγγέλιον αἰώνιον» γιατί σημαίνει την απελευθέρωση τους (Αβ. 3: 13 κτλ.· Μαλ. 4: 1 κτλ.). Εκτός από αυτό οι υποσχέσεις του Θεού τότε θα φθάσουν σε μια ευλογημένη πραγματοποίηση που θα διαρκέσει αιώνια.

Ακολουθεί ο δεύτερος άγγελος που λέγει «ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα ἔθνη.» Η Βαβυλώνα είναι το κέντρο της αποπλάνησης του κόσμου. Η μελλοντική της πτώσης περιγράφεται εδώ σαν να έχει ήδη συμβεί, τόσο σίγουρο είναι το γεγονός. Για αυτό ας στραφεί ο άδικος από την αδικία του, την αποστασία του και τη λατρεία του θηρίου. Προσέξτε ότι ο δράκοντας έχει βοηθούς: το θηρίο από τη θάλασσα, το θηρίο από την ξηρά και τη Βαβυλώνα.

Ένας τρίτος άγγελος ακολουθεί. Αναγγέλλει με μεγάλη επισημότητα (εδάφια 9 και 10) ότι όλοι όσοι είναι προσκολλημένοι στον κόσμο θα χαθούν με τον κόσμο. Αν έχεις επιλέξει να υπηρετήσεις το Σατανά, τότε θα πρέπει να περιμένεις ότι θα υποφέρεις τις συνέπειες. Δεν μπορείς να αμαρτάνεις και να ξεφύγεις. Η οργή του Θεού θα επισκεφτεί αυτούς που λατρεύουν το θηρίο. Εδώ στη γη η οργή είναι ακόμη αναμειγμένη με χάρη. Ο Κύριος κάνει να ανατέλλει ο Ήλιος του και επί δικαίους και επί αδίκους, και στέλνει βροχή και στους καλούς και στους κακούς (Μτ. 5: 45). Πέρα από αυτόν τον κόσμο, στην κόλαση η οργή θα είναι καθαρή οργή. Θα είναι βασανισμός με πυρ και θείο. Όμως τόσο δίκαιη θα είναι αυτή η τιμωρία που οι άγγελοι και το Αρνίο θα σιωπήσουν για αυτήν. Και αυτή η καταδίκη ποτέ δε θα σταματήσει σύμφωνα με τη ζωντανή γλώσσα του εδαφίου 11. Το γεγονός ότι αυτούς που καταδίωξαν την Εκκλησία και μισούν τον Κύριο τους περιμένει αιώνια τιμωρία, θα πρέπει να κάνει τους πιστούς να αντέξουν κάτω από την θλίψη και τη δοκιμασία (εδάφιο 12).

Ακόμη και αν αυτοί οι πιστοί θανατωθούν γιατί τηρούν τις εντολές του Θεού και την πίστη τους στον Ιησού, υπάρχει η διαβεβαίωση για την κατάσταση της ευλογίας τους.

c. Ο θερισμός του τέλους (εδάφια 14–16).

«Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον, μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ’ ἄρτι· ναί, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ’ αὐτῶν.» Οι κατάσταση της ευλογίας των λυτρωμένων έχει περιγραφεί (Δες κεφάλαια 2·3·4·14:1-5) Αυτοί που πεθαίνουν εν Κυρίῳ από τώρα τον βλέπουν πρόσωπο προς πρόσωπο τον Ένα που πέθανε για αυτούς και ζει για πάντα για να κάνει μεσιτεία για αυτούς. Τώρα Τον βλέπουν ως τον Αμνό που σφαγιάστηκε. Τον βλέπουν μέσα στη δόξα της ανθρωπίνης φύσης Του που την έχει φέρει μαζί Του στον ουρανό. Τον βλέπουν ως τον Ένα που νίκησε την αμαρτία, το θάνατο και το Σατανά. Αναπαύονται από τον κόπο τους. Τα έργα τους όμως τους ακολουθούν. Αυτό είναι αλήθεια, όχι μόνο κατά την έννοια ότι τα έργα τους είναι τον αποτέλεσμα του χαρακτήρα τους, που όταν αγιαστεί πλήρως, πηγαίνει μαζί τους στον ουρανό αλλά επίσης κατά την έννοια ότι αυτά τα έργα θα ανταμειφθούν με την ανταμοιβή της χάρις και της δόξας.

Έτσι έφτασε ξανά η μέρα της τελικής κρίσης. Περιγράφεται²⁵ κάτω από το συμβολισμό του διπλού θερισμού. Ο απόστολος βλέπει μια λευκή νεφέλη, το λευκό δείχνει την αγιότητα και το νέφος συμβολίζει την κρίση (δες 1:7). Στη «ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὁμοῖος υἱῷ ἀνθρώπου», ο Ιησούς (πρβλ. Δν. 7: 13· και δες την εξήγηση μας για το Απ. 1: 13). Στο κεφάλι του δεν υπήρχε ένα στεφάνι από αγκάθια, αλλά στέφανος νίκης, ο χρυσοῦς στέφανος²⁶ Στη δεξιά του έχει ένα κοφτερό δρεπάνι. Ετοιμάζεται για το θερισμό. Ο θερισμός είναι δικός Του γιατί οι άνθρωποι που συμβολίζονται από αυτόν είναι τα πρωτογεννήματα. Για το ότι ήρθε η ώρα για την τελική κρίση, ένας ἄγγελος βγαίνει από το ναό, τον τόπο της αγιότητας του Θεού. Μεταφέρει το μήνυμα του Θεού στον Μεσίτη, Χριστό. Ο ἄγγελος λέγει με δυνατή φωνή «πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς». Ο Ματθαῖος 3:12 είναι ένα επαρκές σχόλιο: «οὗτὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ,». Έτσι το δρεπάνι ρίχτηκε στη γη, και η γη θερίστηκε και οι εκλεκτοί συγκεντρώθηκαν κοντά Του.

6. Η κρίση των αδικών (14: 17–20)

Αυτή η κρίση εκτελείται από δύο ἀγγέλους. Ένας ἄγγελος βγαίνει από το ναό, δηλαδή μετά που πήρε διαταγή από τον ἅγιο Θεό. Στο χέρι του κρατά ένα κοφτερό ένα κοφτερό δρεπάνι για σταφύλια. Ένας ἄλλος βωμός έρχεται από το θυσιαστήριο (δες 6:9,10· 8: 3–5). Αυτός ο βωμός συνδέεται με τις προσευχές όλων των αγίων που ως θυμίαμα ανέβαιναν προς το θρόνο. Η κρίση των αδικών είναι η τελική απάντηση του Θεού για αυτές τις προσευχές. Ο δεύτερος ἅγιος φωνάζει στο πρώτο, «πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς» (πρβλ. Ησ. 63: 1–6.) Η ἄμπελος της γης συμβολίζει ολόκληρο το πλήθος των κακῶν ανθρώπων· τα σταφύλια είναι οι ἄπιστοι ατομικά. Ακριβώς όπως τα σταφύλια πατιούνται, πιέζονται και συντρίβονται, έτσι και οι κακοί θα καταστραφούν και θα τιμωρηθούν αιώνια. Τα σταφύλια ρίχνονται στο ληνό της οργής του Θεού και συντρίβονται. Εἰς τὴν εἰκόνα που βλέπει ο Ιωάννης, το αποτέλεσμα είναι μια λίμνη αίματος. Είναι τόσο βαθιά ώστε τα ἄλογα μπορούν να κολυμπήσουν. Απλώνεται σε όλες τις κατευθύνσεις σε έκταση χιλίων εξακοσίων σταδίων. Θυμόμαστε ότι το τέσσερα είναι ο αριθμός του σύμπαντος και της γης. Αυτή είναι η κρίση των κακῶν. Δέκα είναι ο αριθμός της τελειότητας.²⁷ Έτσι, το χίλια εξακόσια που είναι το γινόμενο του τέσσερα επί τέσσερα, επί δέκα φορές το δέκα, θα φαίνεται ότι αυτό ολοκληρώνει την κρίση των κακῶν. Και ο ληνός (πατητήρι) καταπατιέται έξω από την Ἁγία Πόλη!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 11^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

¹ Δες 2^ο κεφάλαιο

² Δες 1^ο κεφάλαιο

³ See A. Pieters, *op. cit.*, p. 161

⁴ Σχεδόν όλοι οι σχολιαστές συμφωνούν ότι το παιδί είναι ο Χριστός

⁵ Εν τούτοις δεν είναι δανεισμένο με τη συνηθισμένη έννοια· γιατί ο Χριστός έγραψε τον 2^ο Ψαλμό και έδωσε την Αποκάλυψη

⁶ Για τα ονόματα του Σατανά δες την εξήγηση μας για το Απλ. 20: 2 δες κεφάλαιο 14

⁷ Δες κεφάλαιο 6

⁸ Δες K. Schilder, *Christ on Trial.*, p. 141.

⁹ Δες κεφάλαιο 6^ο .

¹⁰ Δες P. Schaff, *History of the Christian Church*, I, p. 381

¹¹ Δες A. Pieters, *op. cit.*, p. 236.

¹² Δες κεφάλαιο 3, τμήμα IV, κατάλογος εχθρών, κεφάλαιο 6 τμήμα II

¹³ Δες κεφάλαιο 10 τμήμα 6 (οι δύο μάρτυρες)

¹⁴ Θα πρέπει να προσέξουμε το ού γέγραπται μεταβάλλει τη φράση ὧν ού γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, (17:8)

¹⁵ Αν και το οριστικό άρθρο παραλείπεται (ἄλλο θηρίον)για να τονιστεί ο χαρακτήρας αυτού του θηρίου, ωστόσο αμέσως νιώθουμε ότι αυτό το θηρίο είναι η απομίμηση του διαβόλου για το αληθινό Αρνίον του Θεού. Στην πραγματικότητα, αυτό το δεύτερο θηρίο είναι εμπνευσμένο από τον «δράκο», τον Σατανά.

¹⁶ Δες κεφάλαιο 8^ο σε σχέση με την Πέργαμο

¹⁷ See W. M. Ramsay, *op. cit.*, p. 98.

¹⁸ *Ibid.*, pp. 100 ff.

¹⁹ Δες την ερμηνεία για την λευκή ψήφο στο 8^ο κεφάλαιο και 9^ο κεφάλαιο για το Αρνίο ως ποιμένα

²⁰ Το χάραγμα του θηρίου έχει ερμηνευτεί ως έννοια, π.χ., το σύμβολο των τεκτόνων. Οι δύο πλευρές

σε μια αμερικανική δεκάρα, το σήμα μονο· την τήρηση του Σαββάτου ως την πρώτη ημέρα της εβδομάδας· Τα αρχικά του αντίχριστου εμφανίζονται στο μέτωπο των κακών, και ούτω καθεξής.

²¹ Δες R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 409.

²² Δες κεφάλαιο 8

²³ Βλέπε C. F. Wishart, *op. cit.*, σελ. 25. Οι προσπάθειες να καταλήξουμε σε μια ερμηνεία προσθέτοντας τις αριθμητικές τιμές στο όνομα Νέρων, Πλάτων και ούτω καθεξής, δεν οδηγούν σε τίποτα μόνο επειδή οδηγούν στα πάντα. Η Αποκάλυψη είναι ένα βιβλίο συμβόλων. Δεν είναι ένα βιβλίο γρίφων!

²⁴ Δες R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 425.

²⁵ Περιγράφεται είναι τώρα η σωστή λέξη. Δες 4^ο κεφάλαιο.

²⁶ Βλέπε R. C. Trench, *Συνώνυμα της Καινής Διαθήκης*, σελ. 74, για τη διάκριση μεταξύ ΣΤΕΦΑΝΟΣ και ΔΙΑΔΗΜΑ. Ωστόσο, παρόλο που ο στέφανος είναι το στεφάνι του νικητή, αυτός ο νικητής μερικές φορές θεωρείται ως βασιλιάς, έτσι ώστε η διάκριση μεταξύ των δύο όρων να μην είναι πάντα έντονη.

²⁷ See C. F. Wishart, *op. cit.*, p. 23.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ 15, 16: ΟΙ ΕΦΤΑ ΦΙΑΛΕΣ

Στην ιστορία του κόσμου είναι σαφώς προφανής μια καθορισμένη και επαναλαμβανόμενη σειρά γεγονότων.

Μέσα από το κήρυγμα του Λόγου που εφαρμόζεται στην καρδιά από το Άγιο Πνεύμα ιδρύονται εκκλησίες. Αυτό συμβαίνει ξανά και ξανά. Είναι λυχνοστάτες—λυχνίες—στη μέση ενός κόσμου που βρίσκεται στο σκοτάδι. Είναι ευλογημένοι με τη συνεχή πνευματική παρουσία του Χριστού (κεφάλαια 1-3).

Οι άνθρωποι του Θεού ξανά και ξανά διώκονται από τον κόσμο. Αυτοί υπόκεινται σε πολλές δοκιμασίες και ταλαιπωρίες (κεφάλαια 4-7).

Επανελημμένως οι κρίσεις του Θεού επισκέπτονται τους ανθρώπους που διώκουν τους πιστούς. Αυτές οι κρίσεις ξανά και ξανά αποτυγχάνουν να επιδράσουν στους ανθρώπους για μετάνοια (κεφάλαια 8-11).

Αυτή η σύγκρουση ανάμεσα στην Εκκλησία και τον κόσμο δείχνει ξανά και ξανά έναν βαθύτερο, πιο θεμελιώδη πόλεμος= μεταξύ Χριστού και Σατανά, μεταξύ του «Σπέρματος της γυναίκας» και «του δράκοντος» (κεφάλαια 12-14).

Το ερώτημα που τίθεται τώρα είναι τι συμβαίνει στην ιστορία όταν οι σάλπιγγες της κρίσης, οι αρχικές πληγές, δεν καταλήγουν σε μετάνοια και μεταστροφή; Επιτρέπει ο Θεός την έλλειψη μετάνοιας, μια τέτοια σκληρή καρδιά, να συνεχίζει ατιμώρητη μέχρι την τελική κρίση της τελευταίας ημέρας; Πρέπει να συλλάβουμε ότι η οργή του Θεού είναι χωρίς καμία εκδήλωση μέχρι τη δεύτερη έλευση, μέχρι το τρυγητό που περιγράφεται στο κεφάλαιο 14; Το παρόν όραμα απαντά σ' αυτήν την ερώτηση. Η απάντηση, εν συντομία, είναι αυτή: όποτε στην ιστορία οι κακοί δεν μετανοούν ως απάντηση στην αρχική και μερική εκδήλωση του θυμού του Θεού με κρίσεις, ακολουθεί η τελική έκχυση της οργής. Είναι *τελική*, αν και δεν είναι *πλήρης* μέχρι την ημέρα της κρίσης. Αυτές οι πληγές είναι οι τελευταίες. Δεν αφήνουν πια περισσότερη ευκαιρία για μετάνοια. Όταν οι πονηροί, συχνά προειδοποιούνται από τις σάλπιγγες της κρίσης, και συνεχίζουν να σκληραίνουν τις καρδιές τους, ο θάνατος τους βυθίζει τελικά τα χέρια ενός θυμωμένου Θεού. Αλλά ακόμη και πριν πεθάνουν μπορεί να έχουν περάσει την προθεσμία, η γραμμή μεταξύ της υπομονής του Θεού και της οργής Του (Εξ. 10:27· Ματ 12: 32· Ρωμ 1: 24· Α΄Ιω. 5: 16).

Έτσι σε όλη την ιστορία του κόσμου, η τελική οργή του Θεού αποκαλύπτεται ξανά και ξανά: τώρα χτυπάει αυτόν και μετά τον άλλο. Χύνεται πάνω στο *αμετανόητο* (Απ. 9: 21 · 16: 9). Έτσι, ένας πολύ συγκεκριμένος κρίκος συνδέει μεταξύ τους το όραμα των σαλπίνγων (κεφάλαια 8-11) και το όραμα των φιαλών (κεφάλαια 15, 16). Οι σάλπιγγες *προειδοποιούν*· οι φιάλες *χύνονται*. Ωστόσο, αυτή η σύνδεση μεταξύ των κεφαλαίων 12-14 και των κεφαλαίων 15, 16 είναι εξίσου στενή. Αυτά οι αμετανόητοι είναι οι άνθρωποι που λαμβάνουν το χάραγμα του θηρίου (13: 16). Λατρεύουν τον δράκοντα και είναι οι φίλοι των δύο θηρίων και της πόρνης, της Βαβυλώνας.

Έτσι αν το συλλάβουμε το θέμα, παρατηρούμε ότι το όραμα των φιαλών της οργής συμβαίνει παράλληλα με όλα τα άλλα και σαν κι αυτά καλύπτει ολόκληρη την Οικονομία. Ας το αποδείξουμε αυτό το σημείο.

Πρώτα απ' όλα, η πολύ στενή ομοιότητα μεταξύ του οράματος των σαλπίγγων και του οράματος των φιαλών – που έχει ήδη αναφερθεί – φαίνεται να υπονοεί ότι και τα δύο αναφέρονται στην ίδια χρονική περίοδο.¹ Εάν το όραμα των σαλπίγγων αναφέρεται σε αυτήν την παρούσα οικονομία, το ίδιο συμβαίνει και με αυτό των φιαλών.

Δεύτερον, αυτό το όραμα των φιαλών τελειώνει ακριβώς όπως τα προηγούμενα, δηλαδή, με μια σκηνή κρίσης (Αποκάλυψη 16: 15–21). Φαίνεται ότι μπορούμε να συμπεράνουμε, ότι οι πρώτες έξι φιάλες αναφέρονται σε σειρά γεγονότων που προηγούνται της οριστικής κρίσης.

Τρίτον, παρατηρήστε το πολύ ενδιαφέρον γεγονός ότι αυτό το πέμπτο όραμα των φιαλών έχει μια εισαγωγή που είναι σχεδόν πανομοιότυπη με αυτήν που ανοίγει το τέταρτο όραμα. (Πρβλ. Απ. 15: 1 με Απ. 12: 1.) Τώρα το 12^ο κεφάλαιο της Αποκάλυψη πολύ ξεκάθαρα μας φέρνει πίσω στη στιγμή της γέννησης και της ανάληψης του Χριστού. Δεν είναι λογικό να υποθέσουμε ότι τα κεφάλαια 15 και 16 της Αποκάλυψης κάνουν το ίδιο πράγμα και ότι περιγράφουν επίσης ολόκληρη την περίοδο μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης Έλευσης;

Τέταρτον, παρατηρήστε ότι οι φιάλες χύνονται στους ανθρώπους που έχουν το χάραγμα του θηρίου. Αυτός ο χαρακτηρισμός είναι, όπως έχουμε δει, πολύ γενικός και ισχύει για όλους εκείνους που λατρεύουν τον δράκοντα σε όλη την ιστορία του κόσμου, ειδικά σε όλη αυτή τη οικονομία.

Τέλος, εφιστούμε την προσοχή μας στο γεγονός ότι έχουμε σε αυτό το πέμπτο όραμα έχουμε την περιγραφή των ίδιων δυνάμεων του κακού όπως στο τέταρτο. Ο δράκος, το θηρίο που βγαίνει από τη θάλασσα, και το θηρίο που βγαίνει από τη γη, μέσα στο όραμα των σαλπίγγων, αντιστοιχεί ακριβώς στον δράκο, το θηρίο και τον ψευδοπροφήτη στο όραμα των φιαλών (16: 13). Έτσι τα δύο οράματα προφανώς καλύπτουν την ίδια περίοδο, ολόκληρη την εποχή μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης έλευσης του Χριστού.

Ωστόσο, αυτό το πνεύμα της ανεξαρτησίας αποκαλύπτεται όλο και πιο καθαρά καθώς εμείς πλησιάζουμε την τελευταία ημέρα. Για το όραμα των φιαλών, αν και καλύπτει αυτό ολόκληρη την οικονομία, ισχύει ιδιαίτερα για την ημέρα της κρίσης και τις συνθήκες που θα προηγηθούν αμέσως.

Ο Ιωάννης βλέπει ένα άλλο σημείο στον ουρανό, που είναι μεγάλο και θαυμάσιο. Είχε δει το σημείο της ακτινοβολούσας γυναίκας και του παιδιού της (12: 1,2)· επίσης, το σύμβολο του μεγάλου κόκκινου δράκοντα που τους αντιτάχθηκε (12: 3). Τώρα βλέπει ένα άλλο σημείο που ολοκληρώνει το τρίο - τις επτά τελευταίες πληγές με τις οποίες ο Θεός χτυπά εκείνους που λατρεύουν τον δράκοντα. Επτά άγγελοι ρίχνουν αυτές τις επτά πληγές που η οργή του Θεού φτάνει στο στόχο της. Ο στόχος είναι η τελική κρίση. Αυτές οι επτά πληγές – επτά, συμβολίζουν τη θεϊκή τελειότητα και πληρότητα — οδηγούν σε αυτόν τον στόχο. Μόλις ο Θεός αποσύρει το Πνεύμα Του από τους κακούς, ώστε να σκληρύνουν πιο πολύ, δεν υπάρχει τίποτα που να μπορεί να σταματήσει την καταστροφή τους την ημέρα της τελικής κρίσης. Έτσι μέσω αυτών των επτά πληγών που καλύπτουν όλη αυτή την οικονομία ο θυμός του Θεού φτάνει στο ΤΕΛΟΣ του ή στον στόχο.

1. Η γυάλινη θάλασσα, που είναι αναμειγμένη με φωτιά (15: 1–4)

Ο απόστολος πρόκειται να μας πει για αυτούς τους επτά αγγέλους με τις φιάλες τους της Οργής. Αλλά πριν το κάνει, μας δείχνει την θριαμβεύουσα Εκκλησία μετά την τελευταία ημέρα. Αφού αδειάσουν όλες αυτές τις φιάλες της οργής, τι πρόκειται να μας πει αυτή η

ομάδα των νικητών; Ο Ιωάννης βλέπει μια θάλασσα. Στην παραλία στέκεται ένα νικηφόρο πλήθος. Παίζουν τις κιθάρες τους και τραγουδούν το τραγούδι του Μωυσή και το τραγούδι του Αρνίου. Σαφώς, αυτό το όραμα βασίζεται στην ιστορία του πνιγμού του πλήθους του Φαραώ στην Ερυθρά Θάλασσα. Στη συνέχεια, επίσης, ένας νικηφόρος λαός στάθηκε δίπλα στη θάλασσα και τραγούδησε το τραγούδι της απελευθέρωσης και της νίκης:

Στον Κύριο θα ψάλω: Κέρδισε
νίκη λαμπρή και ένδοξη·
άλογα και καβαλάρηδες
στη θάλασσα τους έριξε (Εξοδος 15:1)
Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ἵππον καὶ
ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν (Μετάφραση εβδομήκοντα)

Αυτή η νίκη επί των Αιγυπτίων ήταν μια προεικόνιση της νίκης όλων των λυτρωμένων του Θεού ενάντια στο θηρίο, της εικόνας του, και του αριθμού του. Επομένως, το τραγούδι το οποίο τραγουδά η Θριαμβεύουσα Εκκλησία ονομάζεται το τραγούδι του Μωυσή και του Αρνίου. Και στις δύο περιπτώσεις ήταν το Αρνίο που έδωσε τη νίκη. Ο Μωυσής ήταν απλά αυτός που έκανε το θέλημα του Θεού, και επομένως ονομάζεται υπηρέτης του Θεού.

Παρατηρήστε, ωστόσο, ότι η θάλασσα που βλέπει ο Ιωάννης είναι γυάλινη αναμειγμένη με φωτιά: συμβολίζει τη διαφανή δικαιοσύνη του Θεού στις κρίσεις εναντίον των κακών (πρβλ. 15: 4β: «ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν» στη νέα μετάφραση γιατί φανερώθηκαν οι βουλές σου). Τώρα, ακριβώς όπως ο Ισραήλ απέδωσε τη νίκη του στον Θεό, έτσι και αυτή η νικηφόρα ομάδα που ο Ιωάννης βλέπει, δηλώνουν με δύναμη ότι ο Θεός είναι αυτός που έχει δώσει τον θρίαμβο στο λαό Του. Ακόμα και οι κιθάρες τους ανήκουν στον Θεό. Τις έχει δώσει σ' αυτούς τους νικητές. Κατά συνέπεια, δοξάζουν τα έργα της κρίσης του Θεού, «δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοὶ σου»—δηλαδή οι αρχές στις οποίες βασίζονται τα έργα Του—και το όνομα Του ή η αποκάλυψή Του. Αυτοί δηλώνουν, επιπλέον, ότι στο τέλος ολόκληρο το σύμπαν θα αναγνωρίσει τον δίκαιο χαρακτήρα όλων των αποφάσεων του Θεού. Δεν έχουν προειδοποιηθεί οι κακοί μέσω των σαλπύγγων της κρίσης; Επομένως, όταν, αντί να μετανοήσουν, σκληρύνουν τον εαυτό τους, δεν είναι το σφάλμα εξ ολοκλήρου δικό τους; Έτσι επιδεικνύεται η δικαιοσύνη των τελευταίων αποφάσεων του Θεού, με τις φιάλες της οργής Του. Μετά την τελική κρίση, η Θριαμβεύουσα Εκκλησία θα το δει αυτό καθαρά και θα δοξάσει τον Θεό.

2. Το άνοιγμα του ναού (15: 5-8)

Ενώ οι τελικές πληγές του Θεού είναι δίκαιες από κάθε άποψη, πράγματι, είναι τόσο διαφανώς δίκαιες που η Θριαμβεύουσα Εκκλησία θα δοξάσει τον Θεό εξαιτίας αυτής της δίκαιης τιμωρίας που έχει επιβάλει στους αμετανόητους, τώρα ο απόστολος αφήνει το θριαμβευτικό πλήθος του μέλλοντος και επιστρέφει στην παρούσα οικονομία. Τι βλέπει; Τον ναό της σκηνής του Μαρτυρίου που ανοίγει. Αυτός είναι ο ναός που περιέχει την κιβωτό της διαθήκης, και αυτή η κιβωτός περιέχει «τη μαρτυρία» (Εξ. 25: 16,21· 38:23· ρ. 1:50, 53· 9:15, 10:11). Αυτός ο ναός είναι τώρα ανοιχτός, ώστε να καταλάβουμε ότι η οργή που πρόκειται να αποκαλυφθεί είναι η οργή του Θεού. Από τον ανοιχτό ναό οι επτά άγγελοι προχωρούν. Αυτοί οι άγγελοι είναι επενδυμένοι με καθαρά, εκθαμβωτικά λευκά λινά, τα στήθη τους περιβάλλονται με χρυσές ζώνες. Ένα από τα τέσσερα χερουβείμ (πρβλ Απ. 4:6) έθεσε στα χέρια του καθενός από αυτούς τους επτά αγγέλους μία φιάλη. Αυτές οι φιάλες είναι από χρυσό, γιατί χρησιμοποιούνται στην υπηρεσία του Θεού. Είναι γεμάτες, για να δείξουν την αγριότητα και την απλότητα του χαρακτήρα της οργής του Θεού. Είναι αιώνια οργή γιατί προέρχεται από την αιώνια ζωή του Θεού. Ο ναός είναι γεμάτος καπνό: ένα σύμβολο της πλήρους και διεξοδικής λειτουργίας του αγίου θυμού του Θεού (Ησ. 6: 4 · Ψλ. 18: 8). Κανείς

δεν θα μπορούσε να μπει στο ιερό έως ότου οι επτά πληγές των επτά αγγέλων τελειώσουν, δηλαδή, η μεσολάβηση δεν ήταν πλέον δυνατή. Ο Θεός έκλεισε με την οργή του το τρυφερό Του έλεος (Ψλ 77: 9).

3. Οι επτά φιάλες οργής (16: 1–21)

Ο Ιωάννης ακούει τώρα τη φωνή του Παντοδύναμου. Ήταν μια δυνατή φωνή γιατί ο Κύριος ήταν γεμάτος οργή λόγω της αμετανοησίας των σπαδών του Σατανά. Η φωνή είπε, «υπάγετε και έκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.» Μελετώντας αυτές τις φιάλες παρατηρήστε την εντυπωσιακή ομοιότητά τους με μερικές από τις πληγές της Αιγύπτου. Αυτές οι πληγές που καταγράφηκαν στην Έξοδο 7-11 απεικονίζουν όλες τις εκδηλώσεις της οργής του Θεού στους κακούς (πρβλ. Δτ. 28: 20). Καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας, ειδικά κατά τη διάρκεια αυτής της νέας Οικονομίας, ο Θεός χρησιμοποιεί όλα τα τμήματα του σύμπαντος για την τιμωρία των κακών και αμετανόητων διωκτών του λαού Του. Όποιος αρνείται να προειδοποιηθεί από τις σάλπιγγες της κρίσης (Αποκ. 8: 11) «καταστρέφεται» από τις φιάλες της οργής. Για ένα άτομο μια συγκεκριμένη καταστροφή μπορεί να είναι μια σάλπιγγα κρίσης, ενώ για κάποιον άλλον το ίδιο το γεγονός μπορεί να είναι μία φιάλη οργής. Έτσι, η ασθένεια που έπληξε τον Βασιλιά Ηρώδη Αγρίππα Ι και τον έστειλε στην κόλαση χρησίμευσε ως προειδοποίηση για τους άλλους. Εκείνοι που παραμένουν αμετανόητοι είναι καταραμένοι στην πόλη και καταραμένοι στο χωράφι (Δτ. 28: 16).

Μερικές φορές ο Κύριος μας χρησιμοποιεί κακά και ανίατα έλκη ή οποιοδήποτε άλλο ανίατο νόσημα για να ρίξει τους κακούς στην κόλαση. Αυτά προέρχονται από την πρώτη φιάλη (16: 2 · βλ. Εξ. 9: 10 · Δτ. 28: 27; Πράξεις 12: 23). Σκεφτείτε τον Ηρώδη και θυμηθείτε αυτό, σε όλη αυτή τη Οικονομία ο Κύριος μας το κάνει συνεχώς το ίδιο πράγμα. Για τους πιστούς στον Χριστό τα δεινά της σάρκας δεν είναι ποτέ φιάλες οργής (πρβλ. Ρωμ 8: 28). Για αυτόν τον λόγο διαβάζουμε ότι αυτή η πληγή επηρέασε μόνο εκείνους που είχαν το χάραγμα του θηρίου (πρβλ. Απ. 13: 15–17).

Μερικές φορές η θάλασσα χρησιμοποιείται ως όργανο καταστροφής. Αυτός είναι ο σκοπός της δεύτερης φιάλης (16: 3 · πρβλ. Έξ. 7: 17-21 · 15: 1 · Ψλ. 48: 7 · 78: 53). Η θάλασσα, όπως την βλέπει ο Ιωάννης στο όραμα, μετατρέπεται σε αίμα, σαν αίμα νεκρού ανθρώπου, που έχει πήξει και εκπέμπει μια δυσάρεστη μυρωδιά. Εδώ πρέπει πάλι να θυμάστε ότι αν και το σύμβολο έχει τις ρίζες του στην ιστορία της Παλαιάς Διαθήκης, η θάλασσα χρησιμοποιείται συνεχώς για τον ίδιο σκοπό. Όπως όλες οι θαλάσσιες καταστροφές αποτελούν προειδοποιήσεις για τους κακούς, έτσι και μέσα από ορισμένες από αυτές τις καταστροφές οι αμετανόητοι ρίχνονται στην κόλαση. Αυτό συμβαίνει ξανά και ξανά σε όλη την ιστορία.

Η Τρίτη φιάλη (16: 4–7) φέρνει κατάρα στα ποτάμια και τις πηγές μετατρέποντας τους το νερό σε αίμα (πρβλ. Έξ. 7: 24 · Α΄ Βασ. 17: 1 · 18: 5,40). Ο άγγελος των νερών διακηρύσσει τη δικαιοσύνη του Θεού που τιμωρεί τους αμετανόητους με αυτόν τον τρόπο· είναι δίκαιη εκδίκηση (πρβλ. Απ. 6: 9 · 8: 3–5). Έτσι, όταν αυτή η εκδίκηση αποδίδεται, είναι ο βωμός που απαντά: «ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου.» Κάτω από το βωμό οι ψυχές των μαρτύρων είχαν κραυγάσει για εκδίκηση (6:9, 8:3-5). Έτσι όταν αποδίδεται αυτή η δικαιοσύνη ο βωμός απαντά.

Συχνά, ο Κύριος αναγκάζει τον ήλιο να κάψει τους κακούς, δηλαδή είναι η καταστροφή που παράγεται από την τέταρτη φιάλη (16: 8,9 · βλ. Δτ. 28: 22: «πατάξει σε Κύριος ἐν. . . καὶ ἐρεθισμῶ στη μετάφραση: Ο Κύριος θα σε χτυπήσει με . . . , με καύσωνα, με ξηρασία»). Όμως αυτοί οι άνθρωποι δεν αγιάζονται μέσω των δεινών· το αντίθετο, γίνονται ακόμη πιο κακοί και βλασφημούν τον Θεό του ουρανού που έχει τη δύναμη πάνω σε αυτές τις πληγές. Δεν μετανοούν. Εμείς βλέπουμε εύκολα ότι αυτή η περιγραφή είναι αληθινή σε σχέση με όλους τους αμετανόητους διώκτες του Χριστού και της Εκκλησίας Του καθ' όλη αυτή τη διάρκεια αυτής της Οικονομίας.

Επίσης, στο θρόνο του θηρίου, η οργή του Θεού χύνεται μερικές φορές. Αυτό επιτυγχάνεται με την πέμπτη φιάλη (16: 10, 11). Αυτός ο θρόνος του θηρίου είναι το κέντρο της

αντιχριστιανικής κυβέρνησης (πρβλ. Νμ. 3: 1 · Αβ. 3: 12-14). Όταν η Ασσυρία πέφτει, ή η Βαβυλώνα, ή η Ρώμη, ολόκληρο το σύμπαν των αμετανόητων φαίνεται να καταρρέει (πρβλ. Απ. 17: 9 κ.λ.π.). Οι κακοί χάνουν όλο το θάρρος. Αυτοί πέφτουν σε απελπισία. Συνεχίζουν να δαγκάνουν τις γλώσσες τους από τον πόνο, όχι μόνο λόγω αυτής της πληγής αλλά και λόγω των ελκών που έλαβαν όταν αδειάζει η πρώτη φιάλη.

Παρατηρήστε ότι με τις φιάλες τονίζεται η πτυχή του τελικού. Ενώ μόνο το ένα τρίτο των ζωντανών πλασμάτων πέθανε στη θάλασσα κατά τη δεύτερη σάλπιγγα, η καταστροφή που έγινε από τη δεύτερη φιάλη είναι ολοκληρωτική. «πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν». Και πάλι, ενώ στην τρίτη σάλπιγγα το τρίτο μέρος των νερών μετατράπηκε σε ἄψινθον, εδώ ολόκληρη η ποσότητα του νερού των πηγών μετατρέπεται σε αίμα, κλπ. Αυτή είναι η τελική οργή του Θεού.

Η έκτη Φιάλη(16: 12-16) παράγει τον Αρμαγεδόνα. Τώρα τελευταία έχουν πέσει πολλές βροχές κηρυγμάτων και διαλέξεων για τον Αρμαγεδόνα,² αλλά για να φτάσουμε σε μια σωστή ερμηνεία αυτής της μάχης ας αρχίσουμε με μια σύντομη ανασκόπηση της ιστορίας της Παλαιάς Διαθήκης στην οποία πιθανόν βρίσκονται οι ρίζες της για αυτό το σύμβολο. Στους Κριτές 4,5 ο Ισραήλ έχει πέσει ξανά σε δυστυχία. Αυτή τη φορά ο βασιλιάς Ιαβίν που είναι Χαναναίος είναι ο καταπιεστής. Οι επιδρομείς βγαίνουν για να ρημάξουν και να λεηλατήσουν τη συγκομιδή των Ισραηλιτών. Τόσο πολλοί είναι αυτοί που λεηλατούν που οι Ισραηλίτες είναι φοβισμένοι και φοβούνται να εμφανιστούν στους δρόμους (Κρ. 5: 6). Όμως δεν μπορούν να διεξάγουν πόλεμο και να διώξουν αυτούς τους Χαναναίους; Όχι, ο βασιλιάς Ιαβίν και ο στρατηγός Σίσερα είναι δυνατοί γιατί έχουν εννιακόσια σιδερένια ἄρματα. Στον Ισραήλ δεν υπάρχει ούτε ασπίδα ούτε ακόντιο (Κρ. 5: 8). Μήπως θα χαθεί ο λαός; Στα υψίπεδα του Εφραΐμ ζει η Δεββώρα που μια μέρα λέγει στον κριτή, Βαράκ «Πάμε, γιατί σήμερα ο Κύριος θα σου παραδώσει το Σίσερα· ο Κύριος ο ίδιος βαδίζει μπροστά σου (Εβδομήκοντα: « ἀνάστηθι, ὅτι αὕτη ἡ ἡμέρα, ἐν ἧ παρέδωκε Κύριος τὸν Σισάρα ἐν τῇ χειρὶ σου, ὅτι Κύριος ἐξελεύσεται ἔμπροσθέν σου)». Διεξήχθη η μάχη στη Μεγιδδώ και τράπηκε σε φυγή ο εχθρός του Ισραήλ. Ήταν ο ίδιος ο Κύριος (Ιεχωβά) αυτός που τους νίκησε. «Από τον ουρανό πολέμησαν τ' αστέρια, από τις τροχιές τους πολέμησαν τον Σίσερα (Εβδομήκοντα: «ἐξ οὐρανοῦ παρετάξαντο οἱ ἀστέρες, ἐκ τρίβων αὐτῶν παρετάξαντο μετὰ Σισάρα.») (Κρ. 5: 20). Για αυτό το λόγο ο Αρμαγεδών είναι το σύμβολο κάθε μάχης στην οποία όταν η ανάγκη είναι μέγιστη και οι πιστοί καταπιέζονται, ο Κύριος εμφανίζεται ξαφνικά με τη δύναμη Του για να βοηθήσει το καταπιεσμένο Του λαό και νικά τον εχθρό. Όταν οι 185000 του Σενναχερίμ φονεύθηκαν από τον ἄγγελο του Κυρίου, αυτό είναι μια σκιά για τον τελικό Αρμαγεδόνα. Όταν ο Θεός δίνει σε μια δράκα Μακκαβαίων μια ἔνδοξη νίκη στον εχθρό που τους ξεπερνούσε κατά πολύ αριθμητικά, ήταν δηλαδή ένας τύπος Αρμαγεδόνα.

Όμως ο πραγματικός, ο μεγάλος, ο τελικός Αρμαγεδόνας συμπίπτει με τον χρόνο της μικρής περιόδου του Σατανά, (δες Απ. 11:7-11). Όταν ο κόσμος κάτω από την ηγεσία του Σατανά, την αντιχριστιανική κυβέρνηση και την αντιχριστιανική θρησκεία—ο δράκοντας, το θηρίο και ο ψευδοπροφήτης—συγκεντρώνονται εναντίον της Εκκλησίας για την τελική μάχη, και η ανάγκη είναι μέγιστη· όταν τα παιδιά του Θεού, καθώς καταπιέζονται από κάθε πλευρά, κραυγάζουν για βοήθεια· τότε ξαφνικά, δραματικά, ο Χριστός θα εμφανιστεί για να ελευθερώσει το λαό Του, δηλαδή είναι ο Αρμαγεδόνας. Για αυτό το λόγο ο Αρμαγεδόνας είναι η έκτη φιάλη. Η έβδομη είναι η ημέρα της κρίσης. Όπως δείξαμε, αυτή η έκτη φιάλη, καθώς και οι προηγούμενες, είναι κάτι που φαίνεται ξανά και ξανά στην ιστορία. Εν τούτοις, όπως και οι προηγούμενες φιάλες, θα φθάσουν στην τελική και πιο πλήρη πραγμάτωση ακριβώς πριν και σε συνδυασμό με την ἔσχατη ημέρα.

Ο Ιωάννης βλέπει ότι η έκτη φιάλη χύνεται στον ποταμό Ευφράτη. Αυτός ο ποταμός αντιπροσωπεύει την Ασσυρία, τη Βαβυλωνία, τον κακό κόσμο. Όταν στεγνώσει το ποτάμι, ο δρόμος είναι προετοιμασμένος έτσι ώστε να μπορούν να κάνουν όλες οι αντιχριστιανικές

δυνάμεις την επίθεση στην Εκκλησία. Ο απόστολος βλέπει να βγαίνουν από το στόμα του Δράκου(Σατανάς) και από το στόμα του θηρίου (αντιχριστιανική κυβέρνηση) και από το στόμα του ψευδοπροφήτη (αντιχριστιανική θρησκεία) τρία ακάθαρτα πνεύματα. Αυτά τα πνεύματα ή οι δαίμονες συγκρίνονται με βατράχους με το σκοπό να δείξει τον απαίσιο, απεχθή και αποκρουστικό χαρακτήρα τους. Αυτοί αντιπροσωπεύουν σατανικές ιδέες της κόλασης, σχέδια, έργα, μεθόδους και επιχειρήσεις, που προήλθαν και εισήχθησαν από την κόλαση στη σφαίρα της σκέψης και της δράσης. Έτσι, όταν οι βασιλιάδες της γης συγκεντρώνονται για να πολεμήσουν ενάντια στους πιστούς, αυτή τη μάχη και ο διωγμός εμπνέονται από την ίδια την κόλαση. Εδώ λέγονται πολύ λίγα για αυτήν την τελική μάχη. Αλλά πρέπει να θυμόμαστε ότι αυτή η ίδια η σύγκρουση του Αρμαγεδόνα περιγράφεται στην Αποκάλυψη 11: 7 κοκ. (δείτε την εξήγησή μας)· και ειδικά στην Αποκάλυψη 19: 11 κ.λπ. 20: 7 κ.λπ.³ Τώρα, αυτή τη στιγμή της ταλαιπωρίας και της αγωνίας, της καταπίεσης και του διωγμού, ο Χριστός εμφανίζεται ξαφνικά (στίχος 15). Έρχεται ως κλέφτης, ξαφνικά, απροσδόκητα (πρβλ. 24: 29 κ.λπ., Α΄Θεσ. 5: 4 · Β Θεσ2: 8 κ.λπ. Β Πε 3: 10). Επομένως ο πιστός πρέπει να επαγρυπνεί. Αφήστε τον να κρατήσει το δικό του ενδύματα δικαιοσύνης χωρίς κηλίδες, αλλιώς οι άνθρωποι βλέπουν τις αμαρτίες του (πρβλ. Αποκ. 3: 18 · 7:14). Αυτό το τμήμα ασχολείται με τις φιάλες, ενώ τα προηγούμενα τελειώνουν με μια πολύ ζωντανή περιγραφή του τρόμου της τελικής κρίσης, που συμβολίζεται με την *έβδομη φιάλη* (16: 17-21). Η τελική πτώση της Βαβυλώνας είναι το συντριπτικό χτύπημα για αυτούς που φέρουν το χάραγμα του θηρίου. Όσα τους προκαλούν τώρα ευχαρίστηση καταρρέουν. Όλα καταστρέφονται τελείως. Αυτή η φιάλη χύνεται στον αέρα. Όταν μια κατάρα πέφτει στον αέρα, η ζωή στη γη χάνεται. Ο Ιωάννης ακούει μια δυνατή φωνή από το ναό—ήταν η ίδια η φωνή του Θεού— που είπε «γένεσε».

Η τελική και πλήρης έκθεση της οργής του Θεού, που τόσο καιρό ήταν συγκρατημένη, έχει έρθει: έφθασε η ημέρα της κρίσης. Στην εικόνα ο απόστολος βλέπει αστραπές και κεραυνούς και ακούει βροντές, φωνές και γίνεται μάρτυρας ενός σεισμού, που θα είναι ο μεγαλύτερος από όλους τους σεισμούς. Η μεγάλη πόλη, η Βαβυλώνα γίνεται τρία κομμάτια· και καταρρέει. Έτσι όλη η αντιχριστιανική αυτοκρατορία, που φαίνεται ως ένα κέντρο δελεασμού, όλο το βασίλειο του κόσμου, καταρρέει και καταστρέφεται. Οι πόλεις του και τα έθνη καταστρέφονται. Σ' αυτή τη μέρα της κρίσης γίνεται προφανές, ότι μετά από όλα όσα συνέβησαν, ο Θεός δεν έχει ξεχάσει τις αμαρτίες της Βαβυλώνας. Ο Θυμός του που για τόσο καιρό ήταν συγκρατημένος τώρα εκρήγνυται. Ο κόσμος λαμβάνει το ποτήρι του οίνου και της αγριότητας της οργής Του (πρβλ Απ. 14:10) . Κάθε νησί φεύγει και τα βουνά εξαφανίζονται (δείτε την εξήγηση μας για το Απ. 6:14). Ο Ιωάννης καθώς είναι εν Πνεύματι, βλέπει μεγάλες πέτρες χαλαζιού του οποίου κάθε πέτρα έχει βάρος σχεδόν πενήντα κιλά (χάλαζα μεγάλη ως ταλαντιαία), πέφτει πάνω σ' αυτούς τους σκληρούς, αμετανόητους ανθρώπους. Το νόημα είναι ότι στην τελική κρίση ολόκληρη η αυτοκρατορία του κακού καταστρέφεται. Η καταστροφή της είναι τελεία. Επιπλέον αυτές οι πέτρες του χαλαζιού πέφτουν από τον ουρανό· συμβολίζουν την κρίση του Θεού, την τελική και πλήρη έκχυση της οργής Του. Αλλά ακόμη και στην κόλαση αυτοί οι αμετανόητοι αμαρτωλοί βλασφημούν το Θεό εξαιτίας της μεγάλης πληγής και εξαιτίας της σκληρότητας της καρδιάς τους!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 12^Ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

¹ Δες την εξαιρετική παράγραφο του Principal Fairburn που αναφέρεται στο έργο του S. L. Morris, *op. cit.*, p. 96

² Τα ακόλουθα είναι μεταξύ των απόψεων που απορρίπτουμε:

a. Εκείνοι σύμφωνα με τους οποίους η μάχη του Αρμαγεδόνα είναι μεταξύ δύο ομάδων εθνών που υπάρχουν σήμερα· για παράδειγμα, η Ρωσία και τα μουσουλμανικά έθνη ενάντια στον αγγλοσαξονικό κόσμο · ή Ρωσία, Ιταλία, Ιαπωνία ενάντια στη Βρετανία, τη Γαλλία, τις ΗΠΑ ή Γερμανία, Ιταλία,

Ιαπωνία εναντίον Γαλλίας, Βρετανίας, ΗΠΑ

b. Η θεωρία με την οποία η μάχη του Αρμαγεδόνα είναι ο αγώνας μεταξύ του παγανισμού και του ευαγγελίου του Χριστού. Το σπαθί που βγαίνει από το στόμα του Χριστού ερμηνεύεται ως το ευαγγέλιο. Αλλά σύμφωνα με την Αποκάλυψη 2:16 αυτό το σπαθί προφανώς χρησιμοποιείται για καταστροφή, όχι για μετατροπή. (Βλέπε επίσης Αποκ. 19: 15: «ρόμφαία όξεϊα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη».) Ολόκληρη η σκηνή είναι οργή και καταστροφή. Παρατηρήστε την έκφραση: «τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ». Ως εκ τούτου, δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με την άποψη του Dr. A. Pieters, *op. cit.*, σελ. 275 κ.λ.π.

c. Η θεωρία που υποστηρίζεται συνήθως από τους προχίλιαστές, ότι αυτή η μάχη πρέπει να θεωρηθεί κυριολεκτικά, ότι λαμβάνει χώρα αμέσως μετά τα επτά χρόνια της θλίψης εδώ στη γη και του γάμου του Αρνιού στον ουρανό · ότι τα κακά έθνη πολιορκούν την Ιερουσαλήμ, και ότι ο Χριστός και οι άγιοι Του κατεβαίνουν ξαφνικά από τον ουρανό για να σώσουν τους πολιορκημένους Εβραίους. Βλέπε C. E. Brown, *The Hope of Coming His*, σελ. 231.

³ Δες τα σχόλια μας για αυτές τις παραγράφους 11^ο κεφάλαιο «*Η αρχική υπόσχεση*» σελ. 130ff., 14^ο κεφάλαιο στην παράγραφο «*η βασιλεία των αγίων*» 181ff., «*νέα Ιερουσαλήμ*» 193ff.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 17–19: Η ΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΤΟΥ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ

ΕΧΟΥΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΕΙ πέντε εχθροί του Χριστού: Ο δράκοντας, το θηρίο από τη θάλασσα, το θηρίο από τη γη ή ψευδοπροφήτης, η πόρνη Βαβυλώνα, και οι άνθρωποι που έχουν το χάραγμα του θηρίου. Έχουμε δει τι παθαίνουν οι άνθρωποι που έχουν πάρει το χάραγμα του θηρίου (κεφάλαια 15, 16). Στο παρόν όραμα ο απόστολος μας δείχνει με τη βοήθεια συμβολικών εικόνων τι παθαίνουν η Βαβυλώνα, το θηρίο από τη θάλασσα και ο ψευδοπροφήτης. Η ήττα του δράκοντος περιγράφεται στο Αποκάλυψις 20. Έτσι το βιβλίο της Αποκάλυψης δείχνει μια όμορφη ενότητα και πρόοδο.

Γενικά μιλώντας, αυτό το τμήμα μπορεί να υποδιαιρεθεί ως ακολούθως: Το Κεφάλαιο 17 περιγράφει τη φύση και μας λέγει την ιστορία της μεγάλης πόρνης, της Βαβυλώνας. Το κεφάλαιο 18 μας δείχνει την αναπόφευκτη πλήρη και μη αναστρέψιμη πτώση της Βαβυλώνας. Το κεφάλαιο 19 μας εισάγει στις γιορτές του Ουρανού λόγω της πλήρους καταστροφής της Βαβυλώνας και τη γιορτή επειδή έχουμε το γάμο του Αρνίου. Παρουσιάζει Αυτόν που κερδίζει τη νίκη, τον Αναβάτη του άσπρου ίππου, που θριαμβεύει πάνω στη Βαβυλώνα, στο θηρίο και τον ψευδοπροφήτη και εκτελεί την τελική κρίση ενάντια σε όλους τους εχθρούς Του

I. Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΑΣ

1. Η γυναίκα και το θηρίο (17: 1-6)

Ένας από τους επτά αγγέλους που είχαν τις επτά φιάλες εμφανίζεται στον Ιωάννη. Το γεγονός ότι ένας από τους επτά αγγέλους εμφανίζεται δείχνει ότι το όραμα είναι ένα γεμάτο δυστυχία για τους ασεβείς και ευτυχίας για την Εκκλησία (πρβλ. Απ. 21: 9). Αυτός ο άγγελος μιλά φιλικά με τον Ιωάννη και του λέγει «δεῦρο δείξω σοι τὸ κρῖμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν». Έτσι ο Ιωάννης μεταφέρεται εν Πνεύματι (δες Απ. 1: 10) στην έρημο όπου βλέπει ένα κόκκινο θηρίο¹ Είναι το θηρίο από τη θάλασσα και συμβολίζει τον κόσμο ως το κέντρο του διωγμού. Τις κυβερνήσεις και τους λαούς του κόσμου, ιδιαίτερα από τις μεγάλες αυτοκρατορίες του κόσμου που διαδέχονται η μία την άλλη στην ιστορία. Ο Ιωάννης βλέπει το θηρίο στην έρημο, γιατί η λαμπρή γυναίκα στο Αποκάλυψις 12 που αντιπροσωπεύει την Εκκλησία, είχε καταφύγει εκεί.

Το θηρίο δεν είναι μόνο του. Πάνω του κάθεται μια γυναίκα. Δεν πρέπει να μπερδεύουμε αυτή τη γυναίκα με τη λαμπρή γυναίκα του Αποκάλυψις 12. Οι δύο τους είναι εχθρές. Η γυναίκα στο Αποκάλυψις 17—αυτή που κάθεται πάνω στο θηρίο—είναι η μεγάλη πόρνη. Είναι ντυμένη με εξαιρετικά ρούχα και υπερβολικά στολισμένη. Είναι «κεχρυσωμένη χρυσίω». Φορά πορφύρα και κόκκινο, γιατί κάθεται σα βασίλισσα. Έχει πάνω της στολιστεί «λίθω τιμίω καὶ μαργαρίταις». Έχει ως εραστές βασιλιάδες της γης. Οι κοσμικοί άνθρωποι μεθάνε με τον οίνο της πορνείας της. Στα χέρια της κρατά ένα ποτήρι γεμάτο με βδελύγματα και ακάθαρτα πράγματα που έχουν σχέση με την πορνεία της. Στο μέτωπο της, ίσως με μια ταινία που είναι δεμένη στο μέτωπο της έχει ένα όνομα γραμμένο: «Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς». Δε μεθά μόνο τους εραστές της, και η ίδια μεθά, δηλαδή με το αίμα των μαρτύρων του Ιησού. Ο Ιωάννης αναρωτιέται πολύ. Δεν μπορεί να καταλάβει το νόημα αυτής της εικόνας, έτσι ο άγγελος του εξηγεί το νόημα.

Αυτή η πόρνη, προφανώς είναι η Βαβυλώνα¹ (17: 5,18; 19: 2,3). Το ερώτημα είναι, τι αντιπροσωπεύει η Βαβυλώνα;² Για να φθάσουμε στη σωστή άποψη σε σχέση με το συμβολικό νόημα αυτής της εικόνας θα πρέπει να θυμόμαστε ότι πρώτα απ' όλα, η Βαβυλώνα

ονομάζεται η μεγάλη πόρνη.³ Με άλλα λόγια δείχνει κάτι που θέλγει, βάζει σε πειρασμό, δελεάζει και τραβά τους ανθρώπους μακριά από το Θεό

Δεύτερο, θα πρέπει να θυμόμαστε ότι αυτή η πόρνη είναι μια κοσμική πόλη, δηλαδή η Βαβυλώνα. Μας θυμίζει την είναι μανιακή με τις ηδονές, αλαζονική, υπερήφανη Βαβυλώνα της αρχαιότητας. Η περιγραφή αυτής της συμβολικής Βαβυλώνας της Αποκάλυψης 17–19 μας φέρνει επίσης στο νου το παγανιστικό κέντρο της αδικίας και της αποπλάνησης, την Τύρο. Παρατηρείστε την εκπληκτική ομοιότητα μεταξύ Αποκάλυψης 17–19 και Ιεζεκιήλ 27, 28. Επιπλέον όταν μελετούμε τον κατάλογο των εμπορευμάτων που βρίσκουμε στη Βαβυλώνα (18: 11 κοκ.) γίνεται προφανές ότι αυτό το σύμβολο αναφέρεται σε ένα μεγάλο βιομηχανικό κέντρο όπου υπάρχουν εργοστάσια, εμπόριο, τέχνη, πολιτισμός, κτλ., που σημαίνει ότι με όλα αυτά τα πράγματα προσπαθεί να θέλξει και να δελεάσει τον πιστό, δηλαδή να τον στρέψει μακριά από το Θεό. Συμβολίζει την συγκέντρωση της πολυτέλειας, της διαφθοράς και της λάμπης αυτού του κόσμου. Είναι ο κόσμος που θεωρείται ως η ενσωμάτωση όλων αυτών που περιγράφει η Α΄ Ιω 2:17 «ή επιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν οφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου,»

Τρίτο, βλέποντας έτσι τη Βαβυλώνα είναι παρελθόν, παρόν και μέλλον. Η μορφή της μεταβάλλεται, όμως η ουσία της παραμένει. Ας θυμηθούμε ότι η πόρνη, η Βαβυλώνα, είναι πολύ στενά συνδεδεμένη με το θηρίο, πράγματι τόσο στενά που λέγεται ότι κάθεται πάνω στο θηρίο (17: 3). Το θηρίο είναι ολόκληρο το κίνημα του αντιχριστιανικού διωγμού σε όλη την ιστορία, και είναι μέσα στο σώμα κάθε παγκόσμιας αυτοκρατορίας. Πολύ καθαρά φαίνεται ότι το θηρίο είναι παρελθόν, παρόν και μέλλον (Διάβασε Απ. 17: 8-10.) Έτσι λοιπόν συμπεραίνουμε ότι η πόρνη αντιπροσωπεύει επίσης τον κόσμο ως το κέντρο της αντιχριστιανικής αποπλάνησης σε οποιαδήποτε στιγμή της ιστορίας. Το ότι η πόρνη, η Βαβυλώνα ήταν παρούσα σε μια μορφή ή είχε πάρει μορφή της Ρώμης, στις μέρες του Ιωάννη είναι ξεκάθαρο από το Αποκάλυψη 17:9: «αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ὄρη ἑπτὰ εἰσιν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ’ αὐτῶν». Εδώ καθαρά αναφέρεται στη Ρώμη. Η αυτοκρατορική πόλη ἔλκυε στις ηδονές της τους βασιλείς των εθνών, τους κυβερνήτες σε κάθε περιοχή της ζωής, της τέχνης, της βιομηχανίας του εμπορίου κτλ.. (Δες Απ. 17: 2.) Ο απόστολος βλέπει τη Ρώμη της εποχής του ως γεμάτη με κάθε ματαιότητα, πολυτέλεια και ηδονή. Ήταν μια πόλη που τρελαινόταν για ηδονές. Ακόμη και τους Αγίους τους ξέσκιζαν και τους έκαναν κομμάτια στα αμφιθέατρα της για να διασκεδάσει και να ευχαριστηθεί το κοινό. Η πόρνη μεθούσε με το αίμα των αγίων (17: 6). Όταν στο Αποκάλυψις 18:4, δίνεται η νουθεσία: «ἔξελθε ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς» αυτή η προσταγή δεν είχε σκοπό μόνο τους ανθρώπους που ζούσαν στις ημέρες και στην εποχή του Ιωάννη· αλλά στην πραγματικότητα για τους πιστούς κάθε εποχής.

Η Βαβυλώνα, λοιπόν, είναι ο κόσμος ως το κέντρο του δελεασμού σε οποιαδήποτε στιγμή της ιστορίας, ιδιαίτερα σε ολόκληρη αυτήν την Οικονομία. Η πόρνη Βαβυλώνα, πάντοτε είναι αντίθετη με τη νύφη, τη νέα Ιερουσαλήμ (Απ. 21: 9 κοκ.). Και τα δύο σύμβολα παρουσιάζονται από ένα εκ «τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας» αλλά είναι αντίθετες. Γιατί η πτώση της Βαβυλώνας δεν αναφέρεται μόνο στην τελική καταστροφή του κόσμου, που θεωρείται ως το κέντρο της αντιχριστιανικής κουλτούρας και αποπλάνησης, κατά τη στιγμή της δεύτερης έλευσης του Χριστού, αλλά θα είναι επίσης το γκρέμισμα κάθε προηγούμενης συγκέντρωσης κοσμικών θέλητρων. Η πτώση της Βαβυλώνας λαμβάνει χώρα σε όλη την ιστορία αλλά ιδιαίτερα στη μεγάλη μέρα της τελικής κρίσης. Η πτώση της τελευταίας μεγάλης Βαβυλώνας—της Βαβυλώνας στην τελική της μορφή—συμπίπτει με τον ερχομό του Κυρίου μας για κρίση.

Σύμφωνα με την εικόνα που χρησιμοποιείται, η πόρνη κρατά στο χέρι της ένα χρυσό ποτήρι. Το χρυσό ποτήρι δελεάζει κάποιον για να πιεί· και ένας περιμένει αυτό το ποτήρι να περιέχει ένα πολύτιμο ποτό. Όμως αυτό το ποτήρι δεν έχει τίποτε άλλο παρά βδελύγματα, τα ακάθαρτα πράγματα που σχετίζονται με την πορνεία της γυναίκας. Οτιδήποτε

χρησιμοποιείται από τον κόσμο για να αποστρέψει τους πιστούς από τον Θεό τους υπάρχει σ' αυτό το ποτήρι: πορνογραφία, σπορ που μπορούν να απορροφήσουν κάποιον τελείως, πολυτέλειες, κοσμική φήμη και ισχύς, ηδονές της σάρκας κοκ. Ο κάθε ένας μας μπορεί να κάνει τον δικό του κατάλογο. Περιλαμβάνει πράγματα που είναι αφ' εαυτού τους κακά καθώς επίσης και πράγματα που γίνονται κακά γιατί ένας δε τα βλέπει ως μέσα αλλά ως αυτοσκοπό: η τέχνη για την τέχνη, κτλ. Ο άγγελος λέγει στον Ιωάννη το μυστήριο της γυναίκας και του θηρίου που την κουβαλάει (εδάφια 7–18). Παρατηρείστε τη στενή σχέση μεταξύ του θηρίου (η αυτοκρατορία του κόσμου) και της γυναίκας (αποπλάνηση). Αυτό είναι αληθές κατά δύο έννοιες: Πρώτη έννοια, οι κοσμικοί άνθρωποι πίνουν τον οίνο της πορνείας της γυναίκας και ευχαριστιούνται στις ηδονές της· και δεύτερη, ο κόσμος ως το κέντρο του διωγμού και ο κόσμος ως το κέντρο κάθε πολυτέλειας, του αντιχριστιανικού πολιτισμού, και της ηδονής συνεργάζονται πάντοτε στο να αντισταθούν στην Εκκλησία. Ο προφήτης Βαλαάμ το ήξερε καλά αυτό, και έτσι συμβούλεψε τον Βαλάκ να χρησιμοποιήσει την πονηρή τέχνη της εξαπάτησης για να παγιδέψει και να καταστρέψει τον Ισραήλ (Αρ. 31: 16· Ιούδας 11· Απ. 2: 14). Στις ημέρες του Ιωάννη, η Ρώμη όχι μόνο καταδίωκε την Εκκλησία με το σπαθί αλλά επίσης προσπαθούσε να δελεάσει τους πιστούς με τα θέλγητρα της μεγάλης πόλης. Το ίδιο ισχύει και για σήμερα. Οι Αντιχριστιανικές κυβερνήσεις δεν καταστρέφουν κάθε εκκλησιαστικό κτίριο· μετατρέπουν μερικά από αυτά σε τόπους κοσμικής ψυχαγωγίας! Έτσι σε όλη την ιστορία το «θηρίο» και η «γυναίκα» πάντοτε έχουν στενή σχέση. Πάντοτε μέχρις ότου . . . το θηρίο να στραφεί εναντίον της γυναίκας (17–19).

2. Η ιστορία του θηρίου(17: 7–18)

Στο εδάφιο 8 ο άγγελος αρχίζει να διηγείται την ιστορία τη θηρίου. Υπήρχε και δεν υπάρχει, και θα εμφανιστεί από την άβυσσο. Πρώτον, το θηρίο *υπήρχε*, για παράδειγμα με τη μορφή της Παλαιάς Βαβυλωνίας, το βασίλειο του ισχυρού Νεμρώδ, στη χώρα Σενάαρ: «καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα» (Γεν. 10: 8–11; 11: 4). Η με τη μορφή της Ασσυρίας με την υπερήφανη της την πρωτεύουσα Νινευή. Ἡ ξανά, στο πνεύμα της κοσμικής αλαζονείας και καταπίεσης που εκδηλώθηκε στη Νέα Βαβυλωνία (σκεφτείτε το Ναβουχοδονόσωρ και την αιχμαλωσία των Ιουδαίων)· ή στο βασίλειο των Μήδων και των Περσών· ή πολύ ξεκάθαρα στην Ελληνική Αυτοκρατορία από την οποία προήλθε ο μεγάλος πρόδρομος του τελικού αντιχριστού, ο Αντίοχος ο Επιφανής της Συρίας (175–164 π.Χ). Ἦν καὶ οὐκ ἔστι. Ὅλα αὐτὰ τα βασίλεια στα οποία το θηρίο είχε πάρει τη μορφή του χάθηκαν. Το θηρίο με την μορφή της Αρχαίας Βαβυλωνίας, της Ασσυρίας, της Νέας Βαβυλωνίας, της αυτοκρατορίας των Μήδων και των Περσών, της Ελληνικής Αυτοκρατορίας δεν υπάρχουν πια. Και όμως—και αυτό διεγείρει το θαυμασμό και την έκπληξη των ανθρώπων που τα ονόματά τους από καταβολής κόσμου δεν έχουν γραφτεί στο βιβλίο της ζωής—αυτό το θηρίο έχει την ικανότητα να σηκώνει το κεφάλι του ξανά μετά κάθε ήττα! Οι κοσμικοί άνθρωποι θαυμάζουν όταν βλέπουν το θηρίο «ἦν, καὶ οὐκ ἔστι καὶ παρέσται (το θηρίο που υπήρχε και τώρα δεν υπάρχει, μα που θα ξανάρθει)». Δεν μπορούν να δουν ότι, σε κάθε μορφή και σε κάθε πραγμάτωση του, το θηρίο πηγαίνει για την καταστροφή. Αυτή η πρόταση, σε σύγκριση με τα εδάφια 8 και 11 δείχνει, ότι είναι αληθινή σε σχέση με την τελική εκδήλωση της δύναμης του αντιχριστού ακριβώς πριν από τη δεύτερη έλευση του Χριστού. Και αυτή η αντιχριστιανική αυτοκρατορία θα πάει στον χαμό (εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν). Έτσι ξανά και ξανά το θηρίο εμφανίζεται σε μια νέα πραγμάτωση. Οι μορφές αλλάζουν, όμως η ουσία παραμένει σε όλη αυτήν την Οικονομία, ακόμη και σε όλη την ιστορία του κόσμου μέχρι την ημέρα της κρίσης.

Ο άγγελος τώρα θα ερμηνεύσει το νόημα των εφτά κεφαλών του θηρίου και των δέκα κεράτων. Το νόημα επιφανειακά δεν είναι ξεκάθαρο. Για την ερμηνεία του χρειάζεται σοφία (πρβλ. 13: 18). Τα εφτά κεφάλια έχουν μια διπλή συμβολική σημασία. Δείχνουν την παρούσα πραγμάτωση του θηρίου αλλά και όλες τις πραγματώσεις του σε όλη την ιστορία. Πρώτα απ' όλα τότε, αυτά τα εφτά κεφάλια συμβολίζουν εφτά βουνά, τους εφτά λόφους της Ρώμης, που την βλέπαμε σαν πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.⁴ Είναι η

μεγάλη πόλη που κυβερνά πάνω σε βασιλείς, τους μεγάλους και δυνατούς της γης. Ήταν στις μέρες του Ιωάννη, το κέντρο του αντιχριστιανικού διωγμού. Όμως ήταν και το κέντρο του αντιχριστιανικού δελεασμού με τα θέλητρα και τις ηδονές: η γυναίκα, η πόρνη κάθεταί πάνω στους εφτά αυτούς λόφους. Δεύτερον, τα εφτά κεφάλια επίσης συμβολίζουν εφτά βασιλείς, δηλαδή, βασιλεία.⁵ Όπως το έχουμε δείξει, το βιβλίο του Δανιήλ μας δείχνει καθαρά ότι τα εφτά κεφάλια δε συμβολίζουν εφτά ατομικούς βασιλείς ή αυτοκράτορες αλλά εφτά αντιχριστιανικές παγκόσμιες αυτοκρατορίες. Οι πέντε έπεσαν, δηλαδή, η Αρχαία Βαβυλωνία, η Ασσυρία, η Νέα Βαβυλωνία, η Μηδο-Περσία, και η Ελληνική. Μία υπάρχει δηλαδή η Ρωμαϊκή. Η Έβδομη δεν ήρθε ακόμη, όταν έρθει θα παραμείνει μόνο για λίγο καιρό. Η έμφαση είναι στη λέξη μεϊναι ή θα παραμείνει. Είναι άραγε το έβδομο κεφάλι ο συλλογικός τίτλος όλων των αντιχριστιανικών κυβερνήσεων μεταξύ της πτώσης της Ρώμης και της τελικής αυτοκρατορίας του αντίχριστου που θα καταπιέσει την Εκκλησία κατά τις ημέρες που θα είναι ακριβώς πριν από τη δεύτερη έλευση;⁶ Στη γλώσσα της Αποκάλυψης ολόκληρη η περίοδος του ευαγγελίου δεν είναι παρά μόνο λίγο διάστημα (πρβλ. Απ. 11: 2,3; 12: 6,14· 13: 5). Το θηρίο που « ἦν, καὶ οὐκ ἔστι καὶ παρέσται» είναι η όγδοη και τελευταία, και πιο τρομερή εξουσία του αντίχριστου που θα υπάρξει στο κλείσιμο της ιστορίας (πρβλ. Β' Θεσ. 2: 3 κοκ) Μήπως η φράση «καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἔστι,» δείχνει ότι κατά κάποια έννοια, μία από τις προηγούμενες αντιχριστιανικές αυτοκρατορίες θα ξανά ιδρυθεί και αν έτσι είναι ποια από όλες;⁷ Όπως και να είναι «εις ἀπώλειαν ὑπάγει» (δες Αο. 19: 20).

Οι δέκα βασιλείς είναι στην πραγματικότητα όλοι οι δυνατοί αυτής της γης σε κάθε θέμα: τέχνη, εκπαίδευση, εμπόριο, βιομηχανία, κυβέρνηση, καθώς εξυπηρετούν την κεντρική εξουσία. Ο δοξασμός του εαυτού τους σε αντίθεση προς τον Χριστό είναι ο στόχος τους. Για να πετύχουν τον στόχο τους έχουν τη διάθεση να δώσουν την δική τους ισχύ και εξουσία στο θηρίο. Βασιλεύουν σε συντροφιά με το θηρίο για μόνο «μίαν ὥραν». Κάθε κοσμικός ηγέτης έχει τους δορυφόρους του και αυτοί, επίσης, διαρκούν «μία ώρα». Όλοι αυτοί οι βασιλείς «των κεράτων» έχουν ένα σχέδιο, δηλαδή να βοηθήσουν το θηρίο στην διαμάχη του με το Χριστό και την Εκκλησία Του. Αυτός είναι ο ομόφωνος τους σκοπός όπως εκφράζεται στο εδάφιο 14 Αυτό το εδάφιο όπως ήδη δείχτηκε διατυπώνει το θέμα ολόκληρου του βιβλίου. «οὗτοι μετὰ τοῦ ἄρνιου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἄρνιον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἔστι καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.» Καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας, ειδικά σε όλη αυτή την Οικονομία, το Αρνίο νίκησε και συνεχώς νικά και θα νικήσει κάθε μορφή αντιχριστιανικής κυριαρχίας. Κάθε βασίλειο του αντίχριστου χάνεται. Αυτό θα εμφανιστεί ειδικά όταν το Αρνίο θα συντρίψει τη δύναμη του τελευταίου μεγάλου αντίχριστου στο κλείσιμο της παγκόσμιας ιστορίας (πρβλ. Αποκ. 11: 11, 16: 14 κ.λπ., 19: 11 κ.λπ., Β Θεσ. 2: 8). Για λίγο καιρό φαίνεται ότι οι αντιχριστιανικές δυνάμεις έχουν κερδίσει το πάνω χέρι (Απ. 11: 7· 13: 7). Αλλά όταν ο αντίχριστος φαίνεται να είναι εντελώς νικηφόρος, η απόλυτη καταστροφή του είναι επικείμενη! Έτσι, ο Χριστός αποκαλύπτεται πάντα ως Βασιλιάς των βασιλιάδων και ο Κύριος των Κυρίων (Δτ. 10:17) και οι πιστοί νικούν μαζί με τον Χριστό. Με την ακαταμάχητη χάρη του Θεού κλήθηκαν (Α Πέ. 2: 9· Ρωμ. 8: 30). Αυτή η «εσωτερική» κλήση αποδεικνύει το γεγονός ότι έχουν επιλεγεί για σωτηρία και νίκη από την αιωνιότητα (Εφ. 1: 4). Επιπλέον, η πιστότητα τους ή η πίστη τους στον Χριστό παρέχει περαιτέρω αποδείξεις ότι είναι, πράγματι, παιδιά του Θεού (πρβλ. Απ. 1: 5, 2: 10, κ.λπ. · για 17: 15 βλ. 13: 1). Προφανώς, ο Ιωάννης είχε δει στην έρημο ένα είδος λίμνης ή δεξαμενής. Σε αυτήν την λίμνη είχε δει το θηρίο και πάνω στο θηρίο είναι η γυναίκα. Τα νερά αυτής της λίμνης συμβολίζουν τα ανερχόμενα έθνη, λαούς, κ.λπ. αυτού του κόσμου, που συνεχώς αντιτίθενται και διώκουν την Εκκλησία (πρβλ. Ιε. 51: 13). Για λίγο φαίνεται ότι όλα πάνε καλά: ο κόσμος γενικά και ειδικά οι ισχυροί του διαπράττουν πορνεία με τη μεγάλη πόρνη. Πίνουν από το χρυσό ποτήρι της και μεθούν με το κρασί της πόρνης. Κουβαλούν τη γυναίκα: παραδίδονται εξ ολοκλήρου στις γοητείες και στα θέλητρα της, στον αντιχριστιανικό της πολιτισμό. Λατρεύουν τις πολυτέλειες του κόσμου. «Η έπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ έπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου» τους

ευχαριστούν πάρα πολύ. Όμως, στο τέλος (εδάφια 15, 16) αυτοί οι άνθρωποι που αποτελούν «τον αντιχριστιανικό κόσμο» στρέφονται εναντίον της πόρνης. Οι κοσμικοί άνθρωποι, συμπεριλαμβανομένων επίσης των ισχυρών αυτής της γης—τα δέκα κέρατα—στο τέλος μισούν την πόρνη—την πέταξαν και την απογύμνωσαν από τα υπερβολικά πανέμορφα ρούχα της και τα δαπανηρά στολίδια, καταβροχθίζουν τη σάρκα της· και την καίνε εντελώς με φωτιά.

Το νόημα είναι ότι θα έρθει μια στιγμή που αυτοί οι ίδιοι κοσμικοί άνθρωποι που μαζί με τις αντιχριστιανικές κυβερνήσεις τους αποτελούν «το θηρίο» και που ήταν ενθουσιασμένοι με την «πόρνη», δηλαδή με την αποπλάνηση αυτού του κόσμου, με τις απολαύσεις και τις γοητείες του, τον πολιτισμό του και την πολυτέλεια του, έρχονται να δουν πόσο πολύ ανόητοι ήταν. Αλλά τότε είναι πια πολύ αργά. Έτσι, για παράδειγμα, ο Ιούδας Ισκαριώτης, ο οποίος έπινε από το χρυσό κύπελλο—ο Μαμωνάς ήταν ο θεός του—και για λίγο θεώρησε τα τριάντα κομμάτια αργύρου τόσο μαγευτικά ένωσε ένα συναίσθημα απέχθειας και έριξε τα χρήματα ενώπιον των ιερέων και των πρεσβυτέρων, και στη συνέχεια κρέμασε τον εαυτό του (Ματ 27: 3 κ.λπ. · Πράξεις 1: 18). Οι απολαύσεις της αμαρτίας απογοητεύουν στο τέλος. Τα ανόητα κορίτσια μπορούν να θαυμάσουν τον προφήτη με το πέπλο. Μόλις αφαιρεθεί το πέπλο και βλέπουν τα απαίσια χαρακτηριστικά του, γεμίζουν με απόγνωση. Ο ίδιος ο Θεός σκληραίνει τελικά τις καρδιές εκείνων που έχουν σκληρύνει τις καρδιές τους ενάντια στις επαναλαμβανόμενες προειδοποιήσεις Του (εδάφιο 17). Η Αποκάλυψη 17: 16, 17 είναι ένα μάθημα για κάθε μέρα. Αποκαλύπτει την πορεία των κοσμικών ατόμων: πρώτον, γοητεύονται από τις απολαύσεις και τους θησαυρούς του κόσμου, και σκληρύνουν τον εαυτό τους εναντίον του Θεού· και τότε σκληραίνονται. Τέλος, όταν είναι πολύ αργά, βιώνουν ένα συναίσθημα απέχθειας. Τιμωρούνται από τα αποτελέσματα της ανοησίας τους. Όταν ο κόσμος μας προσφέρει τους θησαυρούς του, πρέπει να ακολουθήσουμε το παράδειγμα του Ιησού (Μτ 4: 8 κ.λπ.). Φροντίστε να διαβάσετε αυτό το απόσπασμα και να το βάλετε στην καρδιά σας.

3. Η πτώση της Βαβυλώνας (18: 1-24)

Και τώρα ο Ιωάννης βλέπει έναν άλλο άγγελο να κατεβαίνει από τον ουρανό. Έχει μεγάλη εξουσία και η δόξα του φωτίζει τη γη. Με δυνατή φωνή φωνάζει:

«ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη»

(Πρ. Ησ.21: 9 · Ιε. 50: 2 · 51: 8)

«καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων

καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύμαματος ἀκαθάρτου

καὶ φυλακὴ παντὸς ὄρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου·

ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν,

καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.

(Ἐπεσε, ἔπεσε ἡ Βαβυλώνα ἡ μεγάλη! Ἐγινε κατοικία δαιμονίων, καταφύγιο για κάθε πνεύμα ακάθαρτο, για κάθε ὄρνιο ακάθαρτο και για κάθε θηριό ακάθαρτο και μισητό. Από το μεθυστικό κρασί της πορνείας της έχουν πει όλα τα ἔθνη. Οι βασιλιάδες της γης πόρνεψαν μαζί της, κι οι ἔμποροι ὅλου του κόσμου πλούτισαν απ' τη χλιδή της ακολασίας της.)»

Εδώ ανακοινώνεται η πτώση της Βαβυλώνας σαν να είχε ήδη συμβεί. τόσο σίγουρη είναι η πτώση της. Ας χρησιμεύσει αυτό ως προειδοποίηση για όλους! Η απόλυτη ερήμωση της Βαβυλώνας περιγράφεται έντονα όταν λέγεται ότι ακόμη και τα ακάθαρτα πνεύματα και τα ακάθαρτα και μισητά πουλιά τη θεωρούν ως φυλακή (πρβλ. Ησ. 13: 20 κ.λπ. · Ιε. 50: 39,45 Σφν. 2: 14). Ο λόγος ή η δικαιολογία για την πτώση της Βαβυλώνας δίδεται στην Αποκάλυψη 18: 3: τα ἔθνη και οι βασιλιάδες και οι ἔμποροι ἄφησαν τον εαυτό τους να ενθουσιαστούν με τις απολαύσεις και τους θησαυρούς της Βαβυλώνας. Αυτοί οι ἔμποροι αντιπροσωπεύουν ὅλους εκείνους που ἔχουν βάλει την καρδιά τους στα εμπορεύματα του κόσμου.

Μια φωνή από τον ουρανό απευθύνεται στους πιστούς:

«ἔξελθε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς μὴ λάβητε· ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.» (Λαέ μου, μακριά ἀπ’ αὐτήν! Μὴν παίρνετε μέρος στις ἁμαρτίες της, γιὰ νὰ μὴ συμμετάσχετε στις συμφορὲς της. Οἱ ἁμαρτίες της στοιβάχθηκαν ὡς τὸν οὐρανὸ, κι ὁ Θεὸς δὲν ξεχνάει τις ἀνομίες της.)

Ἡ προειδοποίηση γιὰ ἐξοδὸ ἀπὸ τὴ Βαβυλώνα ἀπευθύνεται στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ σὲ ὅλες τις ἐποχές (πρβλ. Ἠσ. 48: 20; 52: 11 · Ἰε. 50: 8,41-44 · Ζαχ. 2: 7). Ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονός φαίνεται ἐπίσης ὅτι ἡ Βαβυλώνα δὲν εἶναι μόνον ἡ πόλη τοῦ τέλους τοῦ χρόνου. Εἶναι ὁ κόσμος, ὡς κέντρο ἀποπλάνησης, σὲ οποιαδήποτε ἐποχὴ. Τὸ νὰ φύγεις ἀπὸ τὴ Βαβυλώνα σημαίνει νὰ μὴν ἔχεις συντροφιά με τις ἁμαρτίες της καὶ νὰ μὴν παγιδεύεσαι ἀπὸ τις σαγηνευτικὲς καὶ δελεαστικὲς της προσφορὲς.

Εκείνοι ποὺ θέτουν τὴν καρδιά τους στὸν κόσμὸ θὰ λάβουν ἐπίσης τις πληγὲς του. Μπορεῖ νὰ φαίνεται ὡς ὁ Θεὸς νὰ ἔχει ξεχάσει τις ἁμαρτίες της Βαβυλώνας. Τὴν ἡμέρα ποὺ πέφτει ἡ Βαβυλώνα, θὰ γίνῃ ἐμφανὲς ὅτι σίγουρα τις θυμάται. Τότε ἡ Βαβυλώνα θὰ λάβῃ τὸ «διπλό» σύμφωνα με τὰ ἔργα της. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι θὰ τιμωρηθῇ διπλάσια ἀπὸ αὐτὴν ποὺ της ἀξίζει· ἀλλὰ ὅτι θὰ λάβῃ τὸ ἀκριβὲς ποσὸ τιμωρίας ποὺ ἔχει κερδίσει. Ἡ τιμωρία εἶναι τὸ «διπλό», τὸ ἀντίστοιχο τῆς ἁμαρτίας. Τὸ βασανιστήριον καὶ τὸ πένθος (εδάφιο 7) εἶναι τὸ ἀκριβὲς ἰσοδύναμο με τὴν υπερηφάνεια της καὶ τὴν ἀλαζονεία της.

Ἡ ζυγαριά ἔχει μιὰ ἀκριβὴ ἰσορροπία. Στὸν δοξασμὸ τοῦ εαυτοῦ της, στὴν ἀλαζονεία της καὶ στὴν υπερηφάνεια ἔλεγε στὴν καρδιά της – ποὺ εἶναι κάτι ἀκόμη χειρότερο ἀπὸ τὸ νὰ τὸ λέει σὲ ἄλλους - «κάθημαι καθὼς βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω» (πρβλ. Ἠσ. 14: 13,14; 47 : 8 · Ἰηρ 50: 29). Ἐπομένως, θάνατος, πένθος καὶ πείνα θὰ τὴν καταστρέψουν σὲ μιὰ μέρα, γιὰτὶ ὁ Κύριος Θεός, στὸν ὁποῖο ἔχει ἀντιταχθεῖ, εἶναι ἰσχυρός.

Ἡ ἐπόμενη ἐνότητα (εδάφια 9-20) παρουσιάζει ἕναν τριπλὸ θρήνον, ἀπὸ τὴν πλευρά των βασιλιάδων, των ἐμπόρων καὶ των ναυτικῶν, ποὺ τὸν ἀκολουθεῖ ἡ χαρὰ τοῦ οὐρανοῦ. Πρῶτον, οἱ βασιλιάδες ἢ οἱ ἰσχυροὶ ἄντρες, οἱ ἄντρες τῆς ἐπιρροῆς στὴ γῆ ἐκφράζουν τὸν θρήνον τους. Ἐχουν διαπράξει πορνεία με αὐτὴν τὴν πόρνη, τὴ Βαβυλώνα ἢ, με ἄλλα λόγια, ἔχουν υποχωρήσει στους πειρασμούς της καὶ ἔχουν ἀπολαύσει τις πολυτέλειές της, ὁπότε ὅταν βλέπουν τὸν καπνὸ τῆς μεγάλης πυρκαγιᾶς τῆς Βαβυλώνας, θὰ σταθοῦν μακριὰ ἀπὸ φόβον γιὰ τὰ βασανιστήρια της καὶ θὰ λένε:

‘οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά,
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἤλθεν ἡ κρίσις σου.

(Ἀλί καὶ τρισαλί, Βαβυλώνα, πόλη μεγάλη καὶ δυνατή! Σὲ μιὰ ὥρα μέσα ἤρθε ἡ τιμωρία σου.)

Στὴ συνέχεια, οἱ ἔμποροι—ὅλοι ὅσοι εἶχαν βάλῃ τὴν καρδιά τους στα ἀγαθὰ καὶ τις πολυτέλειες τοῦ κόσμου—θρηνοῦν καὶ πενθοῦν ἐπειδὴ τὰ ἐμπορεύματα τους ξαφνικὰ ἐγίναν ἀχρηστὰ (πρβλ. Ἀκ. 12: 16-21). Τὸ μόνον ποὺ τους εὐχαριστοῦσε τώρα ξαφνικὰ καταστράφηκε. Δὲν μποροῦν νὰ κάνουν τίποτα γιὰ νὰ τὸ σώσουν. Στέκονται «μακρόθεν». Ἡ Βαβυλώνα, ὁ κόσμος ποὺ ἦταν ξετρελαμένος με ἡδονές, ποὺ ἦταν σαγηνευτικὴ, ἐξαφανίζεται σὲ ἀπόλυτη ἀδυναμία.

Παρατηρήστε τὴ λίστα των φορτίων ἀπὸ τὰ ἐμπορεύματα ποὺ ἦταν ἀπόλαυση τῆς Βαβυλώνας.

Υπήρχαν φορτία ἀπὸ χρυσό, ἀσήμι, πολύτιμοις λίθους καὶ μαργαριτάρια (πρβλ. Τὰ πανέμορφα ρούχα καὶ στολίδια τῆς μεγάλης πόρνης, Ἀπ. 17: 4). Κανένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν ἔχει σταθερὴ ἀξία. Ὅλα θὰ χαθοῦν. «παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου (Ἡ σημερινὴ μορφή αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ κόσμου δε θὰ διαρκέσει πολὺ).» (Α Κορ. 7: 31). Στὴ συνέχεια, σὲ στενὴ σχέση με τὰ παραπάνω, ἀναφέρονται διάφορα εἶδη δαπανηρῶν ἐνδυμάτων: λινὰ λευκά, μωβ, μετάξι καὶ κόκκινα. (Καὶ πάλι πρβλ. Ἀπ. 17: 4 · ἐπίσης Ἀκ 16: 19.) Στὴ συνέχεια,

διάφορα υλικά που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή πολυτελών αντικειμένων· ξύλο αρωματικό, που χρησιμοποιείται για επικάλυψη και ως θυμίαμα, αγγεία ελεφαντόδοντου και άλλα σκεύη από πολύτιμο ξύλο, ορείχαλκο, σίδηρο ή μάρμαρο. Αναφέρονται επίσης μπαχαρικά και αλοιφές: κανέλα, μύρο (ένα αρωματικό βότανο), άρωμα και λιβάνι. Η έμφαση δίνεται στην πολυτέλεια.

Στη συνέχεια έρχονται τα καλύτερα από τα τρόφιμα και ποτά: κρασί, λάδι, σιμιγδάλι, σιτάρι. Εδώ είναι το λάδι και το κρασί των κακών πλούσιων, και το καλύτερο αλεύρι. Αλλά αυτό προορίζεται επίσης να χαθεί. Μικρά και μεγάλα ζώα όπως τα βοοειδή και τα πρόβατα, αναφέρονται παρακάτω. Τα τελικά εμπορεύματα είναι άλογα και άρματα και σώματα, ακόμη και οι ψυχές των ανθρώπων. Αυτοί οι κακοί άνθρωποι εμπορεύονται σώματα και ψυχές σκλάβων σαν να αποτελούσαν απλώς είδη εμπορευμάτων. Έκαναν οτιδήποτε και τα πάντα για να πλουτίσουν. Η εικόνα του αποστόλου βασίζεται εξ ολοκλήρου σε συνθήκες που επικρατούσαν γύρω του την ίδια στιγμή που είδε και έγραψε αυτά τα οράματα. Όμως ουσιαστικά η εικόνα της Βαβυλώνας που λαμβάνει και αναπαράγει είναι αληθινή για κάθε εποχή. Παρατηρήστε ότι σε αυτόν τον κατάλογο εμπορευμάτων που ανήκουν στη Βαβυλώνα και που χάνονται, συμβάλλει κάθε περιοχή ύπαρξης: το ορυκτό βασίλειο (χρυσός, ασήμι κ.λπ.), το φυτικό βασίλειο (λεπτά λινά, μετάξι κ.λπ.), το ζωικό βασίλειο (ελεφαντόδοντο, βοοειδή, πρόβατα κ.λπ.), και ακόμη και το βασίλειο του ανθρώπου (σώματα και ψυχές ανθρώπων). Το αποτέλεσμα είναι ότι όταν η Βαβυλώνα χαθεί, το οικονομικό χάος είναι πλήρες· ο κόσμος του άπιστου, στον οποίο έχει καρφώσει τις ελπίδες του και οικοδόμησε την εμπιστοσύνη του, καταρρέει! Αυτό ισχύει για την πτώση κάθε Βαβυλώνας - είτε πρόκειται για κυριολεκτική Βαβυλώνα, είτε για τη Νινευή, ή για τη Ρώμη. Είναι αλήθεια ειδικά όσον αφορά το τελευταίο βασίλειο του αντίχριστου στο τέλος της ιστορίας. Έτσι, η πόρνη Βαβυλώνα βλέπει την ακμή της επιθυμίας της ζωής της να απομακρύνεται από αυτήν· τα χαριτωμένα και πολυτελή πράγματα εξαφανίζονται, έτσι ώστε οι άνθρωποι να μην μπορούν να βρουν κάτι ελκυστικό. Στο τέλος η πόρνη αποδεικνύεται μεγάλη και πικρή απογοήτευση (βλ. Απ. 17: 16). Απόλυτα ανίσχυρη είναι η Βαβυλώνα· οι έμποροι στέκονται «μακρόθεν» και θρηνούν όταν συγκρίνουν την προηγούμενη λαμπρότητα της πόρνης - τα ωραία λινά της, το μωβ, το κόκκινο, το χρυσό της, τους πολύτιμους λίθους της και τα μαργαριτάρια της, με την παρούσα κατάσταση. Σε μία ώρα αυτός ο τεράστιος πλούτος έχει καταστραφεί! Ο τρίτος θρήνος προέρχεται από τα στόματα και τις καρδιές των ναυτικών. Αναφέρονται τέσσερις κατηγορίες: οι καπετάνιοι, οι επιβάτες που επιδιώκουν τις επιχειρήσεις, οι ναυτικοί και όσοι κερδίζουν τα προς το ζην στη θάλασσα, π.χ. εξαγωγείς, εισαγωγείς, ψαράδες, όσοι βουτούν για μαργαριτάρια κ.λπ. Όλοι αυτοί βλέπουν από μακριά τον καπνό της πυρκαγιάς της Βαβυλώνας. Θυμούνται το παλιό μεγαλείο και λαμπρότητα της. Δύσκολα πιστεύουν τα μάτια τους όταν βλέπουν την πλήρη καταστροφή και την πλήρη κατάρρευση όλων των ελπίδων και των επιθυμιών τους. Σωρεύουν χρώμα στα κεφάλια τους ως ένδειξη θλίψης (Ιεζ 27:30) και αναφωνούν,

«οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ἣ ἔπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς· ὅτι μιᾶ ὥρᾳ ἠρημώθη» (Αλί και τρισαλί στην πόλη τη μεγάλη! Από τον πλούτο της πλούτισαν όσοι είχαν καράβια στη θάλασσα. Όλα χαθήκαν σε μία ώρα μέσα.)

Επειδή οι κακοί βασίζουν ολόκληρη την ελπίδα τους στις πολυτέλειες και τις απολαύσεις αυτής της ζωής, όταν το «σχήμα» αυτού του κόσμου καταστρέφεται, χάνονται μαζί της. Τα «πάντα» τους εξαφανίζονται.

Όμως, οι άγιοι, οι απόστολοι και οι προφήτες του Θεού καλούνται να χαίρονται από το ουράνιο σπίτι τους, γιατί η πτώση της Βαβυλώνας είναι απλά η τιμωρία του Θεού που επισκέπτεται τον κόσμο επειδή διώκει την Εκκλησία. Η τελευταία παράγραφος αυτού του κεφαλαίου δείχνει τον διεξοδικό, αμετάκλητο και ανεπανόρθωτο χαρακτήρα της πτώσης της Βαβυλώνας. Το σύμβολο που χρησιμοποιείται είναι πολύ εντυπωσιακό (πρβλ. Ιε. 51: 63,64). Εμφανίζεται ένας άγγελος. Παρατηρήστε ότι είναι ένας ισχυρός άγγελος. Αυτό που

πρόκειται να κάνει απαιτεί δύναμη. Μόνος του μαζεύει μια μυλόπετρα, όχι μια συνηθισμένη πέτρα από έναν χειροκίνητο μύλο αλλά μια μεγάλη μυλόπετρα, δηλαδή μια από έναν μύλο που την γυρίζει από ένα ζώο (μύλον μέγαν). Τι κάνει ο άγγελος με αυτή τη μεγάλη μυλόπετρα; Τη ρίχνει στη γη; Όχι, τη ρίχνει στη θάλασσα για να εξαφανιστεί τελείως. Επιτρέπει απλώς να πέσει; Όχι, τη σηκώνει και έπειτα τη ρίχνει ορμητικά στη θάλασσα, ώστε να μπορεί να θαφτεί βαθιά στον πυθμένα του ωκεανού. Τόσο ολοκληρωτική και ολοκληρωμένη θα είναι η πτώση της Βαβυλώνας. Ποτέ δεν θα ανακτηθεί η μεγάλη μυλόπετρα. Έτσι, αυτός ο κακός κόσμος, ως το κέντρο της αποπλάνησης, θα χαθεί για πάντα.

Προσέξτε ότι η φράση 'ού μη εύρεθῆ ἔτι' (verses 21-23) υπάρχει ἑξή φορές. Προσέξτε την κλιμάκωση της τοποθέτησης των ἑξή: 'ού μη εύρεθῆ ἔτι' η Βαβυλώνα δεν θα ξαναβρεθεί. Η πόλη αυτή καθ' εαυτή χάνεται. Αυτό είναι μια γενική πρόταση, όχι τόσο ζωντανή όσο αυτά που ακολουθούν. Μετά διαβάζουμε για τους μουσικούς και κιθαρωδούς και αυτών που παίζουν τον αυλό ότι η μουσική τους: *ού μη άκουσθῆ ἔν σοι ἔτι*. Όλη η μουσική έχει εξαφανιστεί (cf. Ιε. 25: 10). Τι είναι ο κόσμος χωρίς μουσική; Όμως μπορεί κάποιος να ζήσει χωρίς αυτήν. Πράγματι μερικοί άνθρωποι προτιμούν να ζουν χωρίς αυτήν. Αυτό που ακολουθεί κάνει τα πράγματα πιο σοβαρά. «*καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μη εύρεθῆ ἔν σοι ἔτι*». Δε θα υπάρχει κανένας τεχνίτης. Προσπαθήστε να φανταστείτε τη ζωή σε μια πόλη χωρίς κανένα τεχνίτη. Αλλά αυτά που ακολουθούν κάνουν να φαίνεται ότι οι βασικές ανάγκες δεν θα μπορούν να εξυπηρετηθούν. «*καὶ φωνὴ μύλου οὐ μη άκουσθῆ ἔν σοι ἔτι*,» (πρβλ Ιε. 25: 10). Η περικοπή αρχίζει να πλησιάζει τη φοβερή της αποκορύφωση της «*καὶ φῶς λύχνου οὐ μη φανῆ ἔν σοι ἔτι*», (πρβλ. Ιε. 25: 10). Τώρα βασιλεύει τέλειο σκοτάδι, σκοτάδι «ψηλαφητό» που συμβολίζει την τελική και πλήρη έκχυση της οργής του Θεού πάνω σ' αυτόν τον κόσμο τον κακό, που αναζητά τις ηδονές και αποπλανά! Όλες αυτές οι συνθήκες θα επικρατούν σε όλη την αιωνιότητα. Τώρα η τελευταία πινελιά: ότι δίνει ενότητα, ότι εμπνέει αγάπη, όποια σχέση αγάπης θα εξαφανιστούν τελείως και για πάντα: «*φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μη άκουσθῆ ἔν σοι ἔτι*» (πρβλ. Ιε. 25: 10). Η αιτία για αυτήν την τρομακτική καταδίκη ήταν γιατί οι ἔμποροι της Βαβυλώνας ήταν οι «μεγιστάνες» της γης (πρβλ. Απ. 6: 15). Τον Θεό τον είχαν τελείως ξεχάσει. Οι ἔμποροι είχαν μια φιλοδοξία—να είναι σπουδαίοι· να είναι σαν το Θεό στην ισχύ και στην εξουσία. Σ' αυτό προστίθεται: «*ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη (γιατί με τα μάγια σου πλάνεψες όλα τα ἔθνη)*» (πρβλ. Ησ. 47: 9 κοκ.). Το χρυσάφι και η λάμψη αυτού του κόσμου εξαπάτησαν τους ασεβείς. Το θηρίο από τη γη—που ονομάζεται και ψευδοπροφήτης—είχε πετύχει στην προσπάθεια του να πλανήσει τους ανθρώπους. Επιπλέον η πόρνη τους είχε κάνει να πλανηθούν ακόμη πιο μακριά και πιο μακριά από το Θεό. Τελικά, το αίμα όλων των προφητών του Θεού, των αγίων και ακόμη και όλων των Χριστιανών μαρτύρων, βρέθηκε στη Βαβυλώνα. Η Βαβυλώνα τους έσφαξε όλους. Αυτή είναι ακόμη ένας λόγος που θεωρούμε ότι ο όρος «Βαβυλώνα» δείχνει τον κόσμο ως παρελθούσα, παρούσα, και μελλοντική πραγματικότητα, και όχι μόνο ως την πόλη που θα υπάρχει στις έσχατες ημέρες. Όμως το κύριο σημείο για μας είναι να παρατηρήσουμε ότι σ' αυτό τον κόσμο που είναι ξετρελαμένος με τις ηδονές, που είναι αλαζονικός, με όλες τις δελεαστικές του πολυτέλειες και ευχαριστήσεις και την αντιχριστιανική του κουλτούρα και φιλοσοφία, με τα τεράστια πλήθη που έχουν ξεχάσει το Θεό και ζουν σύμφωνα με τις ηδονές της σάρκας και τις επιθυμίες του νου, ότι θα χαθούν. Οι άδικοι υποφέρουν αιώνια απελπισία. Αυτή η καταδίκη δε θα είναι πλήρης παρά μόνο όταν έρθει η ημέρα της τελικής κρίσης.

II. ΧΑΡΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

1. Ο γάμος του Αρνίου (19: 1-10)

Ακούμε τώρα τα Αλληλούια του ουρανού όταν ο Χριστός έχει έρθει με δόξα για να πάρει για τον εαυτό του τη νύφη Του, την Εκκλησία (19: 7). Ο Ουρανός γιορτάζει τη νίκη του Θεού πάνω από την πόρνη, τη Βαβυλώνα. Ο Ιωάννης ακούει πρώτα έναν υπέροχο ήχο ενός μεγάλου πλήθους. Τα πλήθη των αγγέλων αποδίδουν τη σωτηρία και τη δόξα και τη δύναμη

στον Θεό. Αυτοί διακηρύττουν ότι με την κρίση της μεγάλης πόρνης ο Θεός τελειοποίησε τη σωτηρία του λαού Του. Έτσι, η δόξα των χαρακτηριστικών Του έχει γίνει εμφανής, και η δύναμή Του έχει αποκαλυφθεί. Είναι ο Θεός, και μόνο Αυτός, που έχει κάνει τη σωτηρία (πρβλ. Απ. 12: 10). Επιπλέον, με την πτώση της Βαβυλώνας η δικαιοσύνη του Ιεχωβά έχει εμφανιστεί (πρβλ. Απ. 15: 3 κοκ.), γιατί είχε αυτή η πόρνη καταστρέψει ολόκληρη τη γη με την πορνεία της (πρβλ. Απ. 14: 8 · Ιε. 51: 7). Ο αυτοδοξασμός της και το να οδηγεί τους ανθρώπους όλο και πιο μακριά από τον Θεό ήταν για εκείνη η κύρια της απόλαυση. Άλλωστε, είχε επιφέρει τη σφαγή των αγίων (Απ. 17: 6; 18: 24). Τώρα ο Θεός έκανε την εκδίκηση (Απ. 8: 5 · Ιε. 50: 13). Οι άγγελοι χαίρονται υπερβολικά για τη σωτηρία του λαού του Θεού. Γεμίζουν με χαρά οι καρδιές τους όταν σκέφτονται το γεγονός ότι κάθε αντίθεση σβήστηκε για πάντα. Και πάλι εκφράζουν αυτή τη χαρά φωνάζοντας, «Αλληλούια!» Οι καρδιές τους φαίνεται να είναι γεμάτες έκσταση στο σημείο σχεδόν να σπάνε, και στην ενθουσιώδη τους δοξολογία φωνάζουν «Δόξα στον Ιεχωβά». Αυτή είναι η έννοια του «Αλληλούια», το οποίο βρίσκεται μόνο εδώ στη Καινή Διαθήκη. Ο καπνός της Βαβυλώνας ανεβαίνει για πάντα (Απ. 14: 11 · 18: 8,9,18,21 κ.λπ. · Ησ. 13: 20 κ.λπ., Μτ 25: 46). Δεν θα ενοχλήσει πια ποτέ την Εκκλησία.

Στη συνέχεια, οι είκοσι τέσσερις πρεσβύτεροι, που συμβολίζουν ολόκληρη την Εκκλησία, δοξάζουν τον Θεό, και το ίδιο κάνουν και τα τέσσερα χερουβείμ, που αντιπροσωπεύουν όλα τα χερουβείμ (Απ. 4: 2-6 · 5:14 · 7: 15). Τόσο γεμάτα είναι με ευγνωμοσύνη που μπορούν να εκφωνήσουν, μόνο δύο λέξεις: «Αμήν - Αλληλούια!» Εκφράζουν τη λατρεία τους στον Θεό που κάθεται στο θρόνο, και ο οποίος είναι εξαιρετικά ανυψωμένος, ένδοξος και κυρίαρχος.

Τότε ο Ιωάννης ακούει μια σόλο φωνή—ένα από τα χερουβείμ ή ένας από τους άλλους αγγέλους;—έρχεται από την περιοχή του θρόνου, αναφωνώντας: «αίνεϊτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι!»

Ο πιο μικρός άγγελος και ο πιο μεγάλος άγιος, όλοι καλούνται να δοξάσουν τον Θεό, τον δημιουργό της σωτηρίας· γιατί όλοι τον υπηρετούν με σεβασμό.

Ο Ιωάννης ακούει τώρα τη φωνή όλων των δυνάμεων του ουρανού, τόσο των αγγέλων όσο και των ανθρώπων. Μοιάζει με τον ήχο πολλών νερών και δυνατών βροντών, γιατί αυτά τα αλληλούια, αυθόρμητα και μεγαλοπρεπή, εξέρχονται από αναρίθμητα χείλη (14: 2).

Αυτές οι φωνές διακηρύσσουν από κοινού ότι ο Κύριος, ο Θεός, ο Παντοδύναμος αποκάλυψε τώρα τον εαυτό του στην πλήρη μεγαλοπρέπεια της βασιλικής δόξας και δύναμής Του (εδάφιο 6). Ο καθένας προτρέπει τον διπλανό του να χαίρεται και να ευφραίνεται πάρα πολύ και, πάνω απ' όλα, να δώσει στον Θεό όλη τη δόξα (1: 6 · 14: 7). Ο λόγος για αυτήν την έκρηξη χαράς δίνεται με τα εξής λόγια:

«ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοίμασεν ἑαυτήν
καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρὸν·
τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἀγίων ἐστί.»

(γιατί έφτασε η ώρα για το γάμο του Αρνίου, κι η νύφη στολίστηκε· της δόθηκε για να ντυθεί λινό καθάριο και λαμπερό.)

)

Προκειμένου να κατανοήσουμε την έννοια αυτού του υπέροχου αποσπάσματος, πρέπει να αναθεωρήσουμε εν συντομία τα έθιμα του γάμου των Εβραίων.⁸ Διακρίνουμε τα ακόλουθα στοιχεία σε έναν εβραϊκό γάμο. Πρώτα έρχεται ο αρραβώνας. Αυτός θεωρείται πιο δεσμευτικός από τον δικό μας «αρραβώνα». Οι όροι του γάμου γίνονται αποδεκτοί παρουσία μαρτύρων και η ευλογία του Θεού προφέρεται για αυτήν την ένωση. Από αυτήν την ημέρα ο γαμπρός και η νύφη είναι νόμιμα άντρας και γυναίκα (Β' Κορ. 11: 2). Στη συνέχεια έρχεται το διάστημα μεταξύ του γάμου και της γαμήλιας γιορτής. Κατά τη διάρκεια αυτού του διαστήματος, ο γαμπρός πληρώνει την προίκα στον πατέρα της νύφης, εάν αυτό δεν έχει ακό-

μη γίνει (Γεν. 34: 12). Μερικές φορές η προίκα έχει τη μορφή υπηρεσίας που παρέχεται (Γεν. 29: 20).

Στη συνέχεια στο τέλος του διαστήματος έρχεται η πομπή. Η νύφη ετοιμάζεται και κοσμεύεται. Ο γαμπρός, με την καλύτερη ενδυμασία του και συνοδευόμενος από τους φίλους του, που τραγουδούν και φέρουν δάδες, προχωρά στο σπίτι του γάμου.

Παίρνει τη νύφη και την μεταφέρει, με μια πομπή που επιστρέφει, στο σπίτι του ή στο σπίτι των γονιών του (Μτ. 9: 15 · πρβλ. Επίσης Μτ. 25: 1 κ.λ.π.). Εάν ο γαμπρός έπρεπε να έρθει από μακριά, η γιορτή άρχιζε μερικές φορές στο σπίτι της νύφης. Τέλος υπάρχει η γαμήλια γιορτή, η οποία περιλαμβάνει το δείπνο του γάμου. Οι συνηθισμένες γιορτές διαρκούν επτά, ή ακόμα περισσότερες, ημέρες.

Η Γραφή συγκρίνει ξανά και ξανά τη σχέση αγάπης μεταξύ ενός γαμπρού και της νύφης του με εκείνη που υπάρχει μεταξύ του Ιεχωβά και του λαού Του, ή μεταξύ του Χριστού και της Εκκλησίας Του (Ησ. 50: 1 κοκ.; 54: 1 κοκ· Εφ. 5: 32· Απ. 21: 9). Πράγματι, το πρώτο είναι ένα σύμβολο, μια αχνή αντανάκλαση της δόξας και της ομορφιάς του τελευταίου.

Τώρα, η Εκκλησία είναι «αρραβωνιασμένη» στον Χριστό. Ο Χριστός, επιπλέον, πλήρωσε την προίκα γι' αυτήν. Έχει αγοράσει τη νύφη Του, την Εκκλησία:

Της Εκκλησίας Βάσις ο Ιησούς Χριστός
Αυτόν ως νέα πλάσις ακολουθεί πιστώσ.
Αυτήν δια να σώση ως Νύμφην εκλεκτήν
επί σταυρού υψώθη, πληρώσας την ποινήν

(Ύμνος 378 Υμνολόγιο Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας)

Έφτασε το «διάστημα» του διαχωρισμού. Είναι όλη αυτή η Οικονομία μεταξύ της ανάληψης του Χριστού στον ουρανό και του ερχομού Του ξανά. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου η νύφη πρέπει να προετοιμαστεί. Συγκεντρώνεται με ωραία λινά, γυαλιστερά και αγνά. Το λεπτό λινό συμβολίζει τις ορθές πράξεις της, τον αγιασμένο χαρακτήρα της (7:13). Τα έργα της έχουν πλυθεί από το αίμα του Χριστού. Θυμηθείτε, ωστόσο, ότι αυτή η δικαιοσύνη «της δίνεται» από την κυρίαρχη χάρη του Θεού. Στο τέλος αυτής της Οικονομίας, ο Νυμφίος, συνοδευόμενος από τους αγγέλους της δόξας (Μτ 25: 31), έρχεται να δεχτεί τη νύφη Του, την Εκκλησία. Ξεκινά η γαμήλια γιορτή. Σε εκείνη την πιο ένδοξη στιγμή το απόσπασμα μας αναφέρεται στα λόγια:

«ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοίμασεν ἑαυτήν»

Η γιορτή δεν διαρκεί μία ή δύο εβδομάδες αλλά σε όλη την αιωνιότητα! Αυτή η γιορτή είναι το αποκορύφωμα ολόκληρης της διαδικασίας μέσω της οποίας ο Νυμφίος, Χριστός, έρχεται στη νύφη Του, την Εκκλησία. Είναι ο σκοπός και ο σκοπός αυτής της συνεχώς αυξανόμενης οικειότητας, συνένωσης, συντροφιάς και κοινωνίας μεταξύ του Λυτρωτή και των λυτρωμένων. Στον Χριστό η νύφη *επιλέχθηκε* από την αιωνιότητα. Σε ολόκληρη την Οικονομία της Παλαιάς Διαθήκης ο γάμος *ανακοινώθηκε*. Στη συνέχεια, ο Υιός του Θεού ανέλαβε τη σάρκα και το αίμα μας: ο *αρραβώνας* έλαβε χώρα. Το τίμημα—η προίκα πληρώθηκε στο Γολγοθά. Και τώρα, μετά από ένα διάστημα που στα μάτια του Θεού είναι λίγο, ο Γαμπρός επιστρέφει και «ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου». Η Εκκλησία στη γη λαχταρά αυτή τη στιγμή, όπως και η Εκκλησία στον ουρανό. Τότε θα είμαστε όλοι μαζί Του για πάντα. Θα είναι μια ιερή, ευλογημένη, αιώνια συντροφιά: η πληρέστερη πραγματοποίηση όλων των υποσχέσεων του ευαγγελίου.

Ακόμα και κατά τη διάρκεια αυτής της Οικονομίας—αυτό το "διάστημα" του χωρισμού - αυτοί που είναι οι τελικοί «κεκλημένοι» (όχι μόνο «καλεσμένοι») στο δείπνο του γάμου του Αρνίου είναι ευλογημένοι (εδάφιο 9). Πριν αρχίσει το ίδιο το δείπνο, οι «κεκλημένοι» είναι ευλογημένοι· και αυτά είναι τα αληθινά λόγια του Θεού. Είναι γνήσια και αληθινά. Γεμάτος έκσταση, ο απόστολος πέφτει μπροστά στα πόδια του ομιλητή για να τον λατρέψει. Μήπως έκανε λάθος και τον θεώρησε ότι είναι ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς Χριστός;⁹ Εν πάση περιπτώσει, ο ομιλητής, ο οποίος πιθανώς ήταν ένα από τα χερουβείμ ή άλλος άγγελος, εμποδίζει την επιδιωκόμενη λατρεία, προσθέτοντας: «τῷ Θεῷ προσκύνησον.» Για τη μαρτυρία του

Ιησού είναι το πνεύμα της προφητείας. Το πνεύμα και το εσωτερικό περιεχόμενο κάθε αληθινής προφητείας—δηλαδή, ολόκληρης της Βίβλου—είναι η μαρτυρία του Ιησού, η μαρτυρία που μας αποκάλυψε. Αυτή η αποκάλυψη που μας έδωσε απαγορεύει να λατρεύουμε κανέναν εκτός από τον Θεό (Ματ 4:10).

Μετά που η πόρνη, η Βαβυλώνα, έχει απορριφθεί, στρέφουμε τώρα την προσοχή μας στο θηρίο και στον ψεύτικο προφήτη. Τι τους συμβαίνει; Από τα αλληλούια του ουρανού κατά και μετά την ημέρα της κρίσης επιστρέφουμε στις στιγμές πριν από την τελική κρίση.

2. Ο ένδοξος νικητής (19: 11–21)

Ο Ιωάννης βλέπει τον ίδιο τον ουρανό ανοιχτό, όχι απλώς μια πόρτα ανοιχτή στον ουρανό (Αποκάλυψη 4:1). Σε ένα άσπρο άλογο, κάθεται ο Χριστός όπως στην Αποκάλυψη 6: 2. Ονομάζεται «Πιστός και αληθινός». Αυτός είναι ο Κύριος μας στη δεύτερη Έλευση Του, στην κρίση: για να κρίνει και να κάνει πόλεμο. Πρόκειται να κρίνει δίκαια, γιατί τα διεισδυτικά Του μάτια είναι μια φλόγα φωτιάς (1: 14). Στο κεφάλι Του ο απόστολος βλέπει πολλά βασιλικά διαδήματα ή ταινίες, γιατί είναι Βασιλιάς όλων (βλ. «διάδημα» με στέφανους, του νικητή (Αποκάλυψη 6: 2). Το όνομά του κανείς δεν το ξέρει, παρά μόνο ο ίδιος¹⁰. Μήπως εκφράζει τον εσωτερικό χαρακτήρα της σχέσης Του με τον Πατέρα; Ενώ έχει φτάσει για την κρίση, φορά ένα ένδυμα «βεβαμμένον» με αίμα, όχι το αίμα του σταυρού αλλά—συμβολικά, φυσικά—με το αίμα των εχθρών Του (Ησ. 63: 1–6; Απ. 14: 20). Το όνομά του ονομάζεται «Ο Λόγος (ή Λόγος) του Θεού» (Ιω. 1:1). Μόνο ο ίδιος γνωρίζει την πλήρη έννοια αυτού του ονόματος. Το μόνο που μπορούμε να πούμε είναι ότι ονομάζεται «ο Λόγος του Θεού» επειδή σε Εκείνον ο Θεός εκφράζει πλήρως και αποκαλύπτει τον εαυτό του (Ιω. 1: 18,10–30).

Κατά τη δεύτερη ερχομό Του, οι στρατοί του ουρανού, δηλαδή, οι άγιοι άγγελοι, Τον συνοδεύουν (Μτ 25: 31). Επειδή είναι άγιοι άγγελοι, είναι ντυμένοι με λεπτό λινό, το οποίο είναι λευκό και καθαρό. Βγαίνει από το στόμα Του ένα κοφτερό σπαθί (Απ. 1: 16 · 2: 12, 16). Αυτό το σπαθί δεν είναι η παρηγορητική ιστορία του ευαγγελίου. Είναι συμβολικό της καταστροφής, όπως φαίνεται σαφώς από ολόκληρο το πλαίσιο. Έρχεται για να «πατάσει τὰ ἔθνη» και για να «ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ» (2: 27 · 12: 5) Προχωράει και «πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ» το πατητήρι της αγριότητας της οργής του Θεου, του Παντοδύναμου. Έρχεται να εκτελέσει την καταδίκη που έδωσε ο Παντοδύναμος Θεός (Μτ 25: 31 κ.λπ. · Ιω. 5: 22 · Πράξεις 17: 31). Τώρα αποκαλύπτεται πλήρως, μέσω της καταστροφής του θηρίου και των συμμάχων του, ως πράγματι Βασιλιάς των βασιλιάδων και Κύριος των κυρίων. Τόσο σίγουρη είναι η νίκη του Χριστού επί του θηρίου και του ψευδοπροφήτη, και επί όλων εκείνων που τους λατρεύουν, ότι ένας άγγελος που στέκεται στον ήλιο καλεί ήδη όλα τα πουλιά να έρθουν και να συγκεντρωθούν για το δείπνο, το μεγάλο δείπνο, του Θεού, για να φάνε τη σάρκα των βασιλιάδων, των καπεταναίων, ισχυρών ανδρών, αλόγων με των αναβατών τους, ναι, τη σάρκα όλων των κακών, και των δύο: των ελεύθερων και των δούλων, μικρών και μεγάλων (πρβλ. Απ. 6: 15 · 17: 12,15). Είναι μια τεράστια σφαγή, η σφαγή του Αρμαγεδόνα. Θυμηθείτε ότι ο Αρμαγεδών αποτελείται από δύο στοιχεία: την τελική επίθεση της αντιχριστιανικής εξουσίας—του θηρίου—εναντίον της Εκκλησίας, και τη νίκη του Χριστού επί αυτού του τεράστιου στρατού κατά τον ερχομό Του για κρίση.

Ο Ιωάννης βλέπει το θηρίο, τη δύναμη του διωγμού που ενσαρκώνεται στην παγκόσμια κυβέρνηση και στρέφεται εναντίον του Χριστού και της Εκκλησίας Του, και των βασιλιάδων της γης, και των στρατών τους που συγκεντρώθηκαν ενάντια στον Αναβάτη με το άσπρο άλογο και τον στρατό Του¹¹. Ως εκ τούτου, ο απόστολος βλέπει ολόκληρο τον κόσμο της απιστίας που συγκεντρώθηκε για την τελική επίθεση εναντίον της Εκκλησίας. Παρακαλώ παρατηρήστε ότι η ίδια η μάχη δεν περιγράφεται. Αυτή η μάχη του Αρμαγεδόνα δεν είναι μια παρατεταμένη μάχη όπου τώρα θα συμβεί αυτό, και μετά από αυτό θα συμβεί κάτι άλλο, και τέλος θα κερδίσει η μία πλευρά. Όχι, «τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ (με την πνοή

του στόματός του)», ο Χριστός, κατά την έλευση Του, νικά τον εχθρό· «τῆ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ (ὅταν θα εμφανισθεῖ κατά την παρουσία του)» Αυτός εξουδετερώνει τους εχθρούς Του (Β Θεσ. 2: 8). Το ίδιο ισχύει και εδώ στην Αποκάλυψη. Μας λέει απλώς ότι οι αντιχριστιανικές δυνάμεις μαζεύονται ενάντια στον Χριστό και τον στρατό Του, και ότι ηττώνται κατά κράτος. Το θηρίο (Απ. 13: 1 κ.λ.π.) πιάνεται. Το ίδιο συμβαίνει και με τον ψευδοπροφήτη—δηλαδή, το θηρίο από τη γη, ο μεγάλος απατεώνας (13: 13,14). Αυτά τα δύο ρίχνονται ζωντανά στη λίμνη της φωτιάς που καίγεται με θειάφι (20: 10). Επειδή αυτοί είναι οι ηγέτες—αντίστοιχα του αντιχριστιανικού διωγμού και της αντιχριστιανικής θρησκείας και φιλοσοφίας—λέγεται ότι «ζῶντες ἐβλήθησαν ρίχνονται ζωντανοί» στην καταστροφή· ενώ οι άνθρωποι που τους λατρεύουν πρώτα σκοτώνονται και στη συνέχεια ρίχνονται επίσης στη λίμνη της φωτιάς και του θειαφιού. Το νόημα είναι ότι στη Δευτέρα Έλευση του Χριστού, ο διωγμός του Σατανά για την Εκκλησία και η δύναμή του να εξαπατά στη γη θα σταματήσει για πάντα. Κάθε επιρροή του Σατανά—είτε προς την κατεύθυνση του διωγμού είτε της εξαπάτησης—πηγαίνει μαζί του στην κόλαση, ποτέ ξανά δε θα εμφανιστεί οπουδήποτε έξω από την κόλαση.¹² Ο Χριστός, ο Αναβάτης πάνω στο άσπρο άλογο, θριαμβεύει εντελώς. Τόσο ολοκληρωμένη είναι η νίκη Του πάνω στους εχθρούς Του, που σύμφωνα με τον συμβολισμό που ξεκίνησε στο εδάφιο 17, όλα τα πουλιά χορταίνουν από τη σάρκα των κακών (εδάφιο 21 τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν). Έτσι, στη συμβολική γλώσσα, έχει περιγραφεί και πάλι η ημέρα της κρίσης.

Έχουμε δει το τέλος των ανθρώπων που φέρουν το σημάδι του θηρίου (Απ. 15, 16). Έχουμε επίσης δει την πτώση της Βαβυλώνας (17: 1 εδάφιο.). Διαβάσαμε την περιγραφή της νίκης του Χριστού επί του θηρίου και του ψευδοπροφήτη (19: 11 κ.λ.π.). Όλοι πέφτουν με ήττα. Η ήττα τους δεν θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι την ημέρα που ο Χριστός έρχεται στην κρίση. Τότε όλοι πέφτουν μαζί, παρόλο που οι ιστορίες τους παρουσιάστηκαν με διαφορετικά σύμβολα και σε ξεχωριστές παραγράφους. Ένας εχθρός, ο ηγέτης όλων αυτών, παραμένει. Είναι ο δράκος, ο Σατανάς. Η καταστροφή του περιγράφεται στην τελευταία ενότητα της Αποκάλυψης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ 13^Ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

¹ Δες κεφάλαιο 11 4. *Οι βοηθοί του Δράκοντος*

² A. Pieters, *op. cit.*, p. 260.

³ Απορρίπτουμε τις ακόλουθες απόψεις:

a. Αυτή η Βαβυλώνα είναι η κυριολεκτική πόλη που θα ξαναχτιστεί στις όχθες του ποταμού Ευφράτη.

b. Ότι η Βαβυλώνα είναι η αποστάτη εκκλησία (η άποψη των Dean Alford, W. Milligan, S. L. Morris, και πολλών άλλων). Αλλά η Βαβυλώνα της Αποκ. 17-19 είναι η πόρνη και όχι η μοιχή. Άλλωστε, Απ. 18—ειδικά εδάφια 11,13 — ταιριάζει στην περιγραφή της πόλης του κόσμου. δύσκολα μπορεί να εναρμονιστεί με την ιδέα της ψεύτικης εκκλησίας. Τέλος, ολόκληρη η Παλαιά Διαθήκη βασίζεται στους προφήτες προτείνει τον κόσμο σε αντίθεση με τους ανθρώπους του Θεού. Θεωρούμε την αντίληψη της «ψεύτικης εκκλησίας» αδύνατη.

c. Ότι η Βαβυλώνα είναι η Ρώμη. Αυτό ισχύει αλλά είναι πολύ περιορισμένο. Δείτε την εξήγησή μας. Δεν χρειάζεται να συζητήσουμε την άποψη ότι η Βαβυλώνα συμβολίζει τη Ρωμαιοκαθολική εκκλησία.

⁴ Οι πιο πολλοί σχολιαστές είτε αυτοί που βλέπουν την πραγμάτωση σχεδόν όλων των προφητειών πριν τη δεύτερη έλευση (preterists) ή που πιστεύουν σε μια παράλληλη (ή και μερικών που βλέπουν εκπλήρωση στο μέλλον -futurists) δέχονται αυτό το σημείο

⁵ Δες κεφάλαιο 6^ο

⁶ Μερικοί θεωρούν ότι το έβδομο κεφάλι είναι η παποσύνη· άλλοι η κατ' όνομα Χριστιανική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία που αρχίζει με το μεγάλο Κωνσταντίνο· άλλοι τα γερμανικά έθνη που καταλαμβάνουν τη Ρώμη.

⁷ Μερικοί λένε η Ρώμη· άλλοι πιστεύουν ότι κατά κάποια έννοια η αρχαία Βαβυλωνιακή Αυτοκρατορία θα ιδρυθεί ξανά, ή ότι θα επιστρέψουν οι συνθήκες που υπήρχαν σε αυτήν την αυτοκρατορία.

⁸ L. Berkhof, *Biblical Archaeology*, p. 63; G. M. Mackie, *Bible Manners and Customs*, p. 122; J. S. Wright, J. A. Thompson, art. 'Marriage', *New Bible Dictionary*

⁹ Δες την συζήτηση του R. C. H. Lenski, *op. cit.*, p. 549.

¹⁰ Δες την εξήγηση μας στο Απ. 2:17

¹¹ Για αυτή την τελική επίθεση των αντιχριστιανικών δυνάμεων εναντίον της Εκκλησίας κατά τις ημέρες που προηγούνται αμέσως πριν τη δεύτερη έλευση του Χριστού, δες *ιστορία του θηρίου* στα προηγούμενα.

¹² R. C. H. Lenski (*op. cit.*, pp. 562 ff.) με ικανότητα συζητά ότι το Απ. 19: 20 με κανένα τρόπο δεν αποδεικνύει ότι το θηρίο και ο ψευδοπροφήτης θεωρούνται ως δύο πραγματικά πρόσωπα που ζούνε κατά την παρουσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 20-22: ΝΙΚΗ ΔΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ι. ΑΠΟ ΤΟ ΔΕΣΙΜΟ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ 19: 19 κοκ. μας έφερε στο τέλος της ιστορίας, μέχρι την ημέρα της οριστικής κρίσης. Με το 20^ο κεφάλαιο της Αποκάλυψης επιστρέφουμε στην αρχή της παρούσας μας Οικονομίας. Έτσι, η σύνδεση μεταξύ των κεφαλαίων 19 και 20 είναι παρόμοια με αυτήν που υπάρχει μεταξύ των κεφαλαίων 11 και 12. Η Αποκάλυψη 11: 18 ανακοινώνει «καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν ἐθνῶν κριθῆναι». Έφτασε το τέλος. Ωστόσο, με την Αποκάλυψη 12 επιστρέφουμε στην αρχή της περιόδου της Καινής Διαθήκης, για την Αποκάλυψη 12: 5 περιγράφεται η γέννηση, ανάληψη και στέψη του Κυρίου μας. Ομοίως, με το κεφάλαιο 20 αρχίζουμε εκ νέου.

Τώρα, υπάρχει ένας πολύ εντυπωσιακός παράλληλος μεταξύ των κεφαλαίων 11–14 στη μια μεριά, και το κεφάλαιο 20 από την άλλη. Και οι δύο χωρίζουν την ιστορία στις ίδιες περιόδους, αν και η προσέγγιση διαφέρει. Παρατηρήστε τον παραλληλισμό.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 11-14

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 20

12:5-12. Σε συνδυασμό με τη γέννηση, θάνατο, ανάληψη και στέψη του Χριστού, ο Σατανάς ρίχνεται από τον ουρανό. Οι κατηγορίες του χάνουν κάθε ομοιότητα με δικαιοσύνη.

11:2-6· 12:14 κοκ. Μια μακρά περίοδος για δύναμη και μαρτυρία για την Εκκλησία, η οποία τρέφεται μακριά «από προσώπου τοῦ ὄφους»

11:7 κοκ· 13:7. Μια πολύ σύντομη περίοδος πολύ σκληρού διωγμού. Αυτή είναι η μικρή περίοδος του Σατανά: η πιο τρομαχτική και επίσης η τελική εκδήλωση της διωκτικής δύναμης του αντίχριστου.

11:17, 18· 14:14 κοκ. Η μία και μόνη δεύτερη έλευση του Χριστού για κρίση.

20:1-3. Ο Σατανάς δένεται και ρίπτεται στην άβυσσο· σταματά η δύναμη του πάνω στα έθνη. Αντί τα έθνη να κατακτούν την Εκκλησία, η Εκκλησία αρχίζει να κατακτά (ευαγγελίζει) τα έθνη

20:2. Μια μακρά περίοδος δύναμης για την Εκκλησία, ο Σατανάς έχει δεθεί. Παραμένει δεμένος για χίλια χρόνια, δηλαδή σε όλη την περίοδο του ευαγγελίου (Στον ουρανό οι ψυχές των λυτρωμένων ζουν και βασιλεύουν με το Χριστό, 20:4-6

20:7 κοκ. Μια πολύ σύντομη περίοδος ενός πολύ σκληρού διωγμού: Ο Σατανάς παρατάσει τον στρατό του Γωγ και του Μαγώγ κατά της Εκκλησίας. Αυτή είναι η μάχη του Αρμαγεδόνα.

20:11 κοκ. Η μία και μόνη δεύτερη έλευση του Χριστού για κρίση.

Μόλις εμφανιστεί αυτή η «σειρά γεγονότων» ή το «πρόγραμμα ιστορίας», η αποκάλυψη 20 δεν είναι δύσκολο να κατανοηθεί. Το μόνο που χρειάζεται να κάνουμε είναι να θυμόμαστε την ακολουθία: Η πρώτη έλευση του Χριστού ακολουθείται από μια μακρά περίοδο κατά την οποία ο Σατανάς είναι δεσμευμένος. Αυτή, με τη σειρά του, ακολουθείται από τη μικρή εποχή του Σατανά· και αυτή ακολουθείται από τη δεύτερη έλευση του Χριστού, δηλαδή τον ερχομό του και την κρίση. Πρέπει να είναι σαφές αμέσως σε όποιον διαβάσει προσεκτικά την Αποκάλυψη 20 ότι τα «χίλια χρόνια» προηγούνται της δεύτερης έλευσης του Κυρίου

μας στην κρίση. Αυτή η δεύτερη έλευση δεν περιγράφεται μέχρι να φτάσουμε στον ενδέκατο στίχο. Είναι σαφές ότι η θεωρία των προχίλιαστών έρχεται σε αντίθεση με τα γεγονότα εδώ.¹

Ωστόσο, αν και στην Αποκάλυψη 20 διασχίζουμε το ίδιο έδαφος με τα προηγούμενα οράματα, δηλαδή, ολόκληρη αυτή την Οικονομία από την πρώτη έως τη δεύτερη έλευση του Χριστού, την βλέπουμε από μια διαφορετική άποψη. Θυμάστε ότι στην Αποκάλυψη 12 εισάγονται πέντε εχθροί της Εκκλησίας. Όλοι καταστρέφονται μαζί! Ωστόσο, ο απολογισμός της ήττας τους απλώνεται σε πολλά διαφορετικά οράματα. Τα προηγούμενα οράματα μας έχουν πει τι συμβαίνει σε τέσσερις από τους πέντε εχθρούς που εισήχθησαν στο κεφάλαιο 12. Απομένει μόνο ένας, δηλαδή ο ίδιος ο Σατανάς. Η ήττα του περιγράφεται στο παρόν όραμά μας. Σε αυτό το πλαίσιο, ας θυμηθούμε το κύριο θέμα ολόκληρου του βιβλίου.² Είναι η νίκη του Χριστού και της Εκκλησίας Του έναντι κάθε εχθρού. Όταν ο Σατανάς επίσης ρίχνεται στη λίμνη της φωτιάς και του θειαφίου (20:10) δεν μένει κανένας εχθρός για να ενοχλήσει την Εκκλησία. Είμαστε νικητές· πράγματι, είμαστε κάτι περισσότερο από νικητές μέσω αυτού που μας αγάπησε, γιατί όχι μόνο θριαμβεύουμε σε κάθε εχθρό, αλλά ζούμε και βασιλεύουμε με τον Χριστό. Και σε αυτήν την υπέρτατη χαρά θα συμμετάσχουν πολλοί από εκείνους που στο παρελθόν αντιτάχθηκαν (βλ. 3: 9) Πραγματικά, εμείς είμαστε περισσότερο από νικητές, είμαστε υπερνικητές!

1. Το δέσιμο του Σατανά (20: 1–3)

Ας μελετήσουμε, πρώτα, αυτό το όραμα στο οποίο ο Σατανάς είναι δεμένος για χίλια χρόνια και πέφτει στην άβυσσο.

Ο Ιωάννης βλέπει έναν άγγελο να κατεβαίνει από τον ουρανό. Έχει ένα κλειδί με το οποίο πρόκειται να κλειδώσει την άβυσσο (πρβλ. 9: 1,11). Αυτή η άβυσσος είναι μια βαθιά τρύπα εφοδιασμένη με έναν φρέαρ(9: 1) και με ένα καπάκι. Αυτό το καπάκι μπορεί να ξεκλειδωθεί (9: 2), να κλειδωθεί (20: 3) και ακόμη και να σφραγιστεί (20: 3). Λάβετε υπόψη, ωστόσο, ότι όλα αυτά είναι συμβολισμός.

Στο χέρι του αγγέλου βρίσκεται μια αλυσίδα, τα δύο άκρα κρέμονται προς τα κάτω. Προφανώς, πρόκειται να δέσει κάποιον για να τον κλειδώσει στην άβυσσο. Τι συμβαίνει; Ο Ιωάννης ξαφνικά βλέπει τον «δράκο», ισχυρό, πονηρό, άσχημο. Είναι «ο όφις ο αρχαίος», πονηρός και παραπλανητικός. Για να τον περιγράψουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια ονομάζεται επίσης «διάβολος», δηλαδή «συκοφάντης» και «Σατανάς», δηλαδή «αντίδικος» ή «αυτός που κατηγορεί με ψεύδη». Όντας στο Πνεύμα ο Ιωάννης τώρα παρατηρεί ότι ο άγγελος υπερνικά τον Σατανά. Τον καθιστά αβοήθητο και τον δεσμεύει με ασφάλεια και σταθερότητα. Ο διάβολος παραμένει δεσμευμένος για χίλια χρόνια. Ο άγγελος τον ρίχνει στην άβυσσο και τον κλειδώνει. Τοποθετεί μια σφραγίδα πάνω του. Έτσι, ο Σατανάς παραμένει «κλειδωμένος» για χίλια χρόνια. Μετά από αυτό πρέπει να αφεθεί ελεύθερος για λίγο. Ποιο είναι το νόημα αυτού του συμβόλου;³ Για να φθάσουμε στο πραγματικό νόημα της φράσης που αναφέρεται στο Σατανά: «καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον»· πρέπει πρώτα να ρωτήσουμε: ποιο νόημα ή ποια αξία είχε αυτή η φράση για τους Χριστιανούς στις μέρες του Ιωάννη;

Ας ξεχάσουμε λοιπόν για λίγο το γεγονός ότι ζούμε τον εικοστό αιώνα. Ας «μεταφέρουμε με μια χρονομηχανή» τον εαυτό μας στον κόσμο του Ιωάννη του αποστόλου. Τι εικόνα πνευματικού σκοταδίου και ερήμωσης! Προσπαθήστε να μετρήσετε τα πολλά είδωλα που ντροπιάζουν τους δρόμους και τα ιερά της αυτοκρατορικής Ρώμης· τα βδελύγματα, τη βρωμιά και τη διαφθορά κατά τον εορτασμό των ειδωλολατρικών θεών με τα πανηγύρια, τις δεισιδαιμονίες, τις κακίες και ούτω καθεξής, είναι πραγματικά εκπληκτικά. Οι ναοί και τα ιερά σε όλο τον κόσμο είναι γεμάτα με αδαίες, και με μισή απόγνωση λατρευτές. Βλέπουμε μερικές διάσπαρτες εκκλησίες που ιδρύθηκαν μέσω των προσπαθειών του Παύλου και άλλων. Για τις υπόλοιπες περιοχές, παντού θριαμβεύει ο παγανισμός.

Τώρα ας επιστρέψουμε σε εκείνη τη μακρά περίοδο που προηγήθηκε την ανάληψη του Χριστού. Όλα τα έθνη—με εξαίρεση τους Εβραίους—βρίσκονται σε κατάσταση δουλείας στο

Σατανά. Όχι, φυσικά, με την απόλυτη έννοια του όρου, γιατί ο Θεός πάντα βασιλεύει υπέρτατος, αλλά με την έννοια των Πράξεων 14: 16: «ὅς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν (Στις περασμένες γενιές άφησε όλα τα έθνη να πορεύονται το δρόμο τους.)» Εάν κατά τη σημερινή εποχή ο διάβολος «ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, (έχει τυφλώσει τη σκέψη των απίστων)» (Β΄ Κορ. 4: 4), αυτό ήταν ακόμη πιο emphaticά αληθινό κατά τη διάρκεια της παλιάς Οικονομία. Με αναστεναγμό φρίκης αναφωνούμε, «Δεν πρόκειται ποτέ να αλλάξει αυτή η κατάσταση; Θα συνεχίσει για πάντα αυτή η εποχή της Παλαιάς Διαθήκης; Ο διάβολος θα διατηρήσει την εξουσία του πάνω στους λαούς της γης; Δεν θα διεισδύσει ποτέ το φως του ένδοξου ευαγγελίου στα παλάτια και τα καλύβια της Ασίας και της Ευρώπης; Θα συνεχίζεται για πάντα αυτό το έντονο ηθικό και πνευματικό σκοτάδι; Έχει ξεχάσει ένας θυμωμένος Θεός το έλεος; »

Η απάντηση είναι, «Χαίρετε!», Γιατί ο Χριστός μπορεί να πει, «θα πω το διάταγμα: ο Ιεχωβά μου είπε: « υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς (Γιος μου εἶς' εσύ' σήμερα εγώ σε γέννησα. Ζήτα μου και θα σου χαρίσω όλους τους λαούς, στην κατοχή σου θα 'ναι ως και τα πέρατα της γης)» (Ψαλμός 2: 7,8). Και πάλι, «καὶ κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ποταμῶν ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης. ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται Αἰθίοπες, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσι. βασιλεῖς Θαρσῖς καὶ νῆσοι δῶρα προσοίσουσι, βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σαβᾶ δῶρα προσάξουσι. καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, πάντα τὰ ἔθνη δουλεύσουσιν αὐτῷ. . . τὸν Λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πόλεως ὡσεὶ χόρτος τῆς γῆς. ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας, πρὸ τοῦ ἡλίου διαμένει τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς! (Και θα κυριαρχήσει από τη μια ως την άλλη θάλασσα, κι από τον ποταμό ως τα πέρατα της γης. Μπροστά του θα προσπέσουν οι νομάδες της ερήμου· χῶμα θα γλείψουν οι αντίπαλοί του. Οι βασιλιάδες της Θαρσείας και των χωρῶν των μακρινῶν δῶρα θα φέρουν· θα δώσουν φόρο υποτέλειας οι βασιλιάδες της Σαβά και της Σεβά. Και θα τον προσκυνήσουν ὅλοι οι βασιλιάδες· ὅλοι οι λαοί αὐτόν θα υπηρετούν . . . Αἰώνια ας μείνει τ' ὄνομά του ὅσο υπάρχει ἡλιος, κι η φήμη του ας ακτινοβολεῖ. Ένας στον ἄλλο ας εὐχεται την ευλογία που ἔλαβε κι εκείνος· αὐτόν ας μακαρίζουν ὅλοι οι λαοί. »(Ψλ. 72 (κατά Ο 71): 8–11,17 · πρβλ. Γεν. 12: 3 · Αμ. 9: 11κοκ. · Μι. 4: 12).

Αυτή ήταν η προφητεία. Το πνευματικό σκοτάδι που καλύπτει τα έθνη δεν θα συνεχιστεί. Ο Σατανάς δεν θα εξαπατάει πια τα έθνη. Αργά έρχεται η εκπλήρωση. Ο Ιησούς γεννιέται. Ξεκινά τη διακονία Του. Οι Φαρισαίοι τον κατηγορούν ότι εκδιώκει δαίμονες με τη δύναμη του ίδιου του Σατανά. Απαντά, «πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ (εννοεῖ τον Σατανά) καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον **δήση** τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει (πῶς μπορεί να μπει κανείς στο σπίτι ενός δυνατού και να του αρπάξει τα πράγματά του, αν δε δέσει πρωτύτερα τον δυνατό; Μόνο τότε θα λεηλατήσει το σπίτι του.)» Παρακαλώ προσέξτε ότι ακριβῶς η ίδια λέξη «δήση -έδησε» χρησιμοποιείται εδώ στο Ματθαίο ὅπως στην Αποκάλυψη 20. Αυτό το έργο δέσμευσης του διαβόλου ξεκίνησε όταν ο Κύριος μας θριάμβευσε στον πειρασμό στην έρημο (Μτ 4: 1–11). Ως αποτέλεσμα, ο Χριστός αρχίζει να «εκδιώκει» δαίμονες. Η δύναμη και η επιρροή του Σατανά πάνω στις παραπλανημένεςμάζες άρχισαν να περιορίζονται.

Και πάλι, όταν επέστρεψαν οι εβδομήντα απόστολοι, είπαν: «Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου». Παρατηρήστε τι ακολουθεῖ: «Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.» (Λουκ. 10: 17,18). Εδώ το «πτώση από τον ουρανόν» του διαβόλου σχετίζεται με την ιεραποστολική δραστηριότητα των εβδομήντα. Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό απόσπασμα που βοηθά πολύ να εξηγήσει την Αποκάλυψη 20. Σε κάποια άλλη στιγμή ορισμένοι Έλληνες ήθελαν να δουν τον Ιησού. Ο Ιησούς σχολιάζει: «νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω· καὶ ἐγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἑμαυτόν. (Έφτασε η ώρα που ο κόσμος αυτός θα κριθεῖ· έφτασε η ώρα που ο άρχοντας αὐτοῦ του κόσμου θα διωχτεῖ ἔξω από τον

κόσμο)» Να είστε βέβαιοι ότι θα παρατηρήσετε ότι χρησιμοποιείται μια λέξη- έκβληθήσεται- που έχει την ίδια ρίζα, στο πρωτότυπο, με τον όρο που μεταφράζουμε «ρίχνει» ή «ρίχνει» στην άβυσσο (Απ. 20) που είναι έβαλε από το βάλλω=ρίχνω. Ακόμη και πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι, εδώ, στον Ιωάννη 12: 20–32, το «έριξε το Σατανά» συνδέεται με το γεγονός ότι όχι μόνο οι Εβραίοι, όπως ήταν ο κανόνας του παρελθόντος, αλλά «όλοι οι άνθρωποι-Έλληνες και Εβραίοι» θα έλκονται προς τον Χριστό. Όλα αυτά θα συμβούν ως αποτέλεσμα των παθών του Χριστού στο σταυρό και της αποστολής του Αγίου Πνεύματος. Στο Κολοσσαείς 2: 15 συνδέεται με βεβαιότητα την «καταστροφή» του Σατανά και των στρατών του με τον θρίαμβο του Χριστού στον σταυρό. Αποκάλυψη 12: 5 κοκ. δείχνει ξεκάθαρα ότι «η εκδίωξη του Σατανά» ήταν αποτέλεσμα της στέψης του Χριστού.

Συνειδητοποιήστε λοιπόν ότι σε όλα αυτά τα αποσπάσματα το δέσιμο και η αποβολή ή η πτώση του Σατανά συνδέεται κατά κάποιο τρόπο με την πρώτη έλευση του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Όταν λέμε «την πρώτη έλευση» αναφερόμαστε σε όλα τα γεγονότα που σχετίζονται με αυτήν, από την ενσάρκωση έως τη στέψη. Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι το δέσιμο του Σατανά, σύμφωνα με όλα αυτά τα εδάφια, ξεκινά και αυτό με την πρώτη έλευση. Και πάλι, σε ορισμένα από τα κείμενα που έχουμε αναφέρει, αυτό το δέσιμο, κ.λπ., συνδέεται σίγουρα με το έργο των αποστόλων και με την επέκταση της μαρτυρίας της Εκκλησίας μεταξύ των εθνών. Πριν από τον ερχομό του Χριστού, τη νίκη Του έναντι του διαβόλου στους πειρασμούς, τη διακονία Του, το θάνατό του, την ανάληψη και τη στέψη Του, η σωτηρία είχε περιοριστεί σε μεγάλο βαθμό στους Εβραίους. Ο Θεός είχε επιτρέψει στον Σατανά να τυφλώσει τα μάτια των εθνών, έτσι ώστε αυτά τα έθνη να περπατούν στους δικούς τους «δρόμους». Μια μεγάλη αλλαγή επρόκειτο να πραγματοποιηθεί. Η «αλήθεια» του ευαγγελίου θα αντικαταστήσει σταδιακά το «ψέμα» του διαβόλου. Ο Σατανάς είναι δεμένος ώστε να μην μπορεί πλέον να εξαπατά τα έθνη. Ο Χριστός θα προσελκύσει «όλους τους ανθρώπους» στον εαυτό του. Οι εκλεκτοί από κάθε έθνος θα σωθούν.

Σε στενή αρμονία με όλα αυτά τα γραφικά εδάφια – και η ερμηνεία μας πρέπει να βασιζέστε πάντα στην αναλογία της Γραφής—συμπεραίνουμε ότι εδώ επίσης στην Αποκάλυψη 20: 1-3 το δέσιμο του Σατανά και το γεγονός ότι ρίχνεται στην άβυσσο για να παραμείνει εκεί για χίλια χρόνια δείχνει ότι σε όλη τη σημερινή εποχή του ευαγγελίου η επιρροή του διαβόλου στη γη περιορίζεται. Δεν είναι σε θέση να αποτρέψει την επέκταση της Εκκλησίας μεταξύ των εθνών μέσω ενός ενεργού ιεραποστολικού προγράμματος. Κατά τη διάρκεια ολόκληρης αυτής της περιόδου εμποδίζεται να κάνει τα έθνη—τον κόσμο γενικά—να καταστρέψουν την Εκκλησία ως ένα ισχυρό, ιεραποστολικό ίδρυμα. Μέσω του κηρύγματος του Λόγου όπως εφαρμόζεται από το Άγιο Πνεύμα, οι εκλεκτοί, από όλα τα μέρη του κόσμου, μεταφέρονται από το σκοτάδι στο φως. Με αυτήν την έννοια η Εκκλησία κατακτά τα έθνη και τα έθνη δεν κατακτούν την Εκκλησία. Καθ' όλη αυτή την περίοδο ιδρύονται εκκλησίες. Όχι μόνο άτομα αλλά και θεσμοί και διατάξεις επηρεάζονται λίγο πολύ από το ευαγγέλιο της χάριτος του Θεού. Σε περιοχές όπου ο διάβολος είχε επιτραπεί να ασκήσει σχεδόν απεριόριστη εξουσία, κατά τη διάρκεια της εποχής της Παλαιάς Διαθήκης, είναι τώρα υποχρεωμένος να βλέπει τους υπηρέτες του Χριστού να κερδίζουν έδαφος σιγά-σιγά. Μέσα σε μια σχετικά σύντομη περίοδο ο χριστιανισμός εξαπλώνεται σε όλη τη νότια Ευρώπη. Σύντομα κατακτά ολόκληρη την ήπειρο. Κατά τη διάρκεια των αιώνων που ακολουθούν διακηρύσσεται παντού έτσι ώστε τα άκρα της γης να ακούσουν το ευαγγέλιο του σταυρωμένου και πολλοί λυγίζουν τα γόνατα μπροστά Του.

Η Εκκλησία έχει γίνει διεθνής. Αυτή η διεθνής εκκλησία είναι πολύ ισχυρή: «Σαν στρατός βαδίζουν όλοι οι Πιστοί (ύμνος «του Χριστού Στρατιώτες» ΥΜΝΟΛΟΓΙΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ 278).» Οι χάρτες που περιέχονται στον άτλαντα των ιεραποστολών World Missiary Atlas» είναι γεμάτοι από μικρές κόκκινες γραμμές που υπογραμμίζουν τα ονόματα των Τόπων όπου υπάρχουν σταθμοί αποστολής. Στην Παλαιά Οικονομία υπήρχε ο ιδιαίτερος Λαός του Ισραήλ στην Νέα Οικονομία έχει δημιουργηθεί κάτι το Παγκόσμιο. Η Βίβλος έχει μεταφραστεί σε περισσότερες από 1.000 γλώσσες. Η επιρροή του ευαγγελίου στη σκέψη

και τη ζωή της ανθρωπότητας δεν μπορεί να υπερεκτιμηθεί. Σε ορισμένες χώρες οι ευλογημένες αλήθειες του Χριστιανισμού επηρεάζουν την ανθρώπινη ζωή σε όλες τις φάσεις: της πολιτικής, της οικονομίας, της κοινωνίας και της διάνοησης. Μόνο το άτομο που δεν έχει ιστορική αίσθηση και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να δει το παρόν υπό το φως των συνθηκών που επικρατούσαν σε ολόκληρο τον κόσμο πριν από την ανάληψη του Χριστού, μπορεί να αποτύχει να εκτιμήσει τις δόξες της χιλιετούς εποχής στην οποία ζούμε τώρα. Η προφητεία που βρίσκεται στον Ψαλμό 72 εκπληρώνεται μπροστά στα μάτια μας.

Μην παρεξηγήσετε την ερμηνεία μας. Δεν δηλώνουμε ότι ο κόσμος γίνεται όλο και καλύτερος και ότι σχεδόν όλοι θα ενταχθούν στις τάξεις του στρατού του Χριστού. Πολλοί θα ακούσουν το ευαγγέλιο, αλλά δεν θα το δεχτούν. Επιπλέον, οι σάλπιγγες της κρίσης του Θεού δεν θα μετατρέψουν έναν κόσμο που σκληραίνει και γίνεται άπιστος. Η πλειοψηφία θα είναι πάντα στο πλευρό του κακού. Απορρίπτουμε με μεγαλύτερη έμφαση το όνειρο μιας ανθρωπογενούς εποχής ειρήνης, ευημερίας και καθολικής δικαιοσύνης στη γη πριν από τη δεύτερη έλευση του Χριστού. Ακριβώς όπως απορρίπτουμε τη σχετική ιδέα σύμφωνα με την οποία ο πανίσχυρος «νόμος της εξέλιξης» θα επιφέρει μια συνεχώς ανοδική τάση στην πορεία του πολιτισμού. Δεν κλείνουμε τα μάτια μας στα κακά που μας περιβάλλουν. Ούτε αγνοούμε το γεγονός ότι ο σημερινός ανθρωπισμός, ο οποίος μεταμφιέζεται με το πρόσχημα μιας νέας και καλύτερης ερμηνείας του Χριστιανισμού, είναι στην πραγματικότητα ο αρουραίος που ροκανίζει τις ρίζες του δέντρου της αληθινής θρησκείας. Ωστόσο, αν και γνωρίζουμε πλήρως όλα αυτά τα συμπτώματα του κακού και τους αγγελιοφόρους της δυστυχίας, τα γεγονότα που έχουμε αναφέρει παραπάνω παραμένουν αλήθεια και κανένα επιχείρημα δεν μπορεί να τα ακυρώσει. Η Εκκλησία, πράγματι, ασκεί τεράστια επιρροή για το καλό σχεδόν σε ολόκληρο το σύμπλεγμα της ανθρώπινης ζωής. Υπό αυτήν την έννοια - όχι με κάθε έννοια - ο διάβολος είναι δεμένος.

Επαναλαμβάνουμε, ο διάβολος δεν είναι δεμένος με κάθε έννοια. Η επιρροή του δεν έχει πλήρως καταστραφεί. Αντιθέτως, εντός της σφαίρας στην οποία ο Σατανάς επιτρέπεται να ασκήσει την επιρροή του για το κακό, λυσομανά πιο έντονα. Ένας σκύλος δεμένος με ασφάλεια με μια μακριά και βαριά αλυσίδα μπορεί να προκαλέσει μεγάλη ζημιά στον κύκλο της αλυσίδας του. Εκτός αυτού του κύκλου, ωστόσο, το ζώο δεν μπορεί να κάνει ζημιά και δεν μπορεί να βλάψει κανέναν. Έτσι, επίσης, η Αποκάλυψη 20: 1-3 μας διδάσκει ότι η δύναμη του Σατανά περιορίζεται και η επιρροή του περιορίζεται σε σχέση με αυτήν την συγκεκριμένη σφαίρα δραστηριότητας: «Ίνα μη πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη (για να μην μπορέσει άλλο να πλανέψει τα έθνη)». Ο διάβολος μπορεί να κάνει πολλά, πράγματι, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου των χιλίων ετών. Αλλά υπάρχει ένα πράγμα που, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, δεν μπορεί να κάνει. Όσον αφορά αυτό το πράγμα, είναι σίγουρα και ασφαλώς δεμένος. Δεν μπορεί να καταστρέψει την Εκκλησία ως μια ισχυρή ιεραποστολική οργάνωση που αναγγέλλει το ευαγγέλιο σε όλα τα έθνη. Δεν μπορεί να το κάνει μέχρι να τελειώσουν τα χίλια χρόνια.

Έχουμε δει, λοιπόν, ότι τα «χίλια χρόνια» του 20^{ου} κεφαλαίου της Αποκάλυψης έχουν ένδοξη σημασία για τους ανθρώπους του Θεού στη γη. Ωστόσο, οι δόξες του ουρανού κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ξεπερνούν κατά πολύ αυτές που σχετίζονται με τη γη. Οι επόμενοι στίχοι (4-6) περιγράφουν την κατάσταση των νικηφόρων αγίων στον ουρανό, όχι στη γη.

Φυσικά, αυτές οι δύο πτυχές της χιλιετίας, δηλαδή, η γήινη πτυχή(στίχοι 1-3) και η ουράνια πτυχή(στίχοι 4-6), το δέσιμο του Σατανά και η βασιλεία των αγίων, σχετίζονται στενότερα. Σε σχέση με την προσωπική βασιλεία του θείου και ανθρώπινου Μεσίτη μας ως αποτέλεσμα του εξιλεωτικού έργου Του (βλ. Απ. 5) ο Σατανάς έχει δεθεί έτσι ώστε η επιρροή του στη γη να έχει παραλύσει εν μέρει. Είναι σε σχέση με την ίδια προσωπική βασιλεία του Ιησού μέσα στον ουρανό και από τον ουρανό που οι ψυχές των αγίων που αναχωρούν βασιλεύουν επάνω (πρβλ. Αποκ. 3: 21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου).

Αυτή η προσωπική βασιλεία του Χριστού μέσα και από τον ουρανό είναι μέσα σε όλα τα οράματα της Αποκάλυψης. Είναι το κλειδί για την ερμηνεία των «χιλίων ετών».

2. Η βασιλεία των αγίων (20: 4–6)

Για να καταλήξουμε σε μια σωστή αντίληψη αυτών των εδαφίων, πρέπει να πάμε πάλι πίσω στις σκέψεις μας στον πρώτο αιώνα μ.Χ. Οι ρωμαϊκές διώξεις μαινόνται. Οι μάρτυρες βάζουν ήρεμα τα κεφάλια τους κάτω από το σπαθί του εκτελεστή. Ο Παύλος το είχε ήδη κάνει επίσης ο Ιάκωβος. Αντί να πούνε, «Ο αυτοκράτορας είναι κύριος», ή να ρίξουν θυμίαμα στο βωμό ενός ειδωλολάτρη ιερέα σαν δείγμα ότι λατρεύουν τον αυτοκράτορα, οι πιστοί ομολογούν τον Χριστό τους ακόμη και μέσα στις φλόγες στις οποίες ρίχτηκαν μπροστά στα άγρια θηρία σε ένα Ρωμαϊκό αμφιθέατρο. Όμως ο Χριστός δε μένει αδιάφορος για τις βαθιές θλίψεις των μαθητών. Τους στηρίζει για να μπορέσουν να μείνουν πιστοί μέχρι τέλους. Για αυτό το λόγο δίνει στην Εκκλησία που έχει δοκιμαστεί τόσο σκληρά το όραμα ' τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἁρνίου (τις ψυχές εκείνων που σφαγιάστηκαν για το λόγο του Θεού και για τη μαρτυρία που έδωσαν για το Αρνίο.) (1: 2,9; 6: 9). Περιγράφει αυτές τις ψυχές—μαζί με εκείνες όλων των Χριστιανών που αναχώρησαν και που είχαν ομολογήσει τον Κύριό τους στη γη – ότι βασιλεύουν με τον Ιησού στον ουρανό. Λέει, στην πραγματικότητα, «Εδώ κάτω: ζείτε μερικά χρόνια ταλαιπωρίας: εκεί, σε αυτήν την καλύτερη γη πάνω, ζουν και βασιλεύουν με τον Χριστό χίλια χρόνια!» Τι παρηγοριά! Σίγουρα τα παθήματα του παρόντος καιρού δεν είναι άξια να συγκριθούν με τη δόξα που αποκαλύπτεται στις ψυχές των πιστών που βασιλεύουν με τον εξυψωμένο Κύριο τους στον Ουρανό! Σε σχέση με αυτή τη «βασιλεία των χιλίων ετών» στα εδάφια 4-6 θα απαντήσουμε σε τρεις ερωτήσεις.

Πρώτον, πού γίνεται; Σύμφωνα με το απόσπασμα που έχουμε θεωρήσει φαίνεται ότι λαμβάνει χώρα σε τρία μέρη.

(i) Η βασιλεία των χιλίων ετών συμβαίνει εκεί που είναι οι θρόνοι, γιατί διαβάζουμε: «Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, (Υστερα είδα να κάθονται σε θρόνους αυτοί).» Τώρα, σύμφωνα με το σύνολο του Βιβλίου της Αποκάλυψης, ο θρόνος του Χριστού και του λαού Του βρίσκεται πάντοτε στον ουρανό (Απ. 1: 4 · 3: 21 · 4: 2 κοκ. κ.λπ.).

(ii) Η βασιλεία των χιλίων ετών υπάρχει εκεί που είναι οι ψυχές των μαρτύρων χωρίς σώματα, γιατί διαβάζουμε: «Καὶ εἶδον . . . καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν Μαρτυρίαν Ἰησοῦ (ἦταν οι ψυχές αυτών που αποκεφαλίστηκαν για τη μαρτυρία που έδωσαν για τον Ιησού) »Ο Ιωάννης βλέπει ψυχές, όχι σώματα. Αυτός σκέφτεται για ψυχές χωρίς σώματα, γιατί διαβάζουμε: «τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων (ψυχές αυτών που αποκεφαλίστηκαν)». Σε ολόκληρο το απόσπασμα δεν υπάρχει ούτε μία λέξη για την ανάσταση των σωμάτων. Δίνεται έμφαση στη διάκριση μεταξύ ψυχής και σώματος γιατί τονίζεται: τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων (ψυχές αυτών που αποκεφαλίστηκαν),» Είναι αλήθεια βέβαια ότι καμιά φορά η λέξη ψυχές αναφέρεται σε ανθρώπους (π.χ. Γεν. 46:27). Αλλά σ' αυτήν την περίπτωση μπορείς να αντικαταστήσεις τη λέξη ψυχές με ανθρώπους ενώ στο Αποκάλυψη 20 αυτό δεν μπορεί να γίνει. Οι ψυχές βασιλεύουν σε όλη αυτή την παρούσα Οικονομία μέχρι τη δεύτερη έλευση του Χριστού. Στη συνέχεια, δεν είναι πλέον οι ψυχές που βασιλεύουν, γιατί τότε το σώμα και η ψυχή είναι ξανά μαζί. Τότε οι άγιοι βασιλεύουν, όχι για μια περιορισμένη έστω και μακρά περίοδο—χίλια χρόνια—αλλά «εις τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. (αἰώνια)» (22: 5).

(iii) Η βασιλεία των χιλίων ετών υπάρχει επίσης εκεί όπου ζει ο Ιησούς, γιατί διαβάζουμε «καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ . . . (και βασίλεψαν μαζί με το Χριστό)» Το ερώτημα είναι, πού είναι, σύμφωνα με την Αποκάλυψη, ο τόπος από τον οποίο ο ανυψωμένος Μεσίτης κυβερνά το σύμπαν; Πού ζει ο Ιησούς; Είναι σαφές ότι είναι στον Ουρανό. Είναι μέσα στον Ουρανό όπου το Αρνίο εκπροσωπείται σαν να βγάζει τον κυλινδρικό βιβλίο από το χέρι Αυτού που κάθεται στο θρόνο (Αποκ. 5). Η Αποκάλυψη 12 δηλώνει ξεκάθαρα ότι ο Χριστός «καὶ ἠρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. . . διὰ τοῦτο

εύφραίνεσθε ούρανοί καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· (Ἄρπαξαν ὁμῶς τὸ παιδί της καὶ τὸ ἔφεραν στο Θεό καὶ στο θρόνο του . . . Γί' αὐτὸ χαρεῖτε, ουρανοί κι ὅσοι τοὺς κατοικεῖτε) ». Μποροῦμε λοιπὸν με ασφάλεια νὰ πούμε ὅτι ἡ βασιλεία τῶν χιλιῶν ἐτῶν λαμβάνει χώρα στὸν Οὐρανό.

Τὸ ἐπόμενο ἐρώτημα ποὺ πρέπει νὰ ἀπαντήσουμε εἶναι: ποῖος εἶναι ὁ χαρακτήρας της; Ἡ φύση αὐτῆς τῆς βασιλείας μπορεῖ νὰ διατυπωθεῖ περιληπτικὰ με τέσσερις τρόπους:

(i) Εἶναι τὸ νὰ κρίνουν με τὸν Χριστό. Οἱ λυτρωμένες ψυχές στὸν οὐρανὸ δοξάζουν τὸν Χριστό γιὰ τὶς δίκαιες κρίσεις Του. Ψάλλουν συνεχῶς: «ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ· (Ἀληθινές καὶ δίκαιες εἶναι οἱ κρίσεις του).» Αὐτές οἱ ψυχές στη δόξα ἀπεικονίζονται συνεχῶς ὅτι συμμετέχουν σὲ ὅλες τὶς δραστηριότητες τοῦ Κυρίου: κάθονται μαζί Του στὸν θρόνο Του (3: 21)· στέκονται μαζί Του στὸ Ὅρος Σιών (πρβλ. 14: 1)· ψάλλουν μπροστὰ στὸ θρόνο Του (πρβλ. 14: 3 · 15: 3)· θα βλέπουν τὸ πρόσωπό Του (πρβλ. Ἀπ. 22: 4, κ.λπ.).

(ii) Ζουν με τὸν Χριστό: «ἔζησαν καὶ βασιλεύσαν» (βλ. Ἀπ. 7: 9 κ.λπ.). Στὸν οὐρανὸ αὐτές οἱ ψυχές ανταποκρίνονται τέλεια σὲ ἓνα τέλειο περιβάλλον. Καὶ τι εἶναι ἡ ζωὴ, παρά αὐτό;

(iii) Εἶναι τὸ νὰ μοιράζονται τὴ βασιλικὴ δόξα με τὸν Χριστό. Αὐτές οἱ ψυχές γιορτάζουν τὴ νίκη τοῦ Ἀρνίου, καὶ ἔτσι καὶ τὴ δική τους, νίκη. Μαζί Του βασιλεύουν. Ὅλες οἱ προσευχές τοὺς ἀπαντῶνται· ὅλες οἱ ἐπιθυμίες τοὺς εκπληρώνονται συνεχῶς.

(iv) Εἶναι «ἡ πρώτη ἀνάσταση». Ἡ πρώτη ἀνάσταση εἶναι ἡ μεταφορὰ τῆς ψυχῆς ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀμαρτωλὴ γῆ στὸν ἅγιο οὐρανὸ τοῦ Θεοῦ. Ακολουθεῖται στη δευτέρη ἔλευση τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴ δευτέρη ἀνάσταση, ὅταν θα δοξαστεῖ καὶ τὸ σῶμα.

Ἡ τελικὴ μας ἐρώτηση εἶναι, ποιοὶ συμμετέχουν σ' αὐτὴ τὴ βασιλεία; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἀπλή καὶ εὐκόλη. Πρῶτα ἀπὸ ὅλα εἶναι ὅλες οἱ ψυχές τῶν μαρτύρων, « τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ (οἱ ψυχές αὐτῶν ποὺ ἀποκεφαλίστηκαν γιὰ τὴ μαρτυρία ποὺ ἔδωσαν γιὰ τὸν Ἰησοῦ) ». Δεύτερον, ὅλοι οἱ ἄλλοι πιστοὶ ποὺ πέθαναν ἐν πίστει, « ὅτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον (αὐτοὶ δὲν προσκύνησαν τὸ θηρίο)», κτλ. Οἱ υπόλοιποι ἀπὸ τοὺς νεκρούς, δηλαδή, οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ποὺ πέθαναν, οἱ ἀπίστοι νεκροί, δὲν ἔζησαν παρά μόνο ὅταν τέλειωσαν τὰ χίλια χρόνια. Ὅταν τέλειωσε αὐτὴ ἡ περίοδος, τότε θα γίνεῖ μιὰ ἀλλαγὴ. Τότε μπαίνουν στὸν «δευτέρου θάνατο». Με ἄλλα λόγια, παίρνουν τὴν αἰώνια τιμωρία: ὄχι μόνο στὴν ψυχὴ ἀλλὰ καὶ στὸ σῶμα. Ἡ ἀλλαγὴ δὲν εἶναι πρὸς τὸ καλύτερο ἀλλὰ πρὸς τὸ χειρότερο. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, αὐτοὶ ποὺ συμμετέχουν στὴν πρώτη ἀνάσταση εἶναι εὐλογημένοι καὶ ἅγιοι. Πάνω τοὺς δὲν ἔχει ἐξουσία ὁ δευτέρος θάνατος. Ὅχι μόνο θα βασιλέψουν με τὸ Χριστό, ἀλλὰ θα λατρεύουν τὸ Θεὸ ἐν Χριστῷ ὡς ἱερεῖς σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ χίλια χρόνια (Ἀπ. 1: 6· 5: 10).

3. Ἡ τελικὴ σύγκρουση (20: 7–10)

Ὅταν τελειώσουν τὰ χίλια χρόνια, ὁ Σατανὰς ἀπελευθερώνεται ἀπὸ τὴ φυλακὴ του. Τότε γίνεταί πολὺ σαφές ὅτι ὁ τελικὸς καὶ ὁ πιο τρομερὸς διωγμὸς, μέσω τοῦ οὐοῦ οἱ ἀντιχριστιανικὲς δυνάμεις πρόκειται νὰ καταπιέσουν τὴν Ἐκκλησίαν, υποκινεῖται, με τὸν πιο ἄμεσο τρόπο, ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Σατανά. Ὁ διάβολος υποχρεώνει τὸν Γῶγ καὶ τὸν Μαγῶγ νὰ κάνουν μιὰ τελικὴ ἐπίθεση ἐναντῖα εἰς «τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην (τὸ στρατόπεδο τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πόλιν τὴν ἀγαπημένην)». Ἡ ἐκφραση «Γῶγ καὶ Μαγῶγ» εἶναι δανεισμὴ ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Ἰεζεκιήλ,⁴ ὅπου ὁ ὅρος δείχνει ἀναμφίβολα τὴ δύναμη τῶν Σελευκιδῶν, ἰδίως ὅπως ἀποκαλύφθηκε στὶς ἡμέρες τοῦ Ἀντιόχου Ἐπιφανή, τοῦ πικροῦ ἐχθροῦ τῶν Εβραίων. Τὸ κέντρο τοῦ βασιλείου τοῦ βρισκόταν στὴ Βόρεια Συρία. Ὁ Σέλευκος δημιούργησε τὴν κατοικία του ἐκεῖ στὴν πόλιν τῆς Ἀντιόχειας στὸν Ὀρόντη. Στὰ ἀνατολικὰ ἡ ἐπικράτειά του ἐκτεινόταν πέρα ἀπὸ τὸν Τίγρη. Στὰ βόρεια ὁ τομέας πάνω στὸν οὐοῦ κυβερνοῦσαν οἱ Σελευκίδες περιλάμβαναν τὶς περιοχὲς Μεσέχ καὶ Τουβάλ στὴν Μικρὰ Ἀσία.⁵ Κατὰ συνέπεια, ὁ Γῶγ ἦταν ὁ πρίγκιπας τοῦ Μαγῶγ, δηλαδή τῆς Συρίας. Ἐπομένως, ἡ καταπίεση τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν «Γῶγ καὶ τὸν Μαγῶγ» ἀναφέρεται, στὸν Ἰεζεκιήλ, στὴν τρομερὴ δίωξη ὑπὸ τὸν Ἀντιόχο Ἐπιφανή, κυβερνήτη τῆς Συρίας.

Το βιβλίο της Αποκάλυψης χρησιμοποιεί αυτήν την περίοδο της ταλαιπωρίας και της θλίψης ως σύμβολο της τελικής επίθεσης του Σατανά και των ορδών του στην Εκκλησία. Παρατηρήστε την ομοιότητα.

Πρώτα, να θυμάστε ότι η επίθεση του Γωγ και του Μαγώγ (η Συρία υπό τον Αντίοχο τον Επιφανή) ήταν η τελευταία μεγάλη καταπίεση που έπρεπε να υπομείνει ο λαός του Θεού στην παλιά Οικονομία. Είναι επομένως είναι ένα κατάλληλο σύμβολο για την τελική επίθεση των αντιχριστιανικών δυνάμεων κατά της Εκκλησίας κατά τη νέα Οικονομία.

Δεύτερον, λάβετε υπόψη ότι αυτοί οι στρατοί του Γωγ και του Μαγώγ ήταν πολύ πολυάριθμοι. Έτσι θα μπορούσαν να συμβολίσουν επαρκώς την παγκόσμια αντίθεση στην Εκκλησία τις μέρες που προηγούνται της Δεύτερης Έλευσης του Χριστού.

Τρίτον, σκεφτείτε το γεγονός ότι η δοκιμασία υπό τον Αντίοχο Επιφανή, αν και πολύ σοβαρή, ήταν επίσης πολύ σύντομης διάρκειας. Ως εκ τούτου, ήταν καλά προσαρμοσμένη για να προβάλλει τη σύντομη τελική δοκιμασία που θα συμβεί στο τέλος της τρέχουσας Οικονομίας μας (πρβλ. Μκ 13: 20 · Απ. 11: 11).

Τέλος, θυμηθείτε ότι η ήττα των στρατών της Συρίας - δηλαδή του Γωγ και του Μαγώγ— ήταν τελείως απρόσμενη και τελείως ολοκληρωμένη. Ήταν σαφώς το έργο του Θεού. Επίσης για αυτόν τον λόγο η επίθεση του Γωγ και του Μαγώγ εναντίον του Ισραήλ θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως ένα εξαιρετικό σύμβολο του τελικού αγώνα του άθεου κόσμου ενάντια στην Εκκλησία.

Στο απόσπασμα με το οποίο μελετάμε ο «Γωγ και Μαγώγ» ταυτίζονται με «τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς Τα ἔθνη που βρίσκονται στις τέσσερις γωνίες της γης». Αυτή η έκφραση, ωστόσο, δεν σημαίνει τα πιο μακρινά έθνη. Ο όρος «οι τέσσερις γωνίες της γης» σημαίνει απλά «ολόκληρο τον κόσμο». Ολόκληρος ο κακός κόσμος πρόκειται να διώξει την Εκκλησία. Η εχθρότητα θα είναι παγκόσμια. Δεν υπάρχει, λοιπόν, ο ελάχιστος λόγος, για να θεωρήσουμε ότι η περικοπή μας αναφέρεται σε μια τελική επίθεση από ορισμένα «περιφερειακά» έθνη - για παράδειγμα, την Κίνα, την Ιαπωνία και την Ινδία - στα έθνη της Δυτικής Ευρώπης και της Αμερικής. Η Καινή Διαθήκη απλά δεν περιέχει προβλέψεις που ισχύουν για συγκεκριμένα σημερινά έθνη ή κράτη, σε αυτά και μόνο σε αυτά. Περιγράφει τον αγώνα μεταξύ της Εκκλησίας και του κόσμου. Δεν λέει τίποτα που να αναφέρεται αποκλειστικά ή ακόμη και ειδικά στην Κίνα, την Ιαπωνία, τις Κάτω Χώρες ή τη Λουιζιάνα! Η σύγκρουση που περιγράφεται εδώ δεν είναι μεταξύ «πολιτισμένων» και «Μη πολιτισμένων» εθνών. Είναι απλά η τελευταία επίθεση των δυνάμεων του αντίχριστου ενάντια στην Εκκλησία. Η ερμηνεία μας υποστηρίζεται επίσης από την έκφραση «καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς σκορπίστηκαν ὄλο το πλάτος τῆς γῆς» (πρβλ. Αβ1: 6 · Ησ. 8: 8 · Γεν. 13: 17; Ιωβ. 38: 18).

Το νόημα λοιπόν είναι αυτό: η εποχή κατά την οποία η Εκκλησία ως ισχυρή ιεραποστολική οργάνωση θα είναι σε θέση να διαδώσει το ευαγγέλιο παντού δεν θα διαρκέσει για πάντα· ούτε ακόμη και μέχρι τη στιγμή του δεύτερου ερχομού του Χριστού. Παρατηρήστε τι συμβαίνει σε ορισμένες χώρες ακόμη και σήμερα. Είμαστε σίγουροι ότι κάποιες περιοχές αυτής της γης εισέρχονται ήδη στη μικρή εποχή του Σατανά;⁶ Με άλλα λόγια, έχουμε εδώ στην Αποκάλυψη 20: 7–10 μια περιγραφή της ίδιας μάχης - "πολέμου" – που περιγράφεται στην Αποκάλυψη 16: 12 κ.λ.π. και στην Αποκάλυψη 19: 19. Και στις τρεις περιπτώσεις διαβάζουμε στο πρωτότυπο, τὸν πόλεμον ἔτσι 16: 14: «συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος». Και πάλι, η Αποκάλυψη 19: 19: «συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον. . .» Ομοίως, εδώ στο 20: 8: «συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον,». Με άλλα λόγια, αυτές δεν είναι τρεις διαφορετικοί πόλεμοι. Έχουμε εδώ τον ίδιο πόλεμο (μάχη). Είναι η μάχη του Αρμαγεδόνα και στις τρεις περιπτώσεις. Είναι η τελευταία επίθεση των αντιχριστιανικών δυνάμεων κατά της Εκκλησίας. Το «νέο» πράγμα που αποκαλύπτει η Αποκάλυψη 20 είναι αυτό που συμβαίνει στον Σατανά ως αποτέλεσμα αυτής της μάχης.

Αυτή η τελική επίθεση στρέφεται κατά της «αγαπημένης πόλης», που ονομάζεται επίσης «στρατόπεδο των αγίων». Έτσι, η Εκκλησία του Θεού περιγράφεται εδώ κάτω από τον διπλό συμβολισμό μιας πόλης και ενός στρατοπέδου.

«καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς:» Παρατηρήστε τον ξαφνικό χαρακτήρα αυτής της κρίσης για τον Γωγ και τον Μαγώγ. Είναι μια ξαφνική και απροσδόκητη ως αστραπή που χτυπάει από τον ουρανό (πρβλ. Β Θέσ 2: 8). Έτσι, ξαφνικά, ο Χριστός θα εμφανιστεί και θα εξουδετερώσει τους εχθρούς Του! Αυτό είναι η μοναδική Του έλευση που έρχεται μόνο για κρίση. Ο Σατανάς είχε εξαπατήσει τον κακό κόσμο. Είχε εξαπατήσει τους κακούς να σκεφτούν ότι μια πραγματική και απόλυτη νίκη επί της Εκκλησίας ήταν δυνατή και ότι ο Θεός θα μπορούσε να ηττηθεί! Ο διάβολος λοιπόν ο απατεώνας, ρίχνεται στη λίμνη της φωτιάς και του θειαφιού - δείχνοντας την κόλαση ότι είναι τόπος ταιλωριάς τόσο για το σώμα όσο και για την ψυχή μετά την ημέρα της κρίσης – όπου είναι και το θηρίο και ο ψευδοπροφήτης. Η αίσθηση δεν είναι ότι το θηρίο και ο ψεύτικος προφήτης είχαν πραγματικά πεταχτεί στην κόλαση πριν από τον Σατανά. αλλά ότι έχει ήδη περιγραφεί η τιμωρία του θηρίου και του ψεύτικου προφήτη (Απ. 19: 20).

Όλοι κατεβαίνουν μαζί, ο Σατανάς, το θηρίο και ο ψεύτικος προφήτης. Αυτό πρέπει να είναι αληθινό, γιατί το θηρίο είναι ο διωγμός του Σατανά, και ο ψευδοπροφήτης είναι η αντιχριστιανική θρησκεία του Σατανά. Όπου και αν είναι ο Σατανάς, υπάρχουν και οι άλλοι δύο. Σε αυτήν τη λίμνη με φωτιά και θειάφι και τα τρία βασανίζονται για πάντα και αιώνια (Ματ 25: 46).

4. Ο μεγάλος λευκός θρόνος (20: 11–15)

Η έλευση του Χριστού για την κρίση περιγράφεται έντονα. Ο Ιωάννης βλέπει ένα υπέροχο λευκό θρόνο. Επάνω κάθεται ο Χριστός (Μτ 25: 31 · Απ. 14: 14). Από το πρόσωπό Του «έφυγεν ή γῆ καὶ ὁ οὐρανός». Δεν αναφέρεται εδώ η καταστροφή ή ο αφανισμός, αλλά η ανακαίνιση του σύμπαντος. Θα είναι μια διάλυση των στοιχείων με μεγάλη θερμοκρασία (Β΄Πε. 3: 10). μια αναγέννηση (Μτ 19: 28) · μια αποκατάσταση όλων των πραγμάτων (Πράξεις 3: 21)· και μια απελευθέρωση από τη δουλεία της φθοράς (Ρωμ. 8: 21). Δε θα υπόκειται αυτό το σύμπαν στην «ματαιότητα»⁷. Ο Ιωάννης βλέπει τους νεκρούς, τους μεγάλους και τους μικρούς, να στέκονται μπροστά στο θρόνο⁸. Μπορούμε να δούμε ότι όλοι οι άνθρωποι που έχουν ζήσει ποτέ στη γη να είναι μπροστά στο θρόνο Τα βιβλία ανοίγουν και εξετάζονται τα αρχεία της ζωής κάθε ατόμου που (Δν. 7:10). Ανοίγει επίσης το βιβλίο της ζωής, που περιέχει τα ονόματα όλων των πιστών (Απ 3: 5 · 13: 8). Οι νεκροί κρίνονται σύμφωνα με τα έργα τους (Ματ 25: 31 κ.λπ. · Ρωμ. 14: 10 · Β΄ Κορ. 5: 10). Η θάλασσα παραδίδει τους νεκρούς της· το ίδιο και ο Θάνατος και ο Άδης.⁹ Εδώ είναι η γενική ανάσταση όλων των νεκρών. Ολόκληρη η Αγία Γραφή διδάσκει παρά μόνο μία, γενική ανάσταση (διαβάστε Ιω. 5: 28 στ.). Αυτή η μοναδική και γενική ανάσταση λαμβάνει χώρα την τελευταία ημέρα (Ιω. 6: 39 κοκ., 44, 54). Πουθενά σε ολόκληρη τη Βίβλο δεν διαβάζουμε την ανάσταση των σωμάτων των πιστών, που ακολουθείται, μετά από χίλια χρόνια, από την ανάσταση των σωμάτων των άπιστων. Όλοι ανασταίνονται ταυτόχρονα. Ο θάνατος, ο διαχωρισμός της ψυχής και του σώματος, και ο Άδης, η κατάσταση του διαχωρισμού, τώρα σταματούν. Ούτε στον νέο ουρανό ούτε στη νέα γη ούτε στην κόλαση θα υπάρξει ποτέ διαχωρισμός μεταξύ σώματος και ψυχής μετά τη δεύτερη Έλευση του Χριστού για κρίση. Επομένως, συμβολικά μιλώντας, ο Θάνατος και ο Άδης—τώρα προσωποποιημένοι—ρίχνονται στη λίμνη της φωτιάς. Και όποιου το όνομα του δεν βρέθηκε γραμμένο στο βιβλίο της ζωής, ρίχνεται και αυτός επίσης στη φλογερή λίμνη.

II. Ο ΤΕΛΙΚΟΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Φτάσαμε στο τελευταίο και πιο όμορφο θέμα. Υπάρχει μια όμορφη σύνδεση μεταξύ του πρώτου βιβλίου της Βίβλου και του τελευταίου. Η Γραφή μοιάζει με ένα λουλούδι. Βρίσκουμε το σπόρο στη Γένεση, το αναπτυσσόμενο φυτό στα βιβλία που ακολουθούν, το

πλήρως αναπτυγμένο και όμορφο λουλούδι στην Αποκάλυψη. Παρατηρήστε την ακόλουθη σύγκριση.

Η Γένεση μας λέει ότι ο Θεός δημιούργησε τον ουρανό και τη γη. Η αποκάλυψη περιγράφει το νέο ουρανό και τη νέα γη (21: 1). Στη Γένεση καλούνται οι φωστῆρες που είναι: ο ήλιος, το φεγγάρι και τα αστέρια. Στην Αποκάλυψη διαβάζουμε: «καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον. (Ἡ πολιτεία δεν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἡλίου οὐτε ἀπὸ σελήνη για να τη φωτίζουν, γιατί τη φωτίζει ἡ λαμπρότητα του Θεοῦ, καὶ λυχνάρι της εἶναι τὸ Ἀρνίον)»(21: 23). Η Γένεσις περιγράφει ἕναν παράδεισο που χάθηκε. Η Αποκάλυψη απεικονίζει ἕναν παράδεισο που αποκαταστάθηκε (Απ. 2: 7 · 22: 2). Η Γένεσις περιγράφει τὴν πονηριά και τὴ δύναμη του διαβόλου. Η Αποκάλυψη μας λέει ὅτι ὁ διάβολος δέθηκα και ρίχτηκε στη λίμνη τῆς φωτιάς και του θειαφιοῦ. Η Γένεσις μας δίνει τὴν ἀπαίσια σκηνή του ἀνθρώπου που φεύγει ἀπὸ τὸν Θεό και κρύβεται ἀπὸ τὴν παρουσία του Παντοδύναμου. Η Αποκάλυψη μας δείχνει τὴν πιο υπέροχη και στενή κοινωνία μεταξύ του Θεοῦ και του λυτρωμένου ἀνθρώπου: «Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσῃ μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται (Τώρα πια ἡ κατοικία του Θεοῦ εἶναι μαζί με τους ἀνθρώπους. Θα κατοικήσει μαζί τους, κι αὐτοὶ θ' αποτελοῦν τὸ λαό του. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς θα εἶναι μαζί τους)»(21: 3).

Τέλος, ἐνῶ ἡ Γένεση μας δείχνει τὸ δέντρο τῆς ζωῆς, με ἕναν ἄγγελο που πρέπει να τὸ φρουρεῖ για να κλείνει τὸ δρόμο προς τὸ δέντρο τῆς ζωῆς, «μὴ ποτε ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ φάγῃ (απλώσει τὸ χέρι του και να φάει ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς ζωῆς)». Η Αποκάλυψη ἀποκαθιστᾷ στον ἀνθρώπο τὸ δικαίωμα του να ἔχει πρόσβαση σε αὐτό: «ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ὥστε να ἔχουν τὸ δικαίωμα να ἔρθουν στο δέντρο τῆς ζωῆς» (ἔχουν δικαίωμα να φάνε ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς ζωῆς) (22:14).

Ἔτσι, και πάλι, ρωτᾶμε ποιο εἶναι τὸ θέμα αὐτοῦ του βιβλίου; Εἶναι αὐτό: Δεν εἶναι ὁ διάβολος ὁ νικητῆς ἀλλὰ ὁ Χριστός. Τὸ σχέδιο του Θεοῦ, ἀν και για λίγο φαίνεται να εἶναι νικημένο, φαίνεται στο τέλος να θριαμβεύει ἐντελῶς. Εἴμαστε νικητές. Ὁχι! περισσότερο ἀπὸ νικητές, γιατί ὄχι μόνο ἐλευθερωνόμαστε ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη κατάρρα, ἀλλὰ και ἀπὸ κάθε κατάρρα, ἀλλὰ αποκτούμε και τὴν πιο ἐνδοξη εὐλογία (Απ. 21: 3).

Ἀλλὰ τι ἀπεικονίζεται στην Αποκάλυψη 21: 1–22: 5; Η ἰδανική Ἐκκλησία ὅπως τώρα εἶναι;¹⁰ Ἡ τὸ σύμπαν και ἡ Ἐκκλησία του μέλλοντος;¹¹ Καμία ἀπὸ αὐτὲς τις ἀπαντήσεις δεν εἶναι πλήρης. Ἐχουμε σε αὐτὴν τὴν ἐνότητα μια περιγραφή αὐτοῦ που εἶναι ἰδανικό. Ὁ, τι εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς λυτρωτικῆς χάριτος του Θεοῦ, στο παρόν ἢ στο μέλλον, περιλαμβάνεται ἐδῶ. Αὐτὴ ἡ λυτρωτικὴ χάρη και ἡ μεταμορφωτικὴ δύναμη του Θεοῦ δεν πρέπει να θεωροῦνται ὅτι ἀφοροῦν μόνο τὸ μέλλον. Ὁχι, ἐδῶ και τώρα σε αὐτὴν τὴ σημερινὴ ἐποχή, λειτουργεῖ ἤδη στις καρδιές των παιδιῶν του Θεοῦ. Κατὰ συνέπεια, αὐτό που βρίσκουμε ἐδῶ στην Αποκάλυψη 21: 1–22: 5 εἶναι μια περιγραφή του λυτρωμένου σύμπαντος του μέλλοντος, ὅπως προβάλλεται ἀπὸ τὴν ἀπολυτρωμένη Ἐκκλησία του παρόντος. Ἀς ἀποδείξουμε τὴν ἀποψή μας.

Ἀς σκεφτοῦμε τὸ Αποκάλυψις 21: 3: ‘καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσῃ μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται (Τώρα πια ἡ κατοικία του Θεοῦ εἶναι μαζί με τους ἀνθρώπους. Θα κατοικήσει μαζί τους, κι αὐτοὶ θ' αποτελοῦν τὸ λαό του. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς θα εἶναι μαζί τους).

Τὸ γεγονός ὅτι αὐτὰ τα λόγια ἀναφέρονται στον νέο ουρανό και τὴ γη, στην πλήρως ἀπολυτρωμένη ἡ ἀνθρωπότητα ὅπως θα ὑπάρχει μετὰ τὴν ἡμέρα τῆς κρίσης, εἶναι τόσο ξεκάθαρο ὅσο τὸ φως ἡμέρας. Τὸ πλαίσιο εἶναι πολὺ σαφές. Ὁ πρῶτος ουρανόσ και ἡ γη ἔχουν φύγει μακριά (21: 1). Η ἀπόφαση ἔλαβε χώρα (20: 11 κ.λπ.). Ἀλλὰ μήπως αὐτό τὸ ἀπόσπασμα ἀναφέρεται μόνο στο μέλλον; Ὅποιος γνωρίζει καλά τὴ Βίβλο θα μπορεῖ να ἀπαντήσει στην ἐρώτηση. Θα ἀναγνωρίσει ἀμέσως τὴν περικοπή που ἐμεῖς ἔχουμε ἀναφερθεῖ (βλ. Ἠσ. 65:

17; 66: 22). Σκεφτείτε την τελευταία φράση της Αποκάλυψης 21: 3, «καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται (Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς θα εἶναι μαζί τους)». Δεν εἶναι αὐτὴ ἡ ἀρχαία ὑπόσχεση-ὑπόσχεση που βρίσκεται σε ὅλη τὴ Γραφή; Αναζητήστε τὴ Γένεση 17: 7,8. Ἐξοδος 20: 2· Δευτερονόμιο 5: 2 στ., 6; Ἰερειμίας 24: 7 30: 22; 31: 33; Ἰεζεκιήλ 11: 20· Ζαχαρίας 13: 9; Κατὰ Ματθαῖον 13:17 Ρωμαίους 4: 22; 2 Κορινθίους 6: 16. Τώρα ἡ εκπλήρωση ἢ ἡ πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς ἐνδοξης ὑπόσχεσης, ὅπως δείχνουν τὰ παράλληλα ἀποσπάσματα, εἶναι σαφῶς θέμα ὄχι μόνο τοῦ μέλλοντος ἀλλὰ καὶ, τουλάχιστον κατ' ἀρχὴν, τοῦ παρόντος. Ὁ Θεὸς κατοικεῖ ἀκόμη καὶ τώρα στὴν Ἐκκλησία Του μέσω τοῦ Πνεύματος. Αὐτὴ ἡ θεϊκὴ κατοικία θα τελειοποιηθεῖ στὸν νέο οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ μετὰ τὴν ἡμέρα τῆς κρίσης.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ πολλὰ σύμβολα που ἐμφανίζονται σὲ αὐτὴν τὴν ἐνότητα. Εἴαν κάποιος θα κάνει τὸν κόπο νὰ ἀναζητήσει τὰ παράλληλα ἐδάφια στα ὁποῖα ἔχουν τὶς ρίζες τους, θα παρατηρήσει ἀμέσως ὅτι οἱ ἀλήθειες που υποδεικνύονται καὶ οἱ ὑποσχέσεις που ἐγίναν ἐπηρεάζουν ολόκληρο τὸ χρονικὸ διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία υπῆρχε στὴ γῆ. Ἀνήκουν, μὲ μιὰ ἰδιαίτερη ἐννοια, σὲ ολόκληρη τὴν Οἰκονομία. Ἡ Νέα Ἰερουσαλήμ εἶναι συνεχῶς ὁ ἀντίπαλος τῆς Βαβυλώνας. Ἡ νύφη πρέπει πάντα νὰ ἐρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν πόρνη. Ὡστόσο, ἡ τελικὴ καὶ πληρέστερη πραγματικότης δεν ἐπιτυγχάνεται παρὰ μόνο μετὰ τὴν ἡμέρα τῆς κρίσης.

1. Ὁ νέος οὐρανὸς καὶ ἡ νέα γῆ (21: 1–8)

Ὁ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρῶτη γῆ ἔχουν φύγει. Στὴ φαντασία μας ἀς προσπαθήσουμε νὰ δούμε αὐτὸ τὸ νέο σύμπαν. Τὰ ἴδια τὰ θεμέλια τῆς γῆς ἔχουν ὑποστεῖ τὴν καθαριστικὴ φωτιά. Κάθε λεκές τῆς ἀμαρτίας, κάθε σουλὴ ἀδικίας, κάθε ἶχνος θανάτου, ἔχει ἀφαιρεθεῖ. Ἀπὸ τὴ μεγάλη πυρκαγιά γεννήθηκε ἓνα νέο σύμπαν. Ἡ λέξη που χρησιμοποιεῖται «καινός» στὸ πρωτότυπο υποδηλώνει ὅτι ἦταν ἓνας «νέος» ἀλλὰ ὄχι ἓνας «ἄλλος» κόσμος.¹² Εἶναι ὁ ἴδιος οὐρανὸς καὶ γῆ, ἀλλὰ ἀναζωογονημένος υπέροχα, χωρὶς ζιζάνια, ἀγκάθια ἢ γαϊδουράγκαθα καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἡ φύση ἐρχεται στὴ δικὴ τῆς πραγμάτωση· ὅλες οἱ δυνατότητές τῆς, ἀδρανοποιημένες τόσο καιρὸ, εἶναι πλέον πλήρως συνειδητοποιημένες. Ἡ «παλιά» τάξη ἐξαφανίστηκε. Τὸ σύμπαν στὸ ὁποῖο ὁ δράκος, τὸ θηρίο, ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ ἡ πόρνη ἐκτελούσαν τὸ πρόγραμμα τους τῆς ἀνομίας τώρα ἔχει ἐξαφανιστεῖ. Ἡ θάλασσα, ὅπως τὴ γνωρίζουμε τώρα, δεν ὑπάρχει πια. Πρὸς τὸ παρόν, ἡ θάλασσα εἶναι τὸ ἐμβλημα τῆς ἀναταραχῆς καὶ τῶν συγκρούσεων. Τὰ βρυχώμενα, ὀργισμένα, ταραγμένα νερά, τὰ κύματα, τὰ κύματα που ἀσχολοῦνται διαρκῶς νὰ χτυπᾶ τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, συμβολίζουν τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου στὶς συγκρούσεις καὶ τὶς ταραχές τους (13: 1· 17: 15). Εἶναι ἡ θάλασσα ἀπὸ τὴν ὁποῖα υψώνεται τὸ θηρίο. Ἀλλὰ στὸ ἀνανεωμένο σύμπαν—μὲ τὸν νέο οὐρανὸ καὶ τὴν νέα γῆ—ὅλα θα εἶναι εἰρηνικά. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα ὅπως εἶναι τώρα θα ἐξαφανιστοῦν. Τὸ σύμπαν θα ἀναζωογονηθεῖ καὶ θα μεταμορφωθεῖ λαμπρά. «καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλήμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς (εἶδα τὴν ἁγία πόλιν, τὴν νέα Ἰερουσαλήμ, νὰ κατεβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, ἀπὸ τὸ Θεό, ἑτοιμὴ σαν τὴ νύφη που στολισμένη περιμένει τὸν ἀντρα τῆς.) »

Αὐτὴ ἡ Ἰερουσαλήμ ὀνομάζεται «νέα» σὲ ἀντίθεση μὲ τὴ γήινη, Παλαιστινιακὴ Ἰερουσαλήμ. Ὀνομάζεται «ἁγία» ἐπειδὴ εἶναι ξεχωρισμένη ἀπὸ τὴν ἀμαρτία καὶ εἶναι ἀφιερωμένη στὸ Θεό. Αὐτὴ ἡ νέα καὶ Ἁγία Ἰερουσαλήμ εἶναι πολὺ ξεκάθαρα ἡ Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως εἶναι ἐπίσης προφανές ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὀνομάζεται ἐδῶ καὶ ἀλλοῦ ἡ νύφη, ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρνίου (Ἠσ. 54: 5· Ἐφεσ. 5: 32, κ.λπ.). Ἀκόμη καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἡ Ἐκκλησία ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τὸν συμβολισμό μιᾶς πόλης (Ἠσ. 26: 1· Ψαλ. 48· κ.λπ.). Μια πόλις μας υπενθυμίζει τὶς ἐννοίες τῆς μόνιμης κατοικίας, ἓναν μεγάλο ἀριθμὸ κατοίκων, τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν κοινωνία, τὴν ἐπικοινωνία καὶ τὴν ὁμορφιά. Ὅσον ἀφορᾶ ὅλα αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικά, ἡ Ἐκκλησία - κατ' ἀρχὴν ἀκόμη καὶ σήμερα, πρὶν ἀπὸ τὴ μελλοντικὴ τελειότητα - εἶναι σαν πόλις. Διαβάζουμε ὅτι ὁ Ἰωάννης εἶδε αὐτὴ τὴν Ἁγία Πόλις νὰ κατεβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἀπὸ τὸν Θεό. Αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν ἰδανικὴ Ἐκκλησία τοῦ παρόντος καὶ τὴν Ἐκκλησία τοῦ μέλλοντος. Γεννιέται πάντα ἀπὸ ψηλά. Εἶναι πάντα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς

μετασχηματιστικής εργασίας του Αγίου Πνεύματος (3:12·21:9 κ.λπ.· πρβλ. Γαλ. 4:26· Εβρ. 11:10, 16:12: 22). Οι λέξεις «ήτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς» βρίσκουν το σχόλιό τους στην Αποκάλυψη 19: 7.1 Ο Ιωάννης ακούει μια υπέροχη φωνή από το θρόνο, λέγοντας:

Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
καὶ σκηνώσῃ μετ' αὐτῶν,
καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται,
καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται,
καὶ ἐξαλείψῃ ἀπ' αὐτῶν ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον
ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν,
καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι,
οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται
ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον

Τώρα πια η κατοικία του Θεού είναι μαζί με τους ανθρώπους.

Θα κατοικήσει μαζί τους, κι αυτοί θ' αποτελούν το λαό του.

Ο ίδιος ο Θεός θα είναι μαζί τους.

Θα διώξει κάθε δάκρυ από τα μάτια τους,

κι ο θάνατος δε θα υπάρχει πια·

οὔτε πένθος οὔτε κλάμα οὔτε πόνος

θα υπάρχει πια, γιατί τα παλιά πέρασαν

Ἔτσι, υπέροχα, απεικονίζεται η αιώνια γαμήλια γιορτή του Αρνιού, του Χριστού και της νύμφης του, της Εκκλησίας.¹³ Είναι το αποκορύφωμα ολόκληρης της διαδικασίας με την οποία ο Θεός έρχεται στους ανθρώπους Του. Τόσο κοντά είναι αυτή η αιώνια κοινωνία μεταξύ του Θεού και των εκλεκτών Του ότι Αυτός, όπως ήταν, κατοικεί μαζί τους σε μια σκηνή — τη σκηνή Του, τη δόξα των χαρακτηριστικών Του (Αποκάλυψη 7: 15). Το Αρνίο είναι ο βοσκός τους (7: 17). Ο Θεός σκουπίζει κάθε δάκρυ από τα μάτια τους (7:17). Τον λατρεύουν συνεχώς στο Ναό Του (7: 15). Κάθονται μαζί Του στον θρόνο Του: και τους συνοδεύει (3: 20 κ.λπ.· πρβλ. Επίσης Ιω. 17: 23 · 2 Κορ. 6:18). Ἔτσι, σε εντυπωσιακά σύμβολα, εκτίθεται η αιώνια συντροφιά μεταξύ του Θεού και του λαού Του. Αρνητικά, ο θάνατος δεν θα είναι πια (Απ. 20: 14 · Α' Κορ. 15: 26)· οὔτε πένθος οὔτε κλάμα (Ησ. 25: 8; 35: 10; 51: 11) οὔτε πόνος (πρβλ. επίσης Απ. 7: 16). Τα παλιά πέρασαν· όλα έχουν γίνει καινούρια. Η σειρά «παλιά» έχει εξαφανιστεί (Β Κορ. 5: 17 · Εβρ. 12: 27).

Ο απόστολος τώρα ακούει τη φωνή Εκείνου που κάθεται στο θρόνο, δηλαδή, το Θεό στον Χριστό (Αποκάλυψη 4: 2 · 22: 1) που λέγει, «Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα (Να, όλα τα κάνω καινούρια).» Μόνο ο Θεός μπορεί να κάνει καινούρια. Οι άνθρωποι μπορεί μάταια να φανταστούν ότι μέσω της καλύτερης εκπαίδευσης, ενός καλύτερου περιβάλλοντος, μιας καλύτερης νομοθεσίας και μιας πιο δίκαιης κατανομής του πλούτου πρόκειται να οδηγήσουν σε μια νέα εποχή, μια χρυσή εποχή, την ουτοπία που είναι μια έντονη επιθυμία του ανθρώπου. Το όνειρό τους παραμένει όνειρο! Ούτε οικονομικές διασκέψεις, ούτε διασκέψεις αφοπλισμού, ούτε καλύτερα σχολεία ούτε προγράμματα για καλύτερη διανομή του πλούτου, θα φέρουν μια πραγματικά χρυσή εποχή, έναν νέο ουρανό και γη ή μια νέα τάξη. Μόνο ο Θεός που μέσω του Πνεύματός του κάνει όλα τα πράγματα νέα.¹⁴ Μόνος του μπορεί να αποκαταστήσει και να ανανεώσει τον άνθρωπο και το σύμπαν. Αυτός το κάνει τώρα, αν και με πολύ περιορισμένη έννοια. Θα το κάνει στο μέλλον όταν ο Χριστός επιστρέψει.

Δεν μπορούμε να φανταστούμε ότι τα αποτελέσματα της αμαρτίας μπορούν να εξαλειφθούν. Ωστόσο, θα αφαιρεθούν έτσι ώστε όλα τα πράγματα να γίνουν πραγματικά «νέα».

Για να μας ενισχύσει στην πίστη μας ότι Αυτός που υποσχέθηκε θα το κάνει πραγματικά, διαβάζουμε, «Ἴδου!» - μια επιτακτική ένδειξη που δείχνει στον Ιωάννη ότι πρέπει να λάβει υπόψη του αυτό που έχει ακούσει και να το γράψει για την παρηγοριά των άλλων, γιατί «οὔτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσι (τα λόγια μου είναι αληθινά)» (πρβλ. Απ. 19: 9 · 22: 6). Τόσο σίγουρη είναι η εκπλήρωση αυτής της υπόσχεσης ώστε η φωνή μιλά σαν να είχε ήδη εκπληρωθεί (πρβλ. Απ. 16:17). Στην πραγματικότητα, όσον αφορά το όραμα του Ιωάννη, αυτοί οι μετασχηματισμοί είχαν πράγματι λάβει χώρα. Βλέπει τον νέο ουρανό και τη νέα γη.¹⁵ Το «νερό της ζωής» που δίνεται ελεύθερα αναφέρεται στην αιώνια ζωή, η οποία είναι σωτηρία πλήρης και ελεύθερη. Είναι η πραγματοποίηση όλων αυτών των υποσχέσεων

(Ψλ. 36: 8 · Ιωήλ 3: 18 · Ζαχ. 14: 8 · Ιω. 4: 10 · Απ. 7: 17 · 22: 17). Θυμηθείτε ότι αυτό το «νερό» δίνεται τώρα στον «διψασμένο», και στην αιωνιότητα, στο νέο ουρανό και γη, θα χύνεται φρέσκο και πλήρες σε κάθε ζωντανό ον. Αυτό το νερό πάντα προέρχεται από τον Θεό, που είναι η Κρήνη. Ο νικητής θα λάβει αυτά τα πράγματα. Σε αυτόν, η υπόσχεση της διαθήκης, «ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός (κεγὼ θὰ εἶμαι Θεός του, κι αὐτός παιδί μου).», επιτυγχάνει την πραγματοποίησή της.

Κατ' αρχήν, αυτή η υπόσχεση, η οποία, όπως έχουμε δείξει, διατρέχει τη γραφή από την αρχή έως το τέλος σαν χρυσό νήμα, πραγματοποιείται ακόμη και σε αυτή τη ζωή· στην τελειότητα εκπληρώνεται στην επόμενη, ειδικά στον νέο ουρανό και νέα γη. Είναι η μεγάλη υπόσχεση, γιατί περιλαμβάνει όλες τις άλλες υποσχέσεις.¹⁶ Παρατηρήστε την τρομερή αντίθεση στο στίχο 8. Εκείνοι που δείχνουν τα χαρακτηριστικά της «πόρνης» ρίχνονται στη λίμνη της φωτιάς και του θειαφιού και υφίστανται το δεύτερο θάνατο.

2. Η Νέα Ιερουσαλήμ (21: 9–22: 5)

Όμως πάνω από τα ερείπια της πόλης-πόρνης του εδαφίου 8 εμφανίζεται το καταπληκτικό όραμα της πόλης-νύφης, της πόλης του Θεού, η Αγία Ιερουσαλήμ που κατεβαίνει από τον ουρανό από το Θεό. Είναι η ιδεώδης Εκκλησία του μέλλοντος που προ ιδεάζεται από την ιδεώδη Εκκλησία του παρόντος.

Ένας από τους επτά αγγέλους που είχαν τις φιάλες και συζητά με τον Ιωάννη του λέγει (πρβλ. Απ. 17: 1) «δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἄρνιου.»¹⁷ Μετά ο άγγελος μεταφέρει τον Ιωάννη μακριά, όχι κυριολεκτικά αλλά «εν Πνεύματι» (πρβλ. Απ. 1: 10; 17: 3) σε ένα όρος: «ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν» (πρβλ. Ιεζ. 40: 1,2). Μόνο όταν σταθούμε στο ψηλό βουνό της πίστεως μπορούμε να δούμε την Εκκλησία όπως είναι στην ιδανική της ύπαρξη. Ο απόστολος τώρα βλέπει μια σκηνή από μια υπέροχη ομορφιά και λαμπρότητα. Βλέπει μια πόλη. Ο άγγελος είχε υποσχεθεί να του δείξει τη νύφη. Έτσι η πόλη είναι η νύφη· και οι δύο είναι παρόμοιες. Και οι δύο δείχνουν την Εκκλησία του Θεού.

Η περιγραφή της πόλης όπως βρίσκεται στο Αποκάλυψις 21: 9–22: 5, μπορεί να δοθεί περιληπτικά ως ακολούθως.

α. Αυτή είναι μια πόλη, η Αγία Πόλη η Ιερουσαλήμ (21: 10,16,18).

Ως τέτοια είναι μια κοινότητα ανθρώπων που έχουν κοινωνία με το Θεό. Δεν υπάρχει τίποτε σε όλο το σύμπαν που να είναι τόσο ένδοξο όσο αυτή η κοινωνία με το Θεό, και έτσι Αυτός κατασκηνώνει μαζί μας και εμείς είμαστε δικοί Του. Επιπλέον, ως το σύμβολο της Αγίας Πόλης όπως το δείχνει καθαρά, αυτή η κοινωνία είναι αγία και παραμένουσα και τη χαιρέται ένα αναρίθμητο πλήθος. Έτσι, η υπερβατική λαμπρότητα της ιδεώδους Εκκλησίας δίνεται συμβολικά. Παρατηρήστε επιπλέον, ότι η όλη σύλληψη της εικόνας είναι εσχατολογική: η Εκκλησία του μέλλοντος περιγράφεται εδώ, αλλά επίσης και η Εκκλησία του παρόντος ως μια σκιά του τι πρόκειται να έρθει. Η πόλη που περιγράφεται εδώ ανήκει στον κόσμο του ουρανού: η πόλη κατεβαίνει συνεχώς από τον ουρανό. Είναι το έργο της κυρίαρχης χάριτος του Θεού. Ανήκει στο μέλλον και έχει μια μόνιμη αναφορά στο μέλλον. «διαμένει στη γη». Είναι η «κοινότητα των ανθρώπων που ζούνε σύμφωνα με το θέλημα του Θεού και έχουν προοριστεί να βασιλεύουν αιώνια με το Θεό».¹⁸ Η Ιερουσαλήμ είναι αγία και νέα. Η Βαβυλώνα είναι «μεγάλη» και «παλιά».¹⁹

Αυτή η πόλη, επιπλέον είναι από καθαρό χρυσάφι, όμοια με καθαρό γυαλί (πρβλ. Απ. 4: 6; 15:2). Αυτό συμβολίζει τον καθαρό, άγιο, γεμάτο χάρη και λαμπρό χαρακτήρα της κοινωνίας μεταξύ του Θεού και του λαού Του. Κατ' αρχήν, την χαιρόμαστε εδώ και τώρα· όμως στην τελειότητα θα την χαρούμε στον ουρανό.

Τελικά, αυτή η πόλη είναι ένας τέλειος κύβος—δώδεκα χιλιάδες στάδια σε κάθε κατεύθυνση.

Βλέπετε πρώτα από όλα την ομορφιά αυτού του συμβόλου. Είναι μια πόλη που εκτείνεται σε μήκος δώδεκα χιλιάδες στάδια σε κάθε μια από τις τρεις διαστάσεις—έτσι είναι δώδεκα

χιλιάδες προς τα πάνω, και όλο από καθαρό διαφανή λαμπερό χρυσό. Αλλά τι σημαίνει; Ο αριθμός δώδεκα χιλιάδες είναι το γινόμενο του τρία (για την Τριάδα) επί τέσσερα (για το σύμπαν) επί δέκα επί δέκα επί δέκα (για την αναδιπλασιαζόμενη ολική πληρότητα και τελειότητα). Έτσι αυτός ο αριθμός εκφράζει το πλήρες και τέλειο αποτέλεσμα της σώζουσας δύναμης του τριαδικού Θεού που λειτουργεί στο σύμπαν. Αυτό το πλήρες και τέλειο αποτέλεσμα της κοινωνίας με το Θεό στο νέο σύμπαν. Αυτή η κοινωνία θα είναι «πλήρης και τέλεια» σε κάθε κατεύθυνση. Χαιρόμαστε μια πρόγευση αυτού εδώ και τώρα. Μια σκιά ως πρόγευση αυτού ήταν, τα Άγια των Αγίων στη Σκηνή του Μαρτυρίου και στο Ναό του Σολομώντος. Και αυτό ήταν ένας τέλειος κύβος, Εδώ ο αρχιερέας ερχόταν σε κοινωνία με το Θεό. Αλλά στην Άγια Πόλη όλοι οι πιστοί θα είναι σε κοινωνία με το Θεό ως ιερείς και ως βασιλείς. Όλοι θα χαίρονται αυτήν την κοινωνία.

b. Αυτή η Άγια Πόλη είναι η Γυναίκα του Αρνίου (21: 9).

Το σύμβολο εξηγείται πλήρως στην Αποκάλυψη 19: 7.²⁰ Το γεγονός ότι αυτή η κοινωνία μεταξύ του Θεού και των παιδιών Του είναι τόσο στενή και μόνιμη σχέση αγάπης, και αυτό είναι το πιο ένδοξο όμορφο πράγμα στο σύμπαν και δίνεται συμβολικά με αυτήν την εικόνα (πρβλ Ψλ 45).

c. Η Αγία Πόλη έχει ένα φωστήρα, τη δόξα του Θεού στο Αρνίο (21: 11,23; 22: 5).

Ο φωστήρας ή ο λυχνοστάτης²¹ είναι η δόξα του Ενός που κάθεται στο θρόνο (πρβλ. Απ. 4: 3). Η λαμπρότητα του διαμαντιού²² δεν είναι παρά μόνο μια σκιαγράφιση των χαρακτηριστικών της δόξας του Θεού όπως αποκαλύπτεται στην Εκκλησία του Κυρίου Ιησού Χριστού. Σίγουρα η λυχνία (φωστήρας) της Εκκλησίας είναι το Αρνίο (πρβλ. Ιω. 1: 5; 8: 12). Η λυχνία είναι το Αρνίο γιατί μας μεταδίδει την αληθινή και σωτήρια γνώση του Θεού, την παραμένουσα πνευματική χαρά, και τη δικαιοσύνη στην κατάσταση μας με την αντίστοιχη αγιότητα της κατάστασης. Ο Χριστός που είναι το πραγματικό Φως, διώχνει μακριά τα σκοτάδια της άγνοιας, δυστυχίας, ενοχής και ηθικής μόλυνσης. Μέσω αυτού και απ' Αυτόν και το Έργο Του η δόξα του Θεού γίνεται φανερή στην Εκκλησία. Έτσι λοιπόν, η Αγία Πόλη δεν χρειάζεται ούτε το φυσικό ούτε το τεχνητό φως, ούτε το ηλιακό φως ούτε το φως από λάμπες (πρβλ. Ησ. 60: 1, 3, 5, 19, 20· Ζαχ. 14: 7). Δε θα υπάρξει περισσότερο φως. Όλα αυτά είναι αληθή κατ' αρχή και τώρα αλλά θα φανούν σε τελειότητα στο νέο σύμπαν του μέλλοντος.

d. Δεν υπάρχει Ναός σ' αυτήν την πόλη γιατί ο Κύριος Θεός και το Αρνίο είναι ο ναός του (21: 22).

Δεν χρειάζεται πια οι κάτοικοι να πηγαίνουν στη Σκηνή του Μαρτυρίου ή στο Ναό, κάπου στο στρατόπεδο ή στην πόλη, για να έχουν κοινωνία με το Θεό, Η ακτινοβολία του Μεγαλείου και της δόξας του Θεού, σε όλη της την πληρότητα, γεμίζει όλη την πόλη. Δεν περιορίζεται σε κάποια ιδιαίτερη θέση μέσα στην πόλη. Εκδηλώνεται παντού. Δε χρειάζεται ναός, γιατί η κοινωνία των πιστών με το Θεό τους είναι άμεση, απ' ευθείας. Ο Θεός κατασκηνώνει με το λαό Του· είναι συνεχώς στην άμεση και γεμάτη αγάπη και παραμένουσα παρουσία Του (δες Απ. 7: 15· 21: 3· Ζαχ. 2: 5). Η προφητεία του Ιερεμία 3: 16 (πρβλ. Ιε 31: 33 κοκ.) που φτάνει στην αναμενόμενη της εκπλήρωση στη νέα Οικονομία στην οποία ζούμε τώρα (πρβλ. Ιω 4: 23 κοκ.; Εβρ. 8: 8 κοκ.), πραγματοποιείται τελείως στο νέο σύμπαν.

e. Τα τείχη της Νέας Ιερουσαλήμ, είναι μεγάλα και υψηλά (21: 12,17,18).

Μια πόλη έχει τείχος για προστασία, για ασφάλεια και για τάξη. Εδώ είναι η ερμηνεία αυτού του συμβόλου: η Εκκλησία παραμένει ασφαλής όταν έχει κοινωνία με το Θεό. Το τείχος της είναι μεγάλο και υψηλό (πρβλ. Ζαχ. 2: 5). Επιπλέον για να δώσουμε έμφαση ότι είναι κάτι το συμβολικό και όχι κατά γράμμα, το τείχος έχει ένα νόημα, που καθώς διαβάζουμε έχει μέτρο 144 πήχεις (σε ύψος ή πάχος). Είναι το τείχος της Εκκλησίας της παλιάς και της νέας Οικονομίας.²³ Ο Ιωάννης 10: 28 μας προμηθεύει με μια όμορφη εξήγηση για το σύμβολο: «καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς». Το σύμβολο εφαρμόζεται για την εποχή μας· εφαρμόζεται με μια πιο ένδοξη έννοια για την ασφάλεια του λαού του Θεού στη νέα δημιουργία. Τι πιο ένδοξο από το να νιώθεις απόλυτη ασφάλεια;

f. Το τείχος έχει δώδεκα θεμέλια (21: 14, 19, 20). Σ' αυτά τα δώδεκα θεμέλια εμφανίζονται τα ονόματα των δώδεκα αποστόλων. Είναι εύκολο να συλλάβουμε το νόημα. Μέσα από την μαρτυρία που έφεραν οι δώδεκα απόστολοι, και μέσα από τα γραφτά των αποστόλων, οι άνθρωποι ήρθαν στην ευλογημένη κατάσταση της κοινωνίας με το Θεό. (Εφ. 2: 20· Α΄ Κορ. 3: 9.) Σ' αυτό το θεμέλιο ο Ιησούς Χριστός είναι ο ακρογωνιαίος λίθος. Οι απόστολοι είναι απόστολοι του Αρνίου. Αυτόν διακηρύττουν. Με το μέσο του κηρύγματος των αποστόλων λάμπει η ποικιλία της λαμπρότητας και της φωτεινότητας των χαρακτηριστικών του Θεού. Αυτό είναι κατά πάσα πιθανότητα το νόημα των πολύτιμων λίθων που στολίζουν τα δώδεκα θεμέλια (πρβλ. Ησ. 54: 11). Η πολυποίκιλη σοφία του Θεού αποκαλύπτεται στην Εκκλησία δια μέσου του Λόγου όποτε ο Λόγος εφαρμόζεται στην καρδιά δια του Αγίου Πνεύματος (δες. Εφ. 3: 10).

g. Η πόλη έχει δώδεκα πύλες

(21: 12,13,21,25,27 · 22: 14,15 · πρβλ. Ιεζ. 43: 1,48: 31-34; Απ. 22: 14). Με άλλα λόγια, υπάρχει – από τη σκοπιά του νέου ουρανού και γης πρέπει να πούμε ότι υπήρξε – άφθονη ευκαιρία να μπει κανείς σε αυτήν την ένδοξη και υπέροχη συντροφιά με τον Θεό. Οι ανοιχτές πύλες συμβολίζουν ευκαιρίες εισόδου. Μπαίνουμε σε αυτήν την ένδοξη κοινωνία μέσω πίστης που δόθηκε από το Θεό στις υποσχέσεις του Θεού. Κάθε πύλη είναι ένα μαργαριτάρι. Αν θυμόμαστε ότι ένα μαργαριτάρι είκοσι χιλιοστών (κόκκων) που δεν είναι τόσο μεγάλο όσο μια συνηθισμένη μπίλια, τότε αυτά τα μαργαριτάρια που ο Ιωάννης είδε στο όραμα πρέπει να ήταν καταπληκτικά τόσο για το μέγεθος όσο και για την ομορφιά, και το παιδί του Θεού που, μέσω της πίστης στις υποσχέσεις, έχει εισέλθει στην πόλη λέει, «άνά εις έκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου (κάθε πύλη καμωμένη από ένα μαργαριτάρι.)». Στις πύλες γράφονται τα ονόματα των δώδεκα φυλών του Ισραήλ, γιατί η πόλη είναι ο τόπος κατοικίας του αληθινού Ισραήλ, της λυτρωμένης Εκκλησίας (βλ. Απ. 7: 14). Υπάρχουν τρεις πύλες για κάθε κατεύθυνση (πρβλ. Γεν. 28: 14 · Ησ. 54: 3). η Εκκλησία συγκεντρώνεται από όλα τα έθνη. Στις πύλες είναι δώδεκα άγγελοι. Επομένως, αυτοί που έχουν τα χαρακτηριστικά της πόρνης²⁴ και των συμμάχων της δεν μπορούν να εισέλθουν. Αυτά τα ακάθαρτα και απαίσια άτομα δεν θα εισέλθουν στην πόλη. Παραμένουν έξω. Μόνο εκείνοι των οποίων τα ονόματα είναι γραμμένα στο βιβλίο ζωής του Αρνίου μπορούν να εισέλθουν (πρβλ. Απ. 3: 5). Αλλά μην αφήσετε κανέναν να απελπιστεί, γιατί οι πύλες δεν κλείνουν ποτέ. Το κλείσιμο των πυλών συμβολίζει όχι μόνο το σκοτάδι, τη νύχτα και τον κίνδυνο αλλά και την έλλειψη ευκαιρίας για είσοδο. Τώρα, σε όλη αυτή την εποχή υπάρχει (και πάλι από τη σκοπιά του νέου ουρανού και της γης που πρέπει να πούμε ότι υπήρχε) άφθονη ευκαιρία να εισέλθουμε με πίστη στην ευλογημένη συντροφιά με τον Θεό.

h. Η πόλη διαθέτει λεωφόρους από καθαρό χρυσό, που είναι διαφανείς ως γυαλί (21: 21). Κάθε πύλη είναι η πόρτα σε μια λεωφόρο, και η πόλη είναι γεμάτη από όμορφες λεωφόρους, που είναι λεωφόροι από καθαρό χρυσό, γιατί συμβολίζουν μια ένδοξη αλήθεια. Αυτές οι λεωφόροι δείχνουν ότι υπάρχει άφθονη ευκαιρία για επικοινωνία με το θρόνο. Υπάρχει ευκολία πρόσβασης στα ποτάμια της ζωής και στα δέντρα της ζωής.

i. Η πόλη έχει ποτάμι με το νερό της ζωής, φωτεινό όπως τον κρύσταλλο, το οποίο ρέει από το θρόνο του Θεού και του Αρνίου (22: 1).

Κατά μήκος της πλευράς της πλατείας τρέχει ένα ποτάμι. Η πλατεία και το ποτάμι χωρίζονται μόνο από ένα πάγκο (βλ. την Ενότητα πιο κάτω.). Αυτός ο ποταμός είναι ο ποταμός της ζωής γιατί συμβολίζει την αιώνια ζωή, τη σωτηρία που είναι πλήρης και δωρεάν, το δώρο της κυρίαρχης χάρις του Θεού. Και τι είναι η ζωή, παρά η συντροφιά με τον Θεό; (Πρβλ. Ιω. 17: 3 · βλ. Επίσης Ιεζ. 47: 1 κ.λ.π. 4: 10 · 7: 38 και την εξήγησή μας για την Απ. 7: 17 · 21: 6.) Παρατηρήστε ότι αυτός ο ποταμός προχωρά

«Από» τον θρόνο του Θεού και του Αρνιού. Δεν ρέει «δίπλα» στον θρόνο του Θεού, όπως το έχει ένας όμορφος δημοφιλής ύμνος. Ας αλλάξουμε το «δίπλα» σε «από» και να τραγουδήσουμε τον ύμνο! Αυτό δεν είναι ένα θέμα δευτερεύουσας σημασίας, γιατί το σημείο του συμβολισμού εξαρτάται από το ίδιο το ερώτημα. Όταν λέμε ότι ο ποταμός της χάρις και της

ζωής προέρχεται «από» το θρόνο ή «εκ του θρόνου» του Θεού και του Αρνιού, τονίζουμε το γεγονός ότι η σωτηρία μας επιτεύχθηκε από την κυρίαρχη θέληση του Θεού και μας την έδωσε ως δώρο για μας από το λυτρωτικό αίμα του Χριστού. Σε αυτόν είναι όλη η δόξα. Παρατηρήστε την αφθονία και τον άγιο χαρακτήρα αυτής της ζωής: το ποτάμι είναι γεμάτο νερό και το νερό είναι πεντακάθαρο. Η αμαρτία δεν θα χαλάσει την συντροφιά μας με τον Θεό. Αυτό το σύμβολο, επίσης, ισχύει καταρχήν εδώ και τώρα, αλλά στην τελειότητα εκεί και μετά.

j. ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς...καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι, (22: 1-3).

Μεταφράζουμε αυτό το απόσπασμα ως εξής: (μετάφραση βιβλικής εταιρείας) «Στη μέση της πλατείας, από 'δω κι από 'κει από το ποτάμι, ήταν το δέντρο της ζωής, που καρποφορεί δώδεκα φορές, μία κάθε μήνα, και που τα φύλλα του χρησιμεύουν για τη θεραπεία των εθνών...Καμιά αφορμή για κατάρα δε θα υπάρχει πια εκεί. »

Πρώτα, ας μελετήσουμε την μια εικόνα. Ο όρος «δέντρο της ζωής» είναι συλλογικός, ακριβώς όπως «λεωφόρος» και «ποτάμι». Ο όρος στο κείμενο είναι ξύλο που πολλές φορές σημαίνει δάσος. Η ιδέα δεν είναι ότι υπάρχει μόνο ένα δέντρο. Όχι, υπάρχει ένα ολόκληρο άλσος: ολόκληρες σειρές δέντρων κατά μήκος του ποταμού, μεταξύ του Ποταμιού και της πλατείας. Αυτό ισχύει για όλες τις λεωφόρους της πόλης.

Η πόλη είναι γεμάτη άλση (πρβλ. Αποκ. 2: 7). Εκτιμήστε, λοιπόν, αυτήν την υπέροχη αλήθεια: η πόλη είναι γεμάτη ποτάμια ζωής. Είναι επίσης γεμάτη άλση που περιέχουν δέντρα της ζωής. Αυτά τα δέντρα, επιπλέον, είναι γεμάτα καρπούς. Αποδίδουν καρπούς πολύ συχνά κάθε μήνα. Ακόμα και τα φύλλα αυτών των δέντρων είναι για θεραπεία. Συνολικά, όλα αυτά τα αντικείμενα συμβολίζουν τον υπερβολικό χαρακτήρα της σωτηρίας μας, το απόλυτα πλήρες μέτρο της πιο ευλογημένης και διαρκούς κοινωνίας με τον Θεό για όλους τους κατοίκους της Αγίας Πόλης. Σίγουρα, είναι ένα πολύ εντυπωσιακό γεγονός ότι σύμφωνα με αυτόν τον συμβολισμό το άλσος ή ο κήπος είναι στην πόλη. Σκεφτείτε το για λίγο: τον κήπο της αφθονίας ακριβώς στην καρδιά της πόλης. Η πόλη, όπως έχει αναφερθεί, συμβολίζει, μεταξύ άλλων, πλήθος ανθρώπων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σε σχέση με τη Νέα Ιερουσαλήμ, η οποία εκτείνεται σε απόσταση δώδεκα χιλιάδων σταδίων μήκος σε κάθε κατεύθυνση. Η πόλη, λοιπόν, συμβολίζει ένα μεγάλο πλήθος· προτείνει πολλές ανάγκες και επιθυμίες και μια μεγάλη «απαίτηση». Αλλά από πού θα προέλθει η «προμήθεια»; Ο κήπος συμβολίζει την παροχή σε αφθονία. Αλλά ο άνθρωπος έχει διωχθεί από τον κήπο. Από τότε, η πόλη, όπως ήταν, έκλαιγε για τον κήπο και ο κήπος για την πόλη.

Τέλος, εδώ στη Νέα Ιερουσαλήμ, ο κήπος βρίσκεται μέσα στην πόλη. Υπάρχει μια αφθονία της αιώνιας ζωής και της σωτηρίας για όλους τους πολίτες. Επιστρέψτε στην Αποκάλυψη 18: 22²⁵ και παρατηρήστε την αντίθεση. Σε όλη αυτή τη σημερινή εποχή, τα φύλλα του δέντρου είναι –καθόλου θα λέμε «ήταν» για τη θεραπεία των εθνών. Η αιώνια ζωή θεραπεύει τα σημάδια της αμαρτίας και της δυστυχίας. Ο όρος «δέντρο» της ζωής είναι πραγματικά «ξύλο» της ζωής. Είναι ο όρος που χρησιμοποιείται για να δείξει το σταυρό του Χριστού (Πράξεις 5: 30 · 10: 39 · κ.λπ.). (Πρβλ. Γα. 3: 13: «Κατάρα είναι ο καθένας που κρέμεται σε ένα δέντρο (ξύλο).») Μέσω του σταυρού ο Χριστός άξιζε την αιώνια ζωή για εμάς, και στη Νέα Ιερουσαλήμ αυτό το δέντρο του σταυρού δεν είναι καταραμένο (πρβλ. επίσης Ιεζ. 47: 12 · Αποκάλυψη 2: 7). Δεν υπάρχει τίποτα καταραμένο.

κ. Σ' αυτήν την πόλη «ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται» (22: 3,4).

Στην Εκκλησία του Θεού αποκαλύπτεται το μεγαλείο Του και η Κυριαρχία Του. Ο «θρόνος» συμβολίζει την κυριαρχία. Για αυτό το λόγο ο ποταμός πηγάζει από το θρόνο του (δες τμήμα πιο πάνω). Βέβαια αυτή η κυριαρχία του Θεού αποκαλύπτεται παντού, και μέσα και έξω από την πόλη. Όμως μέσα στην πόλη εκδηλώνεται ως η κυριαρχία της αγάπης και όχι της οργής. Γιατί τώρα οι πολίτες υπακούουν με χαρά στο θέλημα του Θεού. Το θέλημα Του είναι η δική τους επιθυμία. Βλέπουν το πρόσωπο του: χαίρονται την εύνοια Του (πρβλ. Ψλ.

17: 15· 42: 2· Μτ. 5: 8). Τον λατρεύουν (πρβλ. Απ. 7: 15). Το όνομα Του βρίσκεται στα μέτωπα τους,²⁶

γιατί Αυτός τους αναγνωρίζει δημόσια ως τους δικούς Του, και αυτοί τον ομολογούν με χαρά ως τον Κύριο τους. Έτσι βασιλεύουν αιώνια στο νέο σύμπαν. Όλα αυτά τα σύμβολα εφαρμόζονται και στην παρούσα εποχή· και στην εντέλεια στο νέο σύμπαν.

Ι. Ποιοι είναι οι κάτοικοι αυτής της πόλης (21: 7,12,24,27; 22: 3, 14). Οι πολίτες είναι οι νικητές· ο πραγματικός Ισραήλ· οι εκλεκτοί από κάθε έθνος (πριβλ. Απ. 7: 9), στους οποίους περιλαμβάνονται ακόμη και βασιλιάδες· αυτοί που τα ονόματά τους είναι γραμμένα στο βιβλίο της ζωής του Αρνίου (πρβλ. Απ. 3: 5)· αυτούς που Τον λατρεύουν· το πλήθος που έχει σφραγιστεί (πρβλ. Απ. 14: Ι).

3. Συμπέρασμα (22: 6–21)

Στα λόγια με τα οποία κλείνει λίγα είναι αυτά που χρειάζονται κάποια ειδικά σχόλια. Για μια εξήγηση για τα διάφορα σύμβολα που αναφέρονται σ' αυτήν των παράγραφο με την οποία κλείνει το βιβλίο παραπέμπουμε τον αναγνώστη σε όλες τις προηγούμενες σελίδες σ' αυτό το βιβλίο.

Πρώτα, ο άγγελος που έδειξε στον Ιωάννη αυτά τα οράματα επιβεβαιώνει τον γνήσιο χαρακτήρα της Αποκάλυψης (πρβλ. Απ. 1: 1; 19: 9· 21: 5). Αυτό το βιβλίο έχει πραγματικά θεία προέλευση. Συγγραφέας του είναι ο Θεός των πνευμάτων των προφητών· τα πνεύματα των προφητών βρίσκονται κάτω από τη θεία καθοδήγηση και έλεγχο. Για την έκφραση «ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει» δες Αποκάλυψη 1: 1· 4: 1.²⁷ Ο άγγελος αναφέρει τα λόγια του ίδιου του Χριστού: «ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ» (δες Απ. 1: 3,7).

Τώρα ο Ιωάννης δίνει τη μαρτυρία του: «Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα». Ξανά ο Ιωάννης είναι έτοιμος να πέσει και να προσκυνήσει τον άγγελο, αλλά πάλι έχει το ίδιο αποτέλεσμα όπως στην Αποκάλυψη 19: 10.²⁸

Στη συνέχεια, ο άγγελος λέγει στον Ιωάννη να μη σφραγίσει τα λόγια αυτής της προφητείας αυτού του βιβλίου· γιατί ο καιρός που θα εκπληρωθούν είναι κοντά. Οι προφητείες αρχίζουν να εκπληρώνονται αμέσως (δες Απ. 1: 1). Αυτά τα ακολουθεί μια πολύ σοβαρή προειδοποίηση. Στη μετάφραση υπάρχει η λέξη «ας» που μπορεί να σημαίνει ένα από δύο πράγματα, δεν έχουμε δυσκολία να εξηγήσουμε το εδάφιο 11. Πρώτα υπάρχει το «ας» με θετική παρότρυνση, όπως «ἀπολιπέτω ὁ ἀσεβὴς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ (Το δρόμο του ο ασεβής ας τον εγκαταλείψει Ησαΐας 55:7)». Εδώ ο άδικος παροτρύνεται να εγκαταλείψει τον κακό του δρόμο. Αυτό είναι το «ας» που παρουσιάζεται πρώτη φορά. Αλλά ας υποθέσουμε ότι παρ' όλες τις ένθερμες παροτρύνσεις, επιτιμήσεις, προσκλήσεις, κρίσεις, ο άδικος αρνείται να υπακούσει και να δεχτεί το νερό της ζωής που δίνεται δωρεάν. Τι θα γίνει μετά; Υπάρχει το άλλο «ας». Δεν είναι το «ας» της θετικής παρότρυνσης, αλλά το «ας» της απόσυρσης. Ο Θεός λέγει, «ας μείνει έτσι».²⁹ Είναι αυτό δεύτερο «ας» που εννοείται εδώ στο εδάφιο 11. Για τον ασεβή είναι ένα τρομερό «ας». Μπορούμε λοιπόν να παραφράσουμε το εδάφιο ως ακολούθως: «μην εμποδίζετε τον άνθρωπο ο οποίος παρά όλα τα παρακάγια, τις προειδοποιήσεις, τις παροτρύνσεις, κτλ., έχει τελείως σκληρύνει τον εαυτό του στην ασέβεια του: μην τον εμποδίζετε στην αδικία του, μήτε εμποδίζετε τον βρώμικο να συνεχίζει στη βρωμιά του. Παρόμοια μην εμποδίζετε τον δίκαιο και τον άγιο από το να συνεχίσει το δρόμο του αγιασμού.» Σ' αυτήν την περίπτωση το «ας» μπορεί να ληφθεί με την έννοια της θετικής παρότρυνσης.» Το κείμενο πραγματικά επιτρέπει τη διπλή ερμηνεία του «ας» που δώσαμε (πρβλ. Μτ. 13: 20).

Ο άγγελος ξανά αναφέρει τα λόγια του Ιησού «ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ» Αυτό είναι στην πραγματικότητα μια τρυφερή επιτίμηση. Ισοδυναμεί με το να έλεγε «μη σκληραίνεις στην απιστία, αλλά μετανόησε, γιατί όταν έρθω θα ανταμείψω αμέσως όλους.» Καθένας θα πάρει σύμφωνα με τα έργα του (δες Απ. 14: 14 κοκ· 20: 11 κοκ.).³⁰ Οι υποσχέσεις και επίσης οι απειλές του

Χριστού έχουν αιώνια σημασία, γιατί Αυτός είναι το Άλφα και το Ωμέγα. Αυτή είναι η σύνδεση μεταξύ των εδαφίων 12 και 13.

Φτάνουμε στον **έβδομο και τελευταίο μακαρισμό**: «Μακάριοι οί ποιοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ». Ορισμένες μεταφράσεις έχουν (καθώς και το επίσημο κείμενο της Ορθόδοξης Εκκλησίας): «Ευλογημένοι είναι εκείνοι που τηρούν τις εντολές.» Αλλά η καλύτερη ανάγνωση στο κριτικό κείμενο είναι: «Μακάριοι οί πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν». «Ευλογημένοι εἶναι εκείνοι που πλένουν τις στολές τους.» Κάθε άτομο φέρνει μαζί του μια στολή. Την υφαίνει πάντα, γιατί κάθε σκέψη, λέξη και πράξη του μπαίνει σε αυτή. Αυτή η στολή είναι πιτσιλισμένη, βρώμικη και εντελώς βρώμικη (πρβλ. Ζαχ 3: 3). Επιπλέον σε ολόκληρο τον κόσμο, δεν υπάρχει δύναμη που να μπορεί να την καθαρίσει.

Όσον αφορά αυτή τη στολή, όλα τα γήινα απορρυπαντικά είναι άχρηστα. Δεν μπορούν να κάνουν τίποτε. Διαβάστε τον Ιερεμία 2: 22, μια πολύ αξιοσημείωτη και όμορφη περικοπή. Αυτή η στολή είναι ο χαρακτήρας σου. Ο Θεός όμως έχει δώσει μια θεραπεία. Αυτός είναι που λέγει «Μακάριοι οί πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν». Για να πλύνεις τη στολή σου σημαίνει ότι έχεις τη δυνατότητα να πας στην πηγή του αίματος του Ιησού Χριστού. Αυτό το αίμα όχι μόνο αφαιρεί την ενοχή, αλλά μας δίνει και αξία, γιατί μας έδωσε το Άγιο Πνεύμα που μας αγιάζει και πρέπει συνέχεια να το έχουμε για βοήθεια.³¹ Αυτός που πλένει τη στολή του στην πηγή καθαρισμού, λαμβάνει με την κυρίαρχη του Θεού, το δικαίωμα να έρθει στο δέντρο της ζωής (δες. 2: 7; 22: 2), και μπορεί να εισέλθει μέσα από τις πύλες στην πόλη. Έξω από την πόλη είναι αυτοί που έχουν τα χαρακτηριστικά της πόρνης (πρβλ. Απ. 17: 2,4; κτλ.).

Στο τελευταίο τμήμα του βιβλίου υπάρχουν τρεις μάρτυρες. Ο πρώτος μάρτυρας είναι ο άγγελος και ο δεύτερος είναι ο Ιωάννης. Ο τρίτος μάρτυρας είναι ο ίδιος ο Ιησούς ο οποίος επιβεβαιώνει τον γνήσιο χαρακτήρα του βιβλίου και τη θεία του προέλευση. «Εγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις.» (δες Απ. 1: 1). Η Αποκάλυψις έχει ως σκοπό να δοθεί σε όλες τις εκκλησίες σε όλους τους αιώνες. Δεν είναι ο Ιωάννης ο συγγραφέας της Αποκάλυψης αλλά ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός. Είναι ο Εξυψωμένος, ο Μοναδικός, που είναι η ρίζα του Δαβίδ, έτσι και ο Δαβίδ οφείλει την ύπαρξη του, τη φήμη του και τη θέση του σ' Αυτόν, είναι όμως και απόγονος του Δαβίδ³² (πρβλ Ψλ. 110: 1· Μτ. 22: 42–45· Ησ.1: 1· 53: 2· κτλ..). Είναι ο θείος και ταυτόχρονα ανθρώπινος Σωτήρας. Αυτός ο ένδοξος, εξυψωμένος Σωτήρας είναι ο συγγραφέας του βιβλίου της Αποκάλυψης. Είναι ο αστέρας ο λαμπρός, ο πρωινός αστήρ.³³ Τη Αυτός ο αστέρας είναι το σύμβολο της βασιλικής εξουσίας (πρβλ. Αρ. 24: 17).

Ο Χριστός υποσχέθηκε να έρθει γρήγορα (πρβλ. Απ 22: 7,12) και η νύφη, δηλαδή η Εκκλησία απαντά λέγοντας «ἔρχου». Είναι μια ένθερμη προσευχή την οποία λέγει η Νύφη κινούμενη από το Άγιο Πνεύμα. Το Πνεύμα και η Νύφη πάντοτε εργάζονται μαζί (δες. Ρωμ. 8: 16). Συνεχώς λένε «ἔρχου.» Ας σημειωθεί ότι αυτή είναι προστακτική του ενεστώτα. Δεν αναφέρεται μόνο στο πραγματικό συμβάν, δηλαδή στην τελική έλευση του Κυρίου μας, αλλά σε όλη την πορεία της εκκλησίας που συνεχίζει να προηγείται του γεγονότος. Σημαίνει, εκτέλεσε το θεϊκό σου σχέδιο που περιλαμβάνει τις αρχές της ηθικής κυβέρνησης που αποκαλύπτονται από το συμβολισμό που δίνουν οι λυχνοστάτες, οι σφραγίδες, οι σάλπιγγες, ο πόλεμος με τον δράκοντα και τους συμμάχους του, οι φιάλες της οργής, ο γάμος του Αρνίου κτλ. Μέσα και δια αυτών όλων των μέσων και των διαφόρων ενεργειών να κάνεις ώστε ο σκοπός Σου να πραγματοποιηθεί και να επιταχύνεις την έλευση σου! Όποιος ακούει αυτήν την προφητεία όταν τη διαβάζουν στην Εκκλησία— και όποιος τη διαβάζει—ας προσθέσει την ατομική του φωνή στη μεγάλη χορωδία των φωνών, και ας πει «ἔρχου.» Και εδώ ας σταματήσει λίγο ο αναγνώστης για λίγο. Ας έχει μια στιγμή ησυχίας που να είναι όμοια με αυτή που προηγείται το ένδοξο τελικό «Ἀλληλουία» στη χορωδία του Χαίντελ του *Μεσσία*.

Μετά ας ακούσει τη φωνή από το θρόνο. Είναι η φωνή με την οποία παρακαλεί ο Κύριος, είναι η τρυφερή του τελική πρόσκληση: «καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν»

Ἡ ἔμφαση εἶναι στη λέξη *δωρεάν*. Ἐνδοξη κυρίαρχη χάρη! Αὐτή εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τόσο συγκινητική καὶ τρυφερή, που ἀπευθύνεται σε ὅσους συνειδητοποίησαν τὴν ἀνάγκη γιὰ τὸ νερό τῆς ζωῆς. Ἀς μὴ διστάσουν. Ἀς ἐρθοῦν. Ἀς πάρουν. Δὲν τοὺς κοστίζει τίποτε. Ἐκείνος πλήρωσε τὴν τιμὴ. Ἐτσι ας ἐρθοῦν, ας πάρουν καὶ ας πιοῦν.

Ἐπειδὴ τὸ βιβλίον τῆς Ἀποκάλυψης εἶναι τόσο υπερβατικὰ ἐνδοξο, τόσο θεϊκὸ, γιὰτὶ ὁ ἴδιος ὁ Θεός εἶναι ὁ Συγγραφέας, ας μὴν προσθέσει οὔτε νὰ ἀφαιρέσει μιὰ λέξη κάτι ἀπὸ αὐτὸ τὸ βιβλίον ὅποιος τὸ ἀκούει ἢ τὸ διαβάζει. Ἀς μὴν ἀποκαλέσει αὐτὸ τὸ γραφτὸ κάτι τὸ ὑποπτό. Ἀς μὴν πει ὅτι οἱ περικοπές που ἔχουν νόημα εἶναι παρεμβολές. Ἀς μὴν ἀρνηθεῖ τὸν θεῖο χαρακτήρα τῆς ἐμπνευσης τοῦ. Ἀς μὴν πει ὅτι σχεδὸν δὲν ἀξίζει νὰ τὸ μελετήσῃ κανεὶς. Ἀς μὴν τὸ κοροϊδέψῃ αὐτὸ τὸ βιβλίον, που εἶναι γεμάτο με προσκλήσεις καὶ υποσχέσεις. Ἀν δὲν προσέξῃ σ' αὐτὴν τὴν προειδοποίηση, τότε οἱ πληγές που εἶναι γραμμένες σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον θὰ τοῦ προστεθοῦν. Ὁ Θεός δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ πάρει τὸ μερίδιό του ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς ζωῆς καὶ τὴν Ἁγία Πόλη.

Ὁ Χριστὸς ἀπαντᾷ στὴν ἐνθερμη προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸν ἐρχομὸ Του λέγοντας «Ναί· ἔρχομαι ταχύ» Ἀς προσέξουμε λοιπὸν τὶς προειδοποιήσεις Του. Ἡ Καρδιά του Ἰωάννη συναρπάζεται. Ἡ Σε ἔκσταση ἀγάπης, διακηρύσσει «Ἀμὴν ἔρχου, κύριε Ἰησοῦ.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

¹ Γιὰ τὴν ἀπόψη τῶν προχίλιαστών δεσ. A. H. Burton, *The Apocalypse Expounded*; H. A. Ironside, *Lectures on the Revelation*; C. I. Scofield, *The Scofield Reference Bible*; J. Seiss, *Lectures on the Book of Revelation*; W. H. Simcox, *The Revelation of St. John*. See further the bibliography

² Δες κεφάλαιο 1 ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

³ Ἀπορρίπτουμε τὶς ἀκόλουθες ἀπόψεις γιὰ τὸ δέσιμο τοῦ Σατανᾶ γιὰ χίλια χρόνια:

a. Ὅτι ὁ Σατανᾶς εἶναι τελείως δεμένος (δες W. Milligan, *op. cit.*, VI, p. 913).

b. Ὅτι τὰ χίλια χρόνια συμβολίζουν τὴν αἰωνιότητα.

c. Τὴν προχίλιαστικὴ ἀπόψη (δες σημ. 1).

d. Ὅτι τὰ χίλια χρόνια ἀρχίζουν με τὸν Κωνσταντῖνο, τὸν Καρλομάγνο, κτλ.

⁴ Ἀπορρίπτουμε τὶς ἀκόλουθες ἐρμηνείες γιὰ τὸν Γωγ καὶ τὸν Μαγώγ:

a. Ὅτι συμβολίζουν τὰ πιο μακρινὰ ἔθνη π.χ Κίνα, Ἰαπωνία, Ἰνδία που θὰ ἐπιτεθοῦν στὰ Χριστιανικά ἔθνη κατὰ ἓνα φυσικὸ πόλεμο.

b. Ὅτι τὰ ἴδια ἔθνη θὰ διεξάγουν ἓναν πνευματικὸ πόλεμο—ὅτι δηλαδή ἡ κουλτούρα καὶ ἡ θρησκεία τῶν μακρινῶν ἐθνῶν θὰ εἰσβάλλει στὰ Χριστιανικά ἔθνη.

⁵ Τὴν ἐρμηνεία μας γιὰ τὸ Γωγ καὶ τὸ Μαγώγ τὴ χρωστοῦμε στὸν E. W. Hengstenberg, *The Revelation of St. John*, II, pp. 303 ff.; W. Fairweather, *From the Exile to the Advent*, pp. 133 ff.; *The Background of the Gospels*, pp. 95 ff.; A. H. Sayce, *The Races of the Old Testament*, p. 73.

⁶ Διάβασε κεφάλαιο 11^ο γιὰ τὸ διωγμὸ τοῦ δράκοντος, γιὰ τὸ χάραγμα, κεφάλαιο 13: ἡ ἱστορία τοῦ θηρίου καὶ στὸ ἴδιο τὸ 14^ο κεφάλαιο που εἴμαστε γιὰ τὴ χιλιετὴ βασιλεία.

⁷ Δες J. Orr, *The Christian View of God and the World*, p. 195.

⁸ Δες G. A. Gordon, 'The Vision of the Dead' in *Great Sermons by Great Preachers*, ed. J. L. Hurlbut

⁹ Δες τὴν ἐξήγηση μας γιὰ Ἀπ. 1: 18; 6: 8.

¹⁰ Cf. W. Milligan, *op. cit.*

¹¹ Cf. R. C. H. Lenski, *op. cit.*, pp. 620 ff

¹² Τὸ κείμενο ἔχει *καινός ὄχι νέος*

¹³ Γιὰ τὸ πλήρες νόημα τοῦ γάμου τοῦ Ἀρνίου δεσ κεφάλαιο 13 *ο γάμος τοῦ Ἀρνίου*.

-
- ¹⁴ Η Βαβυλώνα είναι «μεγάλη»· η Ιερουσαλήμ είναι «νέα»· Δες σημείωση 17 στο 10^ο κεφάλαιο
- ¹⁵ Για την έκφραση «Εγώ είμαι το Άλφα και το Ωμέγα» δες κεφάλαιο 7^ο το τμήμα με τίτλο «*Ο αυτοπροσδιορισμός του Χριστού*».
- ¹⁶ Δες το βιβλίο του συγγραφέα *The Covenant of Grace (Η διαθήκη της Χάρης)*
- ¹⁷ Για αυτόν τον χαρακτηρισμό δες κεφάλαιο 13 στο τμήμα *Ο γάμος του Αρνίου*
- ¹⁸ Αυγουστίνος, *Η Πόλις του Θεού De Civitate Dei*, xv. 1; cf. xiv. 28; W. Walker, *Great Men of the Christian Church*, pp. 63 ff.
- ¹⁹ Η μετάφραση που προτιμά η Αγγλική Μετάφραση AV στο 21: 10 είναι λάθος. Δεν εφαρμόζεται ποτέ ο όρος «Μεγάλη Πόλη» στην Αγία Ιερουσαλήμ—πάντοτε εφαρμόζεται στη Βαβυλώνα δες σημείωση 14 πιο πάνω .
- ²⁰ Δες σημείωση 13 πιο πάνω.
- ²¹ Η αγγλική μετάφραση RV mg. Είναι σωστή
- ²² Δες τα σχόλια μας για Απ. 4: 3, κεφάλαιο 9^ο την παράγραφο που αρχίζει με «*Ἴδου θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ*,».
- ²³ Δες την εξήγηση μας για Απ. 7:4 που αφορά τους σφραγισμένους από τις φυλές του Ισραήλ.
- ²⁴ Για αυτά τα χαρακτηριστικά της πόρνης δες Απλ. 17: 4–6; 18: 3,9; 19: 2.
- ²⁵ Ούτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι. **22** καὶ φωνὴ κιθαρῶδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔν σοι ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι,
- ²⁶ Δες την εξήγηση για το Απ. 14:1 στο κεφάλαιο 11 στην παράγραφο 5. *Ο θρίαμβος της Εκκλησίας του Θεού* (14: 1–16)
- ²⁷ 6^ο κεφάλαιο σημείωση 8· κεφάλαιο 9
- ²⁸ Ὅρα μὴ ἰσύνδουλός σου εἶμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου
- ²⁹ Δες Α΄ 5: 16 και την εξήγηση μας για Απ. 15: 8 κεφάλαιο 12, παράγραφος 2. *Το άνοιγμα του ναού* (15: 5-8)
- ³⁰ Για το νόημα του εδαφίου 14 «Μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἔξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν» δες 7^ο κεφάλαιο όπου οι επιστολές στις εκκλησίες και ο Κύριος αξιολογεί το έργο τους ενώ τονίζεται η σημασία του Άλφα και Ωμέγα. Επίσης ο Ιησούς δείχνεται στο κεφάλαιο 20 με το δρεπάνι και το διαχωρισμό.
- ³¹ Αυτοί οι άγιοι που βλέπει στο όραμα ο Ιωάννης έχουν πλύνει τις στολές κα έγιναν λευκές εις το αίμα του Αρνίου (πρβλ, Α΄ Ιω. 1:7· Εβ.9:14). Δες τέλος του 9^{ου} κεφαλαίου.
- ³² Δες κεφάλαιο 9^ο την παράγραφο 3. *Ο σφραγισμένος κύλινδρος που τον παίρνει το Αρνίον* (5:1-7)
- ³³ Όπως ο πρωινός αστήρ κυβερνά τους ουρανοὺς ἔτσι και οι πιστοὶ θα κυβερνήσουν με το Χριστό -από τα σχόλια για την εκκλησία των Θυατείρων στο 8^ο κεφάλαιο

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abbott, E. A., *Johannine Grammar*, 1906.
- Alford, H., *The Greek Testament*, IV, 1851.
- Andrews, S. J., *Christianity and Anti-Christianity in their Final Conflict*, 1898.
- Ante-Nicene Fathers*, edited by the Rev. A. Roberts and J. Donaldsen, American edition arranged by A. C. Coxe, 1885.
- Barnes, A., *Notes Explanatory and Practical on the Book of Revelation*.
- Beckwith, I. T., *The Apocalypse of St. John*, 1919.
- Benson, E. W., *The Apocalypse, An Introductory Study of the Revelation of St. John the Divine*, 1900.
- Berkhof, L., *Reformed Dogmatics*, 1937 edn.
- Vicarious Atonement Through Christ*, 1936.
- 'Christ in the Light of Eschatology', in *Princeton Theological Review*, XXV, 1927.
- New Testament Introduction*, 1915.
- Class Lectures on Rev. 2 and part of 3*.
- Class Lectures on Premillennialism*.
- Beyschlag, W., *New Testament Theology*, 1896 edn.
- Blackstone, W. E., *Jesus is Coming*, 3 1908.
- Booth, A. E., *The Course of Time*, Key to chart.
- Brookes, J. H., *Israel and the Church*. Also *Maranatha*, 1889.
- Brown, C. E., *The Hope of His Coming*, 1908.
- Brown, D., *Christ's Second Coming, Will It Be Premillennial?*, 1849.
- The Structure of the Apocalypse*, 1891.
- Burton, A. H., *The Apocalypse Expounded*.
- Burton, E. D., *Syntax of the Moods and Tenses in New Testament Greek*, 1898.
- Calvin, J., *Institutes of The Christian Religion*, tr. John Allen, 1928 edn.
- Charles, R. H., *Revelation (International Critical Commentary)*, 2 vols., 1920.
- Eschatology, Hebrew, Jewish, and Christian*, 1899.
- Clark, D. S., *The Message from Patmos*.
- Cook, C. C., *God's Book Speaking for Itself*, 1890.
- Cowles, H., *The Revelation of John*, 1890.
- Crafer, T. W., 'The Revelation of St. John the Divine', in *Gore's New Commentary*, 1928.
- Crosby, H., *The Seven Churches of Asia*.
- Davidson, S., *The Doctrine of the Last Things*, 1882.
- Dean, J. T., *The Book of Revelation*, 1915.
- Deissman, A., *Light from the Ancient East*, 1923.
- Driver, S. R., *The Book of Daniel*.
- Eckman, S. P., *When Christ Comes Again*, 1918.
- Edersheim, A., *The Life and Times of Jesus*, 1907.
- The Temple*.
- Ellicott, C. J., *The Revelation (Handy Commentary)*.
- Elliott, E. B., *Horae Apocalipticae*, 1851 edn.

Erdman, C. R., *The Return of Christ*, 1922.

Fairweather, W., *The Background of the Gospels*, 1920.

From the Exile to the Advent, 1901.

Frost, H. W., *The Second Coming of Christ*, 1934.

Gaebelein, A. C., *The Harmony of the Prophetic Word*, 1907.

Gebhardt, H., *The Doctrine of the Apocalypse*, tr. S. Jefferson, 1865.

Godet, F., *Commentary on the Gospel of John*, 1883.

Goodspeed, E. J., 'The Book with Seven Seals', *Journal of Biblical Literature*, XXII, 1902–1905, pp. 70–74.

Gray, J., *Commentary on the Apocalypse (Christian Workers' Commentary)*.
A Textbook on Prophecy, 1918.
Prophecy and the Lord's Return, 1917.

Haldeman, I. M., *The Kingdom of God*, 1931.

Harris, E. L., 'Some Ruined Cities of Asia-Minor', *The National Geographic Magazine*, Dec. 1908.

Hastings, J., *Encyclopaedia of Religion and Ethics*, 1913–1922.

Hengstenberg, E. W., *The Revelation of St. John*, 1851.

Hodge, C., *Systematic Theology*, 1893.

Hosford, B. F., 'Martyrdom in the Apocalypse', *Bibliotheca Sacra*, XXIII, pp. 309–333.

Ironside, H. A., *Lectures on The Revelation*, 1930.

Kellogg, S. H., *Are Premillennialists Right?*, 1903.

Lange, J. P., *The Revelation of John (Commentary of the Holy Scriptures)*, X of the New Testament, 1874.

Larkin, C. D., *Dispensational Truth*, 1920.

Lenski, R. C. H., *Interpretation of St. John's Revelation*, 1935.

Mackie, G. M., *Bible Manners and Customs*, 1898.

Mains, G. P., *What Do the Prophets Say?*, 1920.

Masselink, W., *Why Thousand Years?*, 1930.

Mauro, P., *The Patmos Visions*, 1925; see also the revision of 1933.
The Gospel of the Kingdom, 1928.
The Number of Man, 1909.

McKnight, W. J., 'The Letter to the Laodiceans', *The Biblical Review*, XVI, 1931, pp. 519–535.

McKonkey, J. H., *Lectures on The Revelation*, 1928.

Milligan, E. M., *Is the Kingdom Age at Hand?*, 1924.

Milligan, W., *The Book of Revelation (Expositor's Bible)*, 1889.
Discussions on the Apocalypse, 1893.

Moffatt, J., *The Revelation of St. John the Divine*.
The New Testament, A New Translation.
Introduction to the Literature of the New Testament.

Morris, L., 'The Book of Revelation', *The New Bible Dictionary*, 1962.

Morris, S. L., *The Drama of Christianity*, 1928.

Orr, J., *The Christian View of God and the World*, 1897.

Peake, A. S., *The Revelation of St. John*, 1920.

Pieters, A., *The Lamb, The Woman, and the Dragon*, 1937.

Plummer, A., *The Book of Revelation (Pulpit Commentary)*.

Plumptre, E. H., *The Epistles to the Seven Churches*.
 Ramsay, W., *The Letters to the Seven Churches of Asia*.
 Robertson, A. T., *The Minister and His Greek New Testament*, 1923.
Syllabus for New Testament Study, 1923, esp. pp. 265 ff.
A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research, 1923 edn.
An Introduction to the Textual Criticism of the New Testament, 1925.
 Rutgers, W. H., *Premillennialism in America*, 1930.
 Sadler, M. F., *The Revelation of St. John the Divine*, 1894.
 Sanders, H. A., 'The Number of the Beast in Revelation', *Journal of Biblical Literature*, XXXVII, 1916–1918, pp. 95–99.
 Savage, J. A., *The Voice of the Watchman*.
 Sayce, A. H., *The Races of the Old Testament*, 1925.
 Schaff, P., *History of the Church*, 1920–1923.
 Schilder, K., *Christ in His Suffering*, 1938.
Christ on Trial, 1939.
 Scofield, C. I., *What Do The Prophets Say?*, 1918.
 Scofield Reference Bible.
 Scott, C. A., *Revelation (The New Century Bible)*.
 Seiss, J., *Lectures on the Book of Revelation*, 1900.
 Shedd, W. G. T., *Dogmatic Theology*, 1888 edn.
 Silver, J. F., *The Lord's Return*, 1914.
 Snowden, J. H., *The Coming of the Lord*, 1919.
 Stevens, G. B., *The Theology of the New Testament*, 1925.
The Johannine Theology, 1894.
 Stonehouse, N. B., *The Apocalypse in the Ancient Church*, 1929.
 Stroh, G., *God's World Program*, 1924.
 Stuart, M., *Commentary on the Apocalypse*, 1854.
 'The Number of the Beast in the Apocalypse', *Bibliotheca Sacra*, O, pp. 332 ff.
 'The White Stone of the Apocalypse', *Bibliotheca Sacra*, O, pp. 461 ff.
 Swete, H. B., *The Apocalypse of St. John*, 1907.
 Taylor, W. M., *Daniel the Beloved*.
 Tenney, M. C., *New Testament Survey*, Revised edn., 1961.
 Thayer, J. H., *A Greek-English Lexicon of the New Testament*, 1889.
 Thompson, F. C., *The New Chain Reference Bible*, 1934 edn.
 Trench, R. C., *Commentary on the Epistles to the Seven Churches in Asia*, 1861.
Synonyms of the New Testament, 1915 edn.
 Turner, C. W. M., *Outline Studies in The Revelation*, 1917.
 Vos, G., *The Teaching of Jesus Concerning the Kingdom of God and the Church*, 1903.
The Pauline Eschatology.
Outline Notes on New Testament Biblical Theology.
 'Pauline Eschatology and Chiliasm', *The Princeton Theological Review*, 1911.
 Waldegrave, S., *New Testament Millennarianism*, 1855.
 Warfield, B. B., *Textual Criticism of the New Testament*, 1889.

Biblical Doctrines, XVI, 'The Millennium and the Apocalypse', 1929.
West, N., *The Thousand Tears in Both Testaments*, 1880.
Westcott, B. F., and Hort, F. J. A., *The New Testament in the Original Greek*, 1921 edn.
Wimberly, C. F., *Behold the Morning*, 1916.
Wishart, C. F., *The Book of Day*, 1935.
Wijngaarden, M. J., *The Future of the Kingdom in Prophecy and Fulfilment*, 1934.
Young, R., *Analytical Concordance to the Bible*, Revised edn.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

- «βασιλεία των χιλιών ετών
που», 143
Οι κοσμικοί, 129
ίππος λευκός, 71
Westcott και Hort, 36
Αγία Πόλη
 τείχη μεγάλα και υψηλά, 151
Αγία πόλη «ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
 ἀρνίου», 153
Αγία πόλη διαθέτει λεωφόρους, 152
Ἄγια Πόλη εἶναι ἡ Γυναίκα του Ἀρνίου, 151
Αγία Πόλη ἔχει ἓνα φωστήρα, 151
Αγία πόλη ἔχει ποτάμι με το νερό της ζωής,
 152
Αγία Πόλη ἡ Ἱερουσαλήμ, 150
Αγία πόλη Το τείχος ἔχει δώδεκα θεμέλια,
 152
Αγίαπόλη και δένδρο ζωής, 153
αγίων
 βασιλεία, 143
Αγρίππας και φιάλη, 121
αδίκων
 κρίση, 116
ανάθεση στον Ιωάννη, 41
Αρμαγεδόνα
 και οι 2 μάρτυρες, 108
Αρμαγεδόνας τελικός και φιάλες, 122
Αρνίου
 γάμος, 132
Ἄτταλος Β΄
 ονομασία Φιλαδέλφιας, 55
αὐλή εξωτερική ως κοσμική ἐκκλησία, 96
αυτοκρατορία
 Ἀντίχριστου, 127
Αυτοκρατορίες παγκόσμιες και Βαβυλώνα,
 110
Αυτοπροσδιορισμός του Χριστοῦ, 41
Αχαάβ και Ἡλίας
 ένας διωγμός της ἐκκλησίας, 109
Αχαζ
 αδιαφορεῖ, 106
Βαβυλώνα, 11
 εντολή να φύγουν οι πιστοὶ ἀπ' αὐτή,
 130
 κέντρο δελεασμοῦ, 126
 μεγάλη πόρνη, 125
BABYLONAS κρίση, 125
Βαλαάμ, 50
βασιλεία του Δομιτιανού, 15
βάτραχοι συμβολισμός, 123
βιβλίο μικρό και ἄγγελος, 93
βληθήσεται ἀπὸ βάλλω, 141
γάμος στους Εβραίους, 133
Γοθολία
 ως ὄργανο του θηρίου, 105
γυάλινη θάλασσα και φωτι', 119
γυναίκα το παιδί, 102
Γωγ και τον Μαγώγ
 του Αντίοχου, 145
διάβολος
 και ἡ αλυσίδα του, 142
Διονύσιος ἀπὸ την Αλεξάνδρεια, 13
δράκοντος
 βοηθοὶ τι κάνουν, 109
 εκδίωξη, 106
 τελικές ἐπιθέσεις, 107
Δράκων και σύμμαχοι κατὰ Χριστοῦ, 102
δράκων που καταδιώκει, 18
ἑβδομη φιάλη, 123
Ειρηναίος, 15
εκατόν-σαράντα τέσσερις χιλιάδες, 11
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟ, 19
εποχή του Ευαγγελίου, 17, 97, 111
Εσθήρ, 106
 σταματὰ το Δράκο, 106
έτος 69 ως έτος συγγραφής, 15
Ευλογία λυτρωμένων, 113
Ευφράτης και κακός κόσμος, 122
Ἐφεσος
 ἐπιστολή, 47
εφτά σάλπιγγες, 17
εφτά φιάλες, 18
Εφτά χρυσοὶ λυχνοστάτες, 27
Η ΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ, 125
ΘΕΜΑ, 10
θερισμός τέλους, 116
θηρίο, 11
 ιστορία, 127
θηρίο με 7 κεφάλια, 102
Θρίαμβος τελικός του Θεοῦ, 146
Θρίαμβος της Εκκλησίας, 113
θρόνος

μεγάλος λευκός, 146
θρόνου
 όραμα, 62
Θρόνου διάγραμμα, 64
Θυάτειρα
 επιστολή, 53
θυμίαμα
 και προσευχές, 89
Ιαβίν, 122
Ιεζάβελ, 35, 48, 53, 54, 105
ιερείς και ψευδοθαύματα, 112
Ιουστίνος ο Μάρτυρας, 15
ίππος
 κόκκινος, 74
 μαύρος, 76
ίππος (άλογο)
 πρασινοκίτινος, 77
Ισαάκ
 μια ήττα του σατανά, 104
καβαλάρηδες τέσσερις, 71
κιβωτός της διαθήκης, 99
Κλήμης της Αλεξάνδρειας, 15
κρίση
 τελική, 80
κυβέρνηση του αντίχριστου, 111
κύλινδρος
 βιβλίο που παίρνει το Αρνίο, 68
Λαοδικεία
 επιστολή, 57
Λατρεία του Αρνίου, 69
λίστα για εμπορεύματα Βαβυλώνας, 130
Μακκαβαίοι και Αρμαγεόνας, 122
μάρτυρες
 2, 97
μαρτύρων
 κραυγή, 79
Μεγιδδώ μια περίπτωση Αρμαγεόνας, 122
μισούν την πόρνη, 129
μυλόπετρα που ρίχνεται με ορμή, 132
Μωυσής η μεσολάβηση που νικά το
 στατνά, 105
ναός
 μέτρηση, 95
Ναός
 άνοιγμα, 120
Νέρω, 111
Νίκη του Χριστού, 11
Νικολαΐτες, 48, 50

Ο νέος ουρανός και η νέα γη, 148
Ο Χριστός ανάμεσα στις επτά λυχνίες, 17
Οι επτά Λυχνοστάτες, 46
Ολοκλήρωση, 18
όντα
 γύρω από θρόνο, 66
όραμα του Ουρανού και των σφραγίδων,
 17
όραμα του Υιού του Ανθρώπου, 42
οργή και φιάλες, 121
Παλαιά Διαθήκη
 παραλληλισμοί με Αποκάλυψη, 35
παράλληλα αποσπάσματα Κ. Διαθήκης, 35
ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΣ εικόνα, 25
πεπελεκισμένων=αποκεφαλισμένων, 143,
 144
Πέργαμος
 επιστολή, 50
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
 της συγγραφής, 33
πέτρες χαλαζιού 50 κιλών, 123
ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ, 34
Πολύκαρπος
 μαρτύριο, 49
πουλιά
 πρόσκληση να φάνε, 135
πρεσβύτεροι
 γύρω από θρόνο, 66
ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ, 23
προχλιαστές
 σε αντίθεση με τα γεγονότα, 139
Ρώμη
 μια μορφή Αντίχριστιανικής
 αυτοκρατορίας, 128
σάλπιγγα 7η, 99
σάλπιγγες
 5η και 6η, 91
 οι πρώτες 4, 90
Σάλπιγγες
 κεφάλαιο, 88
Σαούλ
 ως όργανο του Δράκοντος, 105
Σάρδεις
 επιστολή, 54
Σατανά
 Δέσιμο, 139
Σηθ
 προσπάθεια για νίκη του Σατανά, 104

ΣΚΟΠΟΣ, 10, 156
Σμύρνη
 επιστολή, 48
Σόδομα, 11
Στρατευόμενη, 10
συγγραφέας, 12
σύγκρουση
 τελική, 144
ΣΥΜΒΟΛΑ
 τι σημαίνουν, 29
Συμπέρασμα, 154
Σφραγίδες
 οι εφτά, 62
σφραγισμένο πλήθος, 81
Τερτυλλιανός της Καρχηδόνας, 15
υγιής ερμηνεία της Αποκάλυψης, 12
ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ, 21
υποδιαίρεση της Αποκάλυψης σε εφτά
 τμήματα, 20
υπόσχεση Θεού προς Εύα, 104

Φιάλες, 118
Φιάλες χύνονται σε αδίκους, 119
φιάλη *δεύτερη*, 121
Φιάλη έκτη, 122
φιάλη πέμπτη, 121
φιάλη *πρώτη*, 121
φιάλη τέταρτη, 121
Φιάλη Τρίτη, 121
Φιλαδέλφεια
 επιστολή, 55
Χαρά στον ουρανό, 132
χάραγμα του θηρίου
 σημασία, 112
χάρτης των 7 εκκλησιών, 40
Χιλιετίας ευλογίες τώρα, 141
ΧΡΙΣΤΟΣ
 Νίκη Δια αυτού, 138
Χριστός
 αναβάτης λευκού ίππου, 71